DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

"Oltadaki Balık Türkiye'nin Yazarı"

M. EMİN DEĞER

BİR CUMHURİYET DÜŞMANININ PORTRESİ

Fethullah Gülen'in Derin Misyonu

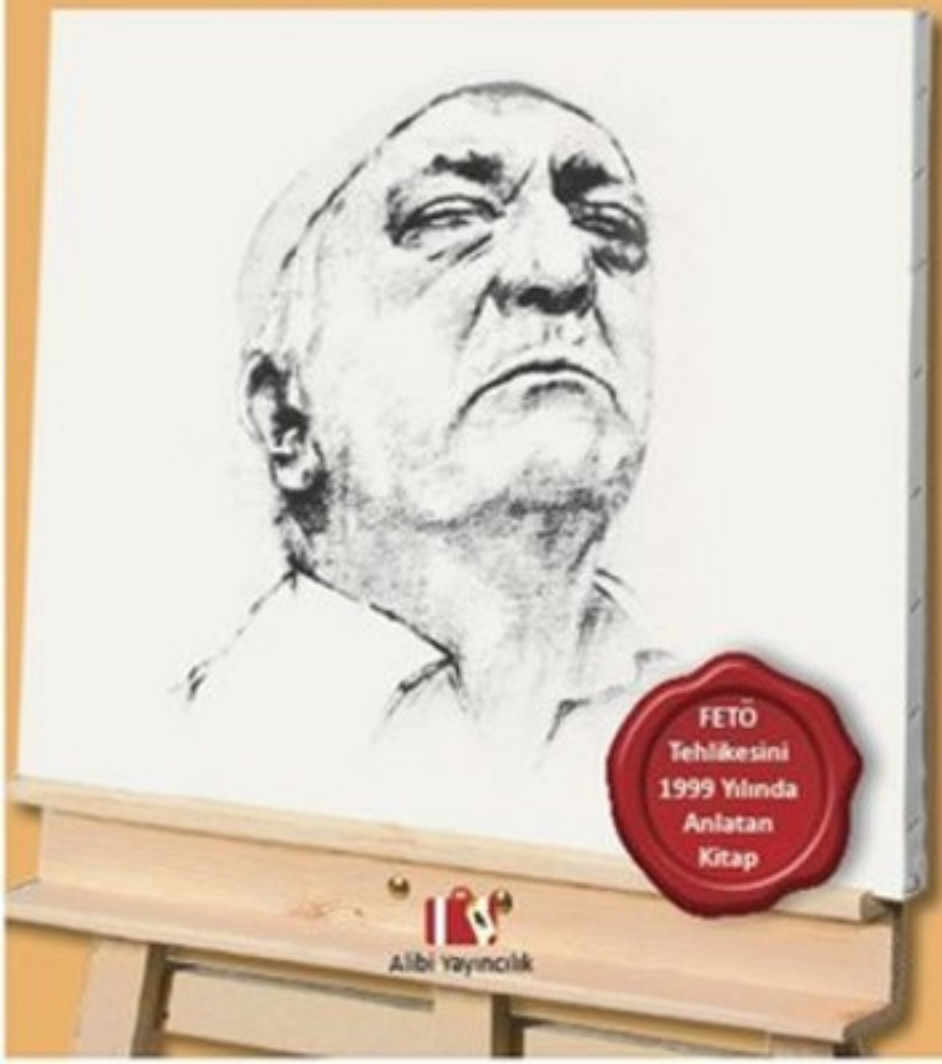

Alibi Yayıncılık

M. EMİN DEĞER

BİR CUMHURİYET DÜŞMANININ PORTRESİ

Ya da Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu

Alibi Yayıncılık

M. Emin DEĞER

M. Emin Değer, 1927 yılında Kastamonu'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini doğduğu kentte tamamlayan Değer, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde askeri öğrenci olarak okudu. 1951 yılında Yargıç Teğmen rütbesiyle göreve başlayan Değer, 1960'ta Milli Savunma Bakanlığı Hukuk Müşavir Yardımcılığına, 1968 'de de Hukuk Müşavirliğine atandı, 1971 'de Yargıç Albay rütbesinden emekliye ayrıldı. 1993 yılına dek, Ankara'da serbest avukatlık yaptı. Cumhuriyet, Milliyet, Vatan gazetelerinde; çeşitli dergilerde ve doğduğu kentin gazetelerinde mesleksel ve güncel-siyasal sorunlarla ilgili görüş ve düşüncelerini yazan Değer'in yayımlanmış yapıtları şunlardır:

CIA - Kontr-Gerilla ve Türkiye
Tanilli Dosyası - Bir Bilim Adamının Savunması
Anayasa El Kitabı
Oltadaki Balık Türkiye
Düşünce Özgürlüğü Çıkmazı
Uğur Mumcu ve 12 Mart

M. EMİN DEĞER

BİR CUMHURİYET DÜŞMANININ PORTRESİ

Ya da Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu

Alibi Yayıncılık

M. Emin Değer

Bir Cumhuriyet Düşmanının Portresi

Ya da Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu

Genel Yayın Yönetmeni
V. Murat TULGA

Kapak Tasarımı
Burçin Alevcan

Alibi Yayıncılık/ 19
Birinci ve İkinci Baskı, Aralık 2016, Ankara, 1250'şer Adet

Yayıncı Sertifika No: 31901
ISBN:

Baskı ve Cilt:
Pelin Ofset, Ankara
İvedik Organize Sanayi Bölgesi Matbaacılar Sitesi
1514. Sokak no:28 06378 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0312) 3952580 (Pbx)
Faks: (0312) 3952584
E mail: info@pelinofset.com.tr
www.pelinofset.com.tr
Sertifika No: 16157

Alibi Yayıncılık
Cihan Sokak, No: 10/5
06430
Sıhhiye/Ankara
Tel: 539 6696069
www.alibiyayincilik.com
e-posta: alibiyayincilik@gmail.com

Alibi Yayıncılık

"Efendiler ve ey millet, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler ve mensuplar ülkesi olamaz. En doğru ve en gerçek tarikat medeniyet tarikatıdır." [1]

"Gerçek özgürlükçüler, bağnazlığı aşmanın genel bir karakter olmasını isterler. Fakat iyi niyetle de olsa, bağnazlığın neden olduğu yanlışlara karşı dikkatli olmaktan vazgeçemiyorlar. Çünkü iyi niyetle hiçbir zaman, hiçbir şey düzeltilememiştir. İnsanların, ruhun rahatlaması için yaptıklarını biliyoruz. Herhalde bunu yapan engizisyon papazları, iyi niyetlerinden söz ediyorlar ve iyi iş yaptıklarını sanıyorlardı."

"Belki de bu düşüncelerinde gerçekten içtendiler. Ne var ki bir beyinsizliği ya da bir hıyaneti, bir iş kalıbına uydurmak hiç değildir ve sonuçta bu da bir ad değiştirme sorunudur diyebiliriz.

"İşte bu nedenledir ki hoşgörüyü, gerçekten bir aldırmazlık ölçüsüne vardırmamak gerekir. Bu çok önemlidir."

"Unutulmamalıdır ki kimi insanlar geleceği, geçmişin arasından görmekte direnirler. Bunlar, ilgimizi kestiğimiz geleneklere karşı bağlılığın kesinlikle yeniden sağlanmasını isterler. Bu tür insanlar, kendisinin inandığı gibi inanmayan kimseleri, istedikleri gibi ezemezlerse, kendilerini cenderede hissederler." [2]

---

[1] Atatürk'ün Uygarlık Devrimi'ni açıkladığı bir haftalık gezisi sonunda 30 Ağustos 1925 tarihli Kastamonu'dan ayrılırken yaptığı tarihsel konuşmasından.

[2] Atatürk'ün Yazdığı Yurttaşlık Bilgileri, Çağdaş Yayınları, 2. Basım, Temmuz 1994, syf:85-86

İÇİNDEKİLER

Önsöz Tuncay Özkan 9
Sunuş 11
İkinci basım için sunuş 14

GİRİŞ **35**
Bir Olay Adam 35
Mistisizm mi Rol Gereği mi? 39
Avrupalı Müslüman 41
Misyon İçinde Misyon ya da Sait Molla 43
Ilımlı İslâm ve Hocaefendi 47
Tarikat-Cemaat İkilemi ve Siyaset 49
Misyon İçin Eğitim ve Sorunlar 52
Altın Nesil-Işık Evler, Işık Süvarileri ya da Camiyi Dışlama 57
Hoca ve Türkiye'nin Rolü 59
Küreselleşme Yolunda Bir Derviş 63
Gülen'i Anlamak 66
Asrın Dâhisinin Anlaşılması 71
Kim Bu Adam, Bilge mi ya da... 72

BİR CUMHURİYET DÜŞMANI **75**
Cumhuriyet Karşıtı Bir Eğitim Üssü: Işık Evler 78
Kuvayı Milliye'yi İşgalci Sayan Kafa 83
Cumhuriyet Türkiyesi'nde Hicreti Yaşamak 88
Hedef Cumhuriyettir 90
Hicret'i Yaşarken Geleceğe Hazırlanmak 93
Demokrasiyi Sıçrama Tahtası Olarak Kullanmak 96
Bu Nasıl Bir Cumhuriyet Çocuğu? 97
Tarikatlar ve Ecevit 102
Söyleşinin Can Damarı ya da Hocaefendi ve Kadın 103
21'inci Yüzyılda Türk Kimliği 108
Gülen, Bediüzzaman ve Cumhuriyet 111
Özgürlük ve Meşruluk Temelinde Cumhuriyet 113
Nurculuk ve Özgürlük 115
Cumhuriyet Devrimi ve Yaratılış Bozulması 116
Cumhuriyet ve Kişiliğin Bozulması 117
Rolümüz mü? 124
Cumhuriyeti Seviyoruz... Hangi Cumhuriyeti? 127
Gelenekçilik ya da Cumhuriyeti Özümseyememek 132
Şu Hoşgörü Masalı ya da Amacı Gizleme Taktiği 138
Din-Felsefe İlişkisi Üstüne ve Dinin Doğu Toplum Yapısına Etkisi 141

AMERİKA DÜNYANIN DÜMENİNDE ... **144**
New York'ta Bir Derviş ... 145
Bir Kutsama mı, Sığınma mı? ... 146
Bir Başka Açıdan Bakış İçin Kısa Bir Ara ... 150
Amerika Yeniden ... 157
Amerika'nın Kanatları Altında ya da Bir Yol Kesiminden Manzaralar ... 160
"Kimliğimiz mi" Bellidir "Avrupalı Müslüman" Yeter ki... ... 165
Ölçüyü Aşan Bir Kutsama ya da Yılışıklık ... 167
Türkiye Rolünü Oynamazsa Felaketle Karşılaşır mı? ... 169

ILIMLI İSLÂM ... **173**
ABD ILIMLI İSLÂM VE HOCAEFENDİ ... 174
I- ÇIKARLAR KISKACINDA BİR ÜLKE ... 174
ABD'nin Çıkarlarını Korumak ... 174
Şeytanlaşma ya da Atatürk'e Sövmek ... 177
Kemalizm Miadını Doldurdu mu? ... 178
Hoca Sünni İslâm'ın Halifeliğine mi Hazırlanıyor? ... 186
II- İLİŞKİLERDE YENİ BOYUT ... 188
Türkiye'nin İstikrarı Kimin İçin ... 188
İslâm'ı Sisteme Enjekte Etmek ... 191
Bir Vaizin Coşkusu ... 193
Hocaefendi ve Yüksek Tansiyon ... 195
New York Sohbeti ... 198
1990'lar Türkiyesi ... 201
28 Şubat ve Misyon Yolunda Çilekeşlik ... 203
Hocaefendi Nereye? ... 207
Amerika ve Gülen ... 210
Papa Ziyareti, Bir Söyleşi, Bir Mektup... ... 211
Devlet Oturup Düşünecek, Çünkü... ... 217
Bir Söyleşi Daha ya da İlişkiler Zincirinden Halkalar ... 218
Mektup ve Papalık Konseyi Üyeliği ... 224
İslâm Yanlış Anlaşılmış Bir Din mi?.. ... 226
Ilımlı İslâm ve Atatürk'ü Saf Dışı Etmek ... 229
Emperyalizm Her Zaman Kullanacak Birini Bulur ... 232
Kimlik Bunalımı Emperyalizm ve Ulusal Bilinç ... 235
III- OSMANLI İSLÂM DÜNYASI VE TARİHİN KATMANLARI ... 239
IV- İSLÂM, DEVLET VE DEMOKRASİ ... 242
Gülen ve Siyaset ... 242
"Din İçin Devlet, Devlet İçin Din" ise ... 244
Cabiri, İslâm ve Demokrasi ... 247
Hilafet ve Saltanat, İlişki mi, Çelişki mi? ... 249

Cabiri ve Günümüzde Şûra 251
V- HOCAEFENDİ VE BİLİMİN MÜSLÜMANLAŞTIRILMASI 253
Hocaefendi ve Bilim-Felsefe 253
Bir Felsefeci, Bilim ve Din 256
Kutsala Dokunulamaz Bile 258
Bilimin Müslümanlaştırılması 259
İslâmi Bilim mi, Müslümanlaştırma mı? 263
Çelişkiler İçinde Bir Derviş 267
Bilimi Çin'den Almak mı? 269

İ'LA-YI KELİMETTULLAH VE FETHULLAH HOCAEFENDİ'NİN STRATEJİK HEDEFLERİ 271
I- "Cihad Allah'ın Emridir" 271
Işık Evler / Dünya Fethinin Mimarları 274
II- UFUK TURU 277
Uçuş Nereye Hangi Ufka Doğru 278
Dünyayı Parmağında Çeviren Çocuk 279
Bir Haritadan Çıkarak Düşünmek 282
Mesih Misyonu mu? 285
Söyleyeceklerini Başkalarına Söyletmek 288
Alçakgönüllü Bir Cihan Egemenliği Düşü 291
İstahbul'u Feth mi O da Ne ki? 294
Cihat Peygamber Mesleği ise! 298
Ufuk Turu'nun Yankıları Üzerine 302
Söyleyeceğini Başkasına Söyletmek 306
Muhafazakârlığın Işığında Modernlik (?) 307
Anadolu İnsanının Bin Yıllık Birikimi 312
Gülen ve Hoşgörü. Hadi Canım Sen de? 314
Mekteple Medresenin İzdivacı 319
Tanrıyla Telefon Görüşmesi 321
Ulema ve Aydın Sentezi Arayan Bir İslâm Aydını: Ali Bulaç 322
Hoca, Övgülerini mi Yalanlıyor? 323
Batıyla Entegrasyon Ama Kemalizme Reddiye 326
Liderin Kafa Kâğıdı 328
Son Söz Yerine 331
EK 1: Papa'ya Mektup 336
EK 2: Lider 338

ÖNSÖZ

MİSYONER DARBESİ

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, 15 Temmuz darbe girişiminin mimarı Fethullah Gülen'in kim ve kimler tarafından, nasıl kullanıldığının bir belgeselidir.

Aslında bu kitap 2000 yılında kaleme alınmıştı. Ancak bu kitabın yazarının darbe girişiminden hiç haberi olmadı. Yakalandığı hastalık nedeniyle gerek bu darbe girişimi ve gerekse sonrasındaki gelişmeleri değerlendiremedi. O nedenle kitabın yeniden elden geçirilmesi mümkün olmadı. Belki bir yandan iyi de oldu. Böylece bugün FETÖ olarak adlandırılan Fethullah Gülen hareketinin karşısında yer aldıklarını söyleyen o dönemdeki "Fethullah Gülen sevicilerinin" nasıl bir döneklik içinde olduklarının da belgesi oldu bu kitap.

Kitabın yazarı bugünleri 2000 yılından görmüş hatta kitabın adını da "Bir Cumhuriyet Düşmanının Portresi ya da Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu" koymuştu. Fethullah Gülen'in gerçek yüzünü bugün gören AKP'liler keşke bu kitabı daha önce okusalardı. Belki bunca yaşam sönmez, bunca acı yaşanmazdı.

Fethullah Gülen, 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimiyle misyonunu başarıyla tamamladı. Demokrasimiz yaralandı. Tek sağlam kurumumuz dediğimiz ordumuzun belkemiği kırıldı. Çünkü biz yurtseverler büyük çabalarımıza rağmen ne Gülen'i engelleyebildik ne de arkasındaki gücü. Devleti ve halkımızı onlar kandırdılar.
Şimdilerde herkes üç maymunu oynuyor. Haberleri yokmuş, aldatılmışlar falan filan...

Oysa hepsi oradaydılar. Katkı sundular. Bu konudaki bütün uyarıları hiçbir zaman dikkate almadılar. Fethullah Gülen ve cemaatiyle beraber Türkiye'yi bir "İslam Cumhuriyeti" haline dönüştürmenin dayanılmaz aptallığının şehvetine kapıldılar. Tarihi tasfiye etme saçmalığının sonunda kendilerini tasfiye ettiler. Cumhuriyet yıkıcılığının taşeronları artık maskesiz, çırılçıplaklar. Onlara "altın" diyenler, tarihimizin "sentezi" olarak görenler, bir birleşik hatadan başka hiçbir şey olmadıklarını gördüler. Ama geç oldu. Artık onlarla cumhuriyetçi, demokrat, insan onurunu savunan, yurtseverler arasında onarılmaz bir uçurum, kopuş söz konusudur.
Bugün yıktıkları devlet ve kurumlarına rağmen ayakta olan ulus ve Cumhuriyet dışında her şeyi çürüttüler. Dokundukları her şey yozlaştı. Bundan sonra Türkiye'nin işi her zamankinden daha zordur. Daha acılı ve can sıkıcıdır.

Onlara en büyük desteği ve gücü AKP iktidarı verdi. Çünkü hedef beraberlikleri, amaç birlikleri vardı. Siyam ikizi gibi yaşıyorlardı. 15 Temmuz

darbesi bu anlamda bir siyasal İslamcı grubun diğerine karşı darbesidir de aslında. Türkiye'nin en köklü ve önemli kurumlarının başında Türk Silahlı Kuvvetleri gelir. Bu kurum Türkiye'nin stratejik tezlerinin de savunucusudur. Fethullah Gülen ve örgütü bu
kuruma zarar vererek gerici bir hareketin Türkiye'yi esir almasına, karşı devrimin postmodern versiyonunun gerçekleştirilmesine çabalamışlardır.
Bu anlamda 28 Şubat postmodern darbesi diye adlandırılan şeyin içinde bolca Fethullahçılık olduğunun altını da buradan çizmiş olayım. Yani Erbakan ve arkadaşlarını iktidardan düşüren aslında Fethullah Gülen ve adamlarıdır. Yaşadıklarımızdan öğrendiğimiz gerçek şudur:

Her anayasanın arkasında onu korumaya hazır bir ordu bulunur. Günümüzde orduların en önemli görevi ulusların toprak bütünlüklerinin yanı sıra özgürlükleri ve demokratik sistemleri korumaktır.

İşte Türk ordusu bu işlevlerini yerine getirememe durumunda kalsın diye 15 Temmuz darbe girişimi yaşandı. Bu girişimi, Fethullah Gülen ve ona bu görevi verenlerin istek ve amaçları noktasında da sonuçları açısından başarılı görebiliriz. Bu aslında elinizde tuttuğunuz kitabın da ana konusunu oluşturuyor.

Emin Değer (Emin Amca), Bir Cumhuriyet Düşmanının Portresi ya da Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu'nu, 1999 yılında yayımladı. Onu bu uzak görüşlülüğü ve siyasal bilinci nedeniyle tekrar kutluyorum. Bugün ne yaşandığını anlamayanlar, başına geleni algılayamayanlar için bir tür yol gösterici kitap.

Fethullah Gülen ve örgütünü yaptıklarıyla değil bundan sonra yapabilecekleriyle algılamakta fayda var. Onun için bu kitap yaşamsal önemdedir. Neyle karşı karşıya kalındığını bilmek için mutlaka okunmalıdır.
Yılanın başı Amerika'da kuyruğu Türkiye'de bizi karıştırıyor. Fethullah Gülen ve adamlarının hırsızlar düzeni, katiller demokrasisi kurmasına izin verecek misiniz?" diye sorduğum 2007 Ankara Cumhuriyet mitinginin ertesinde, Ergenekon davası olarak bilinen kumpasla Silivri zindanına atıldım. Altı yıl tutuklu kaldıktan sonra 2016 yılında bu soruyu halkımıza tekrar soruyorum.

Ama durun! Lütfen bu kez acele etmeyin. Cevap vermeden önce bu kitabı okuyun, öyle yanıt verin.

Tuncay ÖZKAN

Kasım 2016

SUNUŞ[3]

Fethullah Hoca hakkında, basından ve Hikmet Çetinkaya'nın yıllardır bıkmadan yazdığı belgeli yazılardan edindiğim bilgileri ve son yıllardaki çıkışını değerlendirmeyi düşünürken 1997 yılının bir Temmuz sabahı, Yeni Yüzyıl gazetesinde yayımlanan söyleşideki şu sözleri okuduğumda çarpılmadım diyemem.

"Amerika dünyanın dümeninde..." Bunu Fethullah Gülen söylüyordu. Basında kimi kalemlerin, siyasal alanda parti liderlerinin, dahası başbakan ve cumhurbaşkanlarının, yıllardır saygı gereği, Fethullah Gülen Hocaefendi diye andıkları kişi söylüyordu. "Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır." diye öykünen bir misyonun adamıydı.

Nevval Sevindi'nin söyleşisini sonuna değin izledim. Hocaefendi onun için bir fenomen idi. Bu fenomeni bilmeye ve öğrenmeye karar verdiğimde Hoca'nın ünü evrensel alana taşınmıştı. Karizması Türkiye'nin hiçbir liderinde yoktu.

Ama asıl yazma kararım, Antalya-Ankara yolunun Afyon durağında, İkbal tesislerinden aldığım bir kitabın ilk satırlarını okurken oluştu. Çağ ve Nesil dizisinin son kitabı "Yeşeren Düşünceler"e Tarihçi Prof. Dr. M. Kemal Öke'nin yazdığı sunuş yazısıydı beni araştırmaya yönelten. Bir profesörün, bir tarihçinin şu sözlerini anlayamadığım gibi bir bilim adamının bu tür yanıltıcı görüşlerin olmamasını düşündüğüm için, Fethullah Gülen'i araştırmaya başladım.

Prof. Öke'ye göre "Hocaefendi, sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezleyen, Batı ile Doğu tefekkür sistemlerini buluşturan, ahiretle dünyayı dengeleyen, kalp ve kafayı izdivaç ettiren birikimi ile düşünce ufkumuzda, sadece şu elinizde tuttuğunuz kitaptaki çizgilerle kalmış olsaydı bile huzur dünyanızı yeniden inşa ediyor olacaktı."

Kitabı yolculuğum sırasında okudukça ilgim arttı. Kitap, cumhuriyet ve Atatürk karşıtı, dahası düşmanlığı taşıyan bir ruhun yansımasından öte, geleceğimizi düzenleme adına, Cumhuriyet Devrimi'ni yıkmanın planlarını taşıyor gibi geldi. Gülen'in cemaat ruhunu, bilincini yerleştirdiği örgüsünü *(o, örgüt değil örgü demeyi yeğliyor.)* neden, kendi adına değil de "şahsı

[3] Elinizde okuduğunuz kitabın ilk baskısı **1999 Yılında** Cumhuriyet Kitap Kulubü tarafından basılmıştır.

manevi/tüzel kişi" olarak tanımladığını anladığımda, onun geleceğimizi yeniden yapılandırma düşüncesini uygulamaya koyarken neden gizlendiğini anlamaya başladım. Ve Ankara'ya ulaştığımda ilk işim Gülen'in kitaplarını aramak, bulduğumu almak, olmayanları sağlamak oldu. Artık Hocaefendi ile oturup Hocaefendi ile kalkıyordum.

Ve iki yılı aşan sürecin sonunda, size ulaşan çalışmamda kimine göre çağdaş ama geçmişine bağlı, kimine göre postmodern, kimine göre değil, Nevval Sevindi'ye göre bir cumhuriyet çocuğu ve Atatürk'ün yapmak istediği sentezi yapacak adamı tanıtmaya çalıştım. Duygu, düşünce ve hedeflerini taşıyan çalışmam ilginize açıldı. Herkes Gülen'i kendi penceresinden gördüğü gibi tanıtıyordu.

Peki Hocaefendi gerçekten neydi... Ona nasıl bakılmalıydı ki anlaşılabilsin, anlatılabilsin? Bunun için birilerinin de onu daha başka açıdan, amacı ve düşünce/eylem dünyasına girerek ama bir savcı gibi değil, nesnel ölçüler içinde, belgelerden çıkararak dünya görüşü yönünden ele alması gerekiyordu. Bunu ben yapabilir miydim? Neden olmasındı, oldurmaya çalıştım oldu mu bilemiyorum. Ama bu düşüncelerle başladığım çalışma sonunda Fethullah Gülen Hocaefendi'ye benim, bir savcı gibi değil, nesnelliğe saygılı yargıç gibi bakışımın ürünü olan satırlar elinizde. Kararı, sizler, siz okurlarım vereceksiniz.

Çalışmamın, yayıncıya verilmeden önceki son düzeltimlerim sırasında, Fethullah Gülen'in topluma yansıyan bir gizli konuşması; çalışmamda yer alan düşünce ve eylemlerini belgeleyen, binlerce sayfayı inceleyerek ulaştığım sonucun, doğru ve gerçekçi bir yolda yürüdüğümün hücceti/belgesi oldu.

Benim binlerce sayfayı okuyup seçtiğim bilgi ve belgelere dayalı düşünce ve yorumlarım, o satırların sahibinin ağzından doğrulanıyordu.

Her yapıta bir son söz yazmak gelenekleşmiştir. Genelde o çalışmada tartışılan konu ve izlenen yöntemin yer aldığı "Son Söz" bir tür özet de sayılabilir. Yazar orada günah da çıkarabilir, kuşkularının ya da yanılmadığının altını da çizebilir. Elbet kendince...

Ben de bu anlamda bir son söz yazacaktım. Ama 20 Haziran günlü gazetelerde yer alan Fethullah Gülen'in ihvanlarına verdiği çalışma düzenine ilişkin talimatı niteliğindeki sözleri, bir tür suçüstü tutanağı gibiydi. Böyle bir

şans kaç yazara çıkabilirdi! Bu durumda ayrı bir ton söz yazmaya gerek var mıydı? Şu halde, onun Şeyhülislam cüppesi içinde, davasının başarısı için; ihvanlarıyla yaptığı, geleceğe yönelik amaçlarını, taktiklerini ve cemaatinin davaya hizmet ederken izleyecekleri davranış ilkelerini sıralayan talimatlarını içeren sohbeti, çalışmamın "Son Söz"ü olabilirdi. Kaldı ki bir başka anlamda, "Son Söz", kim olursa olsun, hakkında değer yargıları üretilen herkesin kişiliğinden ayrılmayan temel haklarındandı. Bu hak Hocaefendi'ye tanınmalıydı, öyle de oldu!

Çalışmamda, bana belge sağlayarak, belgeleri ve kimi sonuçları tartışarak, özel arşivinden yararlandırarak yardımlarıyla destekleyen, Araştırmacı-Yazar Muzaffer İlhan Erdost'a teşekkür ediyorum. Ayrıca çalışmamın kimi çıktılarını okuyup görüş ve düşüncelerini aktaran, araştırmalarından beni yararlandıran Ayyuk Erenberk'e, Gazeteci Güngör Türkeli'ne, Avukat Halil Sevinç'e teşekkürlerimi sunuyorum. Oğullarım Erlat Değer ve Evren Değer'in, kimi konuların tartışılmasındaki yararlı görüşlerini, doğru yolda olduğumu ve çalışmamı belgesel ve aydınlatıcı bulduklarını söyleyerek verdikleri destekle yüreklendirmelerini teşekkürle anıyorum.

Elbet bu süreçte beni sabırla izleyen ve kimi bölümlerde belgeleri okuyarak ve tartışarak yardım eden eşim Yıldız Değer'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Ve siz okurlarımı, ülkemizin nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunun belgeselini sunabilmenin mutluluğuyla selamlıyorum.

Bu çalışma, Mustafa Kemal Atatürk'ün, bize emanet ettiği cumhuriyeti ve bağımsızlığımızı koruma ve savunma görevinin yüklediği sorumluluk içinde ele alınmalıdır. Başarıp başaramadığıma sizler karar vereceksiniz. Saygılarımla...

M. Emin DEĞER,

07 Temmuz 1999

Davutlar/Kuşadası

YAZARIN İKİNCİ BASIM İÇİN SUNUŞU[4]:

BİR GİZLİ ÖRGÜTÜN İZİNDE KAZAYA UĞRAMAK

Bir Cumhuriyet Düşmanı'nın Portresi yayımlandıktan sonra, Fethullah Gülen'le ilgili, daha önce başlayan tartışmalar, suçlamalar ve olayların gidişi yeni boyutlarla hız kazandı. Gülen'in, toplumun kimi kesimlerinde hoşgörü misyonu gösterisiyle elde ettiği saygınlığı ve kişiliği, 28 Şubat sürecinde ve özellikle, sisteme karşı düşüncelerini ve Peygamber vesayasını[5] gerçekleştirmek amacıyla sürdürdüğü hazırlıklarını içeren mensuplarına yaptığı gizli konuşmalarının açıklandığı Haziran 1999 sonrası yıpranma aşamasına girdi.

Oysa Kasım 1998'de Cevizkabuğu programında bir kaset yayınlanmış fakat hiçbir yerde bu yayın konu edilmemişti. Bu, Gülen'in o günlerde ülke içindeki gücünü gösteriyordu.

O gücün yıkımla karşı karşıya geleceği günler de vardı ve o günler gelecekti, geldi de!

Hâkim kiralamak!

Ama Gülen'in Hocaefendiliğini sözde bırakan, dinin insanları dürüstlüğe çağırdığını din adına yadsıyan sözleri, bir video kasetinin çözümüyle, kamuoyuna yansıdığında, Hoca'nın amacı için yapmayacağı bir şey olmadığı anlaşılacaktı. Gülen'in çirkin yüzü bir kez daha görülmüştü. Kasetin çözümü, Müdafaa-i Hukuk gazetesinde, "Fethullah Gülen'in Gerçek Yüzü" başlığıyla yayımlandı.

---

4 Elinizde okuduğunuz kitabın ikinci baskısı Cumhuriyet Kitap Kulübü tarafından Kasım 2000 yılında yapılmıştır. Bu sunuş ikinci baskı için yazar tarafından kaleme alınmıştır.

5**Peygamber Vesayası:** Hz. Muhammed' in vasiyetleri demek. Hz.Muhammed'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacak" hadisini gerçekleştirmeyi, sözde kendine hedef seçmiş olup, cemaatini de bu hedef için programlamaktadır. Örneğin, ışık evlerde eğittiği gençlere ve cami kürsüsünden başlayarak saflarına kattığı mensuplarına, bu yüce davayı anlatmakta misyonu olan İ'lay-ı Kelimetullah / Tanrı'nın adını yüceltmek için çalışmaktadır. Dünyanın değişik yerlerinde açtığı okullar da sözde bu amacın hizmetindedir. Amacı, bu amaç için özel olarak yetiştirdiği gençliği ve mensuplarıyla ne kadar gizlese de devletin denetimi dışında ve devlete karşı bir gizli örgüt yapılaşması içindedir. Bu örgüt giderek yine denetim dışında milyarlarca dolarlık bir bütçe ve kaynaklara hükmetmektedir. Bu gücün ardında Amerika'nın varlığı da Gülen'in sözleriyle belgelidir.

Kasetin en çarpıcı bölümlerinde biri, adaleti bile kendi amacı için, hakimlere rüşvet verme pahasına kullanma sahteciliğini belgeliyordu. Mensuplarına yani cihat için kimliklerini erittikleri cemaatine söyle sesleniyordu:

"**İcabında mahkemelerin altını üstüne getireceksin, avucuna alacaksın;** arkadaşlara diyorum ki sen bin vereceksin, geriye belki biri dönecek. Bu dershanelerle müsait, destekleriz. 1 milyar vereceksiniz, 10 milyonluk tazminat davası alacaksın. Yani önemli olan mahkûm ettirmektir. **Avukat tutacaksınız, hakim kiralayacaksınız…**"[6]

Evet, hakim kiralamak sözü sanırım ilk kez söyleniyor, ilk kez duyuruluyordu. İnsan kiralanması ancak kötü işler için söz konusu edilir. İşçi kiralanmaz ama katil kiralanır. Çünkü insanın kiralanması çirkin ve insanın metalaştırılması, insanlık değerinin hiçlenmesi anlamını içerir. Bu söz, Gülen'in insana verdiği değerin ölçüsüydü. Kendisinden olmayanları aşağılamanın bir başka yolu olsa gerek. Hiçbir okuyucunun duygu ve düşünce dünyasının değer yargılarına bırakıyorum. Bu sözlerin yayımlanmasından bu yana, cemaatten ses çıkmamasının utançtan kaynaklandığını sanmıyorum. O sözler sözün bittiğini göstermiyor mu?

Kaçış mı, hicret mi?

Hakkında Ankara DGM Savcılığınca soruşturma açıldığı haberini izleyen günlerde Gülen'in ABD yolculuğuna çıktığı öğrenildi.

Bu bir kaçış mı ya da kendi deyimiyle hicret miydi? Bu, yeni açılımlara neden olacaktı, oldu da!

Fethullah Gülen hakkında Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Nuh Mete Yüksel'in açtığı soruşturma tamamlanmış ve kamu davası açılmıştır. Sanık Fethullah Gülen hakkında, dava öncesi, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesince verilen tutuklanma kararı, avukatlarının itirazı sonucu kaldırılmıştır. Dava, Ankara 2 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülecektir.

---

[6] Haftalık Müdafaa-i Hukuk gazetesi, 19 Mayıs 2000, Sayı:1

TV'lerin haber saatlerinde, özel programlarına izlenen görüntülü sözleri, kitaplarından aktarılan düşünceleri ve yazılarıyla gün yüzüne çıkınca cumhuriyet karşıtı bir örgütlenme ile karşı karşıya olduğumuz anlaşılıyordu.

Gülen'in bunca yıl hoşgörü gösterileriyle gizlediği amacının, düşünce ve eylem yapısındaki çarpıklığın belgelenmesi, yeni tartışmalara yeni gelişmelere kaynaklık edecekti.

Toplumda ve bürokraside elde ettiği mevziler ve hak etmediği saygınlığı tartışılmaya ve daha da öte aşınmaya başlamıştı.

Gülen bu tartışmalara, okyanus ötesinde zaman zaman katılsa da genelde sessizliği yeğliyordu. Hoşgörü perdesi ardındaki gizini bozup bozmayacağı bir başka gizde saklıydı. Gülen ortaklıkta yoktu ama Türkiye'nin gündeminden düşmüyordu. Öncelikle şu sorulara yanıt aranıyordu:

Nasıl bir sorunla karşı karşıyaydık? Gülen kendini savunmayacak mıydı? Gülen fenomeninin gizi çözülecek miydi?

Bu gelişmelere karşın, Gülen'in sağlık sorunları nedeniyle gittiği söylenen ABD'den dönmemesi, hakkındaki olumsuz düşünceleri kanıya dönüştürecek nitelik kazandırıyordu.

Bu gelişmeler, izleyenleri anlaşılması güç bir durumla karşılaştırdı. Yürütmenin bir numaralı sorumlusunun, Gülen'e karşı, değil saygı yitirilmesi, saygınlığının bağlılığa dönüşme noktasına yol aldığını gösteriyordu. Bu, kimi çevrelerde kuşkulara ve haklı tepkilere neden olacaktı. Ama Başbakan attığı adımlardan geri dönüş göstermeyecekti.

Milli Güvenlik Kurulunda, Cemaatini cumhuriyet karşıtlığıyla motive eden konuşma ve yıkmayı hedef alan çalışmaları, somut olaylar ve belgelerle sergilenirken, Başbakan Bülent Ecevit'in Gülen'e kol kanat germesine yanıt bulmak güçleşiyordu!

Hele bunun ülkemizi yeni çözümsüzlüklere taşıyacağı o katta düşünülmüyorsa!

Türkiye, ülkeyi ve toplumu derinden sarsan sorunlar sarmalında çırpınırken Başbakan'ın ulusal güvenlikle ilgili ve güvenlik sorunlarının ilk sırasında yer

aldığı yıllardır söylenen bir sorunu yok sayması, dahası koruyucu bir tutum sergilemesi ne anlama gelir dersiniz?

Bir yanda, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Nuh Mete Yüksel'in, Fethullah Gülen hakkındaki soruşturmayı kamu davasıyla sonuçlandırması; öte yanda yönetimin kol kanat germekten çekinmediği bir cemaat şeyhi/başı...

Toplumun geniş kesiminin, bu çelişkiyi anlamakta güçlük çekmese de tam olarak algılayacağını düşünemiyorum. Türkiye bir ikilemle karşı karşıya getirilerek yeni tartışmalara mı hazırlanıyor dersiniz?

Gülen, bu gelişmeler aldırmaksızın amacı için motive ettiği mensuplarına hedeften sapılmaması gereğini anımsatmaktadır. Dahası bu emri, gizli konuşmalarının yayınlandığı TV haberlerinde karşıtlarına bile yineletmiştir. Ona göre bu ertelenemez bir hizmet ve himmettir, her koşulda geri dönüş olamazdı.

Cemaat, hizmet, himmet ve...

Gülen'in sıradan bir kişilik olmadığını saptamıştık. Sayfaları çevirirken de görüleceği gibi, kendisi yurt dışında ama gölgesi Türkiye'de. Cemaati-mensupları onu onurla temsil ediyor, yokluğunu duyurmuyorlar. O da 1997 hicretinde olduğu gibi, söyleşi üstüne söyleşi yapmasa, kimlerle ve neler konuştuğuna ilişkin haberler yollamasa da kendini aratmıyor. Dahası hakkında açılan davaya ilişkin görüşlerini bile mensubu olan gölgeleriyle yansıtıyor topluma. Buna karşın hala o cemaatin lideri olduğunu kabul etmiyor. Çünkü o garip ve vaiz emeklisi aylığından başka geliri olmayan aciz bir kuldur.

Eleştirel aklı bir kenara iterseniz "Vah zavallı adam, iki yıldır elin gavurunun ülkesinde ne yeri ne içer?" der dövünürsünüz. "Tanrı sabır versin." dersiniz ama düşünmeyi, eleştirel akılla düşünmeyi ilke edinmişseniz güler geçersiniz diyemem bu çarpık mantığa, yalanın böylesine lanet edersiniz.

Emekli aylığından başka geliri olmadığını boynunu bükerek acınacak bir tavırla söyleyen adam, Amerika gibi bir ülkede, bırakın sağlık sorunlarının çözümünü, günlük yaşamını nasıl sürdürdüğünün düşünülmeyeceğini mi sanıyor? Dikkat ederseniz burada kişinin düşleri için insanları kullanma çirkinliği sırıtıyor. Bu çirkinliğin görülmediğini sanmak herkesi ahmak yerine koymak değil de nedir?

Peki, ne yapmalı?

Herkes gibi siz de düşünürsünüz.

Onu orada ve her yerde destekleyenler eğer Tanrı rızası için yapıyorlarsa ve bu cemaat ise, bunun altındaki gizin örgütsel bağ olduğunu kim yadsıyabilir?

Ama yalnız düşünmekle yetinemezsiniz. Eğer cumhuriyete bağlıysanız, eğer Büyük Söylev'in sonunda cumhuriyetin, bağımsızlığımızın size emanet edildiğinin bilincindeyseniz, cumhuriyet karşıtı bu girişimi mercek altına alırsınız.

Bu, zavallılığı bir savunma gösterisi haline dönüştüren ve kurduğu gizemli örgütle İ'la'yı Kelimetullah için cihat ilan ettiğini, tüm çalışmalarının bu amaca yönelik olduğunu, cemaatinin, "ihvanlarım" dediği mensuplarının, gizemli inançsal devinim ve öteki eylemleriyle biz gizli örgütün tüm niteliklerini içerdiğini, bunların belgelerini kendi söz ve yazılarıyla arar bulur ve gün yüzüne çıkarırsınız.

Örneğin, ışık evlerini kendi sözleriyle resmedersiniz. Bu evlerin gizemini ve denetlenemediğini, ihvanlarım dediği mensuplarını, onun bir sözüyle akıtılan paralarla kurulan imparatorluğun, yasal denetim dışında tutulduğunu saptarsınız.

Bu çalışma işte bu düşüncenin ürünüdür.

Çünkü bize düşen, Gülen'in nasıl bir amaç peşinde olduğunu, bu amacı gerçekleştirmek için nasıl hazırlandığını, gerçek bir cemaat lideri olduğunu, cemaatini nasıl motive ettiğini, ışık evlerinin nasıl hangi amaç ve mantıkla oluşturulduğunu, altın neslin nasıl yetiştirildiğini, kendisini Mesih[7] rolüne nasıl

[7]Mesih konusu Gülen'in Fasıldan Fasıla adlı yapıtının 3'üncü cildinde (syf:51) şöyle anlatılır: "Bu temel bilgiler ışığında Hz. Mesih ister şahıs, isterse şahs-ı manevi (yaşayan bir kişinin yapışma) olarak algılansın, onun yeryüzüne inmesi öncesinde, bize düşen vazifeler vardır. Bu cümleden olarak, ortamın onun temsil ettiği ruh ve manaya hazır hale getirilmesi Mehdiyet, Mesihiyet soluyan insanların *(Cemaatin diye okuyun/ED)* yetiştirilmesi dünya-ukba *(ahret/ED)* dengelerinin yeniden yerlerine oturtulması sayılabilir. *(Bu satırlarla 175-210 arası sayfalardaki, Amerika'nın dünyanın dengesini koruyan bir devlet olduğuna ilişkin görüşlerini karşılaştırdığımızda karşımıza ABD'nin Mesihiyet rolünde olduğu gibi bir anlam çıkıyor. Hocaefendi'nin ABD'ye taabbüt içinde/tapınırcasına bir bağlılık göstermesinin nedeni bu mu ola dersiniz?)*

uygun gördüğünü belgelemektir. Bunun içinde Amerika vardır, CIA vardır. Yeryüzünde açılan okulların Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere gidecektir." hadisinin yorumu ve bunun cemaati için seçilen amaç olması, bunun için tüm dünyayı İslâm'ın bayrağı altına toplama ülküsü vardır. Bunun içinde mesihlik vardır.

Sayfaları çevirirken bu altını çizdiğim konularla baş başa kalacak; Gülen ve mensuplarıyla tanışacak, sık sık merhaba diyeceksiniz. Dahası, nasıl bir örgütlenme biçimi seçtiğini, gizini nasıl sakladığı yakalanabilecektir.

Evet, Gülengiller, gerçek niteliğiyle Gülen tarikatının mensupları hep aramızda. Gülen hicrette ama gölgesi olmakla övünen, onunla cennetin kapısını çalacaklarına inanan mensuplarıyla sık sık karşılaşıyoruz. Bir gölge gibiler, aramızda geziniyorlar!

Örneğin, 14 Eylül akşam haberlerinde ATV'de, onursal başkanı olduğu Türkiye Gazeteciler ve Yazarlar Vakfının Başkanı Harun Tokak'la, Gülen ve DGM'de açılan dava konuşuldu. Sorulardan biri, bir örgütün var olup olmadığıydı. Yanıt kısa ve özlüydü. Yoktu böyle bir örgüt. Ama bir cemaat vardı, Fethullah Hoca evrensel nitelikte bir misyon adamıydı. Elbet sevenleri çoktu, bu cemaat sayılır mıydı? Sevenlerine cemaat denilebilir miydi? Cemaat, çok kapsamlı bir tanımdı. Fethullah Gülen gizli bir örgüt kurmuş olamazdı.

İyi yetişmiş bir mensupla karşı karşıyaydık. Gülen'i belletildiği gibi savunuyordu. Eleştirel aklı kullanamadığından açık vermişti. Örneğin; hem bir cemaatin varlığını kabul ediyor, Gülen'in misyon adamı olduğunu söylüyordu ama hem de Gülen cemaat lideri değildi! Peki Gülen o misyonu neden edinmişti, kimlerle gerçekleştirecekti? O ışık evlerde yapılan eğitimin amacı sorgulansa ve bu gibi sorularla karşılaşsa ne yanıt verirdi dersiniz?

Cemaat konusuyla ilgili benzer bir soruyu, Nevval Sevindi 1997'deki hicreti sırasında, ünlü New York Sohbeti'nde sormuştu. Sevindi'nin:

"Cemaat sonuç olarak kapalı bir sistemdir. Bu kapalılık içinde açılma ve genişleme mümkün mü? Fikir, düşünce üretimi açısından bu nasıl yanıyor Cemaatinize?" sorusuna, Gülen'le olan yanıtı her zaman olduğu gibi

kendinceydi ama bir noktada atlamıştı. Cemaatin kapalı bir sistem olduğunu susarak anlamış oluyordu.

"Burada iki nokta var." diye başlayıp şöyle sürdürmüştü yanıtını:

"Birincisi, günümüzde cemaat biraz farklı algılanıyor. Bana göre cemaat denilecekse -*bu kelimeden de rahatsızlık duyuyorum*- cemaatin oluşumu bir toplumun tabii oluşumu gibi bir şey, yani aynı duygu, aynı düşünceyi paylaşan, aynı şeylere inanan veya ortak yanları olanların beğendikleri bazı şeylerin etrafında bir araya gelmeleri gibi bir şey. Bu her zaman Türkiye'de herkesle aynı zamanda beraber de olabilir. Devletin yanında da olabilir, milletin yanında da olabilir. Böyle bir cemaat terakkisinde mahzur olmasa gerek. [8]

Sözcüklerin dikkatle seçilip dizildiği bir yanıt, Hocaefendi, "Hayır benim bir cemaatim yok." demiyor. Dahası yapıtlarında nitelediği cemaatin tanımını yumuşatarak veriyor. Ama paylaşılan aynı duygu ve düşünce, aynı inana dayalı ortak şeylerin ne olduğu sorulmasa da cemaatin gizli bir amaç içinde olduğunu anlatmıyor mu?

Şarkıdaki gibi, "İşte öyle bir şey..."

Peki, cemaat nedir? İnsanlar neden böyle bir oluşumda birleşirler?

Hocaefendi'ye göre cemaat "...fertleri ebediyete teslim olmuş mukaddes bir topluluk"tur. Dikkat edilirse cemaat kendini bu dünya için değil öteki dünya-ukba için hazırlar. Bu dünyada yapacaklarını öteki dünyayı kazanmanın kurallarına göre düzenler. Başka türlü ebediyete teslimiyet olanağı bulunamaz. Şimdi bu tanımlamanın uygulamasını araştıralım. Elbet Hoca'nın düşünce dünyasından!

Gülen'in cemaatle ilgili başka değişik nitelemelerinden örnekler: "Aynı duygu, aynı düşünce, aynı ideal ve ülkü etrafında birleşen ve hayatlarını bu birleşme çizgisine göre programlayan fertlerden meydana gelmiş bu topluluğa cemaat denir." [9]

---

[8] Nevval Sevindi, Fethullah Hocaefendi ile New York Sohbeti, Sabah Yayınları, 3. Baskı, 1997, syf:76 (NS.agy)

[9] Fethullah Gülen, Fasıldan Fasıla/1 Nil Yayınları, 1996 syf:173 (FG.agy)

"Cemaat özünü, keyfiyet planında koruduğu sürece de hep yükselir... Velayetin[10] şahs-ı manevi ile (tüzel kişilikle) temsil edilmesi hem en kestirme hem en garantili yoldur... Elde edilen makam şahs-ı maneviye aittir."[11]

Peki, şu şahs-ı manevi[12] kimi temsil eder, Tanrı'nın bağlayıcı dostluğu nasıl oluşur ki velayet derecesini aşar; çevresinde birleşilen ülkü, ideal nedir ki birleşenler hayatlarını bu birleşme çizgisine göre planlar? Bu bilinç nasıl oluşturulur?

Bu sorulara yanıt Hoca'dan:

"Cemaat olma kolektif şuura ulaşmakla elde edilir. Kolektif şuur, ferdi kendi yapısı içinde eritir ve onu çok buudlarından bir buud haline getirir ve artık orada mutlak fert yoktur, cemaat vardır. Fert cemaatleşmiş, cemaat de adeta bir tek fert olmuştur."[13]

Bu tanımı çözümlemeye çalışalım:

Cemaatin birey, bireyin cemaat olması, bireyin kendini bir başka kalıba dökmesi, kendi özünü reddetmesi, bir başka kişilikte erimesi kişiyi o güne değin varlığını oluşturan her şeyden koparmak değil midir? Birey kendi benliğini bir başka benlikte erittiğinde kendisi değil; cemaatin ruhuna dökülen bir başkasıdır artık. Bu sonuç ancak transla sağlanabilir.

Gülen'in taktikleriyle küçük yaşta ailelerinde koparılan çocuklar, uygulanan bu yöntemle sürekli trans halinde tutulup kişilikleri cemaatin şahsi manevisinde cemaatin bazı ilkelerinde ve amacında eritilip yeni bir insan/tarikat mensubu yaratılıyor. Bunu günümüzün diliyle robot olarak tanımlayabiliriz.

---

[10] Tasavvufta Tanrı dostluğu ve bu dostlukta bağlılık. Hoca'nın bu yolu seçmesi taktik ustalığına somut örnektir. Burada "şahsı manevi" dediği cemaat olmalı. Ama o cemaati de kabul etmez. Amaç yasalar karşısında suç işlemediğini kanıtlama çabasıyla zikzaklar çizmektir.

[11] FG. agy/1 syf: 172.

[12] Şahsı maneviye bağlılık ise ferdin kendisini cemaatte eritip onunla bütünleşmesi demektir. Fasıldan Fasıla/1 syf: 171-172 Fethullah Gülen, örgüt liderliğini, aklınca cemaate yükleyerek kendini gizli bir örgüt kurmak suçlamasından kurtarmak istiyor. "Peki bu cemaati kim kurdu, lideri kim?" sorusunu sormayı akıl etmiyor mu?

[13] FG. agy. syf: 171-172

Burada geçen **mensup** sözcüğü devrimin yasakladığı tarikatlaşma ve bu bağlamda cemaatleşmede, kendi özünü cemaat içinde eritenlere verilen addır. Bunun altını çizelim. Mensup sözcüğü Atatürk'ün ünlü Kastamonu gezisinde verdiği son gün söylevinde kavramlaştırılmıştır. O konuşmasının uygarlığın tanımına ilişkin şu sözleri, o günden günümüz sorunlarına ışık tutmaktadır.

"Efendiler ve ey millet, iyi biliniz ki Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, **mensuplar** memleketi olamaz. En doğru be hakiki tarikat medeniyet tarikatıdır..."[14]

Ulusumuza uygarlığın tanımını yapan bu konuşmaya başlarken M. Kemal, "Efendiler" sözcüğüyle yetinmemiş, "ey millet" seslenişiyle ulusa önemli bir adımın sesini duyurmak istemiştir. 30 Ağustos 1925 tarihinde Kastamonu'dan ayrılırken yapılan bu konuşma salt bir veda konuşması olsaydı ulusa seslenilmezdi, "ey millet" denmezdi. Bu seslenişle başlayan konuşmada önemli olan din adına yapılan sapıklıklara işarettir. Din adına tarikat yoluyla halkı saptıranların, sömürenlerin yasalar ve hukuk açısından suçlu olduklarının belgelenmesidir. Bu gibilere izin verilmemesi için ulusun dikkati çekilmektedir. Devrimin yeni bir aşamasına işarettir.

Söylev bu nedenle ünlüdür ama Kastamonu gezisinin, uygarlık devriminin temel atma konuşması olarak devrimin bir önemli amacını, aşamasını göstermesi dikkatlerde yer etmemiştir. Bu konuşma eğer doğru algılanmış olsaydı Kastamonu gezisi, Şapka Devrimi gibi kısır bir slogana sıkıştırılamazdı. Bu ön sözü tanıştığım, Müdafaa-i Hukuk yazarlarında Mustafa Yıldırım, dikkatimi, bu saptamaya çektiğimde düşündüm bunları.[15] Bu söylevdeki

---

[14] Atatürk'ün Kastamonu Gezisi ve Şapka Devrimi, Atatürk'ün Doğumunun 100. Yıldönümü İl Kutlama Komitesi adına Aziz Demircioğlu, 1981 Kastamonu, syf: 104

[15] Sayın Mustafa Yıldırım, bu sözcüğün tarikatlarla ilgili yaptırım için önemli olduğunu, Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Deniz Som'a iletmiş ve görüşleri 4 Kasım 1998 tarihli Vaziyet köşesinde yer almıştır. Yıldırım bu açıklamasında, Atatürk'ün yukarıya aktardığımız sözlerini izleyen şu bölümle birlikte yorumluyor ve eğer bu konuya bu yorum açısından bakılırsa, tarikat mensuplarının gizli örgüt üyeleri olarak kabul edileceğini söylüyor. Atatürk'ün o sözlerini okuyalım: "Özellikle bu gibi cahiller, bazı yerlerde halkın temsilcileriymiş gibi onların önüne düşüyorlar. Halkla doğrudan doğruya ilişkiye geçilmesine adeta bir engel oluşturmak sevdasında bulunuyorlar. Bu gibilere sormak istiyorum: Bu görev ve yetkiyi kimden, nereden almışlardır? Bilindiğine göre, milletin temsilcileri, seçtikleri mebuslar ve onlardan oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Meclis'in güvenini kazanmış Cumhuriyet Hükümeti'dir. Bir de mahalli olarak

"mensuplar" sözcüğü, ne yazık ki meczuplar olarak söylenmektedir ki bu yanlıştır. Sözcük mensuplar yerine meczuplar olarak değiştirildiğinde, tarikat mensuplarının, ruhsal yönden hasta sayılarak ceza yaptırımından kurtulmaları sağlanmaktadır.

Meczupla mensup, aynı şey değildir. Meczup ne yaptığını bilmeyen, ceza sorumluluğu az ya da hiç olmayan kişi demektedir. Mensup ise bir cemaatin bir misyon çevresinde bütünleşmiş, birey kişiliği cemaatin tinsel kişiliğinde erimişlerin sanıdır...

Bir cemaatin amacına göre eğitilmiş, yetiştirilmiş bireyine mensup denir. Mensup o aşamadan sonra, cemaattir, cemaat de odur. Çünkü benliği cemaatin kişiliğinde erimiştir. Cemaat, liderin sözlerinden çıkamaz. Çıkar ya da çıkmaya kalkışan merduttur[16], cehennemin odunu olacağına inandırılmıştır. Bu, dinin öğretildiği kadar, özüne aykırı ve izin vermediği bir olaydır, dinin özüyle çelişen bir olgudur ve dinin haram saydığı şeylerdendir.

İşte "altın nesil" böyle bir yöntemle ışık evlerde yetiştirilen gençlere denir. Işık süvarileri, kimliği cemaatin tüzel kişiliğinde erimiş, liderin emirlerini Tanrı emri diye tartışmasız uygulayacak robotlardan oluşur.

---

seçilmiş belediye reisleri ve heyetleri vardır. Millete hatırlatmak isterim ki bu laubaliliğe izin vermek asla uygun değildir."

Bu konuşmanın, Şeyh Said isyanı sonrası yapıldığı, bu isyanın tekkelerde hazırlandığını da not olarak düşelim. Böylece Atatürk'ün yönetim ve denetimi, yasal sorumlularının gözetiminde olmayan oluşumlara göz yumulmayacağının altını çizdiğini, sorumluluğun meşru örgütlere ve hukuka dayalı olduğuna ilişkin görüşlere verdiği önemi ve günümüze nasıl ışık tuttuğunu anlayabiliriz. Amaç hukuka dayalı bir sistem kurmaktır. Aynı yıl Ankara Hukuk Mektebini açarken söyledikleri de bu doğrultudadır. Kastamonu'da gündeme getirdiği çağdaş devlet ilkelerine, hukuka dayalı devlet felsefesinin ileri bir adımıdır. "Cumhuriyetin müeyyidesi olan bu müessesenin açılışında duyduğum mutluluğu hiçbir girişimimde duymadım. " derken de meşruluğa verdiği önemi vurgulamaktadır.

Bu söylevden çıkarak din adına ya da başka amaçlarla yasaların denetimi dışındaki her eylem, her örgütlenme ne adla ve ne amaçla olursa olsun, gizli örgüt kapsamında ele alınmalıdır. Atatürk bu Kastamonu söyleviyle, cumhuriyetin gerçek düşmanlarını bilinçle işaret etmiştir. Evet, Cumhuriyet savcıları görev sizleri bekliyor.

[16]Merdut: Dinden kovulmuş, reddedilmiş kişi (Hristiyanlıktaki aforoz sözcüğünün eş anlamlısı)

Bu bağlamda Hoca gizli örgüt kurucusu ve lideri, mensupları da gizli örgüt üyeleri değillerse nedir?

Peki, şu ışık evler...

Hocaefendi, Cemaatin yayın organlarından Aksiyon dergisiyle 28 Şubat sürecinde yaptığı bir söyleşide, "ışık evlerinin cemaatiyle ilgisi olmadığını" söyler. Özetle der ki: "Birkaç üniversite öğrencisi genç eğer ortak bir ev tutmuş ve buraya aydınlanma işareti olarak ışık ev demişlerse bunun bizimle ne ilgisi olabilir?" Yapıtlarının hemen hepsinde ışık evlerden söz ettiğini, onları nasıl övgülerle kutsadığını nedense unutur.

Örneğin: Prizma/2, syf: 10-187'de, Çağ ve Nesil serisinin 5'inci kitabının ilk ve ikinci yazıları özellikle ışık evlere ayrılmıştır.

Işık evler, dünya dengesini kurmak amacıyla yetiştirilen ışık süvarilerinden oluşacak altın neslin baba ocağıdır. O evleri şöyle niteler:

"Işık evler, ışık süvarilerinin kışlaları, hak erenlerin halvet-haneleri ve zaviyeleri, gözlerini ilim ve marifetle açıp kapayan kudsilerin varidat iklimleridir."[17]

Yalnız bu betimleme bile Hoca'yı yalanlamaktadır. Eğer okumayı bilirsek... Sayfaları çevirirken bunu sizler de göreceksiniz.

Hoca'nın bu çalışmalarının hiçbir evresi yasal denetime tabi değildir. Oysa uğraşlarının özü yasa dışıdır. Gülen'in "cemaat" sözcüğünden hoşlanmamasının nedeni de budur, yani gizli örgüt sayılma korkusudur. Hele ışık evleri hep gizde tutar. Neden? Hani onun yasadışı hiçbir eylemi yoktu?

Işık evlerle ilgili sözleri, bu korkunun izdüşümüdür.

Işık evlerdeki sistem bir eğitim yöntemidir ama çağdaş ve kabul edilebilir bir eğitim değildir. İnsanı belli bir amaç için ve bilincini yok ederek bir başka kalıba sokan bir eğitimdir ve yalnız yasa dışı değil, ahlak dışıdır da. Bunu totaliter sistemler denemişler, kısa sürede başarısını alkışlamışlardır. Ama ne faşist Almanya'ya ne de komünizmi bu yöntemle uygulayan sistemlere yaramıştır.

---

[17] FG. Çağ ve Nesil/5, Günler Baharı Beklerken T.Ö.V Yayınları, syf: 1

Gülen, hoşgörü ve demokrasi…

Gülen'in demokrasiden yana olduğunu söyleyenler şu soruya yanıt verebilirler mi? Bu tür, bireyin benliğini cemaatin tüzel kişiliğinde eriten insan, cemaat liderinin sözüyle devineceğine göre bireye ve birey özgürlüğüne dayalı demokrasiyi içselleştirebilirler mi?

Böyle bir insan özgür müdür? Kişiliğinden koparılmış insanlarla oluşturulan bir çağ dışı sistemdir Hocaefendi'nin o övgülerle göklere çıkarılan hoşgörü imparatorluğu. İşte budur…

Onun "ol" demesiyle oluyorsa her şey!

Örneğin, 28 Şubat sonrası, savunma çabasıyla çıktığı Samanyolu TV'de, Orta Asya'daki okullarıyla ilgili bir soruyu yanıtlarken Süleymaniye Camisi'nde yaptığı konuşmada, o bölgede okul açmayı önerdiğinde Hacı Kemal Erimez gibi fikir işçilerinin hemen koştuklarını, bu gibi hizmetlerde sözlerinin dinlenildiğini, dahası onu bir kredi kartı gibi gördüklerini söyler.[18]

Peki, Hoca'nın cemaati yoksa bu ilkelere göre oluşmuş, hele hele Tanrı'nın emrini hiçe sayarak karanlıklar içindeki bir toplumu, sapkınlıktan kurtarmak gibi bir misyon yüklendiğine inanan o gencecik beyinler, Peygamber'in yolunda yürüdükleri inancını da edinmişlerse ne aile tanırlar ne de başka bir ideal… Hocaefendi'nin de **kolektif şuur** dediği işte böyle bir tanrısal iradenin yönlendirmesine inandırılmış insan, artık cemaatin kendisidir.

Belli bir ideal ve ülkü için birleşmiş, ortak bir bilince ulaşmış bir topluluk/cemaat bir tarikattan başka nedir?

Her ne kadar günümüzde özellikle Gülen'in örgütlenmesinin geleneksel tarikattan çok daha başka, ekonomik-siyasal güç elde etmeye yönelik bir ortaklığa dönüştüğü görülmekteyse ve bu nedenle tarikat adı geleneksel tarikat ölçülerini aşmaktaysa da bunun ünlü MOON ile özdeşleştiği söylenemez düşüncesindeyim. Bir taşeronluk mu, bir özenme mi bilemem. Ama ABD'nin

[18] Dr. Osman Özsoy, Fethullah Gülen Hocaefendi ile Canlı Yayında Gündem, Alfa Yayınları, Ocak 1988, İkinci Basım syf: 45 vd

amacına hizmet olduğundan kuşku duyulmamalı. Yoksa çıkarı olmasa Amerika onun değişik ülkelerde okul açmasına izin verir mi?

Peki, bu cemaatin ideali, ülküsü neden açıklanmıyor, neden bir giz perdesi ardına saklanıyor? Açıklanamaz çünkü Gülen'in amacı yalnız ülkesini değil dünyayı dalaletten/sapkınlıktan kurtarmaktır, hedefi öylesine yücedir(!) Bu söylemle ayrıca "Ben Türkiye'de şeriat devleti kurmayı düşünmüyorum." demek hakkını elde ettiğini düşünüyor olmalı.

İşte hedef misyonun gizi. Mensuplarının düşlerini süsleyen misyon, Hocaefendi'nin derin misyonu... O giz çözüldüğünde, ne Hocaefendi kalır ne de düşleri. İnsanımızı inançları adına hizmetinde köle gibi kullanan adamın gizi de bir fiskeyle yıkılacağı günü bekliyor.

Cemaat işte bu misyon içinde eğitilir, motive edilir, bu yüce hizmet için vardır. Hizmet ya da himmet, Cemaatin varlık nedenidir. Hizmet ise cihattan başka bir şey değildir.

Hicret "cihat"tır...

Gülen, cihatın bizim gibi ulusal iradeyi esas alan bir toplumda farz-ı ayn (terk edilemez) bir kutsal görev olduğunu söyler ve bu bağlamda da cihadın hiç olmazsa ulusun bir bölümü için kesin kes yapılması ve ertelenmeyeceğinin; gereken bir tanrısal görev olduğunun altını çizer.

Ama sıkıştığında "Cihat, harp gibi özel koşullarda ortaya çıkmış, eskilerin deyimiyle evvel ve bizzat değil, yani her şeyin önünde değil saniyen ve bilahara bir iştir."[19] der.

Oysa gerçekte bu konuyu "Tarihi hadiseler aynıyla değil misliyle *(ona benzer biçimde/ED)* cereyan eder *(oluşur/ED);* hicret ve hicret sırasındaki olaylar, bir başka dönemde de misliyle cereyan edebilir/oluşabilir." yorumuyla günümüze uyarlar. Şöyle sürdürür yorumunu:

"Mesela günümüz itibarıyla bizler, öteden beri hep böyle bir kulvarda yol alıyoruz. Hadisin ifadesiyle 'muhacir-göçmen' Allah'ın haram kıldıklarından kaçınandır, fehvasınca *(anlamınca/ED),* şahsi hayatımızı haramlardan içtinap ederek *(korunarak/ED)* hep hicreti yaşıyoruz." der.

[19] Dr. Osman Özsoy, agy, syf: 25

Gülen'in Amerika'ya gidişi de cihatı kendi ülkesinde tam anlamıyla yapamadığı için yapılmış bir göçtür.

Gülen kendisine şeyh ya da bunu çağrıştıran bir san verilmesini istemediğini söyler. Söyler ama cemaatini tıpkı bir veli, bir şeyh gibi güdüler. "Neden veli ya da şeyh değilim?" der. Çünkü şeyh, veli ya da üstad sanları belli bir görüşün temsilcisi bir topluluğu çağrıştırır. Bu da yasaların yasak çerçevesi içindedir. Gülen, elden geldiğince yasalara saygılı olma savındadır. Ne var ki bu çalışmada yararlandığımız yapıtları, onun bir cemaati bulunduğunu belgelemektedir. Yazdıklarını yok sayarak insanları aptal yerine koymaya kalkışması bir savunma çabası da olsa, ikiyüzlülükten öte neyle betimlenebilir?..

Kaldı ki 14 yüzyıldır evrensel bir inanç sistemi olan İslam'a göre de Gülen gibi çevresine esin kaynağı olan ya da kendinden esin aldığına inanan insan topluluklarına cemaat adı verilir. Esin kaynağı olarak görülen kişiler de imam, şeyh ya da üstad vb. saygı ve bağlılık içeren sanlarla anılır. Gülen, Fethullah Hocaefendi sanını uygun gördüğüne göre, hoca ya da şeyh olarak anılmasında bir terslik yoktur.

Gülen 28 Şubat'la ilgili gelişmelerin zararlarından korunmak için kendi deyimiyle hicret etti, ABD'nin koruyucu kanatlarının altına sığındı.

Hizmet adına hicret etti.

Nedir şu hizmet adına hicret?

"Bizler için" diyor Gülen, "hizmet adına hicret çok önemlidir. Evet, her birerlerimiz, muktezayı beşeriyet *(insan olmanın gereği/ED)* olarak bazı karışık işlere girdiğimizden ve elimizde olmayarak bazılarının hakkımızda bir kısım bulanık şeyler söylediğinden ve söyleyeceğinden, doğup büyüdüğümüz yerden hicret edip ayrılmamız elzemdir."[20]

Buna "kutsal göç" der Gülen. İşte o karışık işlerin sonucu bu kutsal göçe başvurmak zorunda kalmıştır.

Hukukta bunun adı da vardır, suç işlediği için yargılanmaktan kaçmak... Ama Hoca buna da bir kulp bulmuştur, der ki:

[20] FG. FF/syf: 107-196

"Mukaddes göç, hizmetimiz açısından eski devirlere nispeten daha da önemlidir. Evet, bir mümin kardeşimiz, buradan kalkıp diyar-ı küfre hicret ediyorsa biz bunu önemsiz göremeyiz. Bugün bir Medine yoktur ama her yere Medine'nin boyasını çalmak, Medine misal şehirler kurmak vardır."[21]

Gülen'in Amerika'ya gidişinin anlamı bu sözlerinde gizlidir. Kim bilir New York'a ya da Washington'a Medine boyası çalmak düşündedir. Çünkü Amerika, Gülen için hicretin duraklarından biri ve en güvenilir yeri sayılır.

Bir sığınma güdüsü içinde Amerikan hayranlığını üsteleyerek -*halk dilinde yalakalıkla*- der ki:

"Amerika çökse de dünyada yine dengeler olacak. Ama şimdi dünyanın dengesinde önemli bir unsur olarak ve demokratik felsefesiyle oturmuş bir ülke sarsılırsa, dünyada çok ciddi kargaşa yaşanır. Onun için, bakın Amerika'nın bize yarım arpa kadar sadece bizim menfaatimize *(burada biz derken cemaatinden ve kendisinden söz ederek 'bizim okullarımıza maddi'/ED)* desteği yoktur. Buna rağmen şurada bulunmamıza izin veriyorsa bu bizim için bir avantajsa bu avantajı sağlıyor demektir."[22]

Bunun, yani ABD'de barınmasına izin verilişini kendisi için bir büyük nimet sayıyor. Hem de sığındığı inancın ilkelerini hiçe sayarcasına... Geçmişte ABD için söylediklerini yalayarak... Bunu da yine dinin kurallarına sığdırmaya çalışıyor. Kendisini "hicrette" sayarak...

O kendini İslam'ın ilk yıllarındaki Mekke döneminde, dini tam anlamıyla yaşayamadığı için göç etmek zorunda kalanlarla bir tutuyor.

Özetle

Adına ne denilirse denilsin, cemaat, organizasyon(örgüt), topluluk, Amerika'da olduğu gibi "Cult"; cemaat eğitimi adı verilen bu etkinlik, öndeki/üstteki kişiye sonsuz bağlılığı pekiştirme esasına dayalı, kişinin zihin denetimini ele geçirme ve tek tipleşmiş kişileri gütme amacına yönelik bir yöntemdir. Günümüze dek doğunun geçmiş toplumsal düzeninden kaynağını alan ve geleneksel olarak sürdürülen bu örgütleme ve gütme yöntemi, ABD'de

[21] FG. FF/2 syf:107
[22] Nevval Sevindi, agy, syf: 76

Avrupa, Uzakdoğu, Güney Asya kaynaklı yeni örgütlenmelerle giderek tarihe gömülen mistik tapınma topluluklarını aşarak parasal güç odaklarına evrilmektedir. Ailesel ve aşiretsel mafianın yerini ve pazarını, Tanrı'dan yetki aldığın ileri süren yeni tür tipler, genç-yaşlı, okumuş-okumamış, siyasetçi, akademisyen bireyleri meczuplaştırmakta ve onları modern Amerikan sisteminde ve uluslararası boyutta birer köle gibi kullanmaktadırlar.

Amerika ve Avrupa'da çocuklarını, yakınlarını sonu kimi zaman intihara, toplu ölümlere, cinsel köleliğe varan bu meczupluktan kurtarabilmek için örgütler, vakıflar kurulmuştur. Kendilerini meczupluktan kurtarabilmiş genç insanlar, yaşadıkları kölelik döneminde çektiklerinin başkalarınca da çekilmemesi, yerine konulması oldukça zor olan önemli bir yaşam bölümünde uzaklaştıkları toplumsal, ailesel ilişkilerinin yeniden kurulabilmesi için örgütlenmekte, psikolojik sağaltım merkezleri kurmaktadırlar.

Bu tür sözde cemaatleri birer sivil toplum örgütü olarak sunma gayretini gösteren devlet yöneticilerine ve aklıevvel anarşik-demokratlara bir tek soru sorulabilir: "Kendi içinde demokratik olmayan, yöneticilerini seçmeyen, onları eleştirme ortamı bulunmayan bir topluluk, örgüt, tarikat adı her neyse, demokrasiye nasıl hizmet edebilir?

Kişiye yönelik ve sonsuz tapınma yolunda örgütlenmiş meczupların özgürlüğe ve barışa nasıl katkısı olabilir?"[23]

Bir ara not: Lider ve işlevi

Gülen'in çalışma yöntemi de burada değinilen "öndeki/üstteki" kişiye sonsuz bağlılığı pekiştirme ilkesine dayalı, "kişinin zihin denetimini ele geçirme ve tek tipleşmiş kişileri gütme" yöntemiyle örtüşüyor. Hocaefendi de bu yöntemi uygulayarak mensuplarını bu disiplinle eğitip cemaati birey, bireyi cemaat yapma yöntemini seçmemiş miydi? Ona göre bu tanrısal bir emirdi. Ama görülüyor ki insanı insan olarak saygın sayma yerine onu kullanma, kukla olarak kullanma yöntemi, insana insan değeri vermeyen sapık düşüncelerin yöntemidir.

---

[23] "Özetle" ve "Bir ara not" ara başlığı arasındaki 3 paragraflık metin, Mustafa Yıldırım'ın "Amerika'dan Bakmak" adıyla yayına hazırladığı yapıtından izniyle aktarılmıştır.

Oysa Kur'an'a göre, insan "Eşref-i Mahluk"tur, yani yaratılanların en eşreflisidir. Hoca'nın esin aldığını söylediği Kur'an'ın emri bu. Kendisinin uygulamasını da yukarıda açıkladık. Bu saptamayla onun ne denli içten mü'min olduğunu anlatmak istedik!

Bireyin cemaat içinde eritilmesi, bireyin köleleştirilmesidir. İslam böyle bir yöntemi ve olguyu kabul etmez. Çünkü Kur'an, "Ya eyyühen nas" "ey insan" diye insana, bireye seslenir. İslam'ın kabul ettiği cemaat, özgür bireylerin özgürlüğünü koruyarak bir araya gelenlerin topluluğudur.

Fethullah Gülen'in şu sözleri dinin temel kurallarına aykırıdır.

Birey/cemaat

"Bir 'ferd'de aynı şeyleri *(cemaatle birlikteyken algılanan şeyleri/ED)* görmek oldukça zordur, hatta imkânsızdır. Bazen ferd, bozuk bir plak gibi, bir şeye takılır kalır. Kendi doğru bildiği -*ki aslında yanlıştır*- saplantıların peşinde koşar. İşte böyle saplantılardan kurtulmanın yolu cemaat içinde kendini eritmektir."[24]

Dikkat edilirse burada bireyin kendi başına hep yanlış yaptığı, yapacağı özellikle vurgulanmakta ve aşağılanarak cemaate katılma özendirilmektedir. Başka türlü kişi doğru yolu bulamaz. Bu görüşün bir başka söylemini de okuyalım:

Bireyler, "Cemaatin himmeti ve meşveret havuzuna sığınmakla, büyüklerini ortaya koyabilir, kendilerini gösterebilirler."[25]

Buradan çıkarılacak bir başka ders, eğer cemaat içinde değilse birey hiçbir davada başarılı olamaz. Cemaat, Hakk'a teslim olmanın tek yoludur. Bu görüşünü vurgulayan şu sözler meşveret ve cemaatle sağlanan başarının gizine işaret eder:

Yüce dava-misyon

"Bilhassa yüce bir davaya gönül vermiş olan mü'minler, Müslümanlığı alâkadar eden mevzularda, katiyyen kendi başlarına hareket edemezler. Görüşürler, konuşurlar, meşveret söz kesen birisine götürülür onun tespitine

[24] Fethullah Gülen, Prizma/1 syf: 176
[25] FG. agy, syf: 176

bağlanır. Ve ondan sonra ortaya konan ne ise herkes o husuta itaat ve inkıyad eder. *(Boyun eğer, kendini şeyhe teslim eder./ED)* Gerçekte bu bir dava adamı için Hakk'a teslim olmaktır."[26]

O teslimiyet, Hakk'a mı yoksa Gülen'e; bunun için, "...bu emarelerin aydınlığında, yıllardan beri hülyalarımızla yaşadığımız fatih neslin, bu kör düğüme kılıç çalacağı günün rüyalarını görmeye başladık."[27] diyene mi? İşte misyon, işte lider, işte örgüt!

BİTİRMEDEN

Bitirmeden bir iki noktaya daha değinmek zorundayım.

"Bir Cumhuriyet Düşmanının Portresi ya da Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu" basılırken 8-9 Şubat 2000 tarihlerinde, Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bölümünde, müvekkillerine, yayın yoluyla hakaret edildiği savıyla, Gülen'in avukatları, Basın Savcılığına başvurdular. O yazıda, Gülen'in Atatürk ve cumhuriyete ilişkin sövgü sözlerinin aktarıldığı öne sürülerek Atatürk'e sövme suçlamasıyla, Basın Savcılığı da hakkımda soruşturma başlattı.

Ayrıca anılan yazıda Hocaefendi'ye hakaret ettiğim ileri sürülerek 10 milyar TL'lik tazminat davası açıldı. Meğer Hocaefendi'ye "Atatürk ve cumhuriyet düşmanı" demek suçmuş.

Oysa Fethullah Gülen'in avukatı benim için verdiği yakınma dilekçesinde, "Müvekkilimin Atatürk düşmanı olduğu herkesçe biline bir olgu değildir..." söylemiyle ne demek istemişti? Bu anlatımla Gülen'in Atatürk düşmanı olduğunun kabulü değil miydi?

Bu, Tanrı'nın Hocaefendi'ye bir uyarı şamarı olmasın?

Yapıt yayımlandıktan sonra bu kez yapıtta yer alan yakınma konusu sözlerden dolayı ayrıca sorgulandım.

Yine İstanbul Basın Savcılığı hakkımda kamu davası hazırlığı başlattı. İlginç olan, savcıların yıllar yılı Atatürk'e hakaret eden Fethullah Gülen için,

[26] Fethullah Gülen, Asrın Tereddütleri, T.Ö.V. Yayınları, 8. Baskı, syf: 170-171
[27] FG. Prizma/2 syf:18

zamanında işlem yapmadıklarını göz ardı edip amacı Gülen'in gerçek yüzünü topluma göstermek ve cumhuriyeti savunmak olan beni suçlamalarıydı.

Soruşturmaların hepsi davaya dönüştü. Cumhuriyeti ve devrimlerini savunduğum için cumhuriyet ve Atatürk düşmanının yakınmasıyla yargılanıyorum.

Bu bir kazaya uğramak mıydı, kuşkusuz hayır! Bu benim için övünçtü, onurların en erişilmeziydi... Çünkü yaşamıma anlam katan savaşımlarımdan birini sürdürüyordum, sürdürecektim.

Cumhuriyet savcısı sanlı görevliler bu ters gidişten anlam çıkarabilirler mi bilemiyorum. Cumhuriyet, hiç olmazsa bundan sonra Atatürk'ün koruyucu müeyyide olarak işaret ettiği, hukuk silahıyla korunur, Silahlı Kuvvetlere iş düşürülmez!

Bu notu şu nedenle koyuyorum:

Hem cumhuriyeti "varlığımızın ve geleceğimizin tek ve tartışılamaz temeli" olduğunu göz ardı ederek korumayacaksın; öte yandan onu her koşulda savsaklanamaz bir görev bilinciyle koruyanlara bu senin görevin değil diye sataşacaksın. Peki, kim koruyacak cumhuriyetimizi?

Adam, "Kanlı mı olsun kansız mı?" diyecek susacaksın. Adam, cumhuriyet yönetimine "o karanlık yıllar" diyecek ve aydınlık için "...ışık evleri bütün dünyayı ışıklandıracak birer ışık kaynağı haline getirelim." diyecek kulaklarını tıkayacaksın.

Adam, "Cihad yeryüzü hâkimiyetinin vesilesidir, cihad yüce bir duygudur, cihad hayat kaynağıdır, cihad Allah'ın emridir, cihad peygamber mesleğidir, cihad her mü'minin vazifesidir, cihad mü'minin her an bütünleştiği bir ameldir, cihad İ'lay'ı Kelimetullah'ın tek yoludur." desin,[28] cemaatini bununla motive etsin, sen bunların anlamını araştırma, araştıranları suçla, sonra da "inanca saygılı laiklik" diye kol kanat ger. Böylece laikliğin inançlara saygılı olmadığı söyleyenleri yalanlamaya kalkış.

[28] M. Fethullah Gülen İ'lay'ı Kelimetullah veya Cihad, Nil Yayınları, 6. Baskı kitabın bölüm başlıkları

Ne diyordu bir muhalif: "Rüzgar esmezse bu bizim Rönesansımız olacaktır." Bunun anlamını da mı bilmiyorsunuz?

Adam, "Sakın ha acele etme, din, hikmet ve kuvvet dengesi sağlanmadan başarı gerçekleşmez. Ayrıca bunların ittifakı gerekir. Dinsiz ve hikmetsiz kuvvet bir zulüm ve baskı aracı; dinsiz hikmet fırıldak çarkı; kuvvetsiz din bir vicdan işi haline gelir[29] diyecek anlamayacaksın. Bunu anlayıp belgeleyerek seni uyaranları dinlemeyeceksin; sonra da ülkeyi tehlikelerden kurtarma görevini yaptığını söyleyeceksin. Tam yeri değil mi İsmet Paşa'nın o ünlü deyiminin: "Hadi canım sen de!.."

Kim cumhuriyetin kurucusunun emrini, emanete sahip çıkarak yapıyorsa ona ancak saygı duyulur.

Çünkü cumhuriyet, geleceğimizin tek güvencesi olan çocuklarımız içindir, bizim içindir. Güvenimiz, huzurumuz ve yücelmemiz içindir. Halkımız içindir. Varlığımızın tek dayanağıdır. Laik ve bağımsızlık bayrağı olan cumhuriyeti korumak, aynı zamanda bağımsızlığımız için yaşamlarını hiçe sayan şehit ve gazilere olan ve ancak onu koruyarak ödeyebileceğimiz borcumuzdur. Bu nedenle cumhuriyete, onu kurup bize emanet edene hayınlık edenlerin asla bağışlanmayacağı bilinmelidir. Çalışmamın amacı budur.

Yapıtın ilk baskısını baştan sona titiz bir gözle inceleyip düzelten ve yeni basımda düzeltimleri yapan Mehmet Saydur'a; bu önsözün düzeltimi ve kimi konuların yazımındaki katkıları ve yayıma hazırladığı yapıtından konumuza değin bir bölümü aktarmama izin veren Mustafa Yıldırım'a teşekkür ederim. Sizleri bir Cumhuriyet ve Atatürk düşmanıyla baş başa bırakıyorum.

Saygılarımla.

M. Emin Değer

20 Eylül 2000

[29] FG. Prizma/1 syf: 191

"Türkiye'nin uluslararası çapta, ülkesinin ve çağının nabzını tutan, kitlelerin bağrına bastığı bir lider beklediği doğrudur. Sevenleri sevmeyenlerinde daha fazla, 21'inci yüzyılı okuyan, tarihi dinamiklerimizi çağdaş yorumlarla kuşandırıp asırlarca parlayacak medeniyet meşalemizi yakacak o lideri hepimiz bekliyoruz. Ancak o içimizden çıkacak… O; attığı adımların doğruluğu, siyasi hırslarının olmayışı, makam mansıp peşinde koşmayışı ile hepimizin gönlünde önce taht kuracak. O, öyle bir el olacak ki sadece birilerinin başını değil bütün toplumun başını okşayacaktır. Beklediğimiz liderler, kendilerini en iyi şekilde yetiştirmiş kariyer sahibi, şahsiyet abidesi, meşveret ehli kadrolarıyla gelecekler."[30]

Hüseyin Gülerce

[30] Hüseyin Gülerce'nin 2 Aralık 1996 tarihli Zaman gazetesinde yayımlanan yazısından.

GİRİŞ

Bir Olay Adam

Düşünce aşamasında "Bir Cumhuriyet Düşmanı" adını vermek istediğim çalışmamı, bunun amacımı tam olarak karşılamayacağını düşünerek ad koymadan sürdürmeye karar verdim. Çalışmam ilerledikçe karşımızdakinin, tek yönlü değil çok ve değişik cepheli, çevresini sürekli genişleten, evrensel alanda bile adının geçmesi için sıradan aklın almadığı girişimlerde bulunan bir kişi olduğunu görünce şöyle düşündüm: "Kaç Fethullah Gülen var, o hangisi?" diyebilir miydim? Konumuz olan kişi, ayrıca bu nitelikleri nedeniyle bir olaylar adamıydı. Buradan yola çıkarak "Bir Olay Adam" da denilebilirdi. Ama bu da amacımı tam olarak karşılamayacaktı. Birçok olayda ve yerde adı geçen bu kişi gerçekte çok yönlüydü, doğru. Ama incelendiğinde bu yönlerin bir noktada kesiştiği görülüyordu. O kesişme noktası, asıl amacının odağındaki dinsel dünyasında ve onun yapılan(dırıl)masında düğümleniyordu. Bu düğümde birleşen uçlardan biri, asıl amacını zaman zaman gizlemek bunun için de en umulmadık yerde ılımlı, sevecen görünmek istediğinde uyguladığı yöntemlerin kişiliğiydi. Bu kişiliğiyle hoşgörü simgesi rolünü çok iyi oynayabiliyordu. Kendine güveni var mıydı? Konuşmalarına bakılırsa Tanrı'ya olan güveninden sonra kendine güveni de tamdı. Ama bir olay yaşandı ki Tanrı'ya olan güveni bile tartışma noktasında düğümlenirdi: Bu, o bileşke noktasındaki kollardan biriydi. İşte o son kol bana göre, böyle bir kişilik için uygun olmamalıydı! O noktada yadsıdığım, Hoca'nın elinde dalgalandırdığı Amerikan hayranlığı bayrağıydı.

Ve Gülen'in kendisine biçtiği derin misyonun, çetrefil örgüleriyle düğümlenen başka uçlar... Anladım ki olaylara ve olayların akışına göre tavır alan ilginç bir taktik ustasıyla karşı karşıyaydık.

Bir başka deyimle, amaca ulaşıncaya dek her yolun meşru sayıldığına ilişkin felsefi görüşe süluk etmişti *(felsefe yoluna girmişti)* ama Hoca, Makyavelist değildi: Halkımızın bu gibi olaylara bakışını simgeleyen bir sözü vardır: "Köprüyü geçinceye dek ayıya dayı demek." Hoca'nın durumuna en uygun olan bu atasözümüz oluyordu.

Zaman zaman çelişkilerle karşılaştığımda istemeden sormak zorunda kaldığım soru şuydu: Hocaefendi gerçekten ne yapmak istiyor? Çünkü söylemleri sıradan söz gibi dinlendiğinde ya da yazıları satır aralarına inmeden okunduğunda sisteme karşı çıkmayan, en azından hoşgörü sahibi bir din adamı izlenimi veriyor gibiydi! Bu nedenle dinleyenler de sözlerinin gerçek hedefini araştırma gereği duymuyorlardı. Hoca'yla New York söyleşisi ya da Ufuk Turu söyleşisiyle ilgili değerlendirmeler bu düşüncemizi doğrulayan örneklerdendi. Bana göre bu tür davranışların nedeni, Gülen'in gerçek amacını gizlemekti. Bu konuda, hem kendisi hem de onun adına bu amaca hizmet edenlerin çabaları boşa gitmemektedir. Örneğin, aşağıdaki değerlendirmeyle Hoca'nın dünyasını bağdaştırma olanağı bulunabilir miydi? Kısa bir açıklamadan sonra yanıtını birlikte arayıp bulalım.

Bir olay mı, bir olay adam mı?

28 Şubat kararlarının etkilerinden kurtulmak amacıyla *(kendi söylemiyle sağlık denetimi için)* ABD'ye uçan Hocaefendi'yle, Yeni Yüzyıl gazetesi adına New York'ta bir söyleşi yapılır. "Fethullah Gülen ile New York Sohbeti" adıyla Sabah Kitapları arasında da yer alan Nevval Sevindi'nin bu söyleşisi, çalışmamızın önemli kaynaklarından biri oldu. Söyleşi her yönden ilginç ve önemli bir belgeydi... Çünkü Gülen'in yaşamında yer alan olaylar zincirine yeni halkalar eklenen bir dönemi simgeliyordu. Örneğin, Papa ziyareti Dünya Yahudi örgütleriyle ilişkiler ve en önemlisi bunların ABD'nin kanatları altında gerçekleştirilmiş olmasının belgesiydi. İlginç değerlendirmelerle sunulan söyleşide Nevval Sevindi, New York Sohbeti'nin ara sunuşlarındaki değinmelerden birinde Gülen'i, "Hocaefendi, Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biri, bir cumhuriyet çocuğu." olarak tanımlıyordu. Oysa Nevval Hanım'ın da bildiği kanısındayım ki Hoca; cumhuriyet, Atatürk, devrim ve Mustafa Kemal ad, kavram ve sözcüklerini benimsediği gibi, bunlar onun kavram, terim ve tarih sözlüğünde yer alamazdı, almıyordu da! Daha da öte, Hoca bunlar gibi cumhuriyet tarihinin temel kurumlarının da karşısındaydı. Cumhuriyet karşısındaki yeri "ret cephesi"nde olan kişiyi, Sevindi'nin bu nitelemelerle değerlendirmesi Hocaefendi'nin yaşam ve düşünce dünyasıyla asla bağdaşmazdı ama o, nedense susmayı yeğlemiş göründü! Sevindi, değerlendirmelerinin bir yerinde, Hoca'nın bir "fenomen adam" olduğunu söylerken ne demek istemişti? Çalışmamda bunları da yanıtlamaya çalıştığımı düşünüyorum.

Evet, Nevval Sevindi'nin tanısı doğruydu; bir fenomen *(olay)* ve olayların adamıyla karşı karşıyaydık. Ve bu "olay adam"ın asıl amacını saptamak gerekiyordu. Ben de öyle yaptım, çalışmam ilerledikçe Hocaefendi'nin kendisi bir gizli görevin izleyicisi ve uygulayıcısı olarak gördüğünü saptadım önce. Sonra... Sonrası mı? Onu çalışmamın sonunda birlikte bulacağız...

Nevval Sevindi'nin bu söyleşi için New York'a gönderilmesinden tutun da söyleşinin sunuş, ara ve sonuç değerlendirmeleri, Hoca'nın "Her şeyi biz söylemeyelim, kimi söyleyeceklerimizi başkalarına söyletelim."[31] yönteminin çok başarılı örneklerinden biri olduğu görülecektir... Öyle ki Sevindi'nin değer yargılarını okuduğunuzda karşınıza bir başka Fethullah Gülen çıkacaktır. Zaten amaç da budur. Topluma hoşgörülü ve ılımlı bir niteliği olan insan Fethullah Gülen'i tanıtmak... Sevindi'nin, Gülen'i sistemle barışık insan yönüyle öne çıkarma çabasına tanık olacağız.[32] Örneğin, Hoca'nın düşüncelerinde çıkarak sergilenen şu değerlendirmeyle ne yapılmak istendiğini ele alalım:

"Türkiye kendi İslam anlayışını, kurumlarını ve geçmişini öğrenip tartışmalıdır. Böylece İslam'a evrensel bir hoşgörü imajı verecek yeni bir zemin oluşturulur. Bu, 21. yüzyıl Türk Rönesansı'nın yolu olur... Kadının Türk Müslümanlığındaki yeri kılık kıyafetle saptanamaz. Cami; kadınlara, konferans, nikâh ve sanatsal etkinliklere açılmalıdır." Peki Hoca bu değerlendirmeye katılıyor mu? Sanmıyorum. Nedenini bu çalışmanın ilerleyen sayfalarında göreceksiniz. Ama ben bu sözlere katılmıyorum da dememiş! Neden? Çünkü derin misyonuna giden yolda yeni bir aşama kazanmak istiyor. İşte takiyenin tem kendisiyle karşı karşıyayız! Ama Sevindi'ye göre Gülen takiye yapmıyormuş!

---

[31] Fethullah Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler/3, (FG.AGT.B syf.) T.Ö.V. Yayınları, 7.Baskı, syf. 176'dan; "Eğer bir meseleyi bizim anlatmamız bir kısım vicdanlarda reaksiyon ve tepkiye neden olacaksa, 'hakkın hatırı âlidir' diyerek o meseleyi başkasına anlattırmak hoşumuza gitmelidir. ...İnsanlara kim nüfuz edip herhangi bir meseleyi daha iyi anlatacaksa, herkes onun için konuşma zemini hazırlamalı ve diğerleri de dinleyenler arasında bulunmaktan rahatsızlık duymamalıdır. (176-177)

[32] Nevval Sevindi, Fethullah Gülen ile New York Sohbeti, (NS, FGNYS), Sabah Yayınları, 3. Baskı, syf: 105-108'den kısa özet

Sevindi'ye göre, "Neden takiye yapsın ki... Cumhurbaşkanlığı gibi bir düşüncesi olsa takiye yapmasına neden olabilirdi! Oysa Hoca, global büyük hedeflere dönük yüzüyle küçük kaygıların dışında, devlet sevgisinden çok vatan sevgisiyle öne çıkıyor"muş. "Eğitimde Türkiye tarihinin en büyük sivil hareketini örgütleyen lidere haksızlık yapılıyor"muş! Bu eğitimin amacı: "Daha kaliteli bir gençlik yetiştirmek, standartları yükseltmek"miş! Hoca, "Türk Rönesansı'nı gerçekleştirecek"miş.[33] Hoca, ya Sevindi'ye bir başka yüzüyle göründü ya da Sevindi, Hoca'yı bir başka amaçla böyle sunuyor. Acaba, Nevval Sevindi okuduğunu anlamamış mı demeliyim? Buna inanılabilir mi? Şu soruyu sormadan edemiyorum: Hiç mi kuşkuya kapılmadı Nevval Hanım?

Sevindi'nin insan Fethullah Gülen portresine bakalım mı? Sevindi'ye göre, "Hocaefendi hem teorisyen hem aktivist bir portre olarak konuların hâkim." doğrusu ben bu portreyi netleştiremedim. Zaten bu çalışmada Hoca'nın, insanları gerçek amacını gizleyerek aldattığını, net bir görüntü vermediğini göreceğiz.

Çalışmama, "Fethullah Gülen'in İki Yüzü" demek de yanlış anlamalara neden olacaktı. Kaldı ki Hoca çok yönlü bir kişilikti.[34] Amacım; nesnel bir araştırmayla gerçekleri bir savcı mantığıyla değil bir yargıç nesnelliğiyle saptamaya çalışmaktı. Çalışmam ilerledikçe Hoca'nın bu çok yönlülüğünün, üstlendiği misyon ve seçtiği yöntemin gereği olduğunu düşündüm. O değişik vizyon, hedefine ulaşmak için saptadığı taktiklerin gereğiydi. Ayrıca misyon tek amaçlı da değildi bana göre. Hoca'nın misyonunu sezenler ona bir başka hizmet daha

---

[33] N.S., agy, syf: 109

[34] İslâmcı kesimin yayın organlarından SELAM gazetesinin 2 Eylül 1998 günlü sayısında bir İslamcı yazar, Sükuti Memioğlu, Hoca'nın loplumun her kesimine gülücükler dağıttığını, söylem ve yazılarında belirttiği görüşlerin kesin olmadığım belirterek Hoca'yı şöyle değerlendiriyor: "Dinsel bağlılıkla çevresinde saf tutanlar için, dünya ve ahret hayatında kurtuluşa ulaştıracak İslami yaşayışın rehberi sayılırken; milliyetçiler için büyük bir vatansever ve Turan yollarını işaret eden manevi bir önder; muhafazakârlar için geleneğin koruyucusu; laik kesimler için dini devlet sınırları içinde tutmayı bilen, şeriata karşı güvence olabilecek aydın bir din adamı: modernler için yüzü Avrupa'ya dönük, pozitif bilim ve teknolojiden yana bir düşün adamı." Yazarın şu saptaması ilginç değil mi? Öyle ki, O'nun söz ve yazılarından çıkarak portresini çizmek olanağı bulunamıyor." Sükuti Memioğlu, SELAM gazetesi, 2 Eylül 1997 günlü sayısından.

yüklemişlerdi. Bu nedenle misyon, misyon içindeydi. Gizdeki misyon, bir başka misyonla gizlenmekteydi. Bu düşüncelerle çalışmama, misyon ağırlıklı olması nedeniyle "Fethullah Gülen'in Derin Misyonu" demek istedim. Ama Gülen'in bir cumhuriyet düşmanı olduğunun da vurgulanması gerekiyordu. Bu gerçek göz ardı edilemezdi. Ve bu kişiliğin portresinin çizildiğini düşünerek çalışmama **"Bir Cumhuriyet Düşmanının Portresi"** ya da **"Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu"** adının daha uygun olacağı sonucuna ulaştım.

Mistisizm mi, rol gereği mi?

Prof. Alparslan Işıklı'ya göre Hocaefendi, "…kendine özgü bir ruh yapısına sahiptir. Sürekli olarak Peygamber'i düşünde gördüğünü, şeytanla tartıştığını söyler, sinekler tarafında rahatsız edilmediği iddiasındadır." Bu durumuyla "Peygamberleri anımsatan benzeri olayları anlatarak sıradan insanda bulunmayan özellikler taşıdığını savunan bir kişidir." Işıklı, Hoca'nın Küçük Dünyam adlı anılarına yer alan ilginç bir tecavüz olayını aktarır: Hoca, Edirne'de görev yaptığı Üç Şerefeli Cami'nin penceresindeki yatağında, bir kadının onunla olmak isteğiyle karşılaştığını anlattıktan sonra, bu olayı Yusuf Peygamber'in Firavun'un eşi tarafından tecavüze uğramasına benzettiğini aktarır. Prof. Işıklı bu ve benzeri olaylardan yola çıkarak Hoca'nın "böylesine peygamberce bir görünüme bürünme çabasının psikolojik bir nedenle değil kitleler üzerinde etkili olmak için benimsediği yöntemin bir parçası" olabileceğine değinir. Ancak "belli psikolojik özellikleri nedeniyle," böyle görünmenin "misyonu için uygun görüldüğünü de söylemek doğruya daha yakındır." der ve şu yargıya varır. Bir başka olasılığa da işaret eden Işıklı'ya göre: "…olabilir ki önceleri durum farklı da olsa düşünce ve davranışlarına hükmeden hayalle gerçeğin sınırlarını Fethullah Gülen'in kendisi de bir noktadan sonra göremez olmuştur. "[35]

Bu tür hayalle gerçek arasında gidip gelmeler, mistik yapılı kişilerin kimi zaman içine girdiği sanal düşlerle ilgili olsa gerek. Çünkü mistisizm ya da gizemcilik, "Aklın erişemediği, yeterli olmadığı, kavrayamadığı alanlarda ve özellikle Tanrı kavramında, gerçeğe gönül yoluyla ya da istenç zorlayışlarıyla

[35] Prof. Dr. Alpaslan Işıklı, Said Nursi, Fethullah Gülen ve "Laik" Sempatizanları, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, 1998, syf: 52-55

erişilebileceğini öne süren felsefe ve din öğretisidir.[36]" Hoca'nın yaşamında benzer mistik öyküler çoktur.

Şurası gerçekti ki yukarıda da değindiğimiz gibi, Fethullah Gülen'in zaman zaman değişikmiş izlenimi veren tutumu, gerçekte tek amaca yöneliktir. O, "İ'lay-ı Kelimetullah"ı, yani Allah'ın adını ve dinini yüceltme misyonunu üstlenmişti. Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğduğu ve battığı her yere ulaşacaktır.[37]" hadisinden çıkardığı görevi, kendine vazgeçilmez bir hedef olarak seçmişti. Peki bu kesin ve ertelenemez, her müminin her koşulda yapması gereken bir kural mıydı? İslam'da "İ'lay-ı Kelimetullah" Tanrı'nın adını yüceltme, müminlere farz-ı kifaye[38] olarak verilmişti. Ama o, bu görevin farz-ı ayn olduğunu savunuyordu. Kişiyi inançlarından dolayı eleştirmek yanlıştır. Ama o da inanç dünyasının sınırlarını, başkalarının hele hele sistemin sınırlarına kadar genişletmeye kalkışmamalı, kendi kanalı dışına taşırmamalıdır; bu da bir başka kuraldır. Oysa Hoca, o alanı taşırmak ne söz, "daha 16-17 yaşlarındayken dünyayı parmağının ucunda çevirmek isteğiyle" çırpındığını söylemektedir.

Dahası, misyonu gereği amaçladığı hedef için yalnız yeryüzünde değil, "Güneşin doğup battığı her yerde gözümüz var."[39] diyen kişinin, ilişkileri ve kendine bağlı cemaatiyle kamuoyunun ilgisinden uzak kalması düşünülebilir mi? Bu kadar da değil, Hocaefendi sürekli çelişkiler sergilediği için de kendi alanından taşıp eleştirel ilgi alanımızda boy atmaktadır. Hep şaşırtıcı, hep çelişkili görüntüler veren ama asıl hedefinden sapmayan bir dava adamıdır karşımızdaki.

---

[36] Ali Püsküllüoğlu, Arkadaş Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınları, (AP, ATS) 2. Baskı, 1997, syf: 433

[37] Gülen, 1998 yılında yayımlanan İrşad Ekseni adlı yapıtının sonuç bölümünde (syf:206) bu konuda der ki: Bu kudsi vazife, fert, millet ve devletler planında ele alınmalıdır. Müslüman, dünya nizamında ana unsurdur. Onun bulunmadığı dünyada nizam olmadığı gibi, onun varlığının söz konusu olduğu yerde de anarşi ve terör olamaz. Bu ise Müslümanın tebliğ vazifesini hakkıyla eda edip etmemesine bağlıdır." (Fethullah Gülen, İrşad Ekseni, Nil Yayınları 1998, syf: 206.) Bu satırlardaki mantık, Gülen'in nasıl bir toplumsal devlet sistemi düşlediğini göstermiyor mu?

[38] **Farz:** Allah'ın, işlenmesi kesin olarak gerekli, yapılmaması günah olan emirleri. **Farz-ı ayn:** Allah'ın teker teker her Müslüman'ın yerine getirmesi gereken emri. **Farzı-ı kifaye:** Allahın, Müslümanların bir kısmının yerine getirdiğinde ötekilerin yerine getirmesine gerekli olmayan emri. Ancak yapılırsa daha iyi olur işaretini de unutmayalım.

[39] Eyüp Can, Ufuk Turu, (EC,UT, syf:) Karacan Yayınları, 14'üncü baskı.

Avrupalı Müslüman

Gülen Hoca, bir yerde Batı'ya, Hristiyanlığa ve Museviliğe ağır nitelemelerle saldırırken Batı uygarlığını, materyalizme dayandığını ileri sürerek bilimi de reddederken[40] bir başka yerde Türk insanına "Avrupalı Müslüman" kimliğini uygun görüyordu. Nevval Sevindi'ye göre, "Avrupalı Müslüman kimliğiyle dini bütün Batı formasyonlu bir yeni sentez, Osmanlı'yı aşan bir sentez 'yeni' Türk Cumhuriyeti'ni belirleyecekti."[41]

Nevval Hanım'ın bu "yeni cumhuriyet" tezi ilginç bir niteleme değil mi? Cumhuriyetimiz eskimiş de yenisini arıyormuşuz sanki... Öyle bir izlenim yaratılıyor. Bu "yeni cumhuriyet" kavramının altını çizelim. Hani Özal'ın son incilerinden biri, ikinci cumhuriyet teziydi ya! Tutturamamıştı; ölümüyle gündemden düşüverdi. Anlaşılan Kemalist Cumhuriyeti içlerine sindiremeyenler, Hoca'nın misyonu içinde boy atmaktalar. Bunlar, bir başka cumhuriyet peşinde koşuşturmadalar. Hoca da öyle olduğu için amaç birliği içindeler. Amaç hep aynı: Kemalist sistemi yıkmak. Çalışmamız ilerledikçe bunun Atlantik ötesinde hazırlanan bir programın uygulamasını olduğunu da göreceğiz.[42]

Gülen, Avrupa ile belirli koşullarla kendi koşullarımızı önde tutan, "...ölçüde Avrupalılaşmanın aslında hiçbir mahzuru yoktur ve bu ölçüde Avrupalı Müslüman kimliği denebilir..." derken postmodern bir görüşü mü yansıtıyordu? Ya da sorular karşısında bir mümaşat *(suyunda gitme, göz yumma/ED)*içinde miydi anlaşılmıyor! Belki de bu kabulle, asıl amacının gizlenmesinde yeni bir tabya *(savaş için donanımlı yer/ED)* elde ettiğini düşünüyor olmalı... Buranın da altını çizmeliyiz. Bu konuların ayrıntılarına ileride gireceğiz.

Bunu izleyen satırları okuduğumuzda Hocaefendi'nin, cumhuriyet karşıtı öteki yüzüyle karşılaşıyoruz. Bugün bize "Avrupalı Müslüman" kimliğini uygun gören Hocaefendi, gerçek ulusal kimliğimizi kazandıran Cumhuriyet Devrimi'ni

---

[40] Gülen'in bu konuyla ilgili sözleri: "Günümüzde mevcut pozitif bilimler hemen bütün şubeleriyle, Batı materyalizmine dayanır. Batı'ya göre madde esastır. Şu anda ilmin oturduğu zemin yanlıştır. Bilim Müslümanlaştırılmadan kullanılmamalıdır. Fethullah Gülen, Prizma/1 syf: 60 (FG,. P / 1, syf:) Nil Yayınları 1997 (....sayfalara bakınız).

[41] NS, gy:syf: 64.

[42] NS. gy:syf: 64.

reddediyor. Ona göre Cumhuriyet Devrimi, bin yıllık kimliğimizi yitirdiğimiz, "karanlık bir dönem"dir. Sözü Hoca'ya bırakalım:

"Yoksa bir dönemde olduğu gibi kendi kimliğimizi tamamen bir tarafa atıp Avrupa kimliği arkasında koşma sadece ret ve aşağılanma getirir.[43]" Avrupalı Müslüman kimliği ile Batı formasyonlu bir "yeni cumhuriyet"e evet diyen hoca, laik ve bağımsız bir cumhuriyete tarih sözlüğünde yer vermiyor.

Ama Nevval Hanım'ın, "...dini bütün Batı formasyonlu yeni Türk Cumhuriyeti..." kuruculuğuna hazırlamak istediği Hocaefendi, Devrim Cumhuriyeti'nin getirdiği Türk kimliği yerine, Avrupalı Müslüman kimliğini yeğleyen bir "cumhuriyet(!) çocuğu"dur. Öyle ki "İslam" kimliği dışında hiçbir niteliğin bizi tanımlayamayacağı görüşünde bir cumhuriyet çocuğu.

Şu gerçeğin altını çizelim! Onun "bir dönem" kimi yerde "karanlık dönem" olarak nitelediği yıllar, Devrimci Cumhuriyet'in kuruluş yıllarıdır ve asla bir Avrupa kimliği peşinde koşulmuş değildir. Dahası o dönemde, Devrimci Cumhuriyet kadroları, gerçek bir Türk kimliği arayışı içindedirler. Ama asla, ümmet kimliğiyle köreltilmiş ulusal kimlik dışında bir başka kimlik aranmış değildir. Hocaefendi yeni bir kimlik arayışındadır ve Avrupalı Müslüman kimliğini benimser. Bu kimliğin devleti de başka olacak elbet ve o bir başka cumhuriyet, dini bütün yeni bir cumhuriyet! Bunu kim kuracak derseniz, yanıtını Sevindi'de arayalım derim.

Nevval Sevindi'nin de Fethullah Gülen gibi, Kemalist Devrim'i Batı'yı kopya eden bir çağdaşlaşma sandığı anlaşılıyor. Oysa bu düşünce yanlıştır. Eğer doğru olsaydı Hocaefendi de haklı olurdu. Gerçek, onların bildiğinden çok başkadır ve Türk Devrimi kopyacı değildir. Mustafa Kemal yeni bir sentez arayışındadır. 6 Mart 1923 tarihli bir konuşmasında, devrimin kopya olmayacağını şöyle açıklıyor:

"Avrupa'nın ilerlemesine, yükselmesine ve uygarlaşmasına karşın, Türkiye ne yazık ki sürekli gerilemiş ve düşme noktasına çırpınmaktadır. Geçmişte durumumuzu düzeltmek için mutlaka Avrupa'dan öğüt almak, bütün işleri Avrupa'nın amaçlarına göre yapmak; bütün dersleri Avrupa'dan almak gibi

[43] NS. agy, syf: 65

düşünceler baş tacı edildi. Oysa özgürlük ve bağımsızlık yabancıların öğütleri ve planlarıyla elde edilemez. Tarih, böyle bir olay yazmamıştır.[44]"

Türk Devrimi'nin özgün özü budur; devrimin çağdaşlık yolunun açıcısı olduğunun bir başka kanıtına daha bakalım mı? Atatürk 1928'in 8 Mart günü bir Fransız gazeteciyle konuşurken Türk Devrimi'nin özgünlüğünü, bilimselliği tartışılmaz şu görüşle açıklar:

"Fransız İhtilâli bütün dünyada özgürlük düşüncesini estirmiştir ve bu düşüncenin günümüzde ana kaynağıdır. Fakat o tarihten beri insanlık ilerlemiştir. Türk demokrasisi, Fransız İhtilâli'nin açtığı yolu izlemiş ancak kendisine özgü ayırt edici niteliğiyle gelişmiştir. Çünkü her ulus devrimini toplumsal ortamın baskıları ve ihtiyacına olan hal ve duruma ve bu ihtilâl ve devrimin zamanına uygun olarak yapar.[45]"

Uygarlıklar ve kültürler arası diyalog ve etkileşim elbet önlenemez. Ama bu demek değildir ki başka ulusların uygarlıkları ve kültürleri tıpkısıyla alınır ve ulusal nitelik kazandırılır. Atatürk devriminin yöntemi bu değildi. Hoca'nın ve bağlılarının yanıldıkları bu noktadır.

Misyon içinde misyon ya da Sait Molla

Sayfaları çevirirken bir başka programla karşılaşacak, Hocaefendi'nin ilişkilerindeki derinliği saptamaya çalışacağız. Kimi yazılı belgelerden çıkarak onun, emperyalizmin ürettiği "Ilımlı İslam" tezi için seçilip seçilmediğini sorgulayacağız. Örneğin, özellikle New York sohbetindeki ABD ile ilgili düşüncelerinin, misyonu için anahtar rolü oynayıp oynamadığını araştıracağız. Başka türlü Hoca'nın, "Amerika'da çok şey yapılabilir. Bizim düşünce dünyamız, bizim fikir hayatımız adına da çok şey yapılabilir. Amerika şu andaki durumuyla dünyaya kumada edilebilir." sözlerindeki anlamı nasıl çözümleyeceğimizi bilemiyorum. Dahası var, "Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın hiçbir yerinde hiçbir iş yaptırmazlar"mış! Öyle diyor Hoca! Gülen'in, ABD'yi birden bire bu denli yüceltmesinin anlamını bulmak için çalışacağız.

---

[44] 6 Mart 1922 tarihli konuşmasından. [Bu metni, Atilla İlhan'ın Hangi Atatürk adlı yapıtının 2'nci baskısındaki (syf: 59-60'ta) özgün metinden yaşayan Türkçeye aktardım.]

[45] [Bu metni, Atilla İlhan'ın Hangi Atatürk adlı yapıtının 2'nci baskısındaki (syf: 59-60'ta) özgün metinden yaşayan Türkçeye aktardım.]

İnsan, "Gülen İ'lay-ı Kelimetullah'a[46] bu yolla mı hizmet edecektir?" diye sormadan edemiyor. Hani bu gibi durumlara uygun bir halk deyimi vardır: Kolay gelsin!

Ilımlı İslam ve ABD arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? Bu ve benzeri soruların yanıtı için, ABD ile Kurtuluş Savaşı'mızdan başlayan sorunlar ve ilişkilerdeki gelgitler, Lozan ve sonrası gelişmelerin bilinmesi gerekir. Temelde ABD'nin manda politikasının Mustafa Kemal tarafından reddi yatar. ABD, 1830'larda elde ettiği "en çok korunan devlet" konumunun Lozan'da yitirilmesini özümseyememiştir. O günden günümüze gelindiğinde ABD'nin, ulusal çıkarlarının dünyanın her yerinde nasıl korunacağına ilişkin politikalar ürettiğine tanık oluruz.

Hoca'nın yurt dışındaki okullarına bu açıdan bakabilir miyiz sorusunun yanıtı da buradan çıkarılarak aranmalı ve bulunmalıdır.

Prof. Alparslan Işıklı'ya göre, Hoca yurt dışındaki okullarıyla emperyalizmin amaçlarına hizmet ediyor olabilir. "Kuşkusuz burada söz konusu olan misyon" diyor Işıklı, "eskiden görüldüğü türde bir Haçlı misyonu değil neo-liberal dogmalara dayalı yeni bir tür küresel totalitarizmi kurma ve sürdürme bakımından gerekli olan misyondur.[47]"

ABD, bağımsızlık savaşımızı ve utkumuzu benimsemediği için bu utkunun evrensel bağıtını, Lozan'ı uzun süre tanımamakta direnmiştir. Ulusal Kurtuluş Savaşlarını tümden reddeden ve barutun icadından daha tehlikeli sayan[48] Amerika'nın, bize ve bizim gibi ülkelere karşı açtığı gizli savaş, günümüzde acımasızca sürdürülmektedir. ABD, bu nedenle Atatürk'ün ulusal yaşamdaki etkinliğini tartışmaya açmak gibi büyük bir yanlışlık içindedir. Bu bağlamda, cumhuriyet ve Atatürk karşıtlarıyla sıkı fıkılığı gözden kaçmıyor.

---

[46] **İ'lâ-yı Kelimetullah:** İslam dininin tevhid akidesini, şanına layık şekilde yüceltip yayma. (Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlük, Aydın Kitabevi Yayınları, Gözden geçirilmiş yeni basım)

[47] Prof. Dr. Alpaslan Işıklı, agy. syf: 85.

[48] ABD Başkan Yardımcılarından Hamprcy, 1965 yılında, ABD Harp Okulunda yaptığı bir konuşmada der ki: "Askeri bakımdan önemi barutun keşfi ile kıyaslanabilecek yeni ve en cüretkâr bir saldırı biçimiyle karşı karşıyayız. Ulusal Kurtuluş Savaşlarından söz ediyorum. Bu yeni ve karmakarışık harp biçimi, güvenliğimiz için belli başlı bir tehlike oluşturmuştur." (Haftalık Yön Dergisi, 1965 sayı, 142).

Cumhuriyet ve Atatürk karşıtlığı nedeniyle Hoca, ABD'nin Türkiye ile ilgili düşünceleri için biçilmiş kaftan sayılmaz mı?

Şu soru hep gündemde kalacaktır: Gülen, ABD'yi neredeyse taabbüt derecesinde *(taparcasına)* kutsayan açıklamalarında Tanrı emri İ'lay-ı Kelimetullah'ı mı öne almıştı, ABD'nin gözüne girmeyi mi?

Peki, Hoca'nın ABD ile ilgili sözleriyle ABD'nin şefkatli kolları arasındayken bize dünyadaki yerimizi göstermek istemesi ilginç sayılmaz mı? Hele bu sözler 28 Şubat sonrasında söylenmişse! Hoca'nın dilinden Amerika neymiş, okuyup öğrenelim:

"Amerika, hâlâ bu dünya gemisinin dümeninde oturan bir milletin adıdır..." Nasıl bir bağlılık gösterisidir bu?.. Oysa onun ABD'yi düşman sayan sözlerinin mürekkebi bile kurumuş değildir. Bu ansızın dönüşün nedeni de sorgulanmalı elbet![49] İnsan, bu dönüşü anlamakta güçlük çekiyor. Hoca, bu sözleriyle Amerika'yı mı kutsuyor ya da Türkiye'de birilerine gözdağı mı veriyor dersiniz? Okumayı sürdürelim ve soralım: "Amerika şu anda bütün konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir.[50]" derken, o gücün önünde böylesine eğilmesinin sebebi ne ola? Çünkü İslam inancı, Tanrı'dan başka bir yere eğilmeyi, sığınmayı dine karşı bir tavır sayar. Hoca'nın bunu bilmediği söylenemez. Peki neden eğiliyor, dahası sığınıyor dersiniz? Sorunun yanıtı açık, tarih bilinci olmayışından. Güç karşısında teslimiyeti seçişinden. 28 Şubat'a karşı koruyucu bir güç arayışından. Ve emperyalizme sığınarak hak arama gibi bir yanlış düşünceden geliyor bu umarsız davranış. Hoca eğer 1919-1947 arasını şöyle bir gözden geçirseydi yalnız ABD'ye değil tüm dünyaya karşı savaşmış ve yeni bir ulus devlet kurmuş kuşakla karşılaşacaktı. Ve o kuşağın eşsiz dâhisi Mustafa Kemal'le! Ya da Sivas Kongresi tutanaklarını inceleseydi, *(ki öneriyorum, görmezden gelmesin o da bizim şanslı tarihimizden bir altın yapraktır.)*belki de bu sözleri söylemezdi.

---

[49] Hoca, Asrın Getirdiği Tereddütler adlı çalışmasının 4'üncü kitabında Amerika'yı düşman olarak niteler. "Amerika ve Rusya sistem olarak materyalist felsefeyi benimsemiştir... Aslında ne Rusya'nın ne de Amerika'nın bize bakışında bir fark yoktur... Hatta hiçbir fark yoktur, demeliyiz. Israrla söylüyoruz ki, ikisi de bizim aman vermez düşmanımızdır." Fethullah Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler/4 T.Ö.V. Yayınları syf: 200 (FG.AGT/4 syf.)

[50] NS, agy. 39.

Nevval Sevindi'nin New York Sohbeti'nden öğreniyoruz ki Hocaefendi önceki söylemelerinde ve kitaplarında açıkça sergilediği Amerika karşıtı tutumundan vazgeçmiş. Yalnız vazgeçme değil tam bir teslimiyet içinde görünüyor. Bunun nedenleri üzerinde de durulmalıdır.

Oysa, Tanzimat sonrasını eleştirdiği bir yazısında "Mesela bir dönemde Fransız hayranlığı, bir başka dönemde İngiliz meftuniyeti; öyle ki Babıâli'de İngiliz Devleti için 'devlet-i fehimane' ifadesi bile kullanılmıştır.[51]" der. Bu eleştirisiyle günümüzdeki ABD hayranlığı bağdaşıyor mu? Nereden nereye demez misiniz? Bu gibi durumlarda "…dönüp ona *(Tanrı'ya)* yönelmeliydik." diyen ve Tanzimat yöneticilerini eleştiren Gülen için, bu kez Tanrı yerine ABD'yi mi seçti demeli? Kime dönüp yalvaracağını mı şaşırdı dersiniz? Bakın bu gibi durumlarda neyi önerir:

"…dönüp ona *(Tanrı'ya)* yönelmeyi gerçekleştiremediğimiz için de kabz hali uzun süre devam etmiştir. Müracaat yanlış kapılara yapılmış, medet-yardım başka yerlerde aranmıştır.[52]"

Hoca'nın önce Tanrı'ya sonra kendimize güven yerine başka ülkelere dayanmayı hoş görmeyen, dahası o ülkeleri politik nezaket dışında övmenin aşağılanma olduğuna değinen düşüncelerine içtenlikle katılıyorum. Çünkü böyle aşırı övgüyü aşan kutsayıcı bir tavır, bir devlet için onarılması zor bir olumsuzluktur. Devletin kendini, dahası halkını aşağılamasıdır. Ulusumuz bu aşağılamadan cumhuriyetle ve 1950'lere yakın yıllara dek kurtulmuştur. Bu bağlamda, 1947 yeni bir bağlılık başlangıcı olarak geçecektir tarihimize. Cumhuriyetin kuruluşundan o tarihe değin geçen süreci de ne yazık ki Hocaefendi karanlık dönem olarak nitelediği için göremiyor. O dönemin aydınlığı, anlaşılan gözlerinin ferini/görme yeteneğini silivermiş.

Peki, Hocaefendi'nin şu ünlü New York söyleşisindeki Amerikan hayranlığına, Papa'ya yazdığı mektuptaki o kendini aşağılayan söyleme ne demeli?

Acaba, Hocaefendi amacı doğrultusunda ABD'yi mi kullanmakta ya da kullandığını mı sanmaktadır? Onun mantığına göre, takiye *(gerçeği saklama)* ya da kendi deyimiyle "telattuf" *(ilişkilerde nazik, ılımlı olma)* "mümaşat" *(suyunda gitme, göz yumma)* amaca ulaşıncaya dek meşrudur-yasaldır.

---

[51] FG, Prizma/1-3 syf: 54
[52] FG, Prizma/1-3 syf: 54

Bu doğrultuda ABD'ye tapınması yanlış sayılmaz mı diyelim? Amaç, "din için devlet" kurmak ise *(ki Hoca'ya göre "devlet için din" değil, "din için devlet" asıldır.)* bu sünnettir. Çünkü Peygamber, devleti din için kurmuştur. Bu bağlamda, bu amaç için her yol meşrudur-yasaldır! Yoo, Hocaefendi Makyavelist değildir. Onun dilinde bu işin adı başkadır. Hoca, Hristiyan deyimlerini sevmez, o mümaşat yapar. "Ilımlı olmak dinin de emridir." der! Bu yöntemle ABD'yi de kullanabileceğini düşünüyor sanırım. Ama gerçekte kimin kimi kullanacağı bellidir. Denilecektir ki: Ilımlı İslam'a evet diyen ABD, bu şeriat devletine neden destek olsun? ABD, kendi denetiminde olması koşuluyla her şeye destek verecektir. Örnekleri Arap Yarımadası'nda ya da Endonezya'da görülmüyor mu? Peki, Afganistan örneği nedir? Geçmişte Afganistan'ı Sovyet sızmalarına karşı korudu diyelim, ya Taliban'ı neden ve nasıl destekledi? Hem de öyle bir şeriat devleti ki çağımızda bir başka örneği gösterilemez.

Ilımlı İslam ve Hocaefendi

Şu soruya yanıt arayalım önce: Hocaefendi ve Amerika'nın buluştuğu "ortak nokta" nedir? Hangi ortak görüşte buluşmuş olabilirler dersiniz? Fethullah Gülen'in Devrimci Cumhuriyet'e karşı bir misyon sahibi, dahası düşman olduğu açıktır. Amerika'nın ise tıpkı Hocaefendi gibi, taa 1923'lerden bu yana Kemalist Cumhuriyet'e sıcak bakmadığı belgelidir. Öyle ki Amerika 1933'e kadar Lozan'ı resmen tanımamıştır. Atatürk'e karşı tutumları ise özellikle son yıllarda, onun tarihteki yerini alması gibi sakat bir düşünceyle açıklanmıştır. Bir halk deyimiyle söylersek "üzerlerine vazifeymiş" gibi! Bu durumda Mustafa Kemal ve Devrimci Cumhuriyet karşıtlarıyla bir ön anlaşmaya dayanmasa da amaçtaki birlikten doğan işbirliği içinde bulunduğunu söyleyebiliriz.

Kaldı ki ABD, Yeşil Kuşak kuramının yerini alacak Ilımlı İslam kuramına uygun bir dini lider aradığını da gizlemiyor. 1979 İran İslam Devrimi'nden beri, İslam Dünyası'ndaki gelişmeleri yakın izlemeye alan ABD, bu konuda geleceği planlayan ciddi çalışmalar yapmıştır. Çalışmanın merkez üssü de ABD Temsilciler Meclisinin ilgili komiteleridir.[53]

[53] Bu çalışmada sık sık başvuracağımız "Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar" adlı kitabın Takdim/ sunuş yazısında/Fehmi Koru, bu konuya ilişkin ilginç saptamalarla şu bilgiyi veriyor: "ABD Temsilciler Meclisi Avrupa Orta Doğu Alt Komitesi 1985 yılında, İslami hareket konusunda günlerce süren oturumlar düzenlendiğinde çeşitli Amerikan üniversitelerinde çalışan 'İslam uzmanları' Washington'a kadar gidip

İran İslam Devrimi'nin getirdiği sorunlar ve devrimin İslam ülkelerine ihracı girişimleri, ABD'yi Orta Doğu'daki çıkarlarını korumak için önlem almaya zorluyordu. ABD, uzun süren ön çalışmalar sırasında her ülke için özel araştırmalar yaptırmış olup bunlardan biri de Türkiye içindi ve Fethullah Hoca'nın basındaki kalemi Koru'nun Takdim yazısıyla yayımlanan rapordur ve bu çalışmanın ürünüdür.

Boğaziçi Üniversitesi öğreti üyelerinden Prof. Dr. Sabri Sayarı'nın, Graham Fuller'in yönetimi altında yaptığını, Koru'nun kaleminden öğrendiğimiz araştırma sonunda düzenlenen rapor, Ilımlı İslam kuramı olarak adlandırılan belgenin ön çalışmalarından biridir. Raporda "ABD, Türkiye ve Orta Doğu'daki çıkarlarını korumak" için, "İslamcı hareketin ılımlı üyeleriyle gayriresmî ve ihtiyatlı temaslarda *(ilerisini düşünerek ilişkilerde/ED)* bulunması öneriliyor.[54]" Ilımlı İslam, kavram sözlüğümüze bu çalışmanın ürünü olarak girmiştir.

Prof. Sayarı, çalışmasında Türkiye'deki İslamcı hareketin ABD'nin çıkarlarını, nasıl ve hangi ölçüde etkileyeceğini temel almış, ABD çıkarlarını nasıl korunacağını araştırmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin üniversitesinde öğretim görevlisi olan bu bilim adamı, ele aldığı konunun ABD açısından önemini bakın nasıl yakalıyor:

"Türkiye'de İslamcıların zaferi, Türkiye'deki ABD üsleri, Türkiye'nin NATO üyeliği, gelecekte Avrupa Topluluğu'na katılması ve Batı ile ilgili bütün yönelişleri açısından ABD'nin çıkarlarını önemli ölçüde etkileyecektir. Türkiye'de İslamcı duygular gelişirken herhangi bir Türk hükümeti *-ve ABD-* bu İslamcı tebaanın[55] varlığını, görünümünü, duyarlılığını ve çıkarlarını hiç aklından çıkarmamalıdır. İslamcı faktör, ABD'nin Orta Doğu'daki hareketini ve Türk desteğini kısıtlayacaktır.

Alt Komite üyelerine bilgi verdiler. John L.Esposito, Hermen F.R, Eilst, Fouad Ajami, A.R.Norton, Adeed Darwisha, Gary Sickadlı, bir kısmı bölge kökenli fakat ABD'de yaşayan profesörlerin verdikleri ifadeler daha sonra Temsilciler Meclisi tarafından "İslamic Fundamentalism and İslamic Radicalism" adıyla kitaplaştırıldı.

[54] Adsız, Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, Beyan Yayınları, 1991, Üçüncü Baskı, Syf:94 (AGBİA. BY. syf:)

[55] "Tebaa" sözcüğünün neden kullanıldığını anlama olanağı bulabilmiş değilim. Prof. Sanlı bir sosyologdur. T.C.'de tebaa değil yurttaş vardır. Anlaşılan Prof. Sayarı, devleti bir din devletine çevirmiş ki yurttaşı tebaa yapmış.

Bu durum ABD'nin Körfez ve Arap-İsrail meselelerindeki politikasını da etkileyecektir.[56]"

ABD'nin Orta Doğu politikasının Türkiye'nin çıkarlarına ters düşüp düşmeyeceğini, geçmişten günümüze tarih bilincine bakarak değerlendirme yerine, ABD'nin çıkarını öne alan bilim adamına ne demeli bilemiyorum.

Gülen, işte ABD'nin çıkarlarını koruyacak bu hizmetin-misyonun adamı olarak seçilebilirlik şansı olan bir kişidir. Nevval Hanım, New York sohbetindeki ara yazılarında "İnsan olmadan misyon, misyon olmadan insan olmaz." demiyor mu?[57]

Çalışmamızda konuyu, daha başka örnekleriyle de ele alacağız.

Tarikat-cemaat ikilemi ve siyaset

Fethullah Gülen, bir yüzüyle gerçek anlamda cemaat lideridir ve Said-i Nursi'nin haleflerinden biridir. Ama o bunu açıkça belirmez. Said-i Nursi'nin Nurculuğun kurucusu olduğu gerçeğine karşın, Hoca'nın Nurculuğu açıklanmaz gizdedir. O, Nurcu olduğunu gizler ama Bediüzzaman'ı "selefim, büyük çağın mütefekkiri, asrın en büyük dâhisi" diye över. Oysa Fethullahçılık bir cemaat düzeni olarak güçlü bir örgüttür. Ve elbet Nurculuğun bir kolu olarak gelişmektedir. Nur şakirtliğinden yola çıkan Hoca, Fethullahçılığı kurmuştur. Bediüzzaman'ın izinden gitmektedir. O kadar ki Bediüzzaman'la haşrolmak *(bas-u badel mevt-öldükten sonra dirilerek mahşerde selefinin yanında olmak/ED)* ister. Hiçbir zaman bir cemaat lideri olduğunu kabul etmez, inkâr eder! Öyleyse İlay-ı Kelimetullah için davayı birlikte omuzladıkları ve biz sözüyle dünyanın herhangi bir yerinde okullar açılması için paralarını o ma'şeri ruhla akıtırken güneşin doğup battığı her yere İslam'ın nurunu taşımayı planlarken dayandığı, "ihvanlarım" dediği topluluk nedir dersiniz?[58] Bir dediğini iki etmeyen insanlar hangi nedenle ona böylesine bağlıdırlar? Şeyh, önder, lider değilse o topluluktaki/camiadaki yeri nedir?

---

[56] AGBTİA, syf:22.
[57] N.S., agy.
[58] İhvan: Bir tarikat arkadaşı... Sadık, samimi, candan dostlar. F. Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi, 11.Baskı syf:422 (FD, O-T AL syf:)

Kitaplarında, konuşmalarında "Yapılan işlerden cemaatin ihlas ve gayretine büyük şerefler ve payeler düşebilse de her şeyi Allah'ın yaptığı bellidir.[59]" derken hangi topluluğu işaret etmektedir?

Peki, o "fertleri ebediyete teslim olmuş, mukaddes bir topluluk" olarak övgülerle nitelediği çevresi nedir? Böylesine övülen örgüt bir tarikatın aradığı kutsal birlikteliğin örgüsü değil midir? Bir başka deyişle bu topluluk, örgüt, cemaat[60], (örgü ve örgülenme Gülen'in terimleridir.[61]) Gülen'e bağlı kişilerin oluşturduğu, kutsal çevrenin ürünü olarak anılmaz mı? Ama Hoca, devrim yasalarına karşı bir yöntem geliştirmiş; yasalar tarikatı yasakladığı için tarikat kavramını yeğlemiyor. Oysa sıradan "cemaat" her koşulda savunulabilen bir kavram. Çünkü cemaat İslam'ın önemli ve meşru bir kurumudur. Örneğin, toplu namaz cemaatle kılınır ya da topluca kılınan namazda, o topluluğa cemaat denir. Hoca, bu nedenle cemaat kavramını yeğliyor. Çünkü cemaat başkası tarafından kurulmaz, inanca göre onu kuran İslam'ın gerçek sahibi olan Tanrı'dır ya da cemaat Tanrı için bir araya gelen insan topluluğunun adıdır. Ve bu bağlamda da kimse cemaat oluşturduğu için suçlanamaz.

Ancak Gülen'in cemaati, bu anlamda sözünü ettiğimiz türden bir cemaat değildir, olamaz da.

---

[59] FG. Prizma/1 syf:49

[60] **Cemaat:** Gülen'in cemaat görüşü, cemaat düşüncesi çok önemlidir. Der ki: "Her ferdin şahsi duygu, şahsi düşünce ve hissiyatını yüksek bir idealin emrine vererek onun etrafında, akli, mantıki, kalbi, ruhi birleşme manasında bir cemaat düşüncesi. Aslında hakiki manada bir ahlakilik veya laahlakilik de ancak dört başı memur böyle bir cemaatin ferdi olmakla ortaya çıkacaktır." (Fethullah Gülen Çağ ve Nesil/6, TÖV Yayınları syf:186)(FG.Ç ve N./6 syf:) Bir başka tanım: "Gerçek bir cemaat, fertleri ebediyete teslim olmuş öyle mukaddes bir topluluktur ki Bediüzzaman'ın yaklaşımıyla: Onlar, Allah için işler, Allah için başlar, Allah için konuşur, Allah için görüşür, lillah,(Allah'a mahsus) liveelillah, lieclillah (Allahın izni ve) rızası dairesinde hareket ederek ömrünün saniyelerini seneler haline getirir ve faniliğin çehresine bakilik (sonsuzluk) damgasını vurur."

[61] Gülen'in kendi deyimiyle örgütlenme... Örgüt sözcüğü sol kesimce kullanıldığı için olmalı, kendince değiştirmiş. Peki, örgü gerçek anlamda neyi anlatır; Ali Püsküllüoğlu'nun Arkadaş Türkçe Sözlüğü'nde değişik anlamlar arasında örgü oyununun ana çizgisinin işlenişi, çatılışı olarak betimleniyor. Hoca ir gizli oyunun içind3e olduğunu böylece ortaya koymuş olmuyor mu? Böyle bir örgüt disipliniyle, kendisine ve birbirine bağlı insanlar topluluğu. Gülen buna neden "mukaddes insanlar topluluğu" diyor; Tarikat bundan başka nedir ki!

Gülen, cemaat kavramına dayanarak suç örgütünü gizlemek-saklamak istiyor. Cemaat düşüncesini anlattığı bir yazısından aktaracağım şu satırlar bu yargımızın kanıtı olacaktır: Ona göre, "Gerçek bir cemaat ebediyete teslim olmuş mukaddes bir topluluktur.[62]" Gülen der ki: "Cemaat olma, kolektif şuurla elde edilir. Kolektif şuur, ferdi kendi yapısı içinde eritir ve onu çok buudlarından bir buud haline getirir ve artık orada mutlak fert yoktur, cemaat vardır.[63]"

Peki, bu düzeye gelmiş bir cemaatin bireyleri, bireysel alanda irade, istenç özgürlüğüne sahip olabilirler mi? Hoca'nın çevresini saranlara uygulanan disiplin açısından cemaatin bireylerine özgür bireyler denilebilir mi? Bu koşullarda cemaatlerin siyasete karışmaları doğru mudur? Bu tür örgütlenmelerin siyasete alet edilmeleri sonucu, demokrasinin çok önemli bir kurumu olan seçimleri yasada öngörülen katılım özgürlüğü ve serbestliğine gölge düşmez mi? Ve daha da önemlisi demokrasi adına yapılan bu tür sapkınlıkların laik sistemi korumada çıkaracağı sorunlar nasıl çözülebilir?

Bu ve benzeri çarpık uygulamalarla çıkmaza itilen günümüz Türkiyesi'nin sorunlarına çözüm arayan siyaset adamlarımızın Hocaefendi'den yardım istemesine ne dersiniz? Böylece Hocaefendi de cemaatiyle günlük siyasete de etkili olmaya başlamıştır. Ona sorarsanız, ısrarla politika dışında kaldığını söyleyecektir. Oysa başbakanları da içine alan dahası cumhurbaşkanına değin uzanan bir ilişkiler zincirinde yer alan kişinin, politikaya etkili olmayı denemediğine inanılabilir mi? Şu sözün tam yeri değil mi: "Sen herkesi kör, âlemi sersem mi sanırsın?" Hele misyonu düşünüldüğünde... Kaldı ki Bediüzzaman'ın bile Demokrat Parti'ye seçimlerde oy sağladığı[64] düşünülürse Hoca'nın bugünün koşullarında politikaya etkili olmadığına inanmak gerçeklere göz yummak olacaktır.

Evet, görülüyor ki ideolojisi, hedefi, yolu belli bir adam ve yarattığı, yaratacağı olaylarla karşı karşıya bulunuyoruz. Öyle bir olay ki gerçekte açık-şeffaf çalışma görüntüsünün ardında, gizlenen bir amaca doğru giderek hızlanan bir ivmeyle gelişmektedir.

---

[62] F.G., Çağ ve Nesil/6-2 syf: 187

[63] F.G., Fasıldan Fasıla/ 1-5 Nil Yayınları 1996, syf:172.

[64] DP'ye oy sağlamak! Bediüzzaman, Demokrat Parti'nin Ezanı Arapça olarak okutturması ve devrimlerin özünden ödün vermesi nedeniyle, yandaşlarına Demokrat Parti'yi oy verilmesi için talimat vermiştir. Ve ölmeden önce de bu talimatını yinelemiştir.

Karşımızdaki gizi-enigmayı amacı için bilinçle kullanan bir örgüt lideridir. Örgüt, disiplinli ve birbirine inançla bağlı insanların irade birliğiyle hedefine doğru adım adım ilerlemektedir. Onun dilinde bu, "Kitap, Sünnet ve Selef-i Salihin" gibi "İslam'ın ahlak, fazilet ve aşkı etrafında örgütlenmiş[65]" geleceğimizi teslim almaya hazırlanan bir cemaattir! Öyle bir disiplin, öyle bir örgütlenme ki Hoca "...şuraya okul yaptırın." ya da "Şuraya yurt gerekir." diyor; cemaat "Niçin, neden, nasıl?" diye sormadan paraları akıtıyor.

Bunun öyküsünü, Gülen'in Şubat kararlarından sonra bir tür savunma ve cemaatine, "Ben yılmıyorum, davamıza devam edelim." mesajı taşıyan TV konuşmasından *(STV'de Dr. Osman Özsoy'la yaptığı söyleşinin kitabının ilgili bölümünden)* özetleyerek aktaralım.[66]

Misyon için eğitim ve sorunlar

Bilindiği gibi, Gülen önceleri yurt içinde, 1990'larda önce Orta Asya'da sonra dünyanın değişik ülkelerinde her derecede okullar ve yüksekokullar açmıştır. Türkiye'deki eğitim seferberliğine katkısı ilk bakışta anlamlı ve yerindedir. Hadi Orta Asya'yı da o anlamın içine alalım. Peki, öteki ülkeleri nasıl açıklayacağız?

Gülen'in, eğitimin Asya'yla ilgili mantık dizgesini, koşulları, evreleri ve gelişmeleriyle ilgili görüşlerini özetleyelim. Gülen, söz "kendisindeki eğitim eksikliğine değinerek girer, insanlara yardımcı olamadığından" yakınarak sürdürdüğü sözlerini Asya'daki eğitim çalışmalarına getirir ve özetle: "Asya'nın kurtarılması gerektiğinin" altını çizer, ata yurdunun Türkiye çizgisine getirilmesi gerektiğini çok eskiden beri hep düşündüğünü ve ağladığını anlatır, "bu ülkelere uzak kalmanın yanlışlığına değinir, bu özlemini içler yakan ahlarıyla birkaç yıl önce Süleymani kürsüsündeki bir vaazında dile getirdiğini, sohbetlerinde de 'acizane' aynı konuyu vurguladığını, tanıdığı eğitim görevlileri okul açmayı sevdikleri gibi kendisine de değer verdiklerinden güvendiği ve sevdiği kişilerin bu güvenini kredi kartı gibi kullandığını, onların oralarda okul

[65] F.G., Çağ ve Nesil/6 syf: 175-76.

[66] Okuyacağımız satırlar Gülen'in 28 Şubat kararlarından sonra, bu kararlara karşı kendini savunma güdüsüyle v anlatıldığına göre ilk kez kendi TV'sinde (Samanyolu TV) 28 Mart 1997 Cuma gecesi çıktığı canlı yayındaki konuşmasından alınmıştır. Dr. Osman Özsoy, Fethullah Gülen Hocaefendi ile Canlı Yayında-Gündem, Alfa Yayınları 2.Basım:45 vd.(Dr.O.Ö., agy)

açmalarını teşvik ettiğini" anlatır. Gülen, "4 senede binlerce okulun böyle açıldığını, Türkiye'de elbette bu kadar okul açılabileceğinin[67]" de altını çizer. Hoca'nın bu ve benzeri sözleri emir gibi algılanır ve Hacı Kemal Erimez gibi olanlar bu işe koşarlar. Cemaat bilinci her şeyi kapsamakta, her işarete koşmaktadır.

Hoca'nın buradaki bir çelişkisine dikkat çekelim: Gönlü hep Asya'dan yana olmuş. O ülkelerin kurtarılması düşüyle yaşamış. Öyle ki Asya ülkelerinin bugünkü düzeyine getirilmesini kendine dava edinmiş. Bunun için yıllarca hep düşünmüş, ağlamış durmuş. Hangi çizgiye diye sormaz mısınız? Hani bu ülke cumhuriyet döneminde inim inim inleyen insanlarla doluydu? Hani bu ülke karanlıklar içindeydi? Buna ne denir; siz de bilirsiniz, ben de Hocaefendi de...

Aynı konuşmada daha sonra "finans kaynakları" diye söze girer ve özetle "Allah davası için hizmet amacıyla giriştiği her konuda yazgısı neyse ona razı olduğunu" yineler, cemaatinin bu hizmetinin hazmedilemeyişini anlayamadığından yakınır... Cemaati ve kendisi için ciddiyetle ilgisi olmayan pek çok ithamın hep boşa çıktığını anlatır... Söylediğine göre "Rabıtanın, ABD'nin ya da başka herhangi bir örgütün yardımı olmadığı gibi hiçbir istihbarat örgütüyle de ilişkisi olmamıştır." Hele angaje olma gibi savların gerçekle ilgisi yoktur. İftira atanlar utanmalıdırlar. Çünkü Hoca'nın alnı ak ve açıktır... O, yalnız Peygamber'in sünnetine bağlı olarak ve hep halka dayanarak çalışır... Halk önünde de Hakk katında alın akıyla hesap verilebilecektir.[68]

Hoca gidişten hoşnuttur, aynı konuşmadaki şu sözleri çeşmenin suyuna açıklık getiriyor mu bilmem... Diyor ki: "Milletimiz inandığı hizmete aslanlar gibi koşar, üveyikleşir bu gibi durumlarda... Semada döner, dava için ölüme çekinmeden atılır. Şu halde Allah'ın bildiği gibi kimse kuşkuyla bakmamalı ve başka hiçbir şey aramamalıdır..."[69]

Peki, sormaz mısınız, neden aramamalı? Siz bunu, anlamı "Mü'minler hakkında suizanda bulunmayın." hadisine dayanarak mı söylüyorsunuz?

---

[67] Hoca bu çalışmada belgeleneceği gibi bu ülkeyi ve yönetimini beğenmediği halde, Orta Asya'yı neden bizim düzeyimize getirmek istiyor?

[68] Fethullah Gülen, Fasıldan Fasıla, 2.Baskı, 1997, Nil Yayınları, syf:75 (FG:FF/3-22, syf:)

[69] Dr. O.Ö., agy, syf:45 vd.

Doğru ama o müminler de açık olsunlar değil mi Hocam! Çünkü müminin saklayacak hiçbir şeyi olmamalı. Hoca, hani sen ve cemaatin gizlilikten değil şeffaflıktan-açıklıktan yanaydınız? Yalnız İslam'ın değil tüm dinlerin doğruluk öğütleri de böyle olmayı önerir değil mi? İnsanın gerçeği araştırması anlamında atalarımız ne demiş: "İnsanoğlu çiğ süt emmiştir." Bırakın arayalım ve sonunda kötü düşünenler utansın!

Hoca nedense şu sorulardan hoşnut olmuyor: "Peki bu paralar hangi kaynaktan geliyor? Nereye kaydediliyor? Verenler, kazançlarından ayırdıklarına göre vergisi verilmiş para mıdır? Hangi yolla ya da araçla çıkarılır yurt dışına? Bunların işlemleri inceleniyor mu?"

Bu soruların yanıtı, kültür hizmeti adı altında yürütülen bu çalışmaların, ülke içinde Nevval Sevindi'nin "yeni cumhuriyet" amacına ülke dışında "emperyalizmin amacına" hizmet ediliyor kuşkusuna düşülmesini önleyecektir. Yoksa başka amaçlara hizmet ediliyor kuşkusunu besleyecektir! Çünkü amaçsız çaba olmaz. Hoca'nın açıklamalarına göre, Tanrı bile insanı daha doğrusu evreni bir amaç için yaratmıştır. "Allah (cc)[70] bizi, kendisini ifade edelim ve anlatalım diye yaratmıştır. Yaratılışımızdaki ilahı maksat budur.[71]" demiyor mu?

Hocaefendi, gerçekten de hiçbir gizli amacın yok mu? Ülkemizde üniversite açan, sayısız okullar açıp Milli Eğitime devreden insanlar var. Sen ve cemaatinin, diyelim ki başka bir amacı yoktur. Tüm söylentileri boşa çıkarmak elinde. Hemen, bir an önce, okulları Milli Eğitim Bakanlığına devrettir. Cemaatin yine, o övdüğün coşkusuyla okul yaptırıp devlete devretsin. İnan ki Tanrı senden daha çok hoşnut olacaktır.

"Allah'ın davasını hazmedemediler." sözüyle ne demek istiyor Gülen? Peki, dünyanın dört bucağında açtığı okullarda Allah'ı mı talim ettiriyor? Ya da bu söylemle İlay-ı Kelimetullah mı amaçlanmıştır? İngilizce asıl öğrenim dili olduğuna göre, Allah eğitimin İngilizce yapılmasını mı istiyor? İnsan istemeden "Etme Hocam, etme nolur..." demeden edemiyor.

Sorgulamayı sürdürelim: Hoca, ne diye Orta Asya'da okullar açtırsın? Çıkar peşinde değilse gerçek amacı nedir dersiniz?

---

[70] Celle celalehu (Onun şanı, yüceliği, büyüklüğü artsın anlamında) Tanrı'nın andı anıldığında söylenen söz. (FD, OTAL. syf:131)

[71] Fethullah Gülen, İrşad Ekseni, Nil Yayınları, 1998, syf:9 (FG İE, syf:)

Türkiye'de Latin Alfabesi'ne karşı ama Orta Asya'da Latin Alfabesi'ni savunuyor. Eğitim, İngilizceye dayalı olmak üzere, Türkçe ve o ülkenin diliyle yapılıyor(muş)! Peki, Türkçe neyse ama öğrenim dilinin İngilizce olması neden? Türkiye'de "dinimizi kendi temel kaynaklarından öğrenmek..." için Arapça öğrenimini alkışlayan ve imam hatip okullarında zorunlu ders olmasını yeterli bulmayan "yazı dili olarak da öğretilmesi[72]" gerekliliğini savunan Hoca, niçin Orta Asya'daki okullarında öğretim dili olarak İngilizceyi seçmiş dersiniz? Öğrenim neden o ülkelerin ana diliyle yapılmıyor? Yetiştirilecek gençler, o ülkelerin yönetiminde görev almayacaklar mıdır?

Sorular çoğaltılabilir, çalışmamız içinde bulacağımız yanıtlar gerçeğe ulaşmamıza yardım edecektir. Bir de kaynak sorunu var. Hoca, kimse bir şey aramasın diyor; diyor da bu soruna açıklık getirmiyor.

Açıklık için örneğin: "...bu paralar şu şu kaynaktan geliyor, o kaynaklar yasal koşullarda kazandıklarından ayırdıkları bu paraları kültür işine hayrediyorlar." demesi gerekmez mi? Bunu diyebiliyorsa sorunun bir yönü çözülmüş olacaktır. Ama bu yanıt da yeni sorulara açılacaktır. Örneğin, neden yurt dışında ve neden İngilizce ağırlıklı bir eğitim? ABD'ye karşı taabbüdane *(taparcasına)* yaklaşım ve övgü ile eğitimin İngilizce yapılması arasında bir bağ var mıdır?

---

[72] FG. FF./3-2 syf: 204'te Hoca kitabındaki Arapça başlıklı bu bölüme şu sözlerle giriyor: "Cumhuriyetle beraber Arapça eğitimine karşı tavır alınması da günün aydınının ve devlet yetkililerinin bir yanılgısıdır. "Sonra; Arap ülkeleriyle kültür anlaşması yapıp, ülkeler arası talebe gidiş- gelişlerinin sağlanması gerekir. Böylece yıllardır ayrı kalınan bu ülkelerle tekrar kaynaşma ve diyalog yola açılacaktır.

Yine Fasıldan Fasıla/1 syf:206'da. Bediüzzaman'ın Doğu'da kurmak istediği "Medrezetül Zehra" adlı eğitim kuruluşunda, eğitim dilinin Arapça (Farz) Türkçe (vacip), Kürtçe (caiz) olacağını yazan Hoca, aslında Türkçeye karşı üstadının yolunda gitmektedir. (Farz: uyulması zorunlu din emri terimidir. Vacip: farz kadar uyulması gerekli bir din buyruğu terimidir. Caiz: terkedilebilir bir din emri terimidir.) Bediüzzaman'ın din ile bilimin izdivacını sağladığını savunanlar acaba, kuracağı bu medresede bilimi hangi temele dayanarak, hangi dille öğretecekti. Arap aleminde toplumu çağdaş uygarlığa götürecek hangi eğitim felsefesi, kurumu ve birikimi var idi de Arapça Türkiye'yi kalkındıracağı savlanan bu eğitim kurumunda eğitim dili olacaktı? Arap dünyasında böyle bir birikim var idiyse, Araplar hangi neden bugün Türkiye'nin bile en az yüzyıl gerisindeler? Türkiye bugün beğenilmeyen durumuyla bile, Araplardan o denli ileri ise, bu konuma nasıl gelindi? Sanırım Gülen Hoca ve cemaatinin bu sorulara verilecek akılcı yanıtları vardır.

Neden bu okulların giderlerinin ABD tarafından karşılandığına ilişkin haberler karşısına belgelerle çıkılmıyor? Bu ve benzeri sorular çoğaltılabilir. Kuşkuyu gidermek Hoca'nın işi değil midir?

Ve Hoca, insanlara böylesine her dediğini yaptırma gücünü, bir tarikat birlikteliği yoksa, nereden alıyor ki bir sözüyle milyarlar sorgusuz sualsiz akıtılıyor? Hem de yurt dışına! Ve asıl saptanması gereken nokta bu çalışmaların hangi tarihte başladığı, eğitime açılan yol nasıl girildiğidir. Sonra, yardım den kişilerin varlıkları, zenginlik kaynakları, kimin hangi tarihte ne kadar katkı sağladığı, katkıların vergisi verilmiş paradan mı yapıldığı, bunların bu amaçla verildiğine ilişkin kayıtların olup olmadığı gibi soruların yanıtı verilmeli değil mi? Bu yanıtlar alınmadan Hocaefendi'nin "...öyle olmadığı kanıtlanırsa intihar ederim[73], yurdu terk ederim. [74]" gibi sözleri değişik anlamlara yol açar. Kuşkuları çoğaltır. İşitenler Hoca, neden din adamına yakışan biçimle ve açık konuşmuyor derler!

Gülen, eğer bu konuda toplumun aydınlanmasını istiyorsa yapılacak iş çok yalın! Her okul için kaynağın nereden ve nasıl sağlandığı, maliyenin inceleme ve kabul ilkelerine göre açıklanır ve sorun kalmaz.

Kendi çabalarıyla geliştirdiğini savladığı ünü, ülke sınırlarını aşan işlevlerin adamı; Nevval Sevindi'ye göre "bir fenomen adam"[75] eğer açık sözlülük yerine simgelerle konuşuyorsa istemese de dikkatleri üzerine çekecektir. Bu gerçeği onun bilmediği düşünülemez!

---

[73] Hulusi Turgut, Yeni yüzyıl gazetesinde yayımlanan Fethullah Gülen ve okulları dizisine şöyle giriyor: Fethullah Gülen 1997 yılının son iki saati içinde son sözünü söyledi: "Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında benim dostlarım, taraftarlarım, muhiplerim tarafından açılan yüzlerce okul için bu güne kadar eğer dışarıdan (ne demekse/ED) 5 kuruş yardım alınmışsa, bunu ispat etsinler, Müslümanlıkta intihar çok kötü bir şey ama bir taraftan atarım kendimi."

[74] Radikal gazetesinde yayımlanan bir söyleşide de "Kendimi nefy mi edeyim" der. Nefy etmek sürülmek demektir. Hoca, yakınan bir eda ile "Kendi kendimi sürgün mü edeyim diyor. Burada, Hz. Peygamber'in nedenini ilerde açıklayacağımız gibi, Mekke'den Medine'ye göçüne dokundurma yapıyor Gülen. O da kendini nefyedecekmiş. Etti de sanırım, şimdilerde Amerika'da ya! Şu hoca gerçekten Mesih mi ne?

[75] N.S. agy, syf:98 "Türkiye cumhuriyet tarihinin en büyük eğitim atağını gerçekleştiren F. Gülen Hocaefendi, incelenmesi gereken sosyal bir fenomendir."

En yakınının bile artık gizden çıkın dediği kişi, her attığı adımı ve söyledikleriyle nesnel ve açık olmayı yeğlemiyorsa elbet kamuoyu onu algıladığı gibi değerlendirecektir.

Hocaefendi'nin bu yönü, dostları tarafından da gündeme getirilmiş olmalı ki onun yakınlarından Dr. Osman Özsoy, F. Gülen ile yaptığı canlı yayında Fasıldan Fasıla/2, syf.265'ten aktardığı şu soruyu soruyor:

"Hocaefendi'nin, önemli müesseselerin birinin başsındaki bir dostu dedi ki "Hocam, rica ederim, biz karşımızda birkaç tane Fethullah Hoca görmek istemiyoruz. Onun için ne diyecekseniz çıkın ortaya konuşun kendiniz söyleyin. Aksi takdirde sözlerinize ilaveler, çıkarmalar, üslup değişikliği nedeniyle karşımıza birçok Fethullah Hoca çıkıyor."

Görülüyor ki Hoca, gizde kalan yüzüyle değil işlevlerindeki giziyle de fenomen adam! Ama projesi hazır, hedefi belli, örgütüne her dediğini yaptırma gücündeki bu adam ve cemaati, amacına giden yolda adım adım ilerliyor. Evet, karşı karşıya bulunduğumuz incelenmesi gerekli olaylar ve olay adam budur!

Altın Nesil-Işık Evler-Işık Süvarileri ya da camiyi dışlama

Gülen'i yurt dışındaki[76] ve yurt içindeki okullarında okuyan öğrencilere ya da yurtlarında kalanlara hafta sonlarında ışık evlerde gösterilen özel eğitimin, özel Nurculuk eğitiminin amacı nedir dersiniz?

Gülen bu konuyu Prizma adlı yapının 10-18 sayfalarında ayrıntılı olarak ele alır. Işık evlerini, Nur Suresi'nin 24-26 ayetlerini yorumlayarak Kur'an'a dayar. Ayrıca Bediüzzaman'ın "Hakiki imanı elde eden aman, dünyaya meydan okuyabilir." Sözlerini yorumlar ve "Bu ışık evlerinin kendine has özellikleri vardır." der. Hoca'ya göre bu evler, "Yüreği pek, imanı çelik insanların yetiştiği kutsal mekânlardır." Öyle ki buralar öncelikle insanların, insanlık yanlarından ötürü meydana gelebilecek boşlukların kapatıldığı yerlerdir. Plan ve projelerin üretilip metafizik gerilimin sürekliliğinin sağlandığı, Allah (cc)'ın "şimdilik benim

[76] F.Gülen cemaatinden halen ABD'de bir üniversitede Prof. Hakan Yavuz, Orta Asya'daki incelemeleri sırasında şu saptamayı yapıyor. "Burada Bediüzzaman Külliyatı hemen her evde var, öyle ki Kur'an olmayan evde Külliyat bulunuyor. "Külliyat buraya Fethullah Gülen Hocaefendi'nin talebeleri tarafından getirilmiş... Diyorlar ki Külliyatı okuyoruz ve anlıyoruz." Türkiye Günlüğü, iki aylık fikir ve kültür dergisi, Sayı:33 Mart-Nisan 1995, syf:160-164

adım bu evlerde yükselsin" izniyle serfiraz, içinde kitapların okunduğu, hakkın müzakere edildiği müstesna mekânlardır. Artık geçmişte camide yapılan dinin ruhunun müzakereleri bu evlerde bir araya gelinerek yapılacaktır. Bu itibarla da bu evler "hakayıkı aliyenin mahalli tercüman olduğu" *(yüksek gerçeklerin dile getirildiği kutsal/Atatürk'ün ve cumhuriyetin kötülendiği, sövülüp sayıldığı)* mübarek yerlerdir.[77]"

Dikkat ederseniz Gülen, önce camiyi dışlıyor ve cemaatini Türkiye'nin cami cemaatinden ayırıyor. Tam bir ayrılıkçı sistemi, Kur'an'ın kutsallığına dayanarak kurmak istiyor. Cumhuriyeti benimsemediğinde n İslam'ın birliktelik ve cemaat ruhunu yıkıyor. Yaptığı yalnız cumhuriyet karşıtlığı değildir. İslam'ın özüne de saldırıdır. Neden mi yapıyor bunu? Çünkü Şafii mezhebinden olan Bediüzzaman camiye girmezdi. Bu ayıbını örtmek için de ışık evleri değişik biçimde över. İşte o övgülerden bir örnek daha:

"Bunlar ruh ve mana köküne bağlı, ülkesini hemen her sahada temsil edebilecek seviyede insanların yetiştirilmesi gayesine matuf olarak kurulmuşlardır. Kuruluş gayesine uygun olarak da hizmet etmektedirler.[78]"

Kuruluşunu ve amaçlarını böylesine övgülerle açıkladığı ışık evleri ve burada yapılan eğitimi, Hoca son konuşmalarında neden reddediyor dersiniz?

Grubuna bağlı aksiyon dergisinin 6-12 Haziran 1998 tarih ve 183 sayısındaki söyleşide, soruyu şöyle yanıtlıyor:

"Aydınlanma kaynağı ışık olduğu için bazı talebeler kendi aralarında kaldıkları evlere ışık evler demiş olabilirler. Fakat pek tabii olarak kendi aralarında anlaşan 5-6 lise ve üniversite talebesinin bir araya gelip kiraladığı ve kaldığı evlerin misyonerlik faaliyetleri veya bu faaliyetlerden etkilenmekle ne alakası olabilir? Sonra bunlar neyin, hangi teşkilatın hücreleridir?"

Yanıtı ilginç değil mi?

Bir söyleşideki şu yanıta bakalım: "Okullarda cumhuriyete karşı bir şey varsa ben kendimi nefyederim. *(kendimi sürgün ederim, göç ederim)* diyor Gülen! Okullarda açıkça cumhuriyete karşı bir şey bulunmaz, bunu Gülen de biliyor.

[77] FG. Prizma/2, syf: 12-13
[78] FG. FF/ syf: 203

Ama ışık evler öyle mi? Hoca'nın bugünlerde reddeder gibi göründüğü ama yıllardır övdüğü ışık evlerle ilgili duası, onu yalanlıyor. Bakın nasıl: "Ve bu ışık evleri bütün dünyayı ışıklandıracak birer ışık kaynağı haline getirelim. Rabbim yar ve yardımcı olsun.[79]"

28 Şubat sürecinde okullarındaki türbanlı öğretmenlerin türbanlarını çıkarması fetvası veren, yazılarında ve konuşmalarında Atatürk'ü çok zorda kalmadan[80] anmayan*; (kimse Atatürk'ü anmıyor diye kınanamaz ama kişi eğer Atatürk'ün yapmak isteyip de gerçekleştiremediği sentezi gerçekleştirecek adam diye sunulursa, kendisi okullarında Atatürk aleyhine bir şey yok derse iş değişir.)* Dahası, gizemli sandığı üslubuyla, Tagut, Firavun, Nemrut gibi nitelemelerle aşağılan adam, okullarında Atatürk köşesi açtırdığını söylüyorsa *(ki Milli Eğitimin bu konudaki emri gereğince yapılan bir uygulamadır)* bu onun iki ayrı cephesi, iki ayrı niteliği olduğunu göstermez mi?

Hoca'nın eğitim çıkmazını -*isterseniz eğitim çıkarması diyelim*- dikkatle izleyeceğiz.

Hoca ve Türkiye'nin Rolü

Gülen'in Türkiye'de okul açması 1980'lerin sonlarına rastlar. Önceleri İzmir'de medrese eğitimi veren yerler açmış olmalı. Kurslar ve belki de ışık evlerin ilkleri açılmış olabilir. Asya mı? O dönemde Asya'nın adı bile geçmez... Asya ve oradaki soydaşlarımız, Osmanlı için de yoktur, hiçbir zaman olmamışlardır da. Hoca'nın Asya ile 700 yıllık özlem söylemleri de gerçeğe uymaz. Ama elbet o, Orta Asya'da okul açmanın bir miladı olmalı değil mi?

Kimi belgelerden çıkarak Hoca'nın Asya ile ilişkisinin miladını arayalım.

Hoca, Asya'nın kurtuluşunu çok önceden beri düşündüğünü, dahası içindeki hüsranla zaman zaman ağladığını, o toprakların ülkenin düzeyine getirilmesini istediğini söylüyor. Küçük Dünyam, onun çocukluktan gençliğine dahası resmi görevlerine değin yaşamının büyük bir bölümünün anılarıyla dolu. Yayımlanan anılarında bu konuyu içeren tek satıra rastlamadık. Bu konuda geçmişle gelecek ve günümüz arasında bir anılar karmaşası mı var bilemiyoruz.

---

[79] FG. Prizma/2 syf: 18.

[80] Gülen yukarıda alıntı yaptığımız TV'deki canlı yayında ve Hulusi Turgut'la okullarıyla ilgili konuda yaptığı söyleşilerde, 28 Şubat süreci içinde Atatürk'ü anlatmıştır.

Bu anılarında gerçekle ilgili olduğu kuşkulu, dahası uydurma sayılan bölümlere rastlanıyor. Örneğin:

Gülen'in Küçük Dünyam[81] adlı yaşam öyküsündeki şu anı uydurma olmanın ötesinde şapkaya karşı bir direnci yansıtır. Sözde, Hoca'nın 3 yaşındayken köylerine gelen bir jandarma erinin başındaki kep dikkatini çeker. Köye başka jandarma erleri de gelir ama onlar siperli şapka giyerler. Bu erin adının Abdulmuttalip *(bu ad Peygamber'in amcasının adıdır)* olduğunu öğrendiğinde bu ere daha da içten bağlandığını duyumsar. Bu tam anlamıyla uydurma bir anıdır. Çünkü 1941 yılında Türk ordusunda kep yoktu. Kep, 1947'den sonra kabul edildi. Kaldı ki ordunun disiplin anlayışı bir erin başında kep, aynı yerde bir başkasında şapka olmasına izin vermez. Hocaefendi bu sözde anıyla, şapkaya karşı bir tutum içinde olduğunu söylemek istiyor. Bunun gibi, annesinden Kur'an'ı okumayı öğrendiğini; annesinin Kur'an okumak ve öğrenmek o yıllarda yasak olduğu için onu geceleri okuttuğunu anlatır. Bir başka yerde de annesinin gündüzleri köyün kadınlarına Kur'an okumayı öğrettiğini belirtir. Yalan ve çelişki ortada değil mi? Bir din adamının bir dönemi kötülemek için yalan söylemesi nasıl nitelenmelidir?

Hoca'nın İzmir'de vaizken başlayan serüveni, Türkiye'deki okullarından ve ışık evlerden aldığı "nur"la, Sovyetlerin yıkımı sonrası, Orta Asya'yı aydınlatmaya doğru yol alır. Bu tarihin, Graham Fuller adlı bir CIA görevlisinin, Türkiye'ye yeni roller biçtiği tarihle örtüşmesi ilginç bir rastlantı mı onu öğreneceğiz. Bu eğitim seferberliği bir başka söylemi çağrıştırıyor. Atlantik'ten Çin Seddi'ne uzanan bir coğrafyayı adımlamaya soyunan Özal'ın yeni misyonuyla örtüşmüyor mu? Özal tam bu tarihlerde "Kemalizm artık miadını doldurdu." demişti hani. Biraz araştırdığımızda bu sözün kaynağının da Atlantik ötesinde olduğunu görürüz. Bu konuda tanığımız da var, kulak verelim:

Fuller, 26 Şubat 1990 tarihinde Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bu söyleşide, konuya "Sovyetlerde çok ilginç gelişmeler var." diye girer ve akılla değil duygularıyla karar vereceklere reddi olanaksız yem saçar. Konu, Türkiye ile ilgilidir. Laiklikten söz eder Fuller, Atatürk'ü artık yeni Türkiye'nin misyonunda rolünün kalmadığına değinir ve söz döner dolaşır Yeni Dünya

[81] Latife Erdoğan, Fetullah Gülen Hocaefendi Küçük Dünyam, Doğan Yayın Holding AŞ, 1.Baskı Eylül 1995 syf. 42 vd.(LE. agy.syf:)

Düzeni'nde Türkiye için düşünülen yeni role gelir. Fuller'in söylediklerine göz atalım isterseniz.

Graham Fuller de Atatürk artık tarihteki yerini almalıdır demiş ya! Eğer o, tarihteki yerini almazsa bakın neler yitiririz!.. Fuller'e göre, Türkiye'nin rolü Orta Doğu'dadır. Türkiye zaten Orta Doğu için seçkin bir modeldir. Ama orada kalamaz. Sovyetlerin yıkımıyla bölgede doğacak boşluğun doldurulması gerekir. Bunun için en uygun seçim Türkiye olacaktır. Çünkü:

"50 milyon Müslüman Türk, artık daha fazla özgürlük ve otonomiye kavuşacak. Hatta bir noktada bağımsızlık bile söz konusu olabilir. Bu insanları Atatürk'ten önce dahi yüzleri hep İstanbul'a dönük olmuştur... Türkiye, Pantürkizme dönsün demiyorum ki. Benim söylemek istediğim şu: Orta Asya ve Azerbaycan'da öyle veya böyle bir Türk milletler topluluğu peydah olacaktır... Orada öyle bir güçlü uluslar bloğu ortaya çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda olumlu rolü olsun!"

Nasıl ama! Fuller öyle bir yem saçıyor ki hayır demek çok zor. "Atlantik'ten Çin Seddi'ne" kadar söylemlerinin bu tarihten sonra sloganlaştığını anımsayalım. Fuller kısa bir not daha düşüyor. Heveslenelim istiyor anlaşılan Yeni Dünya Düzeni düşü de o tarihlerde başlamıştı. Fuller'in o kısa değinmesi Hazar petrolü ve Orta Asya'nın doğal kaynaklarının, Sovyetler sonrası paylaşma kavgasının ilk işareti olmalı sanırım. Hele şu söz ne denli istek uyandırıcı değil mi?

"Petrol çıkıyorsa petrolü satarsınız..."[82] bunun ne büyük bir yem olduğunu bugünlerde yaşayarak görüyoruz. Ama yeme ulaşmak kolay olmuyor. Yıllardır Bakü-Ceyhan petrol yolunun yolunu gözleyip duruyoruz.

Sanırım Hoca, "Amerika izin vermezse dünyanın hiçbir yerinde kimse bir şey yapamaz. Mesela okul bile açamaz." derken Fuller'in bu sözlerini biliyordu. Bu sözleri de yazalım bir kenara; şu sözlerini de ABD'ye tapınırcasına bağlılık içeren sözleriyle birlikte düşünelim: "Asya, Türkiye'yi idare edenler için çok önemli ama Türk iş adamlarına girişimcilerine köprü olacaktır, dünya ile rekabet

[82] Bu alıntılar ayrıca Beyan Yayınları'ndan çıkan "Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar" (AGBTİA) adlı kitabın son bölümünde de yer alan anılan söyleşiden yapılmıştır. Syf: 95-107.

kolaylaşacaktır. Belki müşterek bazı şeyler yapılacak ve bunlar Avrupa ile olan münasebetlerimiz açısından değerlendirme imkânı olacaktır.[83]"

Bu değerlendirmeyle Fuller'in bize Asya'yı işaret ederken söylediği özendirici sözler arasında ilişki var mı diye soralım mı? Fuller, "Benim söylediğim şu" diye başlıyor ve şöyle sürdürüyor: "Orta Asya ve Azerbaycan'da öyle veya böyle bir Türk milletler topluluğu peydah olacaktır. Türkiye bu süreçte çok değerli bir rol oynayabilir. Gelecekleri için entelektüel ilham olabilir. Demokrasi sorunları, ticaret, ekonomik sistem yönünden. Orada o kadar güçlü bir uluslar bloku ortaya çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda rolü olsun isterim.[84]"

Hoca'nın eğitim serüvenini irdelerken Fuller'in Türkiye için biçtiği rol arasında bir ilişki kurmadan edemiyor insan. Fuller, Kafkasya ve Orta Asya'da bağımsızlığa kavuşacak ülkelerin uyanışında bize rol veriyordu. Şimdi Hoca'nın şu sözlerini Fuller'in sözleriyle birlikte değerlendirelim diyorum.

Hoca'ya göre, "Amerika bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerikalılarla dostça geçinmeden destek almak değil, dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar. Şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına gidip dünyanın değişik yerlerinde okullar açıyorlarsa... Bunu Amerika ile çekişerek yapamazlar."

O halde Amerika'nın güdümüne girmekten başka çıkar yoktur. "Mütareke dönemi"nin[85] Said Mollası gibi konuşuyor Hoca!

Ama Gülen Amerika'nın kendisine biçtiği role soyunmuş görünmeyi kendi amacına yol açmak için mi kabul etti bilinmez. O, Orta Asya'yı bir yeni alan olarak seçmenin coşkusu içinde, küreselleşmeye övgüler yağdırmaya başladı. Amerika artık düşman değildi, düşman olma da ne söz, onun tek güç olduğunu kabul ederek ihvanlarına geniş bir pazar aramanın çabasına düşmüş görünüyor. Dahası onlara ekonomik taktikler bile veriyor.

---

[83] NS. agy, syf: 32
[84] (AGBTİA) syf, 103-104.
[85] Mütareke dönemi, Mondros Ateşkesi'yle başlayan ve işgallerle süren, 9 Eylül'le sona eren dönemin adıdır.

Hoca yeme mi koştu ya da misyonuna yeni tabyalar[86] mı ekledi zaman gösterecek. Ama özellikle Amerika'dan aldığı dersleri iyi bellemiş! Yalnız 28 Şubat sürecinin Hoca'nın rahatça kol atmasına engel olduğu da bir gerçek. 1997 New York sürecinde geçici de olsa başlayan aksama düzeltilebilmiş değil.

Küreselleşme yolunda bir derviş

Dikkat edilirse Gülen, burada konuyu teolojik açıdan değil ekonomik açıdan ele alıyor. Küreselleşme dönemindeki bu düşünce istemeden ABD'nin çıkarlarıyla bütünleşen bir görünüm vermiyor mu, diye sormadan edemiyor insan! İş ticarete dönüşünce çıkar ve kazanç öne çıkıyor ve Avrupalı ya da Amerikalı olmanın da önemi kalmıyor gibi. Diyor ki:

"Tabii Pasifik içinde aynı şeyler söz konusu olacaktır. Biz kimseye halatla bağlı değiliz. Pasifik'i de kullanırız. Asya'yı da Avrupa'yı da! Ayrı ayrı alternatiflerin olması bize daha geniş bir zeminde pazarlık imkânı verirdi.[87]"

"Avrupa ile makul ve kendi şartları içinde, bizim de kendi şartlarımızı ortaya koyarak bir noktaya yürümemiz geleceğimiz adına güzel şeyler vadedebilir. Bu ölçüde Avrupa'yı kabullenme, bu ölçüde Avrupalılaşmanın aslında hiçbir mahzuru yok ve bu ölçüde Avrupalı Müslüman kimliği denilebilir![88]" Buraya dikkat edelim, Hoca'nın yolundan gidilmezse ne mi olur? Hadi bunun yanıtını da Gülen'den alalım:

"Yoksa, bir dönemde olduğu gibi kendi kimliğimizi tamamen bir tarafa atıp Avrupa kimliği arkasında koşma, sadece ret ve aşağılanma getirir.[89]" Gülen, Avrupa'ya açılmayı düşünür ama özgün bir devrim olan Cumhuriyet Devrimi'ni benimseyemez. Bu konuda hayranı olduğu ABD ile aynı düşünceleri paylaşır. Hoca'nın düşleri nerelerle örtüşüyor değil mi?

Burada Hoca'nın bir başka yüzüyle karşılaşıyoruz. 28 Mart 1997 tarihli TV konuşmasında, küreselleşmenin savunuculuğunu yapıyor. Bir teolog değildir bu yönüyle, bir küresel stratejist gibi konuşuyor. Sözlerinin arasında Avrupa Birliği'ne girmemizin gerekliliğine değindikten sonra "bir yüzyılı aşkın

---

[86] **Tabya:** Bir yerin savunulması için özel olarak yapılmış ve silahlarla donatılmış savunma yeri. Ali Püsküllüoğlu, Arkadaş Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınları.
[87] N.S. agy, syf:32.
[88] N.S. agy, syf:65.
[89] N.S. agy, syf:65.

beklediğimiz evliliğin gerçekleşmesi dileğini" seslendir ve özetle, "Bu sözleri şaka olsun diye söylemedim…[90]" demesi nasıl yorumlanmalı dersiniz?

Peki o bildiği gereklilik, inandığı konu nedir? Bunu "…Dünya küreselleşiyor…" diye başladığı paragrafta özetle şöyle anlatır:

"Dünya'nın küreselleşme aşamasında bize yakın dünya ile duvar duvara komşu olacağımızı bilerek düşünmeliyiz. Eğer bunu isteğimiz ve irademizle çıkarlarımızı gözeterek yaparsak kazançlı çıkarız. Yok, işi zamanın hükmüne bırakırsak olaylar kendi yorumun zamanın koşullarına göre getirir ki zarar görürüz. Çünkü ancak koşullara egemen olarak kazançlı çıkılır." Demek istiyor ki: "Siz istediğiniz kadar Asya'nın yanına gideriz, Avrupa'yla entegre oluruz diye bekleyin, dünyanın politika ve strateji merkezlerinde olup bitenleri izlemiyorsanız çıkarlarınızı koruyamazsınız. Ayrıca dikkat edin, iradenizle yapmazsanız sevap kazanılamaz. ABD ile diyaloğunuz tamdır, ama…[91]"

Bu söylemle bu bölümün başında alıntıladığımız Avrupa'yı da Pasifik'i de kullanırız dediği söylem çelişiyor gibi değil mi? Oysa birkaç sayfa sonra bu çelişkinin yapay olduğuna tanık oluyorsunuz. Bakın ne diyor:

"Dünya değişiyor, artık köşe başındaki bakkal gibi götüremezsiniz işleri… Çağ, süpermarketler çağıdır. O da yetmiyor derseniz hipermarketler yapmalısınız. Köşe başında bekleyen tröstlerle savaşmanız, kartellerle boğuşmanız gerekecek. Var olmanız buna bağlı, yoksa yok olursunuz.[92]"

Kime söylüyor bunları dersiniz; ihvanlarına, gözünüzü açın diyor!.. "Zengin olmalarını önerir; Türkiye'de finans konularının gözden geçirilmesini, banka kurulmasını" ister ve Asya Finans kuruluverir! Hoca ol deyince oluveriyor demek ki… Yeter ki "ol!" desin…

Şimdi dikkat kesilelim, hani bir halk deyimi vardır, sıkı durun. Hoca kendini ele veriyor gibi. "Sizlere Asya'ya eğitim yatırımı yapmanızı önerirken şunu düşünüyordum. Burası Türkiye'nin soluk borusu gibi. Türkiye böylece Orta Asya'da ekonomik konuda rahat soluk alabilir. Türkiye bir konuda doymuştur. Kimileri zengin olmuştur. Neden sizler olmayasınız?"

---

[90] Dr.O.Ö. agy, syf:54
[91] Dr.O.Ö. agy, syf: 55.
[92] Dr.O.Ö. agy, syf:58.

İnsan şaşırıyor bu değerlendirme ve yönlendirme karşısında. Türkiye ekonomik alanda doyuma ulaşmışmış! Molla kafası mı demeli, cumhuriyeti yıkmak isteyen bir planın ustaca uygulaması mı? Hoca'nın ülkesini ne denli düşündüğünün(!) altın belgesidir bu satırlar. Ülkemizin ekonomik sorunlarını yok sayıyor, kendi halkının sıkıntılarını göz ardı ederek ihvanlarına Türkiye'de bazı kişilerin, kendi cemaat, dışındaki kimilerinin zenginleştiğini vurgulayarak Orta Asya'da genelde yurt dışında Pazar aramalarını öneriyor, öyle ki zenginleşeceklerse ihvanları zenginleşsin! Çünkü Gülen özetle der ki: "Asya bizim için bulunmaz bir yatırım alanıdır. Artık zenginlik bizim, cemaatimizin işi olmalı. Ticaret, sanayi ve pazar olarak yararlanabiliriz. Avrupa'yla pazarlama ve dünya ile hesaplaşma konularında rampa olarak kullanabileceğimiz köprüdür.[93]" İyi mi? Şu, onlara zenginlik düşmez dediği "başkaları" kimlerdir dersiniz? Hoca iyi bir mümin öyle mi? Toplumu kendinde olanlar ve başkaları olarak ayıran bir bölücü mü yoksa?

Buradan nereye mi gidiliyor, Asya Finans'a. Hoca'nın bu önerilerini yaşama geçiren birkaç ihvan Asya Finans'ı kuruveriyor!..

Şaşırmamak elde mi? Bir piri mugan edasına gizlenmiş, özendirici ve yönlendirici bir kâr-kazanç taciri edasıyla karşılaşıyorsunuz. Şimdi bu, hangi Fethullah demez misiniz?

Dikkat ederseniz, bu söylem alanına ABD alınmamış. Neden mi? Çünkü ABD zaten işin içinde. Asıl yönlendirici ve akıl verici o. Niçin? Elbet kendi çıkarları için. Ne diyordu Hoca, "ABD ile diyalog içinde olacağız." Bu sözün altını birkaç kez çizelim.

İnsanın usu kuşkuyla karışıyor. Hani Orta Asya'da ve öteki ülkelerde açılan okullar kâr amaçlı değildi? Yoksa hem kâr hem de cihat amaçlı mı dersiniz? Ya da bir başka gücün paravanlığına mı soyunuluyor? Bu sorunun yanıtını çalışmamızın ilerleyen sayfalarında arayalım.

Nevval Hanım'ın, "...dini bütün Batı formasyonlu yeni bir sentez; Osmanlı'yı aşan bir sentez, yeni Türk Cumhuriyeti..[94]" bâniliğine *(kuruculuğuna)* soyundurduğu Hocaefendi, görülüyor ki hep değişik işlerin adamı. Kimliği mi? İşine geldiği yer ve zamana göre değişebilir! Devrim Cumhuriyeti'nin getirdiği

[93] Dr.O.Ö. agy, syf:59.
[94] N.S. agy, syf:64.

Türk kimliği yerine, Avrupalı Müslüman kimliğine boşuna evet demiyor. Bu yöntemle Devrim Cumhuriyeti'ni reddederken laik cumhuriyetimizi benimsemeyen yerlere göz kırpıyor. İncelendiğinde görüldüğü gibi, Türkiye Cumhuriyeti'nin yurttaşı olma yerine, Avrupa ile dahası Amerika ile entegrasyonu bile yeğleyen bir "cumhuriyet (!) çocuğu"dur o! Elbet Nevval Hanım'a göre! Çünkü o, "İslam" kimliği dışında hiçbir niteliğin bizi tanımlayamayacağı görüşünde öyle bir cumhuriyet çocuğu işte bu!

Gülen'i anlamak!

Gülen gibi, dini amacına bayrak yapmış bir kişiliğin, inancıyla, somut ahlak örneği ve simgesi olarak apaçık ve net bir görünüm sunması gerekir topluma. Elbet içten ve gizli bir amaç gütmeden dine hizmet ediyorsa... Yakından incelendiğinde görüleceği gibi, Hoca, kendisinin bir misyon adamı olduğunu kabul ediyor. O misyon da çağın en büyük devrimci (!) atılımını gerçekleştirmektedir.

Bu misyon nasıl ve kimlerle gerçekleştirilecek derseniz, "altın neslin ışık süvarileri"yle derim.

Hoca'nın yetiştirdiği her biri bütün peygamberlerin mutlak varisi, insanlığın iftihar tablosu Nebiler Sultanı'nın *(Hazreti Muhammedin/ED)* en has mirasçıları olduğundan, bir manada tıpkı o ufuk insan *(Peygamber/ED)* gibi, Âdem Nebi'den *(ilk insan Âdem Peygamber'den/ED)* sadakat ve vefa, Nuh peygamberden azim ve kararlılık, Hz. İbrahim'den hilm-ü silm ve teslimiyet *(sakin ve yumuşak başlı barışçı-kendiyle barışık olarak Allah'a bağlanmış)*, Musa as'dan *(as peygamberler anıldığında söylenen Aleyhisselam-Ona selam olsun sözcüğünün simgesi)* mücadele ve fütüvvet, *(soy temizliği)* Hz. İsa-Mesih'ten mülayemet ve müsamaha tevarüs etmişlerdir. *(Yumuşak huyluluk ve bağışlayıcılık kalıtı kazanmışlardır/ED*[95] Bu nitelikleriyle çağın bütün problemlerini çözecek kadar güçlü olan altın nesil, kurtuluş günü için yetiştiriliyor:

Bakın, Hocaefendi, bu nesli nasıl kutsuyor?

"Hakkın inayetinin *(Tanrının iyiliklerinin/ED)* temsilcisi, böyle bir neslin geleceğine dair ümidimiz olmasaydı, upuzun bir boşluk döneminde *(Cumhuriyetin ilk yıllarıdır/ED)* ye'se *(karamsarlığa/ED)* kapılmadan çözülüp dağılmadan varlığımızı sürdürmemiz mümkün değildi." O kadar ki "Çehrelerinin akı, kurtuluş günümüzün sabahı bu ay yüzlüler, hayallerimize girecekleri ana kadar, gündüzün geceden farkı yoktu, bizler de bu karanlık âlemin uyur-gezer

[95] FG, Çağ ve Nesil/4, syf: 126.

hayaletleriydik. Şafaklarımız onların emareleriyle *(görüntüleriyle/ED)* tüllenince daha çok bir mezarı andıran bu düşkünler diyarı da *(Türkiye/ED)* güllerle çiçeklerle kızarmaya başladı... Eğer bir muhalif rüzgar esmezse, ağızlarının suyuyla bir gül bahçesine dönen yamaçlarımız, gelecekte bütün insanlık için, ruhun, mananın tütüp durduğu, dolayısıyla da huzur ve itmi'nanın *(doymuşluğun/ED)* soluklandığı, *ötelere (Peygamber'in mesajının iletileceği yerlere/ED)* açık tenezzüh*(gezinti/ED)* yerleri haline gelecektir.[96]"

Bu satırlar, Hoca'nın derin misyonunun ipuçlarını vermiyor mu? Bu satırları bir kez daha, sonra bir kez daha okuyalım ve düşünelim. Bir başka yerdeki şu sözlerin ışığında okuyalım ve düşünelim ve şu soruya yanıt arayalım "Hoca ne yapmak istiyor?"

"Geceden farkı olmayan günümüz... Bu karanlık âlemin uyurgezerleri" tanımlamalarıyla neyi ve nereyi anlatıyor! İşte bunu düşünelim. Sonra "o upuzun boşluk dönemi" hangi dönemdir dersiniz! İşte Gülen'in gizemli üslubuyla nitelemeye çalıştığı cumhuriyet yılları... Ya şu sözlerle kimi anlatmak istiyor: "Elinde mey kesesi meykeşler gibi, yeni, yenilik diye fanteziler düzülen dönem..."

Elbet o zaman "Bu adam ne yapmak istiyor?" sorusu gündeme gelecektir. Peki, bu bir propaganda yöntemi olabilir mi? Buradan çıkarak şu soru kendiliğinden gündeme oturur: Hoca neden böyle değişken bir tutum içindedir? Bir şeyler mi gizlemektedir, bu yöntem, gerçek amacı için seçilmiş bir yolu mu gösteriyor?

Bu soruların yanıtını bulabilmek için, ön koşul, önce şu cemaat gizinin çözünmesi olmalıdır. Bitmedi, Hoca'nın anlaşılması için dilinin, sözcük kavram ve terimlere yüklediği anlamların bilinmesi, *(terminolojinin çözümlenmesi)* bir başka koşul olarak çıkar karşımıza. Ayrıca bu sözcüklerin, terim ve kavramların, tarihsel oluşumdaki ve günümüz değer yargılarıyla ilgili sosyal-dinsel, siyasal ortamlarda ne anlam taşıdıklarının bilinmesi gereğinin de önemi tartışılamaz kanısındayım.

Daha da önemlisi, sözcük, terim ve kavramların kullanıldıkları yerler ve etki alanlarıyla öğrenilmesi değerlendirilmesi ve günümüzde hangi amaçlar için kullanıldığının saptanması ayrı bir dikkat işidir. Çünkü Gülen, öğretisinin ve cemaatinin niteliklerini ve dinamiklerini ümmetin tarihsel ve geleneksel temellerine dayandırıyor. Örneğin, aşağıya aktardığımız paragrafın anlaşılma zorluğunun, yalnız Osmanlıca sözcüklerden kaynaklanmadığının altını çizelim.

---

[96] FG, aynı yerde syf: 125.

"İç dünyası itibarıyla sönme bilmeyen bir vecd-ü aşka açık, feyzini daima tek ve mutlak kaynak olan 'altın çağ insanı' dediğimiz saadet asrının Kur'an cemaatinden alan, ilimde, dinde, sanatta, fikirde, siyasette, ticarette, askerlikte, idarede ve daha bir sürü sahada eser, görüş ve düşünce sahibi bu kudsiler, bizim toplumumuzun mana mimarları aydınlık rehberleri, ruhani timleriydi ve her zaman bunların binlercesiyle karşılaşmak da adiyattan sayılırdı. [97]"

Burada anlatılmak istenen insanlar, ümmetin ümmet olduğu Asrı Saadet *(Peygamber)* döneminin insanlarıdır. Tarihi dinamiklerimiz de o dönemle sınırlıdır. O dönemin insanları, Hoca'nın betimlemesine göre:

"İç dünyası bakımından sönme bilmeyen bir aşkla kendinden geçmeye hazır, gürlük ve gelişmesini her zaman tek ve mutlak kaynak olan altın çağ insanından yani peygamber çağının Kuran cemaatinden alan; bir zamanların, bilimde, dinde, sanatta, düşüncede, siyasette, ticarette, askerlikte, yönetimde ve her alanda eser, görüş ve düşünce sahibi kutsanmış insanları; toplumumuzun anlam mimarları, aydınlık yol göstericileri, ruhani takımlarıydı. Ki o günlerde her zaman bunlardan binlercesini görmek sıradan işler sayılırdı."

Hoca'nın düşsel evreninin toplumu ve insanları işte böyle olmalıdır ki Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı her yere götürebilsinler.

Sık sık yinelediği "kendi kültürümüz, kendi tarihimiz" derken neyi kastettiğini, başka türlü anlama olanağı bulamayabiliriz. Örneğin eğer, bir "Selefi Salihin", bir "altın çağ" bir "saadet asrının insanları" derken neyi anlatmak istediğini bilmiyorsak, sünnet ve Kur'an'ın, dahası ümmetin o konuya ilişkin bilgilerinden yoksunsak, Hoca'nın ne dediğini ve varmak istediği yeri tam olarak anlamakta zorluk çekeriz. Dahası anlayamayız.[98] Anlayamadığımız için de Nevval Sevindi gibi, Gülen'i bir "cumhuriyet çocuğu" olarak selamlar ve "Atatürk'ün yapmak istediği sentezi gerçekleştiren adam" olarak kucaklarız.

---

[97] FG, Ç. ve N./4, syf:50-51'den.

[98] Hoca'yı anlayabilmek için sözlüğünün çıkarılması gerektiği yalnız bizim görüşümüz değil, öğrencileri de ayrı bir sözlük çıkarılması doğrultusunda düşünce üretiyorlar. Ruhumuzun Heykelini Dikerken aslı yapıtını Takdim-Önsöz yazısında Ali Çolak şöyle diyor. "Hocaefendi'nin, Türkçede kendine özgü tasarrufları, terkipleri, sıfat ve isimlendirmeleri de vardır. Buradan çıkarak ben, yine haddim olmayarak öteden beri bir Fethullah Gülen Hocaefendi sözlüğünün çıkarılması gerektiği kanısındayım." Syf:G-H.

Örneğin "Selefi Salihin" Peygamber'in sünnetini ve Kur'an'ın emrettiklerini eksiksiz uygulayan kişiler için kullanılan kavram olup bu kişilerin niteliğini anlatır. Bu nitelikteki kişiler, işlerini Kur'an ve sünnete uygun olarak yapan, peygamber döneminin cennetle müjdelenmiş insanlarıdır. Hoca cemaatinin bireylerini "Selefi Salihin" ruhlu insanlar olarak över. Altın çağ Hoca'nın düşlediği, gelecekte kurmayı hedeflediği düşündeki sistemin adıdır. Selefi Salihin ruhlu insanlar da altın çağın insanları olacaktır.

Olabilir mi? Bu nitelikteki insanlar, elbet dönemlerinin saygın kişileridir. Ancak, o çağın dışında, benzerleri o toplumsal yapıya benzer bir toplumu oluşturabilmiş değillerdir. Yani "altın çağ"ın, Peygamber döneminin benzeri bir toplum bir daha oluşturulabilmiş değildir. Hoca başarabilir mi derseniz, durup düşünmek gerekir derim. O, her ne kadar altın çağ insanlarının niteliğinde bir kuşak, yetiştirme düşündeyse de *-ki ışık evlerin kuruluş amacı budur-* sonuçtan yeterince umutlu görünmüyor. Bu konuda ikirciklidir. Fasıldan Fasıla adlı çalışmasının 3'üncü cilt syf: 166'daki şu sözlerine dikkat edelim: "Ayrıca benim çok defa aklımdan geçen bir husus da bugünün hizmet erleri arasında gelecekte çok ciddi şekilde inhirafların *(sapmaların/ED)* olabileceği endişesidi ... Zira siz bu hizmet erlerini ne kadar büyütürseniz büyütünüz, onlar sahabenin büyüklüğüne erişemez. Oysaki onlarda *(sahabede/ED)* bile bu türlü inhirafların olduğu bir gerçektir. [99]"

Fethullah Gülen'in bu düşsel projeyle nasıl bir toplum kurulacağını düşünebiliyor musunuz? Onun düşsel dünyası görmezden gelinerek, "çağdaş bilge" , "muhafazakârlığın manalandırdığı modernliğin temsilcisi" gibi nitelemelerin amacı kavranabilir mi? Oysa o, Nevval Hanım'a göre, "...bir cumhuriyet çocuğu ve onunla yaşıt sayılabilir. O totaliter zihniyetin dışında[100] Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biridir![101]" Dahası o, "...Özgün kimliği, bakışı ve senteziyle yeni bir soluk olan aydın ruhu değişimin kapısını ısrarla çalan adamdır.[102]" Bunları irdelerken doğrunun nerede aranması gerektiğini bulacağız önce. Hep soracağız, doğruyu bulana dek!

---

[99] FG. FF/3 syf: 166'da.

[100] Buradaki, 'totaliter zihniyet' olarak eleştiren cumhuriyetin devrimci evreleridir. Bu totaliter zihniyet betimlemesinde Gülen'le Fuller düşünce birliği içinde. Fuller, "Türkiye'nin Yeni Jeopolitiği" adıyla Türkçeye çevrilen çalışmasında, "Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk otuz yılında başta bulunan göreceli olarak otoriter hükümetlerin yönetiminde İslâm'ın yasal bir dayanağı olmadan, savunmada kalmıştır." der. Türkiye'nin Yeni Jeopolitiği, G.Fuller, Harp Akademileri Komutanlığı Yayınları 1995 syf:6.

[101] N.S. agy, syf:63(Nevval Sevindi'nin değerlendirmesinden).

[102] N.S. aynı yerde.

Örneğin: Bu değerlendirmenin belli bir amacı var mıdır sorusunun da yanıtını bulmalıyız. Çünkü göreceğiz ki Fethullah Gülen, ne Mim Kemal Öke'nin ne de Sevindi'nin nitelediği kişilik değildir. Olmadığını da birlikte saptayacağız. Dayanaklarımız da baştan Gülen'in dünyasını oluşturan düşünceleri, yazıları ve söyleşileri olacaktır.

Bunları bilmeden Silahlı Kuvvetlerin konuya ilişkin duyarlılığını, Fethullah Gülen'in gerçek amacının ne olduğunu anlamanın olanaksız olduğu düşüncesindeyim. Bunları bilmeden düşündüğümüzde de gizli bir tuzağın içinde yokluğa adım atmış oluruz. Evet, Silahlı Kuvvetler kendi işine baksın, bu sivillerin işidir der, saf bir demokratlık sergileyebiliriz. Çünkü kimileri şu sakat düşünce içindedirler; Silahlı Kuvvetler, ülke sorunlarının dışında, salt verilen emirlere göre hizmet yapan, yapması gereken bir kurumdur. Politikacı ne derse onu yapar. Onlara göre, Silahlı Kuvvetler Robot'tur ya! Öyle olmadığını, olmaması gerektiğini anlamaları da olanaksızdır.

Bizim genç cumhuriyetimizin nasıl kurulduğunu ve hangi tehditler atında bulunduğunu görmeyen, görmesine karşın aldırmayan, dahası açıkça ulusal çıkarlarımızı değil, partisel, cemaatsal ya da kişisel çıkarlarını düşünen, ülke gerçeklerinden habersiz, tarikatları ve cemaatleri sivil toplum örgütü sayan bu kafalar, demokrasiyi soyut bir kavram olarak ele alırlar. Demokrasi kuramında, ülke ve ulusun çıkarları daha çok sivillerin gözetim ve yönetimindedir. Doğrusu da budur. Kararları sivil seçilmişler verir, asker bu karara göre verilen emri yapar. Silahlı Kuvvetleri robot sayan kafalar; asıl şu soruya yanıt vermelidir: Tarikat, cemaat ve çıkar çevrelerinin parsellediği halkın oylarının, tarikat şeyhi, cemaat önderi, ya da para babalarının işaretiyle kullandırılması sonucu oluşacak meclis nedir? Demokrasinin olmazsa olmaz bir kuralı daha vardır. Demokrasilerde, halkın oyu hiçbir etki altında kalmadan özgür istenciyle verilmelidir. Halkın katılım hakkı denilen bu oy vermede, bireyin iradesini etki altına alan her şey seçimin meşruluğunu gölgeler. Bizdeki gibi bu uygulamalar, seçimin tam anlamıyla hukuk dışı olmasına neden olur!

Böyle bir durumda, sistem eğer kendini koruyamayacak bir noktaya gelmiş ve devletin varlığı tehlike altındaysa, Silahla kuvvetler seyirci mi kalacak dersiniz. Önce bu noktayı tartışmak gerekir. Hoca efendinin faaliyetleri de bu açıdan değerlendirilmelidir.

Asrın dâhisinin anlaşılması

Gülen de "Çağın en büyük mütefekkiri" , "Çağın dehası" üstadı Bediüzzaman'ın anlaşılabilmesi için onun terminolojisini[103] bilmek gerektiğini söyler; konuya şu örnekle girer:

"Her ilmin kendine has bir orijini ve o orijin etrafında örgülediği terminolojisi vardır. O terminolojiye vakıf olmadan*(bilmeden/ED)* bahis konusu ilim hakkında fikir mütalaasında bulunmak doğru değildir. Mesela Bediüzzaman'ın Risale-i Nur Külliyatı, kendine has orijini ve orijini ifade eden terminolojisiyle, hedefleri itibariyle olmasa da üslubu itibariyle nevi şahsına münhasır bir koleksiyondur. Öyleyse onunla alakalı araştırma ve değerlendirme yapmak isteyenlerin öncelikle o terminolojiye vakıf olmaları şarttır."

Bu da yetmez; üstadının anlaşılması için "Ayrıca" diye sürdürdüğü görüşlerini "bunların külliyatın ihtiva ettiği sahaya ait en azından ansiklopedik ölçüde bir bilgiye sahip olmaları gerekir.[104]" sözleriyle noktalar!

Bu öneri bizim için de geçerlidir. Fethullah Gülen'le ilgili değerlendirmelerde de Gülen'in düşünce ve amaç dünyasına girebilmek için, onun terminolojisini bilmek gerektiğinin altını çiziyorum. Hoca'nın sözlerinin anlaşılmamasının nedeni, yalnız sözcüklerin anlamını bilmemekte değil, konuyla ilgili bilgi yetersizliğinde aranmalıdır.

Ayrıca, bir yöntem eksikliği sonucu, olayın irdelenmesinde, çoğu kez dış dinamikler gözden kaçırılmakta, salt iç dinamiklerle yetinilmektedir. Bu nedenle irdelemeler eksik kalmakta ve gerçeğe ulaşılamamaktadır. Böylesine geniş bir alanda at koşturan adamın ilişkileri ve dayandığı güçler nedir, diye sormadan ve hele onun ünlü New York söyleşisindeki "Amerika istemezse kimse dünyanın hiçbir yerinde iş başaramaz.[105]" sözlerinin ne anlama geldiği bilinmeden çözümlemelere gidilebilir mi?

---

[103] **Terminoloji:** Bir bilim, bir sanat, bir meslek ya da teknik salına özgü terimlerin tümü, eş anlamlı sözcükler, terimce. Ali Püsküllüoğlu, Türkçe'deki Yabancı Sözcükler Sözlüğü, Arkadaş Yayınları, 1997 syf:403.

[104] F.G. F.F/3. syf:218-219

[105] Bu sözü halkın diliyle değerlendirirsek, anlamı "Amerika'nın önünde şapka çıkarmaktır." ve nesnel olarak doğrudur. Ama bir de bunu ikinci ve Hoca'nın amacını ortaya çıkaran anlamı var... Asıl o anlamı önemli. Çünkü Hocaefendi, son New York gezisine değin Amerika'yla Rusya'yı aynı kefeye koyan ve ikisinin de düşmanımız olduğunu söyleyen adamdır. Ama Refahyol'a karşı girişilen tasfiyenin kendi cemaatini de hedef alması üzerine ABD'ye giden Hoca, Amerika'ya yaltaklanarak, Ordu'ya Amerikan sopası gösteriyor. Bu bağlamda da bu sözler bir tehdittir.

Gülen'in yeniden okuyacağımız şu sözleri, üzerinde önemle durulacak ve olaylara tanı koyacak niteliktedir. Diyor ki: "ABD dünyanın dümeninde olan bir milletin adıdır... Ve denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse, kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[106]" Bu sözün ilk okunuştaki anlamı dışında bir başka anlamı daha vardır ve bu anlam ancak Hoca'nın biçeminde gizlidir.

Bu olaydaki gizin çözümü, cumhuriyetin korunması için bize verilmiş görevin geciktirilmeyecek önemde olduğu ancak Milli Güvenlik Kuruluna sunulan TSK Raporuyla gündeme getirildiğinde anlamaya çalışıldı. Gecikilmiş midir? Bana göre evet ama önlenemez noktaya geldiğini söylemek istemiyorum. Hoca bu sözlerle TSK'ye aba altından sopa gösterme çabasına düşmüş görünüyor.

Evet, bir olayla ve bir olay adamla karşı karşıya bulunuyoruz.

Kim bu adam, bilge mi ya da...

Bir yanıyla çağdaş bir düşünce adamı izlenimi veren ve "devletçi projeci, yeni çağ bilgesi[107]" olarak selamlanan ama gerçekte Said'i Nursi'nin gizemli amacını en iyi kavramış ve bu amacın gerçekleştirilmesi için her yolu mûbah sayan bir insanla karşı karşıya olduğumuz bilelim.

Konumuz olan adam, sıradan bir kişi değil. Zeki ve kim ne derse desin ne yapacağını ve nasıl yapacağını çok iyi bilen ve amacı için Makyavel taktiğini çok iyi kullanan, dinsel deyimle takiyenin her türüne başvuran bir kişiliktir.

Çalışmamın ana kaynağı, düşüncelerini sergilediği yayınları, söyleşileri ve hakkında yazılanlardır. Gülen'in değişik adlar altında derlenmiş yazıları, hedefini ve o hedefe giden yolun nasıl hazırlandığını anlatıyor. Ve bu çalışmalarını sunan kimi akademisyen olan bağlılarının Hoca'yı tanıtım yazıları da çalışmamdaki kaynaklardan biri olacaktır.

Örneğin, Çağ ve Nesil dizisinden Yeşeren Düşünceler adlı çalışması, bu çalışmamda ilk kaynaklardan biri oldu. Bir tarih öğreticisi Prof. Dr. Mim Kemal Öke, bu kitabın sunuş yazısında: "Hocaefendi," diyor, "sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezleyen, Batı ile Doğu tefekkür sistemlerini buluşturan, ahiretle dünyayı dengeleyen, kalp ve kafayı izdivaç ettiren birikimi ile düşünce uykumuzda... huzur dünyamızı yeniden inşa eden bir kişidir." Öke, şöyle sürdürüyor bilimsel (!) övgülerini:

"Hocaefendi, o engin uykuyla yerkürenin manevi ikliminin değiştiğini, Yeni Dünya Düzenbazlarının aslında 19-20'nci yüzyıllarda Müslümanları mağdur

[106] N.S. agy, syf:39.

[107] Can Kozanoğlu, Devletçi Projeci Yeni Çağ Bilgesi Fethullah Gülen Cemaati Geliyor, Birikim (aylık sosyalist kültür dergisi), sayı 95, Mart 1997, syf:38-51.

kılan Sanayi Toplumu ya da emperyalist modernitenin aşılmasına çalışan bilgi çağı insanına karşı, onun gözlediği medeniyetin oluşmasına karşı bir tutucu direniş olduğunu okuyor. Müslümanların kendisi için hazırlanan 'ancian regime' tezgâhlarının tuzağına düşmemeleri gerektiğini haykırarak Allah'ın hilkatten muradı doğrultusunda filizlenecek bir 21'inci yüzyılın inşasında İslam âlemine en kısa zamanda bir 'İmam şantiyesi' kurmalarını öneriyor." Öke'ye göre Hoca'nın "değişen dünyanın dinamikleri" derken kastettiği budur.[108] Bunun anlamı mı, cumhuriyetin dinamikleri yerine Selefi Salihin döneminin dinamikleriyle İlay'ı Kelimetullah için Mesih rolünü oynamak...[109]

Bir tarih bilimi adamının, bu sunuşunda tarih bilicinden eser var mıdır diye sormadan edebilir misiniz? Çünkü Hocaefendi'nin kurmayı hedeflediği yeni dünyanın yapı dinamikleri "şanlı tarihimizdedir." Bunu nerede mi aramalıyız? "Bu mevzuda mektepten mabede, mabetten kışlaya, kışladan zaviyeye, toplumun katmanlarındaki bütün cevherlerde..." *(Türkiye'nin yeniden yapılanmasında/ED)* "...bu cevherlerin mevcut dinamiklerden, birikimlerinden yararlanılacaktır.[110]" Kaynak mı, mektep-mabed-kışla-tekye*(tekke)*. Çünkü:

"Milletimizin, başka bütün ölçüleri aşan bir derinlikteki kuruluşunda en büyük tesir İslam'a ait olduğunda şüphe yoktur: Bu millet, İslam sayesinde maddi hayattan rûhi hayata, gayri nizamilikten nizama, ülküsüzlükten ideale, sınırlı düşünceden dünya ve ukbaları aşan sonsuzluğa yönelmiş ve kendi derinliklerinin ruhuna varmıştır.[111]"

Gülen ne diyordu: "...eğer bir 'ba'sü ba'del mevt' *(öldükten sonra diriliş)* ufuktaysa bunun dinamiği İslam olacaktır. Öyle ki eğer fantezi sayılmayacaksa buna bizim Rönesansımız da diyebiliriz.[112]"

Ona göre, bu şansı fantezilikten-düşsellikten çıkarıp değişim yolunun hep açık tutulması, aileden başlayarak toplumun tüm dinamik güçlerince ideal bir

---

[108] F.G. (Ç ve N/6) syf: A-F

[109] F.G. F.F.3, syf:51'den: Bu temel bilgiler ışığından Hz. Mesih ister şahıs, isterse şahs-ı manevi (yaşayan bir kişinin yapısında) olarak algılansın, onun yeryüzüne inmesi öncesinde, bize düşen vazifeler vardır. Bu cümleden olarak, ortamın onu temsil ettiği ruh ve manaya hazır hale getirilmesi Mehdiyet, Meshiyet soluyan insanların (cemaatin diye okuyun/ED) yetiştirilmesi dünya-ukba (ahret/ED)dengelerinin yeniden yerlerine oturtulması sayılabilir. (Bu satırlarla Amerika'nın dünyanın dengesini koruyan bir devlet olduğuna ilişkin görüşlerini karşılaştırdığımızda karşımıza) ABD'nin Meshiyet rolünde olduğu gibi bir anlamı çıkıyor. Hocaefendi'nin ABD'ye neden taabbütsüz/tapınırcasına bir bağlılık göstermesinin nedeni bu mu ola dersiniz.

[110] F.G. Ç ve N/6, syf:11.

[111] F.G. Ç ve N/6 syf 10

[112] F.G. Ç ve N/6 syf:11

düşünce ve amaç olarak benimsenmesine bağlıdır. Der ki: "Evet, bu esaslar ve esasların ifade ettiği ruh ve mana zımnen -*dolaylı olarak*- dahi olsa toplumun ruhuna sindirilmeli, örflerimiz, adetlerimiz içinde yeşerip kök salmaları sağlanmalı; aile, mektep, mabed, kışla gibi toplumun hiçbir kesimi bu ruh ve bu manadan mahrum bırakılmamalıdır. Çocukların ruhu daha ilkokul sıralarında bu mana ve ruhla yoğurulmalı, onlarla şahlandırılmalı ve daha sonraki dönemde de doz ayarlaması yapılarak onların ruhlarına hep aynı duygu ve aynı düşünce mutlaka içerilmelidir.[113]"

Bu nasıl mı gerçekleşecektir? "İslam'ın zamanları, mekânları aşan prensipleri ve Kur'an'ın her gün bunun arayışı içinde daha gerçekleşen ölümsüz düsturları sayesinde gerçekleşecektir. [114]"

İlk tümceyi bir kez daha okuyalım: "Evet, bu esaslar ve bunların taşıdığı ruh ve anlam üstü kapalı olarak bile olsa toplumun ruhuna sindirilmeli." Hoca'nın yöntemi işte burada gizli, üstü kapalı olarak veriyor mesajını günümüzde. Bunun için de kimi söyleyeceklerini başkalarına söyletiyor.

Hocaefendi bu üçlemeden ikisinde etkin, mabette, tekyede dahası okulda-eğitim alanında kendi etkinliğini sağlamış durumda. Mabette kendisinin söylediklerini okulda başkalarına söyletiyor. Ama kışlaya giremiyor. Bunun arayışı içinde, başarının kışla disipliniyle sağlanacağının altını çiziyor.

Prof. Dr. Mim Kemal Öke bu amacı Hocaefendi'nin "ışık süvarileri"yle gerçekleştireceğini söylüyor.

Şimdi, İslam âlemini tarihsel, bilimsel gelişimini, dünyanın günümüzdeki bilimsel ve teknolojik gelişmesini şöyle bir düşünelim ve Tarih Profesörü Öke'yi değer yargılarıyla baş başa bırakalım.

Ve sonra, şu soruya yanıt arayalım: Kim bu adam, bir bilge mi ya da bir?

Bunun için Hocaefendi'nin gizemli dünyasına adım atmaya çalışalım isterseniz.

Ankara,
10 Nisan 1998

[113] F.G. Ç ve N/6 syf:182
[114] F.G. Ç ve N/6 syf:44

BİR CUMHURİYET DÜŞMANI

Bir

"Demokratik sistemin nimetlerinden istifade ederek, üzerimize düşen, üzerimize düştüğü halde yıllarca ihmal edilmiş bulunan bu vazifeleri yerine getirmek mecburiyetindeyiz. Sistem değişikliği bizi ilgilendirmez. Kaldı ki sistem değişikliği o kadar büyütülecek bir husus değil. Ülkemizde dün cumhuriyeti değişmez umdeler-ilkeler-gibi tabu halinde gören niceleri şimdi, 'ikinci cumhuriyet diyorlar,' 'yeni demokrasi diyorlar. Öyleyse, o nesil, kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine ve inançlarına göre bu sistemi atar, yerinen başka sistem getirirler"

Fethullah Gülen

İki

"Fethullah Gülen Hocaefendi, bir cumhuriyet çocuğu ve onunla yaşıt sayılabilir. O, totaliter zihniyetin dışında Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biri olabildi. Cumhuriyet ideolojisinin yaratmak istediği 'Müslüman Avrupalı Türk' buydu. Dini bütün ve Batı formasyonlu bir sentez. Osmanlı'yı aşan bir sentez, Yeni Türk cumhuriyetini belirleyecek "

Nevval Sevindi

Üç

"Cumhuriyet, demokrasi yaşanırken birtakım değerler ciddi ihmale uğradı.

Fethullah Gülen

Dört

"Cihan harbinden sonra hemen herkes, o güne kadar görüp-bildiğimiz, bilip-tanıdığımız din-diyanet, örf-adet her şeye nefret duymaya başladı ve yenilik vaad ediyor kuruntusuyla birtakım fantezi düşünce hemen herkesin alaka odağı haline geldi … Hemen hiç kimse bir tenkit, tetkik, muhakeme ve mukayeseye başvurmadan, 'yeni' deyip kendini bir kısım fantezilerin içine salıyor ve elinde kâsesi meykeşler gibi, 'yeni dünya',' yeni düşünce tarzı', 'yeni sistem', 'yeni toplum', 'yeni idare' diyor, durumdan tarihi dinamiklere, dine ve atalara saldırıyordu."

Fethullah Gülen

Beş

"O günkü yeniler ve yenileyicilerin yıldızları birer birer söndü ve daha üzerinden çeyrek asır geçmeden, partal birer elbise, eskimiş birer eşya gibi ya şuraya ya buraya atıldı veya tarihi birer fosil olarak korunmaya alındı."

Fethullah Gülen

Altı

"Yeni Türkiye'nin eski Türkiye ile hiçbir ilgisi yoktur. Osmanlı Hükümeti tarihe geçmiştir. Şimdi yeni bir Türkiye doğmuştur." 1922.

M. Kemal Atatürk

"Gençler;

Yürekliliğimizi güçlendiren ve sürdüren sizsiniz. Siz almakta olduğunuz eğitim ve kültür ile insanlık niteliğinin, yurt sevgisini düşünce özgürlüğünün en değerli simgesi olacaksınız.

Ey yükselen yeni nesil! Gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk; onu yüceltecek ve sürdürecek sizlersiniz."

M. Kemal Atatürk

BİR CUMHURİYET DÜŞMANI

Nevval Sevindi'nin, Fethullah Gülen ile New York söyleşisinde, Atatürk'ün yapmak istediği sentezi gerçekleştirecek cumhuriyet çocuğu diye övdüğü Fethullah Gülen, gerçekte bir cumhuriyet düşmanıdır.

Evet, bir cumhuriyet düşmanıyla karşı karşıya bulunuyoruz. Bu, cumhuriyete ve cumhuriyeti kuran Atatürk'e karşı, beslediği kin ve nefreti gizli ve simgesel söz ve tutumuyla her an kusan bir kişidir. Kendisine yüklediği ve yaşamının tek hedefi saydığı misyonu, ustalıkla gizlemeyi başaran Fethullah Gülen, değişik yöntemlerle, düşünce ve devinimlerini meşru düzlemde gösterme çabasındadır. Bunun için uyguladığı yöntemle, hoşgörü ve diyalog görüntüsü altında hedefine giden yolun örgütünü sağlamlaştırmaktır. Diyaloğun, toplumsal ve bireysel insan ilişkilerindeki etkinliğini, toplumun aydın kesiminde saygınlık kazanmak için kullanmaktadır. Gülen bu konu da tam bir profesyoneldir. Her adımını amacına giden yolda sonuç almak için bir bilinçle atar. Bu "Nabza göre şerbet verme[115]" yönteminin bir başka açılımıdır. Bu bağlamda da insanları yanıltma ustasıdır. Bu yolla, gerçek amacını gizlemek başarısını her yerde ve her zaman göstererek, ördüğü ağı genişletmektedir. Zekidir ama kurnazlığı yeğler, bu nedenle meşruluğu, kurnazlığın ağında sistemleştirdiği çarpık mantık örgüsünde arar. Bu mantıkla söyledikleri, kimilerini onun demokrasi ve özgürlük yanlışı çağdaş bir bilge olduğu düşüncesinde birleşir. "Ufuk Turu" adıyla yayımlanan söyleşisiyle ilgili değerlendirmeler, bu savımızın somut kanıtıdır. Söyleşileri, basına yansıyan kimi açıklamaları hep bu açıdan ele alınmalıdır. Bu düşüncemizin bir başka kanıtı, Nevval Sevindi'nin gerçekleştirdiği New York söyleşisidir.

Topluma, demokrasi yanlısı, çağdaş bilim ve tekniği esas alan bir eğitim misyoneri olarak tanıtılan Gülen'in, gerçek kimliğini ve amacını, çalışmalarından bir kesiti çözümleyerek saptamaya çalışalım. Göreceğiz ki Gülen'in tüm çabası, yeterince yetiştirilecek altın neslin ışık süvarileriyle, idareyi, adliyeyi ve eğitim kurumlarını ele geçirmektir ve devleti ele geçirerek cumhuriyetin kazanımlarını

---

[115] F.G., Prizma/2 syf:29'da, diyalog için önerilerini sıralarken der ki : İlişkide bulunacağımız kimselerle konuşacağımız şeyleri önceden çok iyi belirlememiz gerekmektedir. Mesela bir ateistle Allah'ın varlığı konusunu, onun anlayabileceği bir üslupla... Ve konuları çok iyi bilerek ve zamanlayarak konuşmak icap eder. Yani herkesin nabzını tutma ve nabza göre şerbet verme esas olmalıdır.

yok etme ve toplumu çağ dışına hapsetmektir. Onun ilinde bu "cihat"tır ve İlay-ı Kelimetullah'a hizmettir.

Cumhuriyet karşıtı bir eğitim üssü: Işık Evler

Her ne kadar, cemaatiyle ilişkilerini içeren vaazları, kitaplar ve söyleşilerindeki kendine özgü gizemi biçemiyle; Cumhuriyet düşmanlığını gizlemeye çalışmakta ve çağdaş bir görüntü sergilemekteyse de Prizma adlı yapıtından aktaracağımız şu satırların çözümü, Gülen'in gerçek kimliğini ortaya koyacaktır. Prizma 1991 yılında yayımlanmış, ayrıca Zaman gazetesiyle de dağıtılmıştır. Yani çağdaş yeni çağ bilgesinin(!) son çalışmalarındandır. Prizma'nın ikinci kitabında altın neslin ilk feyz aldığı ışık evlerden şöyle söz eder:

"Bu evlerdeki ricalullahın, *(manevi kudret sahibi olan evliyanın ermişlerin/ED)* fününu müsbetenin *(pozitif bilimlerin/ED)* bütün kısımlarını; hadis, tefsir, fıkıh *(Hadis: Peygamber'in söz ve eylemlerini saptayıp inceleyen ilim. Tefsir: Kur'an'ın anlamını açıklayan ilim. Fıkıh: İslam hukuku/ED)*... başta olmak üzere, İslami ilimlerin her dalını öğretmekle beraber, İslam'ın ruhi hayatını bütün enginliğiyle yaşayarak, o eski fakat eskimeyen ruh ve manayı temsil edecek..."tir.[116] Bu nesil "Şimdilerde yalnız Anadolu değil bütün dünyanın ihyasına*(yeniden yapılanmasına/ED)* hizmet edecektir." Çünkü bu nesil yetişme amaçları gereği "o eski fakat eskimeyen ruh ve manayı" temsil edemezlerse "evin arkasındaki Erkam'a[117] da ve evin sahibine o manayı kazandıran Hz. Muhammed Mustafa'ya da ihanet edilmiştir olacaktır.[118]"

Hoca cemaatini bir yandan motive ederken, bir yandan da ışık evleri gizlemeye çalışıyor. Diyor ki: "...Yani bunlar *(ışık evler/ED)* minareleri olup, ezan okunan herkesin bildiği mescitler, camiler değil, daha da belirsiz yerlerdir. Bu evler zuhur zamanı itibariyle de belli değildir. Zaten belli olamaz çünkü oraya girip çıkacak insanlar yakın takiptedirler." Bu söz bir gizliliği anlatmıyor mu? Şöyle sürdürüyor Gülen: "Artık geçmişte cemaate yapılan dinin ruhunun müzakereleri bu evlerde bir araya gelinerek yapılacaktır. Bu itibarla bu evler 'hakayak-ı aliye'nin mahalli tercümanı' mübarek yerlerdir.[119]"

---

[116] F.G. Prizma/2 syf:10-18.

[117] Erkam, Peygamberin vahyi ilk tebliğ ettiği süreçte, Müslüman olanların sığındıkları evin sahibinin adı.

[118] F.G. Prizma/2 aynı yerde.

[119] F.G. Prizma/2 aynı yerde.

Bu evler gizlidir ve camiden üstün bir yeri vardır Hoca'nın yanında. Çünkü geleceğin dünyasını onlar, oradan yetişenler kuracaklardır. Bu evlerde eğitilenler "eğer hakiki imanı elde etmişlerse kainata meydan okuyabilirler." Çünkü "Bu ışık komplekslerinde yetişen ruh ve mana erleri, ruhta, manada dünya fethine giden bu yolda Allah'ın, varidat *(İçe doğan iyi şeyler/ED)* adına kendilerine vermiş olduğu ışıkları, bomboş dimağlara boşaltarak mamur edecekler..."dir! Camiyi ve camii cemaatini, İslami çizgiden ayrı göstermek neyin nesidir dersiniz? Öyle ki bu evlere gitmeyenler Peygamber'e ihanet ederlermiş! Bunu, Müslümanlar arasına ikilik sokarcasına söyleyen kişiye din adamı sanı yakışır mı?

Görülüyor ki ışık evler geleceğin düzenine tahşidat *(Askerlik deyimi olan yığınak/ED)* yapmakla görevlidirler. Bu nedenle "Bu evler, yolsuz, yöntemsiz, değişik cazibe merkezlerine göre kendini şekillendiren şabloncu nesillerin mamur edilip ruh ve mana köklerine dönmelerini sağlayan birer tezgâh veya birer mekteptirler.[120]"

Peki, neden ayrı bir eğitim üssü gibi çalışan bu evler kurulmuştur? Bu sorunun yanıtı, Gülen'in amaçlarıyla açıklanabilir. Hoca'nın amacı belli, önce dünyayı sapkınlıktan kurmaktır. Hedefi o tek noktada odaklanır. O, mesih misyonuyla yalnız Anadolu'yu değil tüm dünyayı sapkınlıktan kurtaracak bir köklü değişimin yolunu açmak amacındadır. Bu geleceği kuracak "ruh ve mana erlerinin yetiştirildiği ışık evler"[121] bu amaçla açılmıştır. Prizma/2'deki açıklamalarına göre, nasıl, İslam'ın ilk tebliğ ve irşadı, Hz.Peygamber tarafından bir evde başlatılmışsa, günümüzde de ışık evler aynı amaca hizmet için açılmışlardır. Tıpkı bir "medrese, tekke ve zaviye" işlevini görmektedirler. Hani şu çağdaş eğitim misyoneri, hani şu yeni çağ bilgesi Hoca'nın, ışık evlerinin işlevini tanımlamasını, onu çağdaş sayanların anlağına sunalım. İsterseniz diline dikkat edelim. Türkçenin dünya dili olmasını isteyen yeni çağ bilgesinin dili Osmanlıca kadar çağdaş(!) ışık evlerde yetişen altın neslin yetişme ve eğitim koşullarıyla hedeflerinden çıkarak, onların nasıl bir manevi iklim içinde baskı altına alındığını anlayabiliriz.

Bu ve benzeri çabalarla, düşlediği hedefe ulaşmak için, "bir muhalif rüzgar esmezse bizim ba's-u ba'de'l mevtimiz*(yeniden dirilişimiz/ED)* olacak[122] dediği

---

[120] F.G. Prizma/2 syf:12

[121] F.G. Prizma/2 syf:15

[122] F.G. Çağ ve Nesil/6 syf:11'den "Bugünkü kargaşa ve bunalımları da aynı ruhu zaferlerin takip ettiğine ve milletçe bir bas-ü ba'de'l-mevt geçireceğimize inancımız tamdır. Evet beşeri sefaletlerimiz tedavi edecek, ruhlarımızı kendi derinliklerinden de her şeyin gerçek kaynağına yönlendirecek geleceğin gönül erleri sayesinde,

'köklü değişimin'[123]; bir başka deyimle, cemaatiyle kurmayı düşlediği geleceğin sisteminin alt yapısını oluşturmaktadır.

Şimdi bu çözümlemeyi bir adım daha ilerletelim. Hoca, Türk Ceza Yasası'nın 163'üncü maddesinin kaldırılmasına karşı çıkmıştı. Cumhuriyete karşıdır ama hazırlıklarını tamamlayıncaya değin, devleti korur görüntüsünü bozmak istemek; yani yıkmadan önce ne yapacağını, neyi nasıl yapacağını saptamakta ve yola çıkacağı kadroyu hazırlamaktadır. 163'üncü maddenin kaldırılması halinde, aceleci ve kıt düşüncelilerin, ivecenliği, ataklığı İslam çalışmalarına zarar verebilir düşüncesindedir. Olaylar onu haklı çıkardı. Yıllardır didinerek sakladığı çağdaş bilge, devlet yanlısı görüntülü gizemini yitirdi. Mercek altına alınıverdi. Artık gerçek amacını gizleyemeyecekti. Yeniden yapılanmanın ön çalışması diyebileceğimiz bir yazısından aktaracağımız şu sözler, Gülen'in gerçek yüzünü biraz daha aydınlatır mı dersiniz?

"Bizim olacağı ümidini beslediğimiz aydınlık geleceğe emin adımlara yürüyebilmemiz için, sadece hülasasını sunacağımız şu hususları çok hayatî kabul ediyoruz." diye başladığı önerilerini şöyle sıralar:

"Yıkmadan önce yıkılacak şeylerin yerine nelerin yapılmak istendiği kararlaştırılmalı; sonra varsa o eski, köhne, geçersiz şeyler yıkılmalıdır. Her zaman 'yıkmak yapmak içindir.' felsefesiyle hareket edilmeli, yıkılacak şeye kazma çalmadan evvel, yapılacak ne ise, mutlaka onun maketi dikilmelidir.[124]"

Şimdi düşünelim; devlete bağlı, dahası devletçi olarak tanınan, yıkmayı düşünmeyen adam, ne diye böyle bir program yapsın ve cemaate acele etmeyin mesajı versin? Hocaefendi neyi yıkmayı düşünüyor dersiniz? Yıkılacak olan hedefteki Atatürk'ün kurduğu laik cumhuriyettir...

Hedefine aldığı cumhuriyeti yıkmak için taktik çalışmalar yapılmasını önerdiği ve bir yazısında, kuvvet ve hikmet dengesini ele alır. "Hikmet kuvvetle

---

kaybettiğimiz şeyleri yeniden elde edeceğimize yürekten inanıyoruz. Eğer fantezi sayılmayacaksa buna bizim rönesansımız da diyebiliriz." Gülen bu yeniden dirilme aşısının, Bediüzzaman tarafından sarsıntı üzerine sarsıntı yaşayan insanlarımıza her yerde hep bas-ü bad'de'l-mevt' olarak üflediğini. F.F/2 syf: 202'de ve yine aynı yapıt 208'de şöyle anlatır. "O, hemen her kesime, cihad için kınından sıyrılacak kılıçtan evvel, fikir ve ruhlarımıza vurulan zincirlerin kırılması lazım geldiğini inkâr etti... Ve bir 'bas-ü ba'de'l-mevt' müjdesiyle genç nesillere İslami düşünceye giden yolu gösterdi." sözleriyle Nurculuğun her zaman ve her yerde cumhuriyet düşmanlığını genç kuşaklara aşıladığını anlatmaktadır.

[123] Fetullah Gülen, Fasıldan Fasıla/2, syf:232 vd.

[124] F.G. Çağ ve Nesil/6 syf:103.

atbaşı olmalıdır." der. Amaca giden yolda daha çok hikmete dayanmayı, kuvvet, hikmet karşısında öne çıkarsa, başarı için hikmet ve kuvvet dengesini göz önünde tutmayı, bu denge sağlanıncaya değin de tekniğe ve taktiğe başvurulmayı önerir.[125] Buradan çıkarak, Gülen için usta bir taktisyendir, diyebiliriz.

Din, hikmet ve kuvvet konusunu işlerken, sorulan bir soruya verdiği yanıtta, dinin yaşayabilmesi için kuvvete gereksinim duyulacağını söyler ve şu saptamayı yapar "...hikmetin kanunları, dinin ve devletin düsturları kuvvetle techiz edilmezse, her şey kağıt üzerinde kalır ve insanlar üzerinde beklenen tesiri icra edemez... Ayrıca, hikmetin hayata tatbiki de kolay kolay mümkün olmaz. Kuvvet olmazsa önümüzdeki yığın yığın kitabi, kitaplar veya zihinlerdeki, ruhlardaki dantela dantela hikmeti hayata nasıl geçirirsiniz? Nitekim geçiremiyoruz da. Zira müsaade etmiyorlar. Öyleyse kuvvetin de bir yaradılış hikmeti vardır. Bu sebepten, hikmet kadar kuvvete de önem verilmezse, din adına da diyanet adına da çok şey havada kalır.[126]"

Görülüyor ki "Hoca kuvvetleninceye değin, hikmete ağırlık verilmesini ve taktikler kullanılmasını, kuvvetlendikten sonra da kuvvete dayanılmasını" öneriyor. Diyor ki peygamber çok ağır koşullarda olmasına karşı Mekke döneminde "küfür düşüncesi ile yaka-paça olurken, devlet vs. hususunda ne bir beklenti, ne de merak içindedirler[127], ivecen davranmamıştır." O halde, "Her şeylerinden onları örnek alan bu cephenin insanları, bu türlü mevsimsiz düşüncelerle kendi davalarına zarar vermemeli, imana ve Kur'an'a himmetlerini yoğunlaştırmalı... Ama katiyyen dünya karşısında hedef haline getirilmemelidir.[128]" Peki bu ülkede bir başka cephe mi var ki Hoca cephesinin insanlarından söz ediyor. "O cephenin insanları" hangi cepheye karşıdır?

Dikkat edilirse toplum cephelere ayrılıyor. "Bu cephenin insanları" sözleriyle kendi ihvanlarını anlatmaktadır. Karşı cephe mi, cemaatin hedef seçtiği kesim, Cumhuriyetçiler ve Kemalistler olmalı değil mi?

İşte, hoşgörü simgesi olarak selamlanan Fethullah Gülen'in toplumumuza bakışı ve hedefleri...

İşte bir cumhuriyet düşmanının iç yüzünden küçük bir kesit!

---

[125] F.G Prizma/2 syf:86.

[126] F.G. Prizma/2 syf:190-191.

[127] F.G Prizma/1 syf:84.

[128] F.G. Prizma/1 syf: 84-86 (EK:1'deki sözleriyle değerlendirelim.)

Başaranın ön koşulu her şeyi düşünerek, eksik bırakmadan hazırlanmaktır. Salt kuvvet yetmeyebilir. Hele yönetimin belli noktaları ele geçirilmişse. Örneğin: "Adliyeyi, mülkiyeyi, maarifi düzeltmeden, ...özlediğimiz o temiz ve nezih toplumu kim garanti etsin?[129]" derken nelerin hesabının yapıldığı görülebildi mi? Bu sözlerin anlamı açıktır. Hoca, devletin yönetiminin güvenilir kadroların ellerine teslim edilmeden temiz ve nezih bir toplum yapısının kurulamayacağını söylüyor.

Başarı için "din, hikmet ve kuvvet"in anlaşma içinde olmalarını önerir. Bu anlaşma yoksa, dinsiz ve hikmetsiz kuvvetin zulüm aracı olduğunu vurgularken, cumhuriyeti zalim devlet olarak niteler. Böylece cumhuriyetin dinsiz ve zulüm rejimi olduğu anlatılmış olur. Kullandığı biçime dikkat etseniz de eğer kimi konulardaki bilgiden yoksunsanız kullanılan taktik nedeniyse ne demek istediğini yakalayamazsınız.

Gülen'in anlaşılması için önceden de değindiğim gibi, yap-boz oyununu iyi bilmek gerekir. Hele oyunun parçaları bilinçle dağıtılmışsa! Gülen burada gerçekçidir. Alt yapısını hazırladığı geleceğin sisteminin, elbet zorluklarla ve uzun süreli soluklarla elde edileceğinin bilincindedir. Peki, şu geçmişten aldığı örnekle vermek istediği mesaj ne dersiniz?

"Başta Efendimiz *(Hz.Muhammed/ED)* olmak üzere, bütün peygamberler, mücadelelerini her şeye göğüs gererek, uzun seneler sabır ve sebatla yürütmüşlerdir. Bu mücadelelerinin semeresi olarak da Allah onlara muvaffakiyet ihsan etmiştir.[130]"

Bir gerçeğin daha altını çizelim: O, misyonu için önce sabırlı davranır sonra açık gizli yöntemlerin kullanılacağı her yolu meşru *(doğru ve haklı)* sayar. Her girişimi de din kurallarına göre düzenler. Ama ihvanlarına gerektiğinde mümaşat yapmalarını, dinin kurallarını bile ertelemelerini önerir. Dinin uygun gördüğü her şey, laik düzene uymasa da meşrudur. Çünkü Hoca'ya göre meşruluğun ölçütü İslam şeriatıdır. Tıpkı Bediüzzaman gibi... Üstadına göre de: "Şeriat ve milliyetimiz İslam'dır.[131]" Gülen'in üstadına bağlılığını düşünürsek, düşüncelerinin ve görüşlerinin oluşmasında Said-i Nursi'nin etkisinden uzak kalmak bir yana onun halkasından *(halka-i tesliminden üstadına bağlananların*

[129] F.G. FF/2, syf: 232

[130] F.G. FF/1 syf: 95

[131] İbrahim Ethem Deveci, "Ben Dindar Bir Cumhuriyetçiyim" Yeni Asya Yayınları, Risale-i Nur Araştırmaları-2, ocak 1994 syf: 1818. Buradaki milliyetimiz sözcüğünün dinimiz olarak okunması anlaşılması gerekir.

halkasından/ED)[132] çıkamayacağını anlarız! Çünkü derviş, şeyhinin halkasına girdikten sonra, ancak ölümle ayrılır. Ya da reddedilir. Bu tasavvufun ilkelerindendir. Derviş o halkaya girdikten sonra, düşünürken, olayları yorumlarken üstadının gösterdiği hedefe yol alırken, hep mürşidinin/yol göstericisinin izindedir. Bu bağlamda da amacına giden yolların açılması için çabalarken, yol göstericisinin, burada, Bediüzzaman'ın etkisinde kalması ve onun yolunca yürümesi kadar doğal ne olabilir. Özetle Hocaefendi, Said-i Nursi'nin izleyicisi ve sürdürücüsüdür. Nur talebeliğinden, postnişinliğe *(Tekke şeyhliğine)* yükselmiştir. Peki, cumhuriyetin temeli olan ulusal kalkışmayı, Kuvayı Milliye'yi nasıl görür ve nasıl niteler?

Kuvayı Milliye'yi işgalci sayan kafa

Fethullah Gülen'de ulusal bilinç ve tarih bilinci yoktur. Bu nedenle Vahdettin gibi sığınma güdüsüyle devinir. Ve başı sıkıştığında hep Vahdettin gibi davranır. 12 Eylül'de izini yitirtmişti. 28 Şubat'tan sonra demokratik düzenini alkışladığı, dünya gemisinin dümenindeki kaptanın ülkesine uçtu. 1999'da da DGM Savcılığınca hakkında soruşturma açıldığını öğrenir öğrenmez yine hastalandı (!) Geçen dönem "hayran kaldığı... Bizdeki doktorların abus çehrelerine benzemeyen, güler yüzlü, mümince sıfatlı[133]" doktorların hazik/bilgili usta ellerine teslim edecekti kendini. Ne dersiniz ABD'nin doktorları bile değişik, bizde neden mümince suratlı doktorla yok? Hadi yok, özel ve genel sağlık kurumlarında yok diyelim, yetiştirdiği altın neslin içinde de kendini emanet edecek doktorlar yok mu dersiniz?

Şimdi bu uçuşu, Gülen'in, kimi olaylar misliyle/benzeriyle yinelenir sözlerinin ışığında çözümleyelim. Hocaefendi, Osmanlı'ya ve Vahdettin'e hayrandır. O Vahdettin ki İngilizlere sığınmış, sığıntılığı yeğlemiştir. Dünya görüşü, Osmanlı'nın son yılları ve Vahdettin'le özdeş bir kişinin, yabancı bir devlete ve millete alkış tutması kadar doğal ne olabilir? Vahdettin, ülkesinin değil saltanatının İngilizlerce korunacağı düşüncesindeydi. Korunamadı ama yaşamını bir İngiliz generaline, hem de ülkesini işgal eden kuvvetlerin komutanına teslim etti. Önce ülkesini sunmuştu, sonra yaşamını sundu.

---

[132] Halka-i teslim: Dervişlerin boyun eğme sırasında meydana getirilen halka. Boyun eğerek teslim olduklarını gösterirler. Halka-i zikr: Zikir-Tanrı'yı anma, anma sırasında oluşan halka, ibadet halkası (Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Lûgat, 11. Baskı, syf: 319)

[133] N.S., agy, syf: 78

Hoca'nın, uçuşunu benzettiğimiz Vahdettin hakkındaki görüşlerini öğrenmek istemez misiniz? Böylece olaylar arasındaki misliyle/benzeriyle yinelenmeyi daha iyi anlayabiliriz. Dikkatli bir okur için ders olacak niteliktedir bu benzerlik: Hoca, Vahdettin'i sorumlu tutmayı içine sindiremez onu özürlü sayabilmek için gösterdiği gerekçelerle bile Anadolu insanının kanı ve canı pahasına kazandığı bağımsızlık savaşımızı yok sayar. Dahası Sevr'in Türklere bıraktığı Anadolu topraklarını Misak-ı Milli sınırlarını korumak için örgütlenen ulusal kalkışmayı işgalcilikle suçlar. Ona göre Anadolu, Kuvayı Milliyecilerin işgalindedir. Şu sözler ancak onun hayınlığına örnek olabilir:

"Türkiye onun (Vahdettin'in) döneminde bölge bölge, bütünüyle işgal altındaydı. Bunlar ve bunlar gibi daha başka talihsizlikler ağında o, tahtta ancak 3.5 yıl kalabilmişti... Vahdettin ne ifrata düşüp *(aşırılıkla överek)* göğe çıkarılmalı ne de tefrite kaçıp *(gereğinden çok aşağılayıp)* ve 'yalan söyleyen tarih'e[134] kanarak vatan haini ilan edilmelidir.[135]"

Hangi tarihtir yalan söyleyen dersiniz? İsterseniz Türkiye'mizin bölge bölge işgal edildiği dönemde, o işgale karşı kimlerin ne yaptığını kısaca özetleyerek anımsayalım.

Bir kez, "Türkiye bölge bölge işgal edilmişti" ama "bütünüyle işgal altında" değildi. O bölgeler, Vahdettin'in hükümetince imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'yla işgal edilmişti. İşgal edilenler dışındaki bölgede, Müdafaayı Hukukçular ve Kuvayı Milliyeciler, halkla el ele, "yurdun her karış toprağı düşman kanıyla yoğurulmadıkça" teslim etmemek andına layık olmak için savaşıyorlardı. Tarih buna Anadolu İhtilâli de diyor. Türkiye'nin "bütünüyle işgal altında" olduğunu söylemek Anadolu İhtilâli'ni gerçekleştiren halkın onuruna saldırmaktır. Bu nasıl işgaldir ki bağımsızlık için örgütlendiği topraklardan aldığı güçle, Misakı Milli topraklarının tümünü kurtarmak için savaşanlar işgalcileri kovmuşlar ama topraklar kurtulmamış!

---

[134] Sözde resmi tarihin yalanlarını açıklamak da kimi Marksistlerle el ele tutuşan mukaddesatçı/dinci kesim sürekli yayın yapar. Marksistlerden Birikim dergisi çevresindekiler: Mete Tuncay, Fikret Başkaya. İslamcı kesimden: Abdurrahman Dilipak, Mustafa Müftüoğlu gibi adlar geliyor ilk anda usuma. "Yalan Söyleyen Tarih Utansın" bunların tümünün amacını yansıtan bir deyim, bunun da ötesinde Mustafa Müftüoğlu'nun kitabının adı. Hoca burada bu çalışmalara göndermede bulunarak cumhuriyet dönemi resmi tarihinin yalanlarla dolu olduğunu vurgulamak istiyor.

[135] F.G. Fasıldan Fasıla/1, syf: 298

Gülen'in söylemek istediği budur. Türkiye'yi cumhuriyetin işgalinde sayıyor... Bu sözü ancak hayınlığı genlerinde taşıyan ve ruh yapısında yaşatanlar söyleyebilir.

Bu sonucu, Fethullah Gülen'e milliyetçi, cumhuriyetçi, dahası milli davaların izleyicisi sayanların varsa vicdanlarına sunuyorum!

O dönemi karalayanlar, bugün çoğu emperyalizmin güdümünde, kendi yakın tarihine söven dünkü Marksistler ve ikinci cumhuriyet yanlılarıyla el ele olan, dini bir siyasal bayrak gibi sallayan mümin görünümlü hayınlardır. Yakın tarihe yalan diyenler cumhuriyeti yıkma yarışında; tıpkı mütareke döneminin hayınları gibi kendi tarihlerine saldırıyorlar. Ve nasıl o dönemde, kimileri kendine değil emperyalizme güvenip sığınmak için dini siyasal bir bayrak gibi sallamışlarsa, bugün de inançlarını bayraklaştıranlar inançsızlarla cumhuriyeti yıkmak hedefinde iş birliği içindeler. Marksizmi bir dönem bayrak yapan döneklerle aynı kaptan tıkınmak nasıl bir kişiliktir dersiniz? İdeoloji ancak akılla değerlenir. İdeolojiyi akıldan soyutladığınızda nas yerine geçer ve bir gün istemediğiniz bir yolda bulursunuz kendinizi!

Gülen'e cumhuriyet düşmanı derken, ne denli haklı olduğumuz yukarıda alıntıladığımız kendi sözlerinden anlaşılmıyor mu? Görülüyor ki o, yalnız cumhuriyet düşman değil, bağımsızlık savaşımızın da düşmanıdır.

Eğer, Gülen'in Atatürk ve cumhuriyete karşı nefret yüklü tutumunu bilmiyorsanız bu sözlerde ya bir yanılgı ya da bir anlatım eksikliği ararsınız. Anadolu gerçekte bölge bölge işgal edilmişti ama Türklere bırakılan bir bölge vardı... Bu Sevr gerçeğiydi. Amaçları oradan da kovmaktı Türkleri. Çünkü Batı aydınlanmasının düşün babalarından Volter bile Hristiyanlığın etkisiyle Türklerin uygar dünyada yeri olmadığını söylüyordu. Dahası Rus Çarı'na yazdığı Türklere hakaret dolu bir mektubunda, Türklerin Orta Asya'ya sürülmelerini istiyordu. Anadolu'yu bölge bölge işgalin asıl amacı da buydu. Şimdi şu belgeyi okuyup düşünelim:

ABD'nin o dönem İstanbul Büyükelçisi Amiral Bristol, 28 Eylül 1920'de, Dışişleri Bakanlığına çektiği telgrafın sonunda bakın ne yazıyor:

"Yunan kuvvetlerinin2 ay içinde tek başlarına İstanbul'u işgal edecekleri yolundaki haberler sürekli biçimde doğrulanıyor. İyi haber alan bir İngiliz

istihbarat subayı şunları söyledi: Belki de tek çözüm yolu budur. Biz bırakırsak Yunanlılar Anadolu'da ilerlemeye devam edeceklerdir. Gerçekten Zakharoff ve Venizelos başarılı olurlarsa şimdiki Ermenistan sınırına kadar Anadolu'yu baştan başa geçmelerine izin verilecektir.[136]"

İşte, Anadolu'nun ortasındaki işgal ordularıyla çevrili o bir avuç toprak parçasında, insanlık ayıbı sayılan Türkler, Anadolu'yu yurt yapmanın bilinciyle bu topraklardaki köklerine olan bağlılık ve ulusal güçle direniyorlardı. Milliyetçi (!) Hocaefendi'nin içine sindiremediği bu ulusal direnişin ardındaki ulusal bilinçtir. Cumhuriyetimizin gerçek tarihsel dinamiğidir.

Anadolu insanının o bilinçle Mustafa Kemal'in önderliğinde yarattığı destanı yok sayıyor cumhuriyet çocuğu Gülen. Anadolu'nun tümünü Misakı Milli sınırları içinde özgürlüğe kavuşturanları da işgalci sayan Gülen'in ne denli bir yurtsever olduğu anlaşılmıyor mu? Hayınlar, hayınları sever. Gülen'in Vahdettin'i korumasında kendi hayınlığını koruma güdüsü yatmaktadır.

Vahdettin Anadolu'da özgürlük ve bağımsızlık savaşı verenleri asi, hayın saydı ve yokluklarında idamlarına ferman çıkardı. O idam fermanın yazarı, Hoca'nın sevdikleri arasında baş yeri tutan, Osmanlı'nın son Şeyhülislamı Mustafa Sabri'dir. İmzalayan da Dürrizade... O, 150'liklerden Mustafa Sabri, kovulduktan sonra da cumhuriyet ve Mustafa Kemal'i can düşmanı bilerek yıllarca yazılarıyla aşağılamaya kalkışmış bir hayındır! Öyle ki Ulusal Bağımsızlık Savaşı'mızın askerini bile "iki paralık Mustafa Kemal'in askeri" nitelemesiyle aşağılamaya kalkışan bir hayındır.

Bağımsızlık kavgamızı utkuya götüren bir avuç komutan, başta Başkomutan Mustafa Kemal olmak üzere, İzmir'e boyunlarında Vahdettin'in idam fermanıyla girdiler.

Fethullah Hoca'nın "Yalan söyleyen tarih utansın." dediği işte bu tarihtir. Bir ulusun var olma, kendini dünyaya kabul ettirme tarihidir. Müdafaa-i Hukuk-u Milliye'dir, Erzurum ve Sivas Kongreleridir, 23 Nisan'dır, Türkiye Büyük Millet Meclisidir. İnönü Savaşlarıdır, Vahdettin'in Kuvayı Milliyecileri ezmek için

[136] Orhan Duru, Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, Milliyet Yayınları, 1978, syf: 106

yolladığı Anzavur kuvvetlerinin hezimetidir; Sakarya'dır, 26 Ağustos'tur, Kocatepe'den Afyon Ovası'na yıldırım gibi akarken canlarını verdikleri, kanlarını akıttıkları toprağı vatan yapanlardır, bağımsızlığımız için can veren o binlerce şehidin yattığı topraklarda düşmanı Dumlupınar'da yenerek 9 günde İzmir'e akan ordudur. Bağımsızlığımız için can veren, erinden en büyük komutanına kadar kendini bu topraklara adayan Anadolu çocuklarıdır. Cepheye mermi taşıyan, kar ve yağmur altında yol alırken mermilerin üstüne bebeğinin yorganını örterek vatan topraklarını çocuğuna üstün tutan Anadolu kadınıdır. Bu yalnız bir tarih değil, destandır. Bu tarihe yalan diyen bir insana ne dersiniz?.. Onun tarihi Osmanlı'yla bitmiştir. O, kendini cumhuriyetten ayırır. Yoktur onun cumhuriyeti. Asıl kendisi yalan söylemektedir. Ne Anadolu'nun tarih yazan son utkusunu ne cumhuriyeti ne de Türkleri kabul eder...

İşte Fethullah Gülen! Cumhuriyeti koruyacaklarına yemin eden başta Cumhurbaşkanı, tüm ilgililerin ve de yeni Başbakan Ecevit'in vicdanına sunulur.

Tarihine söven bir adamın milliyetçiliği mi olur ki? Onun milliyetçiliği millet sözcüğünün Arapçadaki karşılığıdır. 'Din'dir. İslam ümmetini günümüzdeki umarsızlığa sürüklediği tarihsel dinamiklerdir. O dinamikler medreselerdir, tekyelerdir.[137] İslam'ın özü değil tasavvufla karışık söylencelerin kurumlarıdır. Bu tür söylenceler, Gülen'in dilinde din olmuştur. Tasavvuf ermişlerinin söylencelerini anlatır. Öyle dervişler, öyle ermişler gelip geçmiştir ki:

"Ahmet Rufai'ler, Ahmet Bedevi'ler, Hasan Şazeli'ler, Abdülkadir Geylani'ler" gibi veliyyullah *(Tanrı'nın sevdiği kulları)* Tanrı'yla ilişkilerini özel kullarıyla sağlarlarmış! Evet, yanlış okumadınız. Onun övmekle bitiremediği ve özel telefonlarıyla Tanrı'ya nasıl erişileceğine ilişkin şu sözlerini okuyalım:

"Bu insanlar yeryüzünde dururken semanın ötesinde, mekân üstü Azrail'in, İsrafil'in azametli heykelini görüp mekân ötesi âlemlerde, kader kalemlerinin seslerine şahit oluyor ve sürekli hususi telefonlarıyla Allah'la münasebet içinde bulunuyorlar"mış.

---

[137] Türklerin tekke olarak bildikleri ve söyledikleri, Arapçada tekye olarak söylenip yazılır. Hoca asla tekke demez. Bir başka yerde de Arapçanın kapsamlı bir dil olduğunu belirtir. Nevval Hanım'la konuşurken de Türk dilinin dünya dili olmasını istediğini söyler. Hoca nerede doğrudur, nerede yanlıştır? Yanlışlar içinde doğruyu okurlarının ferasetine bırakıyorum.

Bu da elbet Hoca'nın tarihi dinamiklerinden biri olmalı değil mi?

Ve tarihi dinamikler yeniden yaşama geçirilince bakın neler olacakmış...

"...mektep ve medrese veridatını, birer çağlayan gibi büyük bir havuzda birleştirerek tasavvufu da İslam'ın ruhi hayatına sokacaklar." Medreseyle mektebin izdivacının ve tasavvufla el ele verişinin sonucu "yerinde Füsus'da Muhyiddin İbni Arabi gibi konuşacak, yerinde Mektubat'ta İmma Rabbani'yi aratmayacak bir ufuk açılması" gerçekleşecekmiş!

Hocaefendi'nin sözlerini nereden mi aktardım? Ufuk Turu adıyla yayımlanan ve bende 14'üncü baskısı bulunan, birçok yazar ve çizerimizin, dahası Başbakan Ecevit gibi laikliği kimseye bırakmayan siyasetçilerin övdükleri bir söyleşiden...

İşte çağdaş bilge, nasıl çağdaşlıksa!.. Ulusal bilinçten yoksunluğunu bırakın ulusallığa düşman bir çağdaş! Onun çağdaşlığı ancak emperyalizme teslimiyettir, güç karşısında boyun eğmektir. Neden mi? Günümüzde teslimiyet çağdaşlık sayılıyor ya!

Peki şu yakınma dolu söylem ne anlama gelir dersiniz?..

Cumhuriyet Türkiyesi'nde hicreti yaşamak

Gülen'e göre günümüzde kendisi ve cemaati hicreti yaşamaktadır! Üstadı da öyle yaşamıştı. Nedir hicreti yaşamak? Kendi ülkesinde gurbette olmaktır. Bilindiği gibi Hicret; Hz. Peygamber ve Ashab'ı'nın[138], Mekke'de müşriklerin saldırıları nedeniyle İslam'ı açıkça ve tam yaşayamamaları, dinsel alanda özgürlüklerinin tanınmaması sonucu gerçekleşen göç olayıdır. Hicret -*göç*- gerçekleşmiş, müminler Medine'de günlük yaşamlarını İslam dininin ilkelerine göre düzenlemeye ve yaşamaya başlamışlardır. Zamanla Medine Devleti kurulmuş, cihat dönemi başlamıştır. Gülen, bu konuyu "Tarihi hadiseler aynıyla değil misliyle cereyan eder. Hicret ve hicret sırasındaki olaylar, bir başka dönemde de misliyle cereyan edebilir.[139]" yorumuyla günümüze uyarlar. Şöyle sürdürür yorumunu:

[138] Ashab-eshab: "Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanan kimseler." Ferit Devellioğlu, agy. syf:232

[139] F.G. Prizma/1 syf: 37

"Mesela günümüz itibarıyla bizler, öteden beri hep böyle bir kulvarda yol alıyoruz. Hadisin ifadesiyle "Muhacir *-göçmen-* Allah'ın haram kıldıklarından kaçınandır, fehvasınca şahsi hayatımızı haramlardan içtinap ederek *(korunarak)* hep hicreti yaşıyoruz.[140]"

Demek istediği şudur: Cumhuriyet dönemi bu anlamda Mekke'deki İslam karşıtı saldırıların misliyle yinelenmesine sahne olmuştur. Öyle ki günümüzde de durum değişmemiştir. Bundan da öte, kimileri de mağara yaşamındadır. Mağara yaşamı da ne midir? Dinin gereklerini özgürce ve her alanda yaşayamamaktan doğan zulümdür, cumhuriyetin Müslümanlara zulmüdür. Cumhuriyet, onun düşünce ve eylem dünyasında, geçmişimizi ve tarihi dinamiklerimizi yenilik adına yok eden bir sarhoşun eseridir ve merduttur. *(reddedilmiştir)* karanlık bir dönemdir. 70 yıllık zulümdür. O döneme ilişkin bir başka değerlendirmesini şöyle okuyalım:

"Cihan harbinden sonra hemen herkes o güne kadar görüp bildiğimiz, bilip tanıdığımız din-diyanet, örf-adet her şeye nefret duymaya başladı ve yenilik vadediyor kuruntusuyla birtakım fantezi düşünce hemen herkesin alaka odağı haline geldi. Hemen hiç kimse bir tenkit, tetkik, muhakeme ve mukayeseye başvurmadan 'yeni' deyip kendini bir kısım fantezilerin içine salıyor ve elinde kâsesi meykeşler gibi, 'yeni dünya', 'yeni düşünce tarzı', 'yeni sistem', 'yeni toplum', 'yeni idare' diyor; durmadan tarihi dinamiklere, dine ve atalara saldırıyordu.[141]"

Bu nedenle, yukarıda da değindiğimiz gibi Hoca'ya göre Müslümanlar cumhuriyet döneminde yani cumhuriyetle birlikte hicreti yaşamaya başlamışlar, hicreti yaşıyorlar; kimileri de mağaradalar. Başkaları da kendilerini garip sayabilirler. Garip, gurbette yaşamaktır. Türkiye'yi, kendi yurdunu ve sistemini benimsemeyenler gurbet yaşamındadırlar. Hoca bunu şu sözlerle anlatıyor:

---

[140] F.G. Prizma/1 syf: 36-37

[141] "Gençler, yüreklerimizi güçlendiren ve sürdüren sizsiniz. Siz, almakta olduğunuz eğitim ve kültür ile insanlık niteliğinin, yurt sevgisinin, düşünce özgürlüğünün en değerli simgesi olacaksınız. Ey yükselen yeni nesil! Gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk; onu yüceltecek ve sürdürecek sizlersiniz." M. Kemal Atatürk

"Garip; yurdundan yuvasından uzak kalan, dostundan, ahbabından ayrı düşen değildir. O, yaşadığı dünya içinde, bulunduğu toplum itibarıyla halinden yolundan anlaşılmayan; yüksek idealleri, ötelere ait düşünceleri, başkaları uğruna şahsi zevklerinden fedakârlığı ve fevkalade himmet ve azmiyle, kendi toplumunun kanunlarıyla sık sık zıtlaşıp çatışan çevresi tarafından yadırganıp irdelenen ve her davranışıyla garipsenen insandır.[142]"

Hoca demek ki kendisini kimi zaman gurbette sayıyor, kimi zaman da hicrette... Nedir hicrette yaşamak?

Hedef cumhuriyettir

Der ki: "Hicret, Tanrı için yapılır, göçenin hiçbir beklentisi olmamalıdır. Bunun için hicret edeceklerin iç dizaynı önemlidir." Yani, yalnız Tanrı için, dinin yaşama geçirilmesi ve yüceltilmesi için hicret edilmelidir. Hoca, Prizma/1'in 36-38'inci sayfalarından aktardığımız bu özetten sonra, cemaatinin günümüzdeki hicret yaşamına bakın nasıl gönderme yapıyor... Önce mağara olayını çok kısa olarak özetleyelim. Hz. Peygamber ve Ashabı, müşriklerin artan ve doğrudan cana yönelen saldırıları karşısında Mekke'den ayrılmaya karar verirler. Medine'ye göçeceklerdir. Hz. Muhammed yakın arkadaşı Hz. Ebubekir'le Mekke'den gizlice ayrılır. Ayrılışını gizlemek için yatağına yeğeni Hz. Ali'yi yatırır. Her hareketi sürekli gözlem altında olduğu için kentten ayrıldığını öğrenen müşrikler onu izlerler. Peygamberimiz izini kaybettirmek için Hz. Ebubekir'le bir mağaraya sığınır. Böylece izlenmekten ve yakın tehlikeden kurtulurlar. Ve sonra Medine'ye ulaşırlar. İslam'da birçok yönden önemli sayılan mağara olayı budur.

Hoca işte bu tarih olayıyla Nur cemaatinin yaşamını eleştiriyor. Böylece kendi misyonları için tarihsel dayanak yaratıyor. Demek istiyor ki: "Peygamber nasıl çeşitli güçlüklere katlanmışsa bu evrensel dava için, bizler de benzer olayla karşısında, onun ve Tanrı'nın rızasını kazanmak için katlanacağız. Çünkü gelecek bizimdir, onu bizler kuracağız."

Şimdi Hoca'nın misliyle yaşanır dediği bu olayı, günümüze taşımaktaki amacını sorgulayalım: Böylece cumhuriyete olan düşmanlığının nasıl

[142]) F.G. FF/2 syf: 239-240

sistemleştirildiğini, her olayı cumhuriyete karşı günü geldiğinde kullanılabilecek bir saldırı gerekçesi olarak değerlendirdiğini görelim. Bakın ne diyor:

"Bugün de Allah bizlere yeni bir hicret yaşatıyor... Bunu yaşayanlar amellerinin boşa gitmesini istemiyorlarsa iç âlemlerini iyi ayarlamaya bakmalılar... Evet, daha önce kaybettiğimiz gibi misliyle cereyan eden hicret hadisesinde aynen o zamanki dönemi fert ve cemaat bazında bugün de yaşıyoruz.[143]"

Hocaefendi şunu demek istiyor: Müslümanlar, tıpkı İslam'ın Mekke döneminde olduğu gibi dinlerini yaşayamıyorlar, bu nedenle zulüm altındalar! Bu doğru bir saptama mı dersiniz? Çünkü ne günümüzde ne de cumhuriyetin ilk yıllarında Müslümanların bireysel ya da tarikat dışı olmak koşuluyla cemaat olarak ibadetlerini yapmış olmaları yasaklanmış değildir. Yasaklanan, dinin koşulu olan zorunlu ibadetler ya da mevlid gibi bid'at da*(Din yaşamına sonradan girmiş zararsız ögeler de)* olsa sosyal yönlü törenler dışındaki eylemlerdir. Özellikle tekke ve zaviyelerdeki törenler yasaklanmıştır. Bir de dinin kamusal alandaki etkinliği kaldırılmıştır. Ama Hoca, günlük ibadetleri yeterli bulmaz. İslam'ın yaşamın ve sistemin tüm dinamiklerinde etkin olmasını ister. O nedenle de hicrette sayar kendini. Okuyalım şu satırları, neler istediğini öğrenelim:

"Bir mümin için günlük ibadetin, namaz ve orucun, haccın, zekâtın, kelime-i şahadetin yerine getirilmesi ve kurban kesmesi İslam'ın dört dörtlük yaşanması değildir. Belki dun *(en aşağı)* bir himmet olarak kabul edilebilir. Ama gerçek mümin bunlarla yetinemez, yetinmemelidir." Ya ne yapmalıdır, yanıt Hoca'dan:

"Çünkü hayatını Muhammed'i bir anlayış içinde geçirmek isteyenler için bunlar asla yeterli sayılamaz. Bu nedenle, dun himmeti yeterli bulmamak asıldır. Bunlar, yani yeterli bulmayanlar için hizmette sınır yoktur. Onlar yeryüzünü ışığı boğsalar da yeterli saymazlar himmetlerini... Böyleleri her sene hemen her beldede bir sürü okul, bir sürü de üniversite açsalar ve evlerinin (ışık evler) sayısını da 10 katına çıkarsalar yine de daha yok mu derler..."

Peki, neden yaparlar bunu? Çağdaş bir eğitim için mi, çağın ötesine geçmek için mi? Gülen, bu nedenin yanıtını da veriyor, hem de aynı yerde:

[143] F.G. Prizma/1 syf: 38

"İhtimal bir daha yeryüzünün bozulmaması ve ifsad edilmemesi *(cumhuriyetin yaptığı gibi kötülük içine düşürülmemesi/ED)* için, şerir ruhların *(kötü ruhların/ED)* önünü alma yollarını araştırırlar. Yani ervah-ı habiseye *(şeytani düşüncelilerde/ED)* karşı sürekli tahşidat *(yığınak, askerlerin savaş için yaptıkları gibi yığınak/ED)* yaparlar.[144]"

Bu sözlerin bir kışkırtma olmadığı söylenebilir mi? Kime karşıdır bu yığınak, kimler hedefe alınıyor dersiniz?

Hoca'ya göre İslam, onun ve üstadının çizdiği coğrafyada ve özde yaşanmalıdır. Böyle yaşanmayan İslam eksiktir. Cumhuriyet, İslam'ın bu anlayışla yaşanmasını dışlamıştır. Din, cumhuriyetin koyduğu kurallarla yaşanmaz. Hocaefendi'nin yakın geçmişin mağara yaşamından aktardığı şu kesite bakalım:

"Dün, *-bugün bu işin hızı kesilir gibi gözükse de-* Müslümanlık düşünceleriyle açığa çıkan hiç kimseyi iflah etmiyorlardı. *(Tümce bozuk ama kusur benim değil. Hoca, cumhuriyet yönetiminin, yaşamın her anını, her yerde İslam'a göre düzenlemek isteyenlerin sistemle başının derde girdiğini, bu gibilerin iflah olmadıklarını söylüyor/ED)* ve gözünün yaşına bakmadan bir şaki *(haydut)* gibi seçenlerce kovalayabiliyorlardı. *(Hoca, üstadı çağın dâhisi diye andığı Bediüzzaman'ı işaret ediyor/ED)* Onlara *(Bediüzzaman ve bağlılarına)* milleti, ülkesi, dini için düşündüklerini söyleme imkân ve fırsatı bile verilmeden ademe *(yokluğa)* mahkûm ediyorlardı. İşte bunlar da farklı bir buudda mağara dönemi yaşantısının tezahürleridir.[145]"

Bu nitelemeyle cumhuriyete yönelik bir saldırının alt yapısı hazırlanmak istenmiyor mu? Hoca'ya göre bu gidişin sonu yoktur, nasıl Peygamber döneminde hicretin sonu İslam'ın yücelişi olmuşsa bugün de öyle bir gerçeğin tohumları çimlenmektedir. Onlar, *-yani Gülen ve cemaati-* vadedilmiş bir ümit peşindeler. Gelecekte kurmayı hedefledikleri sistemin devinim ve güven dinamikleri olacaklar. Çünkü onlar da bu gelecek için yetiştiriliyorlar. Oysa "Sahabe-i Kiramın hiçbirine "Sizin o büyük fedakârlıklarla gerçekleştireceğiniz hicrete, şöyle şöyle şeyler tereddüp edecek *(size şu görevler düşecek)* yani, bir on yıl sonra cihanla hesaplaşacaksınız, şu kadar alana yayılacaksınız; vali, hakim

[144] F.G. Prizma/1 syf: 27-28
[145] F.G. Prizma/1 syf: 38

ve idareci olacaksınız…" gibi şeyler hiç bahsedilmemiş, onlara sadece hedef gösterilmiş ve 'Medine'ye hicret edin.' emri verilmiş.[146]" onlar da hicret etmişler!

Bu söylemden çıkan bir başka sonuç daha var. Hoca, gelecekte kurulacak sistem için yetiştirdiği altın nesle sesleniyor. Geçmişte Ashab'a sizler şu şu görevlere verileceksiniz denilmemiş. "Onlar her şeye rağmen hicret etmişler.[147]" "Oysa sizler, gelecekte sizlerin neleri beklediğini biliyorsunuz." diyor, onları heveslendiriyor. Şu uyarıyı da yineliyor: "Unutulmamalı ki başarı bir iç dizaynın iyi ayarlanması ve Allah ile irtibatın kavi *(ilişkinin güçlü)* olmasına bağlıdır."

Hoca'nın, ülkemizde Müslümanlık düşüncesini öne çıkaranların zulüm gördüğüne ilişkin söylemlerinin gerçeğe uygun olmadığı bellidir. Bu sözlerin gerçeği yansıtmadığını herkes bilir. Yalanın bu denli utanma duygusundan arınmış olarak söylenmesi karşısında insan şaşırıyor. Ve bu sözleri söyleyenin bu denli bir hayınlık içinde olduğunu anlamakta güçlük çekiyor. Ama eğer kişi ya da cemaat olarak herhangi bir topluluk kamu yaşamının tam anlamıyla din kurallarına uygun düzenlenmesini hedefler ve bu amaçla örgütlenirse cumhuriyetin yasalarıyla başı derde girer. Hocaefendi'nin gerçek amacı da ne yazık ki bu kapsamdadır ve cumhuriyetin yasalarıyla başı derttedir.

Hicreti yaşarken geleceğe hazırlanmak

Hoca konuyu bir başka boyuta taşıyacağını söyleyerek geleceğin kuruluşunda görev alacakların, iç dizaynını kurgularken kurnazlığın yeni bir örneğini veriyor. Bakın nasıl:

"Her şeyden evvel bu millet, bu ülkeye, bu devlete hizmet vermek isteyenler çok uzun vadeli planlar yapmalılar ve gelecekte, kendilerine tereddüp edecek *(düşecek-verilecek/ED)* ağır mükellefiyet ve sorumlulukları göğüslemek için şimdiden hazırlıklı olmalılar.[148]"

[146] F.G. Prizma/1 aynı yerde.
[147] F.G. Prizma/1 aynı yerde.
[148] F.G. Prizma/1 aynı yerde, syf: 38-39

Buradaki kurnazlığa dikkat edilmelidir. Yukarıdan beri söyledikleriyle şu sözler çelişmiyor mu? Burada, "bu millete, bu ülkeye, bu devlete hizmet vermek isteyenler" söylemi önce takiye gibi algılanabilir. İlk bakışta çelişkili gibi de görünebilir. Ama gerçekte anlamı bunun ötesinde bir şeydir. Unutmayalım Hoca, cemaatinin bu toplum içinde hicret ve mağara dönemi yaşadığından söz ediyor. "Biz" diyor. Biz derken cemaati dışındakileri dışlamıyor mu? Dahası bu söylem, yapılmasını istediği "uzun erimli planlar ve kendilerine düşecek yükümlülükler ve sorumlulukların" yetkililerce sorgulanmasına karşı önlem değil midir? Çünkü bu gibi konuları devlet planlar. Ya da büyük holdingler, kendi çıkarları açısından ilgilenenlerin ve devletin dikkatini çekecek çalışmalar yapar. Devlet kendi okullarında, saptadığı hedefler için yetişecek gençleri hazırlar. Peki, kendisi ve cemaatini cumhuriyet ve onun kadrolarından "biz" diye ayıran Hoca, bu kadar ağır yükümlülükler ve sorumluluklar alacak kuşakları niçin yetiştiriyor dersiniz? Eğer bu söylem burada kalsa onu izleyen aşağıya aktaracağım tümce olmasaydı, "olabilir" derdim. Ama Gülen bu tümceden sonra, sözünü ettiği yükümlülük ve sorumluluğun neye ve niçin olduğunu açıklıyor.

Kaldı ki Hoca, demokrasiyi hiç mi hiç benimsemiyor, "O bizim işimiz değil." diyor. Şimdi sormaz mısınız: "Bu adam ne yapmak istiyor?" diye. Burada, planın kimler ve ne için yapıldığını söylerken kendini ele veriyor.

Hem böyle bir planı millet ve devlet için yaptığını söyleyeceksin hem de bu sözlerin sahibi olacaksın. İçinde yaşadığın toplumu, insanlarını ve yönetimini aşağıdaki nitelemelerle kötüleyeceksin, sonra da "devlet için, millet için" sanki senin işinmiş gibi projeler üretmekten söz edeceksin. Bunun sosyal paylaşımımızda ve dilimizdeki nitelemesini atlıyorum. Kendisinin dediği gibi, okuyucunun ferasetine bırakıyorum. Şimdi "uzun vadeli planların" ne olduğunu, neyi ve ne zamanı hedeflendiğini belgeleyen satırları okuyup yeniden düşünelim:

"Bu ülkede, dinine hizmet eden kimselere düşmanlık yapan, düşmanlık yapmanın da ötesinde, onların hayatlarına hacr koyan *(inançlarını istedikleri gibi yaşamalarına izin vermeyen/ED)* ve onları tesirsiz hale getirmek isteyen Allah ve Peygamber düşmanlarına, dine ait hakikatleri götürmek için sürekli proje üretmeliler... Bunlar ileriye dönük düşünülen şeylerin alt yapılarıdır ve bu

yönüyle bu zatlar olabildiğince aktif sayılırlar... Evet, biz yaşadığımız zaman dilimi itibarıyla bu vazifeleri yapmakla mükellefiz.[149]"

Bu paragraftaki düşmanca düşüncenin, onun da ötesinde saldırının, içinde yaşadığı toplumun bir kesimini din, Allah ve Peygamber düşmanı olarak nitelemenin sonuçları düşünebiliyor musunuz? Bunun topluma derin düşmanlık tohumları ekmek olduğunu, Fethullah Gülen'in bilmediği, düşünemediği kabul edilebilir mi? Şu halde soralım: Hoca ne yapmak istiyor? Kimlerdir şu "dinine hizmet eden kişilere düşmanlık eden"? Evet, kimlerdir cemaate hedef olarak gösterilenler?

Bu metnin asıl hedefi, Allah ve Peygamber düşmanı saydığı kişilerin hedef olarak seçilmesidir. Üretilecek projeler çeşitli amaçlar içindir. Örneğin, inananlar ve onlara inançlarını kendi deyimiyle tam olarak yapmalarına izin vermeyenler için bir cephe projesi olabilir. Böyle bir değerlendirme her şeyden önce bölücülüğün ötesinde, toplumsal bir iç savaşın ön hazırlıkları olamaz mı?

Görülüyor ki burada bir halk deyimiyle nitelersek Hoca'nın hinliğine tanık oluyoruz. "Peygamber ve Allah ve düşmanlarına gerçekleri götürmek için projeler üretmek..." sözünü ettiği gerçekler "bu yolda giderseniz yok olursunuz" anlamında bir çalışma olabileceği gibi, önce tebliğ yöntemi gereği, hoşgörü gösterileri de olabilir. Hani şu hoşgörü ödülleri, şu diyalog çağrıları, iftar yemekleri var ya, onlar gibi uyarı anlamında gösteriler... Hoca bu tür oyunları ustalara taş çıkarırcasına sahneler. Hani herkes şaşırmıştı, ateistinden serbest yaşamış seçen mankenlere değin, toplumun geniş kesimini içeren kişilerin çağrıldığı ilk iftarı verildiğinde. Kimisi iftara neden çağrıldığını anlayamamıştı. Basında *-özellikle Refah'ı destekleyen basından-* epey eleştiri de aldı. İftarla ilgisi olmayanlar neden çağrılmıştı? Nedeni işte yukarıdaki satırlarda gizli. O projelerden biriymiş, bir alt yapı oluşturma çabasından örnekmiş! Bunları demokrasinin nimetlerinden yararlanarak yapmak nasıl şeydir dersiniz? Hem demokrasiye sırt çevireceksiniz hem de nimetlerinden yararlanacaksınız. Ne demektir bu? Hoca'ya ikiyüzlü de diyemezsiniz ki!

[149] F.G. Prizma/1 aynı yerde, syf: 39

Demokrasiyi sıçrama tahtası olarak kullanmak

Önce şu tümceyi dikkatle okuyalım: "Evet, biz yaşadığımız zaman dilimi itibarıyla bu vazifeleri *(yani cemaatin düşlediği sistemin alt yapı hizmetlerini/ED)* yapmakla yükümlüyüz." Yani Hoca, bu çalışmaları sistemden yararlanarak yapacak ve sonra… Sonra mı? Takiyenin sonrası belli, kendi düşlediği sistemin yollarını açacak… Okumayı sürdürelim mi?

"Demokratik sistemin nimetlerinden istifade ederek üzerimize düşen, üzerimize düştüğü halde yıllarca ihmal edilmiş bulunan bu vazifeleri yerine getirmek mecburiyetindeyiz… Sistem değişikliği bizi ilgilendirmez… Kaldı ki sistem değişikliği o kadar büyütülecek bir husus değil. Ülkemizde dün cumhuriyeti değişmez umdeler *(ilkeler)* tabu halinde gören niceleri şimdi 'ikinci cumhuriyet' diyorlar, 'yeni demokrasi' diyorlar. Öyleyse o nesil, kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine ve inançlarına göre bu sistemi atar, yerine başka sistem getirirler.[150]"

Bu satırları da Gülen'in gizli amacının kanıtları olarak yazalım bir kenara!

Fethullah Gülen, bu paragrafı şu sözlerle bitiriyor: "Hem bu mesele niye bizi bu denli ilgilendiriyor ki?" Bu sorunun yanıtını birazdan öğreneceğiz. Şimdi, burada "kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine ve inançlarına göre düzen kuracak o nesil" sözlerinin altını çizelim. Çizelim ki Hoca'nın "derin misyonu"nu projektör altına almaya başlayalım.

Şu ikinci cumhuriyetçilerin, şu din devleti peşinde koşanların, şu bunların Batı destekçilerinin ve Özal'ın, neden cumhuriyete karşı demokrasiyi savunduklarının aydınlandığını görüyoruz sanıyorum. Demokrasiyi atlama tahtası olarak algılamanın bu kadar açık anlatımı olabilir. Yeter ki dilinin altındaki baklayı çıkarmayı bilelim.

Bakın ne diyor: "Hem bu mesele niye bizi bu denli alakadar ediyor ki?" Bu sözler onun demokrasiyi bir atlama tahtası olarak algıladığının göstergesi değil midir?

[150] F.G. Prizma/1 aynı yerde, syf: 39

Hoca zaten demokrasi gibi bir derdi olmadığını söyler durur. Bu konuyla ilgili bir kanıtımız daha var. Bir başka yerde der ki:

"Demokrasiyle uğraşmaya gelince; daha önce de çeşitli vesilelerle ifade ettim: Bırakalım böyle şeyleri, bunlar bize ait meseleler değil! Bu bir vetiredir-süreçtir. Ve bu vetirenin sonu ise, bugünkü insanlar olarak bizleri çok fazla ilgilendirmez.[151]" Gülen, o, geleceğe hazırladığı cemaatinin, altın neslin ve ışık süvarilerinin yaptığı, yapacağı projelere göre kurulacak sistemi düşünüyor. Ne diyordu:

"Öyleyse o nesil, kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine, inançlarına göre bir sistemi atar, yerine başka sistem getirirler." Buradaki şu sözün altını çizelim: "...bu sistemi atar, yerine başka sistem getirirler.[152]"

Cumhuriyet onun dilinde atılacak bir sistemdir. Yerine kurulacak sistem ise bunca çileleri, Tanrı'nın yardımıyla ve sabırla göğüslemenin sonunda, cemaatin inanç, kanaat ve deneylerine göre dünya ile hesaplaşacak, İlay-ı Kelimetullah için dünya düzenini yeniden kuracak sistemdir. Hoca bu sistemin yapılanması için çalışmaktadır.

Nevval Sevindi'nin New York söyleşisindeki cumhuriyet çocuğu, Atatürk'ün yapmak istediği sentezi gerçekleştireceklerden biri, cumhuriyet düşmanı olarak çıkıyor karşımıza. İnsan sormadan edemiyor:

Bu nasıl bir cumhuriyet çocuğu?

Bu soruyu yanıtlamayı sonraya bırakalım ve önce Gülen'le yapılan bir söyleşiyi çözümleyelim. Hoca'nın bir başka yüzüyle karşılaşacağız. Söyleşi şöyle sunuluyor:

"Hocaefendi dört saati aşan söyleşimizde ilginç 'ilk'lerin altını çiziyor, irticadan laikliğe, cezaevi günlerinden 12 Eylül'e, kadın eli sıkmamaktan kravat takmamaya, dinde rönesanstan hoşgörüye ve yoksul günlerine kadar her konuya değiniyor. Konumuz mu? Tabii ki kendisine yöneltilen irtica suçlamaları..."

---

[151] F.G. Fasıldan Fasıla/2, Nil Yayınları, 1995, 2. Baskı syf: 153

[152] F.G. Prizma/1 syf: 39

Hoca, "İrtica tehdidi oluşturduğunuz iddiaları var" sorusunu yanıtlarken, orduya olan saygısından, Bulgarlara karşı Edirne'de savaşan Şükrü Paşa'nın öz be öz torunu olduğundan söz açıyor ve sözü, kimi konularda ordunun bilinen duyarlılığına getirerek birilerinin manipülasyonuna askerin tahrik edildiğini söylüyor. Umutsuz değil, "Gün gelecek yanlış anlayışlar son bulacaktır." diyor.

"Sizce Türkiye'de irtica var mı?" sorusunun yanıtı da soru kadar ilginç: Gülen, "Osmanlı döneminde de vardı." diye başlıyor ama "Cumhuriyet dönemi irtica ile yaka paça olmuştur. Bugün de vardır fakat o kadar büyütülmemeli..." diyerek küçümseyen bir biçemle ele alır görüntüsü veriyor; aldırmazdan geliyor... Konuları bilinen yöntemiyle savuşturmaya çalışıyor...

Fethullah Gülen 05 Nisan 1998 tarihli Milliyet'te yayımlanan bu söyleşisinde çok büyük laflar da etmiş! Örneğin, yurt dışındaki okullarla ilgili "Dışarıdaki okullar dış kaynaktan mı yararlanıyor?" sorusuna verdiği yanıtı okuyalım:

"Bulunduğu ülkenin desteği oluyor. Binayı veriyor, restore ediyor, masraflara katılıyorlar. Siz de onu öğrencinin verdiğiyle karıştırıp masrafları çıkarıyorsunuz. Bazıları kendi yağıyla kavrulur hale geldi." Oysa bu, sorunun tam yanıtı değil! İnsan daha başka ve inandırıcı yanıt bekliyor.

Bir kez, bu konuyla ilgili olarak başka zamanlarda sorulan sorulara verdiği yanıtlardan farklı. Ama Hoca yine inandırıcı olmak yerine saptırıcı bir biçemle ele alıyor konuyu. Hemen bir başka ve soruyla ilgisi olmayan alana taşıyor söylemi. Konuya egemen olmayan birisi, şimdi nereden çıktı bu söylem diyecektir. Okuyalım:

"Ben el insaf diyerek bir şey söyleyeceğim; eğer *(yurt dışındaki/ED)* o okullarda cumhuriyete, Atatürkçülüğe, inkılaplara ters bir cümle gösterebilirlerse, ben açılması istikametinde tavsiyelerimi geri çekip elinizi ayağınızı öpeceğim, o şer yuvalarını kapatacağım" diyor.

Hoca'nın şu sözlerinin altını çizelim: "...o okullarda cumhuriyete, Atatürkçülüğe, inkılaplara ters bir cümle gösterebilirlerse..."

Bir kez şurası gerçek ki o okullarda elbet cumhuriyete karşı, Atatürkçülüğe, devrimciliğe karşı bir devinim, bir söylem yoktur. Ama bu demek değildir ki oralardaki ışık evlerde, cumhuriyet ve Atatürk düşmanlığı yapılmaz. Peki, o ülkelerden bir örnekle, Nurculuk girişiminin ilk açılan okullarla birlikte

başladığına ilişkin kanıta ne buyrulur? Bu konuda Türkiye'nin Özbekistan Büyükelçisi'nin yerinde saptamaları, İngiliz Elçiliğinin girişimleri sonucu Nur talebeleri adlı kişilerin Özbekistan'dan çıkarıldığına, Zaman gazetesinin kapatıldığına, Gülen okullarının kapatılma girişiminin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in çabalarıyla önerildiğine, Nurculuğun az da olsa yayılmasının sürdürüldüğüne ilişkin resmi saptamalara ne demeli? Hele bunlar ayrıca Hoca'nın öğrencilerinden Hakan Yavuz'un yerinde saptamalarıysa[153] ilginç olma dışında kanıt sayılmaz mı? Yavuz'un şu saptamasını nasıl yorumlamalı dersiniz: "Hocaefendi'nin cemaatinin okulları aleyhindeki en kötü propaganda, oradaki bir kısım Milli Eğitim camiası tarafından laiklik adına yapılmaktadır." Bu noktaya dikkat edelim. Hakan Yavuz, Cemaatin oradaki görevlilerin laikliğe aykırı işler çevirmesinin önlenmesinden yakınıyor.

Hoca'nın saptırma çabaları boşa çıkıyor. Saptırma, Hoca'nın zeka pırıltılarının kurnazlıkla çakıştığı alana taşır konuyu. Mümaşat *(uysal görünme, göz yumma)* ya da telattuf *(hoşgörülü olma)* ustalığını sergilediği bir ortamda mıyız bilemiyorum. Ama sık sık başvurduğu saptırma ustalığının yeni bir örneğine tanık oluyoruz.

Görülüyor ki yurt içindeki okullarla ilgili savların gerçek olmadığını kanıtlamadığı gibi, yurt dışındaki çalışmalarla ilgili kuşkuları da gidermiyor. Kaldı ki soru "değirmenin suyu"yla ilgiliydi ama o bu konuyu açmadan geçiştiriyor ve başka bir konuya geçiyor. Bu bir... İkincisi de şu: Cumhuriyet çocuğunun,

---

[153] F. Gülen'in öğrencilerinden ve ABD Wisconsin Üniversitesinden Prof. sanı almış M. Hakan Yavuz, Türkiye Günlüğü dergisinin 33'üncü sayısında, F. Gülen'in Özbekistan'a ihraç ettiği Nurculuk konusunda şu ayrıntılı bilgiyi veriyor: "Özbekistan'da 21 özel lise kurulmuştur. Bu okullar açıldıkları yıllarda Külliyatı dağıtmışlar. Fakat daha sonra Türk Elçisi'nin hazırladığı bir rapor ve İngiliz Elçiliğinin Özbekleri uyarması sonucu Nur talebelerinin çoğu 1994'te sınır dışı edilmiş ve Zaman gazetesi kapatılmıştır. Okulların kapatılması ise, Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in gayretiyle önlendi... Nur talebelerinin sınır dışı edilmesinde, Türk Elçiliğinin olumsuz raporu son derece önemli rol oynamış. Hâlihazırda Fethullah Gülen Hocaefendi'nin cemaatinin okulları aleyhindeki en kötü propaganda oradaki bir kısım Milli Eğitim camiası tarafından laiklik adına yapılmaktadır. Fethullah Gülen Hoca ile Tansu Çiller arasındaki görüşmeler bu okullardaki faaliyetleri durdurmadıysa da azalttı. Artık Türk Elçiliği mensupları daha dikkatli konuşmaya başladılar. Fethullah Hoca'nın okulları ortak bir şuur veriyor ve mümkün olduğu kadar farklılıktan değil ortak yönler vurgulanıyor..." adı geçen dergi, syf: 162-164'ten aktarılmıştır.

ulusumuzun var oluş, yeniden dirilişi ve ulusal iradeye dayalı kuruluşuyla ilgili dünyaca kabul edilen tarihini yok saymasının nasıl özümsenebildiği. Adamın tartışmayı başka alana taşıyarak kendini savunmaya kalkışması, aklın zorlanması karşıdakini anlayışsız saymak değil midir? Eğer böylesine önemli ve ciddi bir konuda saptırmaya gidiliyorsa, bu konuda söyleyeceği sözlere gösterilecek tepkiden çekiniyor demektir.

Görülüyor ki Hocaefendi, devrim cumhuriyetini ve gelişmeleri kabul etmek bir yana, o dönemi kendi söylem biçemiyle her fırsatta karalar ve en ağır sövgülerle anar... Mustafa Kemal'i çok zorda kalmadan ağzına bile almaz. Ama Nevval Sevindi'ye göre, "O bir cumhuriyet çocuğu"dur![154] Cumhuriyeti reddeden bir cumhuriyet çocuğu! Neden mi?

Bu sorunun yanıtı için "cumhuriyet çocuğu"nun cumhuriyete nasıl baktığının bir başka belgesini görelim:

"Bu karanlık dönemde mantık, bütün gücüyle bir aldatma ve demagoji vasıtası; bilim, 'dediğim dedik' saplantısıyla tezyifkar bir müstebit *(alaycı bir despot/ED)*; kuvvet her şeyi hakimiyeti altına alma ve her şeye hükmetme azgınlığı içinde... Ve bütün bunlara mukabil halkın vicdanı ise, akla-hayale gelmedik baskılar altında inim inimdi... Bu dönemde din hissi, birilerince, başı sıkışan kimselerin kullanabileceği büyülü bir kredi kartı kabul ediliyor, buna karşılık hakiki dindarlık ise dünyada yeri olmayan bir muamma gibi gösterilmek isteniyordu. Daha garibi de bütün bunlar çağdaşlık hezeyanları içinde ve millete, milli değerlere rağmen yapılıyordu.[155]"

Cumhuriyet çocuğu (!) Fethullah Gülen cumhuriyetin devrim yıllarını, dahası 1950'ye dek geçen yıllarını işte böyle niteliyor. Örnekleri sürdürelim:

"...bu karanlık dönem, gelecekte hep tedai ettirdiği *(anımsattığı/ED)* ürpertilerle hatırlanacak ve tarihimizin kara günleri olarak anılacaktır... Olması gerekli olan şeylere hasret, olmaması lazım gelen çarpık düşünce, çarpık anlayış ve çarpık davranışların ağında inleyip durduğumuz tarihin bu kapkara günleri...[156]"

---

[154] N.S. agy.
[155] F.G., Ç ve N / 6 syf: 56
[156] F.G. agy, syf: 56-57

Gülen'in nitelemeleriyle "çağdaşlık hezeyanları içinde", "akla hayale gelmeyen baskılar altında halkın inim inim inlediği" ... "bu karanlık dönem" cumhuriyetin ilk yıllarıdır. Bu konuya ileride başka belgelerle de değineceğiz.

Görülüyor ki Gülen'in tarih atlasında 1919-1950 arası "çağdaşlık hezeyanları içinde geçen karanlık bir dönemdir". Okuyun yazılarını, çok zorlandığında söz eder bağımsızlık kavgamızdan. Atatürk için, çok zorlandığı TRT/1'deki bir söyleşide[157] sunucu Reha Muhtar'ın ısrarlı soruları karşısında, ıkına sıkına "Bir büyük askerdir." diyebilmişti. Muhtar, bu yanıtı yeterli bulmamış olacak ki ellerini açtı ve beklediği yanıt gelmeyince "Bu kadar mı?" diye sordu. Gülen elimden gelen budur anlamında bir tavırla, ellerini iki yana açtı, boynunu bükerek sustu...

Bugün kimilerinin değiştiğini, sisteme sahip çıktığını söylediği, kimilerinin uzlaşma adına elinden ödüller aldığı Fethullah Hocaefendi'nin Atatürk'e ve cumhuriyetimize bakışının bir başka fotoğrafı işte budur. Çünkü Hoca bir cumhuriyet düşmanı ve çağdaşlık karşıtıdır... Şimdi sormak gerekir, uzlaşmacılar acaba Hocaefendi'yle hangi ortak değerlerde uzlaştılar? Hocaefendi diye önünde eğildikleri kişiliğin Atatürk cumhuriyetine asla dost gözüyle bakmadığını bilmezler mi? Örneğin, Cumhurbaşkanı, DSP Başkanı Ecevit! Evet, bilmezler mi ki Fethullah Hoca yola gelmez, kendi deyimiyle iflah olmaz bir Atatürk ve cumhuriyet düşmanıdır? Böyle bir kişinin elinden alınan ödül, bu düşmanlığı onaylamak demek değil midir? Çünkü "... teşri-i meşrua"ya dayalı olmayan cumhuriyet meşru değildir. Onun cumhuriyeti, "... teşri-i meşrua"ya *(Peygamber'in koyduğu şer'i kurallara/ED)* dayalı olmalıdır... Onun cumhuriyetinin dinamikleri de "milli ve manevi değerlere, İslam'ın zamanları ve mekânları aşan prensiplerine ve Kur'an'ın her gün daha gençleşen ölümsüz düsturlarına[158]" bağlı olmalıdır.

Fethullah Gülen, bir düzenin alt yapısını oluşturma çabasındadır. Demokratik sistemin olanaklarından yararlanarak amacına giden yolları açmak, açık yolları genişletmek istediğini söylüyor. Bunun için toplumun her kesimiyle sıcak ilişkiler kurulacaktır. Bu ilişkilerde kendisi, çağdaş bir bilge, ulusal değerlerin koruyucusu, demokrasiye aşık din adamı olarak tanıtılacak; yollar böylece

---

[157] 5 Temmuz 1995 gecesi canlı yayımlanan Reha Muhtar'ı n sunduğu TRT-1 Ateş Hattı programı

[158] F.G. agy, syf: 43-44

açılacaktır. Bu nedenle de siyasilere oy vaadinde bulunur. Siyasiler artık onun koruyucusudurlar. Örnek mi?

Tarikatlar ve Ecevit

Bu çalışmanın son aşamasında, 1999 seçimleri sırasında DSP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit'in, DSP milletvekili adayı olarak gösterdiği bir kişinin, tarikat bağlantısı olduğuna ilişkin savlar üzerine söylediklerini düşünmek ve nereden nereye demek istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı olmanın ötesinde, cumhuriyeti kuran partinin *(CHP'nin)* Genel Başkanlığı'nı yapmış Bülent Ecevit'in şu sözleri ne anlama gelir dersiniz?

8 Nisan 1999 tarihli Milliyet gazetesindeki habere göre, Başbakan ve DSP Genel Başkanı Ecevit bu konuyla ilgili soruyu yanıtlarken: "Ben inançlara saygılı birisi olarak kimseye tarikatını sormam, bunu ayıp sayarım." diyor. Bu sözlerden önce de "laiklikten en küçük ödün vermeyen bir parti" olduklarının altını çizen Ecevit'in çelişkiler içeren sözlerinin laikliğe aykırı olmanın ötesinde, laiklikten ödün vermenin ta kendisi olduğunu mu söyleyelim? Ya da 30 Ocak 1925 tarih ve 672 sayılı yasanın yasakladığı tarikatları meşrulaştırdığını mı? Dahası işlenen bir suçu kararttığını mı?

Hadi, 672 sayılı yasanın ilgili maddesini okuyalım ve değerlendirmeyi birlikte yapalım.

Anılan yasanın 1'inci maddesi, ikinci fıkrasına göre: "...tarikatlar, bunlarla ilgili şeyhlik, babalık, vb. unvanlar-sanlar ve bu sanlarla ilişkili hizmet görmek yasaklanmıştır." Yani, tarikatlar yasaktır, bu bağlamda da kimse bir tarikat bağlısı olamaz, tarikata ilişkin hizmet göremez. Başbakan'ın bu konudaki açıklamasında; tarikatlar yasaktır, kimse bir tarikat bağlısı olamaz, bu nedenle böyle bir kişinin de partimizle ilişkisi kurulamaz demesi gerekmez miydi? Oysa Ecevit, "Benim inançlara saygım var, kimsenin tarikatını sormam." diyerek tarikatlara aralanan kapıyı daha çok açmış olmuyor mu? Bir başbakan da olsa kimse Cumhuriyet Devrimi'nin yasaklayarak kapattığı çağ dışı bir kurumun mensubu-bağlısı olmaya yasallık tanıyamaz. Bu açıkça suçtur.

Kaldı ki bu adayın Fethullah Gülen cemaatinden olduğu savına göre yapılacak bir inceleme, aday olarak seçilmesinin bile yasaya aykırı olduğunu ortaya çıkarırsa, bir anayasa ihlali dışında cumhuriyete karşı aymazlıktan

hainliğe giden yola girmek olmayacak mıdır? Bir de bu kişinin ışık evlerden feyz aldığı *(eğitildiği)* üzerinde durulmalıdır sanırım. Çünkü ışık evlerde yetişen bir kişinin cumhuriyete dost olması düşünülemez.

Bülent Ecevit'in Fethullah Gülen cemaatine bu açık desteğinin oya dönüşmesi, cumhuriyete karşı işlenmiş ağır suç ya da en azından bir manevi suç sayılmaz mı? Ecevit ve onun gibi şeyhin halkasına giren siyasiler, ettikleri yeminin tinsel sorumluluğunu düşünmezler mi?

Görülüyor ki Hocaefendi, hiç umulmadık yerde kök salmayı başarabilen bir "asr-ı cedid" yeniçağ bilgesidir!

Söyleşinin can damarı ya da Hocaefendi ve kadın

Bir güncel olaya bu kısa değerlendirmeden sonra, isterseniz, söyleşideki şu aşırı sav taşıyan satırları bir kez daha okuyalım; anlamsız söz sıralamasından başka bir şey olmadığını göreceğiz! "Demokrasiye, cumhuriyete, Atatürkçülüğe inkılaplara ters bir cümle gösterebilirlerse..." diyor Gülen. Ne demek bu! Bir daha bir daha okuyalım, anlamı bulunamaz bu sözlerin. Bu okullarda Türkiye Cumhuriyeti tarihi okutuluyorsa, o ülkelerle ilişkilerimizin bozulmaması içindir, Cumhuriyet ve Atatürk aleyhine bir tavır geliştirilemez. Hoca, bunu bildiği için rahatlıkla boş alanda at koşturuyor. Gülen'le bu söyleşiyi yapan gazeteci, Hakan Yavuz'un Türkiye Günlüğü'ndeki gözlemlerini okumuş olsaydı, şu bir başka soruyla açardı konuyu: O okullarda değil o ülkelerde, Risale-i Nur külliyatının, Kur'an'dan önce getirildiği, evlerde ve kimi öğrenciler arasında bu risalelerin okunduğunun, kendisine bağlı bir bilim adamı tarafından yazıldığına değinir ve sorardı: "Bu risaleler neden Kur'an'dan önce okutuluyor; bunlarda da Atatürk ve Cumhuriyet karşıtı görüş söz konusu yok mudur?"

Gazete bu söyleşiyi "Gülen'den hodri meydan" başlığıyla vermişti... Bir meydan okumaydı demek ki bu! Evet Gülen sırtını çok büyük güçlere, örneğin Atlantik ötesine dayadığı içindir ki cumhuriyete böylesine meydan okuyabiliyordu anlaşılan!

Gülen, 19 Nisan 1998 tarihli gazetelerde yer alan bir yakınmasında der ki:

"Benim laik düzen için tehlikeli olduğum iddiaları ortaya atılıyor. Ben haftanın 7 günü konuşma yapan, konferanslara katılan bir adamım. Bunların içinde irtica yanlısı veya cumhuriyetin temel ilkelerine aykırı tek bir cümle

bulsunlar, bir mağarada ben mahkûmiyete razıyım. Kurbanlık koyun gibi kellemi uzatmaya razıyım."

Bu sözlerinde de ötekilerde olduğu gibi, ne vaiz olarak verdiği vaazlarıma ne kitaplarıma bakılsın diyor. Hoca, bir söz ustası olarak, hedef saptırıyor. Oysa kitapları ve yazıları dikkatle ve çocukların yapboz oyununda olduğu gibi, parçalar arasındaki ilişkiler kurularak okunduğunda, tam bir cumhuriyet düşmanı olduğu saptanır. Elbet bir konferansta cumhuriyet karşıtı söz söylememeyi yeğler. Aslında o söz ustalığıyla söylemek istediklerini satır aralarına geçiştirir. Ama duygulu söylemleri arasında kaynar o söyledikleri.

Söyleşinin yanıtsız kalmış bir sorusu daha var: "Sizin de tokalaşmaya dönük hassasiyetiniz var; dini bir yasak mı bu?"

Hoca bu tür sorulara yanıt vermemek ustasıdır. Yine öyle olmuş. Soruyla yanıtının ilgisi yok, bakın nasıl?

Yanıt: "Bu tür meselelerin doğrudan kaynağı olabilir. *(Ne demekse, demiştik ya, Hoca kimi soruları bu tür yanıtlarla geçiştirir. Soruyu soran dirense bile o atlatmayı başarır./ED)* Dini birisi tarafından yorumu olabilir. Hiç kimse inat etmiyor bu konuda. *(Hoca burada, konuyu ustalıkla saptırıyor ve yokluk yıllarından kalma kravat takmama konusuna giriyor./ED)* ... Bugün kravat takarsam takiye derler. Tavrımı öyle bir İran mülahazası olarak görüyorlarsa, dünyada İranlılarla yıldızı barışmayan bir insan var, o da benim."

Evet, Hoca İran'daki İslam Devrimi'ne sıcak bakmaz ama bunun nedeni, İran'daki inanç sisteminin Şia kaynaklı[159] oluşudur. Eğer gazeteci önce İran'daki inanç sistemini bilse ve ona "İran'da kadının durumuyla Türkiye'deki durum benzer değil ki. Buna ne dersiniz?" dese ve bu konuda direnişini sürdürse, sonuç başka olurdu elbet. Hele, "Küçük Dünyam" adlı anılarındaki, Edirne'deki kiraladığı evin sokağıyla ilgili konuyu gündeme getirerek soruyu değişik bir biçemle yineleseydi, acaba ne derdi? Çünkü bu anılar demetinden öğreniyoruz ki Hoca kadını salt bir günah ögesi olarak görüyor. Küçük Dünyam adlı anılarında yer alan olay Hoca'nın, Edirne'deki ilk göreve atandıktan sonra çıkmaz bir sokakta tuttuğu ev ve sokaktaki sosyal yaşamla ilgilidir. Gülen evini sevmiştir ama!.. İşte bu amadan sonrası için Hoca'yı dinleyelim:

[159] **Şia kaynaklı:** İslam'ın ehli sünnet dışındaki inançsal yorumuna dayalı.

"Ev çıkmaz sokaktaydı, bilhassa yaz günlerinde mahallenin kız ve kadınları gayet serbest bir şekilde vakitlerini gecenin geç saatlerine kadar sokak ortasında oturarak geçiriyorlardı. Evime varmak için mutlaka onların arasından geçmek zorundaydım. Her geçişte hamama girmiş gibi terliyordum. 15 gün böyle gidip geldim. Ancak mahalle sakinlerinden birkaç kız bana laf atmaya kalkıştılar.[160]"

Bu olaydan sonra Hoca, o eve bir daha uğramaz. Görev yaptığı caminin penceresini kendine mesken yapar ve yıllarca orada kalır.

Bir başka yerde, "cuma günleri vaaza giderken namahremle karşılaşmamak için çok dikkat ettiğini" söyler. Hoca'yla konuşurken bunları dile getirerek "Bildiğimiz kadarıyla Şafii mezhebi kadınlarla el sıkmayı haram sayar. Siz Hanefi mezhebinden olduğunuza göre, kişisel bir tutum mu sizi bu el sıkışmaya yönlendiriyor? Siz hangi nedenle kadınların elini sıkmayı yasak sayıyorsunuz? Şu örneklerden yola çıkarak kadınların şeytan olduğu savının doğruluğuna inanmak mı gerekiyor? Ve siz sokakta gördüğünüz bir kadının sizi günaha sokacağına mı inanıyorsunuz ki namahrem görmemeye çalışırdım, diyorsunuz? Kişinin inancı saygındır ve sizinki de elbet! Bildiğimiz kadarıyla kadın sesi de mahrem sayılır. Oysa siz kadın gazetecilerle de söyleşi yaptınız. Hem de çok önemli açıklamaları onlarla paylaştınız. Bunu içinize sindirebiliyor musunuz?" diye sorulabilirdi!

Yine Gülen'in şu sözleri, sorgulanmalı değil miydi? Der ki:

"Bir kadının dinin mahrem saydığı uzuvlarına ancak kocasının dokunma hak ve selahiyeti vardır. Öyleyse, bir başkasının o kadınla münasebeti nasıl caiz olabilir ki? Kadının açık saçık gezmesi, tamamen kendisini ilgilendiren bir vebaldir *(günah-dinin yasağına karşı gelmektir).* Ancak onun öyle gezmesi, yabancının ona bakmasına mazeret teşkil etmez. Meseleye bu kadar hassas yaklaşmak zorunda olan bir Müslüman'ın, *-rica ederim-* bakmanın ötesinde dinin büyük günah saydığı bir haramı irtikap etmesi *(kötü bir iş işlemesi/ED)* düşünülebilir mi?[161]"

---

[160] L.E. agy.

[161] F.G., İrşad (doğru yollu gösterme) Ekseni, Nil Yayınları, 1998, syf: 45

Görülüyor ki Hoca için kadın seks öğesidir, bu bağlamda günah simgesidir. Geçmişte Milli Eğitim Bakanlığınca okullara önerilen Asrın Getirdiği Tereddütler adlı kitabının 2'nci cildinde kadınların "erkeğe nispeten/göre eğriliğe daha müsait/yatkın olduğu"na değiniliyor. Sorun kadının yaratılmasıyla ilgili görüşün tartışılmasından çıkıyor. Hem de tek kişinin söylediği varsayılan bir hadis üzerinde işlenerek. Gülen hadisin tek kişi tarafından rivayet edildiğini *(aktarıldığını)* bile bile, bu zayıf hadise dayanarak kadının zayıf karakterli olduğunu kanıtlamak için çırpınıyor! Bin dereden su getiriyor derler ya işte öyle. Önce kadınların erkeğin eğe/kaburga kemiğinden yaratılmış olmasına değiniyor. Bunun gerçek olmayabileceğini çünkü "Bu hadisi ayete irca etmek ve müphem noktaları ayetle aydınlatmak gerekir." diyor. Ve hadisteki, "Kadınlara hayır tavsiye edin, yani onlara her zaman iyiliği, güzelliği anlatın ve nasihatçı olun ki istikamet kazansınlar. Çünkü kadın erkeğin eğe/kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Eğer onları çabuk düzeltmeye kalkarsanız kırıverirsiniz, ihmal ederseniz bu sefer eğri kalırlar.[162]" hadisini yorumluyor. Bu eğe ya da kaburga kemiğinden yaratılmış olma varsayımının zayıflığına değiniyor, burada anlatılmak istenenin "Hz. Havva'nın Hz. Adem'in eğe kemiğinden yaratılmış olması değil, kadının kendi haline bırakılırsa eğri kalacağı, dikkatsiz ve ölçüsüz bir düzeltmeye gidince de kırılacağı hususudur." diye noktalıyor. Ve sanki bir başka konuyu işlermiş gibi bu kez şeytandan söz ederek "kadının şeytan olduğunu" duyumsatıyor. Bugün kötücül insanların *(ehli dalaletin/sapkın düşüncelilerin)*, kadınları, erkeklerin baştan çıkarılması için kullandığını söylüyor. Peki, kimlerdir bu sapkın kişiler? Kadınlar değil, onlar zaten şeytan... Şu halde o sapkınlar erkeklerdir. Demek erkekler de şeytana uyuyorlar. Ama nedense şeytan değiller!

Evet, Hocaefendi, yerinde eşimiz, yerinde anamız, yerinde bacımız, yerinde kızımız, birçok nedenlerle yaşamımızda çok önemli yeri olan kadını şeytan sayıyor. Kadın eğilebilir olduğu için eğri işler yaparmış. Bak sen hele... Peki kadın eli sıkmayan adam, gün geliyor, nedense kadını amacı için kullanmaya kalkışıyor. Bu adam, kadını doğrultmanın zor olduğunu sanarak mı evlenmemiştir? Bu durumda Gülen için de şeytana uyan sapkın mı diyeceğiz? Örneğin Nevval Hanım'la ve başka kadın gazetecilerle söyleşisi, İslam'ın ilkelerine uygun olmayan iftar yemeklerine, mankenlerin ve sinema

[162] F.G., AGT/2, syf: 158-160

oyuncularının da çağırılması, kadının kendi amacı için kullanılması değil midir? Değilse nasıl anlaşılacaktır?

Hoca demek istiyor ki Müslüman'ın din kurallarını tam olarak uygulaması için de kadın öğesine dikkat etmesi gerekir. Çünkü kadın, salt cinsel öğedir, bu nedenle kadına bakmak bile günahtır, ondan uzak durulmalıdır. Yukarıdaki alıntının bir bölümü bu konuyla ilgilidir. Bu nedenle gençlere gerekmedikçe sokağa çıkmamalarını, çıktıklarında kadınlara bakmamalarını önerir.

"Ben öyle gençler tanıdım ki çarşıda, pazarda zaruri olarak gezerken dahi, gözüne haram *(kadın/ED)* ilişecek olsa, o günaha kefaret *(bedel/ED)* olur düşüncesiyle harçlığını tasadduk edip *(yoksula verip/ED)*, tövbe *(Tanrıdan af dileme/ED)* kapısına koşuyorlardı. Esasen Müslüman ahlak itibariyle böyle olmalıdır.[163]"

Bu söylemin, yetiştirdiği gençlere öğüt olduğu anlaşılıyor. İzmir'de bu öğüdü tutmayan bir genci hakaretler yağdırarak dövdüğü söylenmektedir. Mesaj çok açık, kadın günah öğesidir, ondan kaçın. Kadın günah ögesi öyle mi? Peki onunla ilişki kuran, baştan çıkaran erkek ögesi, neyin öğesidir? Ehli dalalet, sapkın ruhlular kadını günah öğesi olarak kime sunuyor, erkeğe değil mi? Erkek eğer kendine sahip ise, kadını salt cinsel öge olarak değil, toplumun bir üyesi olarak görür ve hem kendini hem de o kadını yanlışlardan korur.

Bir gerçeğin altını çizelim. Hoca konuya egemen olanları bile istediği yönde atlatabilir. Hoca'yla konuşacak kişinin yalnız o konuda değil, Hoca'nın ilgi alanıyla ilgili konularda ve özellikle İslam konusunda, en az ansiklopedik ama iyi bir ansiklopediden edinilmiş; bilgi sahibi olmasıdır. Sonra söyleşilecek kişinin, bilgi birikimi, yaşamı ve düşünce yapısı öğrenilmeli; hakkında geniş araştırma yapılmalıdır ki söyleşi amacına ulaşmış olsun... Gazetecilerin bir kısmında bu tür birikim ve bilgi olmadığı için ya da söyleşi anlaşmalı olduğundan Hoca hep bildiğini okumaktadır. Eğer öyle olmasaydı, yukarıdaki sorular sorulabilirdi.

Gazeteci içinden de mi geçirmemiştir, "Yoo Hocaefendi, İran yanlısı olarak değil, kravatı Atatürk devrimine karşı olduğun için takmıyorsun! Bir dava adamının bunu açıkça söylemesi gerekmez mi?" Çünkü Hoca, nasıl el sıkma

[163] F.G., aynı yerde, syf: 45

konusunu, sözü başka yere aktararak savuşturuyor, halkın deyimiyle "ketenpereye" getiriyorsa, cumhuriyet ve Atatürk konusunu da öyle saptırıyor.

Bu durumda gündeme şu soru geliyor: "Gülen, bu saptırmayla okullarını mı yoksa kendini mi Atatürk ve cumhuriyet karşıtı olmaktan kurtarmak istiyor?" Çünkü Fethullah Gülen, ne 1919'da başlayan ulusal kalkışmayı, o kalkışmanın anti-emperyalist özünü benimsiyor ne de Cumhuriyet Devrimi'ni... Gülen yalnız cumhuriyet karşıtı değildir. O, cumhuriyetin getirdiği ulus devlete ve ulusal bilince de karşıdır. İşte o bu niteliğiyle ve dahası arayıp da bulamadığı bir Mustafa Kemal Atatürk düşmanlığıyla ABD'nin dikkat odağına yerleşmiştir, bu nitelikleriyle tam ABD'nin aradığı adamdır.

Özetle, Hoca, ABD için arayıp da bulunamayacak bir cevherdir artık.

New York söyleşisinde kimlik sorununun ele alınışı boşuna değil anlaşılan. Bu desteğin en önemli gerekçesi bilinçli açılmış. Gülen ulusal benlik ve kimlik yerine ümmet kimliğini yeğler. Ümmet kimliğini benimseyerek istediği yerde olabileceği kanısındadır! O yer neresi mi? Dünyanın dümenindeki devletin seçtiği yer olmalı. Her ne kadar, Peygamber'in mesajını güneşin doğum battığı her yere götürmeye adadıysa da buna dünyanın dümenindeki milletin izin vermesi gerektiğinin bilincindedir!

21'inci yüzyılda Türk kimliği

New York söyleşisinde rastlantı olarak değil bilinçli ele alınan kimlik sorununu sorgulayalım mı? Denilecektir ki Türklerin kimlik sorunu, neden Amerika'da ve hele neden iki Türk arasında tartışılıyor? Bu sorunun yanıtı, ABD'nin Orta Doğu politikası, dahası Orta Asya ve küreselleşme stratejisi bilinmeden verilemez. Ama biz şimdilik o konuyu erteleyip kimlik sorununa dönelim!

Sevindi'nin "Yirmi birinci yüzyılda nasıl bir Türk kimliği olmalı?" sorusuna Hocaefendi'nin yanıtı kaçamak öz taşısa da ilginç: "Kimliğimiz bizim bellidir." diyor. Eğer yanıtı okumazsanız, doğru dersiniz, biz Türk ulusunun bir bireyiyiz, ne biçim soru bu... Bu "Kimliğimiz bizim bellidir." söylemini ele alarak Hoca'nın Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı Müslüman bir Türk olduğunu söylediği düşünülemez mi? Elbet düşünülebilir, diyeceğinizi sanırım. Ama durun, bu tümceyi izleyen satırları okuduktan sonra karar verelim.

Hoca öyle şeyler söylüyor ki onun Türkiye Cumhuriyeti'nin bir bireyi olmayı benimsemediğini anlıyorsunuz! Örneğin: "Bunu Türkiye'de yorumlayanlar, bir Şamanizmin çerçevesi içinde Şovenizmden yola çıkanlar oldu. *(Türkçülük akımını anımsatıyor/ED)* Bir zamanlar Misak-ı Milli dendi, Atatürk milliyetçiliği dendi. *(Ne kadar ayıp değil mi, hiç Misak-ı Milli denir mi? Hiç Atatürk milliyetçiliği olur mu? /ED)* Bütün bunlar yorumlandı, ne oldukları sorgulandı. Bugün de herhalde zannediyorum kendi değerlerimizin, kendi tarihimizin, kendi göreneklerimizin üzerinde durum araştırmak lazım.[164]"

Bu yanıtla kimlik tartışmasını başka alana taşıdığı sanılmasın. Gülen konunun içinde. Yukarıdaki alıntıyı bir daha okuyalım; Misak-ı Milli gibi, tarihimizin ve bağımsızlığımızın tarihsel temeli olan anıtsal belgesini, Bağımsızlık Savaşımızın şehit ve gazilerinin kan ve canları pahasına çizilmiş yurdumuzun sınırlarını alaya alan bu adama cumhuriyet düşmanlığından gayrı bir san bulunabilir mi? Atatürk milliyetçiliğini reddedişi ayrı bir sapkınlık. Şu söyleme bakın: "Bütün bunlar yorumlandı, ne oldukları sorgulandı..." da ne oldu; bizimle ilgisi kurulamadı, demek istiyor. Biz dediği kendisi ve cemaatidir. Tartışmanın ana ekseni olan kimliği sanki ikinci plana atmış gibi. Öyle değil, kendi söylem biçemini kullanıyor, cumhuriyetin dayandığı dinamiklere saldırıyor. Ulusal varlığımızın temeli olan bağımsızlık bilincimizi, devrimlerin kazanımlarını yok sayıyor. Böylece cumhuriyetin kazandırdığı ulusal temele dayalı Türk kimliğini reddediyor. "Avrupalı Müslüman kimliğini taşıyabiliriz." demesi de bundan.

Fethullah Gülen'i okudukça 1919'dan sonrasını, kendi tarihimiz, kendi kültürümüz olarak kabul etmediğini göreceğiz. Onun ve cemaatinin tarihiyle cumhuriyetin, dahası geçmiş yüzyıllarımızın tarihi örtüşmüyor... O kadar ki ona göre kimliğimizle ilgili ulusallık, bağımsızlık ve Ulusal Kurtuluş Savaşımız ya da Atatürkçü görüşler artık miadı dolmuş, değersiz şeylerdir. Oysa o kavramlar bu ulusun dünya ile hesaplaştığı ve ulusal savaşın ve cumhuriyetimizin olmazsa olmaz değerleridir. Ama Gülen bizim dünya ile hesaplaştığımız ne o tarih olaylarını ne de o hesaplaşmayı duygu ve düşünce dünyasına sokmamıştır. Onun dünya ile hesaplaşma tarihi ve olaylarının da bizim ulusal tarihimizle ilgisi yoktur. Onun tarihi mi, işte:

[164] N.S., agy.

"Dünya ile hesaplaşma tarihimiz açısından Mute'den[165] Kadisiye'ye, Malazgirt'ten Çanakkale'ye; devletlerarası muvazenedeki yerimiz itibariyle de Medine'den Şam'a, Şam'dan Bağdat'a, oradan da İstanbul'a uzanan çizgide dünya kadar misal göstermek mümkündür ama biz okuyucunun firaset ve tedailer dünyasına güvenerek bu hususu şimdilik noktalayıp geçiyoruz.[166]"

Mute'den Kadisiye'ye, Medine'den Şam'a, Şam'dan Bağdat'a uzanan yolculuğun bizim tarihimizle doğrudan ilgisi kurulamaz ama Gülen, kolektif şuur/bilinç tezine dayalı değerlendirmeyle ilişki kurmaya çalışır.

Kimliğin altyapısını kolektif şuura bağladığı yazısında: "Millet, ahlak ve içtimai hayatımızın ahenkle yürümesinin yanında varlık ve bekamızın çok önemli esaslarından biri sayılan 'kolektif şuur'un ruhu ve temeli dini karakterimiz ve milli seciyemizdir *(dinsel karakterimizdir/ED).*" der. Bunlar dışında başka etkenler işin içine karıştırılabilir mi? Evet karıştırılabilir ama "fertler ve kitleler üzerinde başka faktör ve saiklerin tesiri olsa da milletin kendi ruh ve mana kökleriyle münasebete geçmesi söz konusu edildiği yerde bunlar çok sönük kalırlar.[167]" vurgusuyla bu seciyenin her koşulda belirleyici ve etken olduğunu, bu belirleyiciliğin sağlandığı ortamda o sonradan eklenen geçici öğelerin etkisiz kalacağını söyler.

Bu söylemin anlamı şudur: Bizim cumhuriyetle elde ettiğimiz kazanımlar, ulusal varlığımızın temelleri geçicidir; millet kendi ruh ve mana köküne sahip çıktığında sönük kalacaklardır. Bunun için, önce milli seciyeye, bir başka deyimle salt inanca dayalı bir yönetim sistemine sahip çıkılmalıdır. Der ki: "Geçmişten bugüne, milli seciye sayesinde milletimizin bütün fertleri aynı duygu ve düşünceyi paylaşmış, aynı mülahazalarla *(düşüncelerle/ED)* oturup kalkmış, aynı heyecanları yaşamış, aynı değerlerin kavgasını vermiş ve aynı mefkureyi gerçekleştirmek için yarışmışlardır."

Onun kimliği işte bu dinamiklerle oluşan ümmet kimliğidir. Çünkü Gülen, ümmet birliğine dayalı ümmet kimliği peşindedir. Tarih boyunca bir ümmet

---

[165] **Mu'te:** Ünlü İslam Komutanlarından Halid Bin Velid'in Bizanslılarla yaptığı savaş. Peygamber zamanında yapılan bu savaşı Gülen bir strateji başarısı olarak niteler. (Fasıldan Fasıla, FF/3, syf: 221)

[166] F.G., Çağ ve Nesil/3, syf: 100-101

[167] F.G., Çağ ve Nesil/6, syf: 100-102

birliği kurulabilmiş midir, bu sorunun yanıtı "Hayır, kurulabilmiş değildir." olacaktır. Bu gerçeği bilmesine karşın bilmezden gelir. Bu koşullar altında hangi kalıcı öge ümmet kimliği için altyapı oluşturabilir ki biz de peşine düşelim. Demek ki kimliğimizin oluşmasında Arapların, bizi temsil etmeyen kendi tarihlerini almak doğru değildir. Çünkü bu, Bağımsızlık Savaşımızı ve Anadolu'daki bin yıllık serüvenimizi göz ardı etmek, tarihimize ve kimliğimize dolaylı bir saldırı ve ihanet olacaktır. Bizim devletler arasındaki dengede yerimizi belirleyen Bağımsızlık Savaşımız ve sonuçlarıdır. Buna karşın o utkunun kabul edilmesi bir yana, Medine'den Şam'a, Şam'dan Bağdat'a uzanan çizgide dünya ile hesaplaştığımız hangi utku, hangi başarı vardır ki kimliğimizin alt yapısını oluştursun. Gülen'in ulusumuzun *(dinsel deyimle bas-u badel mevt'i olan)* ulusal kalkışmayı 1919-1922 arasındaki diriliş ve var oluş savaşını, Sevr'in yırtıldığı tarihsel dönemeci ve Lozan'ı yok sayması, kimliğimizin bu değerlerle ilgisinin kurulamayacağını vurgulamak içindir. Gülen bu tarih sürecini ve gelişmelerini şöyle değerlendirir:

Gülen, Bediüzzaman ve Cumhuriyet

Önce şu satırları okuyalım: "Cumhuriyet, demokrasi yaşanırken, birtakım değerler çok ciddi ihmale uğramıştır." Onun diliyle "Ba'su ba'del mevt"i[168] gerçekleştirecek arayışlar sonucu , "Türk toplumunda bazı gerçekler irdelene irdelene ortaya çıkıyor… Yeniden onlara sahip çıkılıyor. Manada bir değişim yaşanıyor. Kendi kültürümüz ağırlığıyla kendini hissettiriyor[169]"

Gülen, bilinen biçemi ve taktik ustalığını kullanarak değerlerimizin ne zaman ve nasıl yozlaştığını anlatırken her zaman olduğu gibi cumhuriyete saldırır. Hoca'nın sık sık yinelediği "şu kendi kültürümüz, tarihi dinamiklerimiz" nedir dersiniz? Sorunun yanıtını konuşmanın sürdürümünde buluyoruz. Bu söylem, Hocaefendi'nin tarih ve mantık dizgesinin de göstergesi olacaktır. Şu sözler onun:

---

[168] Konuşmalarında ve yazılarında sık sık geçen bu deyim, imanın koşullarındandır. Öldükten sonra dirilmeye inanmaktır. Gülen, bu deyimle Cumhuriyet Devrimi'nin öldürdüğü ya da öldürmeye çalıştığı "Bu millet, millet olma dinamiklerini yeniden elde edecektir." der! Bizim Rönesansımız dediği dirilişi "Bugünkü kargaşa ve bunalımların da aynı ruhi zaferleri takip edeceğine ve milletçe bir ba'sü ba'del mevt geçireceğimize inancımız tam." (agy, syf: 11) söylemiyle bekler.

[169] N.S. agy, syf: 33

"...ama bazı şeyleri dışarıdan alırken bu bize uyar mı uymaz mı demeden bizi bir kalıba koymaya çalışıyorlar. Oysa bu milletin, bu devletin, bu toplumun kendine has özellikleri vardır. Onu kendi özelliklerinde aramazsak başkalaştırmış oluruz. Bu da toplum çapında yeni buhranlara sebebiyet verir. Biz de bu buhranları yaşıyoruz. Başka kalıba koyamazsınız, bu milletin atamayacağı şeyler vardır. Özü vardır, din gibi çok önemli bir dinamiği vardır... Aynı ayrı güzel şeyler söyleniyor ama özümüzü yakalama fırsatı bulamıyoruz.[170]"

Gülen'in dünyasında her şey tek ölçütlü ve tek boyutludur! O tek ölçüt, tek boyut salt din öğesidir. Hoca'nın istediği ve özlediği, eğitim yoluyla gençleri yetiştirerek kurmayı planladığı sistem, "din için devlet" ilkesine dayalı bir sistemdir. Onun dünyasında egemenlik halka-ulusa ait olamaz. Cumhuriyet, dini kamusal alandan ayırmayı denediği için, kabul edilmez, onun diliyle merduttur-reddedilmiştir. Cumhuriyetle toplum tarihsel dinamiklerinden koparılmış, din yok sayılmıştır. Bir buhranlar dönemi başlamıştır. Der ki:

"Bu buhranlar döneminde bir kısım kara ses ve kara ağızlar, durmadan dini, dindarı karalıyor ve sürekli Batı menşeili (*kaynaklı/ED*) çılgınlıkları nazara veriyordu (*göz önüne seriyordu/gündeme getiriyordu/ED*) Elbette ki bizim o dönemi ve o dönemin ucuz piyonlarını unutmamız mümkün değildir. Ülkemiz ve insanımıza rağmen bu zemini hazırlayanlar, ma'şeri vicdanda ilelebet tarihi suçlular olarak yad edileceklerdir.[171]"

Görüldüğü gibi burada yalan ve cumhuriyet düşmanlığı anıtlaşıyor. Düşmanlık duygusu öylesine koyu ki kendini kaybediyor ve yalanla eşleşiyor. Din yok sayılmış öyle mi? İnsan ancak böylesine bir yücelikte (!) yalanla bütünleşebilir.

Kara düşünceliler ne derse desin, kimse bu ulusun dinini ne yadsıma ne de din dışı bir sistem yaratma çabasında olmuş değildir. Laiklik de dinsizlik değildir. Bizi tam olarak kabul etmeyen İslâm âlemiyle aramızda en az yüz yıllık uygarlık ayırımı olduğunu görürsünüz. Bu yüz yıllık gerilik, Peygamber'in "Onlar işlerini danışarak çözümlerler." hadisine karşın, her sorunu din kurallarına göre ele almanın aymazlığına dayanır. Evet laiklik dinsizlik değildir, dinin siyasal ve

[170] N.S. agy, syf: 33-34
[171] F.G. Ruhumuzun Heykelini Dikerken, Nil Yayınları, 1998, syf: 31

yönetsel erkin işine karışmaması; kamu düzeninin, sorunların danışarak çözülmesi ilkesi içinde yürütülmesinin de güvencesidir. Ulusal istencin, yalnız onun değil bireyin inanç özgürlüğünün de güvencesidir. Siyasal sistemin ve kamu yaşamının dinsel etkiden uzak kalması çağdaş yönetim anlayışının gereğidir. Oysa Gülen ve onun gibiler, yönetim sisteminin meşruluğunu dine dayandırırlar. Onların bu düşüncesine uygun olmayan sistem meşru değildir. Bu tutum dinin siyasete alet edilmesinden başka nedir ki? Bu düşüncede olanlar, bunun dini siyasete alet etmek olduğunu kabul etmezler. Hocaefendi ve Bediüzzaman da sözde, dinin siyasete alet edilmesine karşıdır… Devrim cumhuriyetini, "teşri-i meşrua" temelinde, (*Şeriata dayalı*) olmadığı için benimsemezler, sürekli eleştirirler, eleştiri nedir ki Gülen'e göre, cumhuriyet "Karanlık bir dönemdir. Kendi tarihimiz, kendi değerlerimizin yok sayıldığı, geçmişimizden koparıldığımız, köksüzlüğe mahkûm edildiğimiz bir dönemdir." Said Nursi'ye göre, devrimci cumhuriyet "İstibda-ı mutlaka/zorbalıktır[172]" Bu zorbalıktan kurtulmanın yolu din için devlet düzenine geçmektir. Sözde, dinin siyasete alet edilmesine karşıdırlar ama Osmanlı'nın "devlet için din" uygulaması yerine, devletin din için kurulmasın, yani "din için devlet" kavramını savunurlar. Devletin bu ilkeye göre kuruluşunda dinin siyasete alet edilmediğini, siyasetin dinin emrine verilmiş olduğunu; böylece dinin siyasetin dışında tutulduğunu savunurlar. Oysa "din için devlet" sisteminde bile, dört halifeden üçü din adına öldürülmüştür, hem de Peygamber'in Selefi Salihin diye övdüklerinin bir bölümünce!

Dine gerçek saygı; dini, her koşulda siyaset dışı tutmakla sağlanır. Dini, siyaset dışı tutmayı düşünemeyen Gülen ve onun gibiler için, cumhuriyet meşru koşullara dayalı olmadığı için meşru değildir. Peki, özgürlüğün ve meşruluğun dayanağı nedir?

Özgürlük ve meşruluk temelinde cumhuriyet

Bu konuya açıklık getirmek için Bediüzzaman'ın Cumhuriyet Devrimi'ni nasıl nitelediğini ve hem kurucusuna hem de sisteme çirkin nitelemelerle saldırdığını yakından görelim. Denilebilir ki Bediüzzaman'ın düşüncelerinden Gülen'i sorumlu tutmak ve sorgulamak doğru olur mu?

[172] Bediüzzaman Said-i Nursi, (BSN), Şualar, Yeni Asya Yayınları, syf: 242, (BSN, agy)

Gülen, eğer Bediüzzaman'la yakından ilgili ve onun izleyicisi olmasaydı, Nursi'den "selefim" diye söz eder miydi? Eğer Nursi'ye bağlı olmasaydı, onun izinden yürümezdi. Yürümek de ne söz, onun ilkelerini ve yöntemini kabul etmeseydi, düşünce ve eylem dünyası Said-i Nursi'nin düşünce dünyasıyla örtüşür müydü? Samanyolu TV'deki canlı yayında, "Sizi haklayacaklarmış haberiniz var mı?" sorusuna verdiği yanıt bu örtüşmeyi kuşkuya yer veremeyecek açıklıkla anlatır. "Nerede bende o şans, Allah yolunda şehit olmak, mazlumen (*zulüm altındayken/ED*) mağduren (*haksız yere*) öldürülerek her gece belki rüyama giren selefimle beraber haşrolmak..." sözleriyle Said-i Nursi'nin yolunda olduğunun altını çizer.[173] (*ahrette dirilip mahşer yerine birlikte gitmek/ED*). Burada bir yandan selefim dediği Bediüzzaman'ın "mağduren ve mazlumen öldürüldüğünü" gündeme getirirken selefine olan bağlılığını vurguluyor.

Selefiyle haşrolmak için ölümü göze alan Fethullah Gülen'in cumhuriyete bakışı "çağın en büyük dâhisi" dediği selefinden başka mı olacaktır? Şimdi o büyük mütefekkirin (!) cumhuriyetimize bakışını ve nasıl nitelediğini görelim:

"...Küfrü mutlak hesabına çalışanlar (*kesin olarak dinsizlik için çalışanlar/ED*) 'istibdadı mutlaka' cumhuriyet namı vermekle; (*halkı dışlayarak kurdukları zorbalık sistemine cumhuriyet adı vermekle/ED*). İrtidadı mutlakı *(dinden kesin kes çıkmayı/ED*) rejim altına almakla; Sefahatı mutlaka medeniyet ismi vermekle, (*kesin anlamda ahlaksızlığa, arsızlığa ve namussuzluğa medeniyet demekle/ED*) cebr-i keyfiyi küfriye kanun ismini takmakla, (*Allah'ın varlığını ve İslâm'ın hükümlerini inkâr ederek kendi keyif ve arzularını kanun diye yerleştirerek/ED*) hem sizi iğfal, (aldatarak/ED) hem hükümeti işgal hem bizi perişan ederek, hâkimiyeti İslâmiye'ye (*Allah'ın egemenliğine/ED*) ve millete ve vatana ecnebi hesabına (*yabancıların çıkarları için/ED*) darbeler vuruyorlar.[174]"

Bediüzzaman'a ait bu metni alıntılayan kitap, adını Bediüzzaman'a ait şu söylemden almıştır: "Ben dindar bir cumhuriyetçiyim." Yazarın alıntılanan sözlerle ilgili yorumunu okuyalım: "Bu ifadeden anlaşıldığı gibi yönetimi ele geçiren bazı insanlar, (*Mustafa Kemal ve yakın devrimci arkadaşları/ED*) ülkede gerçekleştirmek istedikleri şeyleri maskeleyerek milleti kandırma yoluna

[173] Dr. O. Ö., agy, syf: 56
[174] BSN, agy, syf: 242

gitmişlerdir. Çünkü bu insanlar, istibdat (*zorbalık/ED*) arzularının, dinden çıkma ve dinsizliği yerleştirme maksatlarının ahlaksızlık ve küfürden kaynaklanan keyfi isteklerinin millet tarafından reddedileceğini biliyorlardı. Çünkü milletin kimlik yapısı İslâmiyet'ti. Onun için bu gizli amaçlarını kimsenin reddedemeyeceği sihirli kavramlar olan cumhuriyet, rejim, kanun ve medeniyet ile kamufle edip gizlediler.[175]"

Şimdi bir kez daha sorgulayalım, Atatürk cumhuriyetini bu nitelemelerle karalayan mürşidin/yol göstericinin izleyicisi (*şakirdi, öğrencisi*) cumhuriyet çocuğu olabilir mi? Cumhuriyete yapılan böyle bir niteleme yalnız Gülen'e değil Türkiye Cumhuriyeti'ne de hakaret değil midir?

Nurculuk ve özgürlük

Peki, Nur cemaatine göre özgürlük nedir, özgürlük denince ne anlaşılır? Hoca özgürleşmeden ve özgürleştirmeden ne anlar, nasıl anlatır? Önce çağın en büyük mütefekkirinin/yol göstericisinin görüşlerini alalım:

Said-i Nursi'ye göre özgürlük ancak "meşru'a" *(şeriatın koyduğu kurallara)* uygun bir sistemde gerçekleşir, yani "özgürlüğün sınırını şeriat çizer", "herkes, harekâtı meşruasına göre şahane serbesttir[176]" Yani kişi şeriatın kurallarına uyduğu sürece özgürdür. Bu bağlamda özgürlük, "Hürriyet-i şer-i ile *(şeriat hukukuna dayalı özgürlük ile/ED)* insanın kendi kendisine ve başkalarına zarar vermemesidir.[177]"

Bir başka deyişle özgürlüğün sınırlarını İslam'ın ilkeleri çizer, özgürlük bu ilkelere uygun devinmekle elde edilir. Der ki "İnkıyad-ı vicdan ile ahkam-ı şer-i ile takayyüd, hürriyette tekemmüldür.[178]" Yani, "özgürlükte en ileri düzeyi yakalamak, şeriata tam bir vicdan bağıyla boyun eğmekle sağlanır." Bir başka deyişle, şeriat hükümlerinin geçerli olmadığı bir yerde özgürlük de yok demektir. Hoca'nın piri muganı, çağın en büyük mazlumu olarak selamladığı Said-i Nursi'nin özgürlük anlayışı budur.

---

[175] İHD, agy, syf:224

[176] BSN, Münazarat, Yeni Asya Yayınları, syf: 17

[177] BSN, agy, syf:16

[178] BSN, (Aslında bu tarihlerde Said-i Kürdi olarak anılıyordu/ED) Volkan gazetesi, sayı:102, 12 Nisan 1909'daki yazısından. (İslam'ın tüm hükümlerine vicdanın tüm duygu ve düşünceleriyle bağlanmak özgürlükte mükemmeliyete ulaşmaktır.)

Peki, Gülen özgürlükten ne anlar? Gülen'in çok seyrek ele aldığı bir konudur özgürlük. Araştırmalarım sırasında, kölelerin azadıyla ilgili açıklamalarında karşılaştım bu kavrama. İlginçtir, Hoca köleyi insan olarak görmüyor, dahası insanlığın erdemlerinden uzak görüyor. Bu nedenle de kölenin azad edilmesinden önce "mükemmel insan teminatı"na kavuşturulması gerektiğini savunuyor. Bu savunmanın bir başka amacı var. Hoca bu amaç için kölelikten, kölenin özgürlüğe kavuşturulmasından, köleyi insanlaştırmanın zorluğundan boşuna söz etmiyor. Bir amaca yönelik olan, şu mükemmel insan şifresini çözelim diyorum.

Cumhuriyet Devrimi ve yaratılış bozulması

Bilindiği gibi her düşünce akımında ya da inanç sisteminde aslolan insanın tüm yetenekleri ve varlığıyla insanlık içindeki yerini alabilmesi için eğitilmesi ön koşuldur. İnsanın insan olması her yönden gelişmişliğiyle orantılıdır. Şu sözler Hoca'nın:

"İslam tatbikatta mükemmel insan teminatını, insandaki irade ve hürriyetle alakalı olarak mütalaa etmektedir. Binaenaleyh, naks *(eksik)* ve natamam *(tamamlanmamış)* fertler, olgun insanlara ait bir kısım işleri eksiksiz yapamayacaklardır."

Yani, gelişmiş bir kişiliğin güvencesi, özgürlüklerin temeli olan irade özgürlüğüdür. Bu nedenle tam olarak gelişmemiş kişiler, gelişmiş insanların yapabilecekleri işleri yapamazlar. "Peki, ne yapmalı ki bu kişileri topluma kazandırabilelim?" sorusunun yanıtı şöyle: "…bu tür fertlerin, terbiye-i Muhammediye(sav) *(İslami terbiye ile/ED)*ile olgunlaşacakları ana kadar, bu işin tam tatbikat bulmaması normaldir.[179]" Gülen demek istiyor ki bu kişileri Peygamber'in kölelere verdiği terbiyeyle eğiterek yeniden kişilik kazandırılması gerekir. Bunlar ancak bu yolla insanlık içine girebilirler.

Neden diye soranlara yanıtı hazır: "Bu insanlar… köle iken alıştıkları tutum ve davranışlar nedeniyle özgürlüğün gereklerini yerine getiremezler." Çünkü "İtiyat ve alışkanlıklar, insanda ikinci bir tabiat meydana getirir. Bunu giderme ve eski hali ihya etme, bir vahşi hayvanı terbiye kadar zordur. Kölelik de öyledir

[179] F.G. AGT. Kitap/1, syf: 110

ve o bir fıtrat deformasyonudur. Islahı uzun zaman ister.[180]" Hoca bir başka yerde, "bunların çocuk gibi olduklarını eğitilmeleri gerektiğini" söyler.

Peki, Gülen'in bu konu üzerinde bu denli ayrıntıları ele alarak durmasının nedeni nedir dersiniz? Vurgulamak istediği bir şey mi var ki böylesine ısrarla sürdürüyor konuyu? İsterseniz şu değindiği fıtrat deformasyonunun anlamını bir kez daha ele alalım. İnsan, İslam dinine göre tam ve kâmil/gelişmiş olarak yaratılır. Hristiyan inancı insanın günahkâr olarak yaratıldığını savunur. Bebeğin kilisede kutsanmasıyla eksikliği giderilmiş olur. İnsan İslam'a göre, tam ve mükemmel/eksiksiz yaratılmış olarak kabul edilse de böyle bir insan zamanla İslam çevresinden çıkarsa doğuştan kazandığı olgunluğu yitirir. Önce bozulmaya başlar sonra beden olarak insan olmasına karşın ruh ve mana olarak insan başka bir mahlûk olur. Kısaca bu, kişiliğin bozulmasıdır, giderek yitirilmesidir. Kişiliğin bozulması ve yitirilmesi toplumun kültürel temelinden tarihsel dinamiklerinden koparılmasıyla da oluşur. "Ve bu tür bozulmalar müstemleke halkının yozlaşmasından daha tehlikelidir." Hoca ne mi demek istiyor? Atatürk'ün kurduğu bu cumhuriyette yaşamanın, insanda, doğuştan kazanılmış olan insanlık özelliklerinin yitirilmesine neden olduğunu ve bu nedenle de bu ülkede, sözde özgürce yaşamaktansa dinsel yaşamını Bediüzzaman'ın gösterdiği doğrultuda sağlayabileceği bir yerde, ABD'nin ya da İngilizlerin müstemlekesi olarak yaşamanın daha hayırlı olacağını söylüyor.

Yukarıda da gördüğümüz gibi Hoca, gerçek bir saptırma ustalığının başarılı bir örneğini daha veriyor. Sözlerini dikkatle okuyun, çoğu soru ve yanıtların kaçak oynayan bir oyuncunun taktikleri olduğunu saptarsınız. Hocaefendi, sizi doğru yanıtlar vereceğiniz sorularla hazırlar ve son anda amacına ulaşmak ister. Bu onun sık sık uyguladığı bir saptırma ve yönlendirme taktiğidir ve el hakk/doğrusu çok da başarılıdır. İşte örneklerden biri:

Cumhuriyet ve kişiliğin bozulması

Cumhuriyetin kişiliği nasıl bozduğunu Bediüzzaman'ın, cumhuriyeti nitelemesinden çıkarak düşünelim. Ona göre, "İstibdad-ı mutlaka kesin anlamda despotluk olan bir sisteme, cumhuriyet adı vermekle; irtidad-ı mutlakı, dinden yani İslamiyetten çıkarak yerine dinsizliği, rejim altına almakla; sefahat-ı mutlaka, ahlaksızlığa medeniyet demekle' ve Cebr-i keyfiyi küfriye

[180] F.G. aynı yerde

Allah'ın varlığını ve İslam'ın hükümlerini inkâr ederek kendi keyfi isteklerini kanun zoruyla yerleştirmekle, hem sizi iğfal hem hükümeti işgal hem bizi perişan ederek hakimiyet-i İslamiye'ye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbe vuruyorlar.[181]" Çünkü dinsizlik insan fıtratına yaratılış amacına aykırıdır. İnsan topluluğunun yaratılışına aykırı yaşamaya zorlanması doğru değildir. Böyle toplumlar tarihi gerçekleri göremezler, "utandırıcı bir hayatı yaşayarak zillet içinde" kalırlar ve gün gelir "keşke" diye dövünürler.

"Keşke, ülke ve insanı ve nesillerin çeşit çeşit erozyonlarla *(tedenniyle)* yozlaştırıldığı, soysuzlaştırıldığı o karanlık günlerde, 'yeter bu tarihi yanlışlık!' deyip kükreyebilseydik! Keşke ilerici görünme hevesiyle Kur'an'la gelen ilahi mesajlara sataşıp durduğumuz o hezeyan dönemlerinde, dillerimiz tutulsaydı da, cahil kitlelere şeytan ve şeytana da maskara olmasaydık." deyip inleyecekler. Ama beyhude...

"...daha acısı da bu alil *(hasta/ED)* ruhlar, kendilerini küçük düşüren bu kabil hastalıklarını bir türlü idrak edemediler. *(anlayamadılar/ED)* ...edemediler de Moliere'in dediği gibi, hastalığını hissetmeyen hastalar gibi hep şifaya *(iyileşmeye/ED)* kapalı kaldılar.[182]"

Yukarıda değindiğimiz gibi, Hocaefendi'nin dilinde bu durum şahsiyetin *(kişiliğin)* yitirilmesidir, yaratılıştan kazanılan özelliklerin yok olmasıdır. Bu neye benzermiş biliyor musunuz?

"Tıpkı kölelerin kişiliğinin yitirilmesinde olduğu gibi" diye başlıyor ve böyle bir durumda yapılacak iyileştirme sabırlı çabalar ister. Çünkü böyle bir kişi elli yaşında da olsa "çocuk mesabesindedir" *(gibidir/ED).* Hayatı bilen ve hayata açık olan birinin yanında ilim ve terbiye görmeye, hayat ve onun kanunlarını öğrenmeye ihtiyacı vardır.[183]"

Hoca buradan çıkarak hangi kapıyı çalacak izleyelim. "Bu husus, değil hürriyetini yitirmiş köleler için, belki müstemleke haline getirilmiş ve uzun zaman istismar edilmiş *(sömürülmüş)* pek çok devletlerde de hissedilen bir marazdır/hastalıktır." Bu sözler yerinde ve doğrudur. Şimdi okuyacaklarımız da öyle: "Evet bu milletlere dahi, uzun zaman terbiye verilip şahsiyet ve benlik kazandırılmaz ise" ne mi olur? Bunlar "...yabancı milletlere karşı bağlılıktan ve alkış tutmaktan geri kalmayacaklardır.[184]" Bu sözlere hayır diyebilir misiniz?

---

[181] BSN. Şualar, syf: 242
[182] F.G. Çağ ve Nesil/4, syf: 104
[183] FG. AGT/1, syf:111
[184] FG. AGT/1, syf:110-111

Elbet denilemez çünkü gerçeğin kendisidir. Bunlar "Asrın Getirdiği Tereddütler, (AGT)" adlı yapıttadır. Hocaefendi'nin bu denli doğru değerlendirmeyi niçin yaptığını görelim şimdi.

Şu vurguya bakın: "Hatta diyebilirim ki şahsiyetini yitirmiş milletlere yeniden benlik şuuru kazandırmak, esirlere insan olduklarını öğretmekten daha zordur..." Bu sözlerden sonra o iki ayrı düşünce yapısından ilkine dönüyor ve "Her ne ise, saadet harici oldu..." diyerek okuyucunun dikkatini bu söyleme çekmek istiyor. Gerçekte söylemek istediği de bu son söylemde saklıdır. Demek istiyor ki:

"Türkiye cumhuriyeti, ulusu tarihi dinamiklerinden kopardığı için, ulus kimliğini yitirmiştir. Cumhuriyetin esiri olup, insan olma niteliğinden yoksun kalmıştır. Bu bir kimlik, insanlık bilince yıkımıdır ve benlik şuuru kazandırmak, esirlere insan olduklarını anlatmaktan daha zordur."

Şimdi, Hoca'nın sözlerinden çıkarak bu daha zor olan konuyu açalım. Ve cumhuriyetin bizi insanlık niteliklerinden nasıl uzaklaştırdığını (!) öğrenelim. Hem de ne denli bozuk bir sistem olduğunu da! Söz Gülen'de:

"Evet, asırlardan beri millet düşmanlarının bu millete en sinsi en şeytani planları daima onun ruh ve vicdanını şanlı geçmişinden koparma, onu milli değerlerine karşı yabancılaştırma ve özünden uzaklaştırma istikametinde olmuştur. Zira milli ve dini değerlerinden mahrum edilen milletlerin, en emin kuvvet kaynaklarını, en müstahkem siperlerini kaybedeceklerini onlar da çok iyi biliyorlardı. Onun için öteden beri sürekli olarak ruh kökümüze mukaddeslerimize geçmişe ve geçmişlerimize hücum edip onları karalamaktan geri kalmadılar... Kalamazlardı da çünkü bizler o kök ve o değerler, o ölülerin semereleri ve devamlarıydık..."

Burada, bizi geçmişimizden kopardığı için kötülenen, cumhuriyet ve devrimleridir. Millet düşmanı olarak gösterilen de Mustafa Kemal Atatürk'tür. Devrimlerin bizi kökümüzden koparması Gülen'in fikri ve zikridir. Biz, Türk olarak geldiğimiz Anadolu'da, sonradan yitirdiğimiz bu özümüzün değerlerini ancak Cumhuriyet Devrimi'yle kazandık. Bunun içinde elbet sonradan kazanılan din de var ama o da özüyle yeniden kazanılmayı bekliyor.

Fethullah Gülen, bu kök ve öz değerlerin yitirilmesini yorumlayarak bunun, köleleşmekten de öte insanlık değerlerinin tümden yitirilmesine yol açtığını, bu aşağılık duruma bizi cumhuriyetin ittiğini, bu konumdan çıkmanın, kurtuluşumuzun zorluğunu anlatmak istiyor. Kölelerin insanlaştırılmalarının "vahşi hayvan terbiye etmek kadar zor" olduğuna değinmesinin bir başka

anlamı daha olmalı. Hele şu "her ne hal ise sadet harici *(konu dışı/ED)* oldu" diye geçiştirmeye çalıştığı bölümün son tümcesi var ya, "şahsiyetini yitirmiş milletlere, yeniden benlik şuuru vermek, esire insan olduklarını öğretmekten daha zor" olan anlatım. Yukarıda da değindiğimiz gibi, söylemek istediği burada gizlenmiş... Görülüyor ki bu kadar uzun anlatım, salt bu vurgu içindir. Öyle ki bunların "saadet harici" *(konu dışı)* olduğunu söyleyerek, dikkatleri özellikle bu sözler üzerine yoğunlaştırıyor. Dikkatli bir okuyucu, neden konu dışıdır bu sözler, diye sorgulayacak ve yeniden okuyacaktır. Bunun dikkati çekmek için kullanılan bir yazın sanatı, taktiği olduğunu bilelim.

Hoca'ya cumhuriyet düşmanı derken ne denli haklı olduğumuz anlaşılmıyor mu?

Gülen'in fikri ve zikri cumhuriyetin devrim yıllarını aşağılamaktır. Fıkrada olduğu gibi: Hani her gece av öyküleri anlatan yalancıya arkadaşları söz vermeyince kendini yere atar ve "Bir kez de avda olmuştur." der ya, işte öyle, bir fırsatını yakalayıp cumhuriyete ve Atatürk'e, devrimlere saldırmak onun öncelikli, savsaklanmayan işi Cumhuriyet Türkiyesi olmasın da Avrupa olsun; dahası sömürge yaşamı içinde olsun önemi yok. Yeter ki her şey din atmosferi içinde ele alınsın yaşansın ve gelişsin! Türkiye'deki dinsel yaşam yeterli değildir ve onun gibiler için. Batı'yla ilişkilerimizin gelişmesini de bu amaçla isterler. Batı'nın insan hakları kavramına sığınarak insan haklarını, İslam hakları olarak değiştirinceye kadar insan hakları savunucusudurlar.

Nevval Sevindi'nin şu sorusuna verdiği yanıta bakalım. Soru: "Avrupa ile entegrasyon mu Erbakan'ın peşine düştüğü D8 mi?"

Gülen, uzun açıklamalarının bir yerinde "Avrupa'yla bütünleşmemiz çok önemli." diyor. Ama koşulu var, kendi kültürümüzün ağırlığıyla olursa, Avrupa ile entegrasyona evet. Çünkü: "Kendi din yorumumuz ve anlayışımız ağırlığını hissettiriyor. Bu dinamiklerle artık 21'inci asra açılırken, hangi dinin içinde olursak olalım kimsenin bize bir şey bulaştırmaya gücü yetmeyecektir.[185]"

İlginç bir yargı ve sav! Kimsenin gücü yetmezmiş! Neden dersiniz? Yanıtı bulabilmek için Hoca'nın gelecekle ilgili projelerinin ve bunların başarı koşullarının bilinmesi gerekir. Hoca zaten 21'inci yüzyılın İlay-ı Kelimetullah, Tanrı'nın adının yüceltilmesi, yüzyılı olacağını söylüyor ya. Bunun için yetiştirdiği altın neslin ışık süvarileriyle çözümleyecek bu sorunu. Öyle ya, Tanrı'nın adını güneşin doğup battığı her yerde yücelttiğinde, dünya avucunun

[185] NS. agy. syf: 33

içinde olacak. Eee bu durumda ha Avrupa'da ha Amerika'da, ne ayırt eder ki? Bir fantezi mi diyorsunuz. Kim bilir belki Hoca haklıdır?..

Ama onun burada altını çizmek istediği başka bir şey olmalı... Dikkatle bir kez daha okuyalım şu son sözleri: "...hangi dinin içinde olursak olalım." Allah Allah diyorsunuz içinizden, ne demek bu "hangi dinin içinde olmak"? Çözümü biraz sonra arayalım isterseniz.

Gülen, kimliğimizi ulusallık ya da Atatürkçü temele dayandırmamızı doğru bulmuyordu. Bunun kimliksizliğe neden olduğu görüşündeydi. Hoca'nın mantığıyla bakarsak "Bunun yerine bir başka öğeyi koymalıydık. Geçmişte bizim kimliğimizin temelinde din vardı. Öyleyse, geçmişimizle barışarak kimliğimize sahip çıkmalıydık. Yoksa kişiliğimizi yitirdiğimiz dönemde olduğu gibi kimliksiz kalırdık." Hoca'nın demek istediği özetle buydu. Doğru mu diye sormaz mısınız? Sahi biz ulusal bir devlet kurmadık mı? Bir ulus devletin yurttaşları kimliksiz midir ki başka bir kimlik arasınlar.

Bu tür yargı ve önerilerin bir benzeri daha olacak, biraz zorlayın anılarınızı. Hani Graham Fuller adlı bir CIA görevlisi var ya! İşte o daha yıllar öncesinden başlamıştı bu tür değerlendirmelere. Hoca'nın iyi bir öğrenci olarak Fuller'den aldığı dersi iyi çalıştığı anlaşılıyor. Fuller, 1990 yılı Şubat'ında o zamanlar Cumhuriyet gazetesinin Washington temsilcisi Ufuk Güldemir'le yaptığı söyleşide söyledikleriyle, bugünlere işaret ediyormuş! Fuller'in bu söyleşisi, başında bulunduğu Rand Corparation adlı kuruluşun hazırlattığı, Türkiye'deki İslamcı akımlarla ilgili raporu üzerindeydi.

Fuller diyordu ki:

"Atatürk'ün düşünceleri çağı için son derecede güçlü düşüncelerdi. Ama onun sayesinde yaratılmış olan bugünün entelektüel güven duyan güçlü Türkiye'si, artık ulusal kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü hatta İslam'ın günlük yaşamdaki yerini yeniden düşünmelidir."

Türkçede bir deyim vardır haddini aşmak, işte tam yeri, adam haddini aşıyor. Öyle ki yeniden yapılanma formülü vermeye kalkıyor. Ulusal kimliğini düşünmeliymişiz. Sonra yörüngemizi, daha sonra dünyadaki rolümüzü... Allah Allah, ben bunları düşünemiyorum da ABD'nin adamı mı "düşün" diyor demez misiniz? Ama sana ne diyemediğimiz için, bu öneriler yerini buluverdi. Türkiye birden bir kimlik bunalımına girdi. Evet! Kürdüyle Türküyle İslamcısıyla; Alevisi ve Sünnisiyle hepimiz kimlik arayışına girdik. Kimler girmedi derseniz, Ermeniler ve Yahudiler. Evet, onlar Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olduklarının bilincindeydiler demek ki!

Peki, yörüngemiz belli değil miydi? "Yurtta barış dünyada barış" bizim ulusal amaçlı rolümüzü belirlememiş miydi?

Bu nedenle olsa gerek, gazeteci soruyor: "Yörüngesini yeniden düşünmeli derken ne demek istiyorsunuz?" Yanıt bizim iç işlerimize kadar uzanma düşüncelerini yansıtıyor. Sanırım bunların projeleri de yapılmış uygulama aşamasındadır. Bu soruyu beklermişçesine cumhuriyetin devrimci atılımlarını da eleştirmenin ötesine geçiyor ve öğüt vermeye, yol göstermeye başlıyor. Örneğin, Atatürk modelinde, dinin kalkınmanın önünde engel olduğu düşüncesini "Kemalizm büyük ölçüde İslam'ın eğitim, bürokrasi, yargı üzerindeki köhne ve ezici yükten" kurtulmak istiyordu yargısından sonra, şu öneriye geçiyor:

"Türkiye bugün İslami düşünce ve eğilimler konusunda daha esnek olmalı. İran gibi olun demiyorum ama İslam'ın özel yaşam ve kamu yaşamındaki rolü konusunda esnek olmak ve İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür.[186]"

Şimdi, 1990'larla birlikte girdiğimiz kimlik arayışlarının nereden kaynaklandığını düşünebiliriz artık. Şu tümceyi döne döne okuyun lütfen: "Geçmişteki radikal laiklik döneminde İslam'ın yaşamınızda nasıl dışlanacağı bir fikri sabit haline gelmişti. Bence bu bugün daha az lazım bir reaksiyon."

Hoca'nın bu çalışmada belgelerle sergilediğimiz Cumhuriyet Devrimi ve geleceğe yönelik düşünce planlarıyla Fuller'in önerileri nasıl da örtüşüyor değil mi? Hoca mı yoksa Fuller mi, birisi dersini iyi bellemiş. Sanırım ABD'nin, Sovyetlerin parçalanmasından sonra Orta Doğu ve Avrasya ile ilgili planları için Hoca vazgeçilmez oluverdi. Bir uç beyi gibi kullanılacaktı. Onun dünya görüşü ve Atatürk'e bakışı da gizli değil. Öyle ki Hoca yalnız devrimleri değil, ulusal kalkışmamızı, bağımsızlık bilincimizi ve bunun ulusal bilincimizin ayrılmaz parçası olduğuna da özümsemiş değil. Özümsemek ne söz, kin ve nefret beslediği de açık ve ortada.

Sovyetlerin yıkımından sonra ABD'nin Yeni Dünya Düzeni'nde tek buyurgan olduğu Körfez kriziyle anlaşıldı. Bosna ve Kosova krizlerinde bunu daha da pekiştirdi. Gerçek amacına, küreselleşme adıyla dayattığı ekonomik egemenliğine giden yolda engel tanımadan ilerliyor. ABD bu yeni düzende

[186] AGBTİA. syf: 98-99

dünyayı kucaklamaya doğru koşuyor. ABD, Amerika kıtasında ekonomik birliği sağladığını açıkladı. Dünyanın öteki bölümlerinde, özellikle Orta Doğu ve Avrasya'da etkinliğini sağlamak için en az otur kırk yıl sonrasını kapsayan stratejik ve taktik planlarını da hazırlamış olmalı. Kuşkusuz, İslam ve Orta Doğu konusunu 1980'lerin ortasında ele almış ve İslam'ın ABD çıkarları açısında Türkiye ve Orta Doğu'daki rolünü incelemeye başlamıştı.

Bu arada bir başka dünya fatihi de İlay-ı Kellimetullah için, yıllardır sürdürdüğü sözde zahidane çalışmalarını güncelleştirdi. Fethullah Gülen Hocaefendi'den söz ediyorum. Mesih rolüyle, dünyayı sapkınlıktan kurtarma ve tüm insanları kıyamete değin, İslam bayrağı altında toplama amacını gerçekleştirmenin çabası içinde. Daha birkaç yıl öncesine değin, bu çabada yalnız Tanrı'ya güvendiğini, ondan yardım beklediğini söylerken, bir de baktık, hastalanıp New York'ta sağaltılırken, "Amerika dünyanın düzenindeki bir milletin adıdır, onun izin vermediği hiçbir şey, dünyanın hiçbir yerinde gerçekleşmez." deyiverdi. Bu sözün bir başka hedefi daha vardı. 28 Şubat sonrasında, amaçlarına engel çıkaranlara ABD sopasını gösteriyordu. Sonra Papa hazretleriyle görüştü. O artık, ABD'nin kanatları altında, Mesih rolüyle Şam'da bineceği beyaz atla dünyayı fethedeceği günü bekliyor. Bu fethin ön hazırlıkları dünyanın şurasında burasında açtığı okullarda yetişen altın nesil ve ışık süvarileri değil miydi?

Fethullah Hocaefendi'nin bu fetihte yardımcısı artık Amerika Birleşik Devletleri'ydi... Gerçekte ABD, Hoca'yı koruyor. Çünkü Hoca, evrensel stratejisine, küreselleşme tasarısına o okullarla, ABD'nin hazırladığı Ilımlı İslam tezine verdiği destekle yardım ettiğini düşünüyor. Hoca, ABD'yi kullandığı kanısında sanırım. Yoksa küfre uzanan, o ABD övgülerinin anlamı kalır mı? ABD de öyle, Hoca'yı kullanıyor. Sonuç mu? Yaşayıp göreceğiz kimin kimi kullandığını...

Fuller'in yukarıda değindiğimiz sözleri o çalışmadan esinlenerek söylenmişti. Ne diyordu Fuller: "Türkiye artık kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü ve İslam'ın günlük yaşantıdaki yerine yeniden düşünmelidir."

Sahi biz İslam'ı günlük yaşantımızdan çıkardık mı? Ne zaman çıkardık? Bizim özel yaşamımızda İslam'ın silindiği bir dönem var mı? Ne demek istiyor bu adam? Sorduk mu, ulusça eleştirdik mi, ne demek istiyorsun dedik mi? Hayır, öylesine ulusal bilinçten uzak yaşıyoruz ki... Elin oğlu bizim ulusal sistemimizi yeniden yapılandırmak istiyor, öyle gizlice değil planlarını projelerini açıklayarak, şunu söyle yap diyor, biz susuyoruz. Susuyoruz ve gerçekleri açıklamak gerektiğini bile bilmiyoruz. O suskunluk işte başkaları tarafından dolduruluyor. Ve Fethullah Gülen çıkıyor karşımıza. Onun da söylemi aynı!

Düşmanlar düşmanca düşüncelerde birleşiyorlar, biz susuyoruz. Yalanlar karşısında susuyoruz. Türkiye'de İslam'ın günlük yaşantımızdan silindiğine ilişken sözleri bile yalanlamıyoruz. Böylece Hoca haklı çıkıyor.

Ben cumhuriyet kuşağındanım. Ve dinini-inancını yaşayan bir ilde, dindar bir ailede inançlı bir birey olarak yetiştim Dinin bireyin özel yaşamından dışlandığına tanık olmuş değilim. Türkiye'de İslami yaşam birey için hiçbir zaman yasaklanmadı, yasaklanamaz da. Böyle bir deneme düşünülemez de! Kısaca, İslam, halkın ve toplumun günlük yaşamından ne silinde ne de silinmesi düşünüldü. Hadi inkârcılar gibi düşünelim, bir dönem sıkı düzende kimi konular gözetim altına alındı, diyelim. Peki, bu Amerikalıya ne oluyor? Benim özel ve sosyal yaşamımla neden bu denli ilgili, diye sormaz mısınız? Görülüyor ki Türkiye'nin son yıllarındaki gelişmelerde bir başka elin çizgisi var. Burada Hoca ve onun gibi düşünen emperyalizm el ele... Graham Fuller sık sık gelir ülkemize, en çok da Siyasal İslam'ı bayrak yapan kesimle söyleşir.

İnsan düşünmeden edemiyor, emperyalizm çıkarı olmayan yerde yoktur, acaba çıkarı nedir ki İslam'ın günlük yaşantımıza değin uzanan etkisini araştırıyor! İslam'ın günlük yaşamdaki yerini düşünmeliymişiz, öyle buyuruyor şu eski CIA ajanı. Hoş bu gibi görevlerde bulunanların o görevlerden emekliliği düşünülemez ya! Dahası da var, hazret bana yeni roller de biçiyor. "Yörüngemi, dünyadaki rolümü düşünmeliymişim."

Rolümüz mü?

Peki, Fuller'in bu söyleşide sık sık yinelediği şu rol, Türkiye'nin dünyadaki rolü ne olacaktır? Buna o denli önem veriyor ki bir yerde Türkiye'nin rolü Orta Doğu'da diyordu. Bir başka yerde Orta Asya'yı gösterir: "Geçmişte Atatürk'ün Pantürkizm ya da Panislamizm gibi düşüncelerden Türkiye'yi soyutladı... Orta Asya'da 50 milyon Müslüman Türk artık fazla özgürlük ve otonomiye kavuşacak... Orada öyle güçlü uluslar bloku çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda rolü olsun istermiş!"

Şu sözleri biraz daha açalım mı? "Orta Asya ve Azerbaycan'da öyle veya böyle bir Türk milletler topluluğu peydah olacaktır. Türkiye bu süreçte çok değerli bir rol oynayabilir. Gelecekleri için entelektüel ilham olabilir." diyor.

Peki, neden biri öne sürüyor dersiniz? Oysa biz önce Türkiye'mizin sorunlarını çözmeyi hedeflemişiz. Başımızda bir Güneydoğu sorunu varken, ekonomik sorunların sarmalında dolanırken, Orta Asya'ya örnek olmak niye?

Biliniyor ki ABD'nin ilan ettiği küreselleşme uygulamasında bir kobay ya da yardımcı gerekiyor. Gerçek rolümüz işte bu!

Fethullah Gülen'in Avrasya'daki eğitim girişimlerine başlarken ve yürütürken nerelerden destek aldığını, ABD'ye olan taabüdane *(taparcasına)* bağlılığının nedenini yakalayabilirsiniz. Hoca'nın Amerika'ya olan aşırı bağlılığını ve dünyanın dümenine neden oturttuğunu sorgulamak gerekir. Bu bağlılığın kanıtlarını ileride birlikte ele alacağız. Hocaefendi Amerika'ya hayrandır ama Cumhuriyet Türkiyesi'ni kusar neredeyse. Şu nitelemeye bakalım:

"Evet millet ruhuna, Allah ve Peygamber'e baş kaldırmanın dışında ciddi hiçbir şeyin öğretilmediğini bu karanlık dönemde, bütün kara seslerin kapkara ağızların yaptıkları tek şey geçmişi tezyif (alaya alma), atalarımızı tahkir (hakaret etme) ve bin senelik muazzam mirası inkar olmuştur.[187] "Evet bu dönemde, milletin önünde bulunanlar milleti, millet de onları sevememiş; hemen herkes birbirini koltuk değneği gibi kullanmak istemiş...[188]"

Cumhuriyetin toplumu çağdaş ölçütlerle yapılandırma çabaları ve cumhuriyetin bilimsel ve teknolojik, kültürel alandaki kazanımları, Hocaefendi'nin mantığına göre ulusal bir yıkım olmuştur. Dahası bunlar "Millet düşmanlarının şeytani ve sinsi planlarının eseridir." der ki:

"Asırlardan beri millet düşmanlarının bu millete karşı en sinsi, en şeytani planları, daima ruh ve vicdanını şanlı geçmişimizden koparma, onu milli değerlerine karşı yabancılaştırma ve özünden uzaklaştırma istikametinde olmuştur. Zira milli ve dini değerlerinden mahrum edilen milletlerin en emin kuvvet kaynaklarını, en müstahkem siperlerini kaybedeceklerini onlar da çok iyi biliyorlardı.[189]"

Bu konuyla ilişkili olan şu satırların nasıl bir kin ve düşmanlık taşıdığını duyumsayabiliyoruz:

"Daha sonraki bir talihsiz dönemde ise Romalıların barbarca düşüncelerle Kartacalılara yaptıkları aynı şeyleri biz kendi tarihimize yaptık. Asırlar boyu

[187] FG. Çağ ve Nesil/5, syf:105
[188] FG. Çağ ve Nesil/5, syf:105
[189] FG. Çağ ve Nesil/4, syf:92

milletimizi ayakta tutan bütün tarihi dinamikleri yıktık ve adeta baykuşlara şehrayinler *(şenlikler)* tertip ettik.[190]"

Ya o yenilikçilik ve yenilikçiler ne olmuştur dersiniz? Hoca'dan alalım yanıtını: "O günkü yeniler ve yenilikçilerin yıldızları birer birer söndü ve daha üzerinden çeyrek asır geçmeden, partal birer elbise, eskimiş birer eşya gibi ya şuraya ya buraya atıldı ve tarihi birer fosil olarak korunmaya alındı.[191]"

İsterseniz şöyle çözelim paragrafı: "Çeyrek asır geçmeden birer eşya gibi ya şuraya ya buraya atılan ve tarihi fosil olarak korumaya alınan" nedir derseniz, şöyle bir belleklerimizi yoklayalım.

1950 genel seçimlerinde Demokrat Parti'nin yönetime gelmesiyle, devrimleri "halka mal olmuş olmamış inkılaplar" deyimiyle sınıflandırıp yıpratılma girişiminin yüreklendirdiği kimi gelenekçi kişiler, Atatürk' e saldırıya başladılar. Hakaretler ve heykellerine saldırılar karşısında Demokrat Parti'ye oy verenlerden bile büyük tepkiler geldi. Bu tepkilerin önlenmesi amacıyla bizim için ulusal utanç sayılması gereken bir yasa çıkarıldı: "Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun". Halk arasında Atatürk'ü Koruma Kanunu olarak adlandırılan 25.07.1951 tarih ve 5816 sayılı yasayı[192], bu sözlerle işaret eden Efendi Hazretleri (!) bu yasanın uygulama sınırını aşmadan hakaret hakkını (!) eleştiri görüntüsüyle kullandığını sanmaktadır. Gerçekte yıllardır söyleyip yazdıkları bu yasaya aykırıdır. Savcılar neden mi görmedi? Bilmem, onu da ortak düşüncelerle çözelim.

Önceden belirttiğimiz gibi, onun fantezi diye küçümsediği Cumhuriyet Devrimi'dir, devrimin kazanımlarıdır. Bu değişimi benimseyemediğini "Bu fanteziler bitmiştir." sözleriyle yansıtıyor.

---

[190] FG. Çağ ve Nesil/4, syf:91

[191] FG. Çağ ve Nesil aynı yerde

[192] Sözü edilen yasanın 17'nci maddesi: "Atatürk'ün hatırasına hakaret eden veya söven kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Atatürk'ü temsil eden heykel, büst ve abidelerini veyahut Atatürk'ün kabrini tahrip eden, kıran, bozan veya kirleten kimseye bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası verilir. Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçları işletmeye başkalarını teşvik eden kimse asıl fail/eylemci gibi cezalandırılır."

"Zaten dayandığı dinamikler itibariyle tükenmiş bir dünyanın ne yenileşme ne yenilenmeye ne de başkalarına yenilik düşüncesi ilham etmeye gücü yetmez artık.[193]"

Peki ne olacaktır, gelecek için nasıl bir düş kurulmalıdır? Yanıtını Hocaefendi'den alalım.

"...eğer önümüzdeki yıllarda dünya çapında bir yenilenme söz konusu olacaksa, hiç şüpheniz olmasın o, yıllar ve yıllar boyu, çeşit çeşit mağduriyetlerin, mahkûmiyetlerin, mazlumiyetlerin bilediği, keskinleştirdiği ve çığıyla hesaplaşmaya hazırladığı şu bizim dünyamızda, İslam'ın zamanları, mekânları aşan prensipleri ve Kur'an'ın her gün biraz daha gençleşen ölümsüz düsturları sayesinde gerçekleşecektir.[194]"

Bu amacın gerçekleşmesi için koşulların hazırlandığı kanısındadır Gülen... Peki, nasıl bir sistem düşünüyor dersiniz? Görünürde ilk hedef demokrasiyi gösteriyor; peki Hoca'nın demokrasiden ne anladığını, demokrasiyi nasıl yorumladığını biliyor muyuz? Yukarıda ilkelerini belirttiği sistem için her koşulda bugünkü sistemin yıkılacağının müjdesini veriyor bağlılarına. Peki, Hoca cumhuriyete karşı mı? Ne demek, Hoca cumhuriyetçidir(!) çünkü selefi çağının düşünürü de cumhuriyetçiydi, hem de herkesten önce. Gülen de cumhuriyetçidir, dahası cumhuriyeti sever de!

Cumhuriyeti seviyoruz... Hangi cumhuriyeti?

Zaman gazetesinin Cumhuriyet'in 74'üncü yıl dönümünün kutlandığı 29 Ekim 1997 tarihli manşeti iki sözcüklü tümceydi: "Cumhuriyeti seviyoruz."

Bu başlığı okuduğumda, "Hangi cumhuriyeti?" demişim! Bir arkadaşımla yolda yürürken gazete satıcısının sergisinde okudum. Arkadaşım "Ne demek hangi cumhuriyeti?" diye eleştirdi beni. Zaman gazetesinin yönünü ve amacını az da olsa biliyordu ama bu başlık onun hoşuna gitmişti. "Sen de amma kuşkucusun, adamlar kendilerinin cumhuriyet karşıtı olmadıklarını kanıtlamak istiyorlar, iyi değil mi?" dedi. Anladım ki 8 sütun üzerine "Cumhuriyeti Seviyoruz" manşeti ilk anda amacına ulaşmıştı. Bu başlığı okuyan başkaları ne düşünmüştür bilemem ama Gülen'in cumhuriyet çocuğu olduğuna inananların

[193] F.G. agy. syf:43
[194] F.G. agy. syf:43-44

sevinç içinde olduklarını düşünebiliyorum. Gülen cemaatinin bu yaygın sesi ve kulağının nasıl bir cumhuriyet ve Atatürk karşıtı olduğunu bilmeyenler, bunun bir takiye olduğunu düşünememiş olabilirler! Kimse "Hangi cumhuriyeti seviyorsunuz?" diye sormayacağı için, kamuoyunu aldatma çabası amacına ulaşmış sayılabilirdi. Halk hoşgörü ve uzlaşı söylemlerinin de etkisiyle, iyi niyetinin kurbanı edilmek istenmiş ve kısmen de olsa başarı sağlanmıştı. Bunun bir başka anlamı da kendi kalesine gol atmak gibi yorumlanması olacaktı.

Peki, halkın büyük çoğunluğunun, sevilen cumhuriyetin Türkiye Cumhuriyeti olarak algılayacağı düşünülmemiş midir? Sanılmasın ki düşünülmemiştir. Ama halkın o sessiz çoğunluğunu, her zaman gelenekçi düşünceyle istedikleri yöne çevireceklerini düşündükleri, dahası bildikleri için bunda sakınca görmemiş olmalılar. Kaldı ki kendi yandaşlarını bu manşetle tatmin etmiş oldukları gibi, Türkiye'yle ilgili dünyaya da istedikleri mesajı böylece verdikleri için başarılı sayılmalılardı bana göre!

Gülen'in ve cemaatinin cumhuriyet (*soyut bir cumhuriyetten söz ediyoruz)* karşıtı olmadığı mesajı yerine ulaşmıştı! Manşet gerçek amaca hizmet etmiş oluyordu!

Denilecektir ki "Cumhuriyeti seviyoruz" demek neden başka anlamda söylenmiş olsun? Cumhuriyet soyut kavram olarak da saltanat karşıtı bir anlamla yüklü değil mi? Kaldı ki bizim cumhuriyetimiz çağın en önemli bir tarih olgusunun eseridir. Bu nedenle başka bir anlam taşıyacağı düşünülemez! Bu yargılar ve değerlendirmeler doğru ama eğer soyut bir kavram olarak ele alırsanız? İşte İran İslam Cumhuriyeti ya da sosyalizmin yanlış uygulandığı dönemin halk cumhuriyetleri. Oysa bizim sahip çıkacağımız cumhuriyet, 20'nci yüzyılın bir başka örneği olmayan Devrim cumhuriyeti'dir. Ve o cumhuriyet, ulusal bir isyanın anıtıdır. Hem de Lozan da o isyanın ve bağımsızlık ülküsü karşıtlarının onayladığı bir ulusal direnişin antlaşmış tek örneğidir.

Hocaefendi ve gazetesi Zaman, işte bu tarih olayını içlerine sindiremiyorlar, dahası reddediyorlar. Sık sık değindiğimiz gibi, Gülen'in söylediği her söz, yazdığı her satır cumhuriyete kin ve nefret dolu bir reddiyedir. Bediüzzaman'dan kalan bir nefretin bayrağıdır Gülen misyonunun salladığı.

Nur cemaatinin bu en yaygın organının, Fethullah Gülen ve Said-i Nursi'nin izinde ve onların sesi olduğu düşünülmeden sorunun önemi ve ciddiyeti

anlaşılamaz. Said-i Nursi de devrim cumhuriyetini "İstibdadı mutlaka, irtidadı mutlaka, safahatı mutlaka, cebri keyfiyi küfri *(kesin bir diktatörlük, kesin bir dinsizlik, kesin bir kafirlik, kesin bir ahlaksızlık)* olarak nitelediğini görmüştük.[195] Onun cumhuriyeti "meşruayı şer'iye *(Peygamber'in şeriatına)* dayalı bir İslam Cumhuriyeti'dir. Bediüzzaman bunu açıkça her yerde söylemiş ve yazmıştır. Fethullah Gülen selefinden ayrı düşünülebilir mi?

Böylece Zaman'daki sözün çözümüne adım atmış oluyoruz. Bunun için Gülen'in Samanyolu TV'de 28 Mart 1997 tarihli söyleşisinden alıntı yaparak cumhuriyetle ve demokrasiyle ilgili sözleriyle cemaatine verdiği açık mesajı irdeleyelim.[196]

O TV programında, Gülen'e "İslam ve politika, İslam'la demokrasinin ilişkisi, İslam ve laiklik kavramlarıyla ilgili düşünceleri" sorulur.[197]

Hoca, uzun yanıtına, dinin ve İslam'ın tanımını yaptıktan sonra, "İslam'ın evrensel olduğu" görüşüyle girer söze ve şöyle sürdürür: "Ateistiyle, Yahudisiyle, Hristiyanıyla insanı kucaklar İslam; dahası hiç inanmayanı ve Mecusiyi/ateşe tapanı bile reddetmez, kucaklar." der. Bu düşüncesini Medine toplumuyla örnekler. Daha sonra "sekülerizm ve laik düşünce, anlayışların ve Kemalizm gibi uygulamaların yanlış yorumlandığına" değinerek yanlışı şöyle vurgular: Başbakan Necmettin Erbakan'ın birçok kez "Batı'daki tatbik şekliyle laikliği getirin ben herkesten evvel onu kabullenirim." sözlerinin dikkate alınmamasına değinir ve "Anlaşılıyor ki herkesin kabul ettiği bir laiklik varmış." der.[198]

Bu girişten sonra, asıl konuya gelen Gülen'in cumhuriyet kavramını algılayışındaki ilginçliğe bakın: Cumhuriyete ilk günden beri karşı gelen

---

[195] Bakınız, yukarıda syf:

[196] 28 Şubat sonrası Gülen ve cemaatinin izleneceği anlaşılıyor.28 Şubat öncesi bir tür savunma görüntüsüyle saldırıya geçmişti. Sabah grubunun yardımıyla başlatılan Nur harekatı adlı dizi, Aktüel'in ve Yeni Yüzyıl'ın yayınları bu amaçla ön alma çabalarının ürünüydü. Ama yetmemiş olmalı ki kendi TV'sinde bir söyleşi ayarlandı. Hoca bu söyleşide cemaatine ve yakınlarına korkacak bir şey olmadığını söylerken, düşünce ve girişimlerinden asla ödün ermeyeceği mesajını verecekti. O söyleşi kitaplaştırılmıştır. Söyleşiden yapılan alıntıların kaynağı Dr. Osman Özsoy'un (Dr.O.Ö.) Fethullah Gülen Hocaefendi ile Canlı Yayında adlı yapıtıdır.

[197] Dr. O.Ö. agy, syf:21

[198] Dr. O.Ö. agy, syf:22-24

olmadığını, öyle ki üstadı onunla haşrolmayı istediğini söylediği Bediüzzaman'ın "Ben hepinizden evvel cumhuriyetçiyim." sözlerine göndermede bulunarak "Üstad doğduğu Doğu topraklarında kalırken, yemeğinin ve içtiği çorbanın tanelerini neden karıncalara verdiğini soranlara, bunun hikmeti şudur: "Bu karınca topluluğu arılar gibi ve cumhuriyetçidir. Bu nedenle benim cumhuriyete yönelik sevgim vardır. İşte bu sevgi ve ilgimin gereği yiyeceğimi onlarla paylaşıyorum." demişmiş! Üstadı bu nedenle cumhuriyetçiymiş! O neden olmasın?

Cumhuriyet ve arıların, karıncaların yaşamı ilginç bir örnek değil mi? Dahası da var ve asıl şu sözler önemli: Gülen'in selefi, çağın mütefekkiri/dâhisi "Ama bunun bir koşulu var." dermiş, onun anladığı cumhuriyet "...biçimsel olmadığı gibi yapay bir cumhuriyet de değil"miş. Bu sözlerin altını çizelim. Dikkat ederseniz burada cumhuriyete yine saldırı var. Hoca devrim cumhuriyetinin kendince bir değerlendirmesini yapıyor bu sözlerle. Ona göre cumhuriyet, yapay ve biçimsel bir sistemdir Türkiye'de... Ya gerçek cumhuriyet nasıldır?

"Adaleti, haklılığı ve gerçekliği büyük çoğunluğun katkısında arayan ve ona dayanan bir cumhuriyettir.[199]" Büyük çoğunluk da laiklik karşıtı kesimlerin toplamı olmalı!

Zaman gazetesindeki başlığın ne anlama geldiği iyice anlaşılıyor değil mi? Hoca ve ihvanları, karıncaların, arıların cumhuriyeti gibi bir cumhuriyet seviyorlar anlaşılan!

Gülen'in mesajını alabilmek için 28 Şubat'tan sonraki ilk söyleşisi olduğunun da altını çizelim. Dilinin altındaki şudur: 28 Şubat'ın koruduğu cumhuriyeti gerçek değildir. O şekli ve suni bir cumhuriyettir. Hakkaniyet ve adaletten de uzaktır. Cumhuriyet çoğunluğun iradesi üzerine kurulur, oysa bu şekli cumhuriyet azınlık iradesine dayanır. Evet, Hoca tam bunu söylemek istiyor ama o doğrudan söyleyecek kadar yürekli değildir.

Peki, şu çoğunluk iradesi nasıl oluşur ve gerçekleşir dersiniz? "Sivil toplum örgütü olarak dayatılan tarikat bireylerinden mi?" dediğinizi duyar gibiyim. Tarikatlarda birey var mıdır? Tarikat cemaat bilinciyle devinir. Kısaca cemaat güdüsüyle devinilen yerde, şeyhin dediği olur. Şeyhin oy verin dediği partiye

[199] Dr. O.Ö. agy, syf:24

akan oylarla yönetilen cumhuriyet nasıl bir cumhuriyettir dersiniz? Çoğunluğun özgür iradesinin olmadığı bir yerde hakkaniyet nerede aranacaktır? Ne kadar tarikat varsa o kadar değişik görüş olacaktır.

Şu sözün tam yeri değil mi: "Sen herkesi kör, alemi sersem mi sanırsın?" ya da Nasrettin Hoca'nın torunları olan halkımızın deyimiyle "Alanda kaçan mı?" Anlaşılıyor ki Hoca rejimden hoşnut değil, hem de hiç değil, kendi biçemiyle sistemi eleştiriyor. Şu sözler o TV programındaki konuşmasından özetlenmiştir:

Hoca'ya göre, "Laikliğin günümüzdeki anlamında Türkiye'de çoğu aydının dediği gibi, birliktelik sağlanamıyor, demokrasilerde hele bizde laiklik tam anlamıyla uygulanamıyor"muş! Bunu Batılılar da söylüyorlarmış, Türkiye'deki rejimde bir eksiklik varmış. Onların dediği kadar olmasa da varmış.[200] Gülen, "Cumhuriyetimiz meşru değildir." diyor. Onun meşruluktan ne anladığına önceden değinmiştik. Özlemini çektiği "meşruiyeti meşrua içinde bir sistemdir." Yani Peygamber'in ilkelerine dayalı bir sistem. Hedeflediği "Din için devlet"tir. Ki bu devlet Hoca'ya göre tam bir demokrasidir. "Bana göre" diye başladığı bölümde özetle, "...demokrasi insanların bütün gereksinmelerini tam anlamıyla topluca karşılayan bir sistem olarak düzenlendiğinde, yani kişinin yalnız dünyasının değil ahretinin sorunlarını da çözecek sistem kurulduğunda; bir başka deyişle, insan yaşamında kabre kadar değil, kabir sonrasını da kapsadığında ve tüm sorunlarımıza da sahip çıkmalıdır çünkü insan bedenden ibaret değildir." diye ekliyor.[201] Ne mi söylüyor Gülen; baştan beri, yani davaya adım attığından bu yana söylediklerini değişikmiş gibi yineliyor. Kişinin tüm yaşamını ve ahretini kucaklayan, yani Tanrıyla ilişkileri içinde yaşamın her anını Düzenleyen bir din devleti... Evet, cumhuriyet çocuğunun özlemini çektiği sistem budur.

Bu sözlerin TV ekranından seslenildiği tarihin 28 Şubat sonrası olduğunun bir kez daha altını çizelim. Gülen cemaatine, "Ben davamdan vazgeçmiyorum, sizler sıkı durun." demek istiyor!

İşte Fethullah Gülen ve cemaatinin cumhuriyete bakış açısı ve demokrasiden anladıklarının ve nasıl bir sistem özlemi içinde olduklarının resmi...

---

[200] Dr.O.Ö. agy, syf:25-26
[201] Dr.O.Ö. agy, syf:27-28

Şimdi Zaman gazetesinin cumhuriyeti seviyoruz manşetinin ne anlama geldiğini daha iyi kavrayabiliriz sanırım. Karınca ve arıların cumhuriyetini seviyor olmalılar. Hani, çağın mütefekkirinin izini sürüyorlar da! Ama demokrasiyi ve cumhuriyeti 1400 yılın ötesinde arıyor. Neden, çünkü Hoca ve saygın selefi, salt gelenekçi bir dünya görüşüyle çözümlemek isterler sorunlarımızı!

Görülüyor ki Gülen ve cemaati, gelenekçi bir sistem kurma çabasındalar. Yaşam felsefeleri geleneklere dayalı, sözde geleceği dönük bir dünyada boy atmaktır.

Gelenekçi bir felsefeyle yola çıkan Gülen'in amacına ulaşıp ulaşamayacağını saptamaya çalışalım. Önce şu soruyu yanıtlayalım:

Gelenekçilik ya da cumhuriyeti özümseyememek

Tüm gelenekçi kişiler ve rejimler, geleneklere sıkı sıkıya bağlılık olarak özetlenen aynı paydada buluşurlar. Doğal olarak dini de gelenek olarak algılar ve öyle uygularlar. Bu bir kördüğümdür ve çöküşe giden bir yol izler. Gelenekçi rejimler bu yazgıdan kurtulamazlar; kendilerini yenileyemez ve tarihe göçerler. Osmanlı İmparatorluğu da bu yazgıdan kurtulamamıştır. Öyle bir kördüğüm ki ancak aklın ve bilimin ışığın çözülebilirdi. Son iki yüzyıldır çırpındığı gelenek çıkmazından kurtulamayan Osmanlı, kurtuluşu yanlış yollarda arıyordu. Çürümüş bir sistem, yıkılışını hızlandıran devletlere sığınarak önlenmek isteniyordu. Oysa çözüm Osmanlı'nın hangi nedenlerle kendini yenileyemediğinin ve tarihe göçmekte olduğunun bilinmesinden geçerdi. Bunun için olayları tarihsel oluşumu nesnel koşullarıyla ele almak ve çözümü buradan çıkarak aramak gerekirdi. Ama Osmanlı'yı kurtarmak isteyenler bu yolu deneyemedikleri için kurtarılamazdı. Osmanlı'nın kendini yenileyemediğini Hocaefendi de kabul ediyor. Konuyu bir başka açıdan ele alan şu eleştirel satırlar onundur. Diyor ki:

"Düşünelim bir kere, bizde tercih planına göre değil, başkalarının tercih ettiği mes'eleleri bir araya getirerek yazılmış en son fıkıh kitabı, Fatih Sultan Mehmed döneminde yazılmış ve Fatih Camii'nde imamlık yapmış merhum Üstad Halepli İbrahim Efendi'nin yazdığı Mülteka'i-Ebhur[202] ve yine aynı

[202] Mülteka-i Ebhur, Denizlerin Kavuştuğu Yer, (*)Durer ve Gurer(İnci ve parlaklık) o dönemde yazılmış iki kitap adıdır.

döneme ait Molla Hüsrev Hazretleri'nin yazdığı 'Dürer ve Gurer' (*)dir. Aradan bunca asır geçmiş ve elbette çok şey değişmiştir. Halbuki heyetler teşkil edilebilir ve bu sahada ehil insanlar yetiştirilerek çağ kucaklanabilirdi. Ve böylece geçen dört beş asır da daha öncekiler gibi bizim asrımız olurdu. Ama işin doğrusu şu ki biz yedi sekiz asırdır belli şeylere kilitlenip kalmışız.[203]"

Hoca'nın "İşin doğrusu biz yedi sekiz asırdır belli şeylere kilitlenip kalmışız." sözleriyle çağın mütefekkiri olarak selamladığı Bediüzzaman'ın "İslam milleti sekiz asırdan beri durgunluk yaşamaktadır." söylemi örtüşüyor. Hoca ekliyor: "Demek ki topyekün İslam dünyasında, bu birkaç asırlık zaman zarfında çağın problemlerini kucaklayacak ilim adamı yetişmemiştir.[204]"

Hoca'nın bu konuda başka saptamaları da var: "Asya'da, Endülüs'te, Selçuklularda mükemmele yakın bir sanattan bahsedebiliriz. Osmanlılarda ise belli bir dönem itibarıyla mükemmel bir sanattan söz edebiliriz. Çünkü Osmanlılarda bütünüyle bir sanatın var olduğu söylenmez... Osmanlı belli bir döneminde sanatın zirvelerine çıkabilmiş ama bu, devam etmemiş.[205]" Neden mi? Yanıtı ilginç:

"Zannediyorum medresenin bu düşüncelere karşı kapanmış olması önemli bir husus." Yanıtın ilginçliği bununla da bitmiyor. "Esasen sanat" diye sürdürüyor "...estetik gibi konulara yürümek biraz da tasavvuf yoluyla olacak bir iştir. Fakat bu yol da bütün bütün kapatıldığından dolayı ufuklar daralmış, dünya küçülmüş ve giderek ufalanmıştır. Bu küçük dünya içinde de büyük düşüncelerin, sanat eserlerinin meydana gelmesi söz konusu olamazdı herhalde.[206]"

Şimdi düşünelim: İçinde bulunduğumuz kültür ortamında, yüzyıllardır bilime yüz çevrildiğini, bilimsel çalışılmadığını, bilim adamı yetişmediğini, bu nedenle de belli şeylere kilitlenildiğini söyledikten hele sanat gibi toplumsal yapının estetik zevkini yücelten ve yeni ufuklara açılımını sağlayan bir konudan yoksunluğu görerek Osmanlı'nın yıkılışının nedenlerini başka yerlerde aramak aklın işi olabilir mi? Hele ve özellikle Mustafa Kemal nasıl suçlanabilir? Bilimsel

---

[203] F.G. Prizma/1, syf:59
[204] F.G. aynı yerde, syf:56-57
[205] Eyüp Can, Ufuk Turu AD Yayıncılık, 14'üncü Baskı, syf: 103-105
[206] EC., aynı yerde syf: 105

gerçek şudur, yaşam sürekliliğini değişim ve dönüşümle sağlar. Bilimselliğe ve sanata kapısını kapamış olan bir sistemin yaşaması olası mıdır?

Araştırıldığında Hocaefendi'nin çağdaşlıktan ve çağın yakalanmasından anladığıyla bizim çağdaşlıktan anladığımızın aynı şey olmadığı görülür. O, çıkış yolunu hep Asr-ı Saadet dönemini örnek alacak bir sistemde arama düşü içindedir.

Mustafa Kemal, genç bir subayken bu gerçeği görmüştü. Çünkü akıl ve bilime dayanarak arıyordu çıkış yolunu. Bu arayışlarında, çözümün ulusal egemenliğe dayalı bir sistemde olduğunu saptamış ve bunu arkadaşlarına söylemiştir. O, çözümü akıl ve bilimsel düşünceyle aradığı ve uygulamalarında halka dayandığı için, başarıya giden engelleri aşmış ve iki cephede sürdürdüğü kurtuluş savaşını utkuya götürmüş, Lozan'da evrensel onaya bağlatmıştır. Bu nedenle, cumhuriyetin temelinde Osmanlı'nın kurtuluş için sığındığı emperyalist güçlerin topraklarımızı işgaline karşı girişilen savaşın utkusu vardır. Bir başka deyişle Osmanlı'ya karşı ulusal dirence dayalı isyan, yurdu işgal eden güçlere karşı anti-emperyalist bilinç, akıl ve bilimsel yöntem vardır.

Mustafa Kemal bu utkuya dayanarak kurduğu cumhuriyeti, aklın ve bilimin ışığında yetişecek kuşaklara emanet etmiştir. Kuşkusuz ki cumhuriyet, kuruluşunun temelindeki tam bağımsızlık, anti-emperyalist bilinç, ulusal irade gibi dinamiklerle yaşar, gelişir, çağdaş uygarlığa bu yolla ulaşılır. Cumhuriyeti kendi dinamiklerinden koparıp geleneklerin dinamiklerine oturtmaya kalkışmak başarılamayacak bir çabadan başka bir şey değildir. Fethullah Gülen'in yaptığı işte budur. Bu gerçek karartılarak Gülen'in bir cumhuriyet çocuğu olarak sunulmasının mantığı bulunabilir mi?

Burada Fethullah Gülen'in siyasetin dışında olduğuna ilişkin savını irdeleyelim. Gülen'e göre ne kendisi ve cemaati ne de Bediüzzaman, siyasete sıcak bakmazlar, sözde siyasetin dışındadırlar. Onlar dini salt din için severler. Ama devletin din kurallarına dayanmadan meşruluğunu kazamayacağını savunurlar. Cumhuriyet bu meşruluğu halk iradesine bağladığı için meşru değildir. Cumhuriyet de ancak teşrii meşrua üzerine kurulduğunda gerçek cumhuriyet olacaktır. Cumhuriyet gerek kuruluşunda gerekse sonradan gerçek değerlerimizi tahrip etmiştir.

Peki, bu düşüncenin uygulaması dinin siyasete karışması değil midir? Bu savlar düşünce aşamasında kaldığı sürece sorun yaratmaz, düşünen için de elbet. Ama bu düşünceyi uygulamaya koyacak çalışmalar, örneğin geleceği kucaklayarak altın neslin yetiştirilmesi, ümmete Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı yerlere taşıma görevi verilmesi de mi siyaset değildir?

Bu konuda Hoca'nın öteden beri söylediklerini bir yana bırakarak şu New Yok Sohbeti'nden örnek verelim: Bakın Nevval Sevindi'nin "cumhuriyet çocuğu" olarak nitelemenin ötesinde "Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biri diye gösterilen Hocaefendi'nin cumhuriyete nasıl baktığını belgeledik. Şu satılar da onundur:

"Cumhuriyet, demokrasi yaşanırken birtakım değerler çok ciddi ihmale uğradı... Bazı şeyleri öteden beri dıştan alırken bu bize uyar mı uymaz mı demeden bizi bir kalıba koymaya çalışıyorlar. Oysa bu devletin, bu milletin, bu toplumun kendine has özellikleri vardır. Onu kendine has özelliklerde aramak lazım. Eğer onu kendi özelliklerinde aramazsak başkalaştırmış oluruz. Bu da toplum çağında yeni buhranlara sebebiyet verir. Biz de bu buhranları yaşıyoruz. Başka kalıba koymazsınız, bu milletin atamayacağı şeyler vardır, tarihi vardır, tarihi dinamikleri vardır. Özü vardır, din gibi, çok önemli bir dinamiği vardır.[207]"

Yalnız cumhuriyet mi, "demokrasi yaşanırken" de aymazlıklar süregelmiş. Neden dersiniz? Hoca'ya göre, "sistemin kendine has özelliklerinde oturtulması yerine bizi yabancı bir kalıba koymak" istenmesinden. Eğer tarihsel dinamiklere bağlı kalarak demokrasiye geçebilseymişiz, bugünkü bunalımları yaşamazmışız. Oysa Gülen, din için devlet felsefesine sahip bir kişi ve demokrasiye inanmadığını söylüyor. Peki, nasıl oluyor da temel dinamiğimiz olarak gösterdiği "din için devlet"ten demokrasi çıkaracak dersiniz? Demiyorum, ne diyordu: "Demokrasi eğer zirvedeyse, biz onu 1400 yıl önce yaşadık." Hoca, cumhuriyeti de demokrasiyi de hep Asrı Saadet döneminin dinamiklerine dayandırmak istiyor. Selçuklular, bu dinamiklerle Anadolu'yu yurt edinmişler. Osmanlılar nasıl o geleneği sürdürerek üç kıtaya egemen olmuşsa, neden Osmanlı sistemini ihya etmeyelim?.. Hoca gelenekçiliğe dayalı bir sistemin çağ

[207] Yeni Yüzyıl, Nevval Sevindi, Fethullah Gülen'le New York Sohbeti, 22 Temmuz 1997 ya da N.S. Fethullah Gülen'le New York Sohbeti, Sabah Yayınları 3'üncü Baskı.

dışı bir yönetim olduğunun bilincinde değil. Bunun uygarlık yolunda ilerleme ve gelişme için aşılmaz bir engel olduğunun da.

İşte sorun burada düğümleniyor ve çözülmezliğe dönüşüyor. Çünkü çözüm diye sunulanlar, salt geleneğin statik yapısına dayalı, değişime yer vermeyen bir düşüncenin ürünü olmuştur. Dolayısıyla, İslam dünyası değişimi hep geriye dönüşte aradığından bir kısır döngü içinde çözümsüz sorunlarla baş başa kalmıştır. Bunun başlıca nedeni içinde yaşadığı çağın sorunlarını, geçmişin çözüm mantığıyla ele almaya, çözüm aramaya kalkışmasıdır. Hiçbir sorunu çözemeyen bu mantık, giderek kendini geleneğin içine hapsetmiştir. Toplum her konuda hiçbir şey üretemediğinden kendini yenileyememiştir. Bu nedenle toplumsal, sanatsal ve doğal olarak bilimsel alanda da Avrupa'nın etkisi altında yarı sömürge durumuna kadar gerilemiştir. İşte Hoca'nın övgüleriyle örnek alınmasını istediği Osmanlı budur. Hoca, çağdaş bir topluma, Türkiye Cumhuriyeti'ne, tarihin derinliklerindeki kendi dönemine göre ileri ama günümüzün sorunlarına yabancı bir imparatorluğu örnek göstererek sorunlarımıza çözüm aramaktadır. Bunun çıkmaz bir yol olduğunu, yeni çözümsüzlüklerle karşı karşıya kalınacağını ne yazık ki düşünemiyor.

Bu sonuç Fethullah Gülen'i demokratik sistem yanlısı sayanların bilgisine sunulur.

Cumhuriyet Devrimi'nin mimarı, Osmanlı'nın geri kalış nedenlerini ve uygarlıkların tarihsel akış içinde birbirini etkilediğini saptamıştı. Bu akışın sosyal, siyasal gelişme ve değişimlerin karşılıklı etkileşimlerle toplumları uyardığından çıkarak ulusumuzun değişim ve gelişme stratejisini saptamıştır. İşe başlaması bu çalışmaların sonunda saptadığı hedefe yönelmesi ve başarısı hep akıl ve bilimsel yönteme dayanır. Tıpkı doğa gibi, onun bir parçası olan insan ve insan topluluklarının da durağanlaşmalarının, gerilemeye ve giderek yok olmaya neden olduğu gerçeğini Hocaefendi ve ihvanları *(tarikat arkadaşları)* göremiyorlar, göremezler de!

Çünkü gelenekçi yapı ve düşünce onların gerçeği görmesine engel olmaktadır.

Bu nedenle, Hocaefendi ne kadar övse ve övülse, ne kadar Amerika'yı ardına alarak Türkiye için planlar yapsa da o planları ve amaçları asla gerçekleşmeyecektir.

Burada en büyük dayanağımız, tarihsel akıl ve akımdır. Kendini yenileyemeyen Osmanlı'nın tarihe göçüşü önlenemedi. Ve tarihsel gerçek şuydu, işbirlikçilerin başı Halife-Sultan ve Sait Molla gibi aklını özgürce kullanamayanlardı. Ve Halife-Sultan, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın komutan ve erlerini isyancı-hain ilan etmiş, Şeyhül-İslâm'dan aldığı fetva ile idamları için ferman çıkarmıştı. Ama o ferman uygulanamadı. Çünkü tarihsel gerçek gelenekçiliği yenmiş, Anadolu kendi yazgısına egemen olmuştu. İşte Hoca bu gerçeği göremiyor ya da kabul etmiyor, edemiyor!

Anadolu İhtilâli sonuçta halkın eseriydi. Mustafa Kemal, halkın kendi yazgısına egemen olması gerektiğini, Halife-Sultan'ın kendisinden başka kimseyi düşünmeyeceğini eylemli olarak göstermek istedi halka, bunda da başarılı oldu. Ama tam altı yüz yıl yazgısını bir soyun ellerine bırakmış insanlardan oluşan, ulusal bilinci körleştirilmiş halkın aydınlanması ve devrime sahip çıkması zaman alacaktı. Devrimin ve onun temeli olan bağımsızlık ve cumhuriyetin gençliğe emanet edilmesinin anlamı işte burada aranmalıdır. Yeni yetişecek kuşakların, devrime sahip çıkacak bilinçle yetiştirileceği düşünülerek başlatılan eğitim devrimi ve burada halkın da aydınlanması umuduyla eğitim ve kültürel değişim devrimin ilk hedeflerinden biriydi. Tevhid-i Tedrisat (*Öğretim Birliği)* Yasası'na dayalı eğitim devriminden tutun da abc, Dil Devrimi'ne değin art arda sıralanan yenileşme devinimlerinin tümü işte bu amacın gerçekleştirilmesi içindi. Tüm karşı koymalara ve engellemelere karşın cumhuriyet başarılı olmuş sayılmalıdır. Devrimin halka mal edilmesinde eğer geri adımlar atılmamış olsaydı, bugünkü gelgitlerle karşılaşılmazdı. Yine de tüm bu gelgitlere karşın, Cumhuriyet, 20'nci yüzyıldan 21'inci yüzyıla kalan bir önemli yenileşme hareketi olarak tarihteki yerini alacaktır.

Bugünkü sorunlar, devrimin kendi kadrosunu oluşturamaması nedeniyle karşıt gelenekçi düşüncenin değişmeyen hazır kadrosunun, gelenekçi dünya görüşünden güç alarak cumhuriyeti o dünya görüşüne göre biçimlendirmek istemesinden kaynaklanıyor. Hoca ve onun dünya görüşünde olanların "cumhuriyete karşı" olmadıkları söyleminin saptırma olduğu göz ardı edilmemelidir. Onlar soyut bir cumhuriyet kavramının ortak paydasında birleşiyorlar. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti'ni asla benimseyemediler ki sevebilsinler. Hoşgörü şampiyonu Gülen'in hoşgörü alanına girmeyen Mustafa Kemal Atatürk ve cumhuriyetimizdir.

Şu hoşgörü masalı ya da amacı gizleme taktiği

Hoşgörü mü? Fethullah Gülen'in hoşgörüsü yalnız devrimci Kemalist cumhuriyet için geçerli değildir. Eğer hoşgörü gerçekten içten ve hiçbir art niyet taşımadan gösterilebiliyorsa, bir telattuf oyunu değilse, bir amaç için geçit olarak kullanılmıyorsa, o zaman anlam kazanır... Hocaefendi hoşgörü bayrağını, devrimci cumhuriyet dışında her yere diker!

Ve o bayrağı, en son Vatikan'a dikti. Kozasından çıktıktan sonra eline aldığı bu bayrak, önce neredeyse paparazzilere konu olacak medyatik iftar yemekleri için beş yıldızlı otellerin yemek salonlarına dikildi. Bunun bir tür telattuf *(amacını gizlemek için nazikçe-ince davranış)* ya da mümaşat *(göz yumma)* olduğunu bilmemek oyuna gelmektir. Neden derseniz? Hoca, hoşgörü bayrağını dalgalandırırken ihvanlarına kimi şeyleri görmezden gelmeyi öneriyordu. Ne diyordu, "Her doğru her zaman söylenmez." Hoca'nın kendi yolunu açmak için kullandığı yöntemlerin başında gelir mümaşat ya da telattuf.

Gülen gerçekten hoşgörülü ise, ondan çok şey istemiyoruz, şu engin hoşgörüsüyle, devrim cumhuriyetine karşı açtığı savaşımdaki haksızlığını kabul etsin, yeter. Sen, ülkeni emperyalizmin işgalinden kurtaran eşsiz devlet adamına, gerçekten çağın en büyük değişimini gerçekleştiren Mustafa Kemal'e hakaret edeceksin, senin bugün bu topraklarda özgürce yaşamana ve konuşmana, ibadet etmene olanak sağlayan sistemi, *(eksiklikleri ve yanlışları olsa da demokrasiye geçişin koşullarını hazırlayanlara açık gizli saldıracaksın, Papa'ya mektup yazıp hoşgörü şovun için "İslam yanlış anlaşıldı" diyerek alkış bekleyeceksin, sonra yine cumhuriyet için)* tagut sistemi diye aşağılayacaksın hakaret edeceksin; kim inanır böyle bir hoşgörü gösterisine? Din içtenlik ister, yalan ve din adına şovu asla kabul etmez. Telattuf ya da mümaşat yaşamın her noktasında geçerli bir sistem değildir. Bunu sistemleştirmek dine de ihanettir. Çünkü her bireyin, dahası hele nassa göre, dinin özü ve dindarların sahip olması gereken doğruluk ve inandırıcılık ilkelerini zedeler, güven duvarını yıkar.

Hele insanları kendi düşüncesi doğrultusunda etkilemek için, İslam'ın çok önemli bir kurumu oruç ve iftar gibi Tanrı'nın kullarına özel olarak emanet ettiği bir kurumu, inancın temel değer sistemlerine aykırı bir düzende kullanılmaya kalkışırsa, hem bunu kullananı hem de o kurumun etiğini bilmeden şu ya da bu tutumla konuyu değerlendirenleri güç durumda bırakır. İnsanları böylece günaha sokmak nasıl bir din anlayışıdır dersiniz?

İşte bu bir politikadır ve dinin kesin yasakları arasındadır. Çünkü din politik emeller için kullanılmaktadır. Çünkü bu yolla, sözde tebliğ ya da irşat görevi yapılamaz. Tebliğ ve irşat için de dinin kendi disiplini içinde kalmak gerektiğini bilmez mi Hocaefendi? Bilir bilmesine ama tıpkı Papa'ya yazdığı mektuptaki üslubu-biçemi gibi bunun da inanç dizgesini yaralayan bir tutum olduğunu nasıl göz ardı edebilir?

Bu şovun amaçlarından biri, Kemalist cumhuriyetin karşısına yeni yandaşlar dikmektir. Gerçek şu ki bu amaca ulaşılmış, yeni müttefikler kazanılmıştır. Bu bağlamda, dinle demokrasinin ortak paydaları olduğu ama laik cumhuriyetin demokrasiyi salt laik ilke nedeniyle bağrında barındırmayacağı savları ileri sürülmektedir. Kemalist cumhuriyeti savunanlara karşı o kanatla ortak tavır alanlar da "Cumhuriyet demokrasi değildir. Cumhuriyeti değil, demokrasiyi yaşatmalıyız, sorunları gerçek ve tam demokrasi çözecektir.[208]" söylemiyle cumhuriyetin, daha doğrusu devrimin dinamiklerine karşı yadsıyıcı ve yıkıcı bir tutum içindeler. Oysa cumhuriyet, zaten halkın özgürce açıklayacağı istence dayalı bir sistemse *(ki öyle olmalıdır),* demokrasinin ta kendisi değil midir? Elbet cumhuriyetimizin o aşamaya geldiğini söyleyemeyiz. Bir teokratik sistem içinde yetişmiş ümmet toplumuna, bireysel bilinci yerleştirmenin ve yurttaşlık statüsüne geçmenin kolay olmadığı bilinmelidir. Ancak böylece devrimci cumhuriyetin gerçekleştirdiği değişimin değeri anlaşılabilir.

Devrim, o günün koşulları içinde toplumu uyarıp çağa uyumunu sağlamak için akla gelen en uygun girişimlerle yeni bir toplum yaratma çabalarında önemli başarılar elde etmişse, bunda tarihsel akışın rolü kadar devrim liderinin etkin ve gerçekçi önderliğinin rolü göz ardı edilmemelidir. Devrimlerin toplumsal değişimi ancak zaman içinde gerçekleştirebildikleri düşünülürse, tarihsel akış içinde Kemalist Devrim'in başarısız olduğu söylenemez. Devrim bir uzun soluklu koşuysa 20'nci yüzyılın 21'inci yüzyıla koşan devrimi, Kemalist Devrim olacaktır.

Devrimimiz kendi kadrosunu oluşturamadan karşılaştığı sorunları, cumhuriyetin dinamiklerinden güç alarak çözmeye çalışmakta, karşılaştığı güçlükleri böylece aşmayı başarmaktadır. Şu halde cumhuriyetçilere düşen ilk

[208] F. Gülen Hoca, demokrasiyi de çağdaş anlamıyla değil, kendi dünya görüşüyle değerlendiriyor dahası "...biz, İslam'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız." diyor.

görev devrimin dinamiklerine sahip çıkmak olmalıdır. Kısaca, temeli bağımsızlık ve laiklik olan cumhuriyete sahip çıkarak 21'inci yüzyılda da koşmayı sürdürmek... Böylece amaçları, demokrasi kavramına sığınarak devrim cumhuriyetini yıkmak olanların düşlerini boşa çıkarmak için izlenecek tek taktik budur.

Ancak cumhuriyet karşıtlarının aynı amaçta emperyalizmle işbirliği içinde bulunanların pes edecekleri sanılmamalıdır. Onlar kuzu postuna bürünmüş kurtlar gibidirler. Peki, bu çağ dışı düşünceler nasıl oluştu ve çıkış yolu olarak dayatıldı topluma? 21'inci yüzyıla girerken toplumun bir kesimi nasıl oldu da cumhuriyetin tarihsel koşullara dayalı kuruluş dinamiklerini reddederek işlevselliğini yitirdiği için tarihe devredilmiş bulunan statik yapısında aramaya kalkıştı. Bugün yanıtı aranacak olan bu ve buna dayalı sorulardır. Bu ters gidişin nedenleri bulunup önlem almadan da çıkış yolunu bulmanın güç olduğunu bilmeliyiz.

Bu nedenlerin başında, cumhuriyeti kucaklayacak devrimci eğitimden dönüş, Eğitim Birliği Yasası uygulamasının yozlaştırılması gelmektedir. Öyle bir eğitim ki felsefeye karşı metafizik eksenli bir düşünce dünyası içine çekiverdi bizi. Felsefenin dinsizliği teşvik ettiği düşüncesine dayalı bir eğitim sistemiyle çağı özümseyecek kuşakların yetişmesine olanak var mıdır diye sormadan eğitimi düşünceye değil ezbere endeksleyiverdik. Bağımsız aklıyla düşünmeyi yeğleyenlerin en ağır ceza yaptırımıyla karşılaştığını görenlerin düşünmekten korkacaklarını, günah işlemek için akla dayalı değil inanca dayalı bir dünya görüşünü benimseyeceklerini düşünmedik. Tek boyutlu bir eğitimin yaratacağı sorunları görmemize de olanak yoktu. Çünkü yaşamın tekdüze olmadığı, insanla-insan-çevre, sosyal ve siyasal alan, tarih ve coğrafya alanı ve yer-mekân, düşünsel ve sanatsal yapıyla insan ve çevre arasındaki bağı görebilecek, anlayacak, değerlendirecek bir eğitim dizgesinden yoksunduk!

Bunun nedeni, kendi inanç ve düşünce yapımızla, tarihsel dinamiklerimize sahip çıkmak, böylece gençlerimizi sosyal yapımıza yabancı akımlardan korumaktı. Oysa bu çok yanlış bir düşünce ve uygulamaydı. Gencini çağın dışında bırakarak gelişmiş bir sistem yoktu çünkü. Çünkü iletişim sistemlerindeki gelişmenin, olayları ve insanları evimizin içine kadar taşıyarak dünyayı ayağımıza getirdiği günümüzde, tek boyutlu insanın istemeden ya şizofren ya da isyancı olacağını düşünemiyorduk. Toplum tek doğru ve tek

gerçekle karşı karşıya bırakılmıştı. Bu kısır döngüden kurtulamadığımız için de bunalımların içinde çırpınıp duruyoruz. Çözüm mü? Önce doğru ve özgür akılla düşünmeyi öğrenmek... Bunun yolu da bilimsel aklı kullanmaktan geçmektedir.

Böylece yanlışlarımızı kendimiz saptar ve çözümü kendimiz ararsak çıkış yolunu esenlikle bulabiliriz. Yanlışlarımızı gösterecek bilim adamlarımızın bulunduğunu bilmeliyiz. Aklı bağımsız ve özgürce kullanmadan çıkış yolunun bulunmayacağını da.

Geleneklere bağlılık ve gelenekçilik konusunda Fethullah Hoca'nın önerileri üzerine kısa bir değerlendirmeye ne dersiniz? Rehberimiz bizden bir felsefeci: Takiyettin Mengüşoğlu. Fethullah Hoca'nın gelenekçiliğini Mengüşoğlu'nun Felsefeye Giriş adlı yapıtındaki görüşle sigaya çekelim *(sorgulayalım)* diyorum.

Din-felsefe ilişkisi üstüne ve dinin Doğu toplum yapısına etkisi

Din felsefeye, felsefe dine karşı mıdır? Bu yüzyılların sorduğu ve kesin çözümü bulunamayan bir sorun, yanıtı bulunamayan bir sorudur. Bunu bir başka versiyonu daha vardır. "Bilim ve din" ilişkisini tartışır. Bilim dine karşı mıdır, din bilime karşı mıdır?

Takiyyettin Menşüoğlu'nun, *Felsefeye Giriş* adlı yapıtında ele aldığı Din Felsefesi'yle ilgili görüşleri konumuza ışık tutacaktır.

Menşüoğlu "Din bir problem olarak, felsefenin en eski spekülasyon alanıdır." diyor. Menşüoğlu'na göre: "Din felsefesi, 'Ne umabiliriz?' sorusuna yanıt aramak için metafizik problemlerle uğraşmış ve felsefe dinin buyruğuna girmiştir. 'Bu durum, felsefenin ilk kez Kant tarafından bağımsızlaştırılmasına değin sürmüşse de... Bugün bile felsefenin, ya dinin bir tamamlayıcısı ya da dine karşı bir düşünce sistemi olduğu söylenir." diyor ve saptamayı yapıyor. "Halbuki felsefe için din de her problem gibi ancak bir problem olabilir. Bu nedenle felsefe, ne din için ne de dine karşıdır.[209]"

Felsefeye göre din "Geleneksel toplumlarda durağanlık sınırının aşılmasını önleyen bir kurumdur." Bu bağlamda statik yani geleneklerine bağlı toplumlar

[209] Takiyyettin Mengüşoğlu Felsefeye Giriş, Remzi Kitabevi, 5'inci Basım, 1992, syf:288 TM.FB. (agy)

yaşadığı çağla uyum sağlayamaz, çağ dışı kalırlar. Doğu toplumlarının statik yapıyı aşamayışı, araştırıcı, deneysel düşünce ve bilgiye kapalı ve gerçeğin salt Tanrı'da olduğu inancına dayalı bir toplumsal yapıda oluşlarındandır. Bu bağlamda statik toplumlarda gerçek tek ve mutlaktır. Oysa bilim için gerçek tek ve mutlak değildir. Çünkü bilimsel akıl gerçeği sürekli inceler, yaşamın akışı içinde değişimin getirdiği olayları, doğayı, kısaca her şeyi niçin ve neden sorgulamasıyla ele alır, sonuç çıkarmaya çalışır. O sonuçtan yeni sorgulamalarla yeni sonuçlar elde eder. Böylece yaşamın her an değiştiğini görerek o değişime ayak uydurmaya çalışır. Dahası o da değişime katkıda bulunur. Değişimin ve yaşamın yasalarını saptamaya çalışır. Yeni olaylara karşı önlem almak ya da yaratıcı insan aklının yeni oluşumlara katkısını sağlamak için gerekli çalışmalar bu sayede gerçekleştirilir.

Statik toplumlarda gerçek tek ve değişmez olduğu için araştırma ve irdeleme yoktur. Dahası doğa olaylarına bile kutsal yorumlarla yaklaşır. Dahası doğa olaylarına bile kutsal yorumlarla yaklaşır. Dindar insan için her şeyin ilahı anlamı vardır. O kadar ki doğal felaketler bile Tanrı'nın uyarması ya da cezalandırması olarak algılanır.

İslam, zamanın değişmesiyle kuralların da değişeceğini benimsemiş, *(nas'ların uygulama alanı dışında kalan hukuk ve ticari işlemler gibi dünyayla ilişkili konularda uygulanacak)* bir çıkış yolu göstermiştir. Göstermiştir ama bu yol sonuçları tartılacak kadar denenmiş değildir. Dolayısıyla uygulama olanağı var mı yok mu tam olarak bilinmiyor. Çünkü günah sevap geleneğin değişmez yasasıdır. Buna göre, yapılacak bir işin öncesi Rıza-i İlâhi'ye *(Tanrı'nın hoşnutluğuna)* uygun olup olmadığı aranır. Bu, Gülen'e göre kişinin her işinde her anında ve her eyleminde geçerli bir kuraldır. Buradan çıkarak kuralların zamanla değişeceği ilkesinin uygulanmasına olanak bulunamayacağını söylemek yanlış olmaz. Ve Peygamber'in "Bu sizin işiniz, gerektiği gibi yapın." dediği yaşamın alanlarında bile İslam toplumları değişmeyen kuralların sarmalında çırpınıp durmaktadır. Kim bilir bu yolun, yani değişim yolunun denenmesi belki de yeni çözümler getirecek böylece İslam, bilimselliğin yoluna girebilen toplum yapısını kurabilecekti. Bugün için, kimilerinin umduğunun gerçekleşeceğini, yani Fethullah Hoca'nın geleneğe bağlı akılla, dinin ve bilimin sentezini sağlayacağını düşünmek fanteziye teslim olmak demektir.

Tanrı'nın emirleri, inançlar dizgisinde tartışmasız ve mutlaktır. Oysa hayat sürekli değişim içindedir v değişimi önleme olanağı bulunmuş değildir. Ünlü deyimiyle söylersek "Değişmeyen, değişimin kendisidir." Gerek pozitif bilimler gerekse sosyal bilimler değişimin yasalarını saptayarak bilimi insanın denetimine vermişler ve değişimi olumlamışlardır. Böylece yaşamın dengesi bilimsel ilkelerle sağlanmaktadır.

Bilim kuşkuya dayalı araştırmalarla gerçeklere uzanmak ister. Oysa din için gerçek mutlaktır ve mutlak gerçek, bilimsel tartışılmaya izin vermez. Din, tartışmadan inanmayı emreder. Tartışıldığı ya da kuşku duyulduğu an inançsızlık söz konusu olur. Bilimde mutlak gerçek yoktur. Bu, bilimi değişim yasasına göre sürekli yeniyi ve gerçeği araştırmaya zorunlu kılar. Ama bu demek değildir ki dinin mutlak gerçeğini, Tanrı'yı bilim reddetmiştir. Asla. Bilimin aradığı gerçek kendi alanındadır. Kişinin metafizik dünyası, Tanrı'sıyla olan ilişkisi *-ki din budur-* bilimin alanına girmediği için bu konuda söz sahibi değildir. Bu bağlamda da bilim adamları din adamlarına göre gerçek hoşgörünün bayrağını taşırlar demek gerçeğin kendisidir.

Din ile bilim bu nedenle karşıtlık içinde görülür. Dinsel alanla bilimsel alan da ayrı koşullarda varlıklarını sürdürürler. Bilimle dinin karşıtlığı savı yeni değildir.

Bu tartışmasız gerçeğe karşın Fethullah Gülen'in Prof. Mim Kemal Öke tarafından "sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezleyen, Batı ile Doğu tefekkür düşünce sistemlerini buluşturan, kalp ve kafayı izdivaç ettiren insan" olarak tanıtılmasını anlama olanağı bulamadığımı söylemeliyim.

AMERİKA DÜNYANIN DÜMENİNDE

"Amerika, dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır."

M. Fethullah Gülen

"Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden, Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[210]"

M. Fethullah Gülen

"Şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına gidip dünyanın değişik yerlerinde okullar açıyorlarsa bu itibarla, mesela Amerika ile çalıştığınız sürece bu projelerin gerçekleştirilmesi mümkün olmaz."

M. Fethullah Gülen

"Türkiye bugün İslami düşünce ve eğilimler konusunda daha esnek olmalı. İran gibi olun demiyorum ama İslam'ın özel yaşam ve kamu yaşamındaki rolü konusunda esnek olmak ve İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür.[211]"

Graham Fuller

"İslâm bir bütün olarak algılandığında, İslam'ın canlandırılması, Sünnilerle Alevilerin dengeli olarak birlikte politik etkinleşmeleri anlamına gelir. Ama sosyalizme ve materyalist 'kirlenmeye' karşı İslâm'ın canlandırılmasının anlamı, aynı zamanda, Aleviliğe karşı Sünni mezheplerin (Anadolu'da Hanefiliğin ve Şafiliğin), toplumsal ve politik egemenliğine geri dönüşten başka bir şey değildir… Sünni mezhepler ancak tarikatlar içerisinde yer aldığı zaman politikleşir ve bu politikanın temelini laiklik karşıtlığı oluşturur. Dinin 'canlandırılması' bir bakıma Sünnî mezheplerin (Hanefiliğin ve Şafiliğin) politikleşmesi anlamını içerisinde taşır, bu da 'tarikatlaşma' ile örtüşür."

R and Corparation'un raporunda

---

[210] NS, agy, syf:39.
[211] AGBTİA, syf:98-99.

"AMERİKA DÜNYANIN DÜMENİNDE"

New York'ta bir derviş

"Amerika dünyanın dümeninde!" Bu sözleri, 22 Temmuz 1997 tarihli Yeni Yüzyıl gazetesinin 5'inci sayfasında okudum. Yıllardır ABD emperyalizmiyle ilgili olayları ve gelişmeleri ilgiyle izlediğim için şaşırmadım önce. Çünkü Amerika kendini böyle görüyor, böyle göstermek istiyordu. Bu söylem bir söyleşinin manşetiydi. "Fethullah Gülen ile New York Sohbeti" adıyla yayımlanıyordu.

Gazeteyi aldım ve yolda okumaya başladım. Bu bölüm gazetenin ilgili sayfasının orta yerinde ve ayrı bir dikdörtgen çerçeveye alınmıştı. Hemen o bölümü okumaya başladım. Şu soruya yanıt arıyordum. Bu sözü kim söylemiş olabilirdi? Merakım o noktada yoğunlaşmıştı.

Evet, bunu kim söylemiş olabilirdi? Fethullah Gülen söylemiş olamazdı. Söyleşi Fethullah Gülen'leydi ama o söylemiş olamazdı, böyle düşündüm; Amerikalıların kendilerini öven bir deyimi olarak yorumladım. Bir Amerikalı söylemiş olabilirdi. Çünkü dünyaya değil evrene egemen olmak isteyen bir gücün sahibi olanlar için bunu söylemek doğaldı, bir Türk'ün böyle bir söz söylemesi yersizdi bana göre!

Söyleşiyi, Yeni Yüzyıl gazetesinin bu amaçla, ta New York'a özel olarak yolladığı Nevval Sevindi yapmıştı. Bu, konuyu daha da ilginç kılıyordu. Çünkü Fethullah Gülen Türkiye'den, sağlık sorunları nedeniyle yeni ayrılmıştı. Bir gün geri dönecekti. Bir söyleşi için ta New York'lara sıradan bir muhabir değil de bir antropolog yazarı yollamanın anlamı olmalıydı. Bir yandan bunları düşünüyor, bir yandan da okuyordum. Neden New York, neden bu söyleşi derken, gözlerim başlıktaki sözü de içeren tümceye takılı kaldı. Bu söz Fethullah Gülen'indi ve tümce şöyleydi. "Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır." Merakım daha da artmıştı. Niçin söylensindi bu sözler. Bir daha okudum, bir daha... Bir türlü anlam veremiyordum. Çünkü Hoca'nın ABD aleyhine yazılı çok sözleri vardı ama bu başkaydı ve bir kutsama gibiydi!

"Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır!" Bunun bir başka anlamı olmalıydı. Evet, bu sıradan söylenmiş bir söz değildi. Söyleşiyi okumaya başladım. Okudukça, şaşkınlığım artıyordu. Neler yoktu Tanrım... İnsan ancak kendisini ve ülkesini aşağılamak isterse böyle düşünebilir böyle söyleyebilirdi.

Peki, Hoca'nın amacı neydi? Bir dünya devletini böylesine övmenin hayır, tapınırcasına kutsamanın bir anlamı olmalıydı. Onu aramaya başladım.

Peki, bu söylem yanlış mıydı? Elbet değildi ama bunun bir kutsama, bir teslimiyet-bağlılık, dahası kendi ulusal kimliğini yok saymaya değin anlam taşıdığı düşünülmemiş miydi? Hele, huşu içinde *(kendinden geçercesine bir biçemle)* söylenmişse, özel bir anlam taşımıyor muydu! Nedense, bende bir çağrışım yaptı; bir başka yerdeki benzer bir söylemi anımsatıyordu. Fehmi Koru'nun Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslâmcı Akımlar adlı bir rapora yazdığı sunuş/önsöz -*Koru'nun dilinde takdim*- yazısını anımsadım. Koru'nun, o takdim yazısı şöyle başlıyordu: "Süper güç olmanın da raconu var. Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde neler olup bittiğini bilmek zorundasın." Bir yargıydı sanki bu söylem. ABD'nin bizim gibi ülkelerdeki CIA ve benzeri istihbarat örgütlerinin çalışmalarını haklı gösteriyordu. Çünkü ABD süper bir güçtü ve kendi gücünü koruyucu önlemler için her şeyi yapabilirdi. Bu, Fehmi Koru'nun ABD ile bir tür el sıkışmasıydı; dahası ondan da öte bir hizmete hazır olma mesajı veriliyordu. Fehmi Koru'nun ABD'yle sıcak el sıkışmasının izlerini, bu sohbetteki sözlerde de buluyorduk.

Bir pencere açıp Hoca'nın gözüyle bakalım isterseniz Amerika'ya...

Bu söylemin anlamını aramak için çıkmıştık yola. Ne anlamı vardı "Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır demenin. Soru buydu. Bir soru ve açılımlarından çıkarak tanı koymak için gerekli bir çözümlemeye giden duraktayız şimdi. İsterseniz önce yine bir soruyla girelim konuya. Bu söylem ne anlama gelir?

Bir kutsama mı, sığınma mı?

Nevval Hanım'ın bu konuyla ilgili sorusu çok ilginç, Hocaefendi'nin yanıtları da öyle, bir tür Amerikan hayranlığı sergileniyor: Yanıtsız bile kalsa, soru anlamlarla yüklü:

"Efendim bir aydır Amerika'dasınız. Amerika'yı nasıl tanımlarsınız? Amerika nasıl bir ülke sizce ve bugün yeryüzünden Amerika kalksa eğer, neler olur. Kalkması iyi mi kötü mü?[212]"

[212] NS, agy, syf:39.

Bir iç titremesi duyumsatmıyor mu? "Yeryüzünden Amerika kalksa ne olur?" demiyor, bir felaket bekliyorcasına içi titreyerek soruyor "Neler olur?" Bu soru ne anlam taşıyor demeden edemiyor insan. Yanıtı da hazırlayan iç içe geçmiş sorularla örülmüş bir ilişkiler ağı karşısındayız. Oysa kısaca da sorulabilirdi, örneğin, "Amerika'nın dünyada rolü sizce ne?"

Sorunun ne denli önemli olduğu, neler içerdiği, yanıtı, dahası söyleşinin tümü okunduğunda anlaşılıyor. Hocaefendi o engin coğrafyada şöyle bir geziniyor, Mars'a devinimli bir yapay astronot gönderen ülkeden aldığı esinle, pardon Tanrısal esinle önce ABD'yi kutsanan bir demokrasi ortamında bulduğunu anlatıyor. Sonra, bir ABD savunmasına, hayır öykünmesine geçiyor ki ancak bir sığınma güdüsüyle uzatılmış kurtuluş simidine böyle yapışılır, demeden edemiyorsunuz.

Söyleşide yer yer, ABD, ölçüyü aşan bir söylemle övülüyor ama asıl sığınma çabasıyla söylenenler, işte, şu Amerika dünyanın dümeninde, başlıklı bölümde!

Bakın Amerika neymiş:

"Amerika eski Babil gibi. Eğer burada Amerikalıların anladığı, tesis ettikleri, kutsadıkları manada bir demokrasi olmasa, zaten buradaki bu birlik korunamaz. O demokrasinin yumuşak havası herkesi barındırıyor."

Bu söylemde bir umarsızlıktan doğan arayışla, coşkunun el ele verişini izliyorsunuz. Ya şu satırlar ne anlama geliyor dersiniz? Umarsızlığın verdiği sığınma güdüsüyle Amerika övgüsünün, övgüden de öte sırnaşarak bir yerlere gözdağı vermeye kalkışma aczinin izleri yok mu? Birkaç kere okuyunuz lütfen; bir yüceltme, bir ölçüyü aşan yüceltme, bir yüzsüzlük sezilmiyor mu?

"Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir![213]"

Hoca'nın Amerika'ya 28 Şubat kararlarından sonra apar topar gittiğini düşünerek okuyalım bir kez daha. O gidişin gerekçesini yaratanlara söyleniyor bu sözler. "Amerika bütün dünyaya kumanda ediyor, dikkat edin, öyle her istediğinizi yapamazsınız." diyerek bir yerlere mesaj yolluyor Hocaefendi!

[213] NS, agy, syf:39.

Bu kutsamayla karışık gözdağını şu söylemle sürdürüyor:

"Amerika çökse de dünyada yine dengeler olacak. Ama şimdi dünyanın yeni dengesinde önemli bir unsur olarak ve demokratik felsefesiyle oturmuş bir ülke sarsılırsa, dünyada çok ciddi kargaşa yaşanır. Onun için, bakın Amerika'nın bize yarım arpa kadar sadece bizim menfaatimize *(yani bizim okullarımıza maddi/ED)* desteği yoktur. Buna rağmen şurada bulunmamıza izin veriyorsa, bu bizim için bir avantajsa bu avantajı sağlıyor demektir. (*) Ne büyük nimet Hoca için. 28 Şubat kararlarından sonra sığındığı dünya jandarmasını başka nasıl övebilirdi?

Özellikle şu tümceye dikkat çekmek isterim. "Burada bulunmamıza izin veriyorsa bu bizim için avantajdır." Hoca avantaj sözcüğünü bilerek kullanıyor. Avantaj lûtuf, bahşiş ve nimet anlamında kullanılır. Nimet sözcüğünün altını çizelim. Nimettir dese olmayacak, çünkü İslâm inancına göre, nimetin gerçek vereni, onun sahibi olan Tanrı'dır. Şimdi bir de nimet sözcüğünü koyarak okuyalım. "Amerika'nın bizim burada bulunmamıza izin vermesi bir lütuftur, nimettir." Gülen'in aslında demek istediği budur. Ama bunu açıktan söyleyemez. Vaazlarında ve öğretilerinde, nimeti verenin Tanrı olduğunu söyleyip burada Amerika'nın tutumunu nimet olarak nitelemek, cemaat tarafından özümsenmeyebilir. Hoca burada da tam bir mümaşat içinde soluklanıyor. Bunu başkası söylese en azından günahkâr *(günah işlemiş)* sayar. Bırakın insanı ... sayfalarda okuyacağınız gibi üstadı, çağın mütefekkiri *(düşünürü)* köpeği bile nimetin gerçek sahibi olan Tanrı'yı bilmediği için pis sayar. Bediüzzaman'a göre:

"Sebeplere riayet bir sorumluluk olsa da onlara tesiri hakiki vermek, *(sebeplere uymak bir sorumluluk olsa d, etkenliğini gerçek kabul etmek/ED)* apaçık dalalet ve inhiraf *(yanlışa düşmek ve yoldan çıkmaktır/ED)* onlara riayet etmenin yanında neticeyi Allah'tan bilmekse bir istikamettir. *(Bunun yerine gerçeği sonucu Allah'ta aramak doğru bir yoldur/ED).*[214]"

Gülen, üstadının bu sözlerini "bu orijinal tespit" olarak alkışlar ve şu örneği aktarır. "Köpek kendisini besleyenin sahibi olduğunu sanır; köpeğin sahibine gösterdiğini sadakat işte bu görünüşe, yani nedenselliğe dayanır." Oysa bu

[214] FG, FF/2 syf:212

yanlıştır, gerçekte mün'im-i hakiki olan Allah'a bağlanmaktır, köpek mün'im-i hakikiyi yani nimetin gerçek sahibini bilmediği için pistir.

Peki, Hocaefendi nasıl oluyor da kitaplarında bu örneği verdiğini unutarak Amerika'nın kendisine lutûfta bulunduğunu, nimet sunduğunu söyleyebiliyor? Nedeni, Amerika'nın dünyanın dengesini sağlayan bir güç olması mı ya da 28 Şubat sonrası, bu, dünyanın dengesini koruyan gücün koltuğunun altına sığınma güdüsü mü dersiniz?

Onun düşündüğü görünürde dünyanın dengesidir. Dünya dengesine ve onu koruyan güce bir şey olur diye içi titrer. Allah göstermesin ya Amerika dünyanın dengesini sağlamaktan çekilirse halimiz nice olur? İnsan olarak bunu düşünmek gerekmez mi? Bakın Hoca düşünüyor, hem de korkunun odağını işaret ederek:

"İnsan olarak" diye başlıyor "bizi çok alakadar eden dünyadaki dengeyi düşünüyorsak, o zaman Amerika'nın bu dengedeki yerine dikkat etmek zorundayız." (**) *(Hoca kendisini düşünüyor yalnız, insan olarak düşünüyor/ED)*

Neden mi? Ne çabuk unuttunuz, diyen sesini işitir gibiyim. Hani Hoca'nın bir sözü vardı; "Dümende Amerika var." diyordu ve "bu güç göz ardı edilerek şurada burada iş yapmaya kalkışmamalı" diye kulak çekiyordu ya! İşte bu saptamaya dayanarak şöyle bir hüküm/yargı kuruyor. Amerika çekilirse başkaları "…diyelim ki bize destek olabilirler fakat *(yani bir başka ülkeye sığınabiliriz ama o ülkeler/ED)* dünya dengesini temin edecek bir yapıya sahip değillerse, *(dünya dengesini sağlayamaz ve bize yardım edemezler bu nedenle/ED)* dünya dengesi çatışmasında Amerika'nın önemli bir unsur olduğunu göz ardı edemeyiz.[215]" (***)

Öylesine sırnaşık bir tutum ki ulusum adına yerin dibine geçtiğimi duyumsuyorum.

Bu, İslâm'da, yalnız Allah'tan başkasına gösterilmesi, "şirk" "Tanrı'ya eş koşma" ya da küfür sayılan, bu nedenle yasaklanan, tapınırcasına bir kutsama, umarsızlık içinde bir sığınma değil mi? Bu yönüyle de cemaate, kendisini din önderi olarak kabul ettirmiş birisi için, onaylanacak tutum olmamalı.

[215] NS. agy, syf:40-41(*,**,*** tümü için)

Nevval Hanım'a göre Hocaefendi, "Amerika'yı şablonlarla, kalıplarla değil akılla değerlendiriyor"muş! Ne yazık ki yukarıdaki aktarmalar Nevval Hanım'ı yalanlıyor.

Bir başka açıdan bakış için kısa bir ara

Burada söyleşinin çözümlemesine ara verip Hocaefendi'nin kimi kavramlara ve kurumlara; örneğin demokrasiye bakış açısını arayalım diyorum. Böylece onun gerçek yüzünü biraz daha aydınlatabiliriz!

Yapıtlarından anlaşıldığı kadarıyla Hoca, kendini, Mesih misyonuyla dünyayı sapkınlıktan kurtarmak ve İ'lay-ı Kelimetullah'ı gerçekleştirmek için hazırlamaktadır. Bu çalışmaların verimli bir aşamasında, 28 Şubat kararlarının engeliyle karşılaşır. 28 Şubat 1997'de toplanan Milli Güvenlik Kurulunun, Siyasal İslâm'ı bir iç tehlike olarak saptaması ve Fethullah Hoca cemaatinin de bu karar kapsamında olduğunun yayılması, Gülen için tehlike çanlarının çalması anlamını taşıyordu.

Gülen Hoca, kendisini ve cemaatini doğabilecek olası bir tehlikeden korumanın yollarını aradı. Söyleşilerle, Samanyolu TV'deki açıklamalarıyla mesajlar yolladı. Ama sürecin etkisinden kurtulamayacaktı. Yolladığı mesajlar da yerine ulaşmış olmalı ki birden hastalandı ve Amerika'ya uçtu. Neden ABD'ye uçtuğunu bir söyleşiden ve ABD'deki çalışmalarından öğreniyoruz. Burada şu soru geliyor gündeme; bu "hicret"[216] midir? Yanıt açık, Hocaefendi bunu, "hicret saymamıştır".

İlginçtir, 1923'ten belki de 1919'dan bu yana ülkesinde, dini kendisi gibi anlayan Müslümanları, bu arada kendini "hicrette" sayan Hoca, Amerika yolculuğunu ve oradaki yaşamını, nedense hicret yaşamı olarak nitelemiyor. Dahası Amerika'yı yukarıda alıntıladığımız sözlerle kutsuyor, ABD'ye kendi ülkesinden daha çok güven duyduğunu açıklıyor. Neden mi? Amacına ulaşmak için destek aldığından!

[216] Hicret, İslam dininde önemli bir kurumdur. Peygamber'in tebliğ ve irşad görevini yapmasını önleyen Mekke kendi müşriklerinin saldırıları karşısında, görevini yapabilmesi için Medine kendine göçmesi olayı bu sözcüğü kutsal kurum olarak, Müslümanların bir beldede dinsel görevlerini rahatlıkla yapamamaları durumunda, bir başka beldeye göçebileceklerini karara bağlamışlardır.

Hocaefendi'nin bu sözleri, İslâmî ilkelere dayalı bir sistem kurma, dahası dünyaya yeni bir düzen verme tasarısını bu ülkenin desteğiyle gerçekleştirebilme umudunun ipuçlarını vermiyor mu? Amerika'yı, geçmişte olmadık yerde kötülemesine karşın, bu kez böylesine övmesi bu kanıyı beslemektedir. Hoca'nın Mustafa Kemal'in kurduğu devrimci Türkiye cumhuriyetinden nefret ettiği açıktır. Dahası, özellikle 1919-1923 arası ve 1950'ye değin geçen süreç onun düşünce ve tarih albümünde karanlıklar içindedir. Kazanılmış utkular yoktur! Lozan yoktur, Sakarya yoktur, Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının İzmir'e girişi yoktur. Kaldı ki o dönemi karanlık bir dönem, zulüm dönemi olarak niteler her sözünde ve her kitabında... O dönem kimileri için yeni ve umut dolu olabilir. Ama kimileri için de "İnsanların ruh ve mana kökünde sürgünler halinde yaşanan ama korunarak, geçmişi geçmiş yapan dinamiklere saygılı olarak yaşanan bir vetire *(süreç)*dir.[217]" Bir gün sona erecek bir zaman dilimi. Neden süreçtir, sonu gelecek olan bir devinimdir de ondan.

Amerikan demokrasisini kutsayan Gülen için, demokrasi, gerçekte, salt vitrinlik bir sözdür. "Sonsuz Nur" adlı yapıtında der ki:

"Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi hem de asırlar önce yakalamıştır.[218]"

Bin dört yüz sene evvel Medine'de kurulan Muhammedî devlettir zirve sistem!

Doğrudur ya da yanlıştır demeden, saygı duyulur bu düşünceye. Kaldı ki İslâm'ın, doğduğu yer ve zamana göre, en ileri bir sistem olduğu da gerçektir, bir devrimdir bu yönden. Ama demokrasi değildir. Hoca da zaten İslâm'la demokrasiyi bağdaştırmıyor. Kısaca, onun kavram sözlüğünde İslâm ve demokrasi örtüşemez. "Sonsuz Nur"dan yapılan bu alıntının son tümcesini okuyalım:

"Fakat biz, İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız.[219]"

---

[217] E C, agy, syf:67

[218] F. Gülen, İnsanlığın İftihar Tablosu- Sonsuz Nur, Nil Yayınları C.1,9. Baskı syf:429 (FG.İİT)

[219] F.G. aynı yerde syf:429

Bir başka konuşmasında da der ki: "Demokrasi ile uğraşmaya gelince daha önceleri de çeşitli vesilelerle ifade ettim. Bırakın böyle şeyleri, bunlar bize ait meseleler değil.[220]"

Böyle diyor Gülen. Demokrasiyle ilgisi olmadığını söylüyor. Oysa kimi çevreler onu çağdaş bilim ve teknolojiye açık, hoşgörü misyonu taşıyan bir yeni çağ bilgesi olarak alkışlar. Çünkü Hoca, gerçek düşüncesini o bilinen yöntemle saklamayı başarır. Özellikle yapılan söyleşilerde hep sevecen, hoşgörülü, demokratik sistemin koruyucusu görüntüsünü verir! Dikkat edilirse, Gülen çoğu kez, ya önceden saptanmış sorulara yanıt verir ya da soruları/konuyu ustalıkla başka alana taşıyarak soruyla ilgisi olmayan yanıtlarla saptırır. Çünkü ona göre, "doğrular her zaman söylenmez![221]"

Fethullah Gülen'in bu yargısını örnekleyelim isterseniz!

Sabah gazetesinin özel bir araştırması olarak sunulan, "Nur Hareketi ve Fethullah Gülen" adlı dizinin 25 Ocak 1997 tarihli bölümünden aktaracağımız satırlar Gülen'in demokrasiye bakışı, nasıl bir sistem düşlediği konusunda ipucu verecektir. Demokrasi nasıl olmalıdır ki Hoca'yı doyursun? Der ki:

"Daha da ileri gidip demokrasiyi benimseyenlerin yanı sıra 'Demokrasi insanın tam ihtiyaçlarını karşılamıyor. Kabre kadar insanın ihtiyaçlarına cevap veriyor, ondan sonra başının çaresine bak, diyor. Bu açıdan bana yetmiyor.' diyenler olabilir."

Bana yetmiyor, diyenlerin başında kendisi gelir. Aslında Gülen'in demokrasiye ilişkin görüşleri işte bu "bana yetmiyor" sözünün ardında saklıdır. Eğer kişi yetmezler içindeyse yeteri arayacaktır. Bu, insanın doğasında bulunan bir tepkidir. Hoca da gerçeği arar ve bulur. Ufuk Turu söyleşisinde de demokrasi kavramı ve uygulamaları ele alınır; başka yer ve zamanda söylediklerini değişik anlatımla yineler: "Demokrasi bir süreçtir." der ve bu sürecin işlediğine, demokrasinin "Batı'da da tamamlanmadığına, Türkiye'nin bu işin eşiğinde olduğuna" değinir ve "Demokrasi henüz nihayete ulaşmamıştır..." vurgusundan sonra, "Eğer bir gün bu mesele, insanın maddi, manevi ruhanî, cismanî, fikrî ahlakî hayatını, hatta dünyasını ve ukbasını kucaklayabilecek bir tekâmüle *(gelişmeye)* ulaşırsa şayet, bunun sultanlıktan ileri, meliklikten ileri, Allah'ın

[220] F.G. FF/3, syf:153.
[221] N.S. agy, syf:78

rızasını kucaklamayacağına dair teminat verilebilecek olan var mı?[222]" diye sorar.

Eğer Hoca'nın mantık dizgesi; bu bağlamda amacı, söylemlerinde ve yazılarında o amacın gizlenmesi için sözcük ustalığına başvurulduğu bilinmiyorsa, onun bir demokrasi özlemcisi olduğu düşünülebilir. Örneğin şu "…insanın dünya ve ukbasını kucaklayacak kadar gelişme"nin ne anlama geldiği bilinmiyor, dahası üzerinde düşünülmüyorsa, bu sözlerin gerçek anlamı anlaşılabilir mi? Yaşam zaten bir değişim ve gelişme sürecidir, der. Hoca'nın da buna işaret ettiğini düşünürüz. Ama amacını, kimi sözcüklere yüklediği anlamları biliyorsanız, yukarıdaki alıntıdan sonra gelen şu tümcenin, Gülen'in yalnız amacını değil, o amaca ulaşmak için uyguladığı taktiklerin ipuçlarını yakalarsınız. Şu söylem ne anlam taşır dersiniz?

"Bu tekâmül sürecini biraz da duru düşünceler, daha doğrusu engin anlayışlar, saf gönüller belirleyeceklerdir."

Önce şu kavramları araştıralım. Kimlerdir bu duru gönüllü, engin bakışlı saf gönüllüler. Bunlar peygamber döneminin ardılları olan Selefi Salihin benzeri kişilik taşıyanlar… Hoca ve cemaati, yetiştirdiği altın nesil, ışık süvarileri… Bunların kuracağı sistem insanın dünyasını, ukbasını *(ahiret yaşamını)* kucaklayacakmış. Ve böylece sultanlıktan, meliklikten de ileri bir düzen kurulacakmış!

Hocaefendi, bu konuya Amerika'da, Nevval Hanım'la konuşurken de dolaylı bir anlatımla değinir! Öteden beri Cumhuriyet ve demokrasiye ilişkin sorularla karşılaştığında, cumhuriyetin ve demokrasinin İslâm'la bağdaştırılabileceğini söyler. Ola ki bu değinmeler demokrasi havariliğine soyunmuş çağdaş bir bilgenin sözleri olarak algılanmasın. Gerçekte demokrasi ile İslâm'ın bağdaşmayacağı görüşündedir. Cumhuriyet mi ancak "din için devlet" sistemine dönüşürse saygındır, baş tacıdır. Günümüzün cumhuriyeti bu koşullara uymadığından, Hoca ve cemaati hicreti yaşamaktalar. Hoca'da ancak selefi, çağın dâhisi gibi "Dindar bir cumhuriyetçidir." Özellikle son yıllarda, hoşgörü mimarlığına soyunduktan sonra, eğer dikkatli okunmazsa çelişkili yorumlara yol açacak açıklamalarında, demokrasiye en azından karşı çıkmaz

[222] E. C. agy, syf:132-134

görünür. Görünür de demokrasiden ne anlıyor dersiniz? Sorunun yanıtı için şu New York Sohbeti'nden bir iki satır daha okuyalım:

"Mesela ben öyle bir demokrasi arzularım ki dünyada belli düşünce devrimlerini kucaklamanın, korumanın yanı başında benim kabir sonrası hayatımla ilgili problemlerimi de çözsün isterim.[223]"

Kısaca Gülen, devletin yani kamu yaşamının ve bireylerin kişisel yaşamının maddi ve manevi her anının dinin koyduğu kurallara göre düzenlenmesini ve yaşama geçirilmesini ister. Kendi dünya görüşüne göre kendisi için haksızdır diyemeyiz. Ancak bunun sisteme dönüşmesi istenmesi haklı olarak devletin koyduğu sınırlara takılması demektir.

Görülüyor ki Gülen'in demokrasi anlayışıyla çağdaş demokratik sistemlerin ilgisini kurmaya kalkışmak akla karayı eşitlemek gibi bir şey olur. Bu konuda, yine onun yukarıda aktardığımız sözlerine başvuralım. Hani, günümüz demokrasisinin kimilerine yetmediğini söylüyordu ya, "bana yetmiyor" diyenlerin başında Gülen'in kendisi geliyor. Nevval Hanım soruyor:

"Diğer İslâm ülkeleri arasında Türkiye'nin farkı var. Demokrasiye inanan bir İslâm ülkesi olarak Türkiye, İslâm'la demokrasiyi bağdaştıran tek sentez olacak mı bölgede?"

Yanıt tam da Hoca'ya uygun. Ne evet diyor ne de hayır! Çünkü Hoca, çağın anladığı bir demokrasi istemiyor. Bunu açıkça söylemek işine gelmez. Peki, ne yapacak? Onun kuralı bellidir, bunu New York Sohbeti'nde Sevindi'yle konuşmalarından çıkarıyoruz. Yukarıda da sözünü ettiğimiz şu kural:

"Her doğruyu söylemek her zaman doğru değildir."

Bu yargı ve taktik cümlesini unutmayalım. Hoca'nın zaman zaman kamuoyu önüne çıkıp hakkında yazılanları yalanlama ya da tevil edişini bir başka deyişle ya da öyle değildir yanlış anlaşıldı demesinin açıklaması işte burada. O neyin ya da nelerin ne zaman ve nasıl söyleneceğini iyi bilir. Herhangi bir konuda eleştirinin dozunu hakarete kadar genişletecekse, isim vermek istemez. Ama diline gelen sövgüyü de geri almaz. Örneğin, cumhuriyete ya da Atatürk'e

[223] N.S. agy, syf:78.

saldırırken "...elinde mey kâsesi meykeşler gibi" söylemini yeğler. Örneğin Mustafa Kemal, "Ben size akıl ve bilimi bırakıyorum..." mu demiş? Bir düşünce ya da bir öneriye karşı çıkılmaz değil, beğenmeyebilirsiniz, yerinde bulmazsınız, eleştiri hakkınızı kullanırsınız. Ama bu sizi doyurmuyor, bu adı işittiğinizde tüyleriniz diken diken oluyorsa, söyleyene hakaret etmek istiyorsanız, söz gelimi, eğer firavun diyecekseniz, bir başka yöntem izlersiniz. İşte bu adını vermeden hakkında konuşmaktır ve Hoca bu yöntemin ustasıdır. Siz de bu yöntemi sıkıştığınızda uygularsınız. Örneğin:

"Üstadı Bediüzzaman'ın orijinal tespitlerini sıraladığı Fasıldan Fasıla adlı yapıtındaki gibi, "...akla dayananlar ise uzun kulelerle semaya yükselme hamakatinde *(ahmaklığında/ED)* bulunan Firavun gibi bir Firavun olur.[224]" dersiniz olur biter. Ya da hızınızı alamadığınızda onun dönemine "ifritten bir dönem" diye söversiniz.

Bu sözlerin hedefinin Atatürk olduğunu, "Ben size aklı ve bilimi bırakıyorum." sözlerini yorumlarken yakalarsınız. Demiştik ya, Hoca Batı'nın bilimini alıp Müslümanlaştırılmadan öğretilmesine, kullanılmasına karşıydı. Çünkü salt akla ve pozivitizme dayanmak, bilimin Tanrı katında olduğunu yadsımaktır. Oysa Atatürk "Ben size aklı ve bilimi bırakıyorum." derken böyle bir denetim öngörmemiş; Hoca'ya göre böylece dinin tevhid akidesini-ilkesini çiğnemiş. Bunu kim yapmıştır tarihte, Firavun, Nemrut gibi kişiler. O halde tarihsel konuların benzerliğinden imgelenerek, ona da demiş olursunuz! Atatürk'e Firavun demek suçtur, hem de kamusal bir suçtur. Eğer içindeki kini kusmak istiyorsan, böyle bir yöntem seçersin olur, biter. Eğer Atatürk'ün 1925'te Ankara Hukuk Mektebini açarken söylediği sözlerin[225] izleyicisi ve uygulayıcısı savcılar olsaydı, Hocaefendi ve onun gibilerin devletimizin temel dinamiklerine yapılan saldırıları, cumhuriyete ve Atatürk'e sövmeleri cezasız kalmazdı. Acaba, savcılar hangi cumhuriyetin savcılarıdır ki görmezden geliyorlar bu cumhuriyet karşıtı sözleri...

Evet, "Cumhuriyet Savcıları görev başına!" desek, işitirler mi dersiniz?

---

[224] F.G. FF/2 syf:214

[225] Atatürk, 1925'te Ankara Hukuk Mektebini açarken yaptığı tarihsel konuşmasında: "Cumhuriyetin müeyyidesi olacak bu büyük eğitim kurumunun açılışından duyduğum mutluluğu hiçbir girişimimde duymadım." demiştir.

Kaldı ki Hocaefendi tam bir yanılgı içinde. Aklı da bilimi de kendi amacı doğrultusunda ve mantık saptırmasıyla kullanıyor. Her sözünün başında övgülerle andığı Peygamberi yalanlıyor. Çünkü Hz. Peygamber, Hoca gibi düşünmüyor, "İlim Çin'de de olsa alın." derken, bilimi İslâmlaştırın öyle alın demiş değil ki Hoca'nın düşüncesini yerinde bulalım. Hem Peygamber dönemine öykünecekseniz hem de Peygamber'in başka hadislerine, belki de uydurma olanlarına değer verirken, bu hadisine kulak asmayacaksın. Dindarlık bu mudur?

Nevval Hanım'ın sorusunun yanıtına dönelim isterseniz! Hoca "demokrasi tam değil Türkiye'de" diyordu ya!

"Demokrasi tam değil Türkiye'de tabii" sözlerini işitince, "doğru değil mi" dediğinizi işitir gibiyim. Doğru olmaz mı? Doğru olmasına doğru ama nedenleri ve sonuçlarında anlaşamayız Hoca'yla, onun nedenini yukarıda sözünü ettiği demokrasi anlayışından yola çıkarak saptamaya çalışalım.

"Mesela" diye başlıyor, "...ben öyle bir demokrasi arzularım ki dünyadaki belli devrimleri kucaklamanın korumanın yanı başında, benim kabir sonrası hayatımla ilgili problemlerimi de çözsün isterim. Onları da müsamaha ile kucaklasın... Demokrasi geriye dönülmez bir süreçtir..."[226] diyordu.

Gerçekte o, demokrasiden yana değildir ama bunu doğrudan açıklamaz. Bu nedenle de gerçekte ne dediği anlaşılmadığından demokrasi yanlısı sanılır. Oysa onun davası İ'lay-ı Kelimetullah için bir din devleti kurmaktır. Din için devlet... Yani, Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı her yere götürmek, dünyayı sapkınlıktan kurtarmak... Hoca Mesih rolünü üstlenmiş. Peygamber döneminin zirve sistemini amaçlar. Neden mi? Çünkü her adımını Peygamber'in vahiy-tebliğ ve irşad ekseni çevresinde atmak ister. Değil mi ki o kendini Mesih misyonuyla görevli sayıyor, değil mi ki dünyayı sapkınlıktan kurtarmaya soyunmuş, bu görev sonunda kurulacak sistem "din için devlet"tir. O devlet de Peygamber'in zirve sistemini yaşatacaktır. Ne diyordu anımsayalım:

[226] N.S. agy, syf:78

"Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi asırlar önce yakalamıştır... Fakat biz İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız.[227]"

Amerika yeniden

"Bir gün çok yüksek seviyeli bir demokrasiye erişilecektir." sözüyle işaret ettiği de budur. Peki ne zaman erişilecek dersiniz? Yanıtı ilginç ve hedefe açılan yoldaki taktiklerden biri. Diyor ki: "Önce zamanın yorumunu beklemek lazım. Zamana saygılı olmak lazım." Ne mi demek istiyor? Okuyalım anlamak için. "Hazımsız insanların hazımsızlığını tahrik etmemek lazım. Zamana saygılı olmak lazım. Türkiye'de her iki kesimde de hazımsızlar var.[228]" Merak içinde bu hazımsızların kim olduğunu öğrenmek istiyorsunuz doğal olarak. O iki kesimin ne anlama geldiğini anlamak istiyorsunuz, aydınlatılmasını bekliyorsunuz, araştırıyorsunuz söyleşiyi aradığınızı bulamıyorsunuz. Bir eksiklik var değil mi? Hoca burada bir değinmede bulunuyor ama açmıyor. İşte tam bu noktada gazeteciye düşen bir görev var. Bir soruyla açacak bu gizlenen şeyi. Ama sorulacak soruyu sormuyor Nevval Sevindi. İnsanın aklına bu söyleşinin danışıklı dövüş olduğuna ilişkin kuşku düşüyor yine. Neden sormuyor? Çok önemli bir noktada, sosyal bir konuda susuyor.

Bu konuyu, kitabın girişindeki sunuştan çıkarak sorgulayalım. Nevval Hanım bu sunuşunda New York'a uzanan yolun Orta Asya'dan başladığını söyler. Biz de onun söyleminden çıkarak yarı kinaye yarı eleştirel biçemle soralım: "Orta Asya'nın havasını solurken Hoca Ahmet Yesevi'yle yakın olduğun için, bir kez de o duygu seli içinde Hocaefendi'yle konuşma isteğin kabul edilsin... Durup dururken yaz ortası taa New York'lara uç; onu ve cemaatini tanı, tanış, günden güne sıcak ve soluklu bir ilişki gelişsin..." Kültürel, siyasi ve sosyal tezlerine yakınlığı yakala[229]" ama en önemli yerde en önemli soruları sorma! Oldu mu Nevval Hanım!

Örneğin şu ve benzeri sorular sorulabilirdi:

"Hocaefendi, sosyal ve siyasi çalkantılar içindeyiz, sizin sosyal çalkantılara karşı hoşgörü mesajlarınız var, peki kimlerdir bu hazımsızlar, hangi konuda var

---

[227] F.G. syf:429
[228] N.S. agy, syf:78
[229] N.S. agy., syf: 1-3.

bu hazımsızlık, bu hazımsızları da hoşgörü alanınıza alabilir misiniz? Sonra, demokrasinin gelişmesi için öngördüğünüz süreç ve koşullar nelerdir? Sözünü ettiğiniz Peygamber döneminin zirve sistemi, o yüksek demokrasi dediğiniz nedir? Bir de şu iki kesim sözüyle neyi, kimi ya da kimleri anlatmak istiyorsunuz?"

Peki, o çok yüksek demokrasinin ne olduğu kendi sözlerinden çıkarılabilir mi? Biraz kitap karıştırmak yeter bunun için.

Bu "zirve sistem" kavramı, Peygamber döneminin yönetim biçimidir. Ne diyordu "Sonsuz Nur" adlı çalışmasında. "Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi hem de asırlar önce yakalamıştır.[230]" Nevval Hanım, eğer bu değinmeyi bilseydi, o dönemin demokrasi anlayışı ve uygulamasının ne olduğunu sormaz mıydı, dersiniz. Hayır soramazdı. Ancak sorular ortak çalışmayla hazırlanmış olsaydı olabilirdi. Ya da bu söyleşinin başka amaçları vardır, bu ve benzeri sorular sorulamaz!

Olabilir, Peygamber döneminin o uhrevi *(öteki dünyaya yönelik)* havasını soluklamak isteyebilir ama o dönemin demokrasi olarak gösterilmesi karşısında elbet durup düşünmek gerekir.

Gülen'in özlediği ve hedeflediği sistemin ne olduğunu gördük. Onun demokrasi dediği, yukarıda değindiğimiz, Peygamber dönemidir ve bu "Ziver sistem"dir... İslâmî yönetimin Muhammedî dönemidir. Oysa bu dönemin kendine özgü ve yinelenmesi olanaksız bir dönem olduğu, halifeliğin Peygamber'in vefatından sonra 30 yıl süreceği, Hülfa-i Raşidin *(dört Halife)* dönemiyle hilafetin de son bulacağına ilişkin içtihatlarla İslâm dünyasında kabul edilmiştir. Örneğin, ileride düşüncelerini aktaracağımız Faslı Profesör Cabiri gibi kimi Müslüman düşün ve bilim adamları, bu doğrultuda görüşlere sahiptir.

Bunlardan anlaşılacağı gibi, Muhammedî yönetim dönemi kendine özgü bir sistemdir ve buna demokrasi adı verilemez. Kaldı ki o döneme demokrasi denilmesi, dinsel yönden de doğru olmaz sanırım.

Hoca bunu bilmez mi? Dahası o döneme demokratik bir dönem denilmesinin doğru olmadığını da bilir. Peki, neden bunu açıkça söylemiyor? İslâm'ın

[230] F.G/2, syf:429

demokrasiyi içermeyeceğini söylemesine, nasıl bir sistem özlemi içinde olduğunu ima etmesine karşın, neden dilinin altındaki baklayı saklıyor. Neden mi? Hoca ne diyordu, her doğru her zaman söylenmez. İsterseniz bu sözün ardını getirelim:

"Her doğruyu her zaman söylemek doğru değildir. Doğrular topluma mal edilmeli ama henüz mevsimi değilse o doğruları öldürmeyelim derim. Doğrulara saygının ifadesi olarak o gerdanlığı öyle boyunlara takalım ki bir kıymet ifade etsin.[231]"

Peki, sakladığı doğrular nelerdir, neden saklıyor dersiniz? Çünkü doğru her zaman doğrudur, her yerde doğrudur, doğrudan çekinilmez... Ama eğer doğru gerçekten doğru değil ve toplumun temel değerleriyle, gerçekleriyle çelişiyorsa, o zaman saklamak gereğini duyarsınız. Hoca'nın doğruları bu tür doğrulardandır ki açıklamasını onların doğru olarak kabul edileceği gün bekleniyor. Çünkü Hoca'nın doğruları, Mesih rolünün, dünyayı sapkınlıktan kurtarma misyonunun kapsamındadır. Bu misyon gereği, Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı her yere götürmekle kendini yükümlü saymaktadır. Bu amacın gerçekleştirilmesinde görev alacak altın nesil yetiştirilmesi, Mesih'e yardımcı cemaatin hazırlanması bu görevin ön çalışmalarındandır. Hocaefendi, bunları açıklayabilir mi?

İşte Gülen'in gizi burada.

Bir de şu iki kesim sözünün ne anlama geldiğini araştıralım, çünkü burada da açıklanması tehlikeli doğrular vardı ki gizliyor. Bu konuda Hoca'nın Sabah gazetesindeki bir dizi yazıda yer alan şu sözleri bizi aydınlatacaktır:

---

[231] NS. agy, syf: 78 Örneğin, Hocaefendi de Ayasofya ve Taksim Camii gibi konularda Refah Partisi gibi düşünür. Toplumun o düşünceyi özümseyecek düzeye gelmediğinin bilinciyle konuyu gündemde tutar, değişik söylemlerle geleceği hazırlar. Örneğin, İstanbul'un fethinden söz ederken bunun ikinci fetih olduğunu imgeler. İkinci fetih, İstanbul'un İşgal Kuvvetleri Komutanı General Harrigton'dan 6 Ekim 1922'de geri alan Mustafa Kemal Kuvvetlerinden teslim alma düşüdür. Ayasofya da öyle.İşte doğruları gündemde tutarak toplumu hazırlamanın yöntemi. Hoca şuna inanıyorum ki Fazilet Partisi'nin son başörtülü milletvekili sorununu gündeme getirişini de onaylamış değildir. Ne diyordu: doğruları topluma mal etmeden ortaya dökmek onları öldürmektir. Hoca'yı tanımak için de onun dilini bilmek gerekir. Bir adım daha atalım, Hoca'ya göre, İstanbul bugün işgal altındadır.

"Kimi insan 'Ben Kemalistim' diyebilir. Zaten bunu açıktan açığa söyleyenler vardır. Bunun yanı sıra 'cumhuriyetçiyim' diyenler bulunabilir. Ama bunun adı Batı'dan geldi diye antipati duyanlar da olabilir." Kimlerdir bu sözlere antipati duyanlar? Böyle bir hoşnutsuzluğa neden olmamak için Kemalist ya da cumhuriyetçiyim demememeli.

Peki, dindarlar için öğüdünüz nedir, sorusunun yanıtını alalım:

"Dindar da bu ülkede huzur içinde yaşamayı düşünüyorsa, hafife alıcı mahiyette 'laik' demememeli, 'Kemalist' demememeli, 'cumhuriyetçi' demememeli, 'demokrasi' demememeli. Biraz da bunlar, karşılıklı fedakârlıklarla olur."

İşte iki kesim: Bir yanda seslerinin kısılacağı günü bekleyen Kemalistler, öte yanda bugün suskun ama geleceğe imanla hazırlanan dindarlar. Bir noktaya daha dikkat etmiş olmalısınız. Kimileri, demokrasi, cumhuriyet ya da Kemalist derken bunları hafife almaktaymış. Kemalistler mi, onlar da dindarların hoşnutsuzluklarına neden olmamak için, cumhuriyetçiyim, Kemalistim demememeli ki Fethullahçıların gazabına uğramaktan korunmalıy(mış). İlginç bir kamplaşma ve ilginç bir uyarı değil mi?

Hoca'nın psikolojik savaş taktiğine iyi bir örnek değil mi bu?

Amerika'nın kanatları altında ya da bir yol kesiminden manzaralar

Fethullah Gülen'in Amerika hayranlığının boyutlarını sürdürelim diyorum. Böylece ona ve misyonuna koyacağımız tanıya daha çok yaklaşacağız. Daha önce de birkaç kez değindiğimiz şu sözleri bir kez daha dikkatle okuyalım:

"Amerika'da çok şey yapılabilir." Olabilir diyorsunuz ama burada kalmıyor Hoca. Neler yapılabileceğini şöyle sıralıyor: "Bizim düşünce dünyamız, bizim fikir hayatımız adına da çok şey yapılabilir." Şaşırıyorsunuz ama durun daha bitmedi. Bu sözün ardında yatan anlamı yakalamalıyız. Taabbüt derecesini aşan tutum derken haklıydım! Buna Amerikan hayranlığı mı dersiniz üstün bir düşünce gücüne sığınma mı ya da kişinin kendini aşağılaması mı bilemiyorum. Ama okuyalım Hoca'yı:

"Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumada edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile

dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[232]"

Bir şu teslimiyete bakınız ve bir de 1919'da Osmanlı'nın paylaşıldığı ve yurdun işgal edildiği günlerde Mustafa Kemal'in mandacıların baskılarına karşı Sivas Kongresi'ndeki şu sözlerine:

"...bu olmayacaktır. Türkiye istiklal ve bütünlüğüne sahip olacaktır. Bunu istemekte devam edeceğiz. Ben anladığıma göre kimi zevat bizi Amerika'da Wilson'a, Senato'ya, Kongre'ye müracaat ettirmek ve bütün Türk milleti namına manda isteyen bir oyuna düşürmek istiyorlar. Bu oyuna gelmeyeceğiz. Bu manda biçimine Amerikalılar değil, çocuklar bile güler. Her şeyin başında Amerikalılar kendilerine hiçbir menfaat temin etmeyen böyle bir mandayı niçin kabul etsinler?..[233]"

Bu sözlerin sahibi o engin tarih bilinciyle teslimiyeti reddetmekle kalmıyor, aşağılı bir oyunu da boşa çıkarıyor. Oysa Hocaefendi, davasını bir dünya gücünün kanatlarının altına sığınarak gerçekleştirebileceğini düşünüyor. İşte bir ümmet mantığıdır insanı teslimiyetin çukuruna düşürür.

Şimdi Hoca'nın dilinin altındaki baklayı çıkarmaya çalışalım. Yukarıdaki sözlerini yorumlayalım. Ne diyordu:

"Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir *(aslında edilmektedir, dikkat edin, Amerika'yı küstürmeyin diyor/ED)* ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden destek almak değil dostça geçinmeden *('dostça geçinmek' ve 'destek almak' deyimlerinin özel bir anlamı olmalı. Hoca Avrasya'da ve öteki ülkelerdeki okulları için parasal destek almadığını söylemek istiyor. İyi de o okullar kimin işine yarayacak dersiniz?/ED)* başarı sağlayamazsınız."

Sığınma ve korunma içgüdüsünün insanları nasıl çelişkiler içine düşürdüğünün örneğidir bu sözler. Ama eğer kendinize ve ulusunuza güveniyorsanız böyle çelişkilere düşmezsiniz.

---

[232] NS, agy, syf:39.

[233] Dr.Selahi Bozyel, Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika, Türk Tarih Kurumu Yayınları 1987, syf:130

Oysa Hocaefendi, geçmişte Batı'yı ağır sözlerle eleştirmiş ve Batılıları ehli küfür sayan sözler kaleme almıştır. Örneğin, Asrın Getirdiği Tereddütler'deki Batı'ya bakışıyla New York söyleşisinden aktaracağım sözler arasındaki çelişki Hoca'nın nasıl bir yön değiştirdiğini anlatacaktır.

Gülen'in Batı'ya ilişkin değerlendirmelerinden kimine katılabiliriz. Örneğin, "Batı, bir düşünce ve sistemin adıdır. O, yer ve zemin bildiren bir coğrafi sınır değildir. Doğu denilince de akla İslam âlemi geliyor." Bu görüşlere katılmamak olası mı? Ama şu değerlendirmelere iyice düşünmeden katılabilir miyiz? "...günümüzde bütün batıl akım ve batıl sistemlere, Batı sistemli nazarıyla bakılabilir. *(Hoca'nın devrimci cumhuriyeti de batıl saydığını unutmayalım./ED)* zaten Allah'ın Resulü de İslam'ı bir millet olarak kabul etmektedir.[234]"

Kısaca Batı batıl bir değerler sistemi *(Fethullah Gülen'in deyimiyle küfür)* içindedir. Amerika da öyle elbet. Çünkü kimse Amerika'nın İslami bir millet olduğunu söyleyemez. Batıl ne midir? Boş şeyler, çirkin, faydasız ve amaçsız iş, şeriatın yasakladığı her şey, İlahi olmayan din ve mezhepler anlamını içeren İslami bir kavram. Hoca'nın "küfrü ayrı bir millet olarak kabul ettiği" düşüncenin yurdunu, Batı'yı böylesine ağır sözcüklerle niteledikten sonra Batı'nın egemen ve etken bir paçası olan Amerika'yı tapınırcasına övmesinin ne anlama geldiğini düşünmeliyiz. Fethullah Gülen'in başı sıkıştığında sığındığı devlettir bu sözlerle övülen. Bir kişilik bunalımının ötesinde bir anlam taşır. Oysa, Hoca'nın adını anmak bile istemediği Mustafa Kemal'in, umutsuzluğun yarattığı umarsızlıkla Amerikan mandası isteyenlerle günlerce tartıştığı Sivas Kongresi'ndeki sözleri kendine ve ulusuna güvenen bir lider kişiliğinin tarihsel belgesidir.

1919'da ülkemin yazgısına el koyan üstün adamın reddettiği manda, 1947'lerde kendimizi aşağılayan sözleşmelerle gelecektir. Bu olgu, tarih bilincinden yoksunluğun, aymazlığın örneği değil midir? Eğer böyle bir tarih bilinci olsaydı bugün de Gülen ABD'ye taparcasına bağlılık gösteren bu sözleri söylemeseydi ABD'nin güvenini kazanabilir miydi? Amerika'nın güvenini kazanmak için ortak paydada buluşmak gerekiyor elbet. Bu ortak payda, Atatürk düşmanlığı, Kemalist cumhuriyet karşıtlığı ve laikliğin askıya alınmasıdır. Dahası bunların başında da tam bağımsızlık ülküsünden vazgeçmek gelir. Bunların bileşkesi mi? Söylevin sonundaki gençliğe sesleniştedir:

---

[234] FG. AGT/4 syf: 199-200

Aymazlık, sapkınlık ya da hayınlık... Türkiye bugün, bu 3 aşağılık nitelemenin kesiştiği noktadaki insan manzaralarıyla dolup taşıyor.

Lozan'da bağımsızlığını kazanan Türkiye, 1947'de Truman Doktrini ile yarı bağımlı bir statüye sokulmuştur. ABD için bu yeterli sayılmazdı. Atatürk adı yaşadıkça rahat edemeyecektir. Dikkat edilirse ABD bugün de Kemalist cumhuriyet karşıtı her kesimle Osmanlı yanlılarıyla kimi kez gizlilik içinde kimi kez de açıktan flört etmektedir. Bu çalışmada birkaç değindiğimiz gibi Hoca, ABD'nin isteyip de bulamayacağı bir kişidir. Çünkü o hem koyu bir Osmanlı hayranı hem de Atatürk ve devrimci cumhuriyetin düşmanıdır. Bir başka deyimle Mustafa Kemal'in kurduğu cumhuriyetin yıkılması düşü içinde çırpınır durur yıllardır. Başkaları da var dediğinizi biliyorum. Evet, hem de en zirveye ABD hayranlığıyla tırmandırılan adam var. Hadi onun amaçlarının kimlerle hangi güçlerle paylaştığını araştıralım kısaca.

Şu sözleri iyi belleyelim:

"Kemalizmle gideceğimiz bir yer yoktur. Zaten Turgut Özal'ın cenaze töreni Kemalizmin cenaze törenine benziyordu. Tabut Turgut Özal'a aitti ama törenin kendisi Kemalizmin cenaze töreniydi." Sabah Yazarı Cengiz Çandar'ın aynı söyleşideki şu sözlerinin de konumuz açısından altının çizilmesi gerekir. Çandar'a göre devletin "Özal tarafından sokulduğu değişim trendi, onun ölümüyle olumsuz yönden etkilenmiştir.[235]"

Görülüyor ki Hoca bu konuda yalnız değildir. Birçok konuda olduğu gibi burada da en büyük destekçisi, 12 Eylül kaçaklığı sırasında yardım eden ve sonra özgürlüğüne kavuşturan Özal'la düşünce birliği içindedir. Özal da onun gibi, Amerika hayranı ve Atatürk'ü silme heveslisiydi. Kemalizm miadını doldurdu diyen Cumhurbaşkanı'ydı. Bir ihanet sayılmadı ama nasıl bir sapkınlık içinde olduğunun bir tanığı var. Onu dinleyelim mi? Özal'ın önayak olduğu, cumhuriyet karşıtlığının bayraktarı olan ikinci cumhuriyetçilerden birinin, Sabah yazarlarından Cengiz Çandar'ın sözleri üzerinde dikkatle durulmalıdır.

Çandar, Özal'ın cumhurbaşkanıyken devlete muhalefete ettiğinin söylüyor. Şöyle sürdürüyor bu muhalefetin mitini: "Öldüğü zaman devlet mezarlığına değil, devlet tarafından hain ilan edilerek asılmış adamların yanına gömüldü. Bu

[235] Metin Sever, Can Dizdar, 2.Cumhuriyet Tartışmaları (2.CT) , Başak Yayınları, 1993, syf:91-114

cenaze, değişim mayasının kitleler içinde tuttuğunun işaretiydi. Ama elbette ki her hareketin bir entellejansiyası vardır ve bu değişim fikrinin de bir entellejansiyası vardır.[236]"

Bu sözler eğer doğruysa, Özal'ın ölümü bir cumhurbaşkanının ön ayak olduğu değişim adı altında cumhuriyete karşı başlatılan hayın saldırının tuzağından düşmemizi önlemiş. Halkımız ünlü deyimiyle Tanrı gerçekten bizi büyük bir tehlikeden kurtarmış! Ama Çandar bu kanıda değil, "değişim projesinin mimarlarından birinin ölümü bunu etkiler mi?" sorusuna verdiği yanıt "Etkilemez." olmuş. Şu sözler cumhurbaşkanlarının, başkanlık yetkisi bile olmadan neler yapabileceğinin de kanıtı sayılmalı ve başkanlık sisteminin tartışılmasında konuya bir de bu açıdan bakılmalı. Cengiz Çandar'ı dinleyelim:

"Özal değiştirilmesi, dönüştürülmesi gereken devletin en üst makamındaydı. O devletin değiştirilmesi, dönüştürülmesi işlevini yapanların paratoneriydi. Öyle bir paratoner ki dışarıdan o güçlerin en önünde yürüyen bir komutan değil, tarihte çok az görülecek şekilde bizzat devletin en tepesinde bulunan bir komutandı. Yani devleti değiştirmek isteyen, mücadele eden insan devletin başkanıydı. Bu durum, değişim yanlısı güçlere muazzam bir güvence teşkil ediyordu... Çok anlamlı bir karargâhtı.[237]"

İnsan bu satırları okurken irkiliyor. Bir ihanetin belgesini mi açıklıyor diyorsunuz istemeden. Çok yüreklice söylenmiş sözler. Bir cumhuriyet karşıtının bu yürekliliğine şaşırıyor musunuz? Şaşırmayın, hazret şimdilerde Amerika'nın koltuğunun altında! Kim bilir bu son kucak olacaktır belki de. Peki, hareket durur mu? Yanıtı şuradan alalım:

"Ama elbette ki her hareketin bir entelejansiyası (bu konuda eğitimli bir grubu) vardır ve bu değişim fikrinin de bir entelejansiyası vardır.[238]"

Peki Hoca, bu entelejansiyanın neresinde dersiniz? Çünkü o da Özal gibi bu yoldan gidilirse "Türkiye dünya devleti olacak." diyor da!

Nasıl olacak bu iş sorusunun yanıtı Hoca'dan, Amerikalıların desteğiyle, Mesih rolünde yani(?) Nasıl olur dediğinizi işitir gibiyim. Hocaefendi ne

[236] 2.CT. aynı yerde syf: 103
[237] 2.CT. aynı yerde stf: 113-114
[238] 2.CT. aynı yerde syf:103

diyordu? "Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar. Şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına gidip dünyanın değişik yerlerinde okul açıyorlarsa bu itibarla, mesela Amerika ile çalıştığınız sürece bu projelerin gerçekleştirilmesi mümkün olamaz."

Amerika'nın izniyle dünya devleti olmak. Bu ancak molla kafasının düşü olur. Hoca Amerika'yı arkasına almış, dünyayı avuçlarının içinde sayıyor.

Bunun Türkçemizde bir deyimi vardır: El kaşığıyla... diye başlar, o söylemi "Amerikan kaşığıyla gübre karıştırmak" diye değiştiriverelim!

İnsan daha dikkatli olur değil mi Hoca? Ehli küfürle işbirliği yaptığını böylesine açıklamak olur mu? Kendini dine böylesine vermiş! Bir kişiye yakışır mı bu? İstemeden mi ya da başka amaçla mı kendini ele veriyor Hocaefendi! Demek onun yurt dışındaki okulları, ABD'nin dostça ilişkileriyle açılmış ve çalışıyor... Aman kızdırmayın ABD'yi, Hoca'mın okullarına yazık etmeyin!

Gerçekte bir başka anlamı olmalı değil mi bu sözlerin? Bu sözler bir gözdağı kokusu taşımıyor mu? Hoca, 28 Şubat sonrası ortamında, ulusunu Amerika'yı arkasına alarak hizaya getirme çabasında sanırım!

İnsan iyi ki çok konuşuyor demeden edemiyor. Asıl amacını gizlemek için olsa gerek, her konuşması çelişkiler içeriyor hem özde hem inançta... İşte bir başkası, hem de kimliğimizle ilgili. Hani bir söz vardır. Müslüman mahallesinde salyangoz satmak, tam da konuya uygun değil mi? Bir Müslüman'ın söylemeyeceği sözler, dahası anlamsız... Örneğin şu sözlere bakalım:

"Kimliğimiz mi?" bellidir, "Avrupalı Müslüman"

Yeter ki...

Neval Hanım soruyor: "Yirmi birinci yüzyılda nasıl bir Türk kimliği olmalı?" Diyeceksiniz ki ne anlamı var bu sorunun, yeri mi? Haklısınız ama amacınız kimlik tartışmasından çıkarak dünyanın güçlü ülkelerine mesaj vermekse amacınız Papa'yı ziyaret ederek ülkenize "Bakın ben dünyanın en ünlü ve en yaygın dininin lideri tarafından kabul edilen adamım, Papa Hristiyanların dini önderiyse ben de ona denk bir dinin önderiyim. Dahası ben Amerikan kongresince tanınıyorum! Dünyaca ünlü Yahudi örgütlerinin önderleri benimle konuşmak için sıraya giriyorlar." diyorsanız size yardım edenler çoğalacaktır. Neden kimlik tartışması derseniz, geçmişte söyledikleriyle Papa'ya gidemezdi de ondan. Yeni bir kimlikle dünyayı aldattığı kanısındadır Molla Fethullah.

Nevval Hanım'ın sorusuna yanıt hazır: Hocaefendi "Kimliğimiz bellidir" diye başlıyor ve şöyle sürdürüyor:

"Avrupa ile makul ve kendi şartları içinde, bizim de kendi şartlarımızı ortaya koyarak bir noktaya yürümemiz geleceğimiz adına güzel şeyler vaat edebilir. Avrupalı Müslüman kimliği denebilir. Yoksa bir dönemde olduğu gibi kendi kimliğimizi tamamen bir tarafa atıp Avrupa kimliği arkasına koşma, sadece bir aşağılanma getirir.[239]"

Kısaca Türkiye Cumhuriyeti'nin laik kimliği olmasın da... Batı mı? Hoca, Türkiye Cumhuriyeti'ne en azından saygılı olmaktansa, "ayrı bir küfür milleti" olarak aşağıladığı Batı'nın kollarına atlıyor. Ne denir ki! Aklınca İslam'ı tam olarak yaşayacaktır. *(Buradaki millet sözcüğü din olarak okunmalıdır)*

Hoca ve onun gibi düşüncelerce, İslam'ı tam olarak yaşamak *(medreselerin açıldığı, tekke ve zaviyelerin tarikatların serbestçe boy gösterdikleri, erkeklerin sarıkla ve cüppeyle gezebildiği, kadınların peçeli peçesiz ama başörtülerini omuzlarının üstünden aşırdıkları, medreselerin serbestçe ulum-u diniye eğitimi verebildiği, kısaca, kendi inancı doğrultusunda dinin emirlerine uygun yaşanabilecek)* koşulların sağlandığı yerde yaşamak demektir. Böyle bir yerin ille de Türkiye olması gerekmiyor. Bu nedenle üstadın izinden ayrılmayan Gülen, New York Sohbeti'nde, Batı'ya değişik biçemle *(üslupla)* yaklaşır; o kadar ki kimliğimizin bile Avrupalı damgalı olmasında sakınca görmez. Hocaefendi için bu geçici bir statüdür, çünkü bu o yoldan Mesih şahsı manevisiyle dünyayı sapkınlıktan koruyacak ve bir gün tüm dünyayı İslamlaştıracaktır. Gülen işte bu misyonu için ABD'nin kanatlarının altında deviniyor.

Bu konuyu emperyalizmin neden bizim için tehlikeli olduğunu anlatabilmek için sürdürüyorum. Bu sözlerin söylendiği yer ve zaman önemlidir. Bu söylemin bir başka açıdan bir yerlere yollanan mesaj olduğu da düşünülebilir. Bu mesaj yalnızca Türkiye'deki karşıtlarına yollanmıyor; kendisine arka çıkanlara iletiliyor. Türkiye'deki sisteme Kemalist olduğu savıyla *(Oysa günümüzdeki sistemle Kemalizmin en küçük bir ilgisi kurulamaz ya)* soğuk bakanlara oydaşlık içinde olduğu anlatılıyor.

Amerika'nın kanatlarının altından verilen bu mesajın bir önemli hedefi daha var. Hoca sığındığı o büyük güç adına, bir yandan Refah/Fazilet Partisi'ne öte yandan Türk hükümetine "Amerika'nın isteklerini göz ardı ederek hiçbir şey yapamazsınız" uyarısında bulunuyor. Hoca'nın bu sözleri söylediği sırada Amerika, özellikle Refah Partisiyle ilgili konularda uyarıcı etkilemelerde bulunuyordu. Aslında Amerika, bu uyarıları her zaman yapar ama buradaki

[239] NS agy, syf:65.

uyarı, büyük bir cemaate sözü geçen din önderinin, emperyalist bir sistemin gücünü kendi cemaatine duyurma amacı taşıyor bize göre... Geleceğe dönük bir projenin alt yapısı oluşturuluyor. Hoca, cemaatinin yönetime egemen olacağı günde, arkasında böyle bir dünya gücünün bulunduğunu duyurmak istiyor.

Dahası bu söylemle Türkiye'de Hoca'nın önünü kesmek isteyecek bir harekete de gözdağı veriliyor. Hoca böyle bir girişimi düşünenleri uyarıyor. Amerika'nın desteğini alarak giriştiği geleceğe yönelik proje ve uygulamalarının karşısına çıkılmamasını öneriyor.

Söyleşinin yayınlandığı medya grubu ve felsefesi içinde değerlendirdiğimizde böyle bir sonuç çıkıyor.

Ölçüyü aşan bir kutsama ya da yılışıklık

Bir de şu söylemi anımsayalım, ne diyordu: "Amerika daha uzun süre dünyanın kaderinde çok önemli bir rol oynayacaktır." Hoca bu öneli rol için en az otuz yıl süre veriyor! Ve bu sahnede kendisine rol düşeceğine inanıyor. Kendi deyimiyle Amerika'ya arz-ı hizmet ediyor. *(hizmet sunuyor)*

Bu sıradan bir övme değil, ondan öte bir şey... Bir dünya gücünün etki alanını ve dünya geleceğinin en az 30 yılını kucakladığını söylemenin bir amacı olmalı değil mi? Bu sözlerin özellikle, dünyanın manevi yaşamını projelendiren bir din adamı tarafından hem de Amerika'da söylenmesi ne anlama gelir dersiniz? Hele bu sunu, yukarıda aktardığımız güçle ilgili vurgulamalardan sonraysa...

Hoca burada İslam inancı/akidesi açısından büyük bir günah işliyor. Çünkü kaza ve kaderin Allah'tan geldiğine inanmak İslam inancının reddedilemeyecek temel öğretilerindendir. Söylem bu açıdan Kuran'ın getirdiği ilkelere aykırıdır. Örneğin Enam suresi 17-18. ayetlerine göre "Allah sana bir sıkıntı verirse ondan başkası gideremez. Sana bir iyilik verirse başkası engelleyemez. O kulların üstünde yegane tasarruf sahibidir. Hakimdir *(Her şeyi bilendir, alimdir/ED),* haberdardır.[240]" İnancın temel kuralları böylesine açık ve kesin iken, Hoca nasıl oluyor da ABD'nin dünyanın kaderine egemen olduğuna inanıyor? Bu düşüncesini ABD'nin kanatlarının altında söylüyorsa bir anlamı olmalı değil mi? Nereden bakılırsa bakılsın, Hoca yanlış bir çaba ve düşünce içinde mi, yoksa mümaşat mı yapıyor! Ama ABD'nin koltuğunun altında kendi karşıtlarına değil, yönetimin etkili odaklarına gözdağı vermek istediği yadsınabilir mi?

Peki, İslami inancı yaşamının temel taşı sayan bir kişi, böyle bir söylemi neden bu denli açık ve fütursuzca/çekinmeden söyleyebiliyor dersiniz?

---

[240] Kur'an-ı Kerim ve Türkçe anlamı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 1985, En'am Suresi, 17- 18'inci ayetlerin meali, syf:128.

Yalnız bu kadar mı? Daha ne yapmak istiyor bakın... ABD'nin Refah Partisi ile ilgili dava karşısındaki tepkisine göre, Türkiye'nin konuyu gündemine alan odaklarına gözdağı veriyor, yine bu sözleriyle. Ordudaki yandaşları ihvanının tavsiyesi nedeniyle, orduya da Amerikan sopası gösteriliyor. Umursamazlık içinde bir çırpınış, bir zavallılık gösterisi mi? Yoksa bir işbirliğinin provası mı? Bu sorunun yanıtı hem Tanrı'nın hem de ulusal bilincin aradığı bir yanıttır. Bir ihanetin resmini çizmiyor mu bu sözler? Sanki Sait Molla canlanıvermiş gibi ya da Osmanlı'nın Son Şeyhülislamı Mustafa Sabri Efendi. Hoca onu da çok sever. Nedeni, 150'liklerden olan Mustafa Sabri de bir Atatürk ve cumhuriyet düşmanıdır. Kurtuluş Savaşı'nın muzaffer ordusuna "iki paralık Mustafa Kemal kuvvetleri[241]" diye saldırır. Vatan haini Mustafa Sabri bu niteliğiyle Gülen'in sevdikleri arasında yer alır.

İşin tinsel yönünü cemaatine ve Tanrı'ya bırakalım isterseniz. Ama dünyayı ilgilendiren yönüyle ulusal haklarımıza, emperyalizmle uzlaşan ellerin kırıldığı yakın tarihin sayfalarında aranmalıdır, böyle bir ihaneti kim bağışlayabilir?

Görülüyor ki emperyalizm amacı için tüm kanalları kendi çıkarları doğrultusunda kullanıyor. Başka türlü olur muydu dediğinizi işitir gibiyim. Doğru ama yıllar yılı toplumu uyarmak için ABD'nin emperyalist emellerine işaret edenler, yazarlar, sanatçılar, uyanışın önlenmesi için işkencelerde, mahkemelerde ve hapishanelerde bugünlere uzanan yolların açılması için mi çürütüldüler?

Peki, 1950'lerden 1990'lara değin Orta Doğu'da "laik sistemiyle istikrar ögesi olarak alkışlanan Türkiye'de", neden şimdi böyle bir politika sahneleniyor dersiniz?

Bunun yanıtı Sovyetlerin dağılmasından sonra ortaya çıkan yeni dengelerde aranmalıdır. Bu denge, "Yeni Dünya Düzeni"nde emperyalizmin bu yeni ağababasının bize ve bizim gibi ülkelere biçtiği role göre biçimlenecektir. ABD, tek rol dağıtıcı olarak düzeni ve dengeyi böylece sağlanmayı düşünüyor. Hocaefendi bu amaç için kullanılacak biçilmiş kaftan sayılmaz mı?

Hocaefendi'nin dünya dengelerinde Amerika'nın rolüne işaret etmesinin hikmeti anlaşılıyor değil mi?

Amerika Yeni Dünya Düzeni'nde İslam dünyasının özellikle Türkiye'deki İslamcı akımların kendi güdümünde olmasını istiyor. Bunun için Kemalizme dayalı cumhuriyeti ılımlı bir İslam Cumhuriyeti'ne dönüştürme çabası içinde.

---

[241] Şeyhülislam Mustafa Sabri, Hilafet ve Kemalizm, (Hilafet-i Muzzamani İslamiye) İkinci baskı, 1992, Araştırma Yayınları, yayına hazırlayan Sadık Albayrak.

Türkiye rolünü oynamazsa…

Türkiye, ABD stratejistlerin biçtikleri rolü oynamaktan çekinir ve "olmaz" derse ne olur? Bu sorunun yanıtını Fuller de aramış ve bulmuş. Hem de dost denilen bir ülke için düşünülmemesi gereken tehditle veriyor.

Böyle bir durum "Türkiye'yi felakete getirir"miş!

Şimdi bu felaketle nasıl ve hangi koşullarda karşılaşacağımızı araştıralım:

Önceden de sözünü ettiğimiz "Kuşatmalar İslam ve Batı'nın Jeopolitiği" adlı yapıtta bize biçilen rol ve nedenleri üzerinde durulur, stratejik önemimize işaret edilir.

Siyasal ve kültürel anlamda olduğu kadar stratejik bakımdan da uygarlıklar arasında köprü olduğumuzun altını çizen Fuller'e göre:

"Ankara, köprü olma rolünü geliştirmekte arzulanan kadar başarı göstermemiş olabilir… Güvenlik açısından *(Batı'nın-ABD'nin güvenliği/ED)* üstlendiği rol de daha ziyade bariyere benzetilebilir ama bu konudaki isteği ve potansiyeli ortadadır. Gerçekten Türkiye Balkanlar'dan Kafkaslar'a ve Orta Asya'ya kadar çok çeşitli bölgelerde kalkınma ve güvenlik konularında önemli bir rol oynayabilir." Bunu yeterli bulmaz, der ki:

"Hepsinden önemlisi, Türkiye'nin bir sınır devleti olarak konumu, onun dışişleri ve güvenlik politikalarındaki evrimi Müslüman dünyası ile Batı açısından git gide önemi hale getirmektedir…[242]"

Görülüyor ki değerimiz Batı'nın/ABD'nin çıkarlarıyla sınırlıdır, ABD'nin çıkarlarının bittiği yerde Türkiye önemini yitiriverir.

Rolümüzün önemi vurgulanırken dışişleri ve güvenlik konularında evrim geçirmemizin dış politikada "Seküler ve Atatürkçü gelenekten" kurtulmamızın da adı çizilmektedir, hem de kalın çizgilerle. Çünkü Fuller'e göre:

"İslam ile Batı arasındaki ayrılıklar ve sıcak noktalar üzerinde yoğun tartışmalara rağmen yeni stratejik ortamda doğrudan çatışma riski, büyük ölçüde Müslüman dünyasının kendi içiyle sınırlıdır. Yani Kuzey-Güney çizgisi olmaktan çok, Güney-Güney çizgisinde yer alır… En tehlikeli sıcak noktalar, uygarlıklar arasında değil, uygarlıkların kendi içindedir.[243]"

---

[242] Graham Fuller- Ian O.Lesser, Kuşatmalar- İslam ve Batı'nın Jeopolitiği, Sabah Kitapları, 1996, Özden Arıkan çevirisi, syf:152

[243] G.F., Ian O. Kuşatılanlar… syf:153.

Buradaki vurguya dikkat edilmeli, Fuller demek istiyor ki Müslümanlar kendi aralarında ya da kendi ülkelerinde düşük yoğunluklu çatışma içinde olmalılar, olacaklardır... Batı buna seyirci kalamaz ama "Her türden harekatın etkili olabilmesi için her türlü komuta ve denetim Batı'nın (Hepsinden önce ABD'nin) askeri kurumlarında olmalıdır[244]", zaten öyledir de!

Buraya dikkatinizi çekerim, bir harekattan söz ediliyor. Bu demektir ki Batı böyle bir senaryoyu sahneleyip Müslümanları birbirine düşürmeyen bir harekat planlayabilir. Böyle bir plan yürürlüğe konulduğunda barış nasıl sağlanacaktır, sorusunun yanıtı daha da ilginç:

"Müslüman alemi içinde barışı sağlama Müslüman devletlerine bırakılamaz. Ama bazı durumlarda Batılı kuvvetlerin destek rolünü üstlenmesiyle Müslüman kuvvetlerine cephede önemli bir rol öngörmek uygun olabilir.[245]"

Bulmaca gibi değil mi? Oysa her şey açık, İslam dünyasına şöyle bir bakın, projenin uygulamaya konulduğunu göreceksiniz!

Türkiye'nin son yıllarda Bosna'da, Kafkaslar'da ve Orta Asya'daki olayları neden izlediği, dahası askerleriyle neden çözüme koşturulduğu sorusunun yanıtı hem ABD'nin bize biçtiği rolü hem de Fuller'in ne demek istediğini açıklar. ABD doğrudan Orta Asya'yla ilgilenemez. Ona bir partner gerekir. Türkiye, işte bu rolü oynamaktadır.

İstikrarsızlıkla istikrarı arayan ABD, Türkiye'yi dilediği gibi yönlendirme çabasındadır. Gerçekte "kullanma" demeliyim ama ulusal onuruma yediremediğim için "yönlendirme" dedim.

Fuller'in "Barış, Müslümanlara bırakılamaz." Sözüne de dikkat edilmeli. Demek istiyor ki "Müslüman Müslüman'a kırdırılacak, İslam dünyasındaki istikrarsızlık ve güvensizlik sürdürülecek, gerekli göründüğünde ABD çıkarlarının korunması için sorunlara iyilik meleği rolüyle çözüm aranırken Pax Amerikano dayatılacaktır. Bunun için de Ilımlı İslam gruplarıyla diyaloğu sürdürmenin yolları bulunacak, İslamcıların yönetime geldiği yerlerde ilişkilerin geliştirilmesinin siyasal ya da örgütsel koşullarından yararlanılacaktır.

Fuller anılan "Kuşatmalar..." çalışmasında Rand Corparation'un hazırlattığı İslamcılarla ilgili araştırma raporundan da yararlanmış görülüyor. O raporda ABD'nin Türkiye'de ve Orta Doğu'daki çıkarlarının korunması için Ilımlı İslamcılarla gizli ilişkiler içine girilmesi önerilmektedir. Bugün içinde

[244] G.F., Ian O. Kuşatılanlar... syf:154-155
[245] G.F., Ian O. Kuşatılanlar... stf:156.

bulunduğumuz koşullar, haklı olarak bu önerilerin uygulamaya konulduğunu düşündürmektedir.

ABD'nin İslam dünyası ve Orta Asya'daki ulusal güvenlikle ilgili sorunları ve çıkarlarının korunması için Türkiye'nin köprü rolü oynayamaması, "ABD-Türkiye işbirliği umutlarını ciddi şekilde kısıtlayacak ve bunun uzantısı olarak ABD'nin Kafkaslar ile Orta Doğu'daki hareket serbestisini azaltacaktır.[246]" Bunun ABD'nin ulusal çıkarlarını tehlikeye soktuğu tartışılmaz bile. Dosttan istenen güvence verilmemiştir. ABD bunu özümseyemez, gerçek yüzünü gösterecektir o zaman; dost mu düşman mı siz karar verin:

"Güvenlik ilişkilerinin bu doğrultuda gelişmemesi Türkiye'ye felaket getirecektir.[247]"

İşte stratejik ortağımız ABD'nin gerçek yüzü! Clinton'un stratejik ortağım sözünü kazıyın, altından ABD çıkarlarının bekçiliği çıkar. Derim ki rolümüzün bu gizlenen resmini, hepimiz evlerimizin en görkemli köşesine asalım. Asalım ki ulusal bilincimizden ne denli uzaklaştırıldığımızı anlayabilelim.

Denilecektir ki bununla ABD'nin çıkarları arasında ne ilişki var ki Amerika bizi felaketle karşı karşıya bırakıyor.

Sovyetlerin yıkılmasıyla ve özellikle Kafkaslar ve Orta Doğu'daki yeni oluşumlar, o bölgelerin el değmemiş, yer altı ve yer üstü zenginliklerine kimin nasıl el koyacağı, bu boşluğun doldurulmasında dünyayı nasıl bir sarsıntının beklediği, gündemin bütün maddelerinin önüne geçmektedir. Dünyanın yeniden yapılandırılmasında kimlerin rol alacağı, kimlerin piyon olarak seçildiği, kimin ne zaman ve nerede görevlendirileceği bu tartışmalardan çıkacak sonuca bağlıdır. Yeni Dünya Düzeni projesini uygulamaya koyan gücün, oluşuma çıkarları doğrultusunda yön vermek istediği gerçeği, ABD çıkarlarını ve bu bağlamda etkisini gündemde tutmayı ister istemez zorunlu kılmaktadır.

Ancak Türkiye'nin jeopolitik yapısından yararlanılarak ödünsüz bir teslimiyetin kabul etmeyebileceğinin göz önünde tutulması, uygulamada güçlü bir koz olarak değerlendirilmesi gereği de göz ardı edilmemelidir. Bu bir varsayım sayılmamalıdır. Coğrafyanın bize verdiği güçlü ve asla yozlaştırılmaz, değiştirilemez bir kozu her zaman kullanabileceğimizi göstermeliyiz.

Elbet, dünyayı elinde tutmayı hedefleyen güç her koşulda önüne çıkacak engeli aşmanın yol ve yöntemini arayacak ve bulacaktır.

---

[246] G.F., Oan O. Kuşatılanlar... syf:153
[247] G.F., Ian O. Kuşatılanlar... syf:153

Biz de bu gerçekleri göz önünde tutarak, ulusal haklarımızı güven altına alan bir politika ve stratejiyi geliştirebilmeliyiz. Böylece karşılıklı çıkar dengeleri içinde daha sağlıklı bir konumu yakalayabiliriz. Bunun için Batı'nın ve özellikle ABD'nin ne yapacağını ve kimi ya da kimleri nasıl ve nerede kullanacağını bilmemiz gerekir.

Şimdi Rand Corparation'ın o araştırması ve sonuçlarından çıkarak, ABD'nin bizim için uygun gördüğü, göreceği yeni Ilımlı İslam Cumhuriyeti'nin ayak izlerini sürelim.

ILIMLI İSLAM

"Süpergüç olmanın da raconu var: Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde olup bitenlerden, hatta meydana gelecek muhtemel gelişmelerden haberdar olman şart. Süperlerin bir hesap hatası yapmaları büyük itibar kayıplarına yol açıyor… Amerika bu konuda başarılı… Bu başarı nereden kaynaklanıyor? Başarının sebeplerinin en başında, sahip olduğu bilgi birikiminin geldiği muhakkak. ABD ile alanına giren ülkelerdeki gelişmeleri çok yakından izliyor, hiçbir şeyi tesadüfe bırakmamaya gayret ediyor. Yalnız resmi ajanı olan diplomatları aracılığıyla değil, o ülkeleri yakından tanıyan, hatta onlardan olan bir uzmanlar kadrosunu besleyerek neler olup bittiğini öğrenmeye çalışıyor…"

"ABD, 1979 İran Devrimi'nden sonra İslam dünyasındaki fikri ve eyleme yönelik gelişmeleri yakında izliyor… Bu konuda Temsilciler Meclisi Alt Komisyonu yaptığı araştırma sonunda yayımladığı rapor ve Rand Corparation adlı Thing Tang kuruluşlarının raporuna göre, Amerika Türkiye'de siyasal İslam'ın disiplini için Ilımlı İslam tezini öngörmektedir. Bu rapor bizden bir profesör tarafından (Prof. Dr. Sabri Sayarı) Graham Fuller gözetiminde hazırlanmıştır."

Fehmi Koru

Rapordan alıntılar:

(*) "ABD'nin çıkarları en iyi, ihtiyatlı ve gürültüsüz politikalarla korunabilir. İslam'ın bugünkü rolüyle ilgili olayların sonuçlarını etkileyecek her türlü açık girişim, ABD çıkarları açısından olumsuz sonuçlar doğurabilir. ABD hükümeti, politikalarını çizerken Türkiye'nin laik hükümet biçimini desteklemekle İslamcı güçlerle açıkça yüzleşmekten kaçırmak arasındaki ince yolda yürümelidir. ABD çıkarlarını en iyi şekilde koruyacak politik seçenekler şunlardır."

(**) "Son olarak ABD, Türkiye'deki İslamcıların amaçları, ideolojileri ve istekleri konusunda daha fazla bilgi edinmek için çaba göstermelidir. Bu bilgiler edinilmeden ABD'nin Türkiye'deki çıkarlarının korunması zordur. Türkiye'deki İslam'ın rolü konusunda Amerikalı politikacılar uzmanlık seviyesinde bilgi edinmelidir. Ek olarak İslamcı hareketin ılımlı üyeleriyle gayr-ı resmi ve ihtiyatlı temaslarda bulunmak faydalı olabilir." (1990)

ABD, ILIMLI İSLAM VE HOCAEFENDİ

I

ÇIKARLAR KISKACINDA BİR ÜLKE

ABD'nin çıkarlarını korumak

ABD, İran İslam Devrimi'nden sonra Orta Doğu'da İslami hareketin, çıkarlarına ne ölçüde zarar getireceğini ve bunlara karşı alınacak önlemleri saptamak için ayrıca toplantılar düzenler. Bunu nereden mi öğrendim? Konunun sadık bir izleyicisinden, Hocaefendi'nin yetiştirdiği altın neslin ilklerinden olan Fehmi Koru'dan. Fehmi Koru, Ilımlı İslam tezinin sahibi Graham Fuller'in gözetiminde, Türkiye'de İslamcı güçlerin durumu ve siyasallaşmanın getireceği sorunlar, ABD'nin kendi çıkarları çalışmasına yazdığı takdim yazısında, ABD'nin çalışma yöntemini şu sözlerle açıklar.

"Amerika'lı yöneticiler siyasi karar almada yeterli olabilmek için daha çok üniversite çevrelerine başvurur." Söyleme dikkatinizi çekerim. Yakın ilişki ve bilgiye dayalı bir anlatımla karşı karşıyayız. Bu konuda da öyle yapmışlar anlaşılan. Koru, gözlemlerine dayalıymış gibi şu bilgiyi veriyor.

"ABD Temsilciler Meclisinin Avrupa ve Orta Doğu Alt Komitesi 1985 yılında İslami hareket konusunda günlerce süren oturumlar düzenlendiğinde, çeşitli Amerikan üniversitelerinde çalışan 'İslam uzmanları' Washington'a kadar gelip Alt komite üyelerine bilgi verdiler. John L. Esposito, Herman F.R. Elits, Found Ajami, A.R. Norton, Adeed Darwisha, Garry Sick adlı, bir kısmı bölge kökenli fakat ABD'de yaşayan profesörlerin verdikleri ifadeler daha sonra Temsilciler Meclisi tarafından 'İslamic Funsamentalism and İslamic Radicalism' adıyla kitaplaştırıldı."

Koru'nun verdiği bilgiye göre; konunun tüm İslam ülkelerini kapsayan bir araştırma ve incelemeyle aydınlatılması kararı, CIA'nın eski İstihbarat Daire Başkanlarından Graham Fuller'in başında bulunduğu Rand Corporation adlı Thing Tang kuruluşuna verilir. Bu kuruluşun çalışmaları ve sonuçlarını Koru'nun 'Takdim' inden alalım: "İngilizce orijinalinin üzerindeki bilgilerden, raporun Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı için Rand Corporation tarafından Sabri Sayarı'ya hazırlattırıldığı anlaşılıyor. Rapor' un müsvedde olarak hazırlanmış tarihi 1989 Haziranı.[248]"

[248] aynı yerde, syf:7-16

Koru, Rapor'un önemli bir özelliğinin altını şöyle çiziyor. "Okuduğunuzda göreceğiniz gibi- Türkiye' deki İslami hareketin son yıllarda kazandığı seviyeden övgüyle söz eden Rapor, ... Türkiye'deki İslam gerçeğini saptırmak ve mevcudun yanlış bir fotoğrafını çekmek için değil, onu olduğu gibi kavramak endişesiyle kaleme almıştır.[249]"

Yakın ilgi ve bilgiye dayalı derken haklı olduğum anlaşılıyor sanırım.

Konunun bizim için önemi, Türkiye'deki her olayın ardında ABD'yi haklılıklarını belgelemesidir. Görülüyor ki inanç dünyamız bile Atlantik ötesinin denetimi altında. Bir üniversite profesörümüz, Amerika İstihbarat Örgütünün yan kuruluşuna İslam'ın siyasallaşması karşısında, Türkiye'deki ABD çıkarlarının nasıl korunacağına ilişkin rapor hazırlıyor. Sosyal bir araştırmayı aşan, iç işlerimizin ABD tarafından nasıl düzenleneceğine ilişkin taktikler içeren gizli rapor, Fehmi Koru'nun eline nasıl geçti dersiniz?

Prof. Dr. Sabri Sayarı'nın Rand Corparation yöneticisi Graham Fuller'in gözetiminde hazırladığı Rapor, "Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar"[250] adıyla yayımlanan rapor, İran İslam devriminin dayandığı "Şiilik"i, Anadolu Aleviliğiyle özdeşleştiren düşünceler içerir. İlginç olan, bu raporun çıkış yeri ve kimlerin katkılarıyla, hangi amaçla hazırlandığıdır. Bu konuyu Amerikan Merkezi Haber alma "CIA" Örgütü eski Orta Doğu Dairesi sorumlusu Graham Fuller, Ufuk Güldemir'in raporla ilgili sorusuna verdiği yanıtta açıklanmıştır. Fuller der ki:

"Ben raporun da içinde yer aldığı ana projenin sorumlusuyum. Afganistan, Pakistan, İran ve Türkiye'de İslam'ın canlanışını inceleyen bir proje.[251]"

Bir gizli istihbarat olayıyla karşı karşıya geldiğimiz halde, nedense ne yetkililerin ne de 1990 yılında yayımlanmasına karşın toplumun duyarlı olması gereken kesimlerinden tepki gelmemiştir.

Bu rapor ve projenin, geleceğimizi tam anlamıyla sistemin güdümüne almanın olmadı mı parçalayarak bölgeden silmenin ön çalışması olduğunun bugüne değin anlaşılmamış olması, tarih bilimimizin ne denli hasta olduğunun göstergesidir. Sistem Türkiye'yi bölmeden Ilımlı İslam projesini uygulayabilirse, Türkiye yeni bir atlama tahtası ya da köprü görevi üstlenebilir. Bunun sağlanması için bize dayatılan, emperyalizmle ya tam bağımlılığa dayalı ilişki ya da parçalanma ve bölünmedir. Masaldaki gibi, ya kırk katır ya kırk satır. Bu

[249] AGBTİA syf:7-12
[250] AGBTİA syf:
[251] AGBTİA syf: 97-105

projenin uygulanmasında kimlere nasıl bir rol verileceği de öğrenilmelidir ki en azından içteki işbirlikçileri saptayabilelim!

Rapor'un son tümcesindeki önerinin ne anlama geldiğinin, bu bakımdan neler yapılması gerektiğinin üzerinde durulmuş olduğunu sanmıyorum. Prof. Dr. Sabri Sayarı'nın, ABD yönetimine yaptığı akıl hocalığına, Ilımlı İslam'la ince ilişkiye bakın:

İslami hareketin "ılımlı üyeleriyle ihtiyatlı ve resmi olmayan temaslarda bulunulmasının faydalı olabileceği[252]" vurgulanan ve "ABD'nin hükümet politikalarını çizerken, Türkiye'nin laik hükümet biçimini desteklemekle, İslamcı güçlerle açıkça yüzleşmekten kaçınmak arasındaki ince yoldan yürümesini[253] öneren" rapora göre:

"Kahramanmaraş, Çorum, Sivas gibi Anadolu şehirlerinde meydana gelen şiddet olaylarının çoğu, Türkiye'nin iki İslam mezhebi Sünni çoğunluk ile Alevi azınlık arasındaki düşmanlıktan çıkıyordu.[254]" saptaması, geçmişteki terör uygulamalarının ardında kimleri rolü olduğuna işaret etmiyor mu? Şu tarih gerçeğinin altını çizelim, Türkiye'de cumhuriyetle birlikte Alevi ve Sünni çatışması yaşanmamıştır. Bunun altını çizelim ki bu soruya doğru yanıt bulalım!

Rapordan aşağıya algılandığında, İslam'ın canlandırılması, Sünnilerle Alevilerin dengeli olarak birlikte politik etkinleşmeleri anlamına gelir. Ama sosyalizme ve materyalist 'kirlenmeye' karşı İslam'ın canlandırılmasının anlamı, aynı zamanda, Aleviliğe karşı Sünni mezheplerin*(Anadolu'da Hanefiliğin ve Şafiliğin),* toplumsal ve politik egemenliğine geri dönüşten başka bir şey değildir... Sünni mezhepler, ancak tarikatlar içerisinde yer aldığı zaman politikleşir ve bu politikanın temelini laiklik karşıtlığı oluşturur. Dinin "canlandırması" bir bakıma Sünni mezheplerin *(Hanefiliğin ve Şafiiliğin)* politikleşmesi anlamını içerisinde taşır, bu da 'tarikatlaşma' ile örtüşür."

Batı'nın, elbirliğiyle Sevr'i yeniden gündeme taşımaya kalkıştığı görülüyor. Bu durumda bize düşen görev, bu tuzağa düşmemek ulusal bilinci uyanık tutmak olmalıdır. Başka türlü, ABD'nin yıllar önce Orta Doğu'da Osmanlı sistemini yeniden kırma düşüncesinin uygulama alanı olmaktan kurtulamayız. Zaten Sevr bunu amaçlıyordu. Ama Atatürk bu planı bozdu. Günümüzde Atatürk'ü tarihin yaprakları arasına gömme teorileri bunun için yaratılıyor. Bunun için iç ve dış düşmanlar el ele vermiş, sürekli yalanlar uyduruluyor. İşte bunlardan bir örnek:

---

[252] AGBTİA, syf: 94
[253] AGBTİA, syf:92
[254] AGBTİA, syf: 23-24

Şeytanlaşma ya da Atatürk'e sövmek

Görülüyor ki Cumhuriyet'in getirdiği ulus bilincinden gayrı bizi birleştirecek bir öz yok. Cumhuriyet bizi ulus olarak nelerden yoksun bırakmış ki Hocaefendi! Cumhuriyet döneminde " Kendi tarihimiz, kendi değerlerimiz, kendi geleneklerimizden koparılıp İslam ögesini terk etmiş" olduğumuzu söyler durur. Ona göre; "Bu şeytanın ya da şeytanı bile utandıracak insan kılığındaki şeytani zekanın işidir."

Hoca'ya göre şeytan cennetten kovulunca, Tanrı'ya, inanan insanları "azdırarak yoldan çıkaracağını..." söyler. Şöyle sürdürür Tanrı'ya kafa tutmayı: Bunların "arkalarından gelecek mazi ile alakalarını koparararak, mukaddes olarak bel bağladıkları geçmişlerini büyük bir mezar şeklinde gösterip bütün ümitlerine balyoz indirerek onları yese *(umutsuzluğa/ED) atacağım. Gün be gün beter (her gün bir önceki günden daha kötü/ED)* diyerek kıyamete kadar kâfirlerin esiri olacaklarına inandırarak onların önlerine de karanlık püskürtüp duracağım. Sağ taraftan gelecek siz ehli hak ve hakikatsiniz, ne diye başkalarının dine hizmet etmesine imkân veriyorsunuz? Bu hizmeti siz yapsanız ya diyerek gıpta damarlarını tahrik edip hizmetlerini engelleyeceğim. İbadetlerini zahiren/görünürde yerine getirseler de yaptıkları şeyleri anlatıp riyaya *(ikiyüzlülüğe/ED)* boğacağım. Ve soldan gelecek, sol düşünceli, çarpık, çeşitli doktrinlerle zihinlerini bulandırıp, onların çoğunu sana nankör ve şükretmeyen insanlar olarak bulacaksın.[255]"

Gülen'in sanal söyleşisi, Tanrı'yla şeytan arasında geçer. Dikkatli bir okuyucu, burada şeytanın ağzından söyletilenlerin öteden beri devrimlere karşı olan kesimin Atatürk'e şeytan diyenlerin sözleri zekânın işidir. Siz mi Atatürk'e dahi dersiniz, Hoca o dehanın şeytanı bile utandıracak bir kişilik olduğunu söyler.

Devrim Türkiyesi ve Atatürk'ü böyle anlatılıyor Hocaefendi. Bir de şu betimlemeye bakalım.

Gülen aynı bölümde insanın şeytanlaşmasını ele alır ve kimi "insan...mahiyetindeki *(özündeki, yapısındaki/ED)* iyiliğe, güzelliğe açık tüm istidatların *(yeteneklerini/ED)* iradesini öldürmüş ve kötülüğe ait bütün istidatlarını geliştirmiştir. İçini öyle küfürle doldurmuştur ki artık onun özünde inanmaya yer kalmamıştır.[256]" İşte bu şeytanlaşmış insandır.

[255] FG. Prizma/1 syf:150-153
[256] FG. Prizma/1 syf:154

Bu betimlemeye göre bizi tarihi dinamiklerimizden koparıp kimliksiz bırakan kimdir? Cumhuriyet ve onu kuran değil mi? İşte o şeytandır. Hoca'nın dolaylı aşağılamalarından biriyle daha karşılaştık.

Hocaefendi'ye göre, gün gelecek, o kadar da uzak değil, şeytanın yüklediği kimliğimizle ilgili ulusallık ya da Atatürkçü görüşler geçerliliğini yitirecek. Çünkü Atatürk ve Kemalizm misyonunu doldurmuştur. Bu söylemin başka versiyonları da vardı. Bunların kimileri içimizden, kimileri de Atlantik ötesinden. İçimizden biri ki prototiptir; Cengiz Çandar'ın kişiliğinde (!) temsil ediliyor. Çandar, düşünce ve eylem alanında epey dolandıktan sonra, şimdilik Atatürk ve Cumhuriyet karşıtlığında karar kılmış görünüyor. Şu sözler onun son incilerinden bir demettir! İkinci cumhuriyet tartışmalarıyla ilgili bir söyleşide "Turgut Özal'ın cenaze törenini Kemalizm'in cenaze törenine benziyordu" der. Çandar'ın o söyleşisindeki kimi bölümleri okuyalım:

"Kemalizmle gideceğimiz bir yer yoktur." der ve şöyle sürdürür: "Zaten Turgut Özal'ın cenaze törenine benziyordu." der. "Tabut Turgut Özal'a aitti ama törenin kendisi Kemalizm'in cenaze töreniydi." Sabah yazarı Cengiz Çandar'ın aynı söyleşide ki şu sözlerinin de konumuz açısından çizilmesi gerekir; Çandar'a göre devletin "Özal tarafından sokulduğu değişim trendi, onun ölümüyle olumsuz yönden etkilenmiştir.[257]" Bu değişimin nasıl bir yön alacağını, Özal'ın yönetim sorumluluğu taşıdığı dönemdeki uygulamalarından çıkabiliriz.

Özal'ın ölümü Cumhuriyet karşıtı, arkasını başka güçlere dayayanlarca Cumhuriyet'e karşı kurulan tuzağı önlemiştir. Anlaşılıyor ki bir büyük tehlikeden kıl payı kurtulmuşuz.

Peki, bu tür düşünce ve planların kaynağı yalnız içeride mi, dışarıdan bu düşünceleri hazırlayanlar var mı? Zorlayalım biraz anılarımızı. Biz yerlerde bizimle uğraşan dost kılıklı düşmanlarla karşılaşabiliriz. Örneğin, hani Graham Fuller adlı eski bir CIA görevlisi vardır. İşte o adam, daha yıllar öncesinden başlamıştı bu tür değerlendirmelere. Hoca'nın iyi bir öğrenci olarak Fuller'den aldığı dersi çalıştığı anlaşılıyor *(mu demeli bilemiyorum)*. Bunu diyebilmek için böyle bir ders aldığını söylemiştik, yanılmadığınızı görüyoruz. Ne yazık ki bu söylemi benimseyen başkaları da var! Şu sözü anımsıyor musunuz?

"Kemalizm miadını doldurdu" mu?

Ya da dilden dile yaygınlaşan söylemle: "Atatürk artık tarihteki yerini almalı..." mı? Söylen tam böyle değildi ama belleklerde böyle yer aldı.

---

[257] Metin Sever, Can Dizdar, 2.Cumhuriyet Tartışmaları, Başak Yayınları, 1993, syf: 91-114

1990'ların başında söylendiğinde Kemalist çevrelerden gelen tepki sürdürülmedi. Belleğimizi biraz zorlarsak, buna benzer bir sözün Turgut Özal'a ait olduğunu anımsarız. 9 Şubat 1991 tarihli Cumhuriyet'te yayımlanan, yabancı basınla 8 Şubat'ta yaptığı söyleşideki sözleri, düşündürücü olmanın ötesinde derin anlamlar içeriyordu. Söyleşide değinilen etnik ve dinsel konuları içeren ilginç açıklamalarından küçük bir kesit aktaralım:

"Çok sesli sivil bir toplum yaratacağız, daha liberal bir rejim kuracağız, Türkiye Orta Doğu'nun en istikrarlı ülkesi olacak, Türkleştirme tarihsel görevini yaptı..." Özal'ın bu söylemle, gündeme taşıdığı konunun, çoktan beri Atlantik ötesinin gündeminde olduğunu sonradan öğrenecektik. Aslında, Cumhuriyet gazetesinin Washington muhabiri Ufuk Güldemir'in Graham Fuller'le yaptığı söyleşide, benzer söylemler yer almıştı. Ama bu söylem de kamuoyunda, tıpkı, Özal'ın söylemi gibi yeterli tepki görmedi. 9 Şubat 1991 günlü Cumhuriyet'te ki haberde yer alan Özal'ın sözleri, eleştiri mi, bir saptama mı olduğu, ilk anda anlaşılamamış olmalı diye düşünüyorum. Ama kimi çevrelere mesaj yollamak istediği kuşkusuzdu. Şöyle sürdürüyordu söylemini: "Kemalizm miadını doldurdu, Ermenilerden, Rumlara, Çerkezlere, Lazlara kadar bölgesel kültürlerin daha geniş bir sosyokültürel etkinlik içinde olmasına imkân verebiliriz". Ne diyordu, " Türkleştirme tarihsel görevini yaptı." Bunun anlamı, etnik yapılaşmanın önünü açmak olmalı sanırım. Acaba Sevr'e adım adım yaklaşma projesi miydi Özal'ın sözleri ve kimin adına atılıyordu bu adımlar?

Bunun Sevr'e giden yol olduğunu Özal'ın bilmediği düşünülemez. Cumhuriyetin temeli olan üniter devlet sistemine karşı açılan bu gizli savaşın kaynağı neresi derseniz, karşımıza CIA'nın eski bir görevlisi, o adam çıkar. Ünlü Türkiye ve Orta Doğu uzmanı Graham Fuller... İşte bu Fuller, sanki kendi işiymişçesine *-ki bu yorum yanlış çünkü adamın işi Orta Doğu ve Türkiye-* bizimle ilgili değerlendirmeler ve öneriler geliştirir. İşte bunlardan biri, yukarıda anımsattığımız söze yakın, dahası ondan daha kapsamlı öneriler içeren bir söyleşide dile getirilmiş.

Hoca ne diyordu: "ABD dünyanın dengesiyle kendi sisteminin dengesini bir arada düşünür, bunu için bu dengenin bozulmamasına herkes dikkat etmelidir." İyi de bu benim iç düzenimi ABD'nin çıkarlarına göre düzenlenen de kapsar mı? Benim Cumhurbaşkanım, ABD'nin çıkarları için üniter devletin etnik ve dinsel parçalanmasını uygulama düşüncesini açıklarken, o göreve geldiğinde ettiği yemini unutmuş mu ki Ermenilerden, Rumlara, Çerkezlere, Lazlara kadar bölgesel kültürlerin daha geniş bir sosyo-kültürel etkinlik içinde olmasına imkân verebiliriz" diyor! Yoksa bilmediğimiz bir yönlendirme, bir başka güç için çalışma karşısında mı bulunuyoruz. Bunu düşünürken, usuma Graham Fuller'le yapılan ve sık sık değindiğimiz söyleşi geldi.

Ufuk Güldemir'le yapılan o söyleşide, Fuller, Atatürk için benzer göndermelerde bulunmuştu hani: O göndermelerden önceki şu sözlerini anımsayalım:

"Dünyada hiçbir lider, ne George Washington, ne Nehru, ne Lenin, ne Gandi sonsuza değin yaşayabilecek bir ürün veremedi. Oysa İncil ve Kur'an veriyor. Liderler ölüyor, önce bedenleri, sonra zaman içinde düşünceleri siliniyor. Oysa Kur'an ve İncil yaşıyor. İşte Mustafa Kemal'in başına gelen de budur.[258]"

Fuller, unutun Mustafa Kemal'i demeye getiriyor. Bu anlamsız ve ölçüyü aşan öneriyi benimseyenleri gördükçe, demek kimileri bu senaryonun içinde rol almış demeden edemiyor!

İnsan istemeden soruyor: Peki ne yapalım dersiniz "üstad"? Ne önerirsiniz? Unutalım mı yüce hatırınız için Mustafa Kemal'i. Ama değil mi ki zaman ötekiler gibi Atatürk'ü silecektir, ivmeye ne gerek var? İşi zamana bırakalım. Hem bu bizim konumuz, size ne oluyor, neden burnunuzu sokuyorsunuz? Dahası bu denli ivecenliğe ne gerek var? Bizi bu kadar çok mu düşünüyorsunuz? Bizim kendimizi yönetemeyeceğimiz kanısında mısınız? Neden uğraşıyorsunuz Atatürk'le? Bizim iç işlerimizle bu denli senli benlisiniz. Bir çıkarınız olmayan yerde görünmezsiniz de!..

Hemen usunuza Ufuk Güldemir'in Teksas Malatya adlı yapıtından, CIA kaynaklı şu sözler geliyor:

"Amerika'nın çıkarlarını en iyi koruyan Türk lideri[259]" sanlı Özal'dı değil mi? "Kemalizm miadını doldurdu. Türkleştirme tarihsel görevini yaptı" söylemi işte Fuller'in yurduna ve yetkililere gönderilen mesaj olmasın? Ne bileyim insan istemeden böyle düşünüyor! Kimileri hep şunu söyler durur. Amerika neden karışsın iç işlerimize?

Neden mi karışıyor eloğlu; 1919'dan beri aklı Orta Doğu'yu tam denetime almakla meşgul de ondan! Kim bilir kaç teori/kuram geliştirildi, kaç proje yapıldı. Ama işte o tarihe gömmek istedikleri adam var ya, sonradan Atatürk olan Mustafa Kemal, tüm bu tasarıları yırtıp atıvermişti. Onu unutmadılar, ondan intikam almaktan da vazgeçemiyorlar.

---

[258] Fehmi Koru'nun Takdim Yazısıyla, Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, (AGBTİA) Beyan Yayınları (BY) 1990, 3'üncü Baskı. syf:98

[259] Ufuk Güldemir, Teksas Malatya adlı yapıtında, bir CIA personel istihbarat raporundan söz eder ve Özal için bu nitelemenin yapıldığını yazar. Yine, Özal'ın ölümünde AB başkanı Clinton'un şu sözleri Özal'ın ABD'yle olan yakın ilişkisini anlatır: " ABD büyük bir müttefikini kaybetti." Geniş bilgi için "Oltadaki Balık Türkiye" adlı yapıtıma bakınız.

Söyleşiden aktaracağımız şu satırlar, inançlarımızın ve laik düzenimizin eleştirisinden çıkılarak, içişlerimize uzanan dahası anayasal düzenimizde yapılacak değişiklik için yol gösterme densizliğinin örneği değil mi?

"Bugün, Türkiye'nin İslami düşünce ve eğilimler konusunda esnek olabilmesi mümkündür... İslam'ın özel yaşam ve kamu yaşamındaki rolü konusunda esnek olmak ve İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli bir parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür."

"Türkiye artık kendisiyle barışmalıdır." diyor Fuller! İslam'ın demokrasiye açık olduğunun, kimi İslamcı düşünürlerce de kabul edildiğini belirterek, İslam dünyası için örnek olabileceğimizin; Orta Doğu'nun geleceğindeki rollere aday olacağımızın, dahası Sovyetlerin dağılmasıyla Orta Asya'da 50 milyonluk Müslüman'a umut taşıyacağımızın altını çiziyor: Böylece Türkiye'ye dünyada da başka roller düşebileceğini duyumsatıyor.

Peki, nedir Türkiye'nin dünyadaki rolü? Fuller diyor ki: "Atatürk kendi döneminde gayet doğru bir şekilde, Pantürkizm ya da Panislamizm gibi düşüncelerle oynamanın tehlikesini tahlil etti ve Türkiye'yi bundan soyutladı... Ama bugün koşullar çok değişik. Sovyetler' de çok ilginç gelişmeler var. 50 milyon Müslüman Türk daha fazla özgürlük ve otonomiye kavuşacak... Orada öyle güçlü uluslar bloku ortaya çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda rolü olsun isterim... Türkiye bu süreçte çok değerli bir rol oynayabilir.[260]"

Üzerinde önemle durulacak sözler. Bir yönlendirme, özendirme amacı taşıyor. Açıkçası, gizlenmeyen bir tuzak... Elbet doğru yanları yok değil ama benim politikamın çerçevesinin ABD'nin CIA görevlisince çizilmeye kalkışması anlaşılır gibi görülmüyor. Evet, bağımsız düşünmeye alışmışsanız öyle; eğer bağımlılığı peşinen kabul etmişseniz, zararı yok, Amerika zaten dünyanın dümenindeki devletin adı değil mi der susarsınız. Hayır susmazsınız, siz de görev istersiniz ve o güne değin söylediklerinizi unutur:

"Amerika'da çok şey yapılabilir, bizim düşünce dünyamız, bizim fikir hayatımız adına da çok şey yapılabilir. Dünyanın hali hazırdaki durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika'da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir.[261]" dersiniz.

Bunları söyleyen bir Amerikalı değil, kendini Türk kimliğiyle tanımlayamayan, Osmanlı hayranı ama Türk dilinin dünya dili olmasını istediğini söyleyen

[260] AGBTİA, syf:99
[261] AGBTİA, syf:100

Fethullah Gülen'dir. Bu Amerika övgüsü nerden mi çıktı? Sanırım 1990 başlarında, gündeme şu yurt dışı okullar girdikten sonra olmalı. Ne diyordu Gülen:

"Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar... şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına *(bu ibarenin altını çizelim ve unutmayalım/ED)* gidip dünyanın değişik yerlerinde okul açıyorlarsa Amerika'yla çatıştığınız sürece bu projelerin gerçekleştirilmesi mümkün olmazdı."

Neden mi? "Amerika hâlâ bu dünya gemisinin dümeninde oturan milletin adıdır.[262]" da ondan.

Bu sözleri işitince insan, Hocaefendi'nin Orta Asya sevdasının hangi tarihte başladığını sormadan edemiyor. Hele bu sözlerin çözümünden çıkacak sonucu sorgulamayı düşündükçe...

Şimdi Fethullah Gülen'in Avrasya'daki eğitim çabalarını yürütürken nerelerden destek aldığını, ABD'ye olan taparcasına bağlılığı sorgulayabiliriz.

Graham Fuller, Ufuk Güldemir'le yaptığı söyleşide Atatürk hakkındaki düşüncelerini ve Türkiye'nin rolünü açıklamıştı. Fuller'in bu konuda yalnız olmadığı görülüyor.

Örneğin Samuel Huntington... Dikkat etmediğimizden olacak. "Uygarlıklar Çatışması" kuramında Atatürk karşıtı düşüncelerini ve bölgedeki rolümüzü açıklayan görüşlerini yeterince değerlendiremedik. Oysa o da geliştirdiği kuramın karşısında engel olarak Atatürk'ü ve Türkiye'nin laik rejimi koymuştu. Prof. Dr. Emre Kongar, Huntington'un "Türkiye için Batı uygarlığının ikinci sınıf bir ülke olmaktansa İslam uygarlığı içinde bir merkez-lider ülke olmasının daha uygun olduğunu" söylediğini aktarıyor.

Şu sözler Huntington'undur:

"Batı'nın laik ve demokratik düzeninde yeterince deneyim kazanmış olan Türkiye, artık İslam aleminin lideri olabilir. Ama bunu yapması için Rusya'da Lenin'in reddedildiğinden daha şiddetle Atatürk'ün mirasını yadsımalıdır. Bu ise

[262] NS. Agy, syf:39

ancak hem siyasal hem de dinsel açıdan meşruiyet sahibi olan üstelik de Atatürk kalibresinde bir lider tarafından gerçekleştirilebilir."

Biraz araştırırsak dinsel açıdan meşruiyet sahibi kişiyi, Hüseyin Gülerce'nin Giriş'in başına aldığımız görüşlerinden ve EK:3'teki "Lider" adlı yazıdan bulabiliriz.

ABD'nin tüm kuramcıları ve stratejistleri, hep Atatürk'ü Türkiye'nin siyasal ve kültürel yaşamından silmeyi iş edinmişlerdir. Nedeni bağımsızlık ve laiklik temeline dayalı düşünce sisteminin ABD'nin çıkarlarına karşı aşılması güç bir engel oluşturuyor olmasıdır.

Huntigton'un da öteki kuramcılarla Paul Hanze, Graham Fuller'le Ilımlı İslam'ın yolunu açmada el ele verdiği görülüyor. Bunun için geliştirilen senaryosunda Huntington, Türkiye'nin Batı sisteminin içinde olamayacağının altını çiziyor ve Hanze'nin "Mekke'yi reddetmiş ve Brüksel tarafından reddedilmiş Türkiye, nereye bakacaktır.[263]" sözüne dayanarak yolunu şaşırmış bir ülke görüntüsü çizmeye çalışıyor. Amaç yetersizlik yükleyerek ulusal bilinci körleştirmek olmalı. Haluk Geray, Huntington'un "Küresel senaryolarında Türkiye'ye en çok yer veren yazarlardan biri olduğunu" belirtiyor ve "çatışmakta olan ve ileride çatışacak uygarlıklar arasında, Türkiye'yi İslam uygarlığının en alt bölümüne yerleştirdiğini" söylüyor. Batı'nın kendinden olmayan uygarlıkları içine almaması gerektiğini özenle vurgulayan Huntington uygarlıklar arasında ayrımın gelecekte de süreceğini, yapılacak işin; "Batı'nın uygarlıkların altında yatan din ve felsefi varsayımların temelini ve bu uygarlıkların haklarının kendi çıkarlarını nasıl gördüklerinin yollarını daha fazla anlamayı geliştirmesi gerekmektedir.[264]" diyor. Görülüyor ki Huntington Batı uygarlığına uygun görmediği halkların kendi uygarlıklarının alt yapısındaki din ve varsa felsefi temele saplanmalarının sağlanmasını öneriyor. Bu çok önemli bir saptama, ABD'nin ılımlı İslam tezini neden geliştirip uygulamaya koymak istediğini anlıyoruz sanırım. Az gelişmişler, gelenekçi yapıda çırpınıp dursunlar, dursunlar ki ABD dünyayı sömürmeyi sürdürebilsin.

Türk Devrimi'nin temelindeki laiklik ilkesine karşı açılan savaşımın, Atatürkçü düşüncenin miadını doldurduğu savu ve benzeri saldırıların asıl hedefi ulusal

[263] Haluk Geray, Yeni Dünya Senaryoları ve Türkiye adlı dizi yazıdan Cumhuriyet gazetesi 21 Şubat 1995.
[264] Haluk Geray, aynı yerde.

kurtuluş devrimi ve cumhuriyetimizdir. Çünkü cumhuriyetin temelindeki ilkeler yaşadıkça Ilımlı İslam projesinin uygulanması güçtür. Oysa, ABD'nin Orta Doğu ve Avrasya'daki çıkarlarının güvenliğini sağlayacak önlemler geciktirilmemelidir. Buradan çıkarak, Hocaefendi'nin tarihi dinamiklerimize, geçmiş köklerimize, tarikatlara dayalı bir sistem kurma düşünün Yeni Dünya Düzeni stratejistlerince neden desteklendiğini anlayabiliriz.

Huntington'un bize Taşkent yolunu göstermesine karlın Paul Hanze, böyle bir seçime gerek görmemekte ve "Türkiye Orta Doğu'yu mu, Batı'yı mı, yoksa Orta Asya'yı mı seçecek?" sorusuna ABD'nin bu alanlardaki çıkarları açısından bakarak yanıt vermektedir. Der ki: "Bunun yanıtı sadece biri değil, her üçünü kapsamaktadır. Bunlar birbiriyle çelişmemektedir. Avrupa'nın, Türkiye'yi bütününün bir parçası olarak görmesi ve Türkiye'nin Orta Doğu ve Orta Asya'daki ilişkilerini maksimize etmesi kendi çıkarınadır. Bu, ABD'nin de çıkarınadır."

Hanze'ye göre tarikatlar özellikle Türki cumhuriyetlerde girişimci sınıflar için doğal bir bağlantı noktası oluşturabilmiş! 1990'ların başlarında tekkelerin açılması, herkesin inancına göre yaşamasının sağlanması, dahası inancına göre hukuk sistemini seçmesi, dinsel işlerin cemaatlere bırakılması ve devletin küçültülmesi gibi Özal tarafından ortay atılan ve savunulan tezlerin kaynağını yıllar sonra buluyoruz. Bu tezler demokrasinin tam olarak yaşanabilmesi adına ikinci cumhuriyetçilerin savunduğu tezlerdi. Amaç hep aynı, Atatürk cumhuriyetinin temellerini yıkmak ve Türkiye'yi ABD'nin güdümünde, parçalanmış bir Orta Doğu ülkesi yapmak... Dinsel ve etnik parçalara ayrılmış Sevr'e hayır diyemeyecek bir devlet, ABD'nin kurmak istediği ılımlı İslam cumhuriyetinin alt yapısını oluşturmak, Nevval Sevindi'nin düşündüğü yeni bir cumhuriyetin kuruluş hazırlıkları olmalı.

"Neden Atatürk, neden devrim cumhuriyeti hedefte olsun?" diyenlere yanıt budur:

Ama biz nedense o yılarda ABD'nin ünlü Orta Doğu ve Türkiye uzmanı Graham Fuller'in, Türkiye ile ilgili tezlerini ve gösterdiği hedefleri tartışıp görüş üretmeyi düşünmedik! Kaldı ki bu konuda Fuller yalnız da değilmiş. Fuller'in ve öteki stratejistlerin Türkiye üzerine tezleri ABD'nin stratejik görüşlerini yansıttığı için önemliydi!

Fuller: "Türkiye yüzünü Batı'ya değil, Doğu'ya çevirmelidir, İslami yaşamı terk etmek Türkiye'yi bunalımlara sürüklemiştir." Bu nedenle "Türkiye artık ulusal kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü hatta İslam'ın günlük yaşamdaki yerini yeniden düşünebilmelidir.[265]" derken Ilımlı İslam'ın önünü açmak istiyormuş.

Hoca'nın kimin aklıyla yola çıktığı anlaşılıyor! Açık değil mi?

Derken, Fuller'in bu düşüncelerini içeren "Kuşatmalar-İslam ve Batı'nın Jeopolitiği" adlı yapıtı, Batı karşısında İslam'ın tartışılmasını taşıdı gündemimize: 1995 yılında Rand Corparation'ın yayını olarak çıkan yapıt, 1996 Aralık ayında Sabah Yayınlarından Türk okurlarına sunuldu.

Özetle, ABD çıkarları açısından Orta Doğu, üçüncü dünya ve özellikle İslam dünyasıyla Batı'nın ilişkilerinin ele alındığı çalışmada Batı'nın, ABD'nin çıkarlarının nasıl korunacağı, İslam dünyasına gözdağı verilerek anlatılıyor. Ilımlı İslam'a da yer verilen çalışmada 1990'da ortaya atılan bu tezin ayrıntıları incelendiğinde, Türkiye için geliştirilen projenin, bu tarihten önce yürürlüğe konulduğu anlaşılıyor. Son yıllarda kimi Amerikalı politikacı ya da bilim adamlığı kisveli istihbarat görevlilerince yinelenen, Türkiye Doğu'ya yönelmelidir görüşü üzerinde de duruluyor.

"Kuşatmalar" çalışmasının Ilımlı İslam teziyle birlikte ele alınması gerektiği kanısındayım. Fuller'in Ufuk Güldemir'le yaptığı söyleşiyi anımsayalım. Ne diyordu:

"...İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli bir parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür. Geçmişteki radikal laiklik politikaları döneminde İslam'ın yaşamınızdan nasıl dışlanacağı adeta bir fikri sabit haline gelmişti. Bence bu, bugün daha az lazım bir reaksiyon.[266]"

---

[265] Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, Fethullah Gülen ekibinin basındaki kalemi ve sözcüsü Zaman Gazetesi Başyazarı Fehmi Koru'nun sunuş yazısıyla İslamcı Beyan Yayınları arasında çıktı. Elimdeki metin 1990 tarihli 3.basımı syf:97 (Bu metin anılan kitaba, o zaman Cumhuriyet gazetesinin Washington Habercisi Ufuk Güldemir'in Graham Fuller ile yaptığı ve 26 Şubat 1990 tarihinde Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan söyleşiden alınmıştır.)

[266] AGBTİA, syf:98-99

Söyleşiyi okuduğunuzda Hocaefendi'nin de konuya benzer düşüncelerle yaklaştığını görüyorsunuz. Bakın neler söylüyor:

"Oysaki Asya, Türkiye'yi idare edenler için çok önemli." Bu sözün boşa söylenmediğini göreceğiz. Hocaefendi, öyle sıradan bir adam değil. Yalnız dinsel konuda değil, ticaret ve ekonomi konusunda da ders veriyor. Sözü, "Avrupa'yla bütünleşmemiz çok önemli." diye açıyor, söyle sürdürüyor: "Asya, Türk iş adamlarına, Türk girişimcilerine bir köprü olacaktır. Dünya ile rekabet kolaylaşacaktır... Biz kimseye halatla bağlı değiliz... Pasifik'i de kullanırız, Asya'yı da Avrupa'yı da..." Niçin mi kullanmadık? Hocam nedenini biliyor. "Politikacılarımız, yatan hariciyemiz bunu bilemedi." Çünkü Hoca'ya göre "Bu açıdan Asya önemliydi, bir fırsat terk edildi. Geleceğin de önemli bir teminatıydı bu.[267]"

Fuller'in düşünceleriyle Hoca'nın düşünceleri ve planları arasında paralellik açık değil mi? Hoca'ya birileri bir şeyler mi fısıldadı dersiniz?

Kuşkulu durumlarda "insan çiğ süt emmiş" derler ya, bu sözleri ve Gülen'in Amerika hayranlığını değerlendirirken şu soruya yanıt aramak gereğini duyumsuyorum: Amerika, Hocaefendi'yle neden ilgili dersiniz? Bu sorunun yanıtını isterseniz kimi belgeleri gördükten sonra birlikte verelim. Ama şu bilgiyi not edelim önce, Hoca sıradan bir ADEM değil. Onun büyük bir cemaati var. Sistem, onlar kanalıyla Türkiye'de Ilımlı İslam'ın bayağını açmayı düşünüyor olamaz mı?

Yanıtı için de bir adım daha atalım isterseniz...

Hoca, Sünni İslam'ın Halifeliğine mi hazırlanıyor?

Önce Graham Fuller'in *Kuşatmalar-İslam ve Batı'nın Jeopolitiği* adlı kitabından aktaracağım aşağıdaki satırları okuyalım. Sonra, Graham Fuller'in sözde nesnellik adına özellikle Türkiye'deki Müslümanları tahrik amacına yönelik dokundurmalarının ardında nelerin gizlendiğini araştıralım. Şu sözler ne anlama gelir dersiniz:

"Modern Türk devletinin kurtarıcısı ve kurucusu olan, Türkiye'yi önceden belirlenmiş Batılı maceralara sokan Mustafa Kemal Atatürk, birçok

[267] NS. agy, syf:32

Müslüman'da ikili kararsız duygular yaratır. Doğrudur, 1920'lerin başlarında Atatürk, Üçüncü Dünya'nın en başarılı ulusal kurtuluş hareketlerinden birini başlatmıştır ama Müslüman geçmişini ve pek çok İslami değeri açıkça reddeden bir hareketti bu. Üstelik Atatürk, Sünni İslam dünyasının manevi liderliğini, hilafeti kaldırmıştır. O zamandan beri de Sünni aleminde tanınmış bir lider yoktur. Roma Katolik Kilisesi'ndeki Papalığın kaldırılmasına benzetilebilecek olan bu hareket İslam'ın otoritesi ve evrimi açısından sakatlayıcı olmuştur. Yine de bu adım Batılı bir güç tarafından atılmadığı halde birçok İslamcının gözünde bir Batılılaşma adımıdır. Batılıların alkışları arasında İslam'a doğrudan zarar vererek gerçekleştirilmiştir. Birçok Müslüman yorumcuya göre burada hedef, bir bütün olarak İslam kurumunu ve kültürel mirasını zayıf düşürmektir.[268]"

Şu Fuller yoksa gizli bir Müslüman mı? Ya da İslam dünyasını herkesten çok düşünür olmasında bir çıkarı mı var? Öyle ya, Müslümanları öylesine düşünüyor ki insan kuşkulanıyor. Atatürk, Türkiye'yi önceden belirlenmiş bir maceraya sokmuşmuş! Bu üzerinde önemle durulacak, birilerine verilmiş mesaj içeren bir ajan raporudur. Devrimlerin ve cumhuriyetin İngilizler tarafından hazırlanan ve Mustafa Kemal'e kabul ettirilen bir Batı oyunu olduğu kimi kendini bilmez sözde din kisveli misyon sahiplerince söylenir ya, Fuller bunu bir batılı olarak Jurnal ediyor. Amaç hep aynı, cumhuriyeti ve devrimleri yıkmak.

İslam dünyasının geri kalmışlığının nedeni de burada bulunabilir belki. Ne diyordu Fuller, Atatürk'ün yaptığı hilafeti kaldırma işi "İslam'ın otoritesi ve evrimi açısından sakatlayıcı olmuş!" Bak sen hele, elin adamı nasıl da düşünüyor Müslümanlığı, Müslümanları... Soruna eleştirel akılla bakmayanlar, saf kişiler için kandırıcı ve kışkırtıcı bir yöntem... İşin özünü bilenler, dini siyasal amaçla kullanmayanlar için mantığı ve dayanağı olmayan sözler. Çünkü İslam'da ruhban sınıfı olmadığı gibi, halifelik de yoktur. Peygamber'in "Hilafet benden sonra 30 yıl sürecek." sahih hadisi karşısında, hiçbir değeri olmayan söylemdir. Ama Hocaefendi için bu söylemin cemaatinin amaç ve hedefleri açısından önemi yadsınamaz. Kim bilir misliyle yaşanacak ortamda hilafet bayrağını dalgalandırmak isteyecektir. Nasıl misliyle yaşatılacak bir Mesihlik düşlüyorsa, hilafeti neden düşünmesin?

---

[268] Graham Fuller, Ian O.Lesser, Kuşatılanlar İslam ve Batı'nın Jeopolitiği, Sabah Yayınları 1996, syf:37

II
İLİŞKİLERDE YENİ BOYUT

Türkiye'nin istikrarı mı, kimin için?

Fethullah Gülen, toplum önündeki ılımlı ve hoşgörülü tutumu, kendisine derin dinsel duygularla bağlı bir topluluğun-cemaatin önderi konumunu aşan girişimleri ve etkinlikleriyle gündemin hep ilk sıralarında yer almayı başaran bir fenomen adamdır. Dahası, yaptığı işler, ilişkileri ve amaçları hep tartışılan; onun ve yandaşlarının çabalarıyla toplumun dikkati sürekli üzerinde olan bir çağdaş derviş mi, yoksa yeni bir sistem kurucusu olmaya aday bir kişilik mi sorusu gündemden düşmez. Onu her gün bir başka alanda ya da bir olayın içinde bulursunuz. Örneğin, bir bakarsınız, Hoca, Patrik Bartolameos'la görüşmüş, Yunanistan'da okul açmak istediğini, eğer bu amacının gerçekleşmesi sağlanırsa, Heybeli Ada'daki Ruhban Okulu'nun açılması konusunda yardımcı olacağına söz verdiği yansımıştır basına. Bir başka gün, İsrail Başhahamı'yla görüştüğü ve dinlerarası hoşgörü mesajları verdiği haberini okursunuz. Özetle Hoca, yalnız Türkiye'nin değil özellikle Batı dünyasının da ilgi odağı yapılmak istenmektedir.

Neden mi? Ilımlı İslâm'ın temsilcisi olarak.

Mehmet Ali Birand, Hoca'yı Ilımlı İslâm'ın temsilcisi olarak seçen Washington'un, 28 Şubat sonrası gelişmelerini izlemek için 1998'de gittiği ABD'den yolladığı yazılarıyla, gündeme ışık tutmaya çalışmıştır. Birand, ABD'nin Gülen'i destekleyip desteklememe konusunda duraksar olduğu görüşünde. 16 Nisan 1998 günlü Sabah'taki Washington'da yaptığı nabız yoklamalarından edindiği izlenimlerini yansıttığı yazısında:

"Özetlemek gerekirse" diyor, "Fethullah Gülen'e yönelik olarak Washington'da belirli bir ilgi var, ancak destekten söz etmek son derece güç."

Orada şu sorunun yanıtını aramış:

"Türkiye'de istikrarı kim kurar?" sorusunun yanıtı akıl karıştırıyor. "Amerika'nın politika oluşturan ve yönetim üstünde etkili olan bazı bazı think tank'lerinde bir süredir, 'Türkiye'de istikrarı ılımlı İslâm kurabilir. Bunun temsilcisi de Fethullah Gülen'dir. Orta Doğu'da kökten dinciler yaygınlaşırken, Gülen'in akıl hocalığını yaptığı hareket desteklenmeli yaklaşımı vardı. Fethullah Gülen'in diğer dinlerin liderleri ile hoşgörülü bir ilişki kurması da bu yaklaşımın

yaygınlaşmasını sağlamıştı, hele son olarak Vatikan'ı ziyareti, Washington desteği söylentilerini arttırmıştı. Birçok çevrede, ABD'nin Fethullah'ı, Erbakan'ın yerine geçecek isim olarak gördüğü izlenimi yaygınlaşmıştı.

Türkiye'ni istikrarsızlığının altını, yanıt mı, soru mu, çiziyor diye düşündüm. Birant'ın da Washington gibi, istikrarsız bir ülke olduğumuz kanısında olduğu sonucuna ulaştım.

Birand, Washington'ın, Fethullah Gülen Hoca'yı desteklediğinin öteden beri Türkiye için uygun gördüğü Ilımlı İslâm projesini onunla gerçekleştireceğinin altını çiziyor. Yani malumu/bilineni ilan ediyor. Burada, istikrarın kimin için kurulacağı önemli. Türkiye'nin çıkarı için mi, yoksa ABD'nin çıkarı için mi bir istikrar aranıyor? Bu sorunun yanıtı ilkinden de önemli! ABD literatüründe, istikrar ya da statüko, salt ABD çıkarı için aranır. Ilımlı İslâm da bu amaçla sahneye çıkarılmamış mıydı? Ne diyordu Prof. Sayarı:

"İslâmi uyanış, Türkiye'deki ABD çıkarlarına şimdilik bir tehdit oluşturmuyor. Radikal unsurlar henüz iç ve dış hedeflere yönelen sistemli bir terör faaliyetine başlamadılar... ABD çıkarlarına doğrudan bir saldırı ihtimalini yok saymak da doğru değil... İslâmcı hareket ABD çıkarlarına doğrudan tehdit oluşturmamakla birlikte, kamuoyu üzerinde ilişkileri ve ABD'nin Doğu Akdeniz'deki stratejik çıkarları açısından problemler yaratıyor, İslâmcı ideolojinin ana hedefi Batı aleyhtarlığı... İslâmcılar için ABD, Batı fikir ve politikalarının en güçlü temsilcisi".

ABD, işte bu rapordan sonra, Türkiye'de çıkarlarının korunması için yapılması gerekenleri yapmaya ve alınacak önlemleri saptamaya başladı. Ilımlı İslâm tezi uygulamaya konuldu. 1990'lı yıllar gerçekten istikrar yönünden en sıkıntılı yıllarımız olmuştur. ABD, Türkiye'deki ve Orta Doğu'daki giderek Kafkaslar ve Orta Asya'daki çıkarlarını nasıl, hangi sistem ve kimlerle koruyacağını saptamış ve uygulamaya koymuştu. Ilımlı İslâm ve Fethullah Gülen, tam bir cemaat şuuruyla kendine bağlı cemaati ve karizmasıyla, Türkiye'nin beklenen lideri olabilecek bir kişilikti.

Hazırlıklar bu duruma göre yapılıyordu. Ilımlı İslâm teziyle birlikte, Atatürk'e karşı geliştirilen tavır ve ikinci cumhuriyet saptırmalarının hedefi doğrudan devrimci cumhuriyet ve Atatürk'ün kendisiydi. İstikrarsızlığı yaratanlar istikrar arayışında bula bula Fethullah Gülen'i bulmuşlardı. Eğer, 28 Şubat olmasaydı, Hocaefendi Türkiye'deki ABD çıkarlarının korunması için yüklendiği tarihsel rolü oynayabilecekti. Oyuna ara verildi ve başoyuncu ABD'ye uçtu. Orada yaptıklarını ve düşüncelerini bir önceki bölümde irdelemeye çalıştık.

Hocaefendi ABD'nin kanatlarının altındaydı ve kimse ABD'ye karşın dünya düzenini değiştirmeye kalkışmamalıydı.

Birand, Hoca'nın Papa ziyaretinden sonraki gelişmeleri ve Ilımlı İslâm tezinin uygulama koşullarını izlemek için gitmişti ya! Hoca'nın ABD çıkarlarını korumadaki şansını araştıracaktı. "Evet, dün Hoca'nın şansı vardı" diyor ama... Ama şu notu okurken ne denli gerçek demeden edemiyoruz.

"Bugün ise durum farklı..."

Gerçekten öyle mi? Bu değişim nereden geliyor dersiniz? Çünkü ABD'nin Fethullah Gülen için yaptığı yatırım, öyle vazgeçilecek bir amaç için değil; Gülen'le Türkiye'yi tam anlamıyla el altında tutmak ve böylece Orta Doğu ve Avrasya'daki çıkarlarını koruyacak önlemleri almak, bir başka seçenek çıkana dek vazgeçilmez nitelikte olmalı... Kaldı ki ABD'nin başka amaçları da yok mudur dersiniz. Boşa yatırım yapmaz da!

Ilımlı İslâm yalnız Türkiye'de değil, Gülen'in okullarıyla da Avrasya'da ve dünyanın öteki ülkelerinde yaygınlaştırılmak isteniyor. ABD'nin bu programının gerçekleşmesi için Gülen ve cemaati yerine koyacağı bir seçeneği hazırlamadığı düşünülemez. Ama hiçbiri, Hocaefendi'nin yerini tutamaz. Bu nedenle, Birand'ın bugüne ilişkin değerlendirmesini çekinceyle karşılıyorum. Birand o gün için:

"Türkiye'de istikrarı kurmak için İslâm'ı temsil eden Fethullah Gülen tipli bir hareketi mi destekleriz; yoksa askeri mi, diye soran olursa, tek yanıt var: ABD, askeri tercih eder" diyor. Washington diyormuş ki:

"Bizim askeri desteklememiz -*açık müdahale etmedikleri sürece*- çok doğal. Zira ülkenin bu duruma gelmesine esas sorun siyasilerin yetersizlikleridir. Asıl sorumlu onlar." İlginç ve düşündürücü bir saptama. Siyasetçilerin işi zor gibi görünüyor.

M. Ali Birand, Hocaefendi'yle Show TV'de bir söyleşi yapmış ve bir ölçüde Hoca'nın ününün yaygınlaşması kervanına katılmış bir deneyimli gazetecidir. İyi nabız yoklar ve değerlendirmeleri de çoğu kez yerindedir. Ama bu kez, sanki Hoca'yı askere karşı koruyan bir tutum içinde gibi geliyor insana.

Fethullah Gülen'in önderliğini yaptığı hareket, Washington'da "üzerinde tartışma yapılacak kadar" büyük ve yaygın görülmüyorsa, bunda, gizli bir politik

oyun olmaz mı? Şöyle bir düşünelim. Türkiye'de Fethullah Hoca gibi giderek güçlenen ama gücünü ve amacını hep göz ardı etmesini beceren kaç cemaat lideri var?

İnsan, nasıl olur, diyor istemeden: Papa'yla Hoca'yı görüştüren Washington, Gülen hareketine, kazandırdığı ivmeyi nasıl olur da birden bire önlemeye kalkar? Böyle bir tutum varsa bunun nedenleri de olmalı değil mi? Oysa Hoca'yla ABD arasında desteğin değil kaldırılması, askıya alınması için bile bir neden bulunduğunu düşünemiyorum. Aksine, Washington açısından ordunun özelleştirmeye karşı tutumu, 28 Şubat kararlarıyla ilgili konularda geri adım atmaması, vs. nedenlerle Washington'ın orduya karşı daha dikkatli davranması gerekir düşüncesini öne çıkarıyor. Bu ve benzeri nedenlerle Birand'ın görüşlerine katılmakta zorluk çekiyorum. Her ne kadar, 1998 Haziran'ında yapılan Abant toplantısı dışında Hoca'nın ve cemaatinin sesi pek çıkmıyor gibiyse de bunun savaşımda bir taktik olduğunu düşünüyorum.

Birand'ın şu sözlerinin de altı çizilmeli değil mi?

"Anlayacağınız, Washington'da rüzgâr TSK'den yana esiyor. Prestiji en düşük olanlar da Türk politikacıları."

Asıl bu sözler üzerinde durulmalı. Washington bir gizli oyun içinde oyun hazırlıyor, diye düşünmeli! Askerin, kendi desteğindeki Fethullah Hoca'ya karşı tutumunu onaylıyor mu ya da gelişmeleri izlemeyi mi yeğliyor? Washington, hiçbir zaman, açıkça ben Fethullah Hoca'yı destekliyorum der mi? Bu düşüncemizi destekleyen aynı gazetenin yazarlarından Hasan Cemal'e kulak verelim!

İslâm'ı, sisteme enjekte etmek

Sabah'ın bir başka yazarı Hasan Cemal'in, 18 Nisan 1998 tarihli yazısında, Gülen'in amacını yansıtan bir tablo, daha değişik bir tablo çiziliyor. Hasan Cemal, "Hoca'nın, ben bir dindar cumhuriyetçiyim, diyen Bediüzzaman'ın inançlı bir öğrencisi olduğunu, onun yolunda yürüdüğünü" belirttikten sonra:

"Fethullah Hoca da sanıyorum, mümkün olabilse, devleti dine yakınlaştırmak ya da devlete dini uyumlu hale getirmek ister." diyor ve yargısını şöyle açıyor:

"Örneğin, hukuk sisteminin tümüyle İslâmi esaslara göre tanzim edilmesi yerine, belki bir ara aşama olarak mevcut laik hukuk sistemine orasından burasından İslâmi esasları sokmak kafasında yatıyordur."

"Bir başka deyişle: Türkiye'deki laik sisteme biraz İslâmiyet şırınga etmek... İşte bu fikir Washington'daki bazı çevrelere de ilginç geliyor. Ilımlı İslâm denerek Fethullah Hoca'ya ABD başkentinde ilgi duyulmasının bir nedeni de bu..."

"Nitekim bu bakımdan Amerikalı bir yazarın, Davos'taki son Dünya Ekonomik Forumunda yapılan Türkiye paneli sırasında bir çıkışına muhatap olmuştum. Bazı kitapları Türkçeye çevrilmiş olan Robert Kaplan şöyle demişti:

'Türkiye'deki sisteme biraz İslâmiyet enjekte etmek, sistemin güçlenmesine yol açmaz mı?..'

Ben de kendisine, komşuları arasında İran gibi bir ülke olan Müslüman Türkiye'de din devleti tehlikesinin bir fantezi olmadığını, laikliği şu ya da bu şekilde sulandırmanın doğrudan demokrasinin altyapısını zayıflatmak anlamına geleceğini anlatmıştım. Biraz tartışmıştık.

'İdealler ortak!'

'Bence bir nokta kesin.'

Said-i Nursi'de olduğu gibi Fethullah Hoca'da da dini esas alan bir cumhuriyet fikri hiç kuşkusuz vardır.'"

Hasan Cemal'in, Hoca'nın hedefini tam olarak yansıtan bu sözlerine eklenecek bir şey kalmıyor. Şurası gerçek ki Hoca, hedefine giden yolda, arkasını dayadığı gücün, kendi amacına hizmetin dışında bir başka amaca hizmet edeceğine inanıyorsa, yanılıyor demektir. Ama burada, olacak olan Türk ulusunun, cumhuriyetten bu yana elde ettiği kazanımlarına ve gelecek kuşaklara olacaktır. Kendince, makro siyaset yaptığını sanan bir medrese düşüncesinin, çağın gerçeklerine yabancı, bir mistik yapının, bu ülkeye ve ulusa vereceği zararı görebilenlerin, bu gidişe nasıl dur diyeceklerini bilemiyorum. Çünkü Türkiye, ABD'nin güdümünde çırpınıp durmaktadır. Asıl sorun, emperyalizmin güdümünden nasıl kurtulacağımız olduğunu anlatabilmektir sanıyorum.

Bu nedenlerle, denilebilir ki ABD, Türkiye'de suların durulması için bir ara durakta bekletiyor Hoca'yı. Aradığı istikrar, çıkarlarının korunmasında güvenilir bir sistem ve önderdir. Bu oluşum, aklın değil, salt inancın egemen olduğu, 1923 Cumhuriyeti'nin kazanımlarının yok sayılacağı, Atatürk'ün bağımsızlık, ulusal istenç, ulusal güven ve bağlılık, ulusal sorunlardan her bireyin kendisini ulusal bilinçle sorumlu tutması gibi ilkelerinden soyutlanacak bir sistem olacaktır. Bu, aklına ve kendine güveni olamayan güdülebilir insanların, cemaat ruhuyla tarikat şeyhlerinin peşinde, Tanrı'nın rızasını kazanmak için ibadetlerindeki sakatlıkları tartışan insanların kurduğu bir sistemdir. Bir noktayı unutmayalım! Ticaret mi, kuşkusuz olacak, çünkü kazanç olmadan yaşanmaz. Hoca küreselleşmeyi, karşı olmak bir yana özendirmektedir. Dahası zenginlik artık bizim hakkımızdır, başkaları olacak kadar oldu demiyor muydu? Küreselleşen dünyada gücüne sığınılan bir sistemde; o dünya gücünden arta kalan kazançla yetinmek koşuluyla çalışıp kazanabilirsiniz. Çünkü ticaret dinin yasaklamadığı bir alandır.

Bir vaizin coşkusu

Gündemdeki konuyu gerçek boyutlarıyla irdeleyebilmek için bir önemli sorunun yanıtı verilmelidir önce! Fethullah Gülen nasıl birden bire gündeme tüm ağırlığıyla oturtuldu? Sanırım araştırmaya buradan başlamalı. 1991'e değin, İzmir Kestane Pazarı'nda, Tanrı'nın aciz kulu bir vaiz olan Fethullah Gülen, nasıl oldu da önce Türkiye'de birbiri peşine liseler, kolejler, fen liseleri gibi gözde eğitim kurumları, sonra üniversiteler açtı ya da açtırdı? Daha sonra eğitim seferberliği adıyla, Avrasya başta, dünyanın çeşitli ülkelerinde eğitim kurumları açmayı başardı? Böylece, yalnız Türkiye'de değil dünyanın çeşitli ülkelerinde adı anılan bir din lideri olmanın ötesinde, hoşgörü ve diyalog ustası olarak gündeme oturtulup selamlanmaya başlandı? Dünyanın eğitim seferberliğine kim atadı bu kişiyi dersiniz? Kim ve niçin tanıttı dünyaya?

Fethullah Gülen'deki bu değişim ve tanıtımın başlangıç tarihi ve ilişkilerindeki ayrıntı çok önemli. 1997'nin ilkbahar ve yaz aylarında Atlantik ötesinde bir gücün, Hoca'yı dünyanın gündemine oturtma çabasına tanık olundu. Çünkü başka türlü bir vaizin, 1990'lara değin kendi çapında din eğitimi yaptığı sanılan bir kişinin, böylesine bir gündeme taşınması düşünülemezdi. Hoca bunu elbet, metafizik gerilime bağlayacaktır ama o metafizik bağdan çok, gerçek bir fizik güçle işbirliği içinde olup olmadığı düşüncesi akılları

bulandırıyor. Hoca geçmişiyle çelişkiler içinde bir alanda boy atmakta. Örneğin, önceki yaşamında kadını görmemek için sokağa çıkmaktan kaçındığını söyleyen Gülen'in, bu dönemde özellikle söyleşilerini kadın gazetecilerle yapması, medyatik iftar yemeklerinde değişik çevrelerden top modellere değin her meşrepten kadınların bulunması, davası uğruna uyguladığı telattuf yöntemi ile de açıklanacak nitelikte görülebilir mi bilemiyorum?

Basınla ilişkileri bu nedenle oldukça sıcak ve telattuf *(lütufkârlık)* içindedir. Eğer basın onu aramazsa, o basının etkili kalemlerini çağırıp konuşur. Nerede mi? Söylendiğine göre, ışık evlerden birinde. Böylece bir yandan çalışmalarının şeffaflık içinde geçtiğini gösterme çabası içinde, basın kanalıyla belirli yerlere yollamak istediği mesajı yerine ulaştırmayı başarıyor. Çünkü gülen, Bu tür gösterileri düzenlemede tam bir iletişim profesyonelidir. Bu tür toplantılarda bulunanlar, onun gösterilerinden etkilenerek, yazılarında onun mesajlarını kullanır ve yerine ulaştırırlar.

Altunizade'deki evde böyle bir toplantıya katılan gazeteci, Hoca'nın, sohbetinde, sıcak ve etkileyici, lütufkâr bir üslup kullandığını, dinleyenleri etkileme gücünün üstünlüğünü, sohbetin zaman zaman gözyaşlarıyla süslediğini anlatırken, dikkatini çeken bir konunun altını çizdi. Katılanlara gösterdiği ilginin, özellikle bebeklerden ilkokul çağındaki çocuklara kadar, sıcak ve yakın olduğunu, bu özel ve sıcak ilginin Doğulu ve mistik bir üslup taşıdığını vurguladı. "Ola ki çocuk sevgisi, evlenmemiş ve çocuğu olmamış bir dervişin, duygularını titreştiriyor, heyecan dolu yüreğini daha da coşturuyordur." dedi ve ekledi: "Sevgi, biliyorsunuz tasavvufun önemli bir etiğidir" Hoca'ya göre aşk, Cenab-ı Hakka ulaşma yollarından biridir. "Aşkla ulaşılan cezbe gider, ilahi cezbü incizaba ulaşılır.[269]"

---

[269] F. Gülen FF/1 syf.26
(Fethullah Gülen'in aşk üzerine söylediği kimi ciddi ve tasavvufi, kimi kez de fantezi sayılacak sözleri de var. Örneğin "Aksiyonun mayası aşktır. Aşk olmadan neticesi itibariyle kalıcı hiçbir hamle ve hareketi gerçekleştirmek mümkün değildir." diyor. Ve aşka insancıl bir sıcaklık katan şu söz: "Yaradan'a karşı gönüllerimizde tutuşturduğumuz sevgiyi, aşk-u hummayı, ondan ötürü bütün varlığa karşı duyduğumuz alakayı bu iki kaynağın (kitap ve sünnetin) dengeleyici prensiplerine ve metafiziğe açık enginliklerine sığınarak dengeleyeceğiz." (FF/2 syf:127) Yunus da "Yaratılanı severim yaratandan ötürü" der. Bu bağlamda tasavvufta, insanı sevmek Tanrı'ya ulaşmanın bir aşaması olarak gösterilir.

Gazeteci, Hoca'nın dinsel konuları içeren sohbetinde, Kant'tan, Bergson'dan, dahası Nietzsche'den söz etmesini ilginç bulmuş. Ayrıca dikkatini çeken bir konu da, gelenlerin içinde ilkokul çocuklarının dahası bir yaşına basmamış bebeklerin de bulunduğu ortamda, Hoca'nın saygının da ötesinde huşu içinde, kendinden geçercesine dinlenmesiymiş. Soruların yanıtlandığı, o mekâna-yere girerken ayakkabıların çıkarıldığını, terliklerle girildiğini de not etmeyi gerekli gördü ki sormadan ekledi.

Hocaefendi ve yüksek tansiyon

Fethullah Gülen'in değişik girişimleriyle gündeme etkili olduğu günlerden bir gün, 28 Şubat sürecine giriliverdi. Bu sürecin, Fethullah Gülen'i etkilemeyeceğini düşünenler, Silahlı Kuvvetlerden en çok Fethullahçıların ilişiğinin kesildiği gerçeğini göz ardı edenler, ya da bunu bilmeyenlerdi.28 Şubat'la girilen dönem ve öncesi, gerçekte yalnız cumhuriyetin temel dinamiklerini savunanlar değil; laiklik karşıtı her kesimin dikkatle izlemesi gereken bir sürece açılıyordu. Gülen'in başarılı bir dava adamı olarak gelişmeleri dikkatle izlediğinden kuşku duyulamazdı, öyle de oldu. Hoca'yı kendine özgü öngörüsü ya da her yerde bulundurmaya çalıştığı özel kulaklarına[270] gelen fısıltılar huzursuz etmiş olmalı ki destekçisi Sabah gazetesinde "Nur Hareketi" başlıklı bir araştırma dizisinin reklamı başladı. Spotlar dikkat çekiciydi. 1977'nin ilk ayının sonlarıydı ve 28 Şubat'a bir ay bile kalmamıştı.

"Sabah'ın dev araştırması" yayına giriyordu. Dizi yazı, "Nur Hareketi, Geçmişten Geleceğe Uzanan Bir Değişimin Müjdesi" olarak sunuluyordu.

Böylece Hoca her gün, bir yönüyle, ilişkileriyle, çağdaş bilge (!) ve derviş (!) tavırlarıyla, cemaati ve ilgi duyanlarıyla buluşuyor, onlara ayakta olduğu mesajını veriyordu. Hoca'nın psikolojik savaşı iyi bildiği anlaşılıyordu. Cemaat dağılmayacak, Hocaefendi'ye olan merbutiyet/bağ artarak kavileşecekti. Sabah, Türkiye'nin en büyük gazetesiydi. Ayrıca yazarları ve Yeni Yüzyıl'ında desteği

---

[270]Aktüel dergisi Alaattin Kaya'yla yapılan ve Mart 1998'de yayımlanan söyleşiden öğrendiğimizde göre, Gülen hakkındaki rapor, daha önce Aralık 1996'daki Liderler zirvesinde ele alınmış.

onunlaydı. Sabah grubu kol kanat geriyordu Gülen'e. Ama çabalar etkili olamadı, 28 Şubat'ta Hoca'nın mercek altına alınması engellenemedi.

Haber çabuk yayıldı, Milli Güvenlik Kurulu'nun 28 Şubat toplantısında Fethullah Gülen'le ilgili bir istihbarat raporu tartışılmıştı. Öyle bir rapor vardı yoktu tartışmaları arasında, Sabah Grubuna Aktüel dergisinin 13 Mart tarihli sayısında Hocaefendi hakkında, MGK'ye sunulan istihbarat raporu yayımlandı. Böyle bir raporun varlığı-yokluğu tartışması raporun açıklanmasıyla noktalanıyordu.[271] Peki hoca ne yapacaktı; derken Zaman gazetesi ve Samanyolu TV'de tanıtım fragmanlarıyla Hocaefendi'nin gündemdeki konularla ilgili düşüncelerini açıklayacağı duyuruluyordu. Ayrıca, Samanyolu TV'de haber sürekli alt yazıyla duyuruluyordu.29 Mart 1997 akşamı Fethullah Hocaefendi, Samanyolu TV'nin haber Kritik Programı'nın konuğu olarak kamuoyunu aydınlatacaktı.

Bu oyun ilk TV söyleşisiydi. Cepheyi çabuk terk etmeyeceği mesajı veriliyordu. Program açıldı Hocaefendi beyaz camdan ihvanlarına ve kamuoyuna sesleniyordu. Ve aşağıda anlamı özel olarak verilen ilk soru ve yanıtını dinleyelim:

"Türkiye epeydir yüksek tansiyon hastası gibi. Bunun yarattığı sosyal gerginliğin ülkemize ve toplumumuza getireceği zararlar nelerdir, bu kimin çıkarınadır?.."

Soru ilginçti, yanıtı beklenen açıklıkta olmadı. Tam Hoca'nın taktik üslubunun/biçeminin tipik örneğiydi. "Şimdi" diye başladığı yanıt şu anlamda sürdürüldü: "Bu konuda acizâne benim söyleyeceğim, önemli sayılmayabilir.

---

[271] Gülen bunu kendi kendini nefyeylemek olarak niteliyor. Kendini nefyeylemek kişinin kendisini sürgün etmesidir. Gülen 21 Haziran 1998 tarihli Radikal'de yayımlanan bir söyleşide umarsız bir tutum ve sızlanmayla. "Çünkü ben kendimi nasıl yok edeceğimi veya nefyedeceğimi bilmiyorum Din intiharı men ediyor. İnsanın kendi kendini öldürmesi inancımıza göre cezası ağır olan bir günah. Ve ben buna inanıyorum. Nasıl kendimi nefyedeyim yani. Aynı söyleşide Gülen: Kimine göre kendinizi ustaca kamufle ediyorsunuz, sorusuna şu yanıtı veriyor: Kendimi saklamakta bu kadar başarılı olduğum düşünülüyorsa korkmakta haklı olabilirler. Bir insan kırk senedir göz önündeyse ve hiç iz bırakmamışsa EHA sayılmalı. Ki ben çok akıllı birisi olduğum kanaatinde değilim. Kurgu romanlara konu olacak bir durum kısacası... (Hoca sızlanma arasında Dahi olduğunu mu söylüyor dersiniz?)

Ancak toplumun bana gösterdiği ilgi ve güveni göz önüne alarak düşüncelerimi söyleyeyim. Konuya açıklık getirir ya da getirmez. Sadra şifa olur ya da olmaz. Bu konuda daha önce açıklama yapmam gerekirdi ama hastalığım buna engel oldu.

"Ülkede peş peşe olaylar gelişti. Öyle ki bir kısır döngü gibi, anlam ve gelişmeler yönünden birbirini destekliyor. Bu sorunları köpürtüyor. Sorunları abartma eğiliminde olanlara dikkat edilmeli. Bu tür davranışlar gerilimi daha da arttırır..." Bunun güven sarsıcı bir ortama açıldığını söyleyen Gülen'e göre, "Türkiye'ye bakıldığında görülen manzara ne yazık ki budur. Güven sarsıcı gelişmelerdi bunlar. Güvenin sarsılması Türkiye'ye çok zarar vermektedir. Ola ki ilk anda ilgili görülmeyebilir ama dış satımımız bile bundan etkilenmiştir. Dış alımımız da etkilenmektedir. Bunların sonucu toplumsal yaşamımızın daha da gerilmesidir.[272]"

"Bu parasal ve manevi zararlarımız; dikkatle değerlendirildiğinde yersiz kısır çekişmelerin bize trilyonlarca lira kayıplara neden olduğunu görürüz. Şu halde gerilimi sürdürmenin yararlı olmadığını bilelim."

Şöyleşi ilginç boyutlara açılıyordu ama bir önemli açılım vardı ki kimileri Hoca'nın bu yanını ilk kez görüyordu. Asıl ilginç olan buydu, Gülen, toplumun bir önemli kesiminden destek arıyordu. Ekonomiye komuta eden çevrelere, en duyarlı oldukları noktadan yaklaşıyor ve desteklerini istiyordu. Yoksa din adamı olarak, bu sözleri neden söylesin. Bu sözleri söylerken, sanayi ve ticaret kesimini, paraya komuta edenleri yanına alabilirse, 28 Şubat'ın sarsıntısını az zararla atlatabileceği düşüncesindeydi!

Gülen bir saatten fazla kaydı beyaz camın karşısında. Cephede ustaca savaşıyordu. Ama çabalar yarar sağlamadı ki gündeme Hoca'nın sağlık sorunları oturtuldu; tansiyonu yükselmişti. Fethullah Gülen, ülkenin yüksek tansiyonunun kendi tansiyonuna iyi gelmeyeceğini anladığı için, 12 Mart ve 12 Eylül'de olduğu gibi bir kaçış yolu aramadan, tansiyonuna sığınarak Atlantik ötesindeki dostlarına sığınmayı yeğledi.

Hem son yıllarda sıradan iş haline gelmişti bu tedavi/iyileştirme yolu. Hoca tansiyon hastasıydı; çoğu Türk büyüğü gibi o da Amerika'nın hazik/bilgili usta

[272] Dr. O.Ö. syf: 16-18'den özet.

ve vefalı kollarına atılacaktı. Aslında bu, onun için yeni bir dönemin de başlangıcı olacaktı. Kendi deyimiyle ülkesinde de itilen adam, dünyanın gündemine oturtulmaya aday oluverdi. Kimileri onu gerçekten bilinmeyen bir duyguyla kucaklayıvermişti.

Hoca, dostlarının koltuğu altında ve güvendeydi. Amerika'da kalacağı süreç Gülen'in kendisi ve davası-misyonu için önemli gelişmelere açılacaktı. Bu belki de misyonu için ikinci bir milat sayılabilirdi. Papa'yla görüşme isteği bu arada planlandı; gerçekleşme yolundaki ilk adım Papa'nın sağ kolu New York kardinaliyle tanışmasıyla atıldı. Bu tanışma Papa'yı ziyaret yolunu açacaktı. Daha önce Fener Rum Ekümenik Patriği'yle konuşmuş, dinlerin evrensel birliği yoluna girmişti. Papa'yla konuşmasının başka açılımları da olacaktı... Kongreye etkili kimi örgütlerin ilgi odağı oldu. Birbirini izleyen söyleşiler, ABD yetkilileriyle görüşmesi, onunla ilgili düşüncelere olduğu kadar devinimlerine de yeni boyutlar kazandırdı. Hoca dünyaya açılmanın yollarında ilerliyordu.

Gülen'in ABD'de çok önemli kişilerle görüştüğünün kimi yayın organlarında yansıması da dikkatlerden kaçtı. Bu arada, New York Kardinali O'Connor'ın görüşmesi, soruları ve aldığı yanıtların, gündemi değiştirecek niteliği dışında, geleceğimizin nelere gebe olduğunu araştıracaklara yeni pencereler açacak denli önemliydi... Ama başka söyleşi daha vardı ki bu söyleşi hem ülke ve cemaati için, bir o kadar da misyonunun destekçisi ABD'nin güvenini sağlamak için gerçekten önemliydi. Söyleşinin bir başka hedefi daha vardı. 28 Şubat'ın ardındaki güçlere, bana dokunmayın diye sopa gösterme çabasının sırıtmasıydı o da.

Evet önceden de değindiğimiz o söyleşi New York söyleşisidir ve bugün bile önemini korumaktadır.

New York sohbeti

Gülen'in Amerika serüveni zaman zaman gazetelere yansısa da istenilen yankı oluşmuyordu. 1995'te Ufuk Turu söyleşisinin yankıları uzun süre gündemde kalmıştı. Öyle ki toplum Hoca'yı tam bir hoşgörü anıtı gibi algılar olmuştu. Amerika'da onca çabalarına karşın, devinimleri basında yer almıyordu. Sen ta Amerikalara git, orada geniş bir ilgi odağı ol. Ama memleketinden ses gelmesin, sesin memleketinde yankılanmasın. Bu Gülen'in biçemine uygun değildi. O halde, öyle bir şey yapılmalıydı ki hem Gülen'in,

misyon adamlığı gündeme taşınsın hem de ihvanları bilgilendirilsin. Bunu Zaman gazetesi yapabilirdi ama olmazdı! Yansız ya da öyle görülen birisinin yapması daha iyi olurdu. Hoca ne diyordu, kimi kez söyleyeceklerinizi başkalarına söyletmek daha etkili olur! Bu öğüdüne uyuldu ve Yeni Yüzyıl gazetesi Amerika sürecini Türkiye'ye duyurmayı üstlendi. Bununla da yetinilmedi, bir bayan gönderildi söyleşi için ve işte bizler; o dünyanın dümenindeki milleti, Amerika'nın, Hoca Amerika'yken saygı ve bağlılıkla selamlandığını bu söyleşiyle öğrendik.

Sabah grubu böylece, Yeni Yüzyıl'ın da katkılarıyla Gülen'in Türkiye'nin gündemine taşıyordu. Nevval Sevindi'nin New York söyleşisiyle ilgili sunuş ve ara ara sunuşları söyleşiye ayrı bir nitelik kazandırıyordu.

Gülen'in, bu söyleşideki dünya görüşünü ve düşüncelerini yansıtan sözleri, kimi yargıları, önerileri ve özellikle Amerika'yla ilgili değerlendirmeleri, yeni oluşumların habercisi gibiydi. Söyleşinin kimi bölümlerindeki açıklamalar ve değinmeler, Amerika'ya duyulan bir minnet duygusunun ipuçlarını veriyordu. Öyle değinmeler ki beni taabbüdane/taparcasına bir çaba gibi nitelemeye zorladı. Örneğin, "Amerika, dünyanın dümeninde..."Amerika istemezse, kimse dünyanın hiçbir yerine bir iş yapamaz" gibi sözlerin nedeni ve hedefi üzerinde düşünüldüğünde, değişik anlamlara kapı açacak sonuçlar çıkıyordu ortaya! Hele bunlardan bazıları, inançlı bir kişinin ağzından çıkmayacak nitelikteydi ve inanç dizgesine vurulduğunda şaşırmamak elde değildi. Çünkü Hoca'nın New York sohbeti, sıradan değil, amaçları ve sonuçları düşünülmüş, kimi yerlere mesaj olabilecek, gerektiğinde savunma görüntüsü ardında bir güce dayanılarak ülkesine gözdağı vermeyi aşan saldırı temalı söylemdi. Dahası bu söylem, dinsel açıdan da günahı kebairin *(büyük günahın)* ötesinde küfre uzanan nitelik taşıyordu.

Örneğin:

"Amerika daha uzun zaman dünyanın kaderinde çok önemli bir rol oynayacaktır. Bu realite kabul edilmeli. Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapmaya kalkılmamalıdır.[273]" demek neyin nesiydi?

[273] NS. agy, syf:39-40

Bu bir gözdağı mı dersiniz? Hele Hoca'nın Amerika'yı günümüzün hem çekinilecek hem de dayanılacak, güvenilecek tek güç olarak nitelemesinden sonra!

Gülen uyarıyor, "Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapmaya kalkılmamalıdır. "İlginç sözler. Bu sözlerin kime ve hangi yere karşı söylendiğini bulmak için söylendiği günlerdeki Türkiye'yi düşünelim. 28 Şubat sürecinin başlangıç aylarındayız. İrticanın en büyük tehlike olduğu konusunda kurulan hükümet bile *(kerhen de olsa)* duraksar değil! Hoca ve onun gibiler hakkında ne yapılacağı bilinmiyor. Ve hoca bu bilinmezler içinde "kendini Amerika'ya nefyetmiş" durumda. Türkiye demokrasinin insan haklarını ihlal ettiği savıyla dünyanın gündeminde. Amerika Refah'ın iktidardan uzaklaştırılmasına sıcak bakmıyor görüntüsünde. Ve asker 28 Şubat kararlarının uygulanması için dirençli. Bu kararların hedefinde de Fethullah Gülen okulları ve çalışmaları var. Şimdi bir kez daha okuyalım isterseniz şu son tümceyi. "Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapılmaya kalkılmamalıdır."

Hoca aba altından sopa mı gösteriyor dersiniz. Arkasını dayadığı Amerika iple ülkesini korkutmayı deniyor. Sait Molla'lar[274] ölmüyor demek ki!

Anlaşılan, Hoca bu sözlerle, 28 Şubat kararlarının uygulanmasının çıkaracağı sorunlara işaret ediyor, bu konuda, Amerika Birleşik Devletleri'nin görüşünün alınmasını istiyor ve bunun zorunlu olduğunu vurguluyor. Amerika'nın yardımına öylesine gereksiniyor ki kendini ve davasını kurtarmak için Türkiye'deki iktidarın gücünü Amerika'yla denetlemeye kalkıyor. Bunun için İslam'ın küfür saydığı bir yola bile girmeyi mübah/yapılabilir bir kusur olarak, görüyor. Dünyanın çıkar dünyası olduğunu mu kanıtlıyor Hoca...

Kanımızca burada, İslam inancına göre büyük bir günah işleniyor. Çünkü kaza ve kaderin Allah'tan geldiğine inanmak, imanın reddedilemeyecek temel öğelerindendir. Hoca'nın "ABD'nin dünyanın kaderinde rol oynayacağı" söylemi Kur'an'ın getirdiği ilkelere aykırıdır. Örneğin: Enam suresinin 17-18'inci ayetlerinde: "O, *(Allah)* her şeyi yerli yerince yapan, her şeyi haber alandır. O, her şeye kadirdir. O kullarının üstünde yegane tasarruf sahibidir. Hakimdir,

[274]Sait Molla, Mütareke döneminde, İstanbul'da politika yapan , İngiliz Muhipleri Cemiyetinin kurucusu, yazgısını İngilizlere bağlamış bir Osmanlı aydını.

haberdardır.[275]" ayetini, Hocaefendi'nin nasıl göz ardı ettiğinin tek açıklaması vardır, ABD'ye sığınma güdüsü... İnancın temel kuralları böylesine açık ve kesin iken, Hoca nasıl oluyor da, ABD'nin dünyanın kaderine egemen olacağına inanıyor? Ve kendisi inanmakla da kalmıyor, inananları/ihvanlarını emperyalizmin zulmüne karşı boyun eğmeye çağırıyor. Nereden bakılırsa bakılsın, Hoca yanlış bir çaba ve düşünce içinde. Yalnız TSK'ye değil, ABD'nin koltuğu altında, tüm az gelişmiş ve geri kalmış ülkeleri de teslimiyete-bağımlılığa çağırıyor. Burada dikkatlerden kaçan bir önemli gelişme var. Gülen'in ülkesini ve yönetimi Amerika'yla korkutması olayının hiçbir kesimden hiçbir tepki almaması. Bu nasıl oldu dersiniz? Bu sorunun yanıtı için 1990'lar Türkiyesi'nin ve gelişmeleri izlemek gerekir.

1990'lar Türkiyesi

1990'larda Türkiye'nin karşısında 1923 Cumhuriyetine ve Atatürk'e karşı açılan bir saldırı cephesi vardı. Önceleri bunun nedenini anlayabilmiş değildik. Hele ABD'ye ne oluyor ki Atatürk hedefe alınıyor sorusunu saf saf soranlarımız bile vardı, bugün de vardır.

Oysa, ABD'nin çıkarlarının nasıl korunacağı sorunu ABD tarafından ele alınmış ve yanıtı bulunmuş, uygulamaya konulmuştu bile.

Bir gelişme vardı ki çok önemliydi ama toplumun en duyarlı kesiminde bile cumhuriyeti ve onun olmazsa olmaz ilkelerini savunanlar dışında çoğunluğun ilgisini çekmiyordu. Oysa toplum olarak o günlerde örneğin bir Muammer Aksoy'a, bir Uğur Mumcu'ya kulak vererek Söylev'in bize verdiği bağımsızlığımızı ve Cumhuriyetimizi koruma görevinin bilinciyle dinlemiş olsaydık, bugünlerin çıkmazına düşmezdik.

---

[275] Kaderle ilgili Enam Suresi'nin 17-18'inci ayetlerinin bu anlamı/meali Diyanet İşleri Başkanlığınca yayımlanan Kur'an'ı Kerim Türkçe Anlamı(meal) adlı yapıttan alınmıştır. Syf: 128. Bu konuda Prof. Dr. Süleyman Ateş'in Tefsirindeki meal, Enam Suresi'nin 17-18'inci ayetlerinin anlamı/meali şöyledir. "Allah sana bir zarar dokunursa, onu yine kendisinden başka aşacak yoktur. Ve eğer sana bir hayır dokunursa, onu yine kendisinden başka aşacak yoktur. Ve eğer sana bir hayır dokunursa, kuşkusuz. O, her şeyi yapabilendir. O kullarının üstünde tam hakimdir (onları istediği gibi yönetir) O, her şeyi yerli yerince yapan, her şeyi haber alandır. O, her şeye kadirdir. O kullarının üstünde yegane tasarruf sahibidir. Hakimdir, haberdardır." Milliyet Yayınları, agy, cilt 2 Syf:864

İşte o günlerde yalnız bugünümüzü değil yarınlarımızı da düzenleyecek bir rapor açıklandı. Küçük bir kitapçıktı, Dinci bir yayınevi bastırmıştı. Bu kitapçığı 1995 yılında edindim ve Düşünce Özgürlüğü Çıkmazı adlı çalışmamda değerlendirdim. Duyarlı kesimden yine ses gelmedi... Oysa bu rapor çok önemli sonuçlara açılacak düşünce ve öneriler taşıyordu. Duyarsızlığımızın bir başka kanıtı daha var. Onu da görelim!

Rapor yayınlanırken, bir başka önemli gelişme daha giriyor gündeme. Bu raporun hazırlanmasında sorumlu yönetmen olduğunu açıklayan bir CIA'cı Graham Fuller, Cumhuriyet gazetesinin 26 Şubat 1990 tarihli sayısında yayımlanan, zamanında önemini anlayamadığımız bir söyleşisinde, raporun siyaset dünyasına taşıdığı bir kavramı ve uygulama koşullarını açıklıyordu. Fuller, Türkiye'nin geçmişteki laiklik uygulamalarından vazgeçmesini ve bir Ilımlı İslam sistemine geçilmesini, bunun için de ön koşulun, Atatürk mitinin yıkılması gerektiğinin altı çiziliyordu. Bu çok önemli bir vurguydu ama nedense dikkatlerden uzak kaldı. İlginçtir, o günden sonra, o güne değin yalnız İslamcı kanadın gündeminde olan bu konu, birden kimi eski Marksistlerin de gündemine oturtuldu. Özal bu konuda da bayrağı elinde tutuyordu. Toplum birden, ikinci cumhuriyetçi denilen bir akımla, 1923 Cumhuriyeti'ni savunanların tartışmalarıyla karşı karşıya bırakıldı. Bu tartışmaların ardındaki gölgeyi yine de çoğumuz anlayabilmiş değildik. Derken Atatürk'ü ve cumhuriyeti savunanlara yapılan, bugüne değin yapanları bilinmesine karşın bulunamayan suikastlarla sarsıldı toplum. Bir Susurluk olayından çıkılarak sorunlar sarmalının çözülebileceği düşümüz de tutmadı.

Ve bir İslamcı partiyle, yani Refah Partisi'yle liberal DYP'nin koalisyonunda, İslamcı hareketin seyir defteri yazılmaya başlandı. Denemenin Türkiye'nin çıkarlarıyla çatıştığının saptandığı ve ulusal çıkarların öne alındığı 28 Şubat'a dayandık. İslam adına yönetmeye kalkışanlar beklenen istikrarı sağlayamamışlardı.

ABD'nin gözdesi Fethullah Hocaefendi de 28 Şubat'tan payını alacaktı, aldı da. Türkiye'de istikrarın nasıl kurulacağı ve korunacağı tartışmaları o günden bu yana gündemin ilk maddesi olmayı sürdürüyor.

Ve Hocaefendi yine ABD'nin sıcak ağuşu içinde sağlık denetimindedir. Bize göre de misyonu için beklemeye alınmış olup yazgısını emanet ettiği dümendeki ülkenin işaretini bekliyor olmalı! Evet misyon adamı eğer

misyonunu kendi gücüyle gerçekleştirme şansına sahip değilse, beklemeye alınır.

Nevval Sevindi, 1997 Temmuzu'nda Hoca'yla yaptığı söyleşide "Misyon varsa insan, insan varsa misyon var demektir." derken neyi işaret ediyordu dersiniz? Bu sözün bir anlamı olmalı, özellikle bu söyleşinin öznesi olan insan *(Hocaefendi)* için. Ve o insan, bugünkü görünümüyle artık gizlenemeyecek kadar çıkmış olan "derin bir misyon" peşinde ise, misyon içinde bir misyonun piyonu da olabilir. Neden mi?

28 Şubat ve misyon yolunda çilekeşlik

Önce Gülen'in 1990 başlarındaki konumuna, devinimlerine, ilişkilerine bakalım.

Fethullah Gülen, 1990'lara değin, birkaç okul ve öğrenci yurduyla sayısı o zamanlar bilinmeyen ışık evlere sahip, Bediüzzaman şakirdi, kendi deyimiyle Tanrı'nın aciz bir kulu. Emekli olduğu 1991'e değin devlet görevlisi bir vaiz, yaşam öyküsüne göre, 12 Eylülzedelerden biri... Gülen'in bir özelliği de tehlikeyi gördüğünde ortalıkta görünmeme, gizlenmedeki ustalığı. 12 Eylül'ün asker yönetimi döneminde bu yolla 5 yıl korunarak gizlendiği anlaşılıyor. 1985'te kendi deyimiyle yakalanmaya karar verir ve zamanın Başbakanı Özal'ın yardımıyla önce Burdur'da yakalanır (!) Bu yardım onu İzmir'e götürecek ve serbest bıraktıracaktır. Hoca, Özal'ın dostu ve yakınıdır. Bu konu 1985 ila 90 arasındaki çalışmalarından bir bölümünü topladığı Fasıldan Fasıla/1 adlı kitabının öz sözünde Ahmet Kurucan adlı şakirdi-ihvanı tarafından açıklanmıştır. Kısaca, serbest bırakıldıktan sonra, seçtiği kimi öğrencilere ders verir.[276] Başbakan Özal yollarını açar. Polis Akademisindeki etkinliğinin bu dönemde başladığı ve bunda Özal'ın etkisinin ağırlığı söylenir. Hoca'nın o

[276] O tarihlerde verdiği ders, İslami İlimlere ilişkindir. Medrese eğitimidir FF./1 syf: xxiii. Anlaşılan Hoca, o tarihte, bugünlerdeki gibi fiziğin, kimyanın, matematiğin yararlarının ayırdına varmamıştı. İlk günlerde 10-15 kişi kısa sürede 30'u aşar. Sohbetlerinin yazımı yapılır ama günümüzde böyle bir yöntem zorluklar taşır. Günümüz tekniğinden yararlanılması önerilir, Hoca, teknik olanaklar kullanılmasını istemez önce, ama sonra başka çözüm olmadığı anlaşılır ve video dahil tüm çağdaş teknoloji Hoca'nın emrine sunulur. Ama o yıllarda Hoca'nın okulları yoktur. Ve kitaplar birbirini izleyecektir artık . Kitaplarıyla her kesime uzanacaktır.

tarihlerde, yurt içinde geleceğin altın neslini yetiştirecek projelerin alt yapısını oluşturmakta olduğu sonradan anlaşılacaktır.

Şurası kesindi ki Fethullah Gülen, o tarihlerdeki özel sohbetlerinde ve vaazlarında *(ki bunlar son yıllarda kitaplaştırılmıştır),* Atatürk ve cumhuriyet düşmanlığını, Osmanlı hayranlığını, gündeminin ilk sırasında tutan bir vaizdir.

1990'ların başlarında Özal'ın bir gün "Kemalizm miadını doldurdu." dediğini söylendi. Bu, cumhuriyetin kurucusuna karşı, o kattan beklenmeyen dahası düşünülmeyen bir tutum ve anlaşılmaz bir tavrın sergilenmesi miydi; ya da bir başka stratejinin uygulamaya konulması mı? Bunu zamanla öğrenecektik: Özal'ın da 1923 Cumhuriyeti'ne ve Kemalizme karşı olduğunu. O tarihte bu söz, Özal'ın zaman zaman görülen patavatsızlıklarından biri olarak algılandı... Bu söylemin, bir geri dönüşün, bir ters gidişin habercisi olduğu da sonradan anlaşılacaktı. Aynı tarihlerde bu sözün Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bir söyleşide Graham Fuller adlı bir eski CIA ajanı tarafından da hem de kaç kez altı çizilerek söylendiği[277] dikkatlerden kaçtı. Ve toplumsal bir tepkiye neden olmadı.

Derken, bir süre sonra "Bu birinci cumhuriyet artık eskidi, yeni bir cumhuriyet kurulmalı" gibi, önceleri fantezi olarak algılanan bir görüş atıldı ortaya. Bunun sahibi de yine Özal idi. Özal, özellikle ikinci cumhuriyet tezinin sıkı bir izleyicisi oldu. Tartışmalar Uğur Mumcu'nun o hain tuzakla öldürülüşüne değin sürdü ve Uğur Mumcu bu savın cumhuriyete ve onun ilkelerine karşı açılmış bir savaşın ön hazırlıkları olduğunu gördü. Mumcu, cumhuriyetimizi, o bilinen ve gerçek bir tarih ve hukuk bilincine dayalı dirençle savunuyordu. Karşı tezin savunucuları, her zaman söz meydanından, yeterli savunma yapamayışlarının ezikliğiyle ayrılıyorlardı. Özal'ın ölümüyle sahipsiz kalan ikinci cumhuriyetçiler tezlerini savunamadılar.

---

[277] Fuller, Ufuk Güldemir'le yaptığı ve 26 Şubat 1990 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan söyleşide, özetle, Atatürk'ün vizyonu zamanla bitecekti, öyle de oluyor düşüncesini yaymak istiyor "Düşünceleri çağı için güçlüydü ama artık kendisine entelektüel güven duyan bugünün güçlü Türkiyesi artık ulusal kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü hatta İslam'ın günlük yaşamdaki yerini yeniden düşünebilmelidir." der.

Boş durmuyorlardı, bu kez de Atatürk'ün, rejimin dinamiklerini belirleyen düşüncelerinin demokrasi çağında geçerliliğini yitirdiği öne sürülmeye başlandı. Cumhuriyetin demokrasi kavramını yitirdiği öne sürülmeye başlandı. Cumhuriyetin demokrasi kavramını tam olarak kapsamadığı, Jakoben olan cumhuriyetin sorunlar yarattığı açıldı tartışmaya. Buradan çıkılarak, tam demokratik bir sistem kurulması için cumhuriyetin özellikle "laik" niteliğinin insan hakları açısından yeniden yorumlanması konusu taşındı gündeme.

Kafa karıştıran bu görüşlerin hedefi belliydi, devrim cumhuriyetini temel değerlerinden, bağımsızlık ve laiklik ilkelerinden soyutlamak...

Peki, neden Kemalizm, neden cumhuriyet hedefe alındı sorusunun yanıtı: ABD çıkarlarının korunmasından geçer. Dün öyleydi bugün de öyledir, bu koşullarda yarın da öyle olacaktır. Bu yüzyılın son çeyreği, önemli tarih olaylarına sahne olmuştur. İran İslâm Devrimi, Sovyetlerin yıkılması, yeni dünya düzeni olarak tanımlanan, emperyalizmin yeni çağı bunların en önemlilerindendir.

ABD, İran İslâm Devrimi'nin nasıl bir gelişme göstereceğini, Orta Doğu rejimlerini ne yolda etkileyeceğini ve alınacak önlemleri saptamak için, 1980'lerin ortalarında bir çalışma grubu kurar. Orta Doğu'da İslâm'ın yükselmesinin ABD'nin çıkarlarını nasıl korunmasına ilişkin taktik görüşleri içeren çalışmalar sonuçlanır. Gizlilik dereceli bir rapor halinde ilgililere sunulur. Bunlardan biri her nasılsa (!) bizden bir kesimin eline geçer ve yayımlanır. ABD'nin çıkarlarının Ilımlı İslâm temsilcileriyle korunacağına işaret etmektedir... 1990'ların başlarıdır, CIA örgütü için yapıldığı anlaşılan araştırmanın ilginç sunuş/takdim yazısı şu ilginç paragrafla bitmektedir.

Fehmi Koru'nun kaleminden çıkan bu ilginç sunuş yazısıyla, bir yerlere mesaj yollanıyordu. O mesajdan bir tümcenin altını çizerek okuyalım.

"Türkiye'nin ya da onun yarınını ele alacağından emin olduğumuz inanan kadroların mutlak başarısı mümkün görünmüyor. Bu takdim yazısı, yarınla ilgili planları olan kişi ve cemaatlere, böyle bir araştırma kurumuna sahip olmak yolunda adım atmaları için bir çağrı yerine geçsin istiyorum.[278]" Koru'nun bu sözleri, Gülen cemaatini işaret etmiyor mu?

[278] AGBTİA, syf:13.

ABD bu rapora göre Türkiye'ye uygun görülen Ilımlı İslâm kuramını uygulayacak örgütlerin seçilip eğitilmesi aşamasının tamamlamış olmalı ki Fethullah Gülen'e kollarını açıyor. Onu, dünyanın gündemine oturtmanın yollarını arıyordu.

Fethullah Gülen'in 1995'teki Ufuk Turu söyleşisiyle verdiği mesaj bu açıdan okunduğunda vurgulamamızın yerinde olduğu görülecektir.

Fethullah Gülen'in, kozasından çıktıktan sonra 1995'te başlattığı hoşgörü girişimleri hükümet yetkilileri ve siyasal parti liderleriyle kurduğu ilişkiler de bu bağlamda değerlendirilmelidir.

1995 seçim sonuçlarının, İslâmcı bir rejim kurma amacıyla çırpınan Refah Partisi'yle Doğru Yol Partisi'nin koalisyonuna ışık yakması, demokrasinin doğal gereği olarak karşılandı. Refah Partisi, ABD tarafından desteklendiği, dahası ABD yurttaşı olduğu yüksek sesle söylenen Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Tansu Çiller'in desteğiyle, koalisyonun büyük ortağı olarak hükümet sorumluluğunu üstlendi. Oysa Tansu Çiller, seçim öncesinde başlattığı ve seçim propagandaları sırasında sürdürdüğü "Refahla koalisyon yapılması asla yapmam." söylemleriyle oy istemişti.

Refah Partisi'nin hükümet sorumluluğuna getirilmesinin bir tür sınav olduğunu sonradan öğrenecektik. Sınav sorusu şuydu: Ilımlı İslâm uygulanabilecek miydi?

İslâmcı *(ama bu amacını saklayan)* bir parti, laik cumhuriyetin hükümeti olarak iş başındaydı. Daha ilk uygulamalarında önceliğin laikliği askıya almak olduğu anlaşıldı. Gelişmeler o partinin bir İslâmi rejim peşinde olduğunu gösteriyordu. Asker bu gidişten hoşnut olmadığını belli ediyordu. İslâmcı kesim, elbirliği edercesine toplumun bir kesimindeki huzursuzluğa karşın, bildiğini okumaktan geri kalmıyordu. İlginç olan, toplumun sivil kanadının, cumhuriyete karşı oluşan bu sinsi hazırlığı görmezden gelmesiydi. Kimi soyut demokrasi yanlılarca da desteklenen bu gelişme, demokrasi beklerken teokratik bir sisteme doğru açılıyordu. Rejimin gerçek bir iç tehdit altında bulunduğunu MGK'de tartışmaya açan askerin etkisiyle, irtica tehdidi gündemin ilk maddesine oturtuldu. 28 Şubat kararları olarak anılan memorandumun uygulanması aşamasına gelindi. Hükümet sorumluluğunu üstlenen partilerin kararları uygulamayacakları gözleniyordu. Dahası, o karara karşı yandaşların

itkisiyle kamuoyu oluşturma çabaları gözlendi. Ve sorun 1997 yazında Refah ve Doğru Yol koalisyonunun istifasıyla yeni bir aşamaya taşındı. Asker zoruyla çözüm aranacak bir düzleme oturtuldu. İşte tam bu sırada, 28 Şubat kararlarına kaynak olması için Milli Güvenlik Kurulu'na sunulan bir istihbarat raporunda, Gülen cemaatinin de adı ve devinimleri geçtiği haberi sızdırıldı. Hoca önce basın yoluyla bu konuyu tartışma dışı bırakmaya girişti ama tartışma önlenemedi. Hocaefendi birden hastalandı ve Amerika'ya uçtu.

28 Şubat bir bomba değildi ama rejime enjekte edilmek istenen hiçbir şeye izin verilmeyecekti. Toplumsal güçler el birliğiyle, 1923 rejimini kurucusunun gösterdiği doğrultuda savunuyor ve koruyordu. Ilımlı İslâm'ı sahneleyenlerin ilk anda düşündükleri engel karşılarına çıkmıştı. Atatürk'ün, cumhuriyeti koruma ve kollama görevini verdiği güçler, devrim cumhuriyetine karşı geliştirilen hain tuzağı bozacaklardı. Her şey öylesine planlanmıştı ki bozulmasına olanak tanınmamalıydı. Yeni bir taktik geliştirilmeli, Hocaefendi'nin önünü kesen engeller kaldırılmalıydı. Hocaefendi yurt içinde epey çaba harcadı ama başarılı olamıyordu.

Daha sonra bir de baktık, Gülen Amerika'ya uçmuş. Bu uçuşla, uygulamaya konulan yeni taktikler onun ilişkilerini genişletti ve bir gün Fethullah Gülen'in Papa'yla görüşeceği haberi yayıldı. Yıllardır süren ön hazırlığın meyveleri toplanıyor, Amerika gezisiyle, bir İslâm toplumu kurma çabalarının ve yaşamının yeni bir evresine geçiliyordu! Hoca'nın birden dünyanın ilgi odağına çekilmesindeki amaç neydi? Siyasal ve toplumsal yaşamımızda daha güçlü olarak bir yerlere getirilmesi mi düşünülüyordu? Gelişmelerin haberi çabuk geldi. Hoca yalnız ülkesine değil, dünyaya kafa tutma rolüne hazırlanıyordu.

Amerika yolculuğu bu bağlamda, misyonu için ikinci bir milat sayılmalıydı. Hoca'yı bilinen dünya görüşüyle, hakkında hiç de hayırhah düşünceye sahip olmadığı Amerika'da kimi çevrelere göre Hoca dünyanın gündemine oturtulmalıydı; oturtuldu da!

Hocaefendi nereye?

Hoca'nın 28 Şubat sürecinin ilk aylarında başlayan Amerika'daki sağlık nedenine dayalı konukluğu, ilginç gelişmelere açılacaktı. ABD'de dostları vardı ve yeni dostlar edinmişti. Ünlü bir Yahudi örgütünün önde gelenleri onu ziyaret

etmekteydi; ilişkilerinde yeni ufuklar açılmakta ve Hoca'ya övgüde sınırlar zorlanmaktaydı.

Fethullah Gülen, dünyanın en ünlüsü diye tanıtılan kişi olmanın ötesine taşınmıştı. O, cemaatiyle birlikte bir kurumdu artık. Hele Papa'yla görüşme isteminin kabulü ününe ün katmıştı. Bu ziyaretin cemaat katında değerlendirilmesi ayrı bir anlam ve mesaj yüklüydü. Bu ziyaret 9 Şubat 1998'de gerçekleşti; basında ve kamuoyunda tepkilere neden oldu. Cengiz Çandar, 14 Şubat 1998 tarihli Sabah'ta, ilginç değinmelerle ziyaretin önemini vurguluyor "Hoca'ya dokunmayın, ona dokunmak toplumu intihara sürüklemek demektir." diyordu.

Çandar'dan aktaracağım şu satırlar ziyaretin önemini vurgulamada aşırılığa kaçmış olsa da taşıdığı mesaj yönünden belge niteliğindedir.

"Fethullah Gülen-Papa 2. Jean Paul görüşmesi..." diye başlıyor Çandar, olağanüstü önemde ve değerde bir gelişme... Papa'nın Fidel Castro ile görüşmesinin hemen ardına denk geldi. CNN kameraları önünde yapılan Küba ziyareti, Papa'nın kayda değer bir "uluslararası aktör" olduğunu kanıtladı ve işte Papa'nın bu ziyaretin hemen ertesinde Vatikan'da Fethullah Gülen'le görüşmesi, Fethullah Hocaefendi'yi de bir "uluslararası aktör" konumuna getirmiştir.

"Bundan böyle, Fethullah Gülen'in Türkiye içindeki ve dışındaki faaliyetlerine, Türkiye'deki 'rejim'in yönelebileceği 'müdahaleler'in zaten 'meşruiyet zemini' bulunmamaktadır. Bu yola gidilirse Türkiye, tümüyle 'izolasyonist-totaliter' bir rejim olma yolunu seçmiş olacaktır ki bunu yapmaya kalkışanlar, Türkiye'yi 'destabilize etmeye' yani istikrarsızlaştırmaya karar vererek, toplumumuzu 'intihara sürüklemeye' kalkmış sayılacaklardır."

"Bu bakımdan, Fethullah Gülen-Papa görüşmesi, Türkiye'nin demokratikleşme süreci açısından çok değerli bir 'emniyet supapı'dır ve yine dolaylı yoldan Türkiye'nin bir 'istikrarlı ülke' olması doğrultusunda önemli bir katkıyı ifade etmektedir."

Fethullah Gülen'in Türkiye'ye dönüşünden, Papa ziyaretinin gerçekleşmesinden sonra, 1998'in Mart ayında, Aktüel dergisi Hoca'yı Amerika'daki girişimlerini ve Papa ziyaretini konu alan bir söyleşi yayımladı.

Zaman gazetesinin görünürdeki sahibi Alaattin Kaya'yla yapılan söyleşi, geleceğe yönelik mesajlarla yüklüydü. Alaattin Kaya, "Hocaefendi'yi dünyanın birçok ünlü örgütleri ziyaret ediyor" diyecekti. Hele Papa'nın Hocaefendi'yi kabul etmesine verilen önemin vurgulanmasındaki mesaj, geleceğe yönelik çabaların önlenmemesine değin birçok konuların altını çiziyordu.

Örneğin, Papa'yı ziyaretiyle ilgili açıklamalarındaki şu değinmeyle nereye mesaj yollanıyordu dersiniz? Alaatin Kaya, "Burada ayrıcalık" *(yani Hoca'nın Papa'yı ziyaret isteminin kabulü ve gerçekleşmesi/ED)* "karşı tarafın devlet olmasından kaynaklanıyor. Devlet *(yabancı bir devlet/ED)* sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım"dı derken bir bakıma haksız sayılmazdı ama bu ziyaretin hangi koşullarda, hangi eteklerin niçin hangi amaçla öpülmesinden sonra gerçekleştirildiğinin, gerçek amacın ne olduğunun saptanmasındaki önemi de göz ardı edilebilir miydi dersiniz?

Bir kez daha okuyalım şu sözleri: Yabancı bir "Devlet sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım"mış! Kaya'nın vermek istediği bu mesaj, Gülen'in Amerika serüvenini ve amacını anlatmaya yeter kanısınayım. Peki, bizim devlet nasıl düşünecek dersiniz? Eğer Amerika dünyanın dümenindeyse, eğer dünyanın ünlü örgütleri Hoca'yı ziyaret için sıraya giriyorlarsa, eğer Papa gibi Hristiyanlığın din ulusu olmanın ötesinde dünyanın yaşayan en eski devletinin başbakanı, Fethullah Gülen Hocaefendi'yi kabul ediyorsa, onu izleyen, huzursuz eden kendi devletinin, bu gelişmeleri oturup düşünmesi gerekmez miydi?

Anlaşılıyor ki Hocaefendi hareketini, yurt dışından alacağı desteklerle meşrulaştırmanın peşindeydi... Devletine değil başka güçlere dayanarak... Çünkü onun için Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan beri meşru değildi! İşte bu devletin bir yurttaşı, devletine karşı başlattığı bir harekete dış destek arıyor, çalmadık kapı bırakmıyordu. Gülen'in Amerika yolculuğu ve gelişmeleri bu açıdan değerlendirilmeden taşıdığı tehlike anlaşılamaz.

Dikkat edilirse, Hoca'nın bir devlet başkanı statüsüne yükseltildiğinin altı çizilmeye çalışılıyor ve bu yüceltilmenin ardındaki güce dikkat çekiliyor. Niçin dersiniz? Bu yüceliş Gülen'in Amerika'ya boşuna gitmediğini, misyonuna ilişkin girişimlerine destek bulduğunu göstermenin ötesinde daha derinlere giden bir geleceğe açılıyor diyebilir miyiz? Bu sonuç, ABD'yi tapınırcasına övmesinin nedenlerine de ışık tutacaktır.

Amerika ve Gülen

Nereden nereye demeden edemiyor insan. Gülen'in Hristiyanlar ve Yahudiler hakkındaki konuşmalarını ve yazılarını bilmeyenler için sorun yok. Ama o yazıları ve sözleri anımsayanlar, bu değişikliği anlamakta güçlük çekebilirler. Örneğin, geçmişte ABD için yazdıklarından örnek olarak alacağımız şu birkaç satır bile, ABD'yle ilişkilerinin içtenliğine gölge düşürmez mi? İnsan bu düşüncelerini nasıl yok sayabilir ve ABD'yi övmeye kalkışabilir.

"Evet, dünyayı idare ediyor iddiasında olan bu güçler, iş ve icraatlarına bakılacak olursa, değil dünya muvazenesinde ağırlığı olan süper bir devlet, herhangi bir devlet ciddiyetiyle dahi te'lif edilemeyecek kadar basitlik ve seviyesizlik örneği olmuşlardır.[279]" diyerek seviyesizlikle nitelenen bir devletin kanatlarına altına sığınmak nasıl bir duygudur! Bu satırlar geçmiş yıllarda yazılmış, sonradan kitaplaştırılmış düşünceler içeriyor. Hoca'nın bunları unutması söz konusu bile edilemez. Ama insan sormadan edemiyor, nasıl olmuştu da birden ABD hayranı oluvermişti. Bir alt yapısı var mıydı bu sığınmanın?

Geçmişte söylediği şu sözlerle nitelediği ABD'ye bu denli tapınma ne anlama geliyor dersiniz? Dahası Batı'nın bitiş noktasına yaklaştıklarını seslendiren şu satırlardan sonra nasıl olur da biten bir yalanın ardına düşülür dersiniz: "Ama öyle anlaşılıyor ki artık bunların da suları ısındı, yavaş yavaş büyüleri bozulmaya yüz tuttu, her gün biraz daha artan bir süratle kendi sonlarına doğru kaymaya başladılar." Bir sevinç haykırışı gibi ama şu satırları yazan kişinin, Amerika dünya gemisinin döneminde oturan milletin adıdır" demesini nasıl karşılarsınız? "Gayrı bundan böyle, ne mazlum ve mağdur milletleri iğfal edebilecek ne oyunları kaldı ne de dünya muvazenesindeki yerlerini koruyabilecek güç ve iktidarları.[280]"

Hoca'ya ne olmuştu. Bizim de paylaştığımız emperyalist sistemin mazlum uluslara karşı tutumunu eleştiren Hocaefendi'nin birden ABD dünyanın

[279] F.G Çağ ve Nesil/4, syf:122.
[280] F.G Çağ ve Nesil/4, aynı yerde.

dümeninde diyerek selamlamasındaki hikmeti çözmek gerekiyordu. ABD'nin kanatlarının altına[281] sığınmanın anlamının çözülmesi geleceğe ışık tutacaktı!

Ülkemizin dört yandan düşman işgaliyle zulüm altında inlediği bir dönemde, ulusal bağımsızlığımızın önderi tarihimizin ve yazgımızın yeniden yazılmasını sağlayan Mustafa Kemal'i "iblis, firavun" gibi nitelemelerle aşağılayan, ABD'nin koltuğunun altına sığınmasındaki anlam önemliydi. Bir tuzağın habercisi olabilirdi. Bir dünya gücüne sığınmasındaki gizin çözülmesi geleceğe yönelik tasarılara da ışık tutacaktı.

Yakın tarihimizdeki benzer bir sığınmanın, bizi nasıl çıkmaza sürüklemek istediğini unutmuş olamazdık. Bir dünya gücüne sığınmanın faturası ağır oluyordu. Peki, Hoca'nın amacı neydi? Bir cemaat liderini kanatlarının altına alan o gücün amacı neydi? Dahası o sığınmanın yeni açılımda da olacaktı. Oldu da!

Hocaefendi Amerika'yla yetinmemiş, Papa'yla ilişki kurmanın yollarını aramış ve bulmuştu. Hem de o gücün yardımıyla! Sormaz mısınız, "Neden?" diye. Ve şöyle düşünürsünüz istemeden, Hoca, gizli bir misyon peşinde mi?

Gülen, girişimin üstünden ay bile geçmeden müjdeyi almış; Papa'yı ziyaretin koşullarının hazır olduğunu öğrenmişti. Emilen ulaşmaya birkaç adım kalmıştı. Gün gelmiş, ziyaret gerçekleşmiş Hoca ve çevresi mutluluğa ermişti!

Papa ziyareti, bir söyleşi, bir mektup...

Gülen için çok önemli olan bu ziyaret önemli bir belgeyle taçlandı! Bu öyle bir belge ki Hoca'nın belki de sonsuza değin anılmasına "Hayırlara vesile olacak" nitelikte. Vesile olmak İslami bir deyimdir. İyi ve övülecek işler için" Hayırlara vesile olsun" denir. Bu mektubun bizim dileğimize karşın hayırlara vesile olacağından kuşkulu olduğumuzu söylemeliyim. Bu bir mektup; Hoca Papa'yı ziyaretinde bir de mektup sunuyor(Ek:1); sanki güven mektubu...

---

[281] Bu kanatlarının altına sığınmak deyimi, Hocaefendi'nin sağ koluyken birden gözden düşen Fehmi Koru'ya aittir. Bu çalışmada değerlendirdiğimiz Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar adlı yapıta yazdığı Takdim yazısına şöyle başlıyordu. "Süper güç olmanın da 'raconu' var. Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde olup bitenlerden, hatta meydana gelecek muhtemel gelişmelerden haberdar olman şart." Hoca bu düşünce altında ABD'nin kanatlarının altına sığınmıştı.

Gülen Hoca'nın, Papa'ya sunduğu mektup nitelik ve biçem-üslup yönünden çok önemli. Ama işin asıl önemi taşıdığı gizli amaçta. Bu ziyaretin düşünceden başlayarak gündeme alınma, alt yapısını oluşturma ve gerçekleştirme aşamaları incelendiğinde, Hoca'nın derin misyonu için, ardına başka güçleri alma, 'büyük güçlere sığınma taktiği uyguladığının ipuçlarını buluyorsunuz. Bu nedenle ziyaretin zamanlaması da görmeden gelinemez.

Alaattin Kaya'yla Aktüel dergisi için yapılan söyleşideki kimi tümceler, bu amacı ele veriyor. Dergi, özellikle Papa ziyareti konusundaki tartışmalara değinerek sorular soruyor. Yanıtlar gerçekten ilginç ama sorular da öyle. Sanki belli yanıtlar alınabilsin isteniyor gibi. Bu tür soruların basında bir adı var, sipariş sorular... Yanıtları okuyunca soruların bir danışıklı dövüş olgusunun kokusunu alıyorsunuz. Vatikan bir sivil toplum örgütü değil, bir devlet. Avrupa'nın, yaşayan en eski devleti. Bir din devleti. Fethullah Gülen Hocaefendi ise kendi deyimiyle "Tanrının aciz bir kulu. "Bu Tanrı'nın aciz kulu, Tanrı adına kurulmuş bir Ruhani devletin Başıyla, Hristiyanların en büyük Ruhani lideriyle konuşacak. Özellikle devletler arasında bu tür ziyaretlerde mütekabiliyet *(karşıtlık)* aranır. Sıradan bir kişi, bir devlet başkanından, devletinin izni olmadan randevu alamaz. "Tanrı'nın aciz kulu" böyle bir randevuyu almış ve bu gerçekleşmişse, istemese de kimi soruları da, sorun olmadan karşılamalı diye düşünmüş olmalı ki gazeteci işte o sipariş soruları soruyor:

Hadi bu söyleşiden bir bölümü okuyup öğrenelim:

"Türkiye'yi dünyaya tanıtan başka kurum ya da kişiler de var. "Hocaefendi'nin ayırıcı özelliği ne?"

"Burada insanlar bu işi aşkla yapıyor, Bunu bir Kuvayı Milliye hareketi sayıyor. *(Oysa Hoca Kuvayı Milliye'den çok az söz eder. Kuvayı Milliye'nin tarihsel görevini tanımaz bile/ED)* Devletin cebinden beş kuruş para çıkmazsınız, devletin yapması gerekenleri üstleniyor. *(Bunun altını özenle çizelim/ED)* Özel sektör mantığıyla hareket edildiği için de fevkalade başarılı oluyorlar. Cumhurbaşkanı Özal'dan devam eden bir gelenekle, bizi dışarıya lanse eden her iki Cumhurbaşkanımız'dır."

Soru: "Fethullah Gülen bir din adamı. Kendi adıyla anılan bir cemaatin lideri. 'Türkiye'yi yurt dışında temsil ediyor' derken bu 'temsilci' sıfatı kime göre ve nasıl belirleniyor?"

"Bir kere Hocaefendi, kendisine "Hocaefendi" denmesinden rahatsız olan bir insan. Bu eğitim faaliyetini bir öğretmen yapsaydı kimse sesini çıkarmayacaktı. İlla herkes kendi işini yapsın diye bir mantık mı vardır? Şimdi bu insan ne sıfatla çalışıyor? Bir Mevlana'nın, Yunus Emre'nin sıfatı neydi? Allah aşkına?

Soru: "Gelelim devletle olan ilişkilere..."

"Ancak burada resmi olanla, olmayan arasında zaman zaman çakışma söz konusu..."

"Devlet nedir? Bu devletin Diyanet İşleri Başkanlığı varsa ve burada en önemli mevkilerden biri müftülükse o, 30 sene devletine bu anlamda hizmet etmiş, para almış, halen emekli maaşıyla geçinen insan. Sokaktaki adam değil. İkincisi, dünya artık sivil toplum örgütleriyle iç içe yaşıyor. Hatta bu örgütler ve özel sektör devletin önüne çıktı. Bu pozisyondaki insanlar, devletin yasa çıkartmasını mı beklesin? Koç'un, Sabancı'nın, Aydın Doğan'ın, Eczacıbaşı'nın kurduğu vakıflar var; eş anlamda hizmetler veriyor. Ama bu, biraz daha fazla ses getiriyor. Hepsi bu kadar. En enteresanı da bu Allah kulunun dünyada malı mülkü, tek bir tapusu yok.

"Şimdi devlet resmen tanıyor mu bu olayı? Vatikan'a gidişte kullanılan sıfat nedir? Okullara referanslar cumhurbaşkanları, çoğu zaman da büyükelçilikler katında veriliyor. Bunların hepsi arşivlerde var. Diğer taraftan Hocaefendi, devlet saygısından, yaptığı her işi devletin ilgili kademesine iletiyor.

Soru: "Anlattığınız kadarıyla devletle 'dirsek teması'dan öte bir yakınlığınız var ama yine de size karşı bir rahatsızlık söz konusu. Bunu nasıl yorumluyorsunuz?"

"Türkiye esasında demokratik olma gayretinde bir ülke. Olamamanın verdiği rahatsızlıkları yaşıyoruz. Biz her kesimde İslam ile demokrasinin bağdaştığına çoktan inandık. Rahatsızlığın boyutu buradan kaynaklanıyor. Bir de insanlar şüphelerle yaşıyor. Gerçek şu ki devlet istediği noktada istediği şeyi yapabilecek durumda. Ben bunu bir yetkili paşamıza da söyledim. Yani askerin bir rahatsızlığı söz konusuysa bu okullarda milli güvenlik dersleri yapılıyor. Her birinin başına bir albayı, yarbayı getirin. Hem dersleri daha iyi öğrenmiş olsunlar, hem de o okul daha disipline girmiş olsun. Varsa bir hata, ortaya çıksın dedim.

Soru: "Yanıtlamıyorsam Anadolu Ajansı kaynaklı bir haberde, okullarınızda askerlerin gizli ya da açık denetimini haber aldığınız için bir süre öncesinden kız okullarındaki öğrencilerin başörtüsü takmamaları talimatı verdiğiniz duyuruluyordu."

"Okullarımızda farklı uygulama olmamıştır. Askerin denetimine gelince, asker belli görev süreleri içinde, belli noktalarda zaman zaman gelmiş ve her seferinde teşekkür ederek ayrılmıştır."

Soru: "Öyleyse size duyulan rahatsızlığın *-ki aleyhinizdeki bazı iddiaları da besliyor-* sebebi ne? Örneğin son günlerde basında yer alan MİT Raporu, kara para aklama ve benzeri iddialar."

"Şimdi bir MİT Raporu'ndan bahsediliyor. Bir kere olayın iki ayrı boyutu var. Birincisi, belge midir değil midir, ikincisi niye bugün? Bunları açtığımız zaman karşımıza çıkan şey şu: Ülke açısından fevkalade önemli bir olay ki sayın büyükelçi Hocaefendi'ye verdiği yanıtta bunu ifade etmiştir"

Soru: "Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi mi?"

"Evet. Önce şahsım adına, sonra bakanlığım ve halkım adına bu güzel günü ülkemize kattığınız için size teşekkür ediyorum." demiştir. Böyle anlamlı bir günde, bunların gündeme gelmiş olması birilerini rahatsız ediyor."

Söyleşinin önemli bölümünden birkaç satır. Burada altı çizilecek olan devletle ilgili değerlendirmeler ve Hoca'nın cemaat katındaki yeridir. Şu yarım kalmış izlenimi veren soruyu ele alalım ve biz de soralım:

"Ancak burada resmi olanla, olmayan alan arasında zaman zaman çakışma söz konusu... Resmi olanla olmayan alan..." neden dikkatlere sunuluyor? Çünkü resmi alan Papalık devleti ve Papa'nın kendisi ama resmi olmayan alan var mı? Resmi olmayan kişi var, doğru ama alanı var mı bu kişinin? Kendisi vesayayı öne sürerek yeryüzünün mirasçıyım derse de bunun metafizik bir anlamdan öte değeri olabilir mi? Bu ve benzeri sorular çoğaltılabilir ama somut bir sonuç alınamaz. Bunu Hoca ve ihvanları da bilir. Sakın bu alan, Hocaefendi ve cemaati olmasın! Dikkatimizi bir inceliğe yoğunlaştıralım. Şu resmi olan ve olmayan alan... Resmi alan bir devlet, elbet alanı olacak, öteki bir kişi dedik... Nasıl oluru da bir kişi için bir alanı olacak, öteki bir kişi dedik... Nasıl olur da bir kişi için bir alan değerlendirilmesi yapılır. Bunun bir anlamı olmalı değil mi?

Hocaefendi'nin düş dünyasını, yeryüzünün mirasçısı olduğunu düşünürsek, onun da bir alanı olduğu sonucuna ulaşırız. Odasındaki Osmanlı devletinin üç kıtaya yayıldığı zirve döneminin sınırlarını gösteren haritadaki ufku bile az bulan Hocaefendi'nin, yeryüzü mirasçısı olarak güneşin doğup battığı her yerde gözü olması nedeniyle, kısaca Gülen'in düşünü ciddiye aldığımızda onun da alanı olduğunu kabul ederiz. Başkaları etmeyebilir ama Hocam öyle diyorsan öyledir demekten gayrı ne yapabiliriz?

Kısaca Hocaefendi'nin kendisi kişi olarak bile bir alandır, bir devlet simgesidir. Mesih'in ruhaniyetini temsil eder!

Böyle bir ziyaret, bir devlet töreni üslubuyla gerçekleşmişse, ister istemez "Neden ve nasıl bir ziyaret bu?" diye sormanın anlamı var mı? Konunun bu özelliğinin altı özenle çizildiğine göre, bu ziyaretin her aşamasında rol alanlar ve her noktası önemle incelenmeye değecek bir olay sayılmalıdır.

Kaya konuya yukarıdaki değerlendirmeden ayrı bir açıdan bakmayı deniyor. Hani, devlet düşünecekti ya. Bu açıdan yaklaşıyor.

Sorunun yanıtı mı? Yanıt gerçekten ilginç ve meydan okuyucu nitelikte. Nedenini, yanıtı okuduktan sonra bulalım:

"Şimdi devlet resmen tanıyor mu bu olayı? Vatikan'a gidişte kullanılan sıfat nedir?"

"Okullara referanslar, cumhurbaşkanları, çoğu zaman da büyükelçilikler katında veriliyor. Bunların hepsi arşivlerde var..."

Bu yanıt, bir ağızdan kaçırma olamaz ama bir gerçeği gün yüzüne çıkarıyor; Hoca ve çevresi, yurt içinde meşruluk kazanmak için, cumhurbaşkanına değin herkesi dahası yurt dışında da Papa'ya varıncaya kadar kimleri kullanmıyor ki! Bu kullanma olayı gizlenmiyor da. Yanıt bunu açıklıyor. Yanıt, Gülen'in çıktığı yolda aldığı yeni bir 'evre'nin ve taktiğin belgesi sayılmalı! Dikkat edilirse, Papa ziyareti çözümleniyor. Ziyaretin gerçek boyutu, devlete verilmek istenen mesajın altı çiziliyor. Burada bir yandan da cemaate 'görüyorsunuz ya, davamızı her koşul altında, hem de devletin, kimi haddini aşmaya kalkışan güçlerine karşın, hedefe doğru taşıyoruz.' güvencesi veriliyor.

Bir sipariş soru daha:

"Bu içerik ve kapsamda bir ziyaret devletler arasında olur. Hocaefendi'nin misyonu nedir ki?"

Yanıt yine çok ilginç ve ele verici, hayır, yüreklenmenin getirdiği ölçüsüzlük:

"Hocaefendi'yi dünyanın birçok ünlü örgütü ziyaret ediyor. Burada ayrıcalık, *(yani Papa'yı ziyaret/ED)* karşı tarafın devlet olmasından kaynaklanıyor. Devlet sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım."

Yanıtı değerlendirirken bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim. Gereği yokken ve soruyla doğrudan ilgili olmamasına karşın"...dünyanın çok ünlü örgütle Hoca'yı ziyaret ediyor" olmasına neden vurgu yapılmış dersiniz? Önce bunun yanıtını arayalım. Aslında sorunun yanıtı kendini içinde, Hocaefendi dünyaca tanınmış bir kişilik. Papa'yı ziyaret isteği kabul edilen kişi! Sıradan bir kişi değil; bu ziyaret de onun cemaaatiyle kurumlaşan ürünün kanıtı sayılmaz mı? Evet sorunun yanıtı bu olmalı ki Alaattin Kaya, baklayı çıkarıyor ağzından: "Devlet sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım."

Doğrusu iyi bir soru, yanıtı da öyle.

Sabah Grubuyla Gülen işbirliğinin belgesi olabilir mi bilemiyorum.

Kaya burada "Hocaefendi'yi birçok ünlü örgüt ziyaret ediyor" derken, değerini dünyanın en etkili kişilerinin ve örgütlerinin takdir ettiği bir kişinin, devlet tarafından horlanmasının yanlışlığına işaret ediyor.

Bu söz ayrıca, Hoca'yı muhatap kabul etmeyenlere, çalışmaların devletin bekası için doğru bulmayanlara ince değil, baya kaba bir mesaj taşıyor! Eğer, bir halk deyimiyle söylersek, buna bir açık "kafa tutma" da denilebilir. Devlete mi? Devleti eğer Cumhurbaşkanı simgeliyor, hükümet yönetiyorsa Hocaefendi bu katlarla barışık olduğuna göre; bu söz onlara yönelik olamaz! Bir bakıma öyle ama acaba ince bir taktikle "Devletiniz oturup düşünsün" sözünün bir başka anlamı olmalı değil mi? "Devlet düşünsün." derken bir yanlış adrese mi işaret ediliyor, yoksa devlet kendi kurumlarına egemen olsun mu deniliyor! Bu sözlerin askere karşı verilmiş bir mesaj olduğu anlaşılmıyor mu? İlginç bir gelişme.

Bu mesajın bir başka açılımı daha var. Hoca'nın dünyanın önemli kuruluşlarınca dahası devletlerince saygı ve iyi kabul gördüğünde altı boşuna çizilmiyor. Türkiye'de kimilerince horlanmaya kalkışılmasının önemli olmadığı; buna karşın onun, dünyada bir kurummuş gibi saygı gördüğünün vurgulanması boşuna değil elbet.

Bu sözlerle ilgili ve yetkililerin dikkati çekilerek devletin en önemli organları karşı karşıya getirilmek isteniyor. İlginç ama etkili bir yöntem!

Amerika'dan başka mesajlar da var! Devletin oturup düşünmesi gereken mesajlar bunlar.

Devlet oturup düşünecek çünkü...

Hocaefendi, Amerikan Kongresince de tutuluyormuş. Ziyaretin perde arkasını anlatırken Alaattin Kaya bakın daha neler söylüyor:

"Mesela ABD'deki Kardinal O'Connor, önemli bir isim.[282] Papa'nın sağ kolu kabul ediliyor. Museviler 'İllâ ki onunla sizi görüştüreceğiz.' dediler. Daha enteresan bir şey var orada: Görüşme için talep onlardan gelmiş olmasına rağmen, ilgili zat, arkasından 'Yalnız O'Connor için iki aydan evvel randevu almayınız.' deyip Hocaefendi'nin yanına girdi. Bahsi geçen zat, Mesut Yılmaz'a ödül veren teşkilatın başkanı Mr. Hudson. Dışarı çıktığında bana Alaattin Kaya, bu görüşme iki gün sonra gerçekleşecek' dedi."

Ve O'Connor'ı ziyaret, 22 Eylül 1997 tarihli Sabah gazetesinde "Büyük Randevuya Doğru" başlığıyla duyurulur. "Dünyanın en önemli ruhani liderlerinden biri olan New York Başpiskoposu Kardinal O'Connor ile görüştü" alt başlığını, Kardinal'in Hocaefendi'den övgüyle söz ettiği ve görüşmenin Papa randevusunun son aşaması olduğu vurgusu izliyor.

---

[282] Sabah gazetesinin 22 Eylül 1997 tarihli Büyük Randevuya Doğru başlıklı haberinden aktaracağım şu paragrafta, Hocaefendi'nin dünyaca önemli kişilerle aynı düzeyde tutulduğu vurgulanıyor."Vatikan kulislerinde çok etkili bir isim olan ve ayda bir Roma'da, Papa'yla en üst düzey toplantılara katılan Kardinal John O'Connor'ın, Fethullah Gülen ile görüşmesi Papa-Hocaefendi randevusunun son aşaması olarak değerlendiriliyor. Fethullah Gülen'in İslam dünyasından bu seviyede ilgi gören ilk kişi olması dikkat çekiyor."

Büyük Randevu öncesi Hocaefendi'nin Papa'nın sağ kolu, yalnız Amerika'nın değil dünyanın en önemli ruhani liderlerinden biri olan O'Connor ile görüşmesine SABAH neden özel vurgu yapıyordu dersiniz? Görüşmenin önemine iki kez yapılan vurgu, büyük randevuya verilen önemi gösteriyor elbet. Bu denli önemin anlamı nedir dersiniz?

Hocaefendi'ye ABD'de gösterilen ilgi üzerine böylesine dikkat çekmenin, Gülen bağlılarının bunu özellikle öne çıkarmalarının bir anlamı olmalı değil mi? Zaman gazetesinin sahibi Alaattin Kaya ile yapılan söyleşide, Kaya'nın da Gülen'in böylesine ilgi odağı olmasını öne çıkarıp vurgulaması da önemli elbet. Dikkatimizi Kaya'dan ayırmayalım:

"...Geçen hafta *(19 Mart 1998'de Aktüel'de yayımlanan bu söyleşiden önce/ED)* bir iade-i ziyaret gerçekleşti. Dünya Kiliseler Birliği Washington merkezli Kongre üzerinde çok etkili bir kuruluştur. Beş kişilik bir ekip, başkan ve yardımcıları Hocaefendi'yi ziyarete geldiler. Yani bu sosyal kuruluşlar, bu sivil toplum örgütleri birbirleriyle konuşmalarına devleti çok fazla sokmuyor."

Bu söyleşinin ötekilerden ayrı oluşunun ayırdına vardınız elbet. Hocaefendi'nin dış dünyada da saygın bir yeri olduğunu, bir halk deyimiyle söylersek "cümle âleme anlatmak" olduğu anlaşılıyor. Gülen'in yalnız yurt içinde değil yurt dışında ve dahası Hristiyan ve Yahudi aleminde de geniş bir cephe oluşturma peşinde ve bunda da başarılı olduğu görülüyor.

Dikkat edilirse, ziyaretin dünyaca önemli bir kurumun en yetkili kişisinin yardımıyla gerçekleştirildiği özellikle vurgulanıyor. Dahası, bu kurumun ve ziyareti hazırlayan O'Connor'ın Kongre üzerinde etkili olduğunun da altı önemle çiziliyor.

Bir söyleşi daha ya da çelişkiler zincirinden halkalar

Benzer bir söyleşi daha var. "Türkiye Parlayan Yıldız" başlığıyla 31 Ocak 1998 tarihli Zaman gazetesinde yayımlanmış. Amerika ADL Örgütü Başkanı Foxman'in[283] Hoca'yla ilgili görüşlerini yansıtan bu söyleşi Abdullah Bozkurt

[283] Bu örgütün niteliği ve önemi, söyleşinin yayımlandığı ZAMAN'da şöyle anlatılıyor: "1913 yılında kurulan Anti-Defamation League (ADL) ya da Türkçesi, İftirayla Mücadele Kuruluşu ABD'de en etkin kuruluşların başında geliyor. Amerikan Yahudi Komitesi ve Yahudi Kongresi gibi siyasi ve lobicilik boyutu ağır basan örgütlerle beraber ADL bu ülkede önemli bir gücü temsil ediyor. Birçok devlet ve hükümet başkanının ADL lideri

tarafından New York'ta yapılmış. Hoca'nın hoşgörüsü ve bu niteliğinin evrenselliği (!) öne çıkarılıyor.

ADL Örgütü Başkanı Foxman'a göre: "...Hocaefendi gibi insanları bulmak son derece heyecan verici, harika ve güzel bir duygu. Kendisi tam bir centilmen, son derece hassas ama aynı zamanda inançlarına cesaretle bağlı. Hoşgörüyü öğreten son derece dindar bir dini lider.

"Biz biliyoruz ki tüm büyük dinler müsamahayı öğretiyor. Asıl önemli olan onu nasıl yorumlandığı. Hocaefendi'yi dinlemek, görüşmek, konuşmak, inandıklarını dinlemek ve bunları yalnızca bize değil kendisini takip eden ve ders alan insanlara da söylüyor olduğunu bilmek çok önemli. Kendisinden İslam'da müsamahayı anlatan bir kitap yazmasını rica ettik."

Foxman, Fethullah Gülen'e hayranlığını, İngilizce aksanıyla Türkçe olarak "Hocaefendi" diyerek gösteriyormuş. İslam'ın bazı hükümet sözcüleri tarafından "aşırı ve fundamentalist" olarak damgalanmasını yanlış bulan Foxman, "İslam aslında son derece toleranslı bir din." diyor.

Bu sözlerin içten olmasını dileriz. İçten olabilmesi de ancak geçmişten geleceğe ve karşılıklı iyi niyet taşımakla sağlanır. Bizde kimi dindar çevreler Yahudiliği can düşmanı sayacak kadar aşırı tutum içindedirler. Peki, Hocaefendi nasıl düşünür dersiniz?

Gülen'in Hristiyan ve Yahudilere karşı geçmiş yıllardaki sözleri anımsanırsa bugünkü tutumunun içtenliği tartışılabilir. Peki, ona bu övgüleri düzenler, Hocaefendi'nin kendileri ve Batı dünyası için düşüncelerini bilmezler mi?

Örneğin:

"Evet İslam her derde devadır.[284]" söylemi teolojik açıdan tartışılmasa da Hristiyan ve Yahudilerce tartışılabilir. Nasıl Hocaefendi onlar hakkında yazmışsa

---

ile görüşmelerde bulunması bu teşkilatın ABD yönetimi içindeki gücünün bir göstergesi olarak değerlendiriliyor."

[284] F.G. Prizma/1 syf:88 Bu söylemin geçtiği paragrafı okuyalım: "Evet İslam her derde devadır; latifi hakikatler, tevhidi rububiyet, tevhidi ulusuhiyet, tevhidi ubudiyetten tut da ailevi münasebetlerimiz, içtimai ilişkilerimize varıncaya kadar hemen hepsinde devadır; hem de başka bir şeye ihtiyaç bırakmayacak şekilde." Günümüzün diliyle söylersek: "İslam her soruna çözüm getirir. Tanrısal gerçekler, Tanrının birliğinde,

onlar da İslam hakkında yazacaklardır. Ama bunlar söylendikten sonra, Papa'ya verilen mektuptaki, "İslam dini yanlış anlaşıldı, gel dinlerarası hoşgörü düzlemini arayalım." denilebir mi, bilemiyorum. Çünkü adama, "Sen önce şu sözlerle ne demek istiyorsun? Örneğin her derde deva dediğin İslam hangisi? Her derde deva olan bir din nasıl yanlış anlaşılabilir? Hadi öyle oldu diyelim, nasıl olur da yüzyıllar içinde yanlış düzeltilemez?" demezler mi?

Papa'ya elden verdiği mektupta Gülen'in "İslam yanlış anlaşılan bir din olmuştur ve bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır." Uygun bir yerdeki vakitli bir gayret, bu yanlış anlamanın büyük oranda azalmasına katkı sağlayabilir. Müslüman dünyası, İslam'ın asırlarla ölçülen yanlış algılanmasını silip atacak bir diyalog imkânını bağrına basacaktır." söylemini çözümleyelim.

Her derde deva olan bir din düşünün, bir de bu din adına bir başka dinin en yüce kurumunun başkanından bu dinin yanlış anlaşıldığını söyleyerek yardım istemenin mantığını... Bu mantık insanı, "bu yanlış anlamanın düzeltilmesi için uygun bir yer ve zamanda yardım" beklemek gibi bir başka yanlışa götürür. Daha da öte, İslam dünyası adına herhangi bir temsil yetkisi olmadan konuşmanın anlamı bulamayacağı gibi Papa'nın bu yanlışlığın düzeltilmesi için bulacağı çözümün İslam dünyasınca uygun görüleceğine ilişkin ön kabulün mantığı da bulunamaz!

Hoca'nın Papa'ya yazdığı mektuptaki üslup, Osmanlı kalem terbiyesini günümüze uyarlamaya kalkışmanın insanı nasıl bir açmaza ittiğinin örneğidir.

Yoksa bu da bir tür tebliğ taktiği mi? Eğer öyleyse "İslam yanlış anlaşıldı." diye söze girmenin yanlışlığı nasıl olur da görülemez?

Sonra, Hoca'nın "Uranyum atomu gibi, huysuz, tarihteki misyonuyla insanlığın kaderine hükmetmiş Türkler, İslam'la teskin olurken..." diye girdiği bölümde, "Batı dünyası bir inat uğruna bu gelişmeyi önlemek için asırlardan

---

Tanrı'nın yüceliğinde, Tanrı'ya sonsuz bağlılıktan tut da aileyle ilgili konuların düzenine, sorunların çözümüne, toplumsal ilişkilerimizin yürütülmesine değin hemen her soruna çözümdür. Hem de başka bir şeye gereksinim duyulmadan.

beri bütün gücüyle çalışmaktadır... Şimdilerde çalıştığı gibi..[285]" diyen bir kişinin Batı'ya hoşgörü mesajı iletmesindeki çelişki nasıl giderilecektir?

Ya da üstadı Bediüzzaman'ın, Yahudi ve Hristiyanlarla ilgili "Siz Yahudi'yi Yahudiliğiyle, Hristiyan'ı Hristiyanlığıyla dost edinmeyin.[286]" öğüdünü kitaplarına aktardığı göz ardı mı edilecek?

Peki şu: "Hz. Mesih de ise ilk bakışta dengesiz gibi görünen fakat esasen Beni İsrail maddeciliğini ve dolayısıyla, Yahudi merhametsizliğini dengeleyen dengeleyen bir rahmet ve şefkat vardır.[287]" söylemindeki Yahudilere merhametsiz demek, ataları Beni İsrail'i maddecilikle suçlamak ve sonra onlara sığınmak nasıl bir anlayıştır?

Ya şu sözler nasıl yorumlanır?

"Bırakın İslam'a ve Müslümanlara karşı onulmaz düşmanlıklarını, kendi peygamberlerini bile istihfaf eden *(alaya alan)* ve birçoğunu katleden bu kavim ve neticede bir gün Nazilerin düştüğü duruma düşecek ve dünyanın dört bir yanında gizlenecek yer arayacaklardır. Ne var ki şu aralar bu konuyla alakalı gerçek sebep ve saikler üzerinde durmak hem hakikat mesleğine muhalif hem de gereksiz heyecana vesile olacağından şimdilik onu geçiyoruz. Evet, İslam istenilen ölçüde temsil edilinceye kadar, daha bir süre ikbal Yahudilere ait olacağa benzer.[288]"

Sakın, şu ADL Başkanı Foxman, tüm bunları bildiği için Hoca'ya "Bize İslam'ın hoşgörüsünü anlatan bir kitap yazın." demiş olmasın?

Peki Hoca, "Yahudiler merhametsizdir." dediğini unuttu diyelim ya da bu iki sözcük arada kaynar diye düşünelim ama bir toplumu Tanrı'nın lanetine terk ettiğini nasıl göz ardı edeceğiz? Bir yandan ADL adlı Yahudi örgütünün yardımına sığınırken geçmişte söylediklerini kimsenin bilmediğini mi düşündü dersiniz? Hem de din adına bunları söyledikten sonra "dinlerarası diyalog misyonu için kurulan Papalık Konseyinin bir parçası olmak" nasıl bir mantık

[285] F.G. Prizma/1 syf:88-89
[286] F.G. FF/3 syf:79
[287] F.G. FF/2 syf:12
[288] F.G. FF/1 syf:15

ürünüdür? Kimi halk deyimleri var ki istemeseniz de tam yerinde dilinizin ucuna geliveriyor. Ama yeri değil ki söyleyesin!

Peki ya şunu, daha iki yıl önce Vatikan'ı yalancı olarak niteleyen sözlerini nasıl yok sayalım: "Günümüzde, Vatikan'ın büyük yalanını bir defa daha tüm dünya ile birlikte müşahede ettik. Bosna-Hersek'e hiç yardım yapılmazken Hırvatistan sınırları on dört bin BM askeriyle korumaya alındı.[289]" diye Papalığı eleştirirken İslam dünyasının sessiz kalmasına değinmemeyi nasıl açıklayacağız dersiniz?

Kaldı ki burada Vatikan karar organı değildir. Karar organı olmayan bir kurumu insanlık suçuyla suçladıktan sonra, "o kurumun bir kurulunun parçası olmak" nasıl bir duygu veriyor insana? Hele evrensel olduğunu sürekli yinelediğimiz dinimiz adına bir başka dinin en yüksek örgütünü suçlarken ümmetin suskunluğunu nasıl göz ardı edebiliriz? O evrensel dinin mensubu olmakla övünen bir buçuk milyarlık ümmet topluluğunun Bosna sorununu, Kosova'daki soykırımı görmezden gelip sessiz kalmasına ne diyeceğiz? Vatikan'ın bunu bilmediğini mi düşüneceğiz? Bosna'yla ilgili bir değerlendirme yerinde ama din adına yapılması, İslam alemini ağır bir sorumluluk altına almıyor mu?

Medrese kafası bu kadar düşünür demeden edemiyor insan.

Ya şu sözler nasıl tevil edilecek, yanlış anlaşıldı denilecek?

Tevrat ve İncil'in tahrif edildiğini söyleyerek onların inanç sistemlerini yok saymaya kalkıştıktan -*ki objektif olma koşuluyla yazılabilir*- "Bunlar ayrıntıya ait meseleler" dedikten sonra:

"Yahudiler de Hristiyanlar da dinin aslı, temeli olan esasları bile değiştirmişlerdir. Mesela mevcut Hristiyanlıkta Ahiret akidesini görmek çok zordur. Halbuki bir dinde, hele hele ilahi olma iddiasındaki bir dinde Ahiret inancı yoksa o dinin mühim bir rüknü yıkılmış demektir. Böyle bir dinin ayakta kalması ve bütün insanlığı problemleriyle kucaklaması mümkün değildir.[290]" dediğini bilmiyorlar mı?

---

[289] F.G. Prizma/1 syf:220
[290] FG. FF/1, syf:15-16

Peki Hoca, bütün bunlardan sonra hangi mantık ve akılla Papa'ya koştu, hadi koştu diyelim, hangi yüzle o mektubu yazdı? Hadi yazdı diyelim, nasıl elden verdi? Doğrusu ben anlayamadım. Hadi bunu da bağışlayalım, nasıl bir düşünceyle "İslam yanlış anlaşıldı." diye yazabildi?

İslam yanlış anlaşılmışsa o yanlışlığı Papa'yla düzeltmeye kalkışmanın nedeni İslam dünyasına nasıl anlatılacaktır? İnsan gerçekten anlamakta güçlük çekiyor.

Tüm bunlardan sonra ve İslam aleminin Bosna'daki insanlık dışı saldırıyı, Kosova'daki soykırımı görmezden gelmesi *(en azından suskunluk olarak nitelesek bile gerçekte kendisinin de içinde bulunduğu bu alemin, Bosnalı ve Kosovalı Müslümanları kendilerinden saymadıkları*[291] *için sustuklarının bir göstergesi olması)* karşısında, sözde dinlerarası hoşgörü için kimin adına Papa'ya gittiği tartışılmayacak mı? Hoca'ya bu misyonu kim ya da kimler verdi? Ve o hangi nitelikle yerine getirdi bu hoşgörü misyonunu? Akla hemen geliveren sorulardan sadece birkaçı bunlar.

Kaldı ki eğer yanlış anlaşılma varsa bunun nedenler, bir sempozyum düzenlenerek tartışılır, o yanlışlık giderilir. Bunun yerine kapalı kapılar ardında ve Papalık Konseyinin üyelik niteliğini kazandıktan sonra, nasıl ve kimlerle tartışarak düzeltilecektir bu yanlış anlaşılma?

Tüm bu çelişkilere Hocaefendi'nin akıl almaz sözlerine karşın Batı ve özellikle ABD ona ilgi gösteriyorsa bu ilginin bir başka anlamı olmalı değil mi?

Eğer kişi, her şeyi tek açıdan örneğin salt din ya da bir ideoloji penceresinden görür ve öyle değerlendirirse yanılgıdan kurtulamaz. Çünkü değer yargıları ona benzemeyenleri dışlamaktan öte düşman gibi görmeye değin gider.

Olayımızda olduğu gibi hele Sait Mollaların bitmediği, bitmeyeceği biliniyorsa ya da yeni Sait Mollalar yaratabilecek oyunlar oynanacak ortam bulunmuşsa neden oyun alanından çekilsinler ki... ABD'nin yaptığı da işte budur. Sanılıyor ki Sait Mollalar ölmez ve tarihin tekerrürünü sağlarlar.

---

[291] EC. Ufuk Turu adlı söyleşide, Bosna sorununu en kritik günlerinde 'Bosnalı Müslümanların ciddi anlamda İslami hayatları da yoktur' dediğini bir yere not edelim.

Hele "Amerika dünyanın gemisinin dümenindeki bir milletin adıysa. Hele hele, kişi durup dururken "Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar." deme aymazlığında bulunmuşsa ağa düşmenin koşulları hazır değil mi?

Hocaefendi bu sözleri boş yere söylemiş olabilir mi? Bir amacı olmalı elbet. O da devletinin kendisine karşı olası tutumunu önlemek, devletine gözdağı vermek olmalı değil mi?.. Peki bunu, ona dikte edenlerin, ona bu sözleri söyletenlerin gerçek amacını anlayamadı mı ya da bilerek mi kullanıldı? Kolay değil, düşünceni eğer bağımsız akılla kullanamıyorsan başkalarının aklıyla devinirsin. İşte kullanılma bu noktada başlar. O beğenilmeyen, karşı çıkılan laik düşünce dizgesini aklın bağımsızca kullanılması demektir. Kişinin o bağımsız aklıyla bulacağı Tanrı ve inanç sistemi de en doğru inanç yoluna götürür kişiyi.

İşte Hocaefendi'nin o beğenmediği adını ancak darda kaldığında zorla andığı Mustafa Kemal'le benzemezliği de burada. Mustafa Kemal'i aklını bağımsızca kullandığı için kimse kullanamadı. Kullanamayacakları anladıkları için de ona ve getirdiği sisteme savaş açtılar.

Hoca işte bu savaşta emperyalizmin safında yer aldı. Ve sistem de onu, Mustafa Kemal'e ve cumhuriyete karşı düşünce ve eylem içinde olduğu için tutuyor.

Alaattin Kaya'nın sorusuna yanıt işte burada. Hoca Ilımlı İslam'ın Türkiye misyonu olarak seçilmiş bir piyon olmasın!

Mektup ve Papalık Konseyi Üyeliği

Önce, Gülen'in kimi çevrelerce evrensel mesaj olarak nitelenen Ufuk Turu adlı söyleşisinden aşağıya aktardığım sözlerini okuduktan sonra, Papa'yla buluşması ve ona sunduğu mektuptaki sözlerimi nasıl değerlendireceğimi, bu sözlerin evrensellikle nasıl bağdaştırılacağını çözemediğimin altını çizmek istiyorum.

Hocaefendi'nin, Ufuk Turu'ndaki Papa'yla ilgili "o" değerlendirmesi yeni bir önem kazanıyor. Hoca diyor ki:

"Papa'nın son bir kitabı var 'Ümidin Eşiğini Aşarken' geneli nazarı itibara alındığında diyalog derken bile, İslam'ın iğnelendiğini görüyoruz. Hatta çuvaldız

saplandığını görüyoruz. Şefkat derken diş göstermeler, seviyorum derken ısırmalar... Şimdiye kadar hümanizma adı altında veya başka telakkilerle insanlığa çok acı çektirildi...[292]"

Papa'nın hoşgörü mesajlarıyla, İslam'a yönelik sözlerinin eleştirisi elbet yerinde. Bu sözleri nedeniyle Gülen eleştiremez... Bu noktada Hocaefendi'yle ayrık düşüncede değiliz. Ama bu saptamadan sonra, Papa'ya elden verilen mektuptaki satırların biçemi ve içeriği nasıl hoşgörülebilir? Şimdi Hoca'nın mektubundan (EK:1) bir alıntıyı irdeleyelim:

"...sizinle müşerref olmayı bahşettiğiniz için zatıalilerinize en derin kalbi teşekkürlerimizi sunarız." diye başladığı mektubunda sözü Papa'yı ziyaret nedenine getiriyor ve şöyle diyor: "Papa 6. Paul Cenapları tarafından başlatılan ve devam etmekte olan Dinlerarası Diyalog için Papalık Konseyi (PCID) misyonunun bir parçası olmak üzere burada bulunuyoruz."

İnsan sormadan edemiyor! Papa hem bir devlet başkanı hem de Hristiyanlığın tinsel lideri. PCID nasıl bir kurumdur ki Hoca bu kurumundur ki Hoca bu kurumun bir parçası olmak istiyor?

"Papalık Konseyi misyonunun bir parçası olmak" sözlerini bu gerçek ışığında değerlendirelim! Bu tümcenin altını çizelim ve unutmayalım ama düşüncemizi bu tümcenin yorumuna bağlayalım.

Bir kişi ya da kuruluş bir başka kuruluşla ilişki kurabilir. Hoca ya da bir başkası da "Dinlerarası Diyalog" içinde yer alabilir ama bir başka örgütün parçası olarak değil. Kendi özgür düşüncesini, bağımsızlığını koruyarak o misyonun işleyişine katkı yapmak için. Ve bu bağlamda da böyle bir metinde "Papalık Konseyi misyonuna katkıda bulunmak için" gibi bir anlatım biçimiyle kendi kültürel kimliğinin bağımsızlığını koruyabilir.

Fethullah Gülen gibi cumhuriyetimizi geçmişine, kültürüne, kimliğine saldırdığı görüşüyle kabul etmeyen bir kişiliğin Papa'ya yazdığı mektuptaki bu anlatım biçemini anlamanın zor olduğunu söyleyemeyeceğim. Mektup ve anlatım biçemi, Hoca'nın amacına göre yorumlanmalıdır. Onun amacı, her koşulda Papa'yla konuşmak, bu ilişkiyi sürdürmek, dünyanın birçok saygın kişisi, örgütüyle birlikte Hristiyanlığın, bu en büyük ruhani lideriyle konuşan kişinin

[292] E.C. agy. syf:30-31

kendi devletine meşru zeminde bulunduğu imajını kabul ettirmek... Bundan da öte, devletine oturup düşünme gereksinimini anımsatmak. Dahası devletini zorlamak.

Ne diyordu Alaattin Kaya:

"Hocaefendi'yi dünyanın birçok ünlü örgütü ziyaret ediyor. Burada ayrıcalık, *(yani Papa'yı ziyaretinin prosedürü ve anlamı/ED)* karşı tarafın devlet olmasından kaynaklanıyor. Devlet sizi muhatap kabul edince sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım."

Şaşırtıcı sözler değil mi? Okudukça daha da şaşıracaksınız. Bu söylemin gönderildiği başka adresler de olmalı değil mi? Yani,

İslam yanlış anlaşılmış bir din mi?

Peki, hepimizin bu ziyareti oturup düşünmesi gerekmez mi? Özellikle de Alaattin Kaya'nın değinmelerini iyi düşünmeliyiz. Hoca'nın dünyanın yazgısına egemen olan bir güç tarafından korunduğunu, dünyanın ünlü örgütlerinden başka Papa'nın bile güvenini kazandığını düşünüp, halka olmalıyız çevresinde. Ya da bu gelişmelerin nelere gebe olduğunu mu düşünmeliyiz?

Evet düşünmeliyiz. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir yurttaşı, Papa ile devlet protokolü içinde görüşüyor. Ve ona, bir devlet adına görüşüyormuşçasına mektup sunuyor. Sunulan sanki bir itimat-güven mektubu. Eskiden, imparatorlara bağlı krallardan ya da prensliklerden gelen güven ve bağlılık mektubu gibi! Bu mektupla Gülen, ülkesinin kimi kurum ve kuruluşlarını Papalık Devlet Başkanı'nın hizmetine sunuyor. Bu sunuşun, "... misyonun hedeflerine yakından hizmet" gereği olduğunu da söylüyor. Haa az kalsın unutuyordum, Hocaefendi Papa'dan bir de özür diliyor. Nasıl mı?

Papa'ya, "Pek Muhterem Papa Cenapları" seslenişiyle sunulan mektuptaki şu sözleri bir de bu gözle ele alalım:

"İslam, yanlış anlaşılmış bir din olmuştur ve bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır."

Düşüneyim derken şaşırıyorsunuz. Bir anlam veremiyorsunuz, bir daha, bir daha okuyorsunuz. Şu sözleri anlamakta güçlük çekiyorsunuz. "Bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır." Neden diye düşüneceksiniz şimdi. Bu sözleri

Fethullah Gülen Hocaefendi değil de laik nitelikli birisi söylemiş olsa, onu merdut ve kâfir sayar katline hükmetmeye kalkılırdı. Ya şu öneri: "Uygun bir yerdeki vakitli bir gayret, bu yanlış anlamanın büyük oranda azalmasına katkı sağlayabilir."Evet bunlar Papa cenaplarına verilen mektuptan. Bir kalem efendisi biçemiyle yakaran Gülen, bu yanlış anlaşılmanın elbirliğiyle düzeltilmesine yardımcı olmasını istiyor. Eğer Papa cenapları lûtfederse o da olacak demektir. Hayır bitmedi Hoca'nın incileri, asıl şu sözlere anlam verebilir misiniz?

"Müslüman dünyası, İslam'ın asırlarla ölçülen yanlış algılanmasını silip atacak bir diyalog imkânını bağrına basacaktır."

Böylesine bir sözü aklı başında birisi söyleyebilir mi diye sormuyorum. Kişi eğer kendi kendine bir misyon için seçmişse söyleyebilir. Sizler, bizler bu nasıl mantık desek de durum değişmez. Ama bu son tümcede yalnız Türkiye değil, tüm İslam dünyasının temsilciliği söz konusu. Hoca'nın Mesih rolünü oynamaya başladığını mı kabul edeceğiz dersiniz?

Şimdi sesli düşünelim. Hiç de gereği yokken, dünyanın en çok mensubu/bağlısı olan bir din liderine gidiyorsun, bir de mektup sunuyorsun. O mektupta, dinlerarası diyalogdan söz ederken, gereksiz yere, kendi inanç sisteminin yanlış anlaşıldığını, bu yanlışlığın Papalığın yardımıyla elbirliğiyle düzeltilebileceğini, bu konuda yardımcı olunmasını istiyorsun. Neden, kim inanç sisteminin yanlış anlaşıldığından söz etti, kim sana bu yanlış anlaşılmanın Papa'nın yardımıyla düzeltilebileceğini söyledi... Kimse söylememişse, böyle bir münasebetsizliği neden yaptın diye sormazlar mı?

Hoca bu nedeni açıklayamaz ama bunun bir adı ve amacı olmalı değil mi? Adı yüzsüzlük, amacı da 28 Şubat kararlarına karşı bir başka yere, büyük sandığın bir güce sığınma güdüsüne uymak...

Tanrı aşkına, buna ne denir söyler misiniz? Bu bir münasebetsizlik midir? Bir haddini aşmak mıdır, bir kendini ve bu söylemin öznesi olan inancı ve o inancı yaşam biçimi yapmış insanları küçümsemek midir, nedir söyler misiniz? Bir inanç sisteminin ve bağlılarını, Osmanlı kalem terbiyesi biçemiyle yazmak uğruna küçümseme, dahası suçlama hakkını kim vermiştir! Böyle bir tutumla, kendini ve inancını aşağılamayı, İslam'ı yaşam biçimi olarak seçtiğini söyleyen bir kişi nasıl yapar, nasıl yapabilir? Tüm Müslümanlar adına Papa'dan özür

dileme yetkisini kim vermiştir? Ve Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı böyle bir münasebetsizlik karşısında neden suskun kalmıştır?

Peki, din adına konuştuklarını sananlar, cumhuriyeti ve onu kuran Mustafa Kemal'i en ağır ve utanılası dille suçlayanlar, İslam aleminin inanç dizgesini, Papa'ya şirin görünmek için karalayan bu tutum karşısında nasıl susuyorsunuz? Radikal gazetesinde yayımlanan bir söyleşide, kendisini 'dâhi' olarak niteleyen bu kişinin, İslam alemine yaptığı bu zulmü, nasıl bağışlayacaksınız?

Bu sözleri bir Kemalist, bir devrimci cumhuriyet yanlısı söylemiş olsaydı, onu karşı alınacak cephe savaşımını düşünüyorum da, bu aymazlığa akıl erdiremiyorum. Eğer bir başkası yapmış olsaydı, elbirliğiyle onu küfürle suçlar ve katlini vacip sayardınız? Örneğini, Sivas'ta 1993'te yaşamadık mı?

Veee Hocaefendi'de üstün nitelikler olduğunu varsayıp onu baş tacı eden siyasetçiler, köşe yazarları ve de İslam adına ahkâm kesenler, özellikle sizler, bu yakışıksız, bir inanç sistemini aşağılayan sözler karşısında neden sustunuz? Bunu yazanı nasıl bağışlayacaksınız? Yoksa sizler de bu görüşü paylaşıyor musunuz?

Böyle bir söz ya doğrudur ya yanlış, peki söyleyin öyleyse bunlar doğru mu yanlış mı?

"İslam yanlış anlaşılmış bir din mi? Burada Müslüman neden suçlanıyor dersiniz? Yanlış anlaşılmışsa kimler yanlış anlamış, bu yanlış anlama neden önlenmemiş? Dini öğretenlerin kusurundan mı geliyor bu yanlış anlaşılmak? Bu ve benzeri pek çok soru sorulabilir. Ama hiçbir soru ya da yanıtı Hoca'nın *-en azından-* bu ayıbını örtmeye yetmez. Ne diyeyim, Tanrı bağışlasın!

O mektuptaki sözler kamuoyuna mal olalı, bu çalışmanın basıma verildiği tarihe değin tam 1 yıl, on ay geçmiş. İslam dini adına sabah akşam ahkâm kesenler, laik düzeni dine karşı gösterip saldıranlar neden susuyorlar. Neden mi? Çünkü onlar, kendilerinden saydıkları kişilerin yanlışlarına ses çıkarmazlar. Ve çünkü onlar, kısaca tüm gelenekçiler, geleceğin dinamiklerini geçmişin derinlerinde, eski sistemlerin dinamiklerinde aramaktan yanadırlar. Yanlışlarını görmezler, göremezler çünkü görmek istemezler. Oysa geçmişin yanlışlarını görmeden ve hesaplaşmadan da sağlam bir gelecek kurulamaz.

Ilımlı İslam ve Atatürk'ü saf dışı etmek

Emperyalist sistemin, ulusal kurtuluş, ulusal bağımsızlık kavramına dayalı savaşımızı, utkumuzu ve onu yaratan Mustafa Kemal'i asla benimsemediği, bağışlamadığı gizde değildir. Bu bağlamda o utkunun evrensel onayı, cumhuriyetimizin uluslararası saygınlık belgesi Lozan'ı içine sindiremediği de... Çünkü emperyalizm ulusallık ve bağımsızlığın düşmanıdır. Ulusal devletin varlığına dayanamaz. Sevr, emperyalizmin bu bölgedeki çıkarlarını koruyacak bir antlaşmaydı. Oysa Mustafa Kemal, bu oyunu bozdu ve çıkarlara tehlikeye girdi. Mustafa Kemal'in koyduğu ilkeler öylesine güçlüydü ki çıkarlarını hep tehlikeye sokuyordu. Ilımlı İslam kuramı da bu engele çarpmıştı. Bu sonuç, kuramın ortaya çıkışıyla görülmüş ve önlem alınmaya çalışılmıştı.

Her çareye başvurulacak ve Atatürk'ün etkisi yok edilecekti.

Bu bizim gelişmelerden edindiğimiz izlenimle ulaştığımız bir düşünce çalışmasıdır. Ama gerçeğe yakın bir düşünce çalışması...

Tezimizi dayadığımız temel, Ilımlı İslam görüşünün ortaya atıldığı sürecin başında, uygulamada çıkacak engelin Atatürk'ün kurduğu rejimin temel ilkeleri olduğu görüldüğünden, önlem alınmaya çalışılmasıdır. Bu düşüncenin kuramsal babası sayılan Graham Fuller, Atatürk engelinin altını çizmeye başlamış ve düşüncelerini paylaşanlarla birlikte saldırıya geçmişti.

Ilımlı İslam uygulamasıyla girilecek dönemde, cumhuriyetin özgün ve üniter-tekil yapısı bozulacak, etnik ve dinsel parçalanma gelişerek Türkiye Sevr sürecine sokulacaktı. Bu yöntemle Sevr'in de gündeme oturtulduğu anlaşılıyordu. Aslına bakılırsa Batı, Sevr'i gündemden hiç düşürmemişti.

Sevr'in hep gündemde olduğunun, uygulamaya çıkan engelin Mustafa Kemal Atatürk olduğunun bir başka kanıtı, Paul Hanze'nin hazırladığı "Türkiye; 21'inci Yüzyıla Doğru" adlı rapordaki görüşleridir. Örneğin şu paragrafı okuyalım: "Türkiye'nin 1990'lardaki en büyük zorluğu, Kürtlere yönelik uygulamaların başarıyla değiştirilmesi doğrultusundaki yolları bulmak olacaktır. Klasik

Atatürkçü pozisyon, yani Hristiyanların azınlık olduğu Müslümanların azınlık olmayacağı pozisyonu sona erdi artık.[293]"

Lozan'ı yok saymanın hazırlığını yapıyor Hanze. Burada eleştirel olarak değinilen "klasik Atatürkçü pozisyon," Lozan'ı savunan bağımsızlığımı kıskançlıkla koruyan düşünceler sistemidir. Cumhuriyetin özüdür, olmazsa olmaz temel dinamiklerden biridir. Tüm çarpıtmalara karşın, bağımsızlık bilincidir. Ulusumuzun kendini yeniden yaratma projesidir.

Yeni Dünya Düzeni Senaryoları ve Türkiye adıyla Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan dizi yazısında; Haluk Geray, Hanze'nin bu söylemini yorumlarken, "Lozan'da azınlıklar olarak kabul edilen Müslümanların dışındaki Hristiyan ve Yahudiler idi. Hanze bu yorumuyla Müslümanlar dışındaki azınlık kapsamı içine Kürtleri de katarak, Lozan'ın öldüğünü açıklamaktadır.[294]" diyor.

ABD'nin 20'nci yüzyılın 21'inci yüzyıla aktarılacak tek Barış sözleşmesini yok sayma girişimini, Lozan'ı uzun yıllar tanımak istemediği[295] ancak 1933'te imzaladığı düşünülerek değerlendirilmelidir.

---

[293] Haluk Geray, Yeni Dünya Düzeni Senaryoları ve Türkiye Cumhuriyet dizi yazı, 19-25 Şubat 1995, bu metin 22 Şubat 1995 günlü gazetede.

[294] Haluk Geray, aynı yerde.

[295] ABD'nin Lozan Antlaşması'nı, kapitülasyonların kaldırılması nedeniyle uzun süre geçerli saymadığı dahası, kabul edilmesi için getirilen bir taslağın Temsilciler Meclisindeki tartışmalarında Upshow adlı bir üyenin tasarının reddine ilişkin konuşmasından aktaracağım şu satırlar, emperyalist sistemin Atatürk'e bakış açısını göstermesinin ötesinde anlam taşıyor. Günümüzde Atatürk'ün ve cumhuriyetin neden ABD tarafından sarsılmak istendiğini anlatacaktır. Temsilciler Meclisi Üyesi Upshow bakın ne diyor: Antlaşma (Lozan) Timurlenk kadar junjar , Müthiş İvan kadar sefih ve kafatasları üstüne oturan Cengiz han kadar kepaze olan bir diktatörün zekice yürüttüğü politikasının bir toplamıdır. Bu canavar, savaştan bıkmış bir dünyaya bütün uygar uluslara onursuzluk getiren bir diplomatik antlaşma kabul ettirmiştir. Buna her yerde Türk zaferi dediler. Ve eski dünya parlamentolarına bunu kabule ikna ettikten sonra, büyük sermaye grupları, soğukkanlı ticaret erbabı ve giderek güya bazı din temsilcileri bile, Türkiye'yi uygar uluslar masasında uluslararası bir konuk durumuna yücelterek Amerika'yı yüksek ülkelerinden uzaklaştırmada birleştiler. "Bugün Atatürk karşıtı - düşmanı olanların kimlerle işbirliği ettiklerinin belgesidir bu söyledim. Dahası ABD'nin ne denli dost olduğunun da. Bu noktada, Fethullah Gülen ve ABD, Atatürk düşmanlığında ve üniter devlet karşıtlığında aynı görüşü paylaşmış görünüyorlar. ABD'nin neden Ilımlı İslam için Gülen'i seçtiği anlaşılmıyor mu?

Rand Raporu'nun sunuş yazısı, emperyalist sistemin bizimle olan ilişkisine somut örnek sayılmanın ötesinde, kimi çevrelerin rolüne ışık tutmakla kalmıyor, bizi tehlikenin iç ve dış odak noktalarıyla karşı karşıya getiriyor. Öyle ki Amerika'yı bizim gibi ülkelerin iç işlerine karışmasında haklı çıkarmanın yanında, istihbarat çalışmaları nedeniyle övüyor. Ne karşılığı dersiniz? Şimdi Ilımlı İslam tezinin alt yapısını hazırlayan raporun o takdim/sunuş yazısının girişinden bir bölüm aktaralım ve düşünelim:

"Süpergüç olmanın da bir raconu var: Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde olup bitenlerden, hatta meydana gelecek muhtemel gelişmelerden haberdar olman şart. Süperlerin bir hesap hatası yapmaları büyük bir itibar kaybına yol açıyor.*(Aman ABD'nin itibarı zedelenmesin/ED)*...Amerika'nın başarısı nereden kaynaklanıyor?.. ABD ilgili her ülkedeki gelişmeleri çok yakından izliyor, hiçbir şeyi tesadüfe bırakmamaya *(gerekirse her yolu deneyerek olayları istediği gibi yönlendirerek, istediği sonucu almaya/ED)* gayret ediyor. Yalnız resmi ajanı olan diplomatları aracılığıyla değil, o ülkeleri yakından tanıyan, hatta onlardan olan bir uzmanlar ordusunu besleyerek neler olup bittiğini öğrenmeye çalışıyor.[296]"

Fehmi Koru, bu sunuş yazısının bir başka yerinde, özetle, "İran İslam Devrimi'nden sonra, ABD'nin en yakından ilgilendiği konuların başında İslam Dünyası'ndaki fikri ve eyleme yönelik gelişmelerin geldiğini" vurgular ve ABD'nin bu sorunu geniş bir araştırma konusu yaptığının altını çizer. Koru'nun şu ilginç değinmesi insan bir hayli düşündürüyor. "Büyük devlet olmak, ileriye yönelik planları bulunmayı, araştırmalar yapılmasını gerektirir. ABD'nin yaptığı da budur.[297]" Fethullah Hoca'nın yetiştirdiği Koru, bu değerlendirmesiyle, sistemin içişlerimize değin uzanan elini dostluk, hayır sadık bendelik duygularıyla sıkıyor.

Rand'ın Raporu'ndan, Amerika'nın, İslam'ın Orta Doğu'da ve özellikle Türkiye'deki durumunu ve gelişmeleri öğrenmek; çıkarlarını güvenceye almak için özel ve gizli istihbarat yaptığını öğreniyoruz. Araştırmanın amacı görünürde bu imiş. Bizim İslamcı yazarımız da "Amerika'nın çıkarları için bunları yapması, dahası bizden kandırabildiği insanları ajan olarak kullanması doğaldır." derken de haklıydı. Ülkeler gibi insanlar da kendi çıkarlarını düşünmeliydi. Bu arada

[296] AGBTİA, 1990 syf:7
[297] AGBTİA, aynı yerde.

ülke parçalanırmış, ne gam, yeter ki birileri yolunu bulsun. Bu herkes için maddi çıkar değildir. Kimileri ülkesinin çıkarını değil, bir topluluğun, bir ticari şirketin çıkarlarını öne alır. Kimileri de ideallerinin gerçekleşmesi için çabalar. Ülke şu ya da bu çıkar için satılıyor ya da parçalanma tehlikesine giriyorsa, yapanlar için kim olursa olsun tarihin yargısı bellidir! Ve tarih boyunca hep öyle olmuştur. Tarih böyle durumlarda ülkelerine zarar verenleri hep hayınlıkla suçlamıştır.

Fehmi Koru'nun, bu takdim/sunuş yazısının son paragrafı da ilginç. Evet hem de ilginç mi ilginç! Hadi okuyalım da görelim:

"Bu rapor gibi, Türkiye'yi ve İslam dünyasını ilgilendiren konularda araştırmalar yapmak üzere oluşturulmuş, zengin bir kütüphanesi bulunan, yüzlerce insanın çalıştığı kurumlarımız olmadan, Türkiye'nin veya onun yarısını ele alacağından emin olduğumuz inanan kadroların mutlak başarısı mümkün görülmüyor. Bu takdim yazısı, yarınla ilgili planları olan kişi ve cemaatlere, böyle bir araştırma kurumuna sahip olmak yolunda adım atmaları için bir çağrı yerine geçsin istiyorum."

Bu öneride "yarınla ilgili planı olan cemaat" söyleminin altını çizelim. Koru'nun uyarısı, yerini bulmuş, amacına ulaşmış olmalı. Bu cemaat hangi cemaattir dersiniz? Ve "Türkiye'deki İslami hareket"in son yıllarda kazandığı ivmeyi öven raporun neden bu denli alkışlandığı Fehmi Koru'nun neden ön planda yer aldığı anlaşılıyor değil mi?

Görülüyor ki hem Rapor hem de bu uyarı yerini bulmakta gecikmemiş. Çünkü kılavuz iyi seçilmiş. İnanan kadrolardan oluşan cemaat gelecekle ilgili planlarını, çağın bilim ve teknolojisini kullanarak hazırlıklarını hızla sürdürüyor. Bu cemaat ve önderi ABD'nin koruyucu kanatları altında tutuluyor. Niçin mi? Bu niçinin yanıtı Hocaefendi'nin derin misyonuyla örtüşen yeni misyonunda aranmalı! Evet kimi kez misyon misyon içinde gelişir. Mevlana'nın Fihi Mafih adlı yapıtındaki anlamda olduğu gibi,"İçindekinin içinde..."

Şimdi o derin misyona doğru bir adım daha atalım ve nurdan elleri kimlerin niçin sıktığını arayalım.

Emperyalizm her zaman kullanacak birini bulur

Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu tehlikelerin sıralanmasında, hem iç hem dış tehlikede ilk sıra, ABD'nin çıkarlarını, ülkesinin çıkarlarına yeğ tutanlar alır. Çünkü bunlar, her koşulda ülkesinin çıkarlarını Amerikan çıkarlarından sonra düşünür. Dahası kendini bu düşünceye adamıştır. Sığındığı ülkenin çıkarlarını üstün tuttuğunda, kendi çıkarlarının da korunacağına inanır. Bu tıpkı, kölelerin efendilerinin çıkarları için ölümü göze almaları gibi bir duygudur. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin şu sözleri bu yargımızın yerinde olduğunu göstermez mi? Gülen de diyordu:

"Amerika daha uzun zaman dünyanın kaderinde çok önemli bir rol oynayacaktır. Bu realite kabul edilmeli, Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapılmaya kalkılmamalı. Rusya destekleyebilir bir işi fakat Amerika ile iyi geçinmezseniz, işinizi bozarlar. Çünkü Amerika kendi işlerinin bozulmamasını ister. Amerika'daki ahengin devam ve temadisini*(sürekliliğini/ED)* ister. Ve ben bunu yadırgamam."

Özetle bir üstün güce boyun eğmek, ona dayanarak kendini güven altına almaktır bu. Bu bir dünya görüşüdür, özgürlük ve bağımsızlık bilincinin yoksunluğundan doğar. Beğenir ya da beğenmezsiniz ama bu bir yaşam felsefesidir; kişinin bir güce bağlılığının ilanıdır. Hürriyetini yitirmiş kölelerin efendisine bağlılığına benzer bir kişilik sergiliyor ki Hoca buna kişiliksizlik adı veriyordu!.. Şu sözler o mantıkla verildiği için olsa gerek ki "Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapılmaya kalkılmamalı. Amerika ile iyi geçinmezseniz, işinizi bozarlar. Çünkü Amerika kendi işlerinin bozulmamasını ister. Amerika'daki ahengin devam ve temadisini ister. Ve ben bunu yadırgamam." diyebiliyor. Bu görüş o kişinin dünya görüşünü yansıtıyor elbet. Bunun açık anlamı şudur. Türkiye eğer çıkarlarını korumak istiyorsa, önce Amerika'nın çıkarlarını korumalıdır. Bu mantığa göre, Amerika'nın izin vermediği hiçbir şeyi yapamazsınız.

Bu açıdan bakıldığında Hoca'nın, kendini, kendi sözleriyle eleştirdiğini görürüz. Ne diyordu bir anımsayalım: "Özgürlükten uzak yaşamış uluslar ve insanlar köleleşirler, köleyken yanlış alışkanlıklar edinirler. Bu bir fırat-yaratılış deformasyonudur." Bunlara "uzun zaman terbiye verilir şahsiyet ve benlik

kazandırılmazsa...yabancı devletlere, yabancı milletlere bağlılıktan ve alkış tutmaktan geri kalmayacaklardır.[298]"

Hocaefendi köleleşmez mi diyorsunuz? Niçin, ayrıcalığı ne ki köleleşmez? Hele o medrese mantığıyla düşündüğü sürece...

Kişinin kendi düşsel amaçları için, bir başka ülkenin kanatlarının altına sığınması, dahası o ülkeyi böylesine alkışlaması, kutsaması insanlık onuruyla nasıl bağdaştırılır bilemiyorum. Başı her sıkıştığında geçmişte eleştirdiği ülkenin kapısını yaltaklanarak çalmak, açılan o kapının önünde övgüler düzmek kendini aşağılamak değil midir? Sanırım, bağımlılığın bu türü, insana kişiliğini sorgulamaya bile izin vermiyordur.

Onun beğenmediği özgürlük ve bağımsızlık bilincini ulusal bilincin temeli yapan dünya görüşünün sorunlara ve çözüm yollarına bakalım.

Mustafa Kemal tarihe yön verebilmek için bağımsızlığın önemini ve değerini şöyle seslendiriyor:

"Temel ilke, Türk ulusunun onurlu ve saygın bir ulus olarak yaşamasıdır. Bu ancak tam bağımsız olmakla sağlanabilir. Ne denli zengin ve gönenmiş olursa olsun *(Örneğin günümüzde Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn gibi ülkeler/ED)* bağımsızlıktan yoksun bir ulus, uygar toplumlar karşısında uşak durumunda kalmaktan öteye gidemez... Yabancı bir ulusun yoksunluğu, güçsüzlüğü ve beceriksizliği açığa vurmaktan başka bir şey değildir. Gerçekten bu aşağılık duruma düşmemiş olanların isteyerek başlarına bir buyurman getirmeleri hiç düşünülemez.[299]"

Bu dünya görüşünü reddeden kişi, elbet cumhuriyete düşman olacak. Bir başka güce, ülkeye alkış tutacaktır.

Görülüyor ki Hocaefendi, Müdafaayı Hukuk döneminde, yazgımızı İngiltere'ye ya da Amerika'ya bağlamak isteyenlerin safında yer alıyor. İnsan, bir başka Sait Molla çıkmamalıydı demeden edemiyor!

---

[298] F.G. AGT, syf: 110-111

[299] Sami N. Özerdim, Atatürkçünün El Kitabı, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1981, syf:64 (Söylev, syf.9-12'den)

Amerika ve onun gibi ülkeler de işte böyle kişiliklerin düşlerini destekleyerek o kişileri kendi ülkesine karşı verdiği rolü oynatmak için kullanıyor. Misyon içinde misyon derler buna. Siz kendinizi kendinizce bir misyona adamışsınızdır. Bu düşünüzü gören bir başkası, sizi bu düşünüzde desteklerken kendi amacı için kullanır. Çünkü siz o başkasının güçlü bir kişiliğin çıkarların kendi çıkarlarınızı bulduğunuz gibi, başkası da kendi çıkarları için öncelikle sizi kullanır. İşte misyon içinde misyondur bu "derin misyon"! Dünyayı sapkınlıktan kurtarmak için Mesih olma düşünüzü destekleyenlerin amacına hizmet edersiniz. Düşlerinizin gerçekleşmesini beklerken ülkenize ihanet ettiğiniz ayırdına varamazsınız.

Kimlik bunalımı, emperyalizm ve ulusal bilinç

Türk'ün bağımsızlık savaşını yok sayan, dahası, o savaşın askerlerini işgalci olarak niteleyen Gülen, elbet günümüzün küreselci emperyalistinin arayıp da bulamadığı bir değerdir! ABD, her kendi yakın tarihine söven kişilerin kimlik bunalımından yararlanmaktadır, olayımızda olduğu gibi!

Emperyalizm ve ulusal bilinç! Bu Hocaefendi'nin bilmediği kavramlar kesişmesidir. Bilse de asla benimseyemeyeceği kavramlardır. Ulusal bilinç ruhunu ve gücünü Müdafaayı Hukuk doktrininden alır. Hoca, Müdafaayı Hukuk'a karşıdır. Müdafaayı Hukuk öte yandan tam bağımsızlığın temelidir, anti-emperyalisttir. Hoca tam bağımsızlığı benimsemez ve bu bağlamda emperyalizme de karşı bir düşünce içinde olamaz. Bu düşünce yapısındaki kişi kimlik bunalımına düşer! Öyle ki cumhuriyetin sağladığı Türk kimliğini benimseyemez, yok sayar. Gülen'de bu bunalımın ilginç örneğini buluyoruz.

Nevval Hanım sorar: "Yirmi birinci yüzyılda nasıl bir Türk kimliği olmalı?" Hocaefendi "Kimliğimiz bizim bellidir." der ve yine cumhuriyete karşı kin dolu düşüncelerini sıralar!

Yukarıda değindiğimiz şu sözlerin i anımsayalım: "Bir zamanlar bunu Misak-ı Milli'ye Atatürk milliyetçiliğine dayandırmak isteyenler çıktı." der ama bunların bizi anlatamadığını bu kimliğin bizi geçmişimizden kopardığını söyler ve şöyle noktalar:

"Bugün de herhalde zannediyorum kendi değerlerimizin, kendi tarihimizin, kendi göreneklerimizin üzerinde durup araştırmak lazım.[300]" Bunun anlamı açıktır, demek ki ulusal bilinç, ulusal güç kendi tarihimizden kendi göreneklerimizden kendi değerlerimizden ayrı bir kimliğin alt yapısıymış. Olabilir mi diyorsunuz, eğer öyle olsaydı, o bağımsızlık savaşını kazanabilir miydik? Hoca'nın kimliğiyle bizim kimliğimiz aynı temele dayanmıyor. Eğer yeni bir yüzyıla o ulusal kimlikle girersek yitirilmiş 75 yılın üzerine yeni yüzyılı da eklemek gerekirmiş. Geçen 75 yılı zaten yitirmişiz, yeni yüzyıla kendi değerlerimizin kimliğiyle girmemiz yanlış olurmuş!

Görülüyor ki Hocaefendi'nin kimliğiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin kimliği aynı değildir.

Neden mi? Çünkü gireceğimiz yeni bir yüzyılda Hoca'ya göre, bizim özelliklerimiz, yansıtmayan *(onun deyimiyle bizi temsil etmeyen)* kimlikle girmek kimliksizlik demekmiş.

Peki, kimliğimiz nasıl oluşacak? Hoca bu sorunun yanıtını arıyor.

"21. asra girerken gerçek kimliğimiz, bağlı bulunduğumuz *(bu kavrama dikkat edelim/ED)* ülkelerle beraber, Türklük dünyası ile beraber tarihin derinliklerinde, tarihin katmanlarında araştırılmalı, tarihi eserler, vicahi/sözlü kültürle birlikte yeniden bir arada ele alınmalı... İslamiyet bu mevzuda çok önemli bir unsur. Günümüzde herkes yeniden kendi milletini *(dinini diye okuyun/ED),* tarihteki inanç ve kimliğini *(günümüzün inanç ve kimliğine ne oldu da?/ED)* arıyor. Dolayısıyla İslam'ın o unsuru mutlaka hesaba katılmalı.[301]"

Hangi ögedir hesaba katılacak? Yanıtı belli değil. Ama biz şu iki soruya yanıt arayalım önce:

İlk soru: Cumhuriyet, İslam'ı tümden reddeden temel bir siyasa mı izledi?

Bu soruya evet denilemez. Ancak kimileri devrimin ve cumhuriyetin meşruluğunu yok saymak için dine dayandığında dini yozlaştıran tekke ve zaviyelerle tarikatların yasaklanması İslam'a karşı bir tutum olarak

[300] N S. agy. syf:57
[301] N.S. agy. syf:57

değerlendirilmiştir. Oysa devrimin yasakladığı, İslam'ın özünden bulunmayan tekke ve zaviyelerle tarikatlara dayalı ayinlerdir. İslam'ın beş farzı olarak kabul edilen, ibadetler, oruç, namaz, hac, zekat ve Tanrı'nın birliğine inanma yasaklanmış değildir. Tarikatlar insanı Tanrı'dan önce tarikat ulusuna bağlı bağlanmayı gerektirir. Böyle bir uygulamaysa İslam'ın özüne aykırıdır.

Dini siyasal yaşamın tek dayanağı yapmak isteyenlere bu olanağı vermeyen laiklik ilkesinin önemi, bugün yaşadığımız olaylarla daha iyi anlaşılmalıdır. Eğer bu ilke olmasaydı, ulusal devlet kurulamazdı. Ulusal bütünlük sağlanamazdı. Türlü etnik ve dinsel grupların artığı, çöküntü içindeki bir imparatorluğun sosyal yapısını devralan cumhuriyet, eğer laik bir sisteme adım atmış olmasaydı tarikatların her biri ayrı ayrı kimlikle çıkacaktı karşısına. Günümüzde bunun bunalımını yaşıyoruz. Hristiyanlar, Yahudiler kendi hukuk sistemlerini dayatacaklardı. Bir başka deyimle, eğer laik hukuk sistemi olmasaydı her grup kendi hukukuyla adalet arayacaktı. Bırakın dinsel parçalanmayı, etnik yapılanma da sonuçta yine dinsel yapılanmadan güç alarak ülkeyi karmaşaya sürükleyecekti.

Kaldı ki günümüz Türkiyesi'nde eğer, İslam'ı cepheleşmeye giden bir düzende, sözel ve yazılı olarak serbestçe tartışılabiliyorsa -*hem de her konuda yazılıp tartışılabiliyorsa*- bunun cumhuriyetin eseri olduğu yadsınabilir mi? Dikkat edilirse İslam dünyasının din konusunda özgürce düşünce üretebildiği ülkelerin önünde gelir Türkiye. Dahası o dünya; bırakalım kendi sorunlarını, uluslararası sorunlarını bile özgürce tartışamamaktadır. Irak'ın bombalandığı günlerde Mısır medyasının bu olaydan toplumu haberdar etmediği yazılmıştır. Mekke'nin ABD askerlerince korunması bu ülkelerde tepki bile yaratmıyor, neden dersiniz?

Günümüzde eksik ve yetersiz bulduğumuz özgürlüklerin bile cumhuriyetin eseri olduğunu unutmayalım.

İkinci sorumuz, birbiriyle ilintili sorular demetidir bir yerde.

"Bağlı olduğumuz ülkelerle beraber, Türklük dünyasıyla beraber, tarihin katmanlarından kimlik aramak..." nasıl olacak dersiniz? Şu bağlı bulunduğumuz ülkeler, hangi ülkelerdir? Asya'daki Türki Cumhuriyetler mi? Nasıl bir bağlılıktır bu? Yoksa uluslararası ilişkilerle bağlı olduğumuz kendini Atlantik ötesindeki dünyanın tek egemeni olarak dayatan ülke mi? O dünya ülkesi mi? Hoca ne

demek istiyor? Eğer Asya'daki ülkelerse ayrıca Türklük dünyasıyla beraber tarihin katmanlarında aramanın anlamı nedir? Doğrusu, düşündükçe insanın kafası karışıyor. Ya da İslam ülkeleri mi?

Peki, şu "bunları tarihin katmanlarından, vicahi/sözlü kültürümüzle yeniden ele almanın" anlamı nedir? Ne, nasıl ele alınacak?

İsterseniz sorunun birinci kısmını yineleyelim. Bağlı bulunduğumuz ülkeler hangileri? Yanı, Hoca'nın şu saptamasından çıkılarak mı aranmalı dersiniz:

"İslamiyet bu konuda çok önemli bir öge." diyordu. Elbet yanlış değil ama hangi amaçla söyleniyor? Şimdi bir kez daha düşünelim bağlı bulunduğumuz ülkeleri. Bu bağlılık siyasal bağlılık değil, bu bağlılık dinsel bağlılık ve tarihin katmanları arasında bizim özelliklerimizi oluşturmuş bağlılık olabilir mi? Şimdi oldu. Hoca'nın bulmacasını çözmeye yaklaştık. O ülkeler Osmanlı'nın kanatları altında bizi değil kendilerini, kendi özellikleriyle temsil etmiş ülkeler olmalı. Ama bizim o ülkelere hiçbir etkimiz olmuş değil ki... Balkanlar'da bıraktığımız mimari yapılar dışında... Onların da bize hiç etki ve katkıları olmuş değil. Ancak inanç birliğimiz olan ülkelerle de inanç düzleminde olmak dışında, ortak yanımız yok gibidir. Dahası, inanca dayalı kimi uygulamalarda bile ortak yanlarımız tartışılabilir. Çünkü işine geldiğine Hoca bile Anadolu Müslümanlığından bahseder! Dahası Avrupalı Türk Müslüman kavramı da onundur. Arap dünyasındaki mezheplerle mezhebimiz aynı değildir. Ayrı uygarlıklar içinde yapılanmışız. Hangi tarihin hangi katmanlarından çıkarak kimliğimizi bulacağız dersiniz?

Tarihin katmanlarından çıkan tablo bu. Din olgusu elbet reddedilemeyecek bir gerçek ve toplumun İslam olarak tanınmasında etken. Ama bu demek değildir ki din, aynı inanç sahiplerini birleştirir. Bu, tarihin hiçbir çağında gerçekleşmemiş bir beklentidir. Din, değişik toplumları kaynaştırmada idealize edilen rolü oynayamamıştır. Bu nedenle Hocaefendi'nin düşüncelerinin düşten öteye gitmeyeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. İsterseniz biraz daha düşünelim:

Araplarla hangi temelde hangi bağımız var? Peygamber ve inanç ilkesi dışında. Din elbet önemli bir öge ama dinin toplumsal alana yansıması, önce cemaat düzeninde sağlanacak birlikteliğin bilinç düzeyinde ümmetleşmeye uzanmasıdır... Yani önce İslam'ın önemli bir toplumsal kurumu olan cemaatin

birlikteliği gelir. Bu birliktelik İslami yaşamın en küçük biriminden başlayıp giderek bir ülkeyi kapsamalıdır. Cemaatin inanç ve tevhit/inanç birliği düzleminde sağlayacağı tam birliktelik ümmet coğrafyasına yansıdığında, İslam'ın tarih katmanlarından doğan bir etkileşimden söz edilebilir. İslam'ın inanç düzleminde herhangi bir ülkede ne cemaat kurumunda ne de ümmet coğrafyasında böyle bir birliktelik sağladığı söylenebilir mi? Böyle bir birlikteliğe tarih tanıklık etmiş değildir.

III

OSMANLI İSLAM DÜNYASI VE

TARİHİN KATMANLARI

Bu değerlendirme bize açıkça, Fethullah Hoca'nın cumhuriyet karşıtı düşüncelerini besleyen tarihi dinamiklerimiz söyleminin, öyküden öte gitmediğini göstermektedir. Eğer o tarihi dinamiklerin rolü olsaydı, örneğin İslam dünyasıyla ümmet bilincine dayalı kopmayacak bağlarla bağlamış olsaydık, Şerif Hüseyin'ler, İngiliz ya da Fransız oyununa gelir miydi? Hem de İslam'ın Halifesi görevinin başındayken Osmanlı'ya isyan ederler miydi? Eğer, dinin temel kurumu olan ümmet bilinci yaratılmış olsaydı, Halifenin askerlerine karşı savaşırlar mıydı? Ki eğer din ögesi önde olsaydı, İngilizlere sığınan Halife'ye sahip çıkarlardı. Bu olgular neyi gösterir? Hocaefendi'nin işaret ettiği tarihi katmanlarında, İslam dünyasında inanca dayalı birlikteliğin olmadığını!

O tarih katmanlarına baktığımızda, İslam'ın Muhammedi dönem dışında, hiçbir zaman inanç temeline dayalı birleştirici bir ümmet yapısına ulaşamadığı görülür. Dahası Mekke ve Medine'nin koruyuculuğunu üstlenen Osmanlı askerini, çöl Arabı, savaş dışında öldürür müydü? Hristiyan ülkelerin etkisiyle Halife'yi sırtından vurmak bile, İslam'ın temel bir ümmet bilinci yaratıldığını göstermektedir.

Bu sorgulamadan sonra, şu "kendi milletimiz *(buradaki millet sözcüğü, bildiğimiz ulus karşılığı değildir. Arap dilindeki karşılığı olan "din" anlaşılmalıdır/ED)* kendi inancımız, tarihi dinamiklerimiz" vb. söylemlerin kimliğimize tarihin katmanlarından inanç dışında değer katmadığını, katamadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Gerçek şu ki kimliğimizin oluşmasında inanç dışında İslam dünyasından başka ögeler de etken olmuş

mudur sorusuna "evet olmuştur" yanıtını vermenin kolay olmadığı görülür. "Olmamıştır ya da Fethullah Hoca'nın önemsediği ölçüde olmamıştır." demek daha doğrudur. O ölçüde olamazdı da. Çünkü tarih boyunca İslam dünyasında, coğrafyadan geçmiş kültürlerin ortak değerlerinden gelen özelliklerin inanç içinde özümlenmesiyle oluşacak toplumsal kaynaşma gerçekleşmiş değildir... Bunun gibi, İslam dünyasında inancın toplumsal ögelerinden sayılan ümmet bilincine dayalı bir kaynaşma da gerçekleşmediğine göre, Osmanlı'nın toplumsal bilinci neye dayanıyordu dersiniz? Ümmet bilincine mi? Elbet hayır. Biraz karıştırıldığında dine de tam olarak dayanmadığını görürüz. Başka türlü, iktidar savaşımında kardeşler, dahası evlatlar bile Şeyhülislam'dan fetva alınarak katledilebilir miydi? Hocaefendi'nin Osmanlı'ya öykünmesi olsa olsa Anadolu Türkmenlerinin ulusal bilincini ezmesinden kaynaklanır. Osmanlı başta sadrazamlar olmak üzere devşirme yöneticilerle yönetilmiş, Anadolu'daki Türk ögesi hep hor görülmüştür. Osmanlı, Hoca'nın söylediği gibi dinin yüceltilmesi için değil ganimet paylaşımı için seferler düzenlemiş ve ele geçirilen topraklar, Osmanlı'nın mülk-ü şahanesi olmuştur. Bu topraklarda Hristiyanlardan aldığı cizye ile halkı inancında özgü bırakmıştır. Çünkü amaç, mülk ve servet-ganimet edinmektedir. Gün gelmiş, uluslaşma döneminde mülk-ü şahane uluslaşan tebaa tarafından geri alınmış, Osmanlı, yüzyıllar boyunca hor baktığı Anadolu'yla baş başa kalmıştır. Cumhuriyete ters açıdan bakan bir yazardan aktaracağım şu satırlar Hoca'nın Osmanlı'ya bakışındaki şaşılığı anlatmaya yetecektir sanırım.

İslamcı bir yazar olan Ümit Aktaş, "Osmanlı Çağı ve Sonrası" adlı yapıtında "Osmanlı'nın idari ve askeri alanlarında" giderek devşirmelerin ağırlık kazandığının altını çizer. Ve şu önemli saptamayı yapar: "İdari ve askeri alan inisiyatifinin büsbütün devşirmelere bırakılması ise, yeniçerilere siyasi sisteme müdahale edebilecekleri olumsuz bir güç ve işlev kazandıracaktır.[302]" Aktaş'a göre önceleri devşirme yöneticiler az sayıdayken, yönetici sınıflar Müslüman Türkmenlerden oluşmaktadır. "1453-1579 yıllarında yüzde 89'u Türk olan Sadrazamların bu oranı 1579-1800 arasında yüzde 38'e düşmüştür. Böylece yönetici sınıf üzerinde devşirmelerin ağırlığı zaman içinde ve Yeniçeri Ocağı'nın ağırlığına paralel olarak artmıştır. Bunun sonucu olarak da saray giderek

[302] Ümit Aktaş, Osmanlı Çağı ve Sonrası, (ÜA, O. Çağı ve S), Bakış Yayınları Eylül 1998, Birinci Baskı, syf:127.

Müslüman Türk toplumundan koparak soyut bir merkezi kuruma dönüşmüştür.[303]"

Bir başka tarih gerçeğine de dikkat çekelim. Ümit Aktaş'tan aktarıyorum. Aktaracaklarım bilinmez değil ama Hoca'ya yakın bir kalem olduğu ve konumuza ışık tutacağı için altını çizme gereği duydum:

"Osmanlı döneminde her dini toplum özerk bir millet olarak teşkilatlanmış kendi dinsel mercilere karşı sorumlu tutulmuştur. Bu toplumlar eğitim, sağlık, hukuk, adalet ve dini uygulamalar hususunda özerktiler ve kendi dini ve milli sistemlerine uygun olarak hareket etmekteydiler. Gayrimüslim millet cizye adı verilen bir kelle vergisi *(her gayrimüslim yani Müslüman olmayan kişi için/ED)* ödemekte ve sultana siyasal olarak bağlı olmaktaydılar.[304]"

Bu gerçekler göz ardı edilerek Osmanlı'nın İlay'ı Kelimetullah için savaştığı nasıl söylenebilir? İşte tarihin bir başka katmanından bir başka kesit... Bu kesitten kimliğimizin yoğrulmasında hangi özellikler alınacak dersiniz?

Osmanlı'nın sonunda baş başa kaldığı Anadolu, tarihi boyunca hep kendi göbeğini kestiği için, işgal kuvvetlerine sığınan Osmanlı'yı yazgısıyla baş başa bırakmış; bu kez tam anlamıyla kendi yazgısına egemen olmuş ve ulusal bilincine doğru adım atmıştır. Bu da tarihin katmanlarından bir başka kesittir. İşte cumhuriyet bu direncin ve bilincin eseridir. Osmanlı bunu görmemiştir, görmezdi de. Çünkü Anadolu insanını hiç bilmezdi. Osmanlı, tebaayı *(kendine tabi olanları)* insan olarak değil koyun sürüsü olarak görüyordu. Bu gerçeği gören, Tek Adam Mustafa Kemal'di. O, Osmanlı'nın ezdiği ulus bilincini yeşertti ve egemenliği gerçek sahibinin almasına önderlik etti. Ulusal bilinç işte bu tarihin gerçek dinamiklerinden güç alarak oluşmuştur. Ve değişik dinsel ve etnik kökenden gelen insanları ulusal bayrak altında birleştirdi. Bu, cumhuriyetin eseridir. Günümüzde emperyalizmin ve iş birlikçilerinin cepheye aldıkları bu bilinçtir. Cumhuriyet ve Mustafa Kemal'in hedefe alınması, bu bilinci ve onu oluşturan ögeleri parçalamak ve yaratıcısının toplumla bağını koparmaktadır.

Bu karşı cephede Hocaefendi ve cemaati ön saflardadır. Cumhuriyetin bizi insanlığımızdan ettiğini söylemekteler. Amaç cumhuriyeti ret ve yaratıcısına

[303] Ü.A O. Çağı ve S. syf:130
[304] Ü.A O. Çağı ve S. syf:128

şeytan, firavun diye saldırarak gelenekçi kesimlerde Atatürk karşıtlığını örgütlemektedir.

Osmanlı'nın imparatorluk sistemiyle yönettiği toplumlar arasında, siyasal bağ dışında o üç kıtaya yayılmış, coğrafyadaki ülke insanlarını birleştiren hangi ortak öge vardır ki bu gün o ögeye sarılalım. İslam dini, imparatorluğun Müslüman halkları arasında da bir bağ oluşturmuş değildir ki ona sarılalım. Tarikatlar, mezhepler ve tekkelerin, zaviyelerin, cemaatleri arasında nasıl bir birlik bilinci oluşturulacak dersiniz? Bir örnek verelim. Said-i Nursi'nin ölümünden sonra Nur cemaati kaça ayrıldı? her biri kendi yolunun en doğru yol olduğu kanısında. Ya Refah Partisi ve Büyük Birlik Partisi... Görülüyor ki İslam 14 yüzyıldır bir ümmet bilinci yaratamadığı gibi, bir ülke içinde bile her noktada tam bir akide/ideoloji birliği sağlayabilmiş değildi.

Bu gerçeği İslam'ı bir siyasal bayrak olarak dalgalandırmak isteyenlerin değerlendirmeleri gerekir düşüncesiyle ve özetle sundum.

IV
İSLAM, DEVLET VE DEMOKRASİ

Gülen ve siyaset

Said-i Nursi ve Fethullah Gülen, siyasetle ilgilenmediklerini söylerlerdi. Bunun gerçek olmadığını, buna inanılamayacağını belirterek giriyorum konuya. İkisi de hem makro düzeyde yani genel anlamda hem de güncel konularda siyasetin içindedirler. Yalnız Nurcular değil, öteki tarikatlar da siyasetle içli dışlıdırlar. Bugün partilerin etnik isimlerinden önde gelenleri, tarikat ehli olup parti siyasetini etkiledikleri bilinmektedir. Laik cumhuriyet ne yazık ki çarpıklıklarla savaşımda yalnız kalmaktadır.

O kadar ki Said-i Nursi yandaşları tutum, davranış ve örgütleriyle de günlük siyaseti yönlendirme, yeni uç beylikleri yaratma çabasındadırlar:

Parti siyaseti içince görünmezler ama seçimlerde olsun, yönetim kademeleriyle ilgili girişimlerde olsun, değişik taktiklerle yönetimlere etkili olmanın yollarını arar ve bulurlar:

İşin gerçeği şudur. İslam bir siyaset dinidir ve siyasetin doğası gereği etkinliğini güçten almak ister. Bu bağlamda Hocaefendi de kuvvete dayanmadan başarı elde edemeyeceğinin bilincindedir. Bunun tarih boyunca

büyük paradokslar yarattığı yadsınamaz. Çünkü İslam, Peygamber döneminden sonra, İslami yaşamın Kur'an'da önerildiği gibi o saf ve ruhani ikliminde olamamıştır. Gülen'in Raşid Halifeler dönemi olarak alkışladığı dönemde bile Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali gibi peygamberlerin övüp seçtiği üç Halife, yine Peygamber'in övdüğü sahabeler tarafından öldürülmüşlerdir. Hem de ibadet ederken ve mescitte. Hocaefendi ne denli övse de hiçbir dönemde hiçbir İslam devletinin, tüm İslam alemini bir arada tutabilen bir sistem kurabildiği görülmüş değildir. Hele Gülen'in tüm söylemlerinde sanal olarak övdüğü üslup ve ölçüde bir sistemin kurulması, tarihsel olarak da görülmüş değildir.

Nedeni çok yalın. Din, gerçekten insanlar için gerekli bir kurum. Ama bir kurumu siyaset gibi, her çağda ve her yerde salt çıkar temeline oturduğu tarihsel olarak saptanmış bir kurumla devletle örtüştürmek dahası o kurumun yönetiminde kılmak yanlış olmuştur. Bu olgularda zarar gören kurum hep din ve dinin yüceliği olmuştur. Çünkü tarih göstermektedir ki devlet çıkarlar dengesinin korunduğu bir kurumun adıdır. Toplumda çıkarlarını koruyabilmek için güçlü olanların kurduğu devlet, kişi ya da belirli grupların çıkarlarını korumak için meşruluğunu aldığı gücü kullanmaktadır. Çünkü devlet, her koşulda ve son aşamada varlığını ve etkinliğini güce dayanarak sürdürebilir. Hukuka dayalı devlette bile, yaptırımlar güç ögesiyle sağlanabilir. Çünkü güç yoksa, devlet de yok demektir.

Bu tarih gerçeği karşısında dinin etkinliğini sosyal yaşamda kamu yaşamına aktarmanın yanlış olduğunu söylemek din düşmanlığı sayılıyorsa, bunu söyleyenlerin dine zarar verdiklerinin bilincine erişemediklerini kabul etmek gerekecektir. Biliyorum kimileri, bu yargının sapkınlık olduğunu ileri sürecek ve kötü sözlerle saldıracaktır.

Ama bu tür görüş ve saldırılar tarihsel gerçekleri karartmaya yetmeyecek, gerçek yürüyecektir.

Bu açıklamadan sonra Fethullah Hocaefendi'nin sosyal görüşlerinin siyasal alanı hedeflediğini ve bu bağlamda da siyasetin tam göbeğinde oturduğunu kanıtlamaya çalışalım.

"Din için devlet, devlet için din" ise...

Hocaefendi'nin medrese geleneğini sürdüren çalışmasından bir örnekle girelim konuya. Açıklamak istediği ya da verme gereğini duyumsadığı konularda, Gülen sanki bir ona soru sorulmuş da onu yanıtlıyormuş gibi, bir yöntem uyguluyor. Örneğin başlıktaki konuya girmek için aşağıdaki soruyu soruyor kendi kendine :

"Hülefayı Raşidin döneminden sonra, Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Osmanlılarda devlet felsefesi 'din için devlet' felsefesi, 'devlet için din' şekline dönüşmüştür denilip askeri, siyasi ve içtimai bütün kargaşalar buna bağlanmak isteniyor. Böyle bir süreç acaba günümüzde de yaşanmakta mıdır?"

Prizma adlı yapıtının birini cildindeki (syf:68) bu soru iki yönlü, yanıt da açık ve net değil tam Hoca'nın biçimine uygun. Bir gerçeği açıklıyor yalnız, kuşkuya yer bırakmayacak açıklıkla hem de İslam devleti olarak hüküm süren bu devletler *(Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Osmanlılar)* meşruluğu İslam'dan almışlar; saygınlıkla kullanmışlar. Bu bir tarih gerçeği çünkü devlet her konuda siyasallaşmış toplumlarda ortaya çıkmaktadırlar. Devlet, bir güce dayanarak ayakta kalır. O gücün yönetici ve haklıyı haksızı ayırıcı kurumlarının sistemleştirilmesinde dayanacağı, bir başka deyimle meşruluğu sağlayacağı kuruma gereksinimi vardır. İşte bu gereksinim dinle karşılanmıştır. Peki, her konuda dinin emirlerine uyulmuş mudur? İşin özü budur. Hoca bu konuda "Her ne kadar bu devletlerdeki idareciler arasında devlet felsefesini bu istikamette anlayanlar olmuşsa da din devlet için felsefesini 'mutlak anlamda doğru...' bulmuyor! Ona göre, "devletin var oluş sebebi dini yüceltmektir" Bu görüşün karşıtı olarak, "... Dini yüceltme gayesini yalnız Muhammedi dönemle *(Peygamber dönemiyle/ED)* sınırlandırmayı" da yanlış buluyor. Bu devletlerde, bu kurala uymayanların bulunabileceğini; örneğin Fatih'ten sonra kimi iniş çıkışlar olduğunu kabul ediyor. Ancak bu durumun zamanın yöneticileri için bile sakınca yaratmayacağını savunarak "Unutmamalıdır ki" diyor ve ekliyor "onların çukurları bile bizim başımızda kubbe gibi kalır." Neden mi?

Çünkü Hoca'ya göre, "Bu dönemlerde, devlet bütün gücünü dinden almış ve onun rehberliğine sığınmıştır. Din, devletin geçeceği yolları aydınlatan bir ışık kaynağı olmuş ve devleti yanılgılara düşmekten, çıkmazlara girmekten korumuştur." İnsan istemeden soruyor, bu yargı ne kadar doğrudur? Bu soruya "doğrudur" yanıtı vermek çok zor. Tarih bu devletlerin yanılgıların ötesinde

zaman zaman birer zulüm aleti olduğunu yazar. Ve bunun hep 'din uğruna ve dinden olur alarak' yapmışlardır. Ama Gülen bunu sakıncalı görmez. Oysa bir saatlik adaletin yetmiş yıllık ibadetten daha hayırlı olduğunu bildiren hadis vardır. Aslında Gülen de bunu kabul ediyor. Ama bakın nasıl hoşgörülü oluyor onlar için, hem de din kurallarına dayanarak.

Diyor ki kimi kez "Saltanat sürmeyi Allah'ın rızasının önüne geçirenler olmuşsa da Tanrı onları affetsin!" Oysa kendisi her işin yalnız ve yalnız Allah'ın rızasını kazanmak için yapılması ilkesini önde tuttuğunu söyler. Ama nedense burada, zulmü, baskıyı hoş görmektedir. Ona göre hoşgörünün gerekçesi var bu devletleri yönetenler sonuçta "İlayı Kelimetullah" için bayrak açarak dinin gururunu yükseltmişlerdir. Ve çünkü kibir ve gururla burnunu yükselten düşmana karşı gösterilen saltanat gururu Hoca'ya göre gerekli olup, "Tanrı katında beğenilmiş"miş! Gülen bunları yine din adına söylüyor ve "Din böyle bir davranışı istihsan eder *(beğenir)*." diyor.[305]

Görülüyor ki devletin dine dayanması her koşulda her koşulda ve her konuda haklılığın kaynağı sayılıyor. Yanlışlar mı? Onlar da hayra çevriliyor.[306] Buraya bir nokta koyalım ama altını çizelim.

Ve soralım bu düşünce ve uygulamalar dinin yalnız siyasete değil, olumsuzluklara da alet edilmesi değilse nedir? Ve bu bağlamda, Hocaefendi, nasıl oluyor da kendini siyasetle uğraşmamış sayıyor! Kaldı ki eğer "Din için devlet" ya da "devlet için din" olsa ne değişir, bu davayı güdenlerin siyaset yapmadıkları düşünülebilir mi? Çünkü siyaset bir yönetim sanatıdır. Devletin siyaset dışı işi ancak adalet dağıtılmasında söz konusu edilebilir. Kaldı ki adaletin bile siyasetin dışında işlediği kuşkusu hep var olmuş değil midir? Bu durumda, dinin siyasete alet edilmediği nasıl ileri sürülebilir dersiniz?

Kaldı ki gerek Said-i Nursi'nin gerekse Fethullah Gülen'in devletin meşruluğu için öngördükleri "teşr-i meşrua", yani peygamberlerin koyduğu şeriat esaslarına göre bir yönetim dinin siyasete alet edilmesinden başka nedir ki? Çünkü "Teşri"in kaynakları bellidir: Kitap-Kur'an ve Sünnet. Sonra

---

[305] FG. agy. syf: 68-73

[306] Hayra çevrilme, bir İslami deyimdir. Hayır, Tanrı'nın beğendiği işlerdir. Dualarda, eğer bilmeden ya da koşullar gerektirdiği için yaptığım yanlışları da affet onları da hayra çevir yarabbi" diye söyleyerek sığınılır Tanrı'ya.

Hocaefendi'nin aktardığı "Ben farzları yapmakla emrolunduğum gibi insanları idare etmekle de emrolundum." hadisine Hoca'nın getirdiği yoruma göre Peygamber "Allah bana farzları emrettiği gibi, insanları idare etmek evirip çevirmek siyaseti meşrua ve idare-i meşrua içinde biçimine koymakla emrolundum." demişse, bu uygulama siyasetten gayrı ne olabilir?

Özetle teşri meşrua üzere yönetim kurmak dinin emirleridir, siyasetin ve idarenin meşru olması, yani Allah'ın indinde kabul edilir olması için, Peygamber'in koyduğu koşullara uygun olması gerekir. Teşri'in sözlük anlamı, "Peygamber'in gösterdiği yol." Allah'ın emri olması ise devleri bu ilkelere göre yönetmeyi istemek, dini siyasete alet etmenin ta kendisi değil midir? Konuyu bu bağlamda ele aldığımızda, yukarıdaki değerlendirme yanlış sayılabilir mi?

Burada bir paradoksla karşı karşıya kalındığını belirtmeliyiz önce. Bu yargıyı, günümüzde devletin din ilkelerine göre kurulamayacağı düşüncesini bir an için yok sayarak tartışmaya açalım:

Her şeyden önce devleti din ilkelerine göre kurmak ve yönetmek için "devlet için din" felsefesine uyanların bunu Peygamber'in hangi hadisine dayandırdıkları bilinmiyor. Eğer yukarıdaki hadise dayanılıyorsa, bunun Peygamber için özel bir emir-kural olarak kabul edilmelidir. Peygamber'in, "Ben emrolundum" söylemi başka türlü anlaşılamaz. Yine Peygamber demiyor ki "Sizler siyasal ve yönetsel görevleri benim gibi yapacaksınız." Şu halde, bu konunun, günün sosyal ve siyasal koşullarına göre ve Peygamber'in, gerektiğinde yeni kurallar koyabileceği öngörüsüne dayalı bir uygulama olarak kabul edilmelidir. Bu kuralın çağlar öncesinde de geçerli olduğunu varsayarsak bile, emrin uygulayıcısı olarak, kim Peygamber'in yerini alabilecektir. İnanca göre, o yücelikte kimi bulup yerine konulabilecektir.

Yine Hz. Muhammed'in, "din için devlet" felsefesi, zamanın koşulları gereğince doğru ve yerindedir. Bu ilkelerin ters çevrilerek "devlet için din" olarak uygulanması, tarihte kalmış ve sorunlar yaratmış bir yanlışlığın, günümüze taşınmasıdır ki yaratacağı sorunlar, tarih olmuş uygulamaların sonuçlarından çok daha ağır olacaktır. Yani sorun çözecek olan devler, sorunlar içinde bunalacaktır.

Bu nedenle günümüzde "din için devlet" formülünün uygulama olanağı bulunamayacak demektir.

Kaldı ki hem "din için devlet" hem de "devlet için din" kuralının uygulaması

her koşulda siyasetin kendisinden başka ne var ki? Ve bu bağlamda hem Gülen'in kendisinin çalışmalarını hem de asrın dehası olarak nitelediği Bediüzzaman Said-i Nursi'nin tüm yaşamı boyunca yaptıkları nasıl olur da siyaset sayılmaz?

Evet, siyasetin içinde çırpınıp duruyor Hocaefendi, hem de dine dayanarak!

Burada Hoca'nın konuya ilişkin görüşlerinin çağın ve sosyal bilimlerin uygulamalarıyla ne denli uygunluk gösterdiğini değerlendirebilmek için, bir Müslüman bilim adamının görüşlerine yer vereceğiz. Böylece okuyucu, bir yandan İslam'ın demokrasiyle bağdaşıp bağdaşmayacağını, Hoca'yla ilgili çağdaş bilge nitelemesinin gerçeğe ne denli uygun olduğunu değerlendirebilecektir...

Cabiri, İslam ve demokrasi

Görüşlerine yer vereceğimiz bilim adamı, Faslı bir sosyal bilimci Prof. Dr. Muhammed Abid Cabiri'nin konumuzla ilgili yapıtı, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğretim üyelerinden Doç. Dr. Vecdi Akyüz tarafından, İslâm'da Siyasal Akıl adıyla Türkçeye çevrilmiştir. İşte bu yapıttan özetleyerek aktaracağımız şu satırlarda, dinin siyasete temel yapılması halinde inancın zarar gördüğü anlatılıyor.[307]

Cabiri'nin konuya ilişkin görüşleri özetle şöyle:

"Kur'an; iktidar, siyaset ve devlet şekli konularını ele almamıştır, yani bu konuda nass yoktur. Bu demektir ki "Kur'an'a dayanılarak bir devlet kurulabilir mi?" sorusuna verilecek yanıt olumsuz olacaktır. Ayrıca, sahabenin, Peygamber'in ölümüyle yönetim konusunda, görüş ayrılığına düştüğü, tarihin saptadığı bir gerçektir. Öyle ki bu görüş ayrılığı, İslâm toplumunun varlığını tehdit edecek boyutlara ulaşmıştır. Bu durumda, siyaset konularını meşrulaştıracak tek dayanak olarak hadis kalıyordu. Bu kez de her grup, her parti, her yöneticinin kendi amacını meşrulaştıracak hadis rivayet etmeye başladığı görüldü. İşte bunun sonunda şu ya da bu kişiyi, şu ya da bu fıkrayı övmek ya da yermek üzere, uydurma hadis olgusu yaygınlık kazandı. Pek çok hadisçi, rivayetleri eleştirdiğinden ve hadisin sahihliğini/gerçekliğini ölçecek ölçülere uygun olmadığını belirttiğinden, hadislerin sahih ya da uydurma olup olmadığı anlaşılamıyordu. Çünkü bu bir uzmanlık konusuydu. Siyasetçiler, davetçiler, hatipler, vaizler ve kıssacılar hadisi, senetli ve senetsiz olarak

[307] Prof. Dr. Muhamıned Abid Cabiri İslam'da Siyasal Akıl (Marmara Ü. İlahiyat Fakültesi öğretim görevlilerinden Doç. Dr. Vecdi Aktü, Kitabevi Yayınları 1997 syf: 700'den sonra.

yaygınlaştırdılar.[308] Oysa hadis rivayet edenler için önemli olan hadisin gerçek olup olmaması değil, amaçlarına uygun olmasıydı. Uygulamada uydurma hadisin etkisi, sahih hadisinkinden daha az görülmedi. Hatta daha bile etkili olduğu görülüyordu.[309]"

Buradan çıkan sonuç çok açık, duraksamaya neden olmayacak kadar açık: "Bir kez dini siyasete alet ettiniz mi, sonu gelmez uydurmalar, vicdan ve akıl dış olaylarla karşılaşırsınız." diyor Cabiri; diyor ve de tarihe geçmiş doğruları söylüyor. Oysa önemli olan, eğer dine uygun davranmaksa, bir başka deyişle, dini, yaşamın önemli bir ögesi yapmaksa, doğrulardan yola çıkmak ve doğruları uygulamak gerekir. Bu gerçeğe uymamak, dinin kurallarına aykırı davranmak olur ki asıl bu durum dine aykırı sonuçlara açılır.

Bunun örnekleri hem de sayısız örnekleri vardır. En eski örnek Yezid'in Kur'an yapraklarını mızraklara takarak Peygamber'in torunu Hz. Hüseyin'e saldırmasıdır. Yine Emevilerin, saltanatı döneminde, Peygamber'in kutsadığı sahabelerden üç yüz bin kişiyi kılıçtan geçirmeleridir. Daha yakın birçok örneği Hoca'nın çok çok övdüğü Osmanlı'da buluruz.

Koskoca Cihan Padişahısınızdır ama gönlünüz Hürrem'e kapılmıştır. Hürrem o denli etkilidir ki üzerinizde, size, oğlunuz Mustafa'yı tahtınızda gözü var diye boğdurtur. Bununla yetinmez gâvurun kızı, *(bir halk deyimi olarak söylenmiştir/ED)* bir buçuk yaşındaki oğlunuzu, şehzade Bayazıt'ı boğdurtur... Hem de bu kanlı olayı yandaki çadırdan izletir size. Ve bunlar için de dini biraz gönül işleriniz, biraz da devletin bekası düşüncesiyle kişisel amaçlarınızı için kullanırsınız Şeyhülislam'dan fetva alırsınız. Niçin, dinin kurallarına uymak için... Gösterebilir misiniz ki bu cinayetlerin Kur'an'daki yerini? Bir buçuk yaşındaki oğlunu boğdurtan ve bunu yandaki çadırdan seyreden Sultan kusursuzdur öyle mi? Vicdanı var mıdır bu Sultan'ın?

Ve siz bu kanlı elleri huşu içinde öperek bu dönemi yine din adına hem de körü körüne övmeden edemiyorsanız, bu aymazlığın dindeki yerini gösterebilir misiniz?

İşte o altı yüz yıllık şanlı tarihin en şanlı günlerinden iki sahne ve tarihe düşmüş koskoca bir kara leke! Hem de o tarihin en şanlılarından olmanın ötesinde adı kanunla özdeşleştirilen, yazdığı mektuplara, "Ben ki Cihan Padişahı Sultan Süleyman'ım..." diye başlayanın serüveninden bir başka sayfa...Cihan

[308] Hadisin güvenilir kişiler tarafından rivayet edilmesi, senetli olduğunu gösterir. Rivayet.

[309] Prof. Dr. M. Abid Cabiri, agy, syf: 700- 701'den özet

Padişahı'nın yalnız cihangirliğini görüp onun evlat katili olduğunu görmemek din gereği midir ki Hoca sus pus olur bu cinayet karşısında? Dahası "Onların çukuru bizim yücemizden de yücedir." diye över!

Cumhuriyet tarihini yok sayma adına, o şanlı tarihimize düşürülen bu ve benzeri kara lekeleri yok sayan kafaya ne demeli bilemiyorum.

Evet, o altı yüzyıllık dönemin tarihi bizim tarihimizdir. Cumhuriyet tarihi bunu asla yadsımış değildir. Nasıl yadsınır ki? Olumlu ve olumsuz yanlarıyla bizim geçmişimizdir. O geçmiş Anadolu'yu göz ardı etmiştir, o geçmiş Türklüğü aşağılamıştır. Ama olumlu yanlarıyla da gururumuz diyerek olumsuzluklarını göz ardı edemeyiz. Neden mi? Çünkü o koca şanlı tarihi, bütün o olumsuzlukları gömmüştür tarihin koynuna. Bu durumda o olumsuzlukları yok saymak, tarihe ve ulusa ihanet sayılmaz mı?

Biz, en iyisi Prof. Cabiri'yi okumayı sürdürelim:

Hilafet ve Saltanat
İlişki mi, çelişki mi?

Prof. Cabiri konuya değin uydurma hadislerle ilgili açıklamalardan sonra, hilafet teorisini irdeliyor. Ona göre:

"Ehli sünnet açısından, 'hilafet teorisi' içeriği belirsiz bir addır; teoriyi, yönetimin dayanması gerektiği durumun belirlenmesi anlamında kabul edersek çünkü hadis, 'Ümmetimde hilafet otuz sene.' der. Ondan sonra saltanat *(mülk)* olacaktır, biçimindedir."[310] (700-703) Hilafetin Peygamber'den sonra 30 yıl süreceğine ilişkin, bizde de genel bir kabul var. Peki, bu durumda Peygamber'den sonra sürdürülen Hilafet kurumunu dine dayandırmak, şirke kadar uzanan bir durum yaratmaz mı? Hele bunu şu ya da bu düşünceyle günümüzde geçerli saymak, Hilafeti kaldırdığı için cumhuriyeti yadsımak ve Mustafa Kemal'i, "Tagut, Deccal, Firavun, Nemrut" diye nitelemek nasıl değerlendirilir dersiniz. Suç olması ayrı bir konu...

Prof. Cabiri'ye göre: "Son Peygamber de öteki peygamberler gibi yalnızca peygamberdi. Bir melik *(hükümdar)* değildi, devlet kurucusu değildi. *(Ali Abdürrezzak'ın El İslâm ve Usulü Hükm'ünde ileri sürdüğü gibi)* İktidara çağıran biri de değildi." Cabiri bu son görüşe katılmıyor. Ona göre, "Peygamber sadece devlet kurucusudur.[311]"

[310] Prof. Dr. Cabiri, agy, syf: 701-703
[311] Prof. Dr. Cabiri, agy. syf:703

Yargısını şu görüşle destekliyor:

"Bize göre İslâm hem din hem devlettir. Ama dinle ilgili yaptığı düzenlemeler gibi, devlet için de düzenlemeler yapmamıştır, hatta devlet işlerini Müslümanların içtihatlarına bırakmıştır.[312]"

Prof. Cabiri, İslâm siyasi düşüncesinin kurulmasında, Peygamber'in "Muhammedi davet" döneminden çıkılarak oluşturulacak modelin temelleri, yeniden yorumlanarak yola çıkılmalıdır görüşünde. Bu temel ilkeleri şöyle sıralıyor:

* "Onların işleri aralarında şura iledir."
* "İş konusunda onlara danış"
* "Dünya işlerini benden daha iyi bilirsiniz"
* "Hepiniz hepinizin çobanısınız, güttüğünüzden sorumlusunuz."

Cabiri, İslâm'da siyasi düşüncenin yeniden kurulmasını bu ilkelere dayandırıyor. Görülüyor ki Cabiri, kitap ve sünnetten ayrılmadan, çağdaş bir yönetim sistemi olan demokrasinin kurulabileceğine bu yorumla ulaşıyor.

Bizim bilim adamlarımız, politikacılarımız, ünlü yazarlarımız tarafından sözleri ve düşünceleri, evrensel bir bakış, zengin bir felsefe, derin bir din bilgisi, sorunları çözebilecek irade, diye alkışlanan Hocaefendi'nin söylediklerini anımsayalım. "Fakat biz, İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız.[313]"

Ama topluma, öyle bir medyatik nefes üflendi, üflenmeye devam ediliyor ki *(bu nefes üflenmesi Hocaefendi'nin üstadı, çağın dâhisi diye övdüğü Bediüzzaman'ındır)* doğrular çarpıtılarak özelliğinden saptırılarak dilleniyor. Hem de din adına! Dahası Hoca tam bir demokrat ve hoşgörü sahibi olarak tanıtılıyor. Ne kadar demokrat, ne kadar hoşgörülü (!) olduğunu göreceğiz!

Prof. Cabiri sonra: "Çağdaş anayasa fıkhının açık gerçeklerinden olan bu sorunlarda ısrar edişi"ni İslâm siyasal düşüncesi "...konusunda kalem oynatan bazı yazarların, olaylara hâlâ, Maverdi ve çağlarının yönetim sistemini teorileştiren ve aynı zamanda Rafızi Şiaya reddiyeyle meşgul olan öteki fukahanın etkisi altında bakmalarıdır..." diyor ve yargısına şu görüşle açıyor kapıyı: "Kur'an veya sünnette, yönetim sorununu düzenleyen hukuki nas *(kural)* yoktur. Bilakis, sorun her çağın şartlarına ve şuranın gerçekleşme gereklerini dikkate alması gereken içtihadi sorundur.[314]"

---

[312] Prof. Dr. Cabiri, agy. Syf:704.

[313] F.G. İnsanlığın İftihar Tablosu - Sonsuz Nur, syf:429.

[314] Prof. Dr. Cabiri, agy, syf: 732

Bu saptamadan sonra gelen yargısı çok önemli. Sıradan bir medrese kafasıyla, inançlı ama çağdaş bilimle aydınlanmış kafanın ayırdını gösteriyor Cabiri:

"Çağımızda, bütün insanlığın mirası olan modern demokrasi biçimlerinden başkası yoktur.[315]"

Bu hükme varırken, tüm Arap siyasal ve sosyal düşünce tarihinin temel dinamiklerini ele alıyor ve çağına göre, hangi devlet ya da hükümdar tarafından hangi amaçla ve nasıl kullanıldığım belgeliyor. Doğruları ve yanlışları yine çağdaş bilimin nesnel ve eleştirel aklıyla değerlendiriyor ve bir sonuca varıyor. Ve en önemlisi, Cabiri, zamana göre, sosyal ve siyasal görüşlerin ve yapının değişimini kabul ediyor.

Cabiri'nin şuranın günümüzde uygulanışına ilişkin görüşlerini aktararak bilimsel görüşün, İslâm akidesini çağdaş yaşama uygulanabilir kılmasının örneğini görelim. Ve akılla dinin, dinle bilimin sentezini yaptığı tezine dayanarak Fethullah Gülen'in övgücülerinin yanlışlarına işaret etmiş olalım.

Cabiri ve günümüzde şûra

Şimdi o sonucu ve Cabiri'nin dayandığı tarihsel dinamikleri görelim.

Prof. Cabiri, devlet düzeninin temelinde Arap siyasetine etken olması gereken sosyal ve ekonomik yapıdaki değişimi şöyle özetliyor:

Geçmişte Arap siyasetine, siyasi düşüncesine temel olan, "kabile", "ganimet", "akide" gibi üç önemli ögenin günümüzdeki karşıtları şunlardır:

Özetle:
a. Kabile, artık günümüzde geçerli olamaz. Bunun yerini çağdaş toplum alır. Yani, bir medeni ve sosyal örgütlenme gerekir. Sendikalar, partiler, bağımsız dernekler anayasa kuruluşları... Bir başka deyişle, siyasi toplum organları ile sivil toplum organları arasında belirginleşmiş bir toplum kurmak gerekir.

b. Ganimet de günümüzde geçerli değildir. Bu kavramın günümüzdeki karşılığı, vergici bir ekonomiye dönüşmelidir. Başka bir deyişle rantçı ekonomiyi üretici ekonomiye dönüştürmek gerekir... Sorunları bölgesel ve yöresel bir ekonomik gelişme ile ele alarak bağımsız bir Arap üretiminin zorunlu temelini kurmak...

[315] Prof. Dr. Cabiri, agy, syf:732

c. Akide'nin, salt düşünceye dönüştürülmesi gerekir... Bunun için mezhepçi ve grupçu mutaassıp düşünce yerine düşünce özgürlüğüne, farklılık ve karşıtlık özgürlüğüne fırsat vermek gerekir... Bunun sonucunda dini partici veya etnik kapalı grupların otoritesinden de kurtulunur. "Akidenin düşünceye dönüşmesi laik grupçu ve dogmatik aklın otoritesinden kurtulmak, dolayısıyla içtihatçı ve eleştirel akılla ilişki kurmak demektir.[316]"

Öyleyse çağdaş Arap düşüncesi; toplumu, ekonomiyi, aklı, saf aklı ve siyasi aklı eleştirmekle yükümlüdür... Bu eleştirme ilmi bir ruhla yapılmaksızın, uyanış, ilerleme ve Arap dünyasının birliğinden söz etmek, yalnızca hayal ve kuruntudan ibaret kalacaktır.

Cabiri, "Öncelikle" diyor, "serbest demokratik seçimle şuranın uygulanma biçiminin belirlenmesi, cumhuri sistemde 'devlet başkanı'nın görev süresinin belirlenmesinin yanı sıra, yürütme erkine ait görevlerin hem kralcı hem cumhuriyetçi rejimlerde parlamento önünde sorumlu hükümetlere verilmesi, son olarak da devlet, hükümet ve millet meclisi başkanlarının görevlerini sonuncuyu iktidarın
biricik kaynağı yapacak biçimde belirleme ilkeleri saptanıp kabul edilmelidir. Bu gerçekleşmeden ve yaşama geçirilmeden, çağımızda şurayı uygulamak mümkün değildir."

Burada, demokrasinin çağdaş gelişimine dayalı bir yorumla karşı karşıya bulunuyoruz. Bu yorum, Müslüman bir bilim adamının, bu gelişmenin İslâmi fıkıh sistemine aykırı olmadığını, bilime dayanarak açıklamasıdır. Temel ilke, iktidarın biricik kaynağının Parlamento olarak kabul edilmesidir.[317]" Yeni egemenliğin kaynağı ulustur.

Burada bilimle dinin sentezine örnek bir yorum görüyoruz. Cabiri, dinin dinamiklerini çağın gelişmeleri doğrultusunda yorumluyor.
Oysa Hocaefendi'nin tarihi dinamiklerimiz diye dayandıkları, bulundukları çağın gereklerine göre üretilen ve uygulanan düşünceler ve düşünce üreten din bilimcileridir. Hocaefendi bırakalım sentezi, geçmiş yüzyılların düşünce sistemlerini tartışmaya bile açmadan uygulama arayışları içinde. Öyle ki Hz. Perygamber'in, "İlim Çin'de de olsa alın." buyruğuna karşın, batı biliminin Müslümanlaştırılmasından alınamayacağını söylüyor.

[316] Prof. Dr. Cabiri, agy , syf; 734-736
[317] Prof. Dr. Cabiri, agy , syf:732

Şimdi, Hocaefendi'yi bilimle dinin sentezini yapıyor diye alkışlayanların ne denli haklı olduklarını öğrenmek istemez miyiz? Haydi, şimdi Hocaefendi'nin bilimle dini nasıl sentezlediğini araştıralım.

V

HOCA EFENDİ VE BİLİMİN MÜSLÜMANLAŞTIRILMASI

Hoca efendi ve Bilim- Felsefe

Konuya bir not düşerek girelim. Hocaefendi, felsefeye, filozoflara[318] ve pozitif bilimlere karşıdır. Tıpkı kendisiyle haşrolmak istediği çağın en büyük düşünürü ve dâhisi diye övdüğü Bediüzzaman gibi. Üstadı felsefeyi reddeder, 'hikmet'i onun yerine koyar. Çünkü üstadına göre hikmet, felsefenin çarpıklıkların karşıdır, "Felsefecilerin tehafütlerini *(tutarsızlıklarını,düşüşlerini)* gözler önüne sermektedir. Bu konuda İmam-ı Gazali ve Bediüzzaman eski yeni pozitivistlere karşı manevi müşahede dışı yol ve usullerle *(ele aldıkları konuları/notum)* o ilmin uzmanları gibi değerlendirmişlerdir...[319]" Hoca'ya göre de hikmet işte budur...

Batı, yalnız bilimde değil felsefede de öndedir ve Batı'yı Batı yapan da aklın özgürlüğünü ve insanın bağımsızca düşünebilmesini sağlayan, aydınlanma devrimidir. Gülen ve onun dünya görüşünü paylaşanlar, aydınlanma devrimidir. Gülen ve onun dünya görüşünü paylaşanlar, işte bunun ayırdında olamadılar, olamazlar da! Oysa aydınlanma, filozofların ve düşünürlerin açtığı yolda gelişen insan aklının, bağımsızlığına kavuşmasıdır. Böylece, düşünce özgürlüğüne ulaşılmış, insan aklının yaratıcılığıyla, felsefede ve bilimdeki kazanımları sonucu Batı uygarlığı yaratılmıştır. Doğu aradan geçen iki yüzyıla karşın, geleneklerin ağında çırpınıp durmaktadır. Neden? Çünkü Doğu toplumları, aklın bağımsızlığını getiren aydınlanma devrimini gerçekleştiremedikleri için, geleneklerine daha çok sarılarak mantığa, felsefeye ve bilime sırt çevirip toplumsal yapı değişime kapatılmış, dondurulmuştur. Aklını bilim ve felsefeyle dizgeye bağlayarak doğru ve bağımsız düşünme ve anlama yetişini

---

[318] Şu sözler Hoca'nındır: " İmam-ı Gazali, gerçi filozofları tekfire kadar gitmiştir ama filozofların da nassları olduğu gibi kabul etmeyi aptallık sayma, ilm-i ilahiyi sınırlama, filozofları peygamberlerden üstün tutma, haşr-ı cismaniyi (öldükten sonra mahşer günü cisim olarak dirilme-notum) kabul etmeme gibi küfre götürücü inanç ve düşünceleri taşıdıkları da bir gerçektir." Agy, syf:189

[319] F.G. agy. syf:188

geliştiremedikleri gibi, geri kalmalarının buna dayalı olduğunun ayırdında da olamamışlardır. Batı gerçeği tek yerde değil, bilim felsefesinin disipliniyle sürekli araştırmaktadır. Bu nedenle Batı'da bilim ve felsefe birbirini etkileyen bir alanda yan yana olmuştur. Bunun dinsizlik ya da dindarlıkla ilgisi olmadığını bilmeliyiz. Felsefenin ve aklın özgür ve bağımsızlığının reddi, İslam dünyasının kısır döngüden çıkmasına engel olmaktadır.

Buna bizden ve konumuz içinden örnek verelim:

Kimilerinin sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezlediğini söylediği, kimilerinin çağdaş bilge diye alkışladığı; Bülent Ecevit'in "İslam aleminin felsefeden, bilimden ve düşünce özgürlüğünden uzaklaştıkça nasıl bağnazlaşıp, zayıfladığını... Bunun zararlarını vukfla ve cesaretle açıklıyor." diye övdüğü Fethullah Gülen'in ilim ve felsefeye bakışını kendi sözlerinden öğrenmeye çalışalım:

Hoca aklın ve düşüncenin sınırlandırılmasını ister. Çünkü "tecrübi düşünce acaibdir pozitivizim paylaşmaktan, akıl tuhaflıktan kurtulamamıştır. İlim şımarıklıktır, akla dayanmak aptallıktır.[320]" Şu sözler onun: "...bunca zamandır ruhun ve ruhaniyetin, metafiziğin yerine ikame edilmek *(konulmak)* istenen o azgın akılcılık, o her şey olma iddiasındaki ilimcilik, kendi sahasındaki yeni tespit ve yeni tecrübelerin ağına alınarak iddiaları sınırlandırıldı ve ağızlarına fermuar vuruldu.[321]"

Çağ ve Nesil dizisinin 5'inci kitabından aktaracağım şu satırlarla Hoca'ya yükletilen değerler arasında nasıl bir bağ bulunduğunu saptayalım:

Akılcılık ve bilim, "...şu son çağ ise, gökleri ve gökler ötesini bütünüyle defterden sildiği ve yeryüzüne takılıp kaldığı için bu güne kadar sürüm sürüm süründü... Şimdilerde ise kendi tezatlarının/çelişkilerinin girdabıyla iç içe ve adeta bir kadelikler ağında..."

"Evet, ömrünü, tabiatı tahlil ve yorumlamaya vakfetmiş bu dönemin materyalist ve bön insanı, kendi özüyle, kendi manasıyla hiç mi hiç ilgilenmediği gibi, Rabbiyle münasebetlerinde de sığ kaldığı, hatta bütün bütün tabiata, eşyaya ve aklın oyunlarına teslim olduğu için bunalımlar fasit dairesi *(kısır döngüsü/ED)* içine girdi.

[320] F.G. Ç. ve N/5. syf:19-20
[321] F.G. Ç. ve N/5. syf:20

Hocaefendi'nin mantığa ve bilime bakışının bir başka örneğini yine aynı yapıtından alalım:

"Ta baştan bu dünyanın *(Batı uygarlığının/ED)* kurulmasında esas teşkil eden unsurlardan mantık, bağrında diyalektik felsefeyi ve mugalatayı yetiştirdiği; fiziğin biricik semeresi ise, sayesinde toptan imhanın ne demek olduğunu öğrendiğimiz 'atom bombası' oldu. Şimdilerde mantık gibi, fiziğin de kötü ellerde, nelere sebebiyet verdiğini ve vereceğini görüp hisseden günümüzün insanı, bütün politik gücünü bu canavarın dişini kırmaya ve dişinin dibindeki zehri almaya harcıyor.[322]"

Mantığı ve diyalektiği reddeden Hocaefendi ne yazık ki diyalektiğin tuzağına düşmüş. Eğer diyalektik düşünceyi reddetmeseydi, fiziğin yalnız atom bombası ve atomun da salt bomba için, kullanılmadığını anlardı. Mantığın diyalektik düşünceyi bağrında barındırmasının kişiyi doğru ve yararlı düşünceye yönelteceğini düşünmemenin nasıl bir yanılgıya yol açtığı görülüyor. Hocaefendi'nin bu sözleri düşünce çarpıklığının ta kendisi değil mi?

Hocaefendi, bizim cumhuriyetle birlikte Batı'nın bu kısır döngülü yaşamına katılmamızdaki yanlışlığın son 26 yılda anlaşılmaya başlandığını, geleceğimizin bu nedenle yanlışlardan arınma yılları olacağını söylüyor ve: "Evet" diye başladığı paragrafta cemaatine geleceğinin Hira Dağı[323] kadar yüce olacağı müjdesini veriyor. "Evet, tarihte öyle milletler görülmüştür ki herkes onların dirilmemek üzere yok olup gittiklerini düşündüğü bir anda, bir ferd-i ferid *(başkalarıyla ölçülemeyecek kadar yüce, üstün bir kişi/ED)* veya bir avuç kudsinin üfledikleri hayat, tutuşturdukları meşale ve taşıdıkları enerjiyle bir hamlede dirilmiş ve dört bir yanda iman, ümit ve diriliş soluklamaya başlamışlardır. Bilhassa "Hira" bağlantılı kalabilmiş ve "*Turlara (Tur: Musa Peygamber'in Tanrı'yla konuştuğu söylenen dağ/ED)* açık yaşamış bizim dünyamızdaki bu dünya insanı ruh safveti, zekâ duruluğu ve kudretli sonsuza sımsıkı irtibatı sayesinde şimdiye kadar bin ölüm çukurunu atladığı gibi, bu defa da önünü kesen ve açılmaz gibi görünen şu handikapları bir bir aşacak ve ölümsüzlük arasıtına ulaşacaktır.[324]"

---

[322] F.G. Ç. ve N./5. syf:84

[323] Bilindiği gibi, Hira Dağı, Peygamberimizin, vahiy öncesinde zaman zaman gittiği ve orada huzur aradığı bir dağdır ve ilk vahiy, yani İkra Suresi'nin ilk ayetinin indiği dağdır. Bu nedenle bu yer İslam dünyası için çok kutsal ve çok yüce sayılır.

[324] F.G. Ç. ve N./5. syf: 86

Hocaefendi burada doğrudan doğruya kendini ve cemaatini anlatıyor ve ihvanlarına geleceğin kendileri için hazır olduğunun müjdesini veriyor. O ferd-i ferid kendisi, bizim dünyamız dediği de cemaatidir.

Bilimi ve mantığı bir yana atmasının nedeni de cemaatin bilimin mugalatasına(!) kanmasını önlemek olması.

Fethullah Gülen'in bizim dünyamız dediği dünyasından bir kesit... İşte, o övgülere sığmayan adamın düşünce dünyası...

Bir Felsefeci, Bilim ve Din

İşte, çoğu kişinin bilerek ya da bilmeyerek açtığı okullarda bilim öğretilmesine önayak olduğunu sandığı, kendisinin de bilim ve felsefede üstünlüğünü onayladıkları Hocaefendi budur. Kısaca, toplumun bilime önem veren çağdaş bilge olarak kabul ettiği Hocaefendi ve İslam dünyası bilimi felsefeden ayrı düşünmektedir. Bilimi felsefeden ayrı ve dinin gösterdiği gerçeklerle sınırlı tutmak, düşünme yetisinin körleşmesine neden olmuştur. Bu gerçeğin ayırdında olabilmek için de felsefeye gereksinim vardır. Felsefe Prof. Dr. Takiyyettin Mengüşoğlu'na göre:

"Düşünceler arasındaki bağlar tıpkı doğa olayları arasındaki bağlar gibi, gelişigüzel değildirler. Bu bağların da dayandığı ilkeler vardır... Düşünceler arasındaki bağları, düzenli yöneten bu ilkelerin bilinmesinin bize bilimsel ve felsefi tartışmalarda, hatta günlük hayatta yardımı oluyor. Onların bilinmesi, ifade şekillerimizin kesin ve keskin bir şekle bürünmelerini sağlıyor. Böylece biz gizli kalması olası hataları hemen açığa çıkarabiliyoruz."

"Düşünceler hem bilimin hem de felsefenin ortak malzemesidir ve her bilginin birinci derecede başvurduğu anlatım araçlarıdır.[325]"

Kısaca felsefe düşünmeyi, doğru düşünmeyi öğretir ve yine anlamak ve anlatabilmek için de doğru düşünme ve algılama yanılmayı önler. Batıda bilimin ve teknolojinin gelişmesinde felsefenin doğru düşünmenin, doğru düşüncenin rolü nasıl göz ardı edilebilir. Dahası Mengüşoğlu'na göre, inanma dünyası da felsefenin dışında düşünülemez. Çünkü inanma dünyasında insanla Tanrı arasındaki bağın nasıl bir bağ olduğu araştırılmaz. Bunun gibi, inanma ile ilgili birçok sorun tartışma dışı bırakılır. Dinsel bilgiler de bu soruna yaklaşmazlar. Bu

[325] Takiyyettin Mengüşoğlu, (TM) Felsefeye Giriş, Remzi Kitabevi, 5'inci basım , 1992 syf:18-19

nedenle "Hiçbir bilimin dokunamayacağı bu problemler grubunun da felsefe tarafından ele alınması gerekir." Ama bu asla dinsizlik değildir. Bir düşünme disiplini, insanın kendini arayıp bulma denemesidir.

Mengüşoğlu'na göre: "Bütün dinler insana iyiyi yapmasını, kötüden sakınmasını buyururlar... Bütün dinler tek bir bağ kurmada birleşiyorlar. Bu bağın amacı birdir ve onun yeri ise insanın kalbi olmalıdır... Çoğunluk hazır bir dinin içinde yetişir; onun buyruklarına göre hareket eder, onda teselli bulur. Sınırını aşmadığı, kötüye kullanılmadığı *(amaç dışı kullanılmadığı/ED)*sürece, din topluma yararlı olur.[326]"

Görülüyor ki felsefe ve felsefi düşünce doğrunun ve gerçeğin aranmasında insana yol göstericidir. Hocaefendi, Batı'nın İslam dünyasını örnek olarak aydınlanma devrimini gerçekleştirdiğini övünerek anlatır. Gerçekten aydınlanma devriminin alt yapısını oluşturan düşüncenin ateşlenmesinde, yedinci ve sekizinci yüzyıl İslam düşünürlerinin rolü yadsınamaz. Ama Hoca bunları değil, Gazzali'yi över. Gazzali felsefeye ve filozoflara karşıdır. Dahası, İslam'da içtihat kapısının kapanmasına, böylece değişimin durmasına, müceddidin/yenilikçi yetişmemesine ve günümüzün çözümsüz sorunlarına neden olanlardan biridir.

Fethullah Gülen ve onun dünya görüşünde olanlar, bir yandan Batı karşısında geri kalmışlığımızdan yakınırlar; öte yandan bu geri kalmanın nedenlerini, dinin yetince uygulanamamasına bağlarlar. Şimdi bu tezin yerine, "İslam'ın yanlış anlaşılması görüşü" getirildi. Biri kalkar da "Siz daha dininizi anlayamamışsınız. Çünkü doğru anlatabilmek için anlamak gerekir, hele bir anlayın da gelin." derlerse Hocaefendi ne der acaba?

Mengüşoğlu, dinle insan ilişkisi ve bu ilişkinin yaşama yansıması ile bu konuda bilim ve felsefenin rolü hakkında der ki:

"Din; insan ve dünya ile ilgili her şeyi, insanın başından geçen bütün olayları, herhangi bir şekilde yorumlamaya, anlamlandırmaya, açıklamaya çalışır. İşte dini, bilim ve felsefeden ayıran nokta da onun her şeyi kendisine göre yorumlaması, açıklaması, her şeyi bir anlam vermesidir. Halbuki bilim ve felsefe var olan şeylere bir anlam vermekten, her şeyi yorumlamaktan ve açıklamaktan sakınır. Fakat bilim ve felsefenin durakladığı yerde, din hiç sakınmadan yürüyebilir. Böylece din bütün soruları yanıtlar, insanları teselli eder, onlara umut verir; hayatın katı yanlarını yumuşatır, kutsallaştırır.[327]"

---

[326] T.M. agy. syf: 292-293.
[327] T.M. agy, syf:291

Ve böylece, bireysel ve toplumsal sorunlar çözülemez, çözüm
süzlük kısır bir döngü olarak kalır. Çözüm arayışları bu kısır döngüde sürer gider. Bizim gibi statik toplumlar hep çözüm peşindedir. Çözümsüzlüğün nedenleri üzerinde durulmaz, aranmaz bile. Oysa, gerçek sorun, felsefeyi, bilimi ve mantığı reddetmekle başlar. Sorun, gelenekçi toplum yapımızı koruyan tutum ve düşüncenin aşılamayışındadır. Mengüşoğlu geleneklerine sıkı sıkı sarılmış bu tip toplumlara, statik-donmuş toplum diyor ve gelenekleri ikiye ayırıyor. Statik gelenek ve akıcı gelenek. Statik geleneğin, donmuş toplum yaratmasına karşın, akıcı geleneğin sosyal birliğin yaşam koşullarını olumlu yönde değiştirdiğini, dinamik olduğu için, olumsuzlukları ayıklayan yanlışlarını düzelten bir toplumsal yapı oluşturduğunu, böylece toplumun, koşullar değiştikçe olumlu yönde değiştiğini belirtiyor.

Statik gelenek toplumlarında "...insanlar, bu geleneğin katı olmasının sorumluluğunu insanlara değil o insanların ortaya koyduğu formlara" yüklediklerinden, böyle bir toplumsal yapı içindeki insanların bir araçtan, statik formların bekçisi olmaktan başka bir işe yaramayacağını belirten Mengüşoğlu'na göre," insanlar en sonunda belli bir şekilciliğin uygulayıcısı" oldukları için, bu donmuşluğun ayırdına varamazlar. Çünkü "Böyle bir şekilciliğin sakatlıkları, ancak bilim ve felsefeyle ortaya çıkıyor, kendilerini ele veriyor. "Bilim ve felsefeden uzak toplumların bu çıkmazdan kurtulmalarının olanaksız olduğunu söyleyen Mengüşoğlu, Doğulu toplumlar insanının objektif olamayacağını, "çünkü içi ve dışı bir bütün olan çocuk gibi davranmanın güç olduğunu, şekilciliğin objektif olmayı önlediğinden, ister istemez şekle göre devinerek objektifliğin terk edileceğini" vurguluyor.[328]

Ve bu bağlamda da şekilcilik, ancak gerçeğin kararmasına neden olacaktır, diyor.

Bu bilimsel açıklamalar, Gülen Hocaefendi'yle ilgili konuların anlaşılmasına yararlı olmanın ötesinde, Gülen cemaatinin bizi nasıl bir geleceğe çağırdığını anlayabilmemiz için dersler çıkarmamıza yardımcı olabilir mi bilemiyorum? Eğer olabilirse, böylece, Gülen ve cemaatinin dikkatle incelenmesinin gerekliliği anlaşılabilecektir. Ayrıca, emperyalist sistemin bizi neden din ağırlıklı bir sistem içine kilitlemek istediği ve bunun için Gülen Hocaefendi'nin seçildiği de! Çünkü o model için en uygunu Gülen ve cemaati olacaktır.

[328] T. Mengüşoğlu, agy, syf: 188 vd.

Gelişmeleri bu açıdan incelediğimizde görüşümüzde yanılmadığımız anlaşılacaktır.

Bu gerçeği, Hocaefendi'ye anlatma ve benimsetme olanağı bulunmadığını söylemeliyim. Çünkü o her konunun salt dinsel açıdan ele alınıp, İslami esaslara göre çözüleceği kanısında. Bilime ve felsefeye olumsuz baktığı için de cemaatiyle birlikte toplumsal değişimin karşısındadır. Bunun toplumsal değişime engel oluşturduğunu, yeni bir güç olarak geliştiğini söylemek doğru bir saptama olmaktadır.

Fethullah Gülen'in bu çelişkili düşünce yapısına karşın, son yıllarda giderek artan popülaritesi ve özellikle değişik kişi ve çevrelerle kurduğu ilişkiler, büyüteç altına alınmasını gerektirecek niteliktedir. Önceden de değindiğimiz gibi, bu durum Nevval Sevindi'nin de dikkatini çekmiş olmalı ki Gülen için "fenomen adam" demişti.

Bu fenomenin gerçekte toplumsal bir güç olarak geliştirildiğini görmezden gelmenin sorumluluğu taşınacak gibi değildir. O gücün hedeflerini gördükten sonra, getireceği sonuçları düşünmemek ve önlem almamak yalnız aymazlık sayılamaz. Bunun aymazlıktan öte ihanete uzanan bir sapkınlık olduğunu söylemenin görev olduğunu düşünüyorum.

Bilimin Müslümanlaştırılması

Fethullah Gülen, Papa'ya yazdığı ve ziyaretinde elden verdiği 09 Şubat 1998 tarihli mektubunda, "Bilginin tamamı Allah'a aittir ve din Allah'tandır. O halde bu ikisi nasıl çelişebilir?" diyor. Sonra bu düşünceyle doğrudan ilgisi olmaması gereken öneriyle sürdürüyor sözlerini: "İnsanlar arasında anlayışı ve hoşgörüyü arttırmaya yönelik dinlerarası diyaloğa yönelik ortak gayretlerimiz çok iş görebilir?" Tam Gülen'e göre bir anlatım. Bu diyalogla görülecek işler neleri kapsar dersiniz? Bu sorunun yanıtı, paragrafın birinci tümcesinde aranmalı diye düşünüyor insan. Bu tümcede, Hoca dinle bilimin çelişki içinde gösterildiğini ileri sürüyor ve diyor ki: "Beşeriyet, çelişen görüşleri ortaya koydukları gerekçesiyle, zaman zaman bilim adına dini, din adına da bilimi inkâr etmiştir."

Bu tümceyi başa alarak yukarıdaki aktarmayı yeniden okuyalım.[329] Hoca'nın amacını anlayabiliriz artık. Bu diyalogla, Hoca, bilimle dinin sentezini(!) yapmak

[329]Bu tümce şöyle : "Beşeriyet, çelişen görüşleri ortaya koydukları gerekçesiyle zaman zaman bilim adına dini, din adına bilimi inkar etmiştir. Bilimin tamamı Allah'tandır. O halde, bu ikisi nasıl çelişebilir? İnsanlar arasında anlayışı ve hoşgörüyü artırmaya yönelik dinlerarası diyaloğa yönelik ortak gayretlerimiz çok iş görebilir? "

istiyor. Nasıl mı? Bilimi Müslümanlaştırarak ya da bilimi yanlış yerden doğru yere aktararak. Evet yanlış okumadınız, Hoca "Bilimi Müslümanlaştırma" projesi arayışında. Kanıtını birlikte göreceğiz. Önce Hocaefendi'nin, bilimin Batı'daki yerini yanlış bulan, dahası bilimsel araştırmada maddeyi reddeden sözlerini okuyalım. Böylece onun mantık dizgesini yakalamış oluruz. Çünkü o dizgeyi bilmeden Gülen'i anlamak zor, dahası olanaksızdır. Nedeni, Gülen'in açık değil, gizli-enigmatik söz ustalığına soyunmuş bir çağdaş derviş oluşu mudur ya da Bediüzzaman'ın mantık dizgesinden mi kaynaklanıyor bilinemez!

Bu değinmeden sonra şimdi, Hocaefendi'yi dikkatle okuyalım:

"Günümüzde mevcut pozitif bilimler hemen bütün şubeleriyle, Batı materyalizmine dayanır. Batı'ya göre madde esastır... Zannediyorum ilim, bugün, oturduğu aynı zeminde oturmasına devam ettiği sürece, onu Müslümanlaştırmak mümkün olmayacaktır. Ancak bir gün, Müslümanlar, Batılılara ait mevcut kriterleri, ellerinin tersiyle itip keşfedilen her şeyi tekrar laboratuvara alıp incelemeye tabi tutabildiği ölçüde müspet neticeye ulaşmanın mümkün olabileceği söz konusu olabilir. Şu anda ilmin oturduğu zemin yanlıştır."[330]

Nasıl buldunuz Hoca'nın İslami bilim tezini!

Peki bu yanlıştan neler doğar: "Yanlışla doğruya varmak ise imkansızdır. Doğru bir maksadın vesileleri de doğru olmalıdır."

Demek istiyor ki bugün bilim yanlış yoldadır.

Doğruya varmak için ne yapılmalı sorusunun yanıtını da veriyor Hocaefendi: "Ancak bir gün, Müslümanlar, Batılılara ait mevcut kriterleri ellerinin tersiyle itip keşfedilen her şeyi tekrar laboratuvarlara alıp incelemeye tabi tutabildikleri ölçüde müspet neticeye ulaşmanın mümkün olabileceği söz konusu olabilir"miş.

Hoca'nın burada söylemek istediği, İslami bilimlerin nedensellik kuramıyla ilişkilerine değinen bir görüş olmalı. Çünkü Hoca, pozitif bilimlerin nedensellik ilkesine bağlılığını, "dalalet ve inhiraf" (yoldan çıkma ve sapma) olarak görür. Nedensellik bilimde ve yaşamda sebeple sonuç arasındaki ilişkiyi anlatır. Oysa dini öğreti sebebi kabul etmez, sonucun yalnız Tanrı tarafında oluşturulduğunu, ilk ve son ile aradaki her şeyin Tanrının eseri olduğu görüşündedir. Hocaefendi

---

[330] FG. Prizma/1, syf:60

de inancının gereği olduğu kadar, Bediüzzaman'ın halefi olarak nedenselliğe karşıdır. Bediüzzaman'ın Mesnevi adlı eserine yazdığı önsözde, üstadından aktardığı şu sözler onun bilime bakış açısını gösterir.

"Akli ve felsefi ilimlerin insana zarar verdiğini" söyleyen üstadının sözlerinden önce çağdaş, bilge bilimle kalbin sentezini yaptığı sosyolog ve tarih bilimcilerimize kabul edilen Hoca'nın şu sözlerini okuyalım:

"Bediüzzaman'ın enfes tespitlerinden biri de kalbi ve ruhi hayata yelken açmamış kimselerin, akli ve felsefi meselelerle iştigal etmesinin *(uğraşmasının)* hem bir hastalık emaresi hem de hastalık yapan bir virüs olduğu gerçeğidir." Gülen, aklın ve felsefi düşüncenin insanı doğruya götüremeyeceği düşüncesindedir. Çağının dâhisi diye övdüğü üstadı da öyle. Kulak verelim şu sözlere:

"Arkadaş! kalb ile ruhun hastalığı nisbetinde felsefe ilimlerine meyl-ü muhabbet *(sevgiye eğilim/ED)* ziyade olur. O hastalık da ulum-u akliyeye tevağğul etmek nisbetindedir. *(O hastalık da akılla edinilen bilgilere düşkünlükle paralel gelişir/ED)* Demek ki manevi hastalıklar insanları akli ilimlere sevk etmekte... Ve akliyat ile iştigal edenler de emraz-ı kalbiye müptela olmaktadır. (*Akla uygun davrananlar kalp hastalığına tutulmaktadır/ED)*"

Hoca, bunu üstadının enfes tespitlerinden biri olarak sunar. Böylece kalp hastalıklarının nedeni anlaşılmış olmuyor mu? Ama nedense Hoca bu saptamaya yeterince inanmıyor olmalı ki basından öğrendiğimiz kadarıyla, kalbinden hastalanınca doğru Amerika'da alıyor soluğu. Hem de Batı'nın materyalizme dayalı eğitim sistemiyle yetişmiş doktorlarına emanet ediyor kendini! Yoksa hoca kalbinden hasta değil mi? Oysa 1997'deki hicretinde, Hoca'yla görüşmek için ta New York'lara giden Nevval Hanım'ın yazdığına göre, kalbinin iki damarı tıkalıymış. ABD'de Cleveland Kliniğinde anjiyo olmuş. Şeker ve tansiyon hastasıymış.[331] Doğrusu anlayamadım, neden kalbinden hasta olsun Hoca? Yoksa o da selefini dinlemeyip felsefeye ve akli bilimlere mi tevağğul etti?..

Bu mantık yürütmelerle uğraşmayıp çağın dâhisini dinleyelim isterseniz. Bakın daha ne çelişkiler saptayacağız.

Hocaefendi aktardığımız paragraftan sonra "Üstadın orijinal bir tespiti daha var" der ve şöyle sürdürür: "Sebeplere riayet bir sorumluluk olsa da onlara tesiri hakiki vermek, *(sebeplere uymak bir sorumluluk olsa da, etkinliğini gerçek*

[331] N.S. agy, syf:11

kabul etmek/ED) apaçık dalalet ve inhiraf *(yanlışa düşmek ve yoldan çıkmak/ED)* onlara riayet etmenin yanında neticeyi Allah'tan bilmekse bir istikamettir.*(Bunun yerine gerçeği Allah'ta aramak doğru bir yoldur/ED)*[332]"

Ne dersiniz, Hoca üstadının bu bilimsel öğüdünü tutarak hastalığının nedenini Amerika'da arayacağına, sonucu Allah'ın takdirine dayanarak bekleseydi ya, denmez mi?

Hoca, bu orijinal tespitinden(!) sonra, üstadından şu örneği aktarıyor: "Köpek kendisini besleyenin sahibi olduğunu sanır; köpeğin sahibine gösterdiği sadakat işte bu görünüşe, yani nedenselliğe dayanır. Oysa gerçekte onu besleyen ona bu nimeti yaratan 'müni-mi hakiki *(nimetin gerçek sahibi/ED)* olan' Allah'tır. Köpek bunu bilmez, bu nedenle körü körüne sahibine bağlıdır. Ama birçok hayvan, köpek gibi değildir. Örneğin kediyi de sahibi besler ama kedi köpek kadar sadık değildir. Bediüzzaman der ki: Kedi 'Senden beklediğini alana kadar seni sever. Sonra aranızda hiçbir muarefe *(ilişki)* yokmuş gibi davranır. Ve kedi mır mırları olan 'lisan-ı hal' ile 'Ya Rahim! Ya Rahim! Ya Rahim!' diyerek ibadetini eda eder!"

Peki, bunda ne var diyeceksiniz haklı olarak. Ne olduğunu Bediüzzaman'ın "orijinal tespitinden" öğrenelim: "Kelpte hırs-ı marazi fazla *(engellenemeyen istekle dolu/ED)* olduğundan zahiri/ görünen sebeplere öyle bir ihtimam ile yapışır ki bu onun Mün'imi Hakiki'den bütün bütün gafil olduğunu *(gerçekte kendisini doyuranın Tanrı olduğunu bilmediğini/ED)* gösterir. Mün'imi Hakiki'ye karşı gafletine *(kendisini doyuranı bilmemesinin cezası olarak/ED)* ceza olarak necis/pis hükmü almıştır ki tahir *(onu besleyeni bilmemesinden dolayı ceza olarak pis sayılmış ki pislikten kurtularak temiz)* olsun. Zira hükümler, hadler günahlara keffaret olmak için vaz'edilmişlerdir...*(Çünkü kurallar ve cezalar kusura ya da suça karşılık olarak konulmuşlardır.)* Ve kelp insanlar arasında tahkir damgasını gafletine kefaret olarak yemiştir." *(Bu nedenle de köpek insanlar arasında pis iğrenilir olma damgasıyla anılır/ED)*[333]

---

[332] F.G. FF/2 syf: 212

[333] İslam'ın hak mezhep olarak kabul ettiği dört mezhepten (Hanefi, Şafi, Hambeli, Maliki) Maliki mezhebi kelpi/köpeği necis/pis saymaz. Bu konudaki bir dörtlük Hoca'nın ve üstadının mugalata içinde olduğunu anlatacaktır. "Tarih Efendi bana kelp demiş/İltifatı bu sözde zahirdir/ Maliki mezhebindenim zira/İtikatımca kelp tahirdir." Maliki mezhebi inancına göre köpek pis değildir, temizdir. Ve yine İslam'da Maliki mezhebi de hak mezheptir. Bediüzzaman'ın ve Hoca'nın çelişkisine ne dersiniz?

Bu örneklerden, Hocaefendi Batı'dan aldığı bilimi ancak sebep öğesinden arıtarak mı Müslümanlaştıracak dersiniz? Bilimi hazır reçete olarak alıp sonuçlara İslami cübbe giydirerek Müslümanlaştırması akla uygun sayılmayabilir. Hoca da zaten akla uygun olanı değil nakle uygun olanı seçmeyi önermiyor mu? Ama bunun da olmazlığını söylüyor. Şu sözlerle ne demek istiyor, bir olmazlığa işaret ediyor olmalı. "Bizim okuduğumuz fen bilimleri henüz bizim kriterlerimiz açısından sağlam bir blokaja oturtulmadı."[334] diyor ama sonuçtan umutsuz değil. Çünkü Cemaatin misyonu için yapılmayacak özveri yoktur. Bu inançla "Bu önemli misyon için de yeni inkılapçı ruh gerekiyor" diye başladığı sözü şöyle sürdürüyor:

"Onlar *(inkılapçı ruh taşıyanlar/ED)* şu anda mevcut her türlü düşünce ve anlayışı, İslami meseleler dahil yeniden kucaklayacak, Kitap ve Sünnet'le tespit edilmiş nassların dışında her şeyi yeni anlayışla değerlendirmeye tabi tutacaklardır... Bunun için de tekniğin en ileri seviyedeki imkânlarından mutlaka yararlanılmalı ve mesela, konu hadis ise, rical kitapları *(önceki büyük İslam bilginlerinin kitapları/ED)* bir daha gözden geçirilmeli, metin ve kriterlerine göre kontrol edilmeli"ymiş!

Kimlerdir o rical diyorsunuz değil mi? Hadis ilmiyle uğraşan İslam alimleri... Örneğin Buhari, İmam Beyhakı, Darekutnu gibi!

Sanırım siz de benim gibi, çağdan bilimin tekniğini anladınız. Hoca önce İslami bir çevre yaratacak ve o çevre bilimin Müslümanlaştırılması için ilk adım olacak.

Evet, böyle diyor. Çünkü ancak böylece "Kültürümüz, hakiki kültüre sahip insanlar tarafından diriltilip hayata girilecek ve yine onlar tarafından hayatiyet devam ettirilecek. Tabii böyle bir misyonu yüklenecekleri yetiştirmek de yine bizlere düşüyor"muş![335] Kimler mi bunlar? "Altın Nesil/Işık Süvarileri"... Hocaefendi'nin okullarında yetişenler...

İslâmi Bilim mi, Müslümanlaştırma mı?

Hoca'nın, bilimin doğru yere alınarak İslâm laboratuvarlarında Müslümanlaştırma yöntemi mi ya da İslâmi bilim yöntemi mi, diye soralım ve konudaki başka görüşlere bakalım:

Son yıllarda, İslâm dünyasında, bilimselliğin İslâm'la ilgisi, ya da İslâmî bilim kavramları ve yöntemleri tartışılmaktadır. Bu tartışma, felsefede ve eğitim

[334] F.G. Prizma/1, syf: 60
[335] F.G. Prizma/1, syf: 62

felsefesinde yöntem olarak ele alınmakta, konu bilimin Tanrı'nın birliğine tevhide aykırı olup olmamasından düğümlenmektedir.

Washington Üniversitesi öğretim görevlilerinden Seyyid Hüseyin Nasr, Hoca'nın, bilimin Müslümanlaştırılması olarak formüle etmek istediği konuda düşünce üreten bir bilim adamı! Onun terminolojisi olan "İslâmî Bilim" konuya daha yakın, daha çok tartışmaya açık bir kavram olmalı diye düşünüyorum.

Nasr'a göre: "İslâmî bilim, Kur'an'dan kaynaklanmış, Kur'anî vahyin merkezini oluşturan Tevhid doktrini üzerinde *(Tanrı'nın bilgi temeline dayalı/ED)* temellenmiş, bir yandan İslâmi evren tasavvuru, *(İslâmcı dünya görüşü/ED)* diğer yandan bilgi tasavvuru *(bilgi kurgusu/ED)* çerçevesinde gelişmiş bilimdir. Yoksa 'ne kadar samimi olursa olsun', herhangi bir Müslüman'ın bir bilime katkıda bulunması veya onu geliştirmesi o bilimi İslâmî kılmaz.[336]"

Bir bilimin İslâmî olmasının İslâmî evren tasavvuru/varsayımı ve bilgi varsayımına/tasavvuruna bağlıyor ancak yine temel olarak Tevhit doktrinini alıyor. Gülen Hoca, bilimin Batı tarafından saptanmış kuralların sonuçlarını yeniden laboratuvara alıp incelemeye tabi tutarak Kur'an ve Sünnete uygunluğu saptananları alıp bilimi böylece Müslümanlaştırmış olacağını düşünüyor. İkisi de sonuçta bir yerde, bir düşte birleşiyorlar gibi.

Ancak Nasr'la Hocaefendi arasında birleştirilmesi güç engel de var. Çünkü Nasr nedenselliğe karşı değil, ayrıca tarihselliğe önem veren bir bilim adamı. Nasr, İslâm aleminin bilimsel alanda ileri olduğu dönemden örnekler vererek nedenselliğin bilim için gerekli olduğu görüşünde. Nasr der ki:

"İbni Sina gibi, klasik Müslüman bilim adamlarınca da geniş bir şekilde tartışıldığı zan-kuşku *(çünkü modern bilim gözlem, araştırma, deney yöntemini kuşkudan kurtulmak için seçmiştir/ED)* varsayımlarla bilimsel etkinlik sürecinde bir yeri vardır. Bunlar gerçek nedenleri keşfetmekte ve bunları zahiri/görünür sebeplerden ayırmakta yardımcı olabilirler." Nasr'ın burada bir notu var,

[336] Prof. Dr. Seyyid Hüseyin NASR, Washington Üniversitesi Öğretim Üyesi'nin "İslami Bilim Nedir?/ What Is Islamic Science" adlı yazısı. Yazı, Mevlüt Uyanık (A.Ü. İlahiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi) tarafından çevrilmiş ve İslami Araştırmalar" dergisinin 7'nci cilt 1'inci sayısında yayımlanmıştır.

"Fakat" diyor, "zan ve varsayımlar, İslâmi bağlamda, her zaman yakînîliği/kesinliği ima eden bilimce asla yanlışlanmamalıdır.[337]"

Kuşkusuz bu görüş de tartışmaya açıktır ama Hoca'nın tezinden daha sağlıklı görünümdedir. Çünkü Nasr, modern bilimin çıkış noktasını, yani sebep sonuç ilişkisi reddetmediği gibi, onun kesin bilgiye giden bir yol olarak kullanabileceğini kabul ediyor. Ayrıca bilimdeki sürekli değişimi ve bunun bilimsel yoldan belirlenmesini, kuşkuyu, gözlemi, inceleme ve araştırmayı, deneyi ve tümevarımı kullanır. Onun bilimsel araştırmasında "akılla ilkelerden sonuçlar çıkarmak... modern bilimsel metodoloji denilen olgu ve bunun kapsayıcı bakış açısıyla temasa geçmek" de vardır.[338]

Hoca'yla birleştiği nokta, "bilginin her türünün Allah'a aidiyetiyle" ilgili. Ancak Nasr'a göre, "Allah katında zaten mevcut olan bilginin örtüsünün kaldırılması gerekir ki bunun nasıl sağlanacağı konusunda aydınlık" yok. Ama Hoca'nın çağın en büyük mütefekkiri, çağın dâhisi olarak selamladığı üstadı Bediüzzaman bunun yolunu şöyle gösteriyor. "Bu itibarla ferşten arşa, ezelden ebede kadar pek çok dairelerle alakalı işlerde insana düşen sadece ve sadece duadır... Öyle ise çocuk, eli yetişemediği bir şeyi peder ve validesinden istediği gibi, kul da acz-u fakriyle *(Tanrı'nın karşısında aciz ve zavallı bir kul olarak)* Rabbine iltica edip/sığınıp, her şeyi ondan istemelidir."[339]

Kısaca bilim de Allah'tan istenmelidir, o rahmeti bol bilimi isteyene verir. İslâm dünyası istemeyi mi bilmiyor ya da içlerinde ateistlerin de bulunduğu Hristiyanlar, bilimi akılla mı elde ediyorlar diye düşünmez misiniz? Ya da onlar gerçekten Tanrı'ya bizden daha mı yakınlar! İnsan elbet düşünüyor, peki biz hep dua ile uğraşırken, Batı bilimi kendi çabasıyla araştırıp buluyor, Tanrı neden onlara veriyor bilimi ve verileri? Şu halde ya biz dua etmesini bilmiyoruz ya da yöntem yanlış.

Şimdi, Gülen cemaatinin Türkiye'yi düze çıkaracak yöntemle çalıştığını söyleyenler bunca saçmalığa acaba ne diyecekler? Rahmetli anamın bir sözü vardı, "Her şey dua ile olsaydı gökten köpeklere kemik yağardı." Bu, duayı reddetmek değildir, önce "deveni bağla sonra Tanrı'ya havale et" anlamındaki hadisin halkımızca yorumudur.

---

[337] Prof. Dr. Hüseyin Nasr, aynı yerde, syf:11
[338] Aynı yerde, syf: 9
[339] F.G. FF/2, syf:216

Hoca'nın tezi mi? "bilimin Müslümanlaştırılması" deyimi ve tezinin, şimdilik bilimselliği tartışılmasa da, teolojideki ve pozitif bilim felsefesindeki yeri, uygulama alanı ve biçimi ancak "altın neslin ışık süvarileri"nce bulunacaktır.

Bu nedenle Gülen'in, Papa'yla el ele vererek sağlayacağı hoşgörü ortamındaki diyalogla, bilimi bugünkü yanlış yerinden alarak, İslâm dünyasının laboratuvarlarında test edip "Müslümanlaştırılması" düşüncesi gerçekleşeceğe benzemiyor. Kuşkusuz Gülen bu özgün tezini bilimselliğinden(!) emin olarak uygulamaya konulacağı anı hazırlama uğraşını sürdürecektir.

Hocaefendi, altın neslin ışık süvarilerini[340] İslâm Rönesansı'nı gerçekleştirecek bir misyonla yetiştiriyor. "Bu önemli misyon için de yine inkılapçı ruh gerekiyor." diyen Gülen şöyle sürdürüyor: "Onlar, şu anda mevcut her türlü düşünce ve anlayışı, İslâmi meseleler dahil yeniden kurcalayacak, Kitap ve Sünnet'le tespit edilmiş nassların dışında her şeyi bu yeni anlayışla değerlendirmeye tabi tutacaklardır.[341]" Ama herhangi bir konu eğer kitap ve sünnette yer almamışsa, o konu ayrıca laboratuvara girmez. Çünkü nasslar test edilemezler. Dahası, bilimin bulgularının doğru ya da yanlış olup olmadığı, kitabın düsturlarıyla denetlenecektir.

Bu sorunlara çözüm arayan Hoca, Batı ile aramızdaki bilimsel farkı, Papa ile el ele vererek kapatıp, din gücüyle Batı'yı geçeceğimiz kanısında mı dersiniz! Sanmıyorum, Gülen Papa'yı da kendi amacı doğrultusunda kullanma düşüyle mahmur!

Bu konuyu Hoca'nın bir başka düşünün yorumuyla noktalayalım: "Kültürümüz, hakiki kültüre sahip insanlar tarafından diriltilip hayata geçilecek ve yine onlar tarafından hayatiyeti devam ettirilecektir. Tabii böyle bir misyonu yüklenecekleri yetiştirmek de yine bizlere düşmektedir.[342]"

Altın neslin niçin yetiştirildiği anlaşılıyor değil mi?

---

[340] "Onun (Kitabımızın) neşrettiği nur sayesinde, niceleri kendilerini aşarak başkaları için yaşama çizgisine ulaşmış... Ve her biri, insanlığı sonsuza taşımaya azmetmiş birer ışık süvarisi olmuştur. Her şeyi sonsuzluk aşkı etrafında örgüleyen ışık süvarisi." F.G. Çağ ve Nesil/6, syf:177

[341] F.G. agy, syf: 60-61

[342] F.G. agy

Çelişkiler içinde bir derviş

Fethullah Gülen'in böylesine çelişkiler ve yanılgılar içinde olmasının nedeni ne mi ola? O, yaşamın, bilimin ve felsefenin birbirleriyle ilişkilerini reddeden, dahası felsefeyi ve pozitif bilimi kabul etmeyen bir düşünce yapısından kurtulamıyor. Ona göre tek gerçek vardır, mutlak gerçek: "Allah" ve "bilimin tamamı Allah'a aittir." Ama bilimin insanoğlu yararına kullanılmasının yöntemini bilmediği gibi, uygulama için Batı'nın elde ettiklerinin Müslümanlaştırılması gibi bilim dışı garip bir yöntem önerir ki uygulama olanağı olabilir mi bilemiyorum!

Bu görüş yüzyıllardır İslâm âleminin sımsıkı sarıldığı inanç dünyasının ayrılmaz ögesidir. Ve bu öyle bir saltlıkla korunur ki postmodern bir sistem kurma çabasında olduğu savlanan Hocaefendi bile, bilimi Müslümanlaştırma dışında yeni bir tez geliştiremez, geliştirmeyi de düşünemez. Çünkü ona göre, bilimin din ile sentezi sağlanmadıkça gerçek yerini bulamaz. İşin garibi, Hocaefendi her nasılsa, hastalandığında sağalmak için Amerika'ya uçar. Orada bilimin yanlış yerde olduğunu ve Müslümanlaştırılmadığını bile bile ya da göz ardı ederek doktor ve personele duyduğu hayranlığı övgülerle süslediği dualarıyla dile getirir. Kendini bu "mümin sıfatlı" insanlara teslim eder. Çelişkinin böylesine ne demeli bilemiyorum diyecektim ki Hoca'nın New York söyleşisinden bir bölüm geldi usuma. Hadi birlikte okuyup düşünelim:

"Mesela burada bir şeye hayran kaldım, burada mükemmel işleyen bir sistem var. Hastanede tüm doktorlar herkesin işini aynı anda yürütüyor, sizi incitmiyor. Hastanede en az yirmi doktor, otuz hemşire gördüm, biri hariç bizdeki kimi doktorların abus çehresine hiç benzemiyor onlarınki. Sıcak ve inandırıcı, güler yüzlü davranıyorlar; şimdi bu mümin ve bir sıfattır. Beriki mümin camiden çıkmıyor ama mümin sıfatlarından mahrumsa işin esprisinden mahrumdur, bütün hayatı boyunca mahrum yaşar. Bu bana çok önemli geliyor.[343]"

Hoca nedense, ABD'deki doktorların yetişme ve çalışma koşullarını, mesleklerindeki özgür araştırma ve bilimsel akılla bilimsel gerçeğe ulaşma konusundaki özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını, özlük haklarındaki farkı göz ardı ediyor. Böylece, o sistemin yerinde görmediği akla dayalı bilimin eseri

[343] N.S. agy, syf: 78

olduğunu göz ardı ederek bizim doktorlarımız ve hastanelerimizle ölçümlüyor. Sanıyor ki "her şey için mümince nitelik" yeter. Dikkat ederseniz, ölçü olarak mümince niteliği almış. Yalnız o mümince nitelikle neden Batı'nın bilimde aldığı yolu alamadık sorusunun yanıtı, ya biz asla o mümince niteliği kazanamıyoruz olacaktır ya da Batı'nın bilimsel çalışmalarının onaylanması... Bireyin ya da toplumun insanlığın yararına hayırlı bir iş yapmaları gerektiğinin altını çizelim önce. Çünkü Tanrı kitabında, en çok insana, insanlara seslenir. Peygamberimiz de Veda Hutbesi'nde tüm insanlığa seslenmiştir.

Ama isterseniz önce şu mümince nitelik üzerinde duralım. Çünkü burada da karşımıza aynı mantık çıkıyor. Bu mümince niteliğin ölçüsü, mezheplere, tarikatlara göre değişmez mi dersiniz? Evet, Kur'an ve sünnet müminin niteliklerini belirlemiştir ama uygulamayı gördükten sonra hangi ölçüde birleştirebilirsiniz ki onu alalım.

Gülen'in düşünceleri, kendi alanı içinde kalmak koşuluyla saygıyla karşılanacak bir görüş içerir. Kimsenin inancına ve düşüncesine karışmak gibi bir dünya görüşünü benimsemiş değiliz. Ama eğer bu düşünceyi bayrak gibi ele alan olursa, bize de onu eleştirmek hakkı tanınmış olur. Elbet objektif olmak koşuluyla!

Ve hemen usumuza gelen bir soruyla soruşturalım, Hoca'nın bu görüşlerini. İslâm Tanrı'nın "Ey insanlar, dininizi bugün ikmal ettim, size din olarak İslâm'ı beğendim." ayetiyle, insanlığı çağırdığı evrensel bir inanç sistemidir. Ve İslâm dünyası, bu mesaja uyan bir dünya görüşünün sahibi olmakla övünür. Bu açıdan bakıldığında, eşrefi mahlukat (*yaratılanların en şereflisi insan)* olmanın ötesinde, mümin niteliğiyle de seçilmişin seçkini insanlardan oluştuğunu kabul etmesine karşın, İslâm alemi "Allah'ın yanında olan bilim" neden doğrudan alamıyor dersiniz?

Bir başka anlatımla, örneğin tam bir İslâmca yaşam örneği olan Hocaefendi bir tıp bilgini, bir astronomi bilgini olamıyor. Sen hem bilginin yerini bil hem de ona ulaşama. Bunlardan birinde bir yanlışlık yok mu?

Oysa, İslâm âleminin birey ve cemaat olarak Tanrı'ya olan bu yakınlığın gereklerini, yerine getiremediği ileri sürülemez kanısındayım. Çünkü Hoca'nın

inanç sistemlerini bozulmuş olarak gördüğü[344] ve beğenmediği(!) ama elde ettikleri bilimsel verilerden ve teknolojiden yararlandığımız Batı, nasıl oluyor da Hoca'nın Allah'ın yanında olduğunu söylediği bilimi, bizden önce alabiliyor? Bu tür bir sorgulamayı beğenmeyenler çıkacaktır. Sakın ola ki küfre saptığımız düşünülmesin. Çünkü bizim çok kuvvetli bir dayanağımız var.

Bilimi Çin'den almak

İsterseniz konuyu bir de o açıdan sorgulayalım. Ünlü ve sahih bir hadise dayanarak yapacağız bu sorgulamayı! Peygamber, "İlim Çin'de de olsa alınız." buyurmuş. Bu hadisin sahihliği[345] konusunda da tartışma bulunduğunu sanmıyorum. Peki, Peygamber "Bilimi Çin'de de olsa alın." buyruğunu verirken Çin'in semavi ve kitaplı dinler[346] sisteminin dışında bir inanç ya da ahlak sistemi içinde olduğunu bilmiyor muydu? Sanırım hiçbir mümin, Peygamber'in bu hadisini yadsıyamadığı gibi, onun bilgisizliğini de ileri süremez. O halde, konu bir başka açıdan ele alınmalıdır. O da Tanrı'nın aklı sürekli öne çıkaran ve insanın Kur'an'daki "aklını kullan" emrine ya da Peygamber'in "İslâm akıldır." sözüne göre düşünüp davranması gerektiği gerçeğidir. Bilim, değil mi ki akılla ve aklın bilimsel gerçeği araştıran ve doğayı, çevreyi, yaşamı, sürekli inceleyen yöntemle elde ediliyor. O halde aklı, bilim ve bilimsel gerçekler için bağımsızca kullanmak da Tanrı'nın, "aklınızı kullanın" emrinin kapsamında olamaz mı?

İslâm dünyası, din gibi bilimin de insan yaşamı için gerekli olduğunun bilinciyle, Peygamber'in bu hadisine uymuş olsaydı, bugünkü duruma düşmezdi. Bilimin Allah'tan geldiğini ve ona sıdk-u sadakatle *(tam bir inanç ve dolu bir kalple)* yalvararak bilimsel gerçeği elde edeceğini düşündüğü için geri kaldığını anlamıyor. Anlayabilir miydi? Bu sorunun yanıtı, koşullu olarak "evet" olacaktır. Koşulu da çok yalındır, bu sorunun yanıtı: Medrese kafasından vazgeçip aklı bağımsız olarak kullanmayı öğrenmekten geçer!

Ama kolay değil medrese kafasından vazgeçmek. Örnek mi? Hocaefendi'nin inanç ve düşünce dünyasıdır. Denilecektir ki yalnız ülkesinde değil dünyanın

---

[344] İslam inancına göre, Musevilik ve Hristiyanlık da özü itibarıyla temelde İslam esaslarına uygundur. Ancak sonradan sapmalar olmuş ve bozulmuştur. Eskilerin deyimiyle İslam dışındaki semavi dinler muharref (tahrif edilmiş)tir. Bu nedenle Tanrı, İslam dinini son din olarak indirmiş, tüm insanlığı bu çatı altına çağırmıştır. Onlar da ehli kitaptır ama sistem bozulduğu için kurtuluşu İslam'a gelirlerse yakalayabilirler.

[345] **Sahih Hadis:** Kuşkuya yer vermeyecek kesinlikte, Peygamber'in buyruğu ya da işlerinden biri olan hadis, sahih olarak kabul edilen hadistir.

[346] Tevrat, İncil ve Kur'an gibi Tanrı'nın öğretilerini tanıyan dinlere kitaplı din adı verilir.

dört bucağında eğitim kurumları açan Hocaefendi'nin, bilime bakışından nasıl kuşku duyulabilir? İlk bakışta doğru bir yargı ama yüzeyi biraz deştiğimizde karşımıza nasıl bir manzara çıktığını örnekleriyle gördük. Hoca'nın o okulları hangi destekle açtığı, destek aldığı gücün küresel amaçları bilindiğinde ortaya gerçeğin çirkin yüzü çıkıyor... O okulların düşünsel ve amaçsal alt yapısı olan Işık Evlerin hangi nedenlerle açılmış olduğu, okul eğitimi dışında ne tür bir eğitim verildiği de saptanmamış mıydı? Işık evler dışında ne tür bir eğitim verildiği de saptanmamış mıydı? Işık evler dünyanın geleceğini kurtaracak(!) bir kuşak yetiştirme yuvalarıdır. Ve medrese eğitimi verilmektedir.

Dünyanın dört yanında çağdaş eğitim kurumları açtığı savıyla alkışlanan Gülen'in çağdaş eğitimden ne anladığı, özlemini çektiği eğitim kurumu nedir derseniz, yanıtı hiç de iç açıcı olmayacaktır. Yanıtı Gülen'in yapıtlarından alalım.

Evet, Hoca'nın düşündüğü ve önerdiği eğitim medrese eğitimidir.[347] Der ki eğer gerçek bir eğitim aranıyorsa, Nur Risaleleri temel alınmalıdır. Risalelerin anlaşılarak öğrenilmesi, kişinin dünyası ve ukbası-ahreti için geniş ufuklar açar! "Eğer risaleleri anlayabilseydik, medrese ve tekyeler bekleneni verirdi. Ama maalesef onu ilzam için kullandık ve malzeme durumuna düşürdük." Buna göre, Osmanlı'nın geri kalış nedeni medreseler olamazdı. Geri kalışımızın nedeni medresenin göz ardı edilmesiydi. Peki, "Osmanlı'nın yıkılışında medreselerin rolü olmuş mudur?" sorusunun yanıtı Hoca'nın medreseye ve medrese eğitimine olan bağlılığını anlatmaya yeter sanırım. "Medrese, akl'i ve şer'î ilimlerin talim edildiği yerdir. O hem aklı, hem kalbi, hem de vicdanı kanatlandırdığı günlerde gerçekten fonksiyonunu eda ediyordu. Zaviyeler ise, Efendimizin *(sav)* ruhani hayatının temsil edildiği mukaddes Allah evleridir.*(.....)* Bu ili mübarek müessesenin millet-i İslâmiye'ye *(İslâm dinine diye okuyun)* olan hizmetleri hiçbir zaman inkâr edilemez. *(.....)* yani medrese ve tekyeler bizzat Osmanlı'yı yıkan güçler değildir. Aksine onlar Osmanlı'yı ayakta tutan dinamiklerdir. Ancak kendileri yıkılınca onlara dayalı olan devlet de ister istemez çökmüştür.[348]"

İşte ışık evler, "mabed, mektep, tekye, zaviye ve kışla"nın verdiği eğitimi veren kutsal yerlerdir. Şimdi bu kısa ama belgeye dayalı sorgulamadan sonra Gülen'in medrese mantığı dışına neden çıkamadığı daha iyi anlaşılabilir diye düşünüyorum. Misyonunun temel dayanağı da budur.

---

[347] F.G. AGT/4, sayfa: 193-198

[348] F.G. AGT/4, sayfa: 193 vd.

İ'LA-YI KELİMETULLAH

VE

FETHULLAH HOCAEFENDİ'NİN STRATEJİK HEDEFLERİ

"Cihad, bugün hemen herkesin anladığı şekliyle İ'lay-ı Kelimetullah yolunda mücadele etmenin adıdır."

"Pozitivist ve rasyonalist cereyanların, bırakın Batı dünyasını, İslâm dünyasını da abluka altına aldığı düşünülecek olursa, bu insanlara İslâmî mesajların götürülebilmesi cihadın o dar kapsamı içinde olmayacaktır. Onlara karşı cihad, onların kabullenmiş oldukları sistemlerin temel esaslarını teker teker ele alıp İslâm'la mukayesesini yapmak suretiyle gerçekleşecektir ve öyle gerçekleşme mecburiyetindedir."

"Biz cihadı terk ettiğimiz günden itibaren içimizde fırkalar türedi ve şu anda bütün mevcut fırka ve fraksiyonlar ta o devirde atılan menfi tohumların cehennem zakkumlarının neşvü nema bulmuş şekillerinden başka bir şey değildir."

"Şüphesiz müminde uyarılması gereken en yüce duygu, cihad duygusudur. Cihad duygusuna sahip olmayan insanlar, mezar taşlarından farksız sayılırlar."

"Gerçek diriliş cihadla gerçekleşir."

"Dini mübini İslâm'ın hâkimiyetinin devamı ve Müslümanların zilletten kurtulup, izzetle yaşayabilmesi için cihad bir vecibedir."

"CİHAD ALLAH'IN EMRİDİR"

Fethullah Gülen, İslâm'ın bayrağını en yüce burçlarda dalgalandırmak, bir başka deyişle, İ'lay-ı Kelimetullah/Tanrı'nın adını yüceltmek için kendini ve cemaatini görevli saymakta ve bu amaçla örgütlenmektedir. O, kurduğu hasbiler kadrosuyla peygamberane bir coşku içinde "Devlet-i Âliye rolünü oynayacağı düşündedir.[349]" Bu amacın gerçekleşmesi için cihada soyunmuş

[349] FG. Çağ ve Nesil/6 syf:108- 109.

"Bugüne kadar İslâm dünyasına göz açtırmayan ve belini doğrultmasına fırsat vermeyen zalim ve gaddar güçler, az dahi olsa, bunu hissetmiş olacaklar ki şu anda fevkalade bir korku içindeler. Bugün milletimizin, Asya'daki mağdur ülkeleri, hatta

olup bu kendine seçtiği misyonun doğal bir uzantısıdır. Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." hadisini gerçekleştiren mümin olmak düşündedir. Vaazları, yazıları ve sohbetlerinin bu amaca hizmet olduğuna inananlar, onun cemaatini oluşturmuşlardır. Cemaatin motive edilmesinde, Gülen'in coşkulu ve etkili vaaz ve sohbetleri, yaz kampları gibi çalışmalarının etkili olduğu gerçeği kabul edilmelidir.

Cemaat bu amaçla örgütlenmenin ikinci aşaması olarak ışık evlerin kurulmasını omuzlamış ve bu evlerde önceleri, İmam Hatip Okulu öğrencilerini cumhuriyet karşıtı düşünceler çevresinde eğitmiş; 1985'ten sonra başlayan çalışmalar, giderek İlahiyat Fakültesi öğrencilerini içine alacak biçimde genişletilmiştir. Hoca'nın nitelemesiyle ışık evler:

"...Müslümanlığın yeniden bir kez daha gönüllere duyurulmasında adeta minare şerefeleri gibi bir vazife görmüşlerdir... Yaşanılan talihsiz bir dönemde, *(Cumhuriyet dönemi diye okuyun/ED)* art arda açılan bu evler, o döneme, yeniden talih ve şeref kazandıracaklardır... Mabede giden yolların kapatıldığı bir zaman diliminde[350] Allah (cc)'ın "şimdilik adım bu evlerde yükselsin ve anılsın"

---

mazlum İslam dünyasını arkasına alıp, bu çok geniş coğrafyada Devlet-i Âliye rolünü oynayacağını düşündükçe bu hasmı âlemin uykuları kaçıyor ve yeni işgal stratejileri planlıyor, kendi hesabına ittifak senaryoları hazırlıyor ve bizim hesabımıza da akla hayale gelmedik ihtilaflar ve ittifak mizansenleri tanzim ediyor." İnsan istemeden, 'bak sen hele' demeden edemiyor. Gülen aynı bölümün sonunda hazırlığın çağın gereklerine göre bir kere daha gözden geçirilmesini "...mabed-mektep-kışla arasındaki kopukluğu gidererek varlık ve bekamızın bu temel dinamiklerini yeniden hayata geçirmek ve gelecek adına planladığımız dünyayı kendi değerlerimiz üzerine bina etmektir. Hem de hiçbir mantıkî boşluğa meydan vermeden kendi değerlerimiz üzerine bina etmektir." diyor ve şöyle sürdürüyor: "Bundan sonrası için de kendini milletine adamış, maddi-manevi her türlü beklentiye kapalı, bitip tükenmek bilmeyen bir aşkla dopdolu, imanlı, azimli, ümitli bir hasbiler kadrosuna ihtiyaç var. Elindeki büyük projeleriyle ülkeyi bir baştan bir başa imar etmeye kararlı, büyük düşüncelerin, büyük tasarıların fikir mimarları... Ve gurubları, tulular gibi değerlendiren, (güneşin batışını, yeni bir güne doğuş olarak değerlendiren/ED) çevre karardıkça daha da bir şevklenen, engeller ve manialar çoğaldıkça peygamberane bir azimle coşan hasbiler kadrosuna..."
(Bu satırlarla Hüseyin Gülerce'nin girişte yer alan lider beklenen liderin niteledikleri arasındaki ilişkiyi okurlarımın duyarlığına bırakıyorum.)

[350] Bu sözün yalın anlamı şudur: O şerefsizlik içindeki dönem, (yani cumhuriyetin ilk yılları) bu evler sayesinde şeref ve talih kazanacaklar; mabede yani camiye giden yolların kapatıldığı o dönemde Tanrı bu evleri mabetlerin yerine koymuş ve ışık evleri camiden üstün saymıştır. Bu vurgulamaların hepsi de geçek dışı. Gülen'in cumhuriyet

izniyle serfiraz, *(başı yukarıda, benzerlerinden üstün olan/ED)* içinde kitapların okunduğu, hakkın müzakere edildiği müstesna mekânlardır.[351]"

Bu bir misyon adamının seçtiği hedefe yol açmada ve o yolda yürüyecekleri belli kalıba oturtmadaki ustalığının göstergesidir. Din gibi stratejik bir ögeyi amaç olarak seçip amaca giden yolu aynı konuyla açmak ve buna peygamber vesayası/mirasçılığı adını vermek, bir stratejik başarı değil de nedir? Din öyle bir stratejik öge ki çoğu kez yanlış amaçlara yönlendiğinde bile, toplumun karşı çıkması güçleşmekte ve yığınaktaki başarı sonucu etkilemektedir.

Cemaatini, dinin ilahi atmosferinde yoğuruyor, bireysel kişiliklerini cemaatin kolektif bilinci içinde eritip yönlendirilecek kıvama geliyor. Bu oluşumun nasıl gerçekleştiğini Hocaefendi'den dinleyelim:

Önce yine ondan bir saptama: "Şimdilerde, ülkemiz, bağlı bulunduğumuz dünya ile beraber bir kısım değişim ve dönüşümler sathı mailine girmiş sayılır.[352]"

Neden mi işaret ediyor bu gelişmeye, yanıtı aşağıda:

"Bir kere değişim ve inkılap dönemlerinde fertler, normal zamanlardaki durumlarından daha farklı bir hal alır. Belli istikâmette hareket eden, bir yerlere varmak isteyen, çevresindeki her şeyi de alıp aynı yöne sürükleyen, kitlenin ayrılmaz bir parçası olarak tamamen ferdilikten sıyrılır ve maşeri *(duygu, düşünce ve eylemde bireysel değil, ortak hareket eden/ED)* bir varlık haline gelirler."(*) Peki, ne olur o zaman:

"Artık böyle zihni *(düşünsel/ED)* bir değişiklik geçiren bu insanlar, akıllı-uslu fert mantığı değil de kitle mantığının tesirinde hareket eder ve onun direktifleriyle oturur kalkarlar.[353]" (**)

Fethullah Gülen'in, gerçek bir taktik ve strateji ustası olduğunun kanıtı da işte burada! Yukarıda da değindiğimiz gibi, din gibi gelmiş geçmiş en önemli

---

düşmanlığı o derece ileri ki yalan söylemeyi bile doğal sayıyor. Çünkü camilerin kapısı hiçbir zaman kapatılmamış ve yollarına engel konulmamıştır.

[351] F.G. Prizma/2, syf: 11-13

[352] F.G. Çağ ve Nesil/6 sayfa: 101

[353] (*),(**) F.G. Çağ ve Nesil/6, syf: 98-99

stratejik bir konuyu, insanları amacı doğrultusunda sevk ve idare edebilmek için kullanan din ulusu (!) denilen adam işte bu. Hiçbir ihtirası olmayan adam, yalanı dolanı sevmeyen adam bu mu?

İnsanları kendi düş dünyası için motivasyona sokmak, güdülenebilir kılmak, inançlarını sömürerek bireysel kişiliklerini kendi amacı doğrultusunda eritmek insanlık anlayışıyla bağdaşır mı?

Bu insanların ortak değerlerden edindikleri kişiliklerinin bir başka yönünü şöyle vurguluyor: "Bunlar, her zaman ümitle yaşar... Ümitlerine göre idealize ettikleri plan ve projelerini destekleyecek, gerçekleştirecek maddi-manevi dinamikleri değerlendirmede kusur etmezler... Bütün bunlardan sonra da ihlasa mazhariyet *(Tanrı'nın birliğine bağlılık, güven/ED)* ve Allah hoşnutluğu dışında hiçbir beklentiye girmez."(*)

Bu insanlar cemaatin ortak bilinciyle hareket ettiklerine göre birer robot sayılmazlar mı? İnsanın böyle bir konuma sokulması Kur'an'ın emirlerinden midir? Yanıtı Hoca'dan:

"Bunlar, aynı zamanda boş birer teslimiyet insanı da değillerdir. Allah'a tevekkül, teslimiyet ve tefvizleriyle beraber, çevrelerinde olup-biten hadiseler karşısında son derece duyarlı, duyarlı oldukları kadar da infiallerinde keskin ve kararlıdırlar.[354]" (**)

Hoca ve cemaati, işte böyle bir hazırlıkla, hedeflerine giden yolda ilerlemekteler.

Işık evler / Dünya fethinin mimarları

Gülen'in örgütlenmesinde cemaatin çok önemli bir ögesi, dahası geleceği olan gençliğin yetişmesi, yetiştirilmesi önemli bir konudur. Okullar ve eğitim kurumları bunun için açılmıştır. Hoca cemaatini ve amacı için yetiştirmeyi planladığı yeni kuşakları, kendi saptadığı bir yöntemle seçiyor. Geleceği kucaklayacak kuşakları, hasbiler kadrosunu belli bir inanç ve ideali gerçekleştirmek için hazırlıyor. Kendi seçtiği yerlerde eğitiyor ve onları Allah için hizmet etmenin kazandıracağı yüce hedeflere yönelterek motive ediyor/güdülüyor. Ve ilginçtir, bu konuda asla ivecen davranmıyor. Dahası

[354] (*),(**) F.G. Çağ ve Nesil/6, sayfa: 102

ivecenliği önlüyor. Her adımını seçtiği hedefe giden yolda dikkatli atıyor. Bu dikkatin cemaatin her bireyince de gösterilmesini istiyor. Örneğin:

"...her şeye rağmen, bu istikamette hareket ve hamlelerin bir kısım komplikasyonları da olabileceği endişesiyle hep tedbir ve temkinle yürünmeli, gençlik heyecanı ve maceracıların sorumsuzca davranışlarına meydan verilmemelidir. Hem öyle meydan verilmemelidir ki onur ve gururlarımızın rencide edilmesi karşısında bile, yüce mefkûremiz adına heyecanlarımızın ağzına sabır fermuarları vurulmalı ve diş sıkıp her şeye katlanılmalıdır.[355]"

Yönteminin akılcı olduğu kuşkusuz. Oysa salt akla dayanmanın, insanı küfre götürdüğü kanısında ama yeri geldiğinde kendisi aklı bilinçle kullanıyor ama bağlılarının kullanmasını istemiyor. Ola ki ona çelişkilerini dayatırlar ve yenik düşer.

Hoca'nın dilinde ışık evler gelecekte, İ'lay-ı Kelimetullah için savaşacak Işık süvarilerinin yetiştirildiği "müstesna/olağanüstü ve kutsal" yerlerdir.

Işık evlerde yetişenlerin niteliklerini şöyle sıralıyor Hocaefendi:

İşte bu ışık komplekslerinde yetişen ruh ve mana erleri, ruhta, manada dünya fethine giden bu yolda, Allah'ın, varidat adına kendilerine vermiş oldukları ışıkları, bomboş dimağlara boşaltarak onları mamur edeceklerdir." (*)

Gencecik çocukların ya da çocukluktan gençliğe ayak basmışların, Tanrı adına yüce bir amaç için seçilmiş oldukları inancı, o gençleri seçilen hedefe koşmalarına yetecektir. Diyor ki:

"Öyleyse bu evler; yolsuz-yöntemsiz, değişik cazibe merkezlerine göre kendini şekillendiren şabloncu nesillerin mamur edilip kendi ruh ve mana köklerine dönmelerini sağlayan birer tezgâh veya birer mekteptir." (**)

Bu bağlamda ışık evler "Dünya fethinin plan ve projelerinin üretildiği, metafizik gerilimin sürekliliğinin sağlandığı ve neticede üstadın *(Bediüzzaman'ın/ED)* 'hakiki imanı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir' dediği türden yüreği pek, imanı çelik insanların yetiştiği mekânlardır.[356]" (***)

---

[355] F.G. Çağ ve Nesil/6, sayfa: 103

[356] (*),(**),(***) F.G. Prizma/2, sayfa:12

Işık evler ve daha sonra okullar, kolejler ve yükseköğretim kurumlarıyla, Hoca, geleceğin cihat erlerini, altın neslin ışık süvarilerini, özetle hasbiler kadrosunu, yetiştirmenin ilahi çabası içindedir. Bu bağlamda eğitim hizmetinin ana amacı biçimlenmektedir. O hasbiler kadrosu, "elindeki büyük projeleriyle" önce ülkesini mamur edecek ve sonra "Dünya fethinin plan ve projelerini" uygulamaya sokacaktır. Çünkü onlar büyük düşüncelerin büyük tasarıların fikir mimarlarıdır.

Örgütlenmede eğitimin ve eğitilmiş kuşakların, hele belli bir amaç için motive edilmiş insanların rolü, sıradan inançlı bir kişiye göre elbet daha etkin, daha ağırlıklı olacaktır.

Amaç, cihattır, 'İ'la-yı Kelimetullah için cihattır.

Bunun için önce kendi ülkende sağlam olarak yere basacak ve sonra yeryüzü mirasçılığı görevinin hazırlığını yapacaksın. Fethullah Gülen'in yaptığı budur. Ona göre "Türkiye'nin kendi konumu itibarıyla geliştirebileceği her ses, her soluk adeta bir yankı merkezinde bulunuyormuş gibi etraf-ı âleme/her yöne aksedecektir. Buradan bir ses versek dünyanın değişik yerlerinde hemen yankı bulacaktır. Ve hususiyle uzun zaman bağlı bulunduğu bir ruha, Türkiye'deki bu seslere, müstağni *(uzak, çekingen/ED)* kalmayacaktır." Bu düşüncelerle, Gülen, önce Türkiye'yi istediği düzene oturtacak ve sonra dünya dengesine el atacaktır. Çünkü Hoca'ya göre, İslâm'ın sesinin yankılanmadığı bir dünyanın dengesi kurulamaz.

Gülen bu arada bu işin ekonomiyi bilmeden ve ekonomik güce ulaşmadan yapılamayacağını bildiği içindir ki eğitime verdiği ağırlık kadar, ekonomik gücü de elde etme becerisini göstermektedir.

Öte yandan, maddi güç olarak sırtını ABD'ye dayamış ve "Amerika dünya gemisinin dümeninde olan bir milletin adıdır." söylemiyle, küreselleşen dünyada, ABD'nin gücünü teslim ederek koltuğunun altına sığınmıştır. Daha da ileri giderek çalışmalarında ABD'nin desteğini aldığının açıklamaktan çekinmemiştir. Ne diyordu: "Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler, buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki

şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse, kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[357]"

ABD'nin, Hocaefendi'nin bu misyon için örgütlendiğini bilmediğini, yine bu doğrultuda onun bir cumhuriyet ve Atatürk düşmanı olduğunu bilerek kucak açtığını düşünmemek gerçeklere göz yummak olacaktır. Bu bağlamda, her zaman ve her yerde, önce kendi çıkarını düşünen bir dünya gücünün, Hoca'dan yararlanmanın yollarını düzenlediği de bir başka gerçektir.

İşte bu karşılıklı çıkar ilişkisi, Hoca'nın kendine seçtiği misyona yeni bir misyon daha eklenmesiyle katlanmıştır. Hocaefendi, ABD'nin desteğiyle İ'lay-ı Kelimetullah için hazırlanmakta, ABD'de onun bu düşünden yararlanarak dünyanın dört bucağında kendi dili ve ekonomik gücüyle küreselleşmenin temelini atmaktadır. Ayrıca Ilımlı İslâm'ı Türkiye'de Hocaefendi eliyle yerleştirerek Mustafa Kemal Cumhuriyeti'ni ve Mustafa Kemal düşünce ve aksiyonunu sona erdirmeyi düşünmektedir. Bizim misyon içinde misyon diye nitelediğimiz işte bu çıkarlar sarmalıdır.

Fethullah Hoca'nın ABD ile ilişkileri sanırım, Ilımlı İslâm teziyle birlikte, 1990'ların başlarında gündeme girmiş olmalı. Bu ilişkinin gün yüzüne vurumu, 28 Şubat kararlarından sonraya rastlar. Ve bu açıklamayla Gülen, bir yandan cemaatine güven verirken bir yandan da amacına giden yoldaki engellere Amerikan sopasını göstermek istemiş olmalı.

1995'teki Ufuk Turu'yla böylesine çıkışı, o dönemde, Başbakan olan Çiller'in ABD'nin güvenilir adamı olması kadar, arkasını dayadığı güce olan güveninden de kaynaklanmış olmalıdır sanırım.

Şimdi o ilk çıkışın öyküsünü ve açılımını kendisinden dinleyelim ve yorumlamaya çalışalım.

UFUK TURU

"Uzun yıllar bir ipek böceği gibi dutluğunuzda kozanızı örerken, şimdilerde alımlı bir kelebek gibi uçuşa geçtiniz. Bu uçuş nereye?"

[357] N.S. agy, syf:39

"Yaşım 16-17 olmasına rağmen, İslam'ın aleyhine gördüğüm bu düşünce beni feverana sevk etmişti. Kurşunlu Camii'nin önünde kafiyeyi ezberlerken sağa sola gelir ve dünyayı başparmağıma taksalar da çevirsem diye hayal kurardım."

"Bu hedef herkes için değişik olabilir. Fakat ben 12-13 yaşlarında Erzurum Kurşunlu medreselerinde ders görürken, bir elimde Arapça kitabı, diğer elimde harita olur ve 'Allah'ım bir zamanlar olduğu gibi, dünya muvazenesinde sözü dinlenir bir ülke haline tekrar nasıl gelebiliriz?' der, çocuk yaşımda bunun planlarını yapardım."

"Bazı kimselerin şahsımıza ait bir durumdan ötürü bize reaksiyonları olabilir. Bizim anlatacağımız her şey onlarda aksi tesir yapabilir. Bu durumda kalkıp bir hak ve hakikati ona anlatmamız, kabul etmekle ziyan edecek, biz de bir hakkın kabulüne mani olduğumuz için kendi adımıza zarara uğrayacağız. Bunun çaresi o mevzuyu ona bizim değil de bir başkasının anlatmasıdır."

II
UÇUŞ NEREYE?
HANGİ UFKA DOĞRU?

Fethullah Gülen, 1995'ten sonra zaman zaman görsel medyada, daha çok gazete ve dergilerde ama hep kendi seçtiği bir konuda söyleşiler ve basın açıklamalarıyla sık sık toplum önüne çıkmaya başladı. Öyle ki ilgilenmediğini söylediği siyasal alanda da adı hep gündemde ve ilk sıralardaydı. 28 Şubat'tan sonra bile gündemde kalmayı başardı sayılır.[358] Ancak bir ilk var, milat sayılacak önemde bir söyleşi var ki bunun Fethullah Hoca hareketinin yeni aşamasında ilk adım olduğu ilk sorudan anlaşılıyor. Sonradan "Ufuk Turu" adıyla kitaplaştırılan bu söyleşi, umulmadık yerlerde yankılandı. Ufuk Turu'ndan çıkarak Hoca'nın hedefine ulaşmak için seçtiği taktikleri ve stratejik dünya görüşünü sorgulayalım diyorum.

[358] Aylık Power dergisinin Mart 1998 sayısında yayımlanan bir araştırmaya göre, son yıllarda adından en çok söz edilenler listesinde Refah Partisi'nin kapatılmasına paralel olarak yıldızı parlayan Fethullah Gülen ise yüzde 4.4 ile en çok konuşulan kişiler listesinde ilk üçü takip ediyor. (Bize göre Hoca'nın yıldızının parlamasıyla RP'nin kapatılması arasındaki bağlantı doğru değildir, Hoca'nın hakkı yenmiş)

Ufuk Turu insanın usuna hemen şu soruyu düşürüyor: "Uçuş nereye, hangi ufka doğru?" diye soruyorsunuz. Sorunun yanıtını birlikte araştıracağız. Yalnız şu kadarını söyleyelim, "Ufuk Turu" bir söyleşiye konulan 'ad' olmanın ötesinde, Hoca'nın hedefini de işaret eden mesajlar içeriyor. Göreceğiz ki Hoca'nın ufku düşünebildiğimizden de geniş. "Güneşin doğup battığı her yer" o ufkun içinde! Ve Hocaefendi'ye göre bu peygamber "vesayası"dır. *(vasiyeti)*[359] Fethullah Gülen hareketinin misyonu bu vasiyeti yerine getirmektir. Ve Hoca, daha çocuk yaşlarında bu misyonun fıtratında olduğunun ayırdına varmıştır. (!)

Dünyayı parmağında çeviren çocuk

Hocaefendi, söyleşinin ilk sorusu ve yanıtıyla kendisinin Peygamber emrini yerine getirme misyonuyla yola düştüğünün altını çiziyor. Söylem, bu iddialı çıkışın bir büyük adımın habercisi olma savıyla yüklü. Böylece, kendini izleyenlere ve topluma bir değişik olayla ve bir olay adamın yeni çehresiyle karşı karşıya bırakılacağı mesajı verilmek isteniyor! Hele bu söyleşiyle ilgili değerlendirmelerden sonra, Hoca'nın yalnız amacını işaretle kalmadığı, o amaca giderken izleyeceği yolu ve taktiklerinin kimi ipuçlarını da bilinçle açıkta bıraktığını düşünmeden edemiyorsunuz... Böylece bir sessiz yürüyüşle başlayan yolculukta, yine gürültüsüz ama hedefe doğru emin adımlarla yol alışın ilk ayak seslerini duyuyorsunuz. Çünkü Gülen, cemaatin ve bu bağlamda toplumun nasıl güdüleneceğini *(motive edileceğini)* iyi bilen bir vaiz. Ayrıca hedefine giden yolu kendisini izleyen cemaatiyle yürüyeceği mesajını veriyor. Onun bu çıkışı bir uzun yürüyüşün açığa çıkan ilk adımlarıdır! Kendince koşulları hazırlanmış; yetiştirilen altın neslin ışık süvarileriyle güneşi zapt etmeye gidecek! Hedefe ancak eğer "bir muhalif rüzgar esmezse", çeyrek yüzyıl sonra varabileceğini hesaplıyor.[360]

Gülen'in hem iyi bir strateji hem de iyi bir taktik ustası olduğunu saptamıştık. Şimdi söyleşinin o iddialı ilk sorusunu bu açıdan dikkatle okuyalım:

---

[359] Vesaya: "Bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şeyler." Ferit Develioğlu, Osmanlıca Türkçe Sözlük, Aydın Kitabevi 11. Baskı, 1993, syf: 1148. Vesâyâ'yi Müçtemia: Bir zat tarafından yapılmış birçok vasiyet

[360] "Öyle inanıyoruz ki şayet bir muhalif rüzgar esmezse milletimiz; tarihi tekerrürle açılan yollarda devletler muvazenesindeki o muhteşem yerini bir kere daha alacaktır ve Hakk'ın inayetiyle bunu önlemeye kimsenin gücü yetmeyecektir." F.G. Çağ ve Nesil/4, sayfa:

"Uzun yıllar bir ipekböceği gibi dutluğunuzda kozanızı örerken şimdilerde alımlı bir kelebek gibi uçuşa geçtiniz. Bu uçuş nereye?[361]"

O ilk sorunun tek başına mesajlar taşıdığına işaret etmiştik. Şimdi o mesajları çözmeye çalışalım. Geçmiş çalışmaları ipekböceğinin koza örmesine benzetmek, uçuşu da kelebek uçuşuyla örneklemek ilginç bir giriş! Sorunun mesajlarından biri burada. Bu mesajla gözlerden uzak, bir ipekböceği çalışmasının gizi içinde başlayan cemaat hareketinin böceğinki gibi sanatsal sabır ve beceriyle örülen kozadan uçuşa hazır bir misyon adamı çıkardığına işaret edilmektedir. İpek böceği, kozası ve kelebek simgeleriyle verilen mesajın hareketin toplumsal huzura dikkat edeceği anlamını taşıdığı söylenebilir. Ama bu huzurun karşılıklı ödünlere bağlı olduğuna işaret eden Hoca'nın sözlerine dikkat edilerek...

Çünkü ipek böceğinin kozasından ipeğin elde edilişinde bilgi, dahası teknolojik bilgi ve beceri gerektiği gerçeğinden çıkarak düşünülmelidir bu sorunun yanıtı.

Sorunun yanıtını ve Hoca'nın hedefini söyleşi sırasındaki bir başka soruda da buluyorsunuz ama isterseniz önce bir başka söyleşiden yapacağımız kısa bir aktarmayla başlayalım. Hoca "Küçük Dünyam" adıyla yayımlanan bir başka söyleşisinde, nasıl bir uçuşu düşlediğinin, nasıl hazırlandığının (!) ipuçlarını veriyor. Küçük Dünyam'dan seçeceğimiz sözlerin altını çizelim. Çünkü bugünün Fethullah Hocası'nın çocukluktan gençliğe adım attığı medrese eğitimi sırasında nasıl bir yaşam sürdüğünü ve neler düşlediğini bilmeden bugünün ve hedefini anlayamayız. Bu sözleri okuduğumuzda insan, atalarımızın "adam olacak çocuk..."la ilgili sözlerini düşünmeden edemiyor. Hoca, Kur'an'ın Latin harfleriyle yazılmasına ilişkin bir öneri karşısındaki tepkisini şöyle anlatır:

"Yaşım 16-17 olmasına rağmen İslam'ın aleyhine gördüğüm bu düşünce beni feverana sevk etmişti. Kurşunlu Camii'nin önünde Kafiye'yi[362] ezberlerken sağa sola gider gelir ve dünyayı başparmağıma taksalar da çevirsem diye hayal kurardım."[363]

---

[361] Eyüp Can, Ufuk Turu, Milliyet Yayınları, 1995

[362] İbn-i Hâcib'in Arap gramerine ait meşhur eseri. (F. Develioğlu, aynı yerde, syf:480)

[363] Latif Erdoğan, Küçük Dünyam-Fethullah Gülen Hocaefendi, AD Yayınları, Eylül 1995, syf: 55 (Gülen'in kendi ağzından yaşam öyküsü olan bir söyleşi)

Buralarda altı çizilmesi gereken, Gülen'in o yaşlarda dünyayı parmağında çevirme düşüncesi içinde olduğuna ilişkin sözleridir.

Bu düşün bir başka versiyonunu okuduğumda acaba hangisi doğru diye düşünmeden edemedim. 1995 Eylül'ünde "Küçük Dünyam" adıyla yayımlanan söyleşide, 16-17 yaşlarındayken "dünyayı başparmağında çevirme" isteğiyle hayal kurduğunu söyler. Bu tarihten iki yıl sonra, 1997 yılı Ocak ayının 27'nci günü Sabah gazetesinde yayımlanan bir başka söyleşide 12-13 yaşlarında "dünya muvazenesinde söz sahibi olmak" gibi daha stratejik bir düşüncenin planlarını yaptığından söz edecektir. Böyle bir düşüncenin ve bunun planlanmasının o yaşlarda bir çocuğun yapacağı iş mi; dahası "dünya muvazenesinde etkili olma" gibi bir stratejik kavramın anlamını bilir mi diye düşünmez misiniz? Ama Hoca böyle bir düşünceyi, "fıtratında gizli, doğuştan gelen bir hedefe" bağlıyor. Bunun olur ya da olmazlığı üstüne düşünmeyi erteleyip Hoca'nın Sabah gazetesindeki söyleşisinden eğitim ve okullarla ilgili soruya verdiği yanıtı okuyalım.

"Açılan okullarla olan münasebetime gelince, her insanın gönlünde yatan bir aslan, fıtratında gizli, doğuştan getirdiği bir hedef vardır.

Bu hedef herkes için değişik olabilir. Fakat ben 12-13 yaşlarında Erzurum Kurşunlu medreselerinde ders görürken bir elimde Arapça kitabı, diğer elimde harita olur ve 'Allah'ım bir zamanlar olduğu gibi dünya muvazenesinde sözü dinlenir bir ülke haline tekrar nasıl gelebiliriz?' der, çocuk yaşımda bunun planlarını yapardım."[364]

Bu söyleme kişinin fıtratından/doğuştan gelen ve o günkü kişiliği nedeniyle kendini aşan hedefe yönelik sözlere dikkat edilmelidir. Bunun olmazlığını düşünüyor olabilirsiniz. Ama tarihte böyle kişiliklerin örnekleri olduğunu unutmayalım. Örneğin Mustafa Kemal de daha yüzbaşı rütbesinde Osmanlı'nın sonunun geleceğini, bu olayda kendisinin rolünü ve cumhuriyetin kurulacağını arkadaşlarına söylememiş miydi? Denilecektir ki Mustafa Kemal bu sözleri söylediğinde olayların nasıl değerlendirileceğine ilişkin bilgi birikimine sahipti. Bir kurmay yüzbaşı olarak tarih bilinciyle yaptığı değerlendirmeler sonunda

[364] 27 Ocak 1997 tarihli Sabah gazetesinde yayımlanan Nur harekatı başlıklı dizi yazıdan.

söylemiştir. Doğru ama onun arkadaşları arasında sivrilmesinde doğuştan gelen bir nitelik yok mudur?

Hoca'nın doğum tarihi söylediğine göre 1938'dir (!) Bu önemli bir tarih, Hocaefendi diyor ki: "Atatürk'ün fani yaşamdan ayrıldığı tarihte, onun yanlışlarını düzeltecek bir çocuk doğuyor ve Tanrı onu, Mustafa Kemal'in tarih sahnesinden uzaklaştırdığı Osmanlı'yı canlandırma misyonuyla donatıyor." Yoksa 12-13 yaşlarında bir çocuğun böyle, boyunu aşan hedefleri olabilir mi? Hoca daha o yaşlarda yalnız kendi dünyasını değil, o dünya dengesindeki rolünü düşünen bir kişilik olduğunu, *-kendi deyimiyle-* fıtratında taşıdığı bu misyonla vurguluyor. Bu vurgunun elbet bir amacı olmalı! Şimdi yukarıdaki sorunun yanıtını arayabiliriz. Erzurum'da doğan çocuğun yıllar sonra cemaatiyle dünya dengesindeki rolüne nasıl ve kimlerden destek arayarak soyunduğunu izleyerek…

Bunu "bu uçuş nereye" sorusunun yanıtını arayarak başlayalım. "Ufuk Turu"ndaki bu soru Hoca'nın 13 yaşında dünya dengesindeki yerimizi almak için yaptığı planlara dayanarak daha ileriki yaşlarında da dünyayı parmağının ucunda çevirme girişimi için uçuşa hazırlandığını mı anlatmak istiyor dersiniz?

Bunu Hoca'nın düşlerinden biri olarak da yorumlayabilirsiniz. Hoca çokça düş görür ve onun dilinde düşler yaşama yön veren öğeler içerir. Hoca'nın düşle düşünceyi karıştırıp karıştırmadığını kim bilebilir?

Bir haritadan çıkarak düşünmek

Eyüp Can *(söyleşiyi yapan, Gülen'in yetiştirdiği gençlerden biri)* soruyor: "Gazetelere de yansıdı, odanızda büyük bir Osmanlı haritası vardı. Duyduğumuza göre, 'Ufkumu sınırlıyor bu harita.' diyerek kaldırtmış ve yerine bir dünya haritası astırmışsınız.[365]"

Aslında bu bir soru değil, sıradan bir gazetecilik de yapılmıyor, çerçevesi önceden hazırlanılmış bir amaca yönelik konuşmadır beklenen. Çünkü bir kişinin odasındaki haritayı değiştirmesi kendisini ilgilendirir. Konuya bu açıdan bakarsak gündeme neden getirildi diye sorgularız. Ama konuyu açmanın özel bir amacı varsa durum değişir. *-ki bu yanıttan da anlaşılıyor-* Hoca geçmişten geleceğe düşünce ve eylem dünyasının arka planını sergiliyor.

[365] Eyüp Can, agy, syf:63

Gülen'in geleceğe yönelik planlarını içeren ilginç yanıtı okuyalım:

"Osmanlı haritası da aslında çok geniştir. O gün için ulaşılabilen en geniş sınırlara ulaşılmış... O harita sadece Osmanlı sınırlarıyla muhattı *(çevriliydi)*. Bu haritanın üzerine ben 'kendi çizgilerimi' 'vesaya'yı *(vasiyetleri)* ve mahzun ülkeleri ekledim.[366]"

Burada bir noktayı öne çıkaralım. "Osmanlı sınırlarıyla çevrili haritaya kendi çizgilerimi ekledim." sözlerine dikkat edelim. Nedir dersiniz kendi çizgileri? Güneşin doğup battığı her yeri işaretlemiş olmalı değil mi? Kendi çizgileri, vesaya ve mahzun ülkeleri kapsar. Tutmayın Hoca'yı, Mesihliğe soyunmak az iş değildir elbet.

"Mahzun ülkeler mi?" sorusuna Hoca "Bu deyimi silip ümitli ülkeler de" denileceğini, "bu ülkelerin *(sanırım Orta Asya ülkeleri olmalı/ED)* artık ümitli ülkeler olduğunu" söylüyor ve harita üzerindeki düşüncelerini şöyle sürdürüyor:

"O eski harita aslında ümidi yıkılmış, yeis içinde hiçbir şey yapamaz düşüncesine mahkum edilmiş, belli paradoksların cenderesine itilmiş ve buna kendini de inandırmış insanımız için bir ümit kaynağıdır." Bir tür övünme payı taşımıyor mu? Yalnız övünme mi? Hoca'nın cumhuriyete yönelik saldırılarından biriyle karşılaşıyoruz. "Belli paradoksların cenderesine itilmiş ve buna kendini de inandırmış insanımız için umut kaynağı"ymış o harita! Aslında umut kaynağı Hoca'nın kendisi ama alçak gönüllülüğü (!) kendini hep "Rabbinin aciz kulu" olarak nitelemesi, kişiliğini öne çıkarmayı engelliyor mu ne? Hayır engellemiyor? Çünkü öncü olmak onun fıtratında, yaradılışında gizli!

Dikkat edilirse, bu sözlerin yer alması için önceden hazırlanmış bir senaryoyla karşı karşıya olduğumuz anlaşılır... Hoca misyonunun ipuçlarını veriyor. Harita değişikliğini vesayaya bağlıyor. Ve bir başka hedef kavramla tanıştırıyor bizi. Söyleşinin bu bölümünün başlığına alınan sözlere dikkat edelim:

"Yeryüzü, yeryüzü mirasçılarınındır." Bu, Hoca'nın sık sık söylediği kavramlardan biridir. Buradan vesayayı getiriyor gündeme; yukarıda anlamını açıkladığımız bu sözcük, "bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği

[366] Eyüp Can, agy, aynı nerde

şeyler" demekti. Konuyu aydınlatabilmek için şu sorular da yanıtlanmalıdır: Nedir bu "yeryüzü mirasçılığı"? Kim kimin mirasçısıdır? Mirasçılığın kaynağı nedir?

Bu Kur'ani bir kavramdır. Yani Tanrı, insanı yeryüzünün mirasçısı sayıyor. Hangi insanı derseniz yanıtı yine Kur'an'da. Kur'an'a göre "İnsan Tanrı'nın yeryüzündeki halifesidir." Enbiya Suresi'nin 105'inci ayetinde:

"Ant olsun ki Tevrat'tan sonra Zebur'da da yeryüzüne mutlaka salih kulların varis olacaktır, diye yazdık." söylemiyle belli nitelikteki insanlar yeryüzüne varis kılınmıştır. Hoca buradan çıkarak Hz. Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." Sözlerini vesaya olarak kabul ediyor olmalı. Ki böylece Peygamber'in mesajını taşıma yükümlüsü sayıyor kendini. Bu nedenle de Osmanlı'nın sınırlarını gerçekleştirmek istediği misyonu açısından yetersiz buluyor. Usunuzda sayısız sorular birbiriyle yarış ediyor olmalı! Yeryüzü mirasçılığının sınırları nerede başlar, nerede biter? Buradan ne anlaşılacaktır, yeryüzünün mirasçılarının nitelikleri nedir? Evet, salih kullar kavramını bir yandan misyonuna dayanarak yapıyor öte yandan cemaatini güdülüyor *(motive ediyor)*! Günümüzde yeryüzünün mirasçıları olarak kendi cemaatini görüyor. Denilecektir ki nereden çıkarıyorsun bunu? Hoca'nın sözlerinden. Okuyalım:

Eyüp Can soruyor: "Bunun ölçüsü nedir?" Değil mi ya, yeryüzünün ne kadarını istiyor Hoca! Yanıt, misyon uçuşunun ikinci aşamasını ya da asıl hedefi işaret ediyor. Ama Hoca açgözlü değildir çünkü "Kimsenin toprağında, ülkesinde gözümüz yok." der ve şöyle sürdürür:

"Fakat Allah'ın bize ihsan ettiği şeyleri her yere götürme, herkesin ruhuna üfleme, ruhumuzun ilhamlarını başkalarının sinelerine boşaltma manasında dünyanın her yerinde gözümüz var, kalbimiz var. Kalbimiz bütün dünya için atıyor.[367]"

Peki, nedir bu ufkun açılım alanı, nereye kadar gider? Çünkü kişi bir kez Tanrı adına iş yapmaya kalkışmasın, artık Tanrı'nın emri gereği duramaz, yeni hedefler seçer ve gidebileceği yere değin gider:

"Hiçbir yer bu noktayı nazardan *(görüş noktasından/ED)*, gözümüzün taalluk sahası *(ilgi alanı/ED)* dışında kalmayacaktır." diyor Hocaefendi. Neden mi? "Bu

[367] Eyüp Can, agy, syf:65

Efendimiz'in İslam adına idealize ettiği düşüncenin dışında değildir. Zira o buyuruyor ki: "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." Bu söylemin kendini bu alanda misyon sahibi sayan bir kişi için önemini iyi kavramalıyız. Çünkü "Günümüzün insanları da 'davay-ı nübüvvetin *(peygamberlik davasının/ED)* varisleri sözüyle ifade edeceğimiz önemli misyona sahiptirler. Yani, yeryüzünün günümüzdeki mirasçıları da peygamberlik davasının varisleri sayılırlar.[368]" Bunun salt sıradan dinsel bir mesaj olduğu ve görevin de tebliğle sınırlı olduğu sanılmamalı. Çünkü daha sonra Hoca bu misyonun içeriğini bakın nasıl dolduruyor. "Bize düşen görev" diyor, "bu mesajı götürmek, dünyanın iktisadi, siyasi, kültürel hayatına katkıda bulunmaktır." Bir kez daha okuyalım isterseniz: "Dünyanın iktisadi, siyasi, kültürel hayatına katkıda bulunmak."

Ama ne yazık ki Gülen burada da yanılıyor bize göre çünkü Hoca'nın misyonunu dayadığı Hz. Peygamber'in "Mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." sözleri sahih bir hadis mi? Eğer bu sahih bir hadis değilse *-ki olmayabilir-* bu takdirde misyonu kutsal bir dayanaktan yoksun kalıyor demektir. Bir an için bunun sahih hadis olduğu kabul edilse bile bu hadisle kimseye bir görev verilmiş değildir. Peygamber "ulaştıracaksınız" demiyor, "ulaşacaktır" diyor. Bunu ulaştıracak olanlar şöyle bir ecir *(dinin verdiği bir tinsel ödül/ED)* alırlar, sevap kazanırlar gibi özendirici bir sözcük de yok. Bu nedenle Gülen'in yanlış bir yorumla kendine misyon biçtiği anlaşılıyor demek yanlış olmayacaktır.

Mesih Misyonu mu?

İşte, yanıtı bulunması gereken önemli bir soru. Çünkü Hoca kimi gizemli sözlerle Mesih misyonuna talip olduğunu ima ediyor diye düşünüyorum. "Mesih bir gün mutlaka nüzul edecektir, o Muhammedi bir ruha inecektir, Muhammedi ruh İslami bir ölçüdür, Mesih bu ölçüyü arar." derken neye işaret ediyor, onu arayalım şimdi!

Hoca'ya göre: "Müslüman daima, tavr-ı leyyin, hal-i leyyin, kalb-i leyyin, vicdan-ı leyyin, kavl-i leyin *(Yani, yumuşak tavırlı yumuşak huylu-uysal, kalbi ve vicdanı merhamet dolu, yumuşak sözlü/ED)* olmak zorundadır." Ona göre bu "Muhammedi bir ruh kalıbına dökülme" halidir ve İslami bir ölçüdür. "Bu ölçüler içinde Hz. Mesih'in ahir zamanda yeryüzüne inmesi ve ümmet-i

[368] F.G. Prizma/1, syf: 198

Muhammed'den birine iktida etme *(tabi oma, uyma/ED)* meselesini, onun, Muhammedi ruhtaki mevcud adalet, ref'et *(merhamet/ED)* ve şefkatiyle ayrı bir buuda çekmesi şeklinde anlamak mümkündür. "Hoca bu nüzulün *(inişin)* nasıl olacağını da anlatıyor. Kulak verelim: "Hz. Mesih, ahir zamanda, ahiretin en ücra köşesinde de olsa o önemli misyonu eda etmek için, mutlaka nüzul edecektir. *(dünyaya inecektir/ED)* Nüzul edecektir ama içinizde şahs-ı manevinin muhtevi bulunduğunu *(içinizde taşıdığınız manevi kişiliğin)* mana ve ruha nüzul edecektir.[369]" Bu satırları dikkatle bir kez, bir kez daha okuyalım. Ne diyor, "İçinizde taşıdığınız şahs-ı manevinin muhtevi bulunduğunu mana ve ruha nüzul edecektir." *(Sizlerden ruhunda Mesih'e uygun öz taşıyan -kişiliğe - birinin ruhuna inecektir/ED)* diyor. Yani iniş/nüzul tensel değil ruhsal/tinsel olacaktır. Hoca'yı dinleyelim isterseniz. "Evet o, bu manaya ve bu ruha kalıp olmak için inecektir. Eğer o ruh yoksa ceset olarak gelmesinin bir manası olmaz zannediyorum." Bu sözlerin bir başka anlamı şudur: "Bu cemaatten biri, cemaatin yardımıyla, Mesih gibi, yeryüzünü bir daha bozulmayacak biçimde düzeltecektir." Bu sözler cemaate söyleniyor. Bu cemaatin önderi Hoca olduğuna göre, Mesih ona *(iktida edecek-ruhuna)* inecek olamaz mı? Onda tecelli edemez mi? *(Onda görünemez mi?/ED)*

Peki, Mesih gelecek, ne yapacak dersiniz? Bizlerden bir beklediği var mıdır? Bizler ona nasıl yardımcı olabiliriz? Sorunun yanıtını yukarıda alıntı yaptığımız Prizma/1 adlı yapıttaki şu ilginç satırlarda arayalım: Hoca: "Öyleyse diyor " geleceği kucaklamayı planlayanlar (yani hoca ve cemaati) oturup onu bekleyeceğine, kendilerini ona asker olarak yetiştirme gayreti içine girmelidirler. Ta ki geldiğinde, asker yetiştirme zahmetine katlanmasın. *(Hoca'nın eğitime, özellikle ışık evlere neden önem verdiği anlaşılmıyor mu?/ED)* Zaten o başkalarının ekstradan beklediği icraatı da ancak o zaman yapabilir. Bir başka ifadeyle, "O; Şam'da ak minareden indiği gün ak atına binsin, gelip Sultan Ahmed'in şadırvan avlusuna girsin, her kılıç sallayışında birkaç puthaneyi[370] yerle bir etsin[371] sonra da Sultan Ahmed'in minarelerinin

---

[369] F.G. aynı yerde syf: 24-25

[370] Burada sözü edilen puthane, cumhuriyet yönetimidir. Çağ ve Nesil dizisinin 5'inci kitabından aktaracağım şu satırları dikkatle okuyalım: "Aman Allahım, kurup putlaştırdıkları, uğruna neler neler feda ettikleri kendi sistemleri adına bu ne vefasızlık, ne insafsızlık." Hoca bu sözleri, "acaba bizde de Cezayir örneği yaşanır mı" kuşkusu içinde olanların, diktatörlük ya da şeflik yönetimi düşündüklerini, bunun ise inkâr cephesinin yıkım olduğunu açıkladıktan sonra söylüyor. Günler Baharı Soluklarken, Çağ ve Nesil/5 T.Ö.V. Yayınları, 1996, syf:14

[371] put ve puthane Bediüzzaman'ın şu sözleri ılığında değerlendirilmelidir.
Bediüzzaman, Emirdağ Lahikası adlı kitabının 214'üncü sayfasında Kurtuluş Savaşı sırasında Ankara'ya çağrıldığını ve yüksek fikir beyan etmesi istendiğini anlatır: "Hem Ankara'da divan-ı riyasetine girip bana bağırarak 'Seni buraya çağırdık ki bize yüksek

arasındaki ipe tıpkı mahya gibi getirip kılıcını assın... İnsanlar kıyamete kadar bu muhteşem zafer sembolü mahyayı seyretsin.[372]"

Bu gelişme Hoca'nın 12-13 yaşlarında yaptığı planın ya da 16-17 yaşlarındaki düşler dünyasının bir ürünü mü bilemiyorum. Ama görüntüdeki o yumuşak tutumun, merhamet gösterisinin aldatıcı olduğu anlaşılmıyor mu?

Şimdi eğri oturup doğru konuşalım. Sen hal-i leyyin, kavl-i leyyin gibi deyimleri sık sık yineleyerek sözüne güvenilirliğin, hoşgörünün, merhamet gösterilerinin, Muhammedi ruhun gereği olduğunun altını çizerek başladığın sözü; bir gün, cemaatten birinin ruhuna inecek olan Mesih'in kılıcına bırakmanın çelişkisini nasıl gidereceksin? Çünkü Mesih gelerek kılıcıyla puthaneleri yerle bir edecek sonra kılıcını Sultanahmet Camii minareleri arasına mahya gibi asacak. Öyle ki asılan bu kılıcı, insanlık zafer sembolü olarak kıyamete değin seyredecektir. Bunun bir şiddet, hem de kıyamete değin sürecek bir şiddet olduğunu gizleyebilir misin? Öyle ki kıyamete değin sürecek bu şiddetle, "Muhammedilikteki itidalin üstünde hatta belki bazılarınca dengesizlik olarak görülecek şekilde ileriye götürülerek "dövene elsiz, sövene dilsiz ve gönül kıranlara gönülsüz olmayı[373]" nasıl bağdaştıracaksın. Nerede kaldı o Muhammedi ruh, bir takiye miydi? Bu durumda irşad ve tebliğde, sıradan bir zorlamanın ötesinde, kılıç gibi bir şiddet simgesine baş vurulduktan sonra "medenilere galebe ikna iledir" *-uygar insanlara üstünlük inandırarak sağlanabilir-* ilkesiyle hareket edildiği ileri sürülebilir mi?

Burada söz konusu olan, zorlamanın ötesinde bir şeydir ve adı şiddettir. Öyle bir şiddet ki ya kılıçla ölüm ya da Mesih'in yolunu seçme gibi bir ikilem dayatılmaktadır.

Oysa Kur'an'a göre , "Dinde zorlama yoktur.", yani kişiyi zorla İslam'a çağırma yasaktır. Zorlama irade özgürlüğünü yıkacağından, böyle bir girişim dinin emirlerine karşı gelmekle eştir. Yine sahih hadise göre, başkalarını isyan

---

fikir beyan edesin. Sen geldin, namazadair şeyler yazıp içimize ihtilaf verdin.' Ben de onun hiddetine karşı dedim ki: Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur. Dehşetli bir put kırdım." Put, bu sözlerden esinlenerek Atatürk'e saldırı için kullanılmaktadır. Yani Atatürk "put"tur.

[372] F.G. Prizma/1, syf: 25-26

[373] "Eğer bir meseleyi bizim anlatmamız bir kısım bir kısım vicdanlarda tepkiye sebep olacaksa 'Hakkın hatırı âlidir.' diyerek o meseleyi başkasına anlattırmak hoşumuza gitmelidir. Bu itibarla insanlara kim nüfuz edip herhangi bir meseleyi daha iyi anlatacaksa herkes onun için konuşma zemini hazırlamalı ve diğerleri de dinleyenler arasında bulunmaktan rahatsızlık duymamalıdır." F.G. AGT/3, syf: 176-177. (Hoşgörü, iftar yemeği gösterileri, söyleşileriyle ilgili görüş saptamalarının bu açıdan değerlendirilmesi gerektiğinin altını çizmek isterim.)

ettirecek zorlama, başkalarını günaha teşvik sayılır ve yasaktır. Çünkü doğru eğriden ayrılmıştır, yani neyin doğru neyin yanlış olduğu bellidir. Ayet ne diyordu: "İsteyen, doğruyu isteyen, sonucuna katlanmak koşuluyla yanlışı seçer."

Görülüyor ki Hoca'nın "İnsanlığın ruhuna üflemek, ruhumuzun ilhamlarını başkalarının sinelerine boşaltmak, dünyanın yaşamına katkıda bulunmak" gibi ilk anda ılımlı yaklaşımı içeren sözlerle idealize ettiği çağrıların, düşten yaşama geçirilmesinde zorlamanın ötesinde şiddet, dahası ölüm korkusu yaşatılıyor. Konuyu biraz daha açalım diyorum.

Söyleyeceklerini Başkalarına Söyletmek[374]

Göreceğiz ki Hoca 'ali himmet' peşindedir, hayrette sınır tanımaz ve cemaatini bununla motive etmektedir. Bu çabanın nedenlerini anlamak için Hoca'nın misyon anlayışını kendi sözleriyle açmak, dahası aşmak gerektiğini düşünüyorum. Hoca'ya göre, dün himmet 'Muhammedi anlayış içinde hayatını örgüleyen bir mümin için..." söz konusu olamaz! Böyle bir mümin, her zaman doyma bilmeme kuşağında yaşar. Onun gözü Kur'an'ın ifadesiyle 'helmin rezid-daha yok mu' anlayışıyla hep ötelerdedir. Bu anlayış seviyesine ulaşmış biri için "hizmet hesabına doyum yoktur... Hatta bir gün yeryüzünü bütünüyle ışığa boğsa ve her tarafı aydınlatsalar, bu defa göklere merdiven dayama yollarını arar ve 'daha yok mu' derler. İhtimal bir daha yeryüzünün bozulmaması ve ifsat edilmemesi için, şerir ruhlarını önünü alma yollarını araştırırlar...[375]"

Hoca'nın ne denli gizlemeye çalışsa da içindeki cumhuriyet düşmanlığının boyutunu, ihtirasın büyüklüğünü, o ihtirasın yaratacağı şiddeti saklayamadığını görüyoruz. Öyle ki 16-17 yaşlarındaki şiddetli bir öfkeyle yükselen, yıllar geçtikçe artan ihtirasını, Mesih'in kılıcına sığınarak doyurma peşinde. Ama o doymazlığı seçtiği için, kılıç da yetmeyecektir.

Bu doymama, Hoca'nın dünyasında, hedefine aldığı Peygamber'in mesajını sonsuza taşıma olarak biçimleniyor. Bu düşünceye meşruluk kazandırmak için tarihsel dinamikler yaratma çabasına düşüyor. Ve örneği tarihte, İslam'ın kılıçla yayıldığı günlerde arıyor."Ashab-i kiram, efendilerimiz... Nerede bir kara parçası var olduğunu duymuşlarsa oraya gidelim demiş ve hemen yollara dökülmüşler.[376]" derken de Peygamber misyonunu gerçekleştirme çabasında olduğunun altını bir kez daha çiziyor. Bu ali himmet olmanın gereğiymiş! Hoca da ali himmet peşinde olduğuna göre, Hz. Muhammed'in mesajını güneşin

[374] F.G. AGT/3, syf: 176-177
[375] F.G. Prizma/1, syf: 28
[376] F.G. aynı yerde, syf: 28

doğup battığı her yere götürecek demektir. Dün himmet sahipleri bunu anlayamazlar. Çünkü "Dün himmet olanlar *(işlevin en aşağısını yapanlar/ED)* için hiçbir şey yapılmasa da Müslümanların camilere girip çıkmaları, Ramazan orucunu tutmaları, zekat, sadaka ve kurbanları bir ölçüde dini hayat adına normal görülebilir.[377]"

Görülüyor ki Hoca, Müslümanların dinsel görevlerini, normal düzende yapmalarını yeterli bulmuyor, bundan hoşnut değildir. Bu nedenle de "yurtta barış dünyada barış" ilkesini reddeder. Bunun toplumu uyuşukluğa düşürdüğü kanısındadır. O ister ki Osmanlı'nın dört kıtaya at koşturduğu gibi, yeryüzünün mirasçıları olarak, Peygamberce bir misyonla, onun mesajını taşıyan bir sistem kurulsun. Çünkü irşad görevi "himmeti, ali himmet olarak *(en üst düzeyde/ED)* yapmayı" emreder. Çünkü bu nitelikteki kişiler hizmette doyuma ulaşamazlar. Bunu Hoca'nın düşü olarak yorumlayalım mı diye düşünüyorum ama düş mü ya da evren mesaj taşıyan Tanrısal bir misyon mu diye sormadan da edemiyorum.

İsterseniz Ufuk Turu üzerine düşüncesini açıklayanlardan birine Çetin Altan'a kulak verelim. Altan diyor ki:

"Bugüne kadar yaptıkları ve tavırlarıyla Fethullah Hoca, benim saygı duyduğum bir insan. O yüzden ulu orta şeyler söylemek bize yakışmaz. Olaylara bakışı ve kişiliği gerçekten ilginç bir insan. Mesela kendisiyle yapılan Ufuk Turu'nda, kaldırın şu Osmanlı haritasını, ufkumu daraltıyor deyip yerine, Dünya haritasını astırması Hoca'nın evrensel bir bakış ve evrensel değerler ortaya koyan düşüncelerini tüm insanlığa aktarmayı planlayan geniş perspektifli bir insan olduğunu gösteriyor... Fakat Fethullah Hoca'nın birçok insandan ayrılan esas bir özelliği var ki onu da belirtmek gerekir. Hoca dünya egemenliği peşinde koşan bir insan değil.[378]"

Acaba öyle mi?

Çetin Altan'ın düşünce dünyası, eskiden materyalist değer yargılarına göre biçimlenirdi. Zaman onu değiştirmiş olabilir; söze başlarken Hoca'yı tam olarak değerlendiremeyeceğini söyleyen Altan'ın, sonra da Hoca'nın kişiliğini evrensel değerler taşıdığından söz ederek övmesine ne demeli bilemiyorum! Altan, harita olayından etkilenmişe benziyor. "Osmanlı haritası ufkumu daraltıyordu, onun için dünya haritasını astırdım." sözlerini evrensel bir bakış olarak görüyor. Buna göre bu, eksik bilgiye dayalı yanlış bir değerlendirme! Ya Hoca'nın 13 yaşlarındaki "dünya muvazenesinde etkili olma" planlarını ya da Peygamber'in

[377] F.G. aynı yerde, syf: 27
[378] E.C. aynı yerde, syf: 166-167

vasiyeti *(vesayası)* gibi doğruluğu tartışmalı ve İslam'ın temel ilkelerine aykırı bir söylemden çıkarak misyon edinme çabasını bilseydi ne derdi dersiniz.

Hoca dünyanın yaşamına katkı sağlamak istiyor. Amacı, böylece dünya dengesini düzenlemek. Nasıl olacak bu iş? Mesih'in, puthaneleri yerle bir ettikten sonra Sultanahmet Camisi minareleri arasına asacağı kılıcıyla mı? Muhammedi bir ruhla mı? O Muhammedi ruhun hangi tezahürüyle-görünüşüyle?

Dünya dengesine etken olmayı amaçlayan ve İslam'ın adalet anlayışı, barış anlamı taşıyan selam niteliğiyle, insanlığın huzur dünyasına katkı sağlamak isteyen misyonu mu evrensel mesajdır! Mesih ruhuyla ya da hepsiyle mi; hangisiyle katkı sağlayacaktır dünya dengesinde? Bu çalışmada görüleceği gibi bu katkı, insanlığın İslam diniyle şereflendirilmesine bağlıdır. Çünkü Hoca'ya göre insan ancak Müslüman'sa 'insan-ı kamil' *(tam insan)* olur. Anlaşılan tüm insanlığı batıldan/dinsizlikten, İslam gerçeğine çağırmakta kararlı. Peki kitabımızın kabul ettiği Kitaplı-Semavi din mensupları/bağlıları ne olacak? Onlar, kendi inançlarında direnirlerse, Mesih'in kılıcı mı gösterilecek! Yani şiddet mi girecek işe?

Nasıl olacak bu katkı dersiniz? Hem hiçbir yerde gözünüz olmayacak hem de her yere göz koyacaksınız. Dahası kalbiniz bütün dünya için atacak! Peki, bu derviş rintliğiyle söylenmiş sözün o coğrafyaya girmeden uygulandığının tarihte örneği var mı? Hoca'nın hep örnek verdiği Osmanlı, dua ile nereleri almış; girdiği topraklardan hiçbir şey almadan mı dönmüş ya da oralara ne vermiş ki Hoca almadan verebilsin? Fatih'in İstanbul'u fethettiği gün, mollaların "Fetih duamız berekâtıyla gerçekleşti." sözlerine karşılık olarak kılıcını gösterip " bunun hakkını yemeyin" dediği bilinir. Peygamber'in bile, gerçek çabalarla dahası savaşla elde ettiklerini, Hoca dua ile mi elde edecek ki dünya haritasını asma olayını Çetin Altan gibi, gerçekçi bir yazarımız, Hoca'yı "evrensel bir bakış ve değer ortaya koyan" dahası "düşüncelerini tüm insanlığa aktarmayı planlayan" bir din adamı olarak betimleyebiliyor. Çetin Altan, söyleşiyi okumuş olsaydı, diyalektik mantık ve tarih bilinciyle olmazları saptar, dünya görüşüne uymadığını düşündüğüm bu konuda o değerlendirmeyi yapmazdı. Böyle bir olayı, söylenceye göre ancak, Kitaplı dinlerin beklediği Mesih gerçekleştirebilir. Yoksa Hoca gerçekten Mesih mi?

Hoca, eğer Mesih ise, onun misyonuyla gelmişse elbet sözümüz yok. O zaman dünya haritası da az gelir evrenin haritası asılmalıdır. Hoca'nın tevazuuna/alçak gönüllüğüne de bu yakışır elbet!

Alçakgönüllü bir cihan egemenliği düşü

Bu gerçekler karşısında, Hoca'yı tevazu/alçak gönüllülük örneği olarak selamlayanların, tevazudan ne anladığını merak etmez misiniz?

Hoca'nın hizmette, ali himmet göstergesi aradığını görmüştük. Bu niteliktekiler, Ufuk Turu'nun 64 ve 65'inci sayfalarında gösterilen, sınırları çizilen hedefe yönelmiş misyonun sahibidir. O hedef tüm insanlığı tevhid dinine-İslam'a çağırmak, İlay- Kelimetullah sancağı altında toplamaktır. Çünkü ona göre insanlık hastadır. Onu sağaltacak reçete, Bediüzzaman'ın geçmişte Türkiye'ye sunduğu ama ilgi görmeyen reçetedir. Bu görev alanının sınırları bellidir! "Güneşin doğup battığı her yer." Sanırım ay da vardır bu sınırın içinde, ne bileyim Mars ya da tüm evren! Bakın nasıl açıklıyor misyonunu:

"Evet bizler," diyor Hocaefendi, "dünyanın içine düştüğü bunalımda onun derdine deva olup yatağa düştüğünde oksijen olmalıyız. Ruhlarına girip ölecekleri zaman sun'i dahi olsa yaşamlarını temin etmeliyiz.[379]"

Bunu nasıl mı yapacak? Açıklamalarından bu "nasıla" anlaşılır bir yanıt bulunamıyor. Dua ile mi, bir başka yolla mı? Belli değil! Ama şurası gerçek ki Hoca ancak çocuklara verilen yapboz oyunundaki gibi, düşüncelerini serpiştirdiği kitaplarından toplanacak parçaları bir araya getirerek oluşturulacak resim okunarak anlaşılabilir.

Ne diyordu, "ölçüsü nedir" sorusuna verdiği yanıtta:

"Kimsenin toprağında gözümüz yok." diye başlıyor ve hiçbir şeyin gözünün ilgi alanı dışında kalmayacağını söylüyordu! Çünkü genellikle böyle bir söylemin sonunda bir fakat, ancak gibi sözcük gelir ki bu sözün tam tersi bir hükme götürür insanı. O hükmün gerekçesi vardır. O gerekçe hükmün kesin kes uygulanmasını zorunlu kılar. Örneğini Hoca'da görüyoruz.

"Kimsenin toprağında gözümüz yok. Fakat Allah'ın bize ihsan ettiği şeyleri her yere götürme, herkesin ruhuna üfleme, ruhumuzun ilhamlarını başkalarının sinesine boşaltma manasında dünyanın her yerinde gözümüz var, kalbimiz var. Kalbimiz bütün dünya için atıyor."

İşte yine Tanrısal bir emir ve Tanrı'nın misyon verdiği inancıyla, yüreği tüm dünya için atan Mesih ruhlu bir adam!

---

[379] E.C. aynı yerde, syf: 65

Peki bu atan, Hoca'nın kalbi mi, sanal bir vuruş mu, sizler karar verin, aktarmak benden, karar sizlerden!

"Hiçbir yer bu noktayı nazardan, gözümüzün taalluku *(ilgi alanı)* dışında kalmayacaktır." Dikkat edelim, kalamaz demiyor, kesin konuşuyor hüküm tümcesi kuruyor, "kalmayacaktır" diyor!

Neden kalmayacak derseniz yanıtı hazır:

"Bu, Efendimiz'in *(Hazreti Peygamber sav)* İslam adına idealize ettiği düşüncenin dışında değildir. Zira o buyurmuştur ki benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır.[380]"

Ne dersiniz, Huntington haklı mı yoksa?[381]

Bu kadarla da kalmıyor Gülen. Bundan sonraki tümce, onun ruh ve madde yapısını ele vermenin ötesinde, kendine ne denli derin bir misyon biçtiğini de gösteriyor. Hele hele, bu misyon salt dünyanın İslam'ı kabul etmeyen bölümünü, ruhlarına üfleyerek yaşatma amaçlı bir görevin üstlenilmesi gibi ütopik bir davayı kucaklıyorsa!.. Ve çünkü kişi kendini, dünyanın tümü Nur-u İslam'la *(İslam'ın sonsuz aydınlığıyla/ED)* tanışmadan sağlığa kavuşamayacağı inancıyla yüklü sayarak "...yaşamaya mazhariyet sağlama mülahazasıyla *(yaşamaya hak kazanma düşüncesiyle/ED),* bütün dünyaya talibiz" diye, o derin misyonun bayrağı yapmak aşkıyla konuşuyorsa. Bu durumda Hoca, "Aksine talip olmayı da ben dun himmetlik sayıyorum." derken de haklıdır. Başka tür bir çabayı 'çabaların en aşağısı' sayarken de... Bunun somutlaşacak anlamı şudur: Hoca talip olmakla kalmayacak, çocukluğundan bu yana hedeflediği amacına ulaşmak için seçtiği yönetimi, cihadı her koşulda gerçekleştirmeye çalışacaktır(!) Başarı mı? "Ufkumuza Doğan Rüya"[382] bu sorunun yanıtı olabilir sanırım.

---

[380] E.C. aynı yerde, syf: 65

[381] Samuel Huntington, Amerikalı strateji uzmanı, 21'inci yüzyılda en büyük çatışmanın İslam'la Hristiyanlar arasında yaşanacağını, bunun uygarlıklar çatışması olacağını ileri sürüyor. Bu konudaki çalışması Uygarlık Çatışması olarak yayımlandı.

[382] Ufuk Turu'yla ilgili değerlendirmelerden biri olan senarist-sinema yazarı Ayşe Şasa'nın Ufuk söyleşi üzerine söylediklerinin özeti. Ayşe Şasa'ya göre, Fethullah Gülen'in söyleşisinde "Hiçbir kin ve garezin pürüzü yoktur. Her zerresinde geniş bir hoşgörünün engin bir şifanın iyicil damgası" vardır. Bu yönüyle bu söyleşi ufkumuza vuran güzel bir rüyadır.

Hoca'nın "Günler Baharı Soluklarken" adlı çalışmasındaki "cihan hakimiyeti mefkuresi"nde hedefe giden yolun nasıl açılacağını gösteriyor. Bununla ilgili satırları okuduğumda, Hoca düş mü görüyor, dedim. Ama birçok buluşun insanoğlunun düşünden çıktığını düşününce Hoca'nın, cihan egemenliği düşünü aktaramadan edemedim. Hocaefendi, cihan hakimiyetine, hizmet erleri adını da verdiği altın nesille çıkacak. Altın nesil öyle bir nesil ki:

"Hakk'ın inayetinin *(Tanrı'nın lütfunun/ED)* temsilcisi, böyle bir neslin geleceğine dair ümidimiz olmasaydı upuzun bir boşluk döneminde *(Cumhuriyetin ilk yıllarında/ED)* ye'se kapılmadan çözülüp dağılmadan varlığımızı sürdürmemiz mümkün değildi." diyor. Övgülerle andığı bu nesli anlatmayı sürdürüyor: "O kadar ki çehrelerinin akı kurtuluş günümüzün sabahı *(olan/ED)* bu ay yüzlüler, hayallerimize girecekleri ana kadar, gündüzün geceden farkı yoktu, bizler de bu karanlık alemin uyurgezer hayaletleriydik. Şafaklarımız onların emareleriyle tüllenince *(Şafaklarımız onların geleceğinin göstergeleriyle aydınlandığında/ED)* daha çok bir mezarı andıran bu düşkünler diyarı da *(Türkiye/ED)* güllerle çiçeklerle kızarmaya başladı…"[383]

Hocaefendi, işte yetiştirdiği bu nesle güvenerek evren egemenliği için fethe çıkacak. Çünkü bu nesil ondaki evren egemenliği idealini ateşlemekte, yeni yepyeni ufuklar açmaktadır. Der ki:

"Bazen onların aşk-u şevklerinin genişliği ümitlerimiz, tasavvurlarımız, beklentilerimiz o kadar enginleşir ki cihan hakimiyeti mefkuremiz göklerin ve yerin istiab edemeyeceği *(içine alamayacağı/ED)*, genişliğe ulaşır ve fütuhat neşideleri *(şarkılarıyla/ED)* ile inler… İnler de bize yepyeni bir perdenin yepyeni bir şivesi ile neler neler söyler...[384]"

Hoca çalışmalarında belli bir amaca doğru yol almakta olduğunu, bunun için hizmet erleri yetiştirildiğini anlatır. "Günler Baharı Soluklarken" adlı çalışmasına ışık evlerden söz ederek giriyor. Işık evler, ışık süvarileri olarak adlandırılan hizmet erlerinin yetiştirildiği yerler. Son açıklamalarıyla bu evleri kabul etmese de öylesine belgeler var ki reddederek kendini yalanlaması, içinde bulunmakla övündüğü inanç sistemin dinamiklerine uymuyor. Çünkü yalan böyle bir kişiliğe yakışmıyor. Oysa:

---

[383] F.G. Ç ve N/4, syf:125.
[384] F.G. Ç. ve N/5 syf:55.

"Işık evlerle giriyoruz kitabın sırlı dünyasına" diyor ve şöyle sürdürüyor: "Bu evler, kudsi-kutsal bir programın yürürlüğe konulduğu ruh oluşum ocaklarıdır. Ruhlar orada asli kaynaklarıyla temasa geçer. O kaynaktan aldıklarıyla beslenip büyüyerek karanlık dünyaların fethine çıkarlar. Asıllarından uzaklaştırılmış, asılları unutturulmuş ruhların ellerinden tutup onların ebedi kurtuluşlarına ve zengin bir medeni kuruluşa gitmelerine vesile olurlar. Bu medeni yapının planını Kur'an, mühendislik merkezleri mabedler, mektepler, medreseler, tekyelerdir. Şantiyeleri ise evler, çarşılar, pazarlar... Bu iman ve aşk dolu maceranın muhteşem destan ocağı ışık evlerden sonra, bu evlerin çağırdığı, bu evlerin mayaladığı yeni bir mevsime açılıyorsunuz.[385]"

Hoca cihan egemenliği peşinde; düş bile, macera bile olsa!.. Diyor ki: "Bu yola çıkan hizmet erlerinin yöneldikleri amaç için bir merkeze katılarak (syf:54/55) 'şevk dolu sineleriyle nebilerin *(peygamberlerin/notum)* vâdinde, ...onların şimşek bakışlarında en yakından en uzağa kadar bütün ümit enginliklerini izleyip ümitlerimizi ve tasarladıklarımızı hedefe alırlar.[386]" Buradan alınan hız ve coşkuyla:

"Beklentilerimiz o kadar enginleşir ki cihan hakimiyeti mefkuremiz göklerin ve yerin istiab edemeyeceği *(kapsayamayacağı)* genişliğe ulaşır ve fütuhat ile inler..." diyor!

Bu sözleri okuduğumuzda Gülen'in Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" özdeyişine neden karşı çıktığını anlıyoruz. Osmanlı İmparatorluğu'nun en çok yayıldığı dönemin haritasının ufkunu daralttığı için kaldırtıp dünya haritasını asan adam, bir süre sonra evrenin egemenliğine soyunmakta haklı olmaz mı?

Bu düş gerçekleşir mi bilemiyorum. Ama Gülen'in gerçeklerden çok çok uzaklarda dolaştığını söylemek yanlış olmayacaktır.

İstanbul'u feth mi, o da ne ki?

Hoca'nın günahı kadar sevmediği Mustafa Kemal'e ütopyacı diyenler çıkmıştır ama o, tarihin kaydettiği en gerçekçi, akılcı bir tarih yapıcısıdır. Hoca mı? O düşsel dünyasından çıkacak gibi görülmüyor.

---

[385] F.G. Ç. ve N/5 syf: III - IV.
[386] F.G. Ç ve N/5 aynı yerde syf:55.

Burada Hoca'nın kendini çok üstün gören bir yanına tanık oluyoruz. Öyle ki onu alçakgönüllü, rind meşrep görenlerle alay ediyor gibidir!

Gülen'e göre bu çabaların en aşağısının yanında, "İstanbul'un fethi hiç kalır." Biliyorum, inanması zor, belki de abartıyorum sanacaksınız. Haksızsınız diyemem. İnanın ben bile şu satırları okuduğumda inanamadım, yeniden, yeniden okudum. Çünkü kişinin kendini Fatih'le karşılaştırmasının çağrıştıracağı sonucu düşünüyordum. Düşünemediği, bir misyon adamının her zaman için misyonuyla yarışan bir hedef seçebileceği ve öyle bir hedefin de kişiyi ufkunun sonsuzluğuna doğru alıp götüreceğiydi. Unutmayalım ki bilim ve teknolojinin gelişmediği zamanlarda hemen bütün buluş ve sanatlar işte böyle bir noktada doğmuş ve gelişmiştir. Ama Gülen'in ufku bilim dünyasına kapalı! Yine de onun düş dünyasını küçümsememeli diye düşünüyorum.

Çağımızda her şeyin plan ve programa bağlandığını düşünerek düş kurulamayacağı ileri sürülse de Hoca'nın mistisizmini göz ardı etmeyelim derim.

Şimdi, Gülen'le başka büyük düşünenler ya da büyük işler yapanlar arasındaki ayrımın nedenlerine ilişkin açıklamayı okuyalım:

"Bu noktayı nazardan, birileriyle aramızda farklılık ortaya çıkabilir" diye başlıyor ve şöyle sürdürüyor: "İstanbul'un fethine talip olanlar var mesela. Gönlünü, ruhunu ve hayatını Resulullah'ın işaret buyurduğu anlayışa kaptıranlar *(dünyayı bunalımlardan kurtarmak amacıyla Peygamber'in mesajını insanlığa taşımaya kalkışanlar/ED)* için İstanbul bir köy fethi gibi kalır." Hoca burada bilmezden gelip bir taşla iki kuş vuruyor gibi. İstanbul'un fethi konusunu iki amaca göre yorumlama insanı bu sonuca götürüyor. İstanbul'un fethi denilince akla hemen Fatih'in fethi gelir. *(İstanbul'u alışı, Bizans'ın yıkılışı)* İstanbul'un 1543'teki asıl fethinden ayrı bir fethini cumhuriyet düşmanlarından başka kimsenin düşüneceğini sanmıyorum. Böyle bir şeyi düşünmezdim de. İyi ki diyorum Hoca'yı okudum ve kimilerinin cumhuriyete, devrime ve Atatürk'e nasıl baktığını örnekleriyle saptadım.

Hoca'nın sözünü ettiği fetih meğer 6 Ekim 1922'de işgal kuvvetlerinin TBMM'nin muzaffer ordusuna teslim ettiği İstanbul'un geri alınmasıymış. Kimden mi? Türkiye Cumhuriyeti'nden! Oysa bu olay, Hoca'nın övgülerine boğulan Osmanlı'nın son Hakan'ı ve Halifesi'nin de onurunu kurtaran bir tarih kesitidir. Ve tarih bilinciyle bakıldığında İstanbul'un 2'nci kez ve gerçek fethi

olduğu görülür. Kişide eğer tarih bilinci yoksa köhne medrese mantığıyla bu kadar yorumlayabilir.

6 Ekim 1922'de işgal kuvvetleri komutanlığının üzerinde güneş batmayan İngiliz Devlet-i Fehimesi askerlerinin öncülüğünde İstanbul'u teslim ettikleri o muzaffer orduyu resmi geçitle selamlamaya gitmişlerdi. O muzaffer ordu, 9 Eylül'de emperyalist işgalin uşaklarını denize döken orduydu. O muzaffer ordunun denize döktüğü uşaklar, girdikleri her Anadolu kasabasında kadınlarımızın ve kızlarımızın ırzına geçmiş, küçücük yavrularımızı öldürmüşlerdi.

Bugün o muzaffer ordunun teslim aldığı İstanbul'u yeniden fethetme aymazlığıyla, o ordunun yaptıklarının yanlışlığını mı anlatmak istiyor dersiniz Hocaefendi? Hocalığını bilmem ama efendiliğine yakışır mı bu aymazlıktan öte hıyanete yol alan düşünceler.

Bu konuyu açtığı başka yerden, Fasıldan Fasıla/1 kitabının 264'üncü sayfasından aktaracağım şu satırları okuyalım şimdi:

Başlık: Ahir zamanda İstanbul'un fethi.

Soru: Ahir zamanda İstanbul'un fethi meselesini nasıl anlamalıyız?

Cevap: "Ahir zamanla ilgili hadislerde, İstanbul'un fethi ile Deccal'in çıkışı arasında bir haftalık mesafe olduğu ifade ediliyor. Bu fetih o zaman İstanbul kimin elindeyse onlardan geri alınma şeklinde anlamalı. Dahilden piyonların elindeyse, bu manen onlardan halası Bizansların elindeyse onlardan. Yoksa top tüfek ile Çandarlı'larla, Zağnos'larla, Fatih'lerle yeniden bir fetih olacak diye anlamak uygun değildir."

İstanbul'u bugün koruyanlar için "piyon" sözcüğünü kullanıyor Hocaefendi! Açıktan söyleyemediklerini bu yollarla duyurmak istiyor. İçindeki kin ve nefreti böyle kusuyor. İstanbul'u gerçek işgalden kurtaran orduya, bağımsızlığımızın kurucusu ve koruyucusu orduya piyon niteliğini yakıştırıyor. O ve altın neslin ışık süvarileri, İstanbul'u ulusal ordudan halas edecek/kurtaracak!

Nasıl olur da "hadi oradan Amerikan piyonu" demezsiniz!

Gülen'e "ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan..." bir dünya görüşü kimliğini yakıştıran Ecevit, acaba İstanbul'u elinde tutanlara piyonluğu yakıştıran Gülen'e ne diyecektir?

Hoca'yı iyi tanımadan Ufuk Turu üzerine övgüler yağdıranlara armağan ediyorum bu fetih saçmalığını!

Mondros Ateşkes Sözleşmesi'ne dayanarak İstanbul'a giren Bağlaşıklar'dan İstanbul'u geri alarak Kemalist güçlerin işgaline son verme düşünün "İstanbul'un fethine talip olanlar var mesela" diye vurgulanması, ilginç çağrışımlara da neden oluyor. Bize göre burada Fatih'in fethine de yollama var! Hoca geçmişin başarılarını hiçlemediğini vurgulamak için "Fatih, ali himmetti. Yaptığı işlerle değil, hayalinde kurduğu işlerle onun büyüklüğünü ölçmek lazım... Biz Fatih'in hayal dünyasındaki dünya ile münasebetlerine bakıyoruz ve ona dilbesteyiz[387] gönül bağlamışız.'' diyor.

Diyor ama bu sözlere karşın "Gülen'in hedefi karşısında Fatih'in başarısı nedir ki?" anlamı da çıkmaz mı? Çünkü o "vesaya"yı gerçekleştirmek için "Yeryüzünün mirasçısıdır ve kalbi dünya için atmakta..."dır, bu bağlamda da Peygamber mirasçısıdır.[388] Ve çünkü o kainatı fethe çıkmış hizmet erlerinin başıdır. Bu sözleri söyleyen kişiye, "Kendini Fatih'le ölçüyor" demez misiniz? Kimi sözlerini, Fatih'in gerçekleştirdiklerini küçük gören sözler olarak nitelemez misiniz? Örneğin, "Fatih'i yaptığı işlerle değil, hayalinde kurduğu işlerle ölçmek" ne anlama gelir? Bu soruyu yanıtlarken, Hoca'nın dünya nizamında denge öğesi olma planını düşünelim!

Hoca, dikkat edilirse Fatih için söylediği "Gerçekleştirdiği işleri, hedeflerine nispeten küçük görüyoruz." derken, hedefleriyle kendi hedeflerini karşılaştırma amacını açığa vuruyor. Hoca'nın diliyle söylersek, hedeflerinin sonsuzluğu karşısındaki coşkusu, biraz da kendi hedeflerinden aldığı hazzın coşkusu olamaz mı? Bu durumda bize ne demek düşüyor dersiniz. Hani bir halk deyimi vardır, "Allah akıl fikir versin!"

Bu sözle yetinebilir miyiz bilemiyorum. Çünkü Hoca'nın hedefi için seçtiği yöntemin tarihteki uygulamalarına bakarak kelebek gibi başladığı uçuşu kelebek gibi bitirmek niyetinde olmadığını görürüz. O kartal olmaya hazır.

---

[387] E.C. agy, syf:65.
[388] E.C. agy, syf:65.

Misyonunu şu tanıyla biçimliyor: İnsanlık bunalımlar içinde, insanlık hasta, hem de oksijen çadırında. Böyle bir hastanın sağaltılabilmesi için eğer ameliyat gerekiyorsa yapılacak demektir, bu da kelebek kanatlarıyla olmaz. Peki kim, nasıl yapacaktır bu sağaltmayı?

Cihat, Peygamber mesleği ise!

Hoca'nın bu misyonu nasıl gerçekleştireceğine değinmeden, misyonun meşruluk kaynağına bakalım. O her müminin hayır diyemeyeceği bir kaynak. Cihat... Evet, Hocaefendi insanlığın bu bunalımdan çıkarılması için İslam'ın cihat emrini uygulamak istiyor; cihadı da kendince yorumluyor ve özellikle Peygamber döneminde uygulandığı biçimiyle uygulanması gerektiğini düşlüyor! Önce tebliğ, tebliğe yanıt alınamayınca nasihat-öğüt, olmadı irşad-uyarma, o da sonuç almaya yetmedi mi? Aman dileyene *(teslim olana)* ya da techide katılana değin zor kullanmak, yani cihadın son aşaması...

Hoca'ya göre normalde farz-ı kifaye olan cihat, bu gibi durumlarda artık farz-ı ayın olmaktadır. Yani Müslümanlar İlay-ı Kelimetullah için savaşa hazırlanmalıdırlar. Hoca cihat görevinin içerik ve kapsamını da kendine göre saptıyor.

İslam'da farz-ı kifaye'yi *(yani birinin yapmasıyla öteki mü'minler için borç olmaktan çıkan bir farz/ED)* farz-ı ayın olarak gösteriyor. Cihadın İ'layı Kelimetullah için Allah'ın kesin emri olduğunu söylüyor. Tanrı yolunda savaşım için, "cihat Peygamber mesleğidir, cihat Hakk'a şahitliktir, cihat hayat kaynağıdır, cihat yüce bir duygudur." değerlendirmesiyle özendiriyor, hayır kışkırtıyor inananları...

Yukarıda Hocaefendi'nin düş gördüğü gibi, abes sayacağı bir sözümüz oldu. Demek istedik ki bu söylenenler hayal ürünü, gerçekleşmez. Ama Hoca sıradan insanlarla gerçekleşecek işler peşinde değil ki. O, altın nesil dediği kendi gençliğine güveniyor, bu bir. İkincisi, cihadın asla teoride kalmayacağı inancında. Bakın ne diyor:

"İslam'ın cihat anlayışı, İslam tarihinin başlangıcından bu yana hiçbir zaman teorik olarak kalmamış, her dönemde onu pratik hayata aktaran insanlar çıkmış ve bu mesele onlarla en iyi temsil edilegelmiştir."[389]

Şöyle sürdürüyor: "Cihatla dünyanın muvazenesini kurmak Müslümanlara verilmiş terk edilmeyecek sürekli bir görev, ertelenemeyecek bir borçtur." Ve çünkü dünya dengesinin bozulmaması için; "...dini mübini İslam'ın hakimiyetinin devamı ve Müslümanların zilletten kurtulup izzetle yaşayabilmeleri için cihat bir vecibedir-borçtur."[390]

Dahası, bir İslam toplumunda cihadı sistemli olarak yürüten bir grup yoksa, bu borç yerine getirilemiyor demektir ki bu durumda o toplum nasıl nitelenir? Hoca'nın yanıtı açık ve kesin: "O zaman o toplumda İslami hayat yok demektir." Çünkü "Bu vecibenin yerine getirilmesi Kur'an'ın emridir.[391]" Peki Müslümanlar kişisel olarak bu görevi yapamazlar mı?

Gülen "Hayır" diyor. "Müslümanlar fezayı fethe gitseler ve yıldızları birbirine bağlasalar dahi, bu vazifeyi terk ettikleri zaman yine baş aşağı gideceklerdir. Teknik, teknoloji ve sanayide kat edilen terakki, tek başına Müslümanları içine düştükleri çukurdan çıkaramaz. Cihat, bir 'farz-ı kifaye'dir. Ancak bu vazife günümüzde olduğu gibi sistemli olarak hiç kimse tarafından yapılamaz ve bütün bütün ihmale uğrarsa işte o zaman 'farz-ı ayn'[392] haline gelir ve her fert teker teker ondan sorunlu olur.[393]"

Gülen'e göre, "İ'layı Kelimetulla" bu anlamda "farz-ı ayn" olur. Yani tüm Müslümanlar için "dinin tevhid akidesini" yeryüzünde yükseltmek ertelenemeyecek bir görev olmuştur. Cihadın aksatılmasının bir başka önemli sonucu "Müslümanların dünya devletler muvazenesindeki etkinliğinin azalmasıyla ortaya çıkan dengesizliktir."

---

[389] F.G. I'lâyı Kelimetullah veya Cihad, (I,K veya C) Nil Yayınları, 1998, syf:39-50.
[390] F.G. I,K veya C, syf:39-50.
[391] M.F.G.I.K . veya C syf:49.
[392] **Farz-ı Kifaye**: Bir ya da birkaç Müslümanın o görevi yapmasıyla, toplumda başkası yapmasa da o görevin yapılmış sayılması; **Farz-ı ayn:** İslam toplumunun her bireyinin sorumlu olduğu, bu sorumluluktan ancak o görevin tüm Müslümanlarca yapılmasıyla kurtulacağı bir dinsel görevdir.
[393] M.F.G.I.K veya Cihat. syf:49.

Gülen'e göre bu dengesizliği gidermek için dünyadaki yaradılışa ters gidişi, günümüzün sosyal, ekonomik ve bilimsel yozlaşmasını düzeltmek Müslümanlara verilmiş bir görevdir. Bu görevin yerine getirilmesi için Müslümanın dünya dengesindeki yerini alması gerekir. Ve bu görev farz-ı ayın olduğu için de kesin kes yerine getirilecek bir Tanrısal buyruktur.

Hoca, özellikle cihat, İ'lay-ı Kelimetullah adlı yapıtın 45'inci sayfasındaki açıklamasında, dünyanın dengesi için bu görevi ertelenemez kılmakla,[394] hoşgörü mimarlığından istifa mı ediyor dersiniz? Ya da hoşgörü misyonu vizyona, bir mümaşat/göz yumma gereği olarak mı sokulmuştu ki şiddete açılan yol genişletiliyor?

Oysa ilahiyatçı Prof. Dr. Süleyman Ateş'e göre:

"'İslam'da cihat, başkalarını zorla dine sokmak amacını taşımaz. Vicdanları hürriyete kavuşturmak, tecavüzü önlemek, zulmü ve baskıyı ortadan kaldırmak için cihat yapılır. İslam haksız yere saldırmayı men etmiş, vicdanlara baskı yapmayı yasaklamıştır.[395]"

Hoca'nın inanç dünyasıyla bağdaşmayan bir düşünceyle karşı karşıya bulunuyoruz. Ve sanırım gerçek İslam burada!

Ama hakkı ve haksızlığı kendi düşüncenize, dahası kendinize biçtiğini misyona göre değerlendirirseniz ve hele kimi umutlarınızı ve düşlerinizi büyük bir dava olarak ele alır, buna göre hazırlık yaparsanız iş değişir. Okullar açmışsınızdır, finans kurumlarınız vardır, dünya ile ilişki kurmuşsunuzdur,

---

[394] Bu görevin aksatılmasının sonuçlarını öğrenmek ister misiniz? "Biz bu Cihad'ı terk ettiğimiz günden itibaren içimizde fırkalar (ayrılıklar, partiler/ED) türedi ve şu anda mevcut olan bütün fırka ve fraksiyonlar ta o devirde atılan menfi tohumların, cehennem zakkumlarının neşv-ü nema bulmuş şekillerinden başka bir şey değildir... Ve bu öldürüp bitiren durumdan kurtulmanın tek çaresi vardır. O da cihattır. Cihat bir müminin uğruna canını feda edebileceği en tatlı mefkure ve en yüksek bir idealdir. Zira mümin, kendi teri içinde boğulma veya kendi kanıyla abdest alma gibi bir payeyi ancak cihatla elde edebilir." CIK: Cihat. Syf: 45 ve ayrıca syf: 130'dan: "Mümin dini için yaşayan insandır. Eğer din payidar olacak ve o, yeryüzünü hâkimiyeti altına alacaksa bu takdirde onun için yaşamanın bir anlamı vardır. Aksi halde yaşanan hayat, omuzlarında ağır bir yüktür." sözleriyle hoşgörüyü, evrensel barışı nasıl bağdaştıracaksınız, söyler misiniz?

[395] Prof. Dr. Süleyman Ateş, Kur'an-ı Kerim Tefsiri, Milliyet Yayınları, 1995, syf:276.

arkanızı dünyanın dümeninde olarak alkışladığınız bir güce dayamışsınızdır, ideallerinizi yıllarca bir ipekböceği gibi ördüğünüz kozadan da çıkalı epey olmuştur. Yetiştirdiğiniz gençler nasılsa kimi konularda dünyada bilimsel ödüller almış; yargıyı, idareyi bir ölçüde ele geçirdiğinizi sanırsınız! Koşullar hazırdır!

Osmanlı size *göre -çünkü başkaları bu görüşe pek sıcak bakmazlar-* İ'layı Kelimetullah için savaşmıştır... Ama o bayrak bugün yerlerde sürünür. Onu kim kaldıracak? Eğer misyon sahibi iseniz elbet siz, evet siz kaldıracaksınız. Çünkü o size göre "milletimizin" davasıdır! Burada geçen milletimiz sözcüğünün "dinimizin" diye okunması gerektiği kanısındayım.

Neden mi?

Hadi Hocaefendi'nin "milletimizin davası" dediği dava neymiş onu görelim... Bu konu Hoca'nın 1998'de yayımladığı "Ruhumuzun Heykelini Dikerken" adlı yapıtında, "Milletimizin Ana Davası" başlıklı yazısında yer alıyor:

"Osmanlılarla bir ulu mesele haline gelen bu dava, belli bir dönem itibariyle ağır bir talihsizliğe uğratılmış olsa da bugün yeniden köyde-kentte, ailede-devlette, sokakta-mektepte, sanatta-ilimde, işte-ahlakta bir diriliş süreci yaşamakta ve ülkenin ruh haritasını gönül heyecanlarıyla uyarıp, renklendirip, gözyaşlarıyla sulayanlar sayesinde her şeye rağmen bir fecir vefasıyla daha şimdiden dört bir yanda tüllenmeye başladı bile.[396]"

Milletimizin davası milletimizi çağın birinci milleti yapma çabasıdır Hoca'ya göre:

"...bugünkü nesiller, birlik ve beraberlik şuuru ve milletlerini çağın birinci milleti haline getirme azmiyle, hem bu davanın remzi hem de bu misyonun temsilcileri gibi görünüyorlar. Bir muhalif rüzgar esip her şeyi harman gibi savurmazsa, gelecek bunların ebedi otağı olacağa benzer.[397]"

Eğer Hoca'nın dilini bilmiyorsanız, bunda yadırganacak ne var dersiniz elbet ve haklı olursunuz. Ama eğer buradaki neslin Hoca'nın bir amaç için yetiştirdiği altın nesil olduğunu, bu neslin tam anlamıyla yeryüzü mirasçıları olarak

[396] M. Fethullah Gülen, Ruhumuzun Heykelini Dikerken, (RHD) Nil Yayınları, 1998, syf:104
[397] F.G. RHD, syf: 103-104

yetiştirildiğini *(agy, syf:3-9'uncu ve 108-113'üncü sayfalarını ayrıca Çağ ve Nesil dizisini okursanız)* Hoca'nın kendine biçtiği misyon *(bir ölçüde Mesih gibi olma)* gereği gerçekleştirmeyi amaçladığı göreve işaret edildiğini kavrarsınız. Çünkü o kendisinin dünyayı ve insanlığı kurtarmak için seçildiğine inanıyor. Bu misyon için yaşıyor! Tanrı'nın yüce adını, Hz. Muhammed'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere taşınacak." emrini yerine getirmek için…

Dünya bunun için doğum sancısı içinde döl yatağında kıvranıyor.

"Öyle ümit ediyoruz ki" diyor "Döl Yatağındaki Dünya" başlıklı yazısında, -*tabii Allah'la vefa münasebetimizi bozmazsak*- çok yakın bir gelecekte, Nasr Suresi'nin muhtevası[398] bütün ihtişamıyla bir kere daha yaşanacak… Ve Amerika'dan Avustralya'ya, Balkanlar'dan Çin Seddi'ne ve Avrupa'dan Afrika'nın derinliklerine kadar her yerde İslam şemsiyesi altında iman, ümit, emniyet, dolayısıyla da huzur ve itminan *(doymuşluk/ED)* son bir kere daha dalgalanacak *(Hoca Mesih ya!/ED)* ve beş milyar insanlık, hayal edilebilenin çok üstünde yepyeni bir cihan düzeyiyle tanışacak ve herkes fıtrat ve düşünce dünyasının müsaade ettiği ölçüde bu yeni esintiden mutlaka istifade edecektir.[399]"

Ufuk Turu'nun yankıları üzerine

Hocaefendi'nin önemli bir niteliğine işaret etmem gerekecek. Gerek ipekböceği örneği kozasını örerken, gerekse kozasından çıktıktan sonraki devinimleri izlendiğinde görülür ki çevresiyle ve toplumla ilişkilerindeki taktik ustalık övgüye değer bir ayrıcalığıdır. Hoca insan yapısını çok iyi biliyor ve girişimlerini topluma duyurmada insanları bilinçle kullanıyor. Hemen her yerde konulara ve olaylara kendi açtığı pencereden bakılmasını sağlıyor. Örneğin girişimlerini yalnız duyurmakla kalmıyor, propagandasını da yaptırıyor. Okullarıyla ilgili konuyu toplumsal sorun haline getirmeyi böyle başardı. Yalnız okulları mı, finans kurumları, sigorta şirketleriyle gündemde olan bu kişi, iftar yemekleri, hoşgörü ödülleri ve kendi medya kurumlarıyla toplumu avucunun

---

[398] Nasr suresinin anlamı: "Allah'ın yardımı ve fetih geldiğinde/ Ve insanları kitleler halinde Allah'ın dinine girerken gördüğünde/tesbih et Rabbini O'na hamd ile. Ve O'ndan af dile, Çünkü o Tevvabdır, günahları affeder sınırsız bir şekilde.
* Kur'anı Kerim ve Türkçe Açıklaması, Prof. Dr. Yaşar Nuri Öztürk çevirisi, Boyut Yayınları, 1998, syf:605.

[399] F.G. RHD, syf: 3.

içinde tutmayı deniyor. Bunun bir toplum mühendisliği eseri olduğu kabul edilmelidir. Öyle ki görevi gereği okullarının bulunduğu bölgeye ya da ülkeye giden üst düzey kamu görevlilerine okullar gezdiriliyor, öğrencilere İstiklal Marşımız söyletiliyor. Basının da hazır olduğu ortamda izlenimler saptanıyor ve kendi medyasından önce öteki kuruluşların gündemine giriyor. Ve sonra kamuoyuna Hoca'nın okullarının resmi ağızlardan övüldüğü yansıtılıyor.

Bunun son örneklerinden biri, Org. Karadayı'nın Genelkurmay Başkanı iken Rusya'ya yaptığı bir görev gezisinde geçer. Genelkurmay Başkanı Moskova Havaalanına indiğinde, Hoca'nın Rusya'daki kolejinin öğrencilerini karşısında bulur. Basına yansıdığı kadarıyla, Org. Karadayı bunu tepkiyle karşılar. Basının bu konuya değgin yorumu şudur: Fethullah Hoca, askerle arasında bir sorun olmadığı mesajı vermek istedi. Yine Org. Karadayı'ya da hoşgörü ödülü verilmek istenir, bunun için çağrı yapılacaktır. Nabız yoklanır, yanıt olumsuzdur. Dahası "Hayal bile etmeyin." denilmiştir.[400]

Yalnız bu mu? Dinlerarası diyalog girişiminden tutun da papayı ziyaretine, Amerika'dan Türkiye'ye yolladığı, "Amerika dünyanın dümenindeki bir milletin adı, Amerika izin vermeden dünyanın hiçbir yerinde kimse bir iş yapamaz." mesajına değin her deviniminin, amacına hizmet yolunda sistemli bir çalışma ürünü olduğu görülür.

Öne çıkması gerektiği yerde, önde görünmeden ilerlemeye başlamıştır. Sessizliği yeğlediği süreçlerde, bir yolunu bulur ve topluma vermek istediği mesajı iletir.

Özetle denilebilir ki Hoca'nın başarısı, olaylara kendi açtığı pencereden bakılmasını sağlamaktır. Ufuk Turu'yla ilgili değerlendirmeleri okurken bu

[400] Bu tür gösterilere katılanların, günü geldiğinde Hoca tarafından kendi amaçlarını desteklediklerı savıyla kullanıldıklarına göstereceğim şu örneği okurlarımın değerlendirmesine sunuyorum. Radikal gazetesi aleyhine açılmış bir dava da Esasla ilgili mütalaada, Davacı olan Gülen'in avukatları, 28 Nisan 1999 günlü duruşmada, Cumhurbaşkanları, başbakanlar ve önde gelen yazar, kültür adamları ve siyasal parti liderlerinin müvekkillerinin düşüncelerini paylaştıklarını ileri sürdüler. Bağcılar Asliye I. Ceza Mahkemesi Dosya No: 1998/1876 dosyada savunma olarak, adları geçen kişilerin başta cumhurbaşkanı olmak üzere, bu savla ilgili olarak tanıklığına başvurulması isteğimiz mahkemece reddedildi. Oysa konu her yönden çok önemliydi. Hoca'nın gerçek amacının bu tür gösterilerle meşruluk kazanmak olduğu kanıtlanacaktı. Önceden de değindiğimiz gibi, Hocaefendi, kişileri amaçları doğrultusunda kullanmakta usta bir taktisyendir.

açıklamayı dikkatinize sunmak istedim. Çünkü Ufuk Turu'yla ilgili yorumlar ve söylemler de savımın somut kanıtlarından biridir.

Konuya Ufuk Turu'ndan bakınca, Hoca'nın misyonunu tamamlayan bir başka vizyonla karşılaşıyoruz. Bu vizyon için kimi bilim adamları ve yazarların değer yargılarını okuduğunuzda sanalla gerçeğin birbirleriyle yarıştığını görüyorsunuz.

Kimi profesörlerin, köşe yazarlarının ve politikacıların, incelemeden metafizik yorumlarla söz sanatının örneklerini vermeye çalıştıkları, Ufuk Turu'yla ilgili değerlendirmelerini gözden geçirmek yararlı olacak.

Ama bağışlanmam dileğiyle görüşlerini kendi düşüncelerime göre eleştirdiğim değerli kişilerin dikkatlerini, kısa alıntılarla bir noktaya çekmek istiyorum:

Hoca'nın Ufuk Turu söyleşisi için:

"Yeni bir görüş, bir analiz değil bir beste" diyen, siyaset bilimcimiz Prof. Dr. Nur Vergin'in, *(Ufuk Turu, syf:155)*

"Türkiye'nin, kendi milli ve manevi değerlerini koruyarak Batı'nın güzelliklerini alıp nasıl aydınlık ufuklara gidebileceğini" gören köşe yazarımız İlnur Çevik'in; *(U.T., syf:209)*

Ya da bu yargının tıpkısı olmasa da ona yakın bir düşünceyle "Fethullah Gülen'in düşüncesi bireyin tanımında tevazuyu, toplumsal dokuda muhafazakârlığı, medeniyet kurulmasında da İslam'ı cazip kılmaktadır." diye kervana katılan bir bayan sosyolog profesörümüzün, Nilüfer Göle'nin; *(U.T., syf:204-208)*

"Devrimizde Türkiye dışından gelen ve sathi-yüzeysel sayılabilecek referans fikirlerin örnek alınacağına, Osmanlıların dini sentezinin mahiyetinin araştırılmasının daha doğru olduğunu" *(U.T., syf: 198-201)* söyleyen eski bir Marksist ve Amerikan Üniversitesinde İslâm Bölümü Başkanı bir başka sosyolog-bilim adamımızın, Prof. Dr. Şerif Mardin'in;

"Sorunları çözecek irade"nin *(U.T., syf:188-189)* kaynağını araştırmadan alkışlayan devrim tarihi profesörümüz Toktamış Ateş'in;

"Entelektüellik el değiştirdi" övgüsüyle bu kervana katılan genç gazetecimiz, İsmet Berkant'ın;

Ufuk Turu'nu bir kez daha, baştan, objektif ve eleştirel akılla okumaları gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Hele Bülent Ecevit'in, cumhuriyete ve ulusallığa karşı olan, demokrasi ile İslâm'ın birleşemeyeceğini açıkça yazan ve söyleyen, "Bırakın böyle şeyleri; bunlar bize ait meseleler değil." diye yandaşlarını tersleyen; dahası "Din için devlet" ve "İ'lay-ı Kelimetullah için Cihadın farz-ı ayın" olduğunun sarsılmaz inançlısı ve savunucusu, bir kişi için:

"İslâm'ın çağdaşlıkla, demokrasiyle ve gelişmeyle[401] bağdaşabileceğini belirttikten sonra "Cumhuriyet dönemindeki Türk deneyimi de zaten bunu ispatlamaktadır." yargısına nasıl ulaştığını anlama olanağı bulamadığımı söylemeliyim. Hocaefendi'nin düşünce dünyasında Cumhuriyet dönemi devrimi diye o büyük tarihsel olguya yer verilmediğini görmüştük. O dönem için söyledikleri. "Bir Cumhuriyet Düşmanı" başlıklı bölümden okunabilir. Bu gerçeği bilmediği için olsa gerek Bülent Ecevit'in, "...ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan kendimize özgü bir İslâm anlayışı geliştirmemiz gerektiğini, İslâm'ın evrenselliğinin buna engel olmadığını çok güzel anlatıyor." yargısının politikacı değerlendirmesi olduğunu söylememek elde değil.

Çünkü bir kez Hoca, ulus ya da ulusallık diye bir kavramın yanında olmak bir yana, tam karşısındadır ve ümmetçidir. Ecevit' in ulusal özelliklerimiz ve birikimlerimizden ne anladığını partisinin programından çıkarabiliriz. Hoca'nın bu anlamdaki bir ulusallığın karşısında olduğu da saklı değil. Ulusallığın karşısında ama küreselliğe hazır olmamız için çalışmamızı öneriyor. Dahası Avrupa ve Amerika'yla entegrasyona bile hazır! Hocaefendi'yle Ecevit bu noktada birleşebilir mi bilemiyorum. Ecevit, eğer tam bir geri dönüş içinde değilse bu değerlendirmelerini, ulus kavramının ve ulusallığın karşısında yer alan Hoca'nın, milli değerden ne anladığını, kökümüzün ve tarihsel dinamiklerimizin bulunduğu yer derken nereyi işaret etmek istediğini ve din için devlet düşüncesiyle hangi sistemi amaçladığını incelemeden yapmıştır. Bu nedenle, Gülen hakkındaki görüşlerinde büyük bir yanılgıya düştüğü anlaşılmaktadır. Doğal ki bizim yargımız böyle, Ecevit belki de yerinden çok hoşnuttur.

---

[401] "Sonsuz Nur" adlı yapıtından aktardığım, önceden de değindiğimiz şu satırlar Hoca'nın demokrasi anlayışına tanı koymaya yetecektir "Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi hem de asırlar önce yakalamıştır. Fakat biz, İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız." Yineleyerek söyleyelim, 'demokrasi,' Hoca'nın ne kavram ne de günlük sözlüğünde yok. Onun için demokrasi salt vitrinlik bir sözden başka bir şey değildir. Bülent Ecevit, Hocaefendi'nin demokrasiye ilişkin bu sözlerini okuduktan sonra da aynı görüşü savunur mu bilmiyorum?..

Söyleyeceğini başkasına söyletmek

Ufuk Turu üzerine görüş açıklayanlardan çoğu için Hocaefendi mütevazı bir bilgedir. Acaba öyle mi? Ya da bunlar bir vizyonun oyun aletleri olarak mı kullanılıyor?

Şimdi bu değerlendirmelerin yalnız yanlışlığını değil Hoca'nın kendine biçtiği misyonu ve düşünce dünyasıyla da bağdaşmadığını görelim, Böylece Ufuk Turu'nun bir hedef saptırma oyunu olduğunu ve bu oyunda Hoca'nın kimilerini piyon olarak kullandığını anlayabiliriz.

Sosyoloji Profesörü Dr. Nilüfer Göle'nin Ufuk Turu'yla ilgili şu sözlerini çözümlemeye çalışalım: "Fethullah Gülen'in düşüncesi bireyin tanımında tevazuyu, toplumsal dokuda muhafazakârlığı, medeniyet kurulmasında da İslâm'ı cazip kılmaktadır." Geleneksel görüşün, bilim dünyasındaki yeri nedir? Bu yargının sorgulamasını Gülen'in tevazusu dışındaki betimlemesini soruya çevirerek de yapabiliriz. Örneğin, Göle'nin söylediği, "Milli ve manevi değerlerimizi *(toplumsal dokuda muhafazakârlığı)* koruyarak, Batı'nın güzelliklerini alıp aydınlık ufuklara açılma düşü" gerçekleşir mi? Sorunun yanıtını bir felsefeciden yararlanarak arayalım.

Prof. Dr. Takiyyettin Mengüşoğlu'nun *Felsefeye Giriş* adlı yapıtından aktaracağım satırlar böyle bir düşün asla gerçekleşmeyeceğini gösteriyor. Yukarıda Türkiye'nin statik toplamsal yapı içinde bir Doğu ülkesi olduğunun altını çizmiştik. Toplum olarak yalnız dış görünüşümüzle Batılı gibiysek de değişimi gerçekleştirecek her türlü etkiye kapalı olduğumuzdan donmuş/statik bir yapıyı aşacak dinamizmden yoksun olduğumuz gerçeğini saklayamayız. Bilim bizim gibi toplumları değişime kapalı toplum olarak niteliyor.

Mengüşoğlu anılan yapıtında diyor ki:

"Gerçekten, statik donmuş bir durumda bulunan uluslar, özel bir nitelik gösterirler. Nitekim Batı kültür çevresinin içinde bulunmayan ve bu kültür çevresinin içine bir türlü giremeyen birçok Doğu ülkesi, bilim, felsefe, sanat ve teknik alanında yaratıcı olmaktan çok, 'alıcı' bir durumda kalıyorlar. Bu durum, yani sadece 'hazır sonuçları alma' ancak onların dış görünüşle ilgili olan hayat tarzlarını değiştirebiliyorlar fakat bu sonuçlar onların hayat tarzlarının içeriğini, çekirdeğini etkileyemiyor. Çünkü bu konuda, ileride görüleceği gibi, belli bir

hayat ve insan görüşüne gerek vardır; bunun içine girilmedikçe bu alıcılık, olduğu gibi sürüp gider."[402]

Felsefenin olmazlığını böylesine açıkça vurguladığı ve iki yüz yıldan bu yana içinde bocaladığımız çıkmazı hadi o genç yazarımız göremedi diyelim, peki sosyoloji dalında kariyer sahibi profesörümüze ne diyeceğiz? Gerçeği göremeyen genç bir yazarın düşünün gerçekleşeceğini düşünmenin ham hayalden başka bir şey olduğunu söylemek zor ama koskoca bir profesörün, toplumsal değişimin kurallarına aykırı bir düşünceyi nasıl sergilediğini anlamak daha da zor! Bir kez daha okuyalım şu sözleri, ne anladık dersiniz?

Yukarıda Hoca'nın kişilik yapısıyla, alçak gönüllüğün ne denli uyum sağlayacağını gösteren örnekler vermiştik. Daha 16 yaşında "dünyayı parmağında oynatmayı düşünen" bir kişinin alçak gönüllü olduğu nasıl kabul edilebilir dersiniz! Dahası, odasındaki Osmanlı'nın imparatorluk sınırlarını gösteren haritayı kaldırtarak Dünya haritası astıran ve Fatih'in başarılarını bile az gören bir kişinin tevazusu olsa olsa göstermelik değil midir? Bitmedi, Radikal gazetesinde yayımlanan söyleşide, kendisini "dâhi" olarak takdim eden Gülen Hoca mütevazı öyle mi?

İsmet Paşa'nın o ünlü deyişiyle "Hadi canım sen de!"

Muhafazakârlığın ışığında modernlik (?)

Sosyolog Prof. Dr. Nilüfer Göle'ye göre, "...muhafazakârlığın manalandırdığı modernliğin temsilcisi olan Hocaefendi, muhafazakârdır ama geleceğe açılan ümit kapısını açacak, gelenek ve modernlik arasındaki devamlılık zincirinin, yeniden muhafazakârlığın ışığında onarılmasını sağlayacak bir köprü kuracaktır."[403]

Bu görüşün çağdaş bir sosyoloğa ait olduğuna inanmak istemiyor insan ama ne yazık ki doğru. Dahası da var... Göle'ye göre, "Fethullah Hoca hareketi hem modernist hem İslâmcı, tüm sil baştancı düşüncelerden ayrılmaktadır."

Önce şu son değerlendirmeden başlayalım. Hem modernist hem İslâmcı olmak ve geçmişle, geleceğin çağdaş sistemi arasında köprü kurabilmek nasıl olur dersiniz?

---

[402] T.M. agy, syf: 177
[403] E.C. agy, syf: 204-208

Bu teze göre Hoca, sil baştancı da değil öyle mi? Sayın profesör, bilgi sahibi olmadan ilim sahibi olmaya kalkışıyor anlaşılan. Çünkü Hoca tam bir sil baştancı! Neden mi?

Bu soruyu yanıtlayabilmek için sil baştancılık nedir ona bakalım. Burada sil baştancı olmak cumhuriyetin kazançlarını yok sayıp toplumu yeniden kurmak anlamına kullanılmıştır. Bunun altını çizelim.

Modernist olmak nedir? Ali Püsküllüoğlu'nun Türkçedeki Yabancı Sözcükler Sözlüğü adlı yapıtında, "modernist" karşılığı, "çağcıl, içinde bulunduğu çağa, güne uygunluk" olarak betimleniyor. Çağcıl da çağdaş olmak, yenilikçi olmak anlamına kullanılmışsa *-ki hem sözcük hem de kavram anlamı budur-* Fethullah Hoca'nın yenilikçiliği, acaba hangi nedene dayandırılıyor anlayabilmiş değilim. Bu bir, ikincisi Hoca sil baştancı değilmiş öyle mi? Bu görüşü savunanlar acaba Gülen'in Cumhuriyet dönemini ve kazanımlarını kusarcasına reddettiğini bilmiyorlar mı? Onun tarih atlasında bağımsızlık savaşımızın bile yer almadığından da mı haberleri yok? Eğer bilmiyorlarsa, özellikle akademisyenlerin akademik kariyerlerine yazık derim. Biliyorlar da bilmezden geliyorlarsa, Atatürk'ün Söylev'indeki niteliklerden birini seçme hakları vardır: Gaflet, dalalet ya da hıyanet... Örnekleri sıralayalım isterseniz:

Fasıldan Fasıla adlı çalışmasının 2'nci cildinden birkaç nokta: "Hali pürmelâlimiz" başlığı altında, Cumhuriyet Devrimi'ne nasıl baktığını görelim: "...Son yetmiş senenin halini söylemeye bile gerek yok... Yok zira böyle bir şey, malumu ilam ve israf olur."

Birkaç satır sonra "Niçin itiraf etmeyelim ki millet olarak, insanımızı zamanla kendi özünden ve sahip olduğu bütün değerlerden uzaklaştırarak bir sefiller yığını haline getirmedik mi? Altı asır insanlığa medeniyet dersi veren bir millet, eğer bugün fikir sadakasına muhtaç duruma gelmişse, bunun başka izahı olamaz..."[404] Şimdi her şeye sıfırdan başlamak gerekiyor. İnşallah bu mevzudaki mücadele azmini ruhumuzun derinliklerinde bulabiliriz." *(syf: 232-234)*

---

[404] Buradaki tanısında Hoca'ya hak vermemek olanaksız. Gerçekten toplumsal zavallılığımızı, ekonomik ve siyasal çıkmazdaki çırpınmalarımızı yadsıyabilir miyiz? Ama Gülen tamda ne denli doğruysa, bu zavallılığın nedenleri konusunda ve tedavide/iyileştirmede o denli yanılmaktadır. Bize göre, Türkiye onu var eden devrim ilkelerinden koparılmış, sistem emperyalizmin denetimi altına alınmıştır. Bu nedenle ABD güdümüne girilen ve 1950'lerde başlayan geriye dönüş adımları 1971 ve 1980 Askeri hareketleriyle karşı devrimin kıskacına alınmıştır, Günümüzdeki çıkmazın ardındaki nedenler bilinmeden gerçekçi bir tanı ve çözüm bulunamayacağını düşünüyorum. Kaldı ki sisteme en büyük kötülüğü de Hoca'nın Pir-i Mugan diye övdüğü Bediüzzaman'ın sevgisi ve yardımına kavuşanlardan biri, Menderes ve kendisinin övgülerine layık gördüğü Özal yapmamış mıdır? Evet Hoca'yla bir noktada anlaşıyoruz

Bu sözlerin sahibi "sil baştancı" değilse kim olabilir dersiniz?

Peki, Hoca'nın "Köklü değişim" başlıklı yazısından da mı bilgileri yok. Hoca bu yazıda değişim sürecini ve ne kadar sürede gerçekleşeceğini de hesaplamış. Okuyalım:

"...her türlü ihtimale saygının yanında, kesin bir dille ifade ediyorum ki sizler bütün toplumu, bütün üniteleriyle istediğiniz seviyeye getirseniz *(yani sıfırdan başlayarak yeni bir sistem kursanız)*bile, bu toplumun o seviyeye motivesi için, en az çeyrek asır geçmesi lazımdır. Bu lüzum bize has değildir. Her büyük inkılap ve köklü değişim, bazen böyle olmasını gerektirir.[405]"

Neden mi böyle? Yanıtı Hoca'da: "Kişiliğini yitirmiş bir toplumun yeniden eğitilmesi gerekir." de ondan. Peki biz kişiliğimizi ne zaman yitirdik ki böyle bir yenilenmeye gereksinim duyuyoruz? Gülen'e göre: Cumhuriyet, bizim kişiliğimizi yitirmemize neden oldu. Kendi kültürümüzü reddettik ve bize ters bir sosyal yapıyla yeni alışkanlıklar edindik.

Peki çözüm neredediir: "...en şeytani planları uygulayarak" bizi tarihsel kökenimizden ayıran Cumhuriyet Devrimi'nin, toplumu köleleştiren alışkanlıklarından kurtulmaktır." Bu nasıl mı olacaktır? Yanıtını araştırmadan önce, yukarıya aktardığımız satırları ve özellikle son cümleyi bir kez daha okuyalım derim. Bir "büyük inkılap ve köklü değişim"le... Çünkü Hoca inkılap ve değişimden söz ediyor? O da ne, istemeden kendini ele mi veriyor? O cami cemaati gibi masum göstermek istediği cemaatiyle, ışık evlerde ve kolejlerinde eğittiği altın neslin ışık süvarileriyle, bir büyük inkılabın alt yapısını mı oluşturuyor dersiniz?

Böyle büyük bir inkılap(!) ve köklü değişime neden gerek vardır derseniz, Gülen'e kulak verelim:

"Evet asırlardan beri millet düşmanlarının bu millete karşı en sinsi en şeytani planları daima onun ruh ve vicdanını şanlı geçmişimizden koparma, onu milli değerlerine karşı yabancılaştırma ve özünden uzaklaştırma istikametinde

---

Ama o kadar! Neden ve çözümde anlaşamıyoruz! Öyle ki, bu zavallılığımızda emperyalizmin etkilerini göz ardı ederek "Amerika'yı öven ve dünyanın dümeninde olduğunu bir tehdit aracı olarak söyleyen Hoca'yla nasıl anlaşabiliriz. Bu sözleriyle Hoca, Mütareke döneminin mandacılarıyla birlikte haşrolmaya (Kıyamet günü mezarlardan kalkarak mahşer yerinde toplanmaya) adaylık sınavında yarışmaktadır.

[405] F.G. FF/2 syf: 232.

olmuştur. Zira milli ve dini değerlerinden mahrum edilen milletlerin en emin kuvvet kaynaklarını en müstahkem siperlerini kaybedeceklerini onlar da çok iyi biliyorlardı."[406]

Hoca açık sözlü ve kimi konulara koyduğu tanıda gerçekçi. Örneğin, milli ve manevi değerlerine yabancılaştırılmış bir toplumun çelişkilerini yaşıyoruz. Doğru bir tanı. Ama nedenlerde anlaşmıyoruz.
Hoca'nın milli değerleriyle manevi değerleri aynı. Oysa, biz ulusal değerlerden söz ederken, ulusal devlet olarak kurulan cumhuriyet Türkiyesi'nin kuruluş değerlerini anlıyoruz. Manevi değerler Hoca'ya göre, Asr-ı Saadet ve Sahabi yaşamını esas alan değerlerdir. Bize göre, kişinin inanç ve ibadet özgürlüğünü asıl tutan bir vicdan özgürlüğüdür.

Hoca çıkmazdan kurtuluşun yolu olarak, o değerleri yeniden elde etmekte, böylece milli benliği yitirilmiş kişiliği kazanmakta arıyor. Ama bunun kolay elde edileceği sanılmamalıdır. Bu konuya değin görüşlerini yukarıda yazmıştık. Bir bölümünü anımsayalım mı?

Der ki "Milli benliğin yitirilişinin sonucu yeniden o benliğin kazanılabilmesi için edinilen yeni alışkanlıklardan kurtulmak gerekir ki işte bu vahşi hayvanların terbiyesi kadar zordur." Dahası da vardı, alışkanlıkların sonuçlarını göstererek kişiliğin nasıl yitirildiğini anlatıyordu, köleliğin sonuçlarını tartışırken:

"İtiyat ve alışkanlıklar, insanda ikinci bir tabiat meydana getirir. Bunu giderme ve eski hali ihya etme, bir vahşi hayvanı terbiye kadar zordur. Kölelik de öyledir..." diyor ve şu örneği veriyordu: "...hatta diyebilirim ki şahsiyetini yitirmiş milletlere, yeniden benlik şuuru kazandırmak, esirlere insan olduklarını öğretmekten daha zordur." Bu sözün anlamım pekiştirmek için şu söylemle noktalıyor yargısını: "Her ne ise, sadet harici oldu...[407]" diyordu ya! Cumhuriyetin yitimine neden olduğu kişiliğimizin kazanılması için kölelerin eğitimi gibi bir eğitim gerektiğinin altını çiziyor Gülen. Onun inkılabı bu yöntemle başlıyor.

Yani, Hoca'nın bizim için düşündüğü ve mimarlığına soyunarak planladığı toplumsal yapı ve bunu gerçekleştirecek yöntem... Hoca bir inkılap düşü içindedir. Özünü Asr-ı Saadet'ten alan bir sosyal ve
siyasal düzen planlamış. Bu planın uygulanması için, tarihsel akışın ve buna dayalı ekonomik, sosyal, siyasal değişim ve dönüşümlerin, kısaca cumhuriyetin kazanımlarının yok sayılması gerekir. Bu nedenle "Olabilir mi?" sorusuna yanıtı

[406] F.G., Ç. ve N. syf: 92
[407] F.G., AGT/1, syf: 110-111

okuyucuya bırakıyorum... Ama Hoca'yı modernist olarak niteleyen sosyoloğumuzun modernizmden ne anladığını anlayamadığımı yineliyorum!

Sonra, özellikle Hocaefendi gibi düşünenlerin uygarlığa açık olduğunu savunmak ne kadar doğrudur diye soruyorum kendi kendime. Olabilir mi sorusunun yanıtı, olabilmiş mi diye sorduktan sonra aranmalı diye düşünüyorum.

Hele bu modernizmde, Hoca'nın kadına bakış açısını görmemek yanılgıların en büyüğü sayılmaz mı? Hoca kadın elini neden sıkmıyor dersiniz? İrşad Ekseni adlı yapıtındaki şu sözleri modernistliğin anlamı içinde nasıl yorumlayacağını soralım Prof. Nilüfer Göle'ye!

Hoca diyor ki: "Ben öyle gençler tanıdım ki çarşıda pazarda zaruri olarak gezerken dahi, gözüne bir haram ilişecek olsa, o günaha keffaret olur düşüncesiyle harçlığını tasadduk edip *(sadaka olarak verip)* tevbe kapısına koşuyorlardı. Esasen her Müslüman, ahlak itibarıyla böyle olmalıdır. Zira Müslüman, diğer Müslümanların kendisinden emin olduğu insandır.[408]"

Burada insanlık anlayışına ters kaç çeşit saptama ve yargı var dersiniz? Önce şu gerçeği saptayalım: İnsan olan insandan öteki insanlar emin olmalıdır, yani güven duymalıdır. Çünkü önce insan olma gelir. İnsan olamayan Müslüman olabilir mi? Sonra, Müslüman yalnız Müslüman'a karşı mı dürüst olacaktır? Bir Hristiyan kadını ya da dinsiz bir kadını gören Müslüman'dan o kadınlar emin olmayacaklar mıdır? Bildiğim kadarıyla insan, Müslüman ya da başka inançtan da olsa önce kendine/nefsine karşı sorumludur. Kendi nefsine yenilmiş bir kişiden kimse emin olamaz. Bir başka çarpık mantık örneği, kadın gören erkeğin mutlaka cinsel arzu duyduğuna ilişkin düşüncedir. Ve kadın bu nedenle günah ögesi sayılır. Böyle bir düşünce içinde bulunan kişi, zaten kusurludur. Çünkü bedihi/cinsel arzularının kölesi sayılırlar. Önemli olan, kişinin kadın ya da erkek, yalnız bedihi arzularını değil, başkalarına zarar verecek istemlerini disiplin altında tutabilmesidir.

Medrese eğitimi görmüş olan babamın, insanın içinde bulunduğu koşullara göre nefsini korumasına ilişkin örnek olarak anlattığı bir söylenceyi aktarmak istiyorum. Babamın, Kastamonu'da yaşamış olduğunu söylediği bir veliye ilişkin bu söylenceye göre:

[408] F.G. İrşad Ekseni, Nil Yayınları, 1998, syf: 45

"Biri dağlarda yaşayan, öteki kentte ayakkabı tamirciliği yapan iki arkadaş dervişten köyde yaşayan, kentteki arkadaşını ziyarete gelir. Armağan olarak ve ermişliğini göstermek için getirdiği süt dolu
mendilini bir çiviye asar ve gururla bakar. Sohbet sırasında gelen bir kadın müşteri, ayakkabısını onartmak için çıkarırken, ayak bileği görülür. Tamirci dervişin gözü bu arada süt dolu mendilin asıldığı yere kaymıştır. O da ne, mendilden süt damlamaktadır. Derviş, köyden gelene şöyle bir bakar ve 'Allah'ın dağında velilik kolaydır, aslolan kerameti burada bu koşullarda gösterebilmektir.' der."

Kadını salt cinsel meta olarak görenler, gösterenler ve çıkarları için değişik yollarda kullananlar, zaten yanlış yoldadırlar ve kadına karşı saygıdan yoksundurlar. Bunu modernlik olarak algılayanların yanıldıklarını düşünüyorum. Çünkü çağcıllık anlamında modernlik, çağı her yönden özümsemek ve İnsanı insan olarak değerlendirmek, algılamaktır. Kadını bir süs öğesi olarak görmek ve göstermek modernlik değil, kadını ortaçağdaki gibi mal saymakla eş değerdir. Bu görüş ne denli sakatsa, kadını bir başka açıdan salt cinsel meta olarak algılayarak, görür görmez cinsel arzu duyulduğunu ya da duyulacağını sanmak da sonuçta aynı yere varır. Hoca'nın verdiği örnek her halde kadına saygıdan yoksun, onu salt cinsel arzu öğesi olarak algılamak değil midir?

Peki, Sayın Göle, Hoca ne kadar modernisttir dersiniz? Saygıdeğer Hocaefendi'nin, kadının erkekten daha dun/aşağı yaratılmış olmasına ilişkin görüşlerini de size saygıyla sunuyorum...

Anadolu insanının bin yıllık birikimi mi?

Bir başka yorum: "Ufka vuran güzel rüyayı selamlayan" bir yazıdan, övgüyü yer yer şiirleştiren sözlerle örülmüş bir yazıdan söz edeceğiz. Bu duygusallığın ve övgüde düşselliğin öğelerini taşıyan yazı, bir senarist Hanımefendi'nin. Hanımefendi, "...tüm gençliği boyunca Godo'lara yaktığı ağıtların odağında kavrulup durmuş.[409]" Kırılgan ve düşsel bir dünya insanı gibi geldi bana. Beklentilerine yıllar yılı yanıt bulamadığı için yaşama küsmüş, kırılmış bir kişilikti bu hanım. İşte böyle bir ortamda, Hocaefendi'nin açtığı ufukta, "kendi görüntüsünü aramış... Ve birden "Onun rüyetiyle bu ufuktan baktığında, kozmik bir rüyanın bağrında..." buluvermiş kendini. Ona göre Gülen Hoca, madde dışı "Aşkın, zühdün, hizmetin, inanılmaz bir sadeliğin ve tevazuun potasında yoğrulmuş direnç"i simgeliyor. Bu direnç adamı "...bütün karanlık

[409] E.C. agy, syf: 172

çöküş dönemi süresince, sarp bir dağa tırmanmış, tırmanmayı sürdürmüş. Yaratıcıdan aldığı ümitten bağını hiç koparmayarak sel gibi bir akıntıya karşı yüzmüş; fizik, metafizik berzahları inanılmaz bir sabır ve irfanla aşmış. Nihayet kuşaktan kuşağa aktarılan bu efsanevi direnç bir Everest Tepesi'nde konumlanmış…" Şiirsel bir övgü değil mi? Bu nedenle de bir türlü düşsellikten çıkamıyor Hanımefendi! Godo'yu bulduğunu düşlüyor ama Godo hâlâ Everest Tepesi'nde! Bu nedenle de Gülen'in: "Evrensel ve barışçıl bir bahar rüyasının tarif edilmez genişliği ve anlatılmaz lezzeti ve parıltısına ortak..." olma umuduyla başladığı seslenişini, gerçek dışı öğelerle süsleyerek sürdürüyor: Ne yazık ki hep düşte kaldığından olsa gerek, gerçeği düşsellikle karıştırıyor. Örneğin:

"Hür gönüllü Anadolu insanının bin yıllık kolektif birikimi bu. Hiçbir kinin, hiçbir garezin pürüzünü taşımıyor. Her zerresinde geniş bir hoşgörünün engin bir şifanın iyicil damgası"[410] derken gerçeği gölgelediğini ayırt edemiyor. Olabilir, kişi özgürdür, hele yıllar yılı hep aramış ve aradığını bulamamışsa, seçiciliğin çelişkilerine takılıp kalması da olasıdır. Kişinin dünya görüşünü tam bilmeden, sözlerin gizemine-enigmasına kendini kaptırır umutla yapışırsın. Ama eğer o gizemin amaçlı bir saptırma yöntemi olduğunu düşünerek değerlendirirsen, yanıldığını ancak anlayabilirsin. Ama bu edebi yönden güzel sözler acaba yerinde mi, doğru mu diye sormadan edemiyor insan. Bu nedenle bir yerden başlayarak sorgulayalım diyorum.

Örneğin, Hoca'nın sözlerinde "Anadolu insanının bin yıllık kolektif birikiminden..." ne var acaba? Dahası Anadolu kültürü ve onu yaratan Anadolu insanı var mı? Olamaz çünkü Hoca'nın kültür hazinesinin temelinde Arap asıllı İslâm kültürü yatar. Hoca, hiçbir yerde bu kültürde Anadolu'nun katkısını aramış değildir. Onun sık sık yinelediği tarihsel dinamikler, milli kültür kavramlarında, İslâm'ın ilk tebliğinden başlayarak, Raşit Halifeler dönemi dediği, 4 Halife dönemi, Abbasiler dönemi, Selçuklular ve Osmanlılar dönemi yer alır. Dahası, o uzun sürecin aydınlık ufkundan da bakıyor değildir. Hocaefendi'nin Selçuklular dönemi, Anadolu Selçukluları olarak ele alınmaz. Bilindiği gibi Osmanlılar, Anadolu'ya değil Rumeli ve ötesine önem vermişlerdir. Osmanlı'nın Anadolu'daki kalıntısını müzelerde bile zor bulursunuz. Anadolu, Osmanlı için geçit sayılmıştır. Hoca'nın Anadolu'ya değgin sözlerinde, Anadolu'nun fethini hazırlayan Alperenler öncelikli yer alır, biri dışında! O dışında bırakılan kim mi? Anadolu insanının bin yıldır sevgi ve saygıyla andığı,

[410] E.C. agy, syf: 171-172 (alıntıların tümü için)

Hacı Bektaş-ı Veli. Hoca'nın Anadolu erenleri arasında nedense o veli yoktur. Ama Gazi Hasan'lar, Gazi Hüseyin'ler, Battal Gazi'ler çok çok anılır...

Gülen ve Hoşgörü,
Hadi canım sen de!

Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan hiç yoktur. Oysa bu ozanlar, Anadolu insanının inanç ve güncel yaşam serüvenlerini çağların ötesinden günümüze taşıyan, halkın öz diliyle söyleşmiş halk gönüllüleridir. Bizi biz yapan, gerçek kimliğimizin temel dinamiği dilimizi, ana dilimiz olan güzel Türkçemizi, onlar diri tutmuşlar, dilimizin özü onların sözleri ve söylemleriyle, kültür köklerimizin filizleri olarak günümüze taşınmıştır.

Mevlana ve Yunus'a yer var ama bu Gazi dervişlerin yeri başkadır! *(Ufuk Turu, syf: 69)* Çünkü biri "yetmiş iki millete bir gözle bakmayanı" hor görür. Ve Anadolu insanı Yunus'u baş tacı eder. Mevlana, Farsça yazmıştır ama dergâhının girişindeki şu dizeler evrensel hoşgörü ve insan sevgisini anıtlaştırır:

"Yine gel yine gel, kim olursan ol yine gel. Burası umutsuzluklar yeri değildir. Bin kez tövbe etsen, bin kez bozsan da yine gel yine gel."

Hoşgörünün ve insanı insan olarak kabul edişin bir başka örneği var mı bilemiyorum. Çünkü insan melek değildir, yanılabilir. Molla kafası yanılgıyı kabul etmez. Mevlana yanılanı bağışlar, kimi sufilere göre Tanrı da öyle değil midir?

Bir başkası daha var, Anadolu insanının hoşgörüsünü simgeleyen Hoca Nasrettin. Anadolu insanının zekâsını, hoşgörüsünü, sanat anlayışını simgeleyen bu evrensel sevgi insanları Gülen'in sözlüğünde yer almaz. Oysa Nasrettin Hoca, Anadolu insanının sağ duyusunu ve olaylar karşısında çözüm bulmaktaki zekâsını simgeler. İslâm Ansiklopedisi'nin Hoca'yla ilgili bölümünde onun kişiliği şöyle yansıtılıyor.

"Nasrettin Hoca, Türk halk adamının akl-ı selimini, halkın düşünüş ve duyuş özelliklerini ifade eder. Onun için haklı olarak Nasrettin Hoca halk filozofu gibi karşılanır. Fıkraları çok defa bir maksadı açıklamak, bir fikri desteklemek için, atasözü gibi kullanılır. Fıkraların öğretici mahiyetinin de halk kitleleri arasında yayılmasında büyük rolü vardır... Nasrettin Hoca halk muhayyilesinde evi, karısı, komşusu, çocuğu, öğrencisi ve bütün çevresi ile gerçekten yaşayan bir kimsedir."

Aynı metinde fıkralarının evrensel mesaj niteliği taşıdığı üzerinde durulur: Okuyalım:

"Kişileri arasında önemli mevki sahipleri de vardır. Nasrettin Hoca, yerine ve zamanına göre, bir söz söyler, ilgilileri beklenmedik bir sonuç karşısında bırakır. Bu beklenmedik sonuç, aykırı gibi görünen gerçeğin ta kendisidir. Bunların -*fıkraların*- diyalektik niteliği Nasrettin Hoca fıkralarının evrensel olmak vasfının temelidir.[411]"

Bu değerlendirmelerin anlamı açıktır. Nasrettin Hoca ve Anadolu insanı nerdeyse aynı kişide özdeşleşmiştir, Anadolu insanı filozoftur. Ama Gülen Hocaefendi'nin sözlüğünde Nasrettin Hoca'ya da yer yoktur. Nedeni mi? Hoca özgür düşünceli ve o çağda dini bir baskı ögesi gibi değil, bir sevgi ve hoşgörü öğretisi gibi algılayan halkın sesidir de ondan! Halkın diliyle halk gibi konuşur. Oysa Hoca Osmanlıcadan tat alır. Halkı sever mi bilemem? Sevseydi, insan sevgisini öne alsaydı Nasrettin Hoca'yı görürdü.

Bir başka Anadolu evliyası: Hacı Bektaş-ı Veli!

Hacı Bektaş, Anadolu insanını, öz kültürümüzle yoğuran Veli, ne yapmıştır da arada sırada, hatırı kalmasın diye anımsanır. Bunun gibi Hoca Ahmet Yesevi'yi de şöyle bir teğet geçer! Neden dersiniz?
Acaba Gülen, Orta Asya hakkında çok şey bilmediği için mi pek söz etmez, Hoca Ahmet Yesevi'den? Orta Asya hakkında yeterli bilgisi yok mu dersiniz! Hayret! Hem Orta Asya için yıllardır iç sızısıyla ağlayıp duracak, "hasretinizi ve hicranınızı sinenizde zıpkın gibi taşıyacaksınız.[412]" O topraklar ve insanları kurtarma amaçlı düşünceleriniz olacak, hem de o yerlerle ilgili bilginiz yeterli bile olmayacak... Hangisi doğru diye sormaz mısınız? İnsana sormazlar mı, bilmediğiniz yerlerde bilmediğiniz insanlara nasıl el uzatacaksınız? Peki, amacınız nedir? Evet, sorarlar ama Hoca'ya göre "her doğru her zaman söylenmez" New York'ta Nevval Hanım'a ne demişti:

"Doğrular topluma mal edilmeli ama henüz mevsimi değilse o doğruları öldürmeyelim derim. Doğrulara saygının ifadesi olarak o gerdanlığı öyle boyunlara takalım ki bir kıymet ifade etsin."

---

[411] İslam Ansiklopedisi, Milli Eğitim Bakanlığının kararı üzerine İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde, A. Adıvar, R. Arat, A. Ateş, İ. Kafesoğlu, T. Yazıcı tarafından LEYDEN Baskısı esas alınarak Telif (kimi maddeler yeniden yazılarak) tadil (kısmen düzeltilerek), tamamlama ve çeviri suretiyle yayımlanan 9'uncu cilt (1964 basımı) syf: 111

[412] Dr. O.Ö, agy. syf: 46

İşte ışık evler bu amaç için var edildiler. Amaç dünyanın fethi mi yoksa? Prizma adlı yapıtında bakın ne diyor:

"Bugün, dünya fethinin, eskiden olduğu gibi, at üstünde; elde kılıç belde pala, sırtta sadakla değil, aksine bir elde Kur'an, diğerinde mantıkla insanların gönlüne girmekle olacağı bedihidir *(açıktır).* İşte bu ışık komplekslerinde yetişen ruh ve mana erleri *(başka çalışmalarında söylediği gibi ışık süvarileri/notu*m) ruhta ve manada dünya fethine giden bu yolda, Allah'ın varidat adına kendilerine vermiş olduğu Işıkları bomboş dimağlara boşaltarak onları mamur edeceklerdir.[413]"

Ayşe Şasa Hanımefendi, "Ufka vuran güzel rüyayı selamlıyorum." derken, Hoca'nın bu düşüne değiniyordu sanırım!

Ama düşler her zaman gerçekleşmiyorlar, biz gerçeklere dönelim. Hoca'nın görmek istemediği öz be öz Türk gerçeklerine: Hacı Bektaş Veli ile Hoca Ahmet Yesevi'ye.

Bu iki velinin Anadolu'yla ilgileri, insanımızın duygu ve düşünce dünyasının temelini oluşturur. Onlar Anadolu insanının inancını, diliyle, kendi örfüyle yoğurmuştur. Arap'ın etkisini en aza indirdiği gibi Osmanlı'nın etkisinden de korumayı başarmıştır. Hoca, Anadolu'nun bu gerçeğini görmezden gelmektedir. Osmanlı'yı anarken, Anadolu'ya neden üvey evlat gibi baktığını sorgulamadan, övgüye geçmek yanılgılara neden olmaktadır. Sakın Aleviliğe sıcak bakmadığı için bu iki veliyi yok sayıyor olmasın!

Gülen'in çelişkilerinden biriyle daha karşılaşıyoruz. Hem de ne çelişki... Hani Gülen hoşgörü bayrağını sallamış ve hoş gördüğü kişilere ödüller dağıtmıştı ya! Bu ödülleri dağıttığı günlerde, herkesin olduğu gibi kabul edilmesini savunuyordu. Peki, neden bu hoşgörüyü Anadolu insanının özünden sakınıyor? İnsan düşünmeden edemiyor. Hem herkesin olduğu gibi kabul edileceğini söyleyeceksin hem de bin yıldır, emeğini ve alın terini dökerek bu toprakların sahibi olan, canlarını bu topraklar için vererek vatan yapan insanlara, inançları nedeniyle, dışlama noktasında duraklayarak bakacaksın. Dahası Yunus Emre gibi, bir insanlık anıtına insan dostuna, insanın ancak insanlaşarak Tanrı'ya ulaşabileceğini söyleyen gerçek bir çağdaş dervişe bile sıcak bakmayacaksın. Oysa İslâm da özüne inilirse, insanı öne alır. Kur'an'ın en çok insanlara seslendiği göz ardı edilebilir mi?

[413] F.G. Prizma/1 syf: 12

Bu göz ardı edişin nedenlerine ışık tutan sözlerini okuyalım Gülen'in:

Gülen Hoca, ünlü New York söyleşisinde Alevilikle ilgili ilginç değinmeler yapar. Bir soru üzerine, Orta Asya edebiyatı, kültürü hakkında "Çok az şey biliyoruz." der. İlginçtir Hacı Bektaş-ı Veli, Orta Asya kültürünün değil, öz be öz Anadolu kültürünün eseridir ve o kültürü zenginleştiren, katkılar yapmıştır. Ama Hoca, Hacı Bektaş'a da sıcak bakmaz. Çünkü O, Anadolu kültürünü değil, kültürümüz diye
dayattığı Arap-Acem kültürünü temel alan Osmanlı kültürünü yeğler. Anadolu'yu yok sayan, ulusal değerlerimizi yadsıyan kültüre hayrandır. Hoca, Orta Asya'dan söz ederken Mahdum Kulu için "...bizim Yunus Emre'ye benzer bir Mahdum Kulu adlı dervişleri var." der ve ekler: "Yunus Emre gibi söyleyen bu zat abideleşmiş. Manas Destanı'nı bile yeni öğreniyoruz."

Gülen 'in Hoca Ahmet Yesevi'den de az söz ettiğini, Hacı Bektaş-ı Veli'nin nerrdeyse yok sayıldığını söylemiştik. Yine de lütufkârlığını esirgemediği anlar oluyor. Ama birleştirici değil, ayrımcı bir mantıkla... New York söyleşisinde Nevval Hanım'a, "Alevilere, maddi yardımıyla cem evleri yapalım, yanında cami olsun." dediğini söylüyor, "Alevi kültürünü vicahilikten *(sözlülükten)* kurtaralım... Alevi kültürünün konuşulacağı lokalleriniz olsun, eğitim merkezleriniz olsun, okuma salonlarınız olsun, Alevi kaynaklarını koyalım." önerisini ilettiğini söylemiş! Sözel olan kültürün kitabileştirilmesini öneriyor. Bunun için de:

"Buralara Hacı Bektaş'ın mülakatını koyalım, Mevlana'nın, Yunus Emre'nin, Niyazi Mısri'nin eserlerini koyayım. Yani hangi şahısları seviyorsanız, onların kitaplarını koyalım ve Alevi kültürü vicahi,
yani ağızdan ağza aktarılan bu kültürü kitabi kültüre çevirelim ki kalıcı olsun." demiş.

Bunu niçin mi yapıyor? "Oturup konuştuğumuz zaman anlaşabileceğimiz bazı koordinatlar olsun, yoksa öbür türlü zemin kaygan olur, kaymalar olur, anlama zorluğu yaşanır"[414]mış da ondan!

Görülüyor ki bu önerinin nedenini açıklarken kendini ele veriyor Gülen. Hoşgörüsünün sınırlarını çiziyor. Peki, nerede kaldı "kişiyi bulunduğu hal üzere kabul etme" felsefesi? Nerede kaldı Yunus sevgisi, Mevlâna ufku? Böylece, kendi dünya görüşüyle Aleviliğin bağdaşmayacağını açıklıyor. Yineleyelim şu sözlerini: "Oturup konuşurken bazı koordinatlarımız olsun. Yoksa öbür türlü

[414] N.S. aynı yerde, syf: 94

(şimdiye kadar olduğu gibi/ED) zemin çok kaygan olur, kaymalar olur, anlama zorluğu yaşanır.[415]"

Görülüyor ki Alevilerle aynı ortamı paylaşamaz Hoca.[416] Çünkü İslâm'ın Alevilerce yapılan yorumuna karşıdır. Alevilerle ilgili bu değer yargısı bile, Anadolu kültürünü benimsemediğini, kültürümüz olarak Arap-İslâm kültürünü temel aldığını ve tam bir ayırım düşüncesi taşıdığını göstermez mi?

Şimdi sormaz mısınız, bu mudur hoşgörü ve diyalog anlayışınız? Papa'ya, Fener Patriği'ne, Haham Başı'na gösterdiğiniz yakınlık içten miydi? Onlara gösterdiğiniz ilgi içten ve söyleyip yazdığınız gibi, herkesi olduğu gibi kabul anlayışı içinde benimsemek esprisine uygunsa, öz be öz Türk olan kendi insanımıza neden bu denli uzaksınız? Ya Papa Hazretleri'ne sunduğunuz o mektup? Hem söyler misiniz, hangi niteliğinizle gittiniz Papa'ya?..

---

[415] Hoca, Fasıldan Fasıla/3, adlı yapıtının 166 ve 167'nci sayfalarında, bu konuya değiniyor ve "Geleceği geçmişin üzerine bina ederken, inhiraflar-kaymalar olacağını, örneğin Hz. Ali'ye ehli sünnetin bakışından ayrı bakanlarla anlaşmazlık çıkabileceğini kendi deyimiyle "üstü kapalı olarak" açıklıyor. Ve şu öğüdü veriyor. "İnhiraf kayma demektir. Bu düşüncede, hem inançta hem de amelde olabilir. Birisi çıkar, Hz. Ali Allah'ın oğlu der, bir diğer hayır Allah'tır der -nitekim denmiştir de- ve kitleler böylesi sapık düşünceler arkasında koşar gider." (aynı yerde syf: 167) İnsan istemeden de olsa sormadan edemiyor. Hoca, senin karşı çıktığın laiklik işte, inancı esas alan bir devlet sistemindeki kutuplaşmaları önleyecek bir sistemin alt yapısını oluşturur. Eğer sen ve senin gibiler, cumhuriyetin temel ilkelerine karşı çıkmasaydınız, istikrarsızlık bu boyuta ulaşır mıydı diye bir düşünsene! Örnek mi? Cezayir, Afganistan, İran vb.

[416] Bu çalışmanın sonlarına doğru, Hoca'nın Prizma serisinin 3'üncü kitabı çıktı. Hoca bu kitabında hoşgörü uygulamasının nerdeyse felsefesini yapıyor. Ayrıca, ülke bütünlüğünü koruyucu, geçmişte karşı olduğu kimi görüşlerinden ödün vermeye hazır bir tutum görüntüsü veriyor. Onun genel düşünceleri içinde tartışılıp değerlendirilmesi gereken şu sözlerini aktarıyorum: Devleti Âli'nin kurduğu uygarlığın " baş döndürücü hayat tarzını ve medeniyeti kaldıramayan güçler. Devlet-i Aliye diye adlandırılan Osmanlı Cihan Devleti'ni götürüp bir bayıra gömdükten sonra, nihayet Misak-ı Milli ile sınırları belirlenmiş şu vatanda Kürt-Türk, Alevi-Sünni, Laik-Antilaik kutuplaşmalarıyla insanımızı karşı karşıya getirerek, birbirine düşürebilmişlerdir. Maalesef içimizdeki bir takım aklı ermezler de bazı hainler de düşmanlarımızın bu çirkin ve kirli emellerine alet olmuşlardır." Hoca'nın bunu hangi amaçla gündeme aldığını bilemeyiz. Bunlar doğru saptamalar, ama Hoca'nın, o güne değin yarım ağızla da olsa Misak-ı Milli'den söz etmesi (dikkat ederseniz Ulusal Kurtuluştan o evrensel onaylı utkudan, cumhuriyetten söz etmiyor. Onlar yine yok onun tarih sözlüğünde), 28 Şubat sonrası kendisinin mercek altına alınması, dahası Devlet Güvenlik Mahkemesince hakkında soruşturma açılmış olması nedeniyle, bir savunma çabasının eseri olabilir. Yaşamı boyunca, karşı olduğu kimi değerlerin ucundan tutma çabası başka türlü değerlendirilemez. (Prizma/3, Nil Yayınlan, 1999, syf: 209-210)

Hoca Anadolu insanıyla ayrışma içindedir ama Amerika'yla entegrasyona sıcak bakar. Gümrük Birliğine girmemizin yararlarından söz eder.

Şimdi soralım: Hocaefendi'nin bin yıllık Anadolu insanının kolektif bilinci içinde neden Alevi insanı ve kültürü yoktur? Ve nasıl olur da bu kişi hoşgörülü, birleştirici çağdaş bir bilge olarak selamlarız? Ve siz senarist hanım, evet sorularım sizedir öncelikle...

Mekteple medresenin izdivacı

Gülen'e göre, gerçek kurtuluşumuz "mekteple medresenin izdivacıyla gerçekleşirmiş." *(U.T. syf:75 ve devamı)* Bugün için kurtuluşumuzun bu yolu açık değilmiş ama "Gelecekten de çok ümitliyiz," diyor ve selefi Bediüzzaman'ın şu söylemini yineliyor: "Ümitvar olunuz, şu istikbal inkılabatı içinde en yüksek ve gür sada, İslâm'ın sadası olacaktır..."[417] Batı sağlam bir kâinat görüşüne sahip olmadığı için yanılgılar içindeymiş; oysa Batı'da olmayan sağlam kâinat telakkisi bizde var olduğunu vurguluyor ve bu izdivaçtan doğacak geleceği müjdeliyor: "Mektep ve medrese varidatının birer çağlayan gibi, çok büyük bir havuzda birleşmesi tasavvufu da İslâm'ın ruhi hayatını da beraber getirecek. Bu üçlü, ufkumuzu öyle açacak ki şiirden nesre, nesirden değişik sanat dallarına kadar, bizde kainatı yeniden keşfetme düşüncesi hasıl edecektir. Farklı telakkiler ortaya çıkacak, bu sinemaya da tiyatroya da edebi eserlere de duygularımızı her türlü ifadeye de aksedecektir.[418]"

Fasıldan Fasıla/3'teki şu öneriyi de bu yargıya ekleyelim. "Fizik laboratuvarından metafiziğe yani medreseden tekyeye bir yol vurup gerçeğe ulaşmanın her yolu elbet denenmelidir.[419]"

Şimdi buraya dikkat edelim. Yukarıda Hoca'nın bir inkılap düşünden söz etmiştik. İnkılap denilince ola ki çağdaşlaşma olarak algılanmasın. Hoca'nın nasıl bir dünya kurma düşü gördüğünü kendi sözlerinden yakalamaya çalışalım. Göreceğiz ki Gülen ufkumuzu genişletme derken uykumuzu çağırıyormuş!

Burada uykumuz sözcüğünü bilerek kullanıyorum. Çünkü sunulanı, sanal bir dünyanın fotoğrafı olarak algılıyorum. Hoca geleceğin kuşaklarının, Muhyiddin İbn-i Arabî gibi konuşacağını, Mektubat'ta da İmam-ı Rabbani gibi olacağını... Ya da pek çok yerde, sözleri ve yazıları tam olarak *(Kürtçe, Arapça ve Osmanlıca*

[417] E.C. agy, syf:68.
[418] E.C. agy, syf:79.
[419] F.G. F.F/3 syf:133.

karışımı gerçekten anlaşılması zor bir dil ve biçemle yazdığı için) anlaşılmayan ama Gülen'e göre, kendisine vahye yakın bir ilhamla yazdırılması (!) nedeniyle, anlaşılması zor olan risalelerin yazarı, Bediüzzaman gibi konuşacaklarını muştuluyor.

Sayın senarist Hanımefendi'nin, bu söylemin neresinde bin yıl İlk Anadolu insanının kolektif birikimini bulduğunu düşünmeden edemiyorum. Hoca'nın bize dayattığı Arap kültürü değil mi? Anadolu insanı Türkçe konuşur, Türkçe şiir söyler, Türk gibi düşünür. Çünkü dil ile düşünce arasında kurulan köprü, düşüncenin temelini-alt yapısını hazırlar. Hoca'nın diline bakın, nerede o Anadolu insanının arı duru Türkçesi söyler misiniz? *(Osmanlıcayı öven sözlerinden dipnot)* Kaldı ki Gülen, Osmanlıca hayranıdır.

Ufuk Turu'nun hiçbir yerinde, Anadolu insanı ve Anadolu ihtilali var mı? Gerçekte Cumhuriyete düşman ama kendi deyimiyle Allah rızası için söyleyin, bu ulusun emperyalizme karşı verdiği ve Lozan'da, tüm dünyanın onayladığı egemenlik hakkını zorla, kendi gücüyle alan ayaklanma ve sonuçları neden yok? O eseri yaratan Anadolu insanının bin yıllık özgürlük ve tarih bilinci değil miydi? O eserin komutanı neden yoktur ve bir ulusun ölüm kalım savaşlarının verildiği Türkiye haritası neden yoktur, Hoca'nın duvara asılı haritaları arasında? Neden mi yok? Biraz düşünelim isterseniz. Hoca'nın çağdaş Pir-i muganı, egemenliğin Tanrı 'da olduğuna olan sarsılmaz inancı, egemenliğin halka verilmesine asla izin vermez de ondan. Ve Mustafa Kemal bunun için ehli küfr *(dinsizler/ED)* arasındadır.

Sorsanız ya, ey ünlü ünsüz yazarlar, akademisyenler, koskoca bir tarihi neden atlıyor Hoca? İşte bunun için. Bu mudur, kimseye karşı kindar olmamak! Bu mudur, sonsuz bir hoşgörü içinde yüzmek? Bu mudur garez taşımamak? Sen cumhuriyete karşı olacaksın ve bu çalışmamızda belgelediğimiz gibi Cumhuriyeti kusacaksın; hoşgörüden nasibin olmadığı halde, ülkemizin yazarları hoşgörünü tescil etmeye kalkacak, Atatürk'e ve cumhuriyete duyduğun garez ortadayken, alkışlanacak ve tüm bunlar yansızlık olarak benimsenecek.

Hadi canım sen de.

Bilmediğini bilmemek ya da bilinmesine karşın tam tersini söylemek, ne zamandan beri dürüstlük oldu. Tarih gerçeklerinin yadsınmasına göz yummak ne zamandan beri objektiflik sayılıyor? Ayıbın bile yüzünün kızardığı bir ortama düşmüşsek, işte bu tür siyasiler ve akademisyenler yüzünden olmuştur!

Bunun için yineliyorum İsmet Paşa'nın o unutulmaz sözlerini:

Hadi canım sen de!..

Şimdi de Hoca'yı "derin bir din bilgisi ve felsefe sahibi" olarak alkışlayan Bülent Ecevit'in "...ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan kendimize özgü bir İslâm anlayışını geliştirmemiz gerektiğini; İslâm'ın evrenselliğinin buna engel olmadığını çok güzel yansıtıyor." değerlendirmesinin, Hoca'nın sevdiği sözlerle ne kadar afaki olduğunu görelim isterseniz. Görelim de Bülent Ecevit için, "Siz onu bilmiyorsunuz, öğrenince de iş işten geçmiş olacak." diyen İsmet Paşa'yı rahmetle analım!

Sahi Bülent Ecevit inanarak mı söylüyor bu sözleri! Sanmıyorum, bir kez Hoca'nın felsefeye şaşı baktığını bilmiyor ki derin bir felsefe sahibi diye alkışlıyor.

Ecevit, Hoca'nın ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan hangi sözünü gördü de ona dayanıyor dersiniz? Hoca "geleceği geçmiş üzerine bina etme mesuliyetini taşımakta"[420] olduğunu söylüyor. Böylece, eğitimde medreseyi, tasavvufta tekke ve zaviyeyi, bu temelde, geleceğimizi kuracak insanın yetişmesinde dinselliği esas alan bir yöntem geliştirmiştir. Bu projenin neresinde ulusal öz aranabilir diye soruyorum ama yanıt bulamıyorum. Hangi yanlışından mı başlamalı onu da bilemiyorum? Ulusallığı medresede ve tekyede *(tekke yerine tekye demeyi yeğliyor Gülen)* aramak ne zamandan beri özelliklerimiz arasındadır? Osmanlı'yı batıran bir eğitim kurumunun özlemini çekerek mi ulusal özümüzü yakalayacağız? Sosyal gelişmeleri tersine döndürmek olası mı ki Hoca'nın projeleri geçit bulabilsin!

Hele "İslâm'ın evrenselliğini" medrese ve tekyede aramanın, siyasal bir motivasyon dışında anlamı olabilir mi, diye düşünmez misiniz? Medrese ve tekye, ne zaman evrensel oldu? Evrensel olan İslâm inancıdır. İnancın eğitimi medreseden geçer diye bir kural mı var dersiniz? Gülen'in, eğitimle ilgili düşüncelerinden bir bölümünün yer aldığı, kurtuluşumuzu "mekteple medresenin izdivacında" aradığı düşüncelerine bakalım. Medrese, Osmanlı zamanında amacından saptırılmış. Hoca söylüyor bunu, diyor ki "Mektep almış başını bir yere, medrese bir başka yere gitmiş ... akıl kalpten ayrılmış." Medrese tasavvufu da kovmuş kapısından. Bu olgu, yalnız medresenin yozlaşmasına neden olmamış, kâinat kitabı okunamadığı için sanat telakkisini de etkilemiş. Şimdi kolejler bir uyanışı gerçekleştirecekler, "mektep ve medrese varidatını birer çağlayan gibi büyük bir havuzda birleştirerek tasavvufu da, İslâm'ın ruhi hayatına sokacaklar"mış. Medreseyle mektebin izdivacının ve tasavvufla el ele verişinin sonucu, "yerinde Füsus'ta Muhyiddin İbni Arabi gibi konuşacak, yerinde Mektubat'ta İmam Rabbani'yi aratmayacak bir ufuk açılmasını sağlanacakmış. Böylece, eskiden beri süregelen menkıbe Müslümanlığı, yerini geçmişin üstün insanlarının anlam yüklü yaşamlarım ve onların yaşamlarına

[420] F.G. F.F/3 syf:166.

anlam kazandıran ruhsal yücelişlerinin nedenlerini de öğrenecekmişiz. Geçmişte o insanlara üstünlük ve yaşamlarına anlam veren ilginç sanal örnekler de veriyor!

Ahmet Rufai'ler, Ahmet Bedevi'ler, Hasan Şazeli'ler, Abdülkadir Geylani'lerden söz açtıktan sonra, bunların Tanrı'yla ilişiklerini yansıtan şu sanal anlatıyı okuyalım ve düşünelim: Gerçekten düşünelim. Ecevit'in ve öteki yazar çizerlerimizin sözlerinin ne denli gerçekten uzak ve anlamsız olduğunu!

"Bu insanlar yeryüzünde dururken, semanın ötesinde, mekân üstü Azrail'in, İsrafil'in azametli heykelini görüp mekân ötesi âlemlerde, kader kalemlerinin seslerine şahit oluyor ve sürekli hususi telefonlarıyla Allah'la münasebet içinde bulunuyorlar"mış.

Benim bu sözlere ilişkin bir yorumum olmayacak. Çünkü Tanrı'yla ancak peygamberlerin konuştuğuna ilişkin inanca da aykırı bu sanal anlatı için ancak Hoca'nın din bilgisindeki derinliğine işaret etmekle yetiniyorum.

Ecevit gibi deneyimli bir siyaset adamının, "...küreselleşme aşamasındaki dünyada, Avrasya ile bütünleşmede Türk ulusunun (...) anahtar ve köprü işlevi üstleneceği bir dönemde, Fethullah Gülen'in (...) Batı'ya açılırken Asya ile bağlantımızı da güçlendireceğini" vurgulamasının, Türkiye'nin çıkarlarıyla ilgisini kuramadığımı söylemeliyim. Bu çalışmada belgelere dayanarak değindiğim gibi, bu işin Orta Asya'nın yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin paylaşılmasına dayalı emperyalist politikalara alet olmanın ötesinde bir amacı olmadığı, bizim ancak ABD'nin çıkarları doğrultusunda bir piyon rolümüz olabileceğini Ecevit'in düşünememesini kabul edemiyorum. Ayrıca Hoca'nın ABD'nin Ilımlı İslâm projesinde kendisine verilen rol dışında bir etkinliğinin olacağını da düşünmüyorum. Bu oyunda ABD'nin emperyalist emellerine hizmet edildiğini anlayacak kadar dünyayı bildiği kanısındayım. O halde neden, gerçekler neden böylesi yanlış bir potaya oturtuldu?

Ulema ve aydın sentezi arayan bir İslâm aydını: Ali Bulaç

Sanırım bu konuda öteki görüşlere aykırı ama gerçeklere daha yakın bir değerlendirmeyi Ali Bulaç yapmış.

Ali Bulaç'ı öteki sözcülerden ayıran önemli özelliklerinden biri, bir İslâm aydını olmasıdır kuşkusuz. Bu nedenle övgünün ötesinde gerçeklere dayalı eleştirel akılla değerlendirmesi, İslâmi açıdan daha objektif yaklaşması, Bulaç'ın konuyu bilinçli ve titiz bir yaklaşımla ele aldığını gösteriyor. Özellikle İslâm âleminde tarih içinde ulema etkisini vurgulayan; günümüzde ülkemiz için ulema etkinliğinden çok Mevdudi gibi aydın-ulema profilli bir tipe gereksinildiğine

değinen Bulaç'ın, bu konudaki eksikliğimizi saptayan şu sözlerinin altı çizilmelidir: "Ulemamız hayattan kopuk, aydınımız ise İslâm'dan ve tarihinden habersizdir." Bulaç'a göre ulema, dinle ilgili konularda, dinin kurallarını bilen ve referansını bu bilgi ışığında Kur'an ve hadisten alan, öte yandan dünya işlerinde de bir aydın gibi bilgi ve yorum sahibi olan kişidir.

Bulaç, Hocaefendi'nin Ufuk Turu söyleşisini bu düşünce ışığında okuduğunu, konuya ilişkin kısa ama öz açıklamaları sonunda söylüyor. Ve sonra şu önemli saptamayı yapıyor. Bulaç'a göre, Hocaefendi, bunların, yani yaptığı açıklama, sav ve değerlendirmelerin dayanağı olan konuların "Bir bölümüne aşina, bir aydın ulema profili -*çiziyor*- sayılır." Dikkat edelim, "tipidir" demiyor Bulaç, "sayılır" diyor. Yani, kendisi dışındaki değerlendirmelerin hiçbirine katılmıyor. Dahası tartışmaları da eksik buluyor. Ve şöyle noktalıyor: "Bizim fakihlerimizin benimsediği prensip hepimize yol göstericidir. 'Benim görüşüm yanlış ihtimali olan bir doğrudur.' Hakikat Allah katındadır ve bizden bağımsızdır. Biz ona ulaşmak için çeşitli yollar deneyen arayıcılarız.[421]"

İnsan "daha ne desin" diye düşünmeden edemiyor.

Bulaç açıkça bu söyleşinin kendini doyurmadığını söylemekten kaçınıyor. Ama kendine karşı saygısı nedeniyle de öteki övgülerden ayrılıyor ve gerçekçi olmaya çalışıyor.

Bu açıdan bakınca son sözlerinin Hocaefendi'den "elimden bu kadar geldi" anlamında bir tür özür dileme olduğu kanısına varıyor insan.

Ufuk Turu'nun önce okuduğum övgülerden sonra, böylesine bir ufuksuzluğa açılacağını anmıyordum. Tüm içtenliğimle söylüyorum, konuya başlarken bu noktaya geleceğimi asla düşünmemiştim.

Bunların Hoca'ya özenerek gerçek amacımı "sadet harici oldu" gibi gizemli bir anlatımla vurgulamak için söylemiş değilim; böyle bir amacım da yok. Konu içinde ve içtenliğimin özü olarak vurguluyorum.

Hoca, övgücülerini mi yalanlıyor?

Bu konuyu bağlamadan önce, Gülen'in, Kemalizm, cumhuriyet, laiklik, hoşgörü ve toplumsal huzur konularına ilişkin sözlerini övgücülerin de okumaları için aşağıya aktarıyorum.

[421] E.C. agy, syf: 183-187.

Hocaefendi, yârı vefakârı Sabah gazetesindeki söyleşiler zincirinden birinde, 25 Ocak 1997 tarihinde şunları söyler:

"Laiklik meselesi:
Türkiye, laik bir devlettir. İnsanlar laik olabilirler. Bazılarına göre fert zaten laik olmaz. Yani devlet laiktir, çünkü o bir kanun-nizam meselesidir. Bazılarına göre ise, devlet de laik olmaz. Çünkü devlet de nihayet, şahıslardan meydana gelir.

Bizde, bu laiklik meselesi sekülerizmle *(toplumu, dinin etkisinden uzaklaştırma/ED)* karıştırılmıştır öteden beri.

Belki hukukçuların üzerinde duracakları, yeni yeni tarifler getirecekleri, açıklığa kavuşturacakları bir konudur bu. Kimi insan 'Ben Kemalistim' diyebilir. Zaten bunu açıktan, açığa söyleyenler vardır. Bunun yanı sıra 'cumhuriyetçiyim' diyenler bulunabilir. Ama bunun adı Batı'dan geldi diye antipati duyanlar da olabilir. Daha da ileri gidip demokrasiyi benimseyenlerin yanı sıra 'Demokrasi insanın, tam ihtiyaçlarını karşılamıyor. Kabre kadar insanın ihtiyaçlarına cevap veriyor, ondan sonra başının çaresine bak, diyor. Bu açıdan bana yetmiyor' diyenler olabilir."

Dikkatle bir kez daha okuyalım, özellikle şu sözlerin de altım çizelim:

"Kimi insan ben Kemalistim diyebilir. Zaten bunu açıktan açığa söyleyenler vardır." Evet, Hocaefendi böyle söylüyor. Yineleyerek okuyalım. Çünkü insan böyle bir mantığa inanmak istemiyor. Zaten bunları açıktan açığa söyleyenler varmış. Açıktan söylenmesini mi istemiyor? Yani ne kadar ayıp ediyorlar, insan öyle açıktan açığa söyler mi? Hiç cumhuriyeti kuran adamın adını ansıtan; şu "tagut" şu "firavun" vb. nitelikteki kişiye izafeten *(bağıntılı olarak)* "Ben Kemalistim" demek, hele hele "cumhuriyetçiyim" diye öne atılmak doğru olur mu? Hocam izin vermeden elbet olmaz ama Allah'tan Hoca o kadarına bir ölçüde de olsa izin veriyor. Yalnız açıktan söylenmese hele ben "Kemalist'im", ben "cumhuriyetçiyim", ben "laikim" denmese daha şık olacaktır.

Bunlar nereden mi çıktı? Hadi okuyalım ve nereden çıktığım görelim. O zaman belki Gülen'in cumhuriyete, Kemalizme ve laikliğe karşı nasıl bir kin ve garez içinde olduğunu daha iyi anlatabiliriz!

"Bunların hepsi konuşuluyor. Kanaatimce, Türk toplumu şu anda bu mes'elelerin orta yerde müzakere edilmesine tahammülü bulunmayan bir noktada. Bunlardan hangisini deşelesek hep ihtilaflar olacaktır. Dindar da bu ülkede huzur içinde yaşamayı düşünüyorsa, hafife alıcı mahiyette 'laik'

dememeli, 'Kemalist' dememeli, 'cumhuriyet' dememeli, 'demokrasi' dememeli. Biraz da bunlar, karşılıklı fedakârlıklarla olur.

"Bunların hepsi konuşuluyor"muş! Böyle diyor Hoca, Bunların hepsi konuşuluyor. Yani kimisi açıkça, ben Kemalist'im, ben laikim diyor, kimisi çekinmeden ben cumhuriyetçiyim diyebiliyor. Oysa Hoca'ya göre, "Türk toplumu şu anda bu mes'elelerin orta yerde müzakere edilmesine tahammülü bulunmayan bir noktada." Şu halde öyle gelişigüzel konuşmayın, "Dikkatli olun, ileri gitmeyin sonu iyi olmaz" mı diyor Hocaefendi?

Hani o hoşgörülü bir yeni çağ bilgesiydi! Demek doğru değilmiş.

Oysa bir toplumun hangi ortamda hangi noktada oluşu kanaate göre değil gözlemlere ya da bilgilere göre saptanırsa, gerçekçi sonuç elde edilebilir. Durumlar kanaate göre saptanmaz. Olsa olsa benim kanaatim budur denilir. Kanaat kişisel sezgiye dayanır. İsterseniz bu sözleri bir kez daha okuyalım. Toplumun tahammülünün sınırına gelindiğini ima ediyor olmalı efendi hazretleri. Ama bir hoşgörü ortamı sağlanması için, dindar da huzuru bozmak istemiyorsa, "laik", "Kemalist" ya da "cumhuriyet" gibi kavramları hafife alır bir biçemle söylememeliymiş! Bunun bir başka anlamı da var elbet. Hoca, bu kavramların kendince, saygın ve meşru olmayan bir sistemin dinamikleri olduğunu, bu nedenle ciddiye alınamayacağını, bu kavramlara değer verenlerin de ciddiye alınmaması gerektiğini ama koşullar gereği hoşgörü gösterisiyle karşılanmasını istiyor olmalı.

Ötekiler de yani cumhuriyet yanlıları da bu sözcükleri derin anlamlı birer kavram gibi algılamaktan vazgeçmeli ki toplumsal huzur bozulmasın. Hoca böyle diyor. Hem kendi cemaatine hem de laik kesime verdiği mesaj bu! Hoca, hoşgörü simgesi ya... Hoşgörünün de bir sınırı olmalı değil mi? Öyle her şeye karşı hoş görülü olunmaz. Sınırını da Hoca çizer.

Okuyalım Hocaefendi'nin talimatını:
"Bunlardan hangisini deşelesek hep ihtilaflar olacaktır. Dindar da bu ülkede huzur içinde yaşamayı düşünüyorsa, hafife alıcı mahiyette 'laik' dememeli, 'Kemalist' dememeli, 'cumhuriyet' dememeli, 'demokrasi' dememeli. Biraz da bunlar, karşılıklı fedakârlıklarla olur." İsterseniz neden cumhuriyet dememeli sorusunun yanıtını Hoca'dan alalım. Bakın cumhuriyet ona neyi anımsatıyor:

"Evet, Bediüzzaman, milletin fikri seviyesizliklerle sürüm sürüm yaşadığı ve içtimai dertlerin birer buhran halini aldığı, ülkenin hemen her yanında ürperten yüzlerce hadise ile yüz yüze gelindiği, her tarafta İslâmi ve milli değerlerin enkaz enkaz üstüne yıkılıp gittiği ifritten bir dönemin, düşünen, çareler arayan,

teşhis ve tespitlerde bulunan sonra da rahatsızlıklara reçete sunan bir hekimi olmuştu." *(Burada betimlenen dönem cumhuriyetin -devrim yılları- Atatürk dönemi, Atatürk de ifrit olarak nitelenmektedir/ED)* Upuzun ve karalık yılların hazırlayıp sahneye sürdüğü dünya kadar felaket altında didinip duran talihsiz nesillerin, imansızlık, delalet ve şüphe vadilerinde bocaladığını kurtulmak istedikçe daha derin buhranlara gömüldüğünü gören ... Bediüzzaman, sürekli düşündü... Devlet ve topluma alternatif tedaviler teklif etti... Ve bu şanlı fakat talihsiz millete, muhteşem fakat bahtsız ülkeye eski enginlik ve zenginliğini duyurmaya çalıştı.[422]

Bu satırlardaki kin ve nefreti, Ufuk Turu söyleşisini Hocaefendi'nin Atatürk ve cumhuriyet düşmanı olduğunu bilerek ya da bilmeyerek övgülerle selamlayan başta Akademisyenlere, sonra öteki eli kalem tutanlara armağan ediyorum. Hoca'yı okuyalım yine:

"Bazı konuları zamanın yorumuna bırakmak daha uygun olur. Ama özün, temel dinamiklerin korunması da çok önemlidir. Gönül arzu eder ki içinde bulunduğumuz bu süreç, kendi özellikleriyle kabul edilebilsin.[423]"

Şimdi bir kez daha oturup düşünelim, "Ufuk Turu"yla ilgili değerlendirmelerin ne denli gerçeklerden uzak olduğunu anlamayanlara anlatalım ki yarın çok geç olmasın!

Batı'yla entegrasyon ama Kemalizme reddiye

Hoca, Kemalizme karşıdır, dahası kin kusar, 1920-1923 devriminin cumhuriyetine de tahammülü yoktur ama Batı'yla entegrasyona sıcak bakar. Hadi okuyalım ve öğrenelim, Hoca'nın Batı'yla entegrasyona nasıl baktığını!

"Batı düşmanlığı bizi çağ dışına iter" sözleri geçmişte söyleyip yazdığı Batı karşıtı sözleriyle çelişmekte. Peki, nasıl olmuştur da Batı'yı haçlı seferlerinin bugünkü takipçisi olarak niteleyen Gülen, Batı'yla entegrasyona sıcak bakmaya başlamıştır? Hadi bu uygulanabilir bir proje diyelim ama Batı ile ilişkinin koşulları ve biçimi nasıl olacak? Hoca bunun uygulama biçimini de düşünmüş, diyor ki:

"Batılılarla, Batı düşüncesi ile bütünleşmemizde, sakınca olmayan ve gerekli bulunan noktalarda bir bütünleşmenin gerçekleşmesinde, bence bir sakınca

---

[422] F.G. F.F/2 syf:203.

[423] 25 Ocak 1997 Sabah gazetesi, Nur Hareketi, Sabah'ın Dev Araştırması.

yok. Zaten bu, kaçınılmaz bir durumdur... İslâm İle tanışmayanlar da insandır. Onların da akılları ve vicdanları vardır.[424]" Evet aynen böyle diyor. Ama burada asıl dikkat edilmesi gereken şu sözler olmalı değil mi? "İslâm ile tanışmayanlar da insandır." Kuşkusu var idi ki altını çiziyor. Kur'an da "ey insanlar" seslenişi varken Hoca'nın bu lütufkâr saptamasına ne demeli? Tanrı'nın insanla ilgili değerlendirmelerini yok sayarak onun kendisi lütfediyormuş gibi tavır alması galat değil midir? Sen Kur'an gerçeğini göz ardı ederek Batılı insanlara insanlık niteliği lütfetmeye kalkacaksın ve sonra kalkıp Papa'ya el etek öpen o mektubu[425] elden vereceksin.

Tevazuun böylesine ne denir sayın sosyologlarımız?

Nevval Sevindi'yle yaptığı söyleşide, bu ilişkinin koşullarını da gösteriyor.

"Üstadın bir ifadesiyle, 'Allah insanı kerim olarak yaratmıştır.' İnsanın tabiatında hep iyiyi, güzeli araştırma temayülü var. Eğer biz kendi benliğimizi bulmuşsak onlardan alacağımız şeyler, ancak güzellikler olur. Batı'dan alınacak birçok güzellik var. Mehmet Akif, 'Alınız Garb'ın ilmini' diyor. Üstad Bediüzzaman'ın bu şekilde yaklaşımları var. Ben bu anlamda bir Garplı, Batılı olmada hiçbir mahzur görmüyorum. Mutlaka manada, kayıtsız şartsız Batı düşmanlığı, zannediyorum bizi çağın dışına iter. Ve zaman tarafından elenirsiniz.[426]"

Batı ne zamandan beri Hoca'nın sıcak ilgisinde yoğruluyor dersiniz? Ya da neden Batı ile entegrasyona böylesine sıcak bakıyor? Neden mi soruyorum. Usumda kalan şu sözler neredeydi diye düşünmeden edemiyorum da ondan. "Batı dediğimiz bu insafsız dünya, hemen her zaman ya bizzat veba iğfal ettiği bir kısım çapulcularla -*hem de medeniyet adına*- vahşetlerin en utandırıcılarını irtikap etmiş, insanlığı ışığa çıkaracağım diye, yığınları sürekli kara delikler etrafında dolaştırmış...."

Çalışmamın bu noktasında, belleğimdeki bu yarım tümce, birden Amerika'yı kutsayan Hoca'nın çelişkilerine çekti beni. Bir geri dönüş olacaktı belki ama Batı'yı gerçek yüzüyle anlatan bu yazının tümünü bulmalıydım. Bu yarım tümceyi yazdığım notu aradım ve Zamanın Altın Dilimi adlı yapıtında buldum. Yazı, tarihi belli değil ama Körfez Savaşı'ndan sonra yazılmış. Ve Batı'yı tüm çirkin yüzüyle sergiliyor. Bir feryat, bir umarsızlık çıkmazında kalış, bir aldatılmışlık sızlanışı... Ama Batı'ya güvenilmeyeceğini, bu dünyanın yalnız

[424] 25 Ocak 1997, Sabah gazetesi, aynı yerde
[425] EK:2
[426] 25 Ocak 1997, Sabah gazetesi, aynı yerde.

kendi çıkarını düşünen kendinden olmayanları barbarlıkla karalayan, sözde insanlık adına insanlığın yüz karası işler çeviren zulüm ve şenaat düzenbazları yığını olduğunun altının çizildiği bir belge. Evet, benim için bir belge niteliğinde. Çünkü bunları en erken Körfez Savaşı sorasında yazan kişinin Amerika'nın, hem de çağımızın en insafsız, en hain emperyalistinin kanatları altına nasıl sığındığını anlayamadığım için bir daha okudum.

Bir paragrafını daha okuyalım mı?

"Ah uğursuz insanlık! Sen hem de medeniyet, demokrasi, hürriyet ve insan hakları gibi kelimelerin dilden düşürülmediği ve edebiyatının yapıldığı bir çağda, binlerce masum çocuk tâli'siz genç ve bedbaht yaşlıların, bir kısım modern cellatlar elinde böyle parçalanıp doğranmasına, sessiz mi kalacaktın? Şeytanlara rahmet okutturan bu canavarlıklara alkış mı tutacaktın? Nerede Batı'nın yüksek tirajlı gazeteleri! Nerede Times'ler, Washington Post'lar, Le Figaro'lar, İndependent'ler, Le Monde'lar, Tribune'ler, Daily Telegraph'lar! Nerede insanlık için intişar ettiğini dilden düşürmeyen büyük nerede Observer'ler, Stern'ler, New Sweek'ler, Reader's Digest'ler! Nerede dünya radyo ve TV kurumları! Bütün bunlar niçin sustular! Ve yazarken de mazlumları hakir görüp zalimlere bravo çektiler.[427]"

Bu satırlardaki nitelemeye, emperyalizmin çirkin yüzünü yansıtan bu sözlere katılmamak olası mı? Hoca'yla ayrıldığımız nokta, onun bunları yazdıktan sonra emperyalist Amerika'nın koruyucu kanatlarına sığınması! Papa'ya yazdığı mektupta İslâm'ın yanlış anlaşıldığından yakınması!

Ve tüm bunlara karşın, Amerika'nın ve Papalığın yardımıyla Türkiye'nin geleceğinde liderliğe soyunması! Tıpkı, Vahdettin'in İngilizlere sığınması gibi, kendi deyimiyle bir tarih olayının, misliyle
yaşanmasıydı bu sonuç.

Liderin kafa kâğıdı

Sunu yazısına göre, Zamanın Altın Dilimi yalnız sıradan bir kitap değil, "bir liderin kafa kâğıdıymış." Sunuştaki ilk tümcesinde "hayat prizması" olarak nitelenen kitap, "Olması arzu edilenden çok mümkün ve vaki olanın hesabının yapıldığı realite atlası." Henüz adı konulmamış, "Lider'in kafa kâğıdı" olarak tanıtılıyor.

[427] F.G. Çağ ve Nesil/4, syf:25-26.

Kitabın sonundaki Lider başlıklı yazı (EK:2) liderin kimliğini anlatıyor. İsterseniz, Hüseyin Gülerce'nin Beklenen Lider başlıklı yazısından Giriş'in başında yer verdiğimiz paragrafı da buraya aktaralım ve kafa kâğıdındaki özelliklere uygun liderin kim olduğunu soralım!

"Türkiye'nin uluslararası çapta, ülkesinin ve çağının nabzını tutan, kitlelerin bağrına bastığı bir lider beklediği doğrudur. Sevenleri sevmeyenlerinden daha fazla, 21'inci yüzyılı okuyan, tarihi dinamiklerimizi çağdaş yorumlarla kuşandırıp asırlarca parlayacak medeniyet meşalemizi yakacak o lideri hepimiz bekliyoruz. Ancak o içimizden çıkacak... O attığı adımların doğruluğu, siyasi hırslarının olmayışı, makam mansıp peşinde koşmayışı ile hepimizin gönlünde önce taht kuracak. O, öyle bir el olacak ki sadece birilerinin başını değil bütün toplumun başını okşayacaktır. Beklediğimiz liderler, kendilerini en iyi şekilde yetiştirmiş kariyer sahibi, şahsiyet abidesi, meşveret ehli kadrolarıyla gelecekler.[428]"

Şimdi, Hoca'nın neden uluslararası bir karizma peşinde koşturulduğunu bulabiliriz sanırım. Onun hakkında yazılanların da hikmetini anlayabiliriz. Uluslararası çapta, sevenleri, sevmeyenlerinden çok, 21'inci yüzyılı okuyan, tarihi dinamiklerimizle bizi buluşturacak olan, geçmişi çağdaş yorumlarla günümüze taşıyan, siyasi hırstan azade/sıyrılmış, makam ve mansıp peşinde koşmayan "Rabbinin aciz kulu kimdir, kim var yakınımızda dahası İçimizde! Hani o içimizden çıkacakmış da!"

Zamanın Altın Dilimi'nde, "Tarihi dinamiklere dayalı dün ve bugün sentezi" yapılıyormuş. Kim yapıyor bu sentezi? Peki şu söylemle işaret edilen nedir, o misyon sahibini biraz daha tanıyalım mı?

"Muhterem Müellif'in aynı seriye ait diğer eserleri gibi, 'Zamanın Altın Dilimi' ismiyle yayımlanan bu eserin kendine yüklediği bir misyon var! Fert ve cemiyet arasında varlığı herkesçe kabullenilmiş olan nispeti yeniden kurcalamak ve böylece sosyo-biyolojiye ayrı bir buud, derinlik ve daha önemlisi istikamet kazandırmak. Onda dert ile derman, teşhis ile tedavi, problemler ile çözüm yolları hep bir arada zikredilir. Çağın ilka ettiği hastalıklara mukabil o, bir reçete gibidir. Neslimiz kendisine olan inanç ve güvenini kaybetmiştir. O ruhen sarsak ve sallantıdadır. İlka için telkin, telkin için de tekrar kaçınılmaz bir zarurettir. Bu söz ve cümlelerin az da olsa tekrarlarında bir hikmet gizlidir. Ve eser, bu dersi de yine Kur'an'dan almıştır. Kur'an da içinde sırlar taşıyan tekrarlardan.[429]"

---

[428] Hüseyin Gülerce'nin 02 Aralık 1996 günü Zaman Gazetesi'nde yayımlanan yazısından.

[429] F.G. Çağ ve Nesil/4 syf: III.

Peki, şu teşhis/tanı ve tedavi/sağaltım, derde derman üreten problemlere çözüm yolları gösteren, çağın hastalıklarına reçete sunan kimdir?

Buldunuz sanırım!

Ilımlı İslâm'ın, ABD adına temsilcisi Fethullah Gülen Hocaefendi'ye merhaba diyebilecek miyiz, bekleyelim ve...

7 Temmuz 1999
Kuşadası/Aydın

SON SÖZ YERİNE

Erken Huruç Yapmayın

Fethullah Gülen yandaşlarını uyarıyor:

"Belirli bir noktaya gelinceye kadar hizmete devam edin. Erken huruç diyeceğim çıkışlar yaparsanız, dünya Cezayir'deki gibi başımızı ezer...

Arkadaşlarımızın mevcudiyeti bizim İslâmi geleceğimiz adına işin garantisidir. Bu açıdan adliyede, mülkiyede veya bir başka hayati bir müessesede bizim arkadaşlarımızın mevcudiyeti böyle ferdi mevcudiyetler şeklinde ele alınıp öyle değerlendirilmemelidir. Bunlar, gelecek adına bizim o ünitelerde garantimizdir. Bunlar bir ölçüde bizim varlığımızın teminatıdır. Şimdiden mevcut olanlar burada mevcudiyetini korumasa da arkadan gelenlerin mevcudiyetini mutlaka korumalıyız. Yoksa korumada şimdi onları korumaya çalıştığımız gibi zorlanırız ve geleceğe de o müessese olarak yürüyemeyiz. Mevcut muhafaza edilmeli. Acaba daha bunun neye ihtiyacı var, nasıl takviye edilmeli, bu denmeli. Daha bir takviye edilmeli fakat mevcuttan bir ölçüde taviz verilmemeli derken, katiyen zayiata gidilmemeli. Bu açıdan bizim ister bu dairede, ister diğer dairede arkadaşlarımızın korunması çok önemlidir."

Çekişmeden ilerleme

Şimdi bir taraftan onu yaparken, diğer taraftan o kurallara, kaidelere, yine hukuki prensiplere, ne kadar esnekliğe müsaade ediyorsa, işte onun için de biraz kural kanun adamı olmalarıyla istikbale yürüyebilirler. Yoksa siz burada adliyede karar verirseniz, orada mülkiyede bir kısım icraatta bulunursunuz. Fakat yukarı hep bunu bozarsa... Yargıtay, Danıştay sizin karşınıza çıkarsa, yüksek mahkeme bizim verdiğimiz kararların hilafına kararlar verirse... Öbür tarafta tetkik amirleriniz hep böyle aleyhinizde kararlar isnat ederlerse, siz istikbale yülüyemezsiniz yani. Takılır yollarda, kalırsınız. Ve sizin ileride daha önemli, daha hayati yerlere gelmenizin arkasında da bu vardır. Sezilmeden, mevcudiyetinizi hissettirmeden çok ilerilere gitme, işte bu iki müessesede olduğu gibi hayati, dinamik bir kısım müesseselerde de söz konusudur. Ta ilerilere gitme, böyle can damarları içinde dolaşma. Ve sonra eğer dönülüp gelinecekse, yara alınmadan hissedilmeden dönüp, geri gelmeli.

Bir taktik: geri çekilme

Dönüp geriye gelme meselesi, geleceğimiz adına çok önemli. Bu işin bir yanı. Diğer taraftan ben diyorum ki bunlar gelip geçici şeyler, beşeri olan şeyler ancak tıpkı beşer gibi fanidir. Bu arkadaşlarımız o sahada kabiliyetlerini geliştirmeli. Bizim cepheyi öğrenmeleri lazım arkadaşların. Yani bizim hukuk sistemimizi didik didik etmeliler. Biz bir taraftan çalışıp onların istifade edebilecekleri şekle getirmeliyiz onları. Bu açıdan da ben, bu arkadaşların hâlihazırdaki durumlarını çok iyi değerlendirmelerini arzu ederim. Makul olmak lazım zaten. Yapılan şeyler makul olursa istikbal vadeder.

Siyasi partilerle ilişki

Hâlâ bu sistem devam ediyor ve bu sistem içinde arkadaşlarımız istikbale yürüyeceklerdir. Öyleyse bu sistemin püf noktalarını keşfetmeleri lazım, aşmaları lazım... Arkadaşlarımızın gittikleri yerlerde daha rahat iş yapmaları, tutunmaları, büyümeleri, kaymakam ise vali olmaları, sıradan bir hâkim iseler takdir toplayan bir hâkim olmaları gerekir. Siyasi güçlerle belli ölçüde, bize yüzde yüz ters olan insanlarla açık bir diyalog olmasa bile onlarla da çatışmamalı. Bu siyasi yelpaze, Refah'tan DYP'ye kadar uzanan bir şeydir. Bu insanlarla çatışmadan, onlarla aramızdaki farklı müşterekleri ortaya koyarak, o çizgide belli bir münasebet tesisinde yarar var bence.

Mesela diyelim ki bir kaymakam bir yere gittiğinde bir yerde kumar oynanıyor. Yani eğer orası kumar oynamak için açılmamış ise, öyle bir mekân ne kadar şart istiyorsa, o şartları en azından gerçekleştirdikten sonra oraya ruhsat vermek bir esassa, o mevzuda kılı kırk yararcasına hassasiyet göstermeli, öyle mekânın açılmasına fırsat ve imkân vermemeliler. Ama nasılsa açılmış, kendilerinden önce birileri açmış orayı, hemen gider gitmez "ün görmüşüm, gün görmüşüm ben bunun canına okurum" dememeliler. Nabız tutmalılar. Oradaki siyasiler ne diyor. Çok temkinli yürümelidir ki o mevzuda bir falso yaşamasın. O kapar, arkadan iktidardaki bir partinin teşkilat başkanı gelir karşısına dikilir, valiyi de ikna eder, "Alın bu yaramaz kaymakamı buradan." derler. Bu defa siz orada çok hayırlı güzel işler yapacaksanız. Sizi alır atarlar oradan oraya da şer bir adam getirirler. Oysaki onlara sorularak ve onları arkamıza alarak yapabilirdik onu ve yürürdük orada.

Zıpla, yürür gibi yap

Bu adliye için de aynen söz konusudur. Yani siz hâkim değilseniz, başka kuvvetler var bu ülkede. Değişik kuvvetleri hesap ederek öyle dengeli dikkatli tedbirli temkinli yürümekte yarar var ki geriye

adım atmayalım. Zıplayacaksın yerinde yürüyor gibi yapacaksın. Çünkü durmak sende durgunluk, paslanma meydana getirir. Bu açıdan hiç durmamalı, işler en kötü duruma göre hesap edilmeli. İyi çıkarsa hızlı yürürüz. İyi bir maratoncu gibi koşarız. Bakarız ki tıkanmalar var bu defa da zıplarız, yerimizde zıplarız öyle durma yok bizde.

Şimdi her işe tamim edebiliriz bu meseleyi. Yani hiç durmama ve devamlı yürüme... Geriye adım atmama mehter gibi. Falso fiyasko yaşamama, mutlaka bu mülkiyede de adliyede de her zaman söz konusudur. Eğer bir kısım şeylere nabız tuttuk, baktık ki geriye adım attıracaklar, ben o adımı hiç atmam, beklerim fırsat kollarım.

Aslolan manevradır

Her şey bir oyundur. Kung Fu gibi bir oyun, tekvando gibi bir oyun judo gibi bir oyun. Her zaman insanın hasmını yenmesi öyle yumruk vurup yere yatırması şeklinde değildir. Bazen hasımdan kaçmak bile çok önemli bir manevradır. Çok iyi planlayacak, ona göre yürüyeceksiniz. Kuvvet dengesi olmadığı bir yerde kuvvete başvurmayacaksınız. Teknik, taktik yerinde sizin kalbiniz önemlidir... Dıştan bazıları sizi korkaklıkla itham edecekler. Allah sizin iç âleminize bakacak. Var olduğunuz, bu cepheye girdiğiniz, bu yola girdiğiniz günden itibaren hiç döneklik yapmış mısınız, İslâm'a vefasızlık yapmış mısınız? Allah'ın ve resulünün karşısına çıkmış mısınız ona bakacaksınız. Yok, fırsat bulup hep yolunuza devam ediyorsanız, geriye çekiliyor gibi yapacak fakat adımlarınızı daha açıp ileriye gideceksiniz.

Fuzuli kahramanlık yok

Şahsen ben yine kuvvet dengesi olmadığı İçin, kendi düşüncemi yayma, her tarafı fethetme, ele geçirme yolunu tercih ederim. Tenkit edilebilir yanları olabilir bu meselenin fakat bu mesele bu mülkiyede ve adliyede çalışan arkadaşlarımız için çok önemlidir bence. Hususi öyle devlet memuru olan arkadaşlarımız öyle kahramanlık yapamazlar, fuzuli kahramanlık olur. O sahada daha verimli nasıl olacaklarsa, dinimiz adına, İslâmi düşüncemiz adına... Bence bu toplum çapındaki restorasyonu gerçekleştirmelidirler. Ve bunun adına bir kısım radikal gibi görünen kimseler, bizim cephemize münafık diyeceklerdir, dönek diyeceklerdir.

Işık evleri, Cezayir örneği

Biz bu imana ve Kur'an'a hizmet düşüncesini evlerimizde gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Sizin de aşina olduğunuz ışık evlerinde, Işık komplekslerinde gerçekleştirmeye çalışıyoruz Buralarda gerçekleştirilmeye çalışılan bu hizmetin kendine göre bir sistemi var bir uslûbu var.

Diyoruz ki Müslümanlar, maddi güçleri, kendi ülkelerindeki güç kaynakları, toplumun büyük kesimlerine bu duygu ve düşünce ile ulaşmaları açısından, kıvama gelecekleri ana kadar hizmete devam etmeleri şarttır. Yanlış bir şey yapar erken huruç diyebileceğim çıkışlar yaparlarsa, dünya başlarını ezer. Ve Müslümanlara Cezayir'deki hadise gibi yeni bir hadise yaşatırlar. Suriye'deki '82 vakası gibi bir fecaat yaşatırlar. Her sene Mısır'da yaşananlar gibi.

Diplomatik davranın

Dünya İslâmi gelişmeden çok korkuyor. Çok dikkatli, çok tedbirli ve temkinli hareket etme mecburiyeti var. Bu hizmetin içinde bulunanlar, bu hizmete göre hizmet vermek isteyenler her birisi dünyayı idare edebilecek birer diplomat gibi hareket etmeli. Bir yanlışlık bize falso yaşatır. Ve bu falsoyla yediğimiz mağlubiyeti sonra telafi edemeyiz. Bu defada onlar sizi kıskıvrak derdest ederler bir daha da belinizi doğrultmanıza fırsat vermezler.

Dünya firavunlar çağını yaşıyor. Toprak firavun bitirmek için pek mümbit. Böyle bir dönemde tam özünüzü bulacağınız kıvama ereceğiniz ana kadar dünyayı sırtınıza alıp taşıyabileceğiniz güce ulaşacağınız ana kadar, o kuvvete temsil edeceğiniz şeyler elinizde olacağı ana kadar, Türkiye'deki devlet yapısı ölçüsüne göre bütün anayasal müesseselerdeki güç ve kuvveti cephenize çekeceğiniz ana kadar her adım erken sayılır. Her adım 20 gününü doldurmadan yumurtayı kırmak gibi bir şeydir.

Mahremiyet

Böylesine feleğin çemberinden geçenler, inşallah geleceğin fikir işçileri olarak kendi dünyalarını kuracaklar. Fakat feleğin çemberinden geçmeyen insanlar kendi acemiliklerine, toyluklarına takılacaklar ve tabi kendi ülkeleri de kendilerinden zarar görecektir. Bunca kalabalık içinde ben bu duygu ve düşüncemi mahremce anlattım. Ama sizin mahremiyete sadık, mahremiyet mevzuunda hassas duygularınıza sığınarak anlattım.

Şarj evleri

İsterseniz Frenkçe ifadesiyle bu evlere şarj evleri denebilir. Bu evlerde dolunur, bu evlerde metafizik gerilime geçilir. Bu evlerde planlar projeler üretilir. Ve bu evlerde yetişen yüreği pek, imanı pek veya onun sözüyle diyelim, "hakiki İmanı elde etmiş", kâinata meydan okuyan adamlar bu evlerde yetişirler. Ve bunlar dünyanın fethine açılırlar. Bu evler bir doldurma ve boşaltma yerleridir. İnsanlar burada dolar ve sonra gider boşluklara boşalırlar. Adeta tezgâh gibi işler bu evler.

Tekkenin yerine ev

Geçmişte bu evlerin yaptığı vazifelerin bazılarını medrese yapar, bazıların mektep yapar, bazılarını tekke yapar, bazılarını zaviye yapar. Gel gör ki bu evlerin temeline harç atıldığı zaman, dünyanın o dönem itibarıyla en şereflilerinden birisinin kutlu eliyle harç atıldığı zaman artık medrese yoktu. Tekkenin kapısına kilit vurulmuştu. Zaviyenin kapısının arkasına sürgü sürülmüştü. O kapıları açmak, o kapılardan içeriye girmek mümkün değildi. Bütün bu çok ağır misyonları, bu ağır vazife ve mükellefiyetleri bu evler götürecekti. Bütün bu işler ona düşüyordu. Ev mektep olacaktı, ev medrese olacaktı ve ulumi islamiyeyi öğretecekti. Ev tekke olacaktı, zaviye olacaktı.

Meçhul evler

Bu evler sizin bildiğiniz gibi minaresi olan öyle ezan okunduğu zaman herkesin içine gittiği malum evler değildir. Meçhul evlerdir, belirsiz evlerdir. Bunlar belirli olamazlar. Çünkü o evlere girip çıkanlar yakın takiptedir. Elden geldiğince o evler kamufle edilmelidir.

EK: 1

HOCAEFENDİ'DEN PAPA'YA MEKTUP

Pek muhterem Papa cenapları,

Üç büyük dinin doğum yeri olarak bilinen toprakların dünyayı daha iyi yaşanabilir bir mekân kılma yolundaki kutsal misyonumuzu tam manasıyla bilen halkından size en içten selamları getirdik. Yoğun gündeminizde bize zaman ayırarak sizinle müşerref olmayı bahşettiğiniz için zat-ı alilerinize en derin kalbi teşekkürlerimizi sunarız.

Papa 6. Paul Cenapları tarafından başlatılan ve devam etmekte olan Dinlerarası Diyalog için Papalık Konseyi (PCID) misyonunun bir parçası olmak üzere burada bulunuyoruz. Bu misyonun tahakkuk edişini görmeyi arzu ediyoruz. En aciz bir şekilde hatta biraz cüretle, bu pek kıymetli hizmetinizi icra etme yolunda en mütevazı yardımlarımızı sunmak için size geldik.

İslam yanlış anlaşılan bir din olmuştur ve bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır. Uygun bir yerdeki vakitli bir gayret bu yanlış anlamanın büyük oranda azalmasına katkı sağlayabilir. Müslüman dünyası, İslam'ın asırlarla ölçülen yanlış algılanmasını silip atacak bir diyalog imkânını bağrına basacaktır.

Beşeriyet, çelişen görüşler ortaya koydukları gerekçesiyle, zaman zaman bilim adına dini, din adına da bilimi inkâr etmiştir. Bilginin tamamı Allah'a aittir ve din Allah'tandır. O halde bu ikisi nasıl çelişebilir? İnsanlar arasında anlayışı ve hoşgörüyü artırmaya yönelik dinler arası diyaloğa yönelik ortak gayretlerimiz çok iş görebilir.

Kendi memleketimizde şimdiye kadar çeşitli Hristiyan mezheplerinin liderleriyle diyalog içinde olduk. Bu naçiz gayretlerin boşa çıkmadığını acizâne ifade etmek isteriz. Amacımız bu üç büyük dinin inananları arasında hoşgörü ve anlayış yoluyla bir kardeşlik tesis etmektir. Bizler bir araya gelmek suretiyle sözde medeniyetler çatışmasının gerçekleşmesini görmek isteyen yolunu şaşırmış ve şüpheci kimselere karşı dalgakıranlar gibi, isterseniz bariyerler gibi deyin, karşı durabiliriz.

Geçen yıl bazı ünlü uluslararası bilim adamlarının katıldığı medeniyetler arası barış ve diyalog konulu bir sempozyum düzenledik. Bu gayretin başarısından aldığımız teşvikle bu tür etkinlikleri tekrarlamak istiyoruz. Hâlihazırda üç büyük

dinin bağlıları arasındaki bağları güçlendirmeye yönelik olarak dinler arası diyalog konusunda Vatikan'ın da temsil edileceğini ümit ettiğimiz bir konferans düzenleme sürecinde bulunuyoruz.

Yeni fikirlerimiz varmış iddiasında bulunmuyoruz. Yine müsamahanıza sığınarak, bu misyonun hedeflerine yakından hizmet etmek için üstlenmek istediğimiz birkaç teklifte bulunmayı arzu ediyoruz. Hristiyanlığın üçüncü bin yılına girişi münasebetiyle yapılacak kutlamalar vesilesiyle Orta Doğu'daki Antakya, Tarsus, Efes ve Kudüs gibi bazı kutsal yerlere müşterek ziyaretleri içeren birçok etkinlik önermek istiyoruz. Bunu Sayın Cumhurbaşkanımız Demirel'in, cenaplarının ülkemizi ziyaretine ve mezkûr kutsal mekânları göstermeye davetini tekrarlamak için bir fırsat addediyoruz. Anadolu halkı size misafirperverliğini göstermeyi ve şevkle selamlamayı hararetle beklemektedir. Filistinli liderlerle diyalog kurmak suretiyle Kudüs'ü birlikte ziyaret etmemize davetiye çıkarabiliriz. Bu ziyaret bu mübarek şehri Hristiyanlar, Yahudiler ve Müslümanların, hiçbir kısıtlama, hatta vize dahi olmaksızın serbestçe ziyaret edebileceği uluslararası bir bölge olarak ilan etme gayretlerine yönelik dev bir adım teşkil edebilir.

Üç büyük dinden liderlerin işbirliği ile ilki Washington DC'de olmak üzere muhtelif dünya başkentlerinde bir konferanslar serisinin gerçekleştirilmesini teklif ediyoruz. İkinci serinin zamanı için Hz. İsa'nın doğumunun 2000. yıldönümü ideal olabilir.

Bir öğrenci değişim programı da çok faydalı olacaktır. İnançlı genç insanların birlikte eğitim görmesi birbirlerine yakınlıklarını artıracaktır. Öğrenci değişim programı çerçevesinde üç büyük dinin babası olduğu ikrar edilen Hazreti İbrahim'in doğum yeri olarak bilinen Urfa şehrindeki Harran'da bir ilahiyat okulu kurulabilir. Bu, ya Harran Üniversitesindeki programların genişletilmesi suretiyle ya da üç dinin ihtiyaçlarını da temin edecek şümullü bir müfredata sahip bağımsız bir üniversite şeklinde gerçekleştirilebilir.

Önerilen programlar aşırı büyük işler gibi algılanabilir; ama bunlar erişilmez değildir. Dünyada iki tip insan vardır. Bazıları kendilerini topluma adapte etmeye çalışır. Diğer bazıları ise topluma uymaktansa toplumu kendi değerlerine adapte etmek ister. Toplum bütün ilerlemeleri bu ikinci tip insanlara borçludur. Onları yarattığı için Rabb'e şükürler olsun.

M. Fethullah Gülen, Rabb'in Aciz Kulu

9 Şubat 1998

EK: 2

LİDER[430]

Bin seneyi aşkın geniş bir zaman dilimi içinde hep şanlı devirler yaşamış ve hep güzelliklere açık bulunmuş şu mübârek dünyâ, bir-iki asır var ki buhrandan buhrana sürüklenmekte ve çepeçevre rûhunu saran bunalımlarla inim inim inlemektedir... Özünden uzaklaşma bunalımı... Tabiat değiştirme bunalımı... Milli, dînî ve târîhî değerleri inkâr ve tezyîf etme bunalımı... Ve eskilerin 'kaht-ı ricâl' dedikleri seviyeli insan, idâreci kadro ve lider kıtlığı bunalımı...

Yakın geçmişi ve hâlihazırdaki durumu i'tibârıyla, şu karmakarışık dünyânın gerçek manada bir lider tanıyıp-tanımadığını bilemiyeceğim; bilebildiğim bir şey varsa o da, bizim dünyâmızda böyle bir liderin olmadığıdır.

Evet, bir zamanlar, Merakeş'ten Orta Asya steplerine, oradan da Avrupa içlerine kadar çok geniş bir sahada mevcûdiyet ve ağırlığını hissettiren o tunç irâdelerin, o polat sînelerin ve o çelikten sadâların yerinde şimdi sinekler uçuşuyor... Evet, ateşböceklerinin yıldızlaştığı, sineklerin kartallaştığı bu tâli'sizler diyârında aslaninleri, tilki çalımlarıyla inliyor, bülbül yuvaları saksağanların elinde perişan ve her tarafta yarasalar şehrâyinler tertip ediyor...

Süleyman çoktan göçüp gitmiş ve o muhteşem saltanatın yerinde iblisler satranç oynuyor... Yüreğe, irâdeye, rûha hasret gittiğimiz şu günlerde, şimdiye kadar yolları elli defa gidip pusuya takılmış yığınlar, bir yenisine takılabilecekleri vehmiyle köşeye sıkışmış ve ümitsizliklerini, hârika günler ve hârika şahıslarla giderebileceklerini düşlüyorlar. Bu simsiyah yalnızlıkta herkes karanlıklara esir

[430] Bu yazı, Gülen'in Çağ ve Nesil dizisinin 4'üncü kitabının son yazısıdır. Syf:210-214'ten alınmıştır. Fetullah Gülen'in, Son Söz yerine alıntıladığımız sözleri, Hüseyin Gülerce'nin Giriş'in başına aldığımız yazısı ve 317 numaralı dipnot birlikte değerlendirildiğinde, bu yazıda tanımlanan kişinin ya da "Beklenen Lider"in Mesih rolüne de soyunun Fethullah Gülen'den başkası olmadığı anlaşılır.

ve herkes birbirine teslimiyet salıklamakta... Teb'a yol-iz bilmez, câhil ve onurlu yaşamanın acemisi... Hâkim güçler insafsız ve temettû' avında... Işığa uyananlar oldukça az -Allahirâdelerine fer versin- onların da çoğu beline kadar çamur içinde ve başları bulutlarda. Kitlelerin fikir semâları tersine dönmüş gibi; köstebek deliklerinde dolaşırken yıldızlararası seyâhat rüyâları görüyorlar.

Yüreğe, irâdeye, rûha hasret gittiğimiz şu günlerde, şimdiye kadar yolları elli defa gidip pusuya takılmış yığınlar, bir yenisine takılabilecekleri vehmiyle köşeye sıkışmış ve ümitsizliklerini hârika günler ve hârika şahıslarla giderebileceklerini düşlüyor. Hâsılı, bu koskoca dünyâ başıboşların elinde ve bir baştan bir başa lidersizlikle kıvrım kıvrım...

Lider, özüyle ve zâtî husûsiyetleriyle her zaman kendini hissettiren ve gönüllerde yaşamasını bilen bir şahsiyettir. O, görünüşündeki inandırıcılığı, anlayışındaki derinliği, görüşlerindeki inceliği, ihâtasındaki genişliği, tespitlerindeki sağlamlığı... Öğrenme aşkı, öğretme istidâdı ve uhdesine aldığı her şeyin üstesinden gelebilme yeteneğiyle -istemediği halde- dikkatleri üzerinde toplayan, sevilen, sayılan, gözdeleşen, dolayısıyla da binlerin-yüz binlerin her zaman uğrunda ölmeye hazır oldukları bir seviye insanıdır.

Lider, yemesinde-içmesinde, oturup-kalkmasında, davranış ve muâmelelerinde hep dikkatli, hep temkinli ve hep emniyet telkin edicidir. Doğru düşünür, doğru konuşur, doğruluğu sever ve yalandan tiksinti duyar... Sînesi vefâ ile çarpar, gözleri samimiyetle açılır-kapanır ve her zaman güven ve i'timât soluklar...

Lider, çevresine karşı güleryüzlü, saygılı, ciddi ve alabildiğine vakûrdur. Onun yanında bulunanlar yakınlığın lâubâliliğini görmez, uzakta kalanlar da uzaklığın mahrûmiyetini hissetmezler. Sorumluluğunu yüklendiği toplumun büyüklerini babası, küçüklerini evlâdı bilir ve bir kuluçka hassasiyetiyle, himâye ve şefkatine sığınan herkese bağrını açar, herkesi kanatlarının altına alır ve korur... Soluklarının duyulduğu dâire içindekilere şefkat ve alâkası o kadar engindir ki ayaklar altındaki karıncalardan, göklerde uçuşan kuşlara kadar canlı-cansız her şey o incelikten aldığı nasiple şükrân çığlıkları atar ve iki büklüm olur, yerlere yüz sürer.

Lider, vazifeşinâs, hasbî ve diğergâmdır. Sorumluluklarını yerine getirme mevzûunda, ne karşısına çıkan engellerin zorlu ve aşılmaz olması ne de imkânların genişliğiyle gelen yaşama zevki, rahat ve rehâvet onu yolundan döndüremez ve ona mükellefiyetlerini unutturamaz. Üzerine aldığı mesuliyetleri peygamberâne bir himmetle yerine getirir... Hep yürekten ve cansiperâne davranır.. Sonra da yapıp ortaya koyduğu hizmetler karşılığında herhangi bir ücret ve mükâfât beklemeden çeker-yoluna gider.

Lider, üstün idrâki, cesâret ve kararlılığı, sabır ve metânetiyle her zaman çevresinin tek dayanağı ve ümit kaynağıdır. Süratli kararla isâbet, dikkat u temkinle cesâret, sabr u tahammülle atılganlık gibi zıtlıklar, onun sihirli dünyâsında birleşir, bütünleşir ve birbirinin tamamlayıcısı olurlar. Fetânetin aydınlatıcı tayfları altında yarınlar ve yarınlara âit hâdiseler, bugünkü vak'alar sırasına girer berraklaşır... Cesâret ve kararlılığı sayesinde, aşılmaz gibi görülen tepeler aşılır ve bütünüyle yollar düzlüğe erer... Tahammül ve metâneti karşısında olmazları olur hâle gelir, muhâller ve imkânsızlıklar toz-duman olur gider.

Lider, bir ahlâk ve fazilet kahramanıdır. O, merhamet ve yumuşak huyluluğuyla bütün canlıların çarpan yüreği, atan nabzı; cesâret ve yiğitliğiyle, millet ve ülkesinin yılmaz ve sarsılmaz muhâfızı; his ve gönül dünyâsıyla zayıfların en emîn sığınağı; tevâzû ve mahviyetiyle kapı kapı kovulmuşların biricik tesellî kaynağı; müsâmaha ve af atmosferiyle sendeleyip düşenlerin ve sürçüp sürçüp günâhlara girenlerin ümit çerağıdır.

Lider, adâletli olduğu zaman merhametli, merhametle coştuğu zaman da istikâmetlidir. İnsan ve insanca düşünceleri şefkatle kucaklarken, yılan ve çıyan deliklerini tıkamayı da ihmal etmez... Onun dünyâsında ne zâlimlerin toyu-düğünü ne de mazlûmların âh u efgânı hiç mi hiç işitilmez. O, elindeki keskin kılıcın bir yüzüyle kobraların başlarını alırken, diğer yüzüyle de bülbüllere yuva örme san'atını öğretir.

Lider, Ağrı Dağı kadar mehâbeti, Lût Gölü kadar da haşyeti vicdânında duyabilen gariplikler halîtası bir ruh yapısına sahiptir. Ona sırf mehâbet noktasından bakanlar, aşılmaz bir zirve karşısında bulunduklarını hisseder,

hayret ve hayranlıkla ürperirler... Onu, ötelerle irtibâtı, ihlâs ve samîmiyetiyle tanıma fırsatını bulanlar ise rûhânîlerden biriyle diz dize olduklarını sanır ve kendilerinden geçerler.

Yıllar ve yıllar var ki düşkünler diyârı şu mübârek ülke, taşıyla-toprağıyla, canlısıyla-cansızıyla, mü'miniyle-kâfiriyle hasretle inledi ve böyle bir liderin yolunu gözledi.

Bu uğurda elli defa yalancı mumları güneş zannedip alkışladı... Yüz defa ateşböceklerini yıldız sanıp arkalarına düştü... Ve bilmem kaç defa da kırkharâmîleri Kâbe yolcusu sanarak içlerine girdi. Öyle anlaşılıyor ki daha bir süre bu hicranlı arayış devam edecektir.

KAYNAKÇA

YAYINLAR

Prof. Dr. Süleyman Ateş; Kur'an'ı Kerim Tefsiri, Milliyet Yayınları,1998.

Ali Püsküllüoğlu; Arkadaş Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınları, 1997.

Alpaslan Işıklı; Said Nursi, Fethullah Gülen ve "Laik" Sempatizanları, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, 1998.

Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, Beyan Yayınları, Üçüncü Baskı, 1990.

Bekir Berk (Av); Bediüzzaman ve Siyaset, 3. Baskı, Timaş Yayınları.

Bediüzzaman Said Nursi Beyanat ve Tenvirler, 2. Baskı, Yeni Asya Yayınları, 1996.

Diyanet İşleri Başkanlığı; Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1985.

Eyüp Can: Fethullah Gülen Hocaefendi ile UFUK TURU, AD Yayıncılık, 14. Baskı, 1997.

Faik Bulut; Kim Bu Fethullah Gülen/ Dünü- Bugünü- Hedefi, Özvan Yayıncılık. Mart 1998.

Ferit Devellioğlu; Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 11. Baskı, Aydın Kitabevi.

İbrahim Canan (Prof. Dr.): Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı, İslam Aleminin Ana Meselelerinde Bediüzzaman'dan Çözümle Risale-i Nur Araştırmaları-1, Yeni Asya Yayınları, 2. Baskı.

İbrahim Ethem Deveci; Ben Dindar Bir Cumhuriyetçiyim, Risale-i Nur Araştırmaları-2, Yeni Asya Yayınları, 1994.

Latif Erdoğan; Fethullah Gülen Hocaefendi/ Küçük Dünyam, AD Yayınları, 1. Baskı, 1995.

M. Fethullah Gülen; Pırlanta Kitap Serisi, Nil Yayınları.

İnsanlığın İftihar Tablosu Sonsuz Nur, Kitap 1,2,3, Nil Yayınları, 1.Kitap 9.Baskı 1997, 2. Kitap 1994, 3.Kitap 1996.

M. Fethullah Gülen; Pırlanta Kitap Serisi Çağ ve Nesil, T.Ö.V.Yayınları I. Kitap 13. Baskı 1997; 2.Kitap. Buhranlar Anaforunda İnsan, 8. Baskı 1996; 3. Kitap Yitirilmiş Cennete Doğru, 8.Baskı 1996; 4. Kitap, Zamanın Altın Dilimi, 8. Baskı; 5. Kitap, Günler Baharı Soluklarken, 5. Baskı 1996; 6. Kitap, Yeşeren Düşünceler, 2. Baskı.

M. Fethullah Gülen; Fasıldan Fasıla, Nil Yayınları, 1. Kitap, 5. Baskı, 1996, 2. Kitap, 2. Baskı 1995, 3. Kitap. 2. Baskı 1997.

M. Fethullah Gülen; Prizma. Nil Yayınları, 1. Kitap 3. Baskı 1996, 2. Kitap 1997, 3.Kitap 1998.

M. Fethullah Gülen; Asrın Getirdiği Tereddütler, T.Ö.V. Yayınları 1. Kitap 14. Baskı, 1997, 2. Kitap 8. Baskı 1997, 3. Kitap 7. Baskı 1996, 4. Kitap 8. Baskı 1997

M. Fethullah Gülen; İnancın Gölgesinde, Nil Yayınları 1. ve 2. Kitap 1993 basımlı.

M. Fethullah Gülen; Kitap Ve Sünnet Perspektifinde Kader, Işık Yayınları, İkinci baskı, 1995.

M. Fethullah Gülen; İ'la-y: Kelimetullah veya Cihad Nil Yayınları, 1998.

M. Fethullah Gülen; İrşad Ekseni, Nil Yayınları, 1998.

M. Fethullah Gülen; Ruhumuzun Heykelini Dikerken, Nil Yayınları, 1998.

Muhammed Abid Câbiri (Prof. Dr); Esiam'da Siyasal Akıl, Çeviren Marmara Ü. İlahiyat F. Öğretim Görevlilerinden Doç. Dr. Vecdi Akyüz; Kitabevi Yayınları, 1997.

Metin Sever, Can Dizdar, 2. Cumhuriyet Tartışmaları, Başak Yayınları, 1993.

Nevval Sevindi; Fethullah Gülen ile New York Sohbeti, Sabah Yayınları, 3. Baskı, 1997.

Osman Özsoy; (Dr.) Fethullah Gülen Hocaefendi Canlı Yayında, Alfa Yayınları, 2. Basım, 1998.

Selahi Bozyel (Dr); Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1987.

Selçuk Camcı; Dr. Kudret Ünal; Fethullah Gülen'in Konuşmaları ve Yazılarıyla Hoşgörü ve Diyalog İklimi, Merkür Yayınları, 1998.

Şeyhülislam Mustafa Sabri; Hilafet ve Kemalizm, Araştırma Yayınları, 2. Baskı, 1992.

Takiyyettin Mengüşoğlu; Felsefeye Giriş, Remzi Kitabevi, 5. Basım, 1992.

Ufuk Güldemir; Teksas Malatya.

Ümit Aktaş; Osmanlı Çağı ve Sonrası, Bakış Yayınları, Eylül, 1. Baskı, 1998.

SUNUŞ[3]

Fethullah Hoca hakkında, basından ve Hikmet Çetinkaya'nın yıllardır bıkmadan yazdığı belgeli yazılardan edindiğim bilgileri ve son yıllardaki çıkışını değerlendirmeyi düşünürken 1997 yılının bir Temmuz sabahı, Yeni Yüzyıl gazetesinde yayımlanan söyleşideki şu sözleri okuduğumda çarpılmadım diyemem.

"Amerika dünyanın dümeninde..." Bunu Fethullah Gülen söylüyordu. Basında kimi kalemlerin, siyasal alanda parti liderlerinin, dahası başbakan ve cumhurbaşkanlarının, yıllardır saygı gereği, Fethullah Gülen Hocaefendi diye andıkları kişi söylüyordu. "Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır." diye öykünen bir misyonun adamıydı.

Nevval Sevindi'nin söyleşisini sonuna değin izledim. Hocaefendi onun için bir fenomen idi. Bu fenomeni bilmeye ve öğrenmeye karar verdiğimde Hoca'nın ünü evrensel alana taşınmıştı. Karizması Türkiye'nin hiçbir liderinde yoktu.

Ama asıl yazma kararım, Antalya-Ankara yolunun Afyon durağında, İkbal tesislerinden aldığım bir kitabın ilk satırlarını okurken oluştu. Çağ ve Nesil dizisinin son kitabı "Yeşeren Düşünceler"e Tarihçi Prof. Dr. M. Kemal Öke'nin yazdığı sunuş yazısıydı beni araştırmaya yönelten. Bir profesörün, bir tarihçinin şu sözlerini anlayamadığım gibi bir bilim adamının bu tür yanıltıcı görüşlerin olmamasını düşündüğüm için, Fethullah Gülen'i araştırmaya başladım.

Prof. Öke'ye göre "Hocaefendi, sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezleyen, Batı ile Doğu tefekkür sistemlerini buluşturan, ahiretle dünyayı dengeleyen, kalp ve kafayı izdivaç ettiren birikimi ile düşünce ufkumuzda, sadece şu elinizde tuttuğunuz kitaptaki çizgilerle kalmış olsaydı bile huzur dünyanızı yeniden inşa ediyor olacaktı."

Kitabı yolculuğum sırasında okudukça ilgim arttı. Kitap, cumhuriyet ve Atatürk karşıtı, dahası düşmanlığı taşıyan bir ruhun yansımasından öte, geleceğimizi düzenleme adına, Cumhuriyet Devrimi'ni yıkmanın planlarını taşıyor gibi geldi. Gülen'in cemaat ruhunu, bilincini yerleştirdiği örgüsünü *(o, örgüt değil örgü demeyi yeğliyor.)* neden, kendi adına değil de "şahsı

[3] Elinizde okuduğunuz kitabın ilk baskısı **1999 Yılında** Cumhuriyet Kitap Kulubü tarafından basılmıştır.

manevi/tüzel kişi" olarak tanımladığını anladığımda, onun geleceğimizi yeniden yapılandırma düşüncesini uygulamaya koyarken neden gizlendiğini anlamaya başladım. Ve Ankara'ya ulaştığımda ilk işim Gülen'in kitaplarını aramak, bulduğumu almak, olmayanları sağlamak oldu. Artık Hocaefendi ile oturup Hocaefendi ile kalkıyordum.

Ve iki yılı aşan sürecin sonunda, size ulaşan çalışmamda kimine göre çağdaş ama geçmişine bağlı, kimine göre postmodern, kimine göre değil, Nevval Sevindi'ye göre bir cumhuriyet çocuğu ve Atatürk'ün yapmak istediği sentezi yapacak adamı tanıtmaya çalıştım. Duygu, düşünce ve hedeflerini taşıyan çalışmam ilginize açıldı. Herkes Gülen'i kendi penceresinden gördüğü gibi tanıtıyordu.

Peki Hocaefendi gerçekten neydi... Ona nasıl bakılmalıydı ki anlaşılabilsin, anlatılabilsin? Bunun için birilerinin de onu daha başka açıdan, amacı ve düşünce/eylem dünyasına girerek ama bir savcı gibi değil, nesnel ölçüler içinde, belgelerden çıkararak dünya görüşü yönünden ele alması gerekiyordu. Bunu ben yapabilir miydim? Neden olmasındı, oldurmaya çalıştım oldu mu bilemiyorum. Ama bu düşüncelerle başladığım çalışma sonunda Fethullah Gülen Hocaefendi'ye benim, bir savcı gibi değil, nesnelliğe saygılı yargıç gibi bakışımın ürünü olan satırlar elinizde. Kararı, sizler, siz okurlarım vereceksiniz.

Çalışmamın, yayıncıya verilmeden önceki son düzeltimlerim sırasında, Fethullah Gülen'in topluma yansıyan bir gizli konuşması; çalışmamda yer alan düşünce ve eylemlerini belgeleyen, binlerce sayfayı inceleyerek ulaştığım sonucun, doğru ve gerçekçi bir yolda yürüdüğümün hücceti/belgesi oldu.

Benim binlerce sayfayı okuyup seçtiğim bilgi ve belgelere dayalı düşünce ve yorumlarım, o satırların sahibinin ağzından doğrulanıyordu.

Her yapıta bir son söz yazmak gelenekleşmiştir. Genelde o çalışmada tartışılan konu ve izlenen yöntemin yer aldığı "Son Söz" bir tür özet de sayılabilir. Yazar orada günah da çıkarabilir, kuşkularının ya da yanılmadığının altını da çizebilir. Elbet kendince...

Ben de bu anlamda bir son söz yazacaktım. Ama 20 Haziran günlü gazetelerde yer alan Fethullah Gülen'in ihvanlarına verdiği çalışma düzenine ilişkin talimatı niteliğindeki sözleri, bir tür suçüstü tutanağı gibiydi. Böyle bir

şans kaç yazara çıkabilirdi! Bu durumda ayrı bir ton söz yazmaya gerek var mıydı? Şu halde, onun Şeyhülislam cüppesi içinde, davasının başarısı için; ihvanlarıyla yaptığı, geleceğe yönelik amaçlarını, taktiklerini ve cemaatinin davaya hizmet ederken izleyecekleri davranış ilkelerini sıralayan talimatlarını içeren sohbeti, çalışmamın "Son Söz"ü olabilirdi. Kaldı ki bir başka anlamda, "Son Söz", kim olursa olsun, hakkında değer yargıları üretilen herkesin kişiliğinden ayrılmayan temel haklarındandı. Bu hak Hocaefendi'ye tanınmalıydı, öyle de oldu!

Çalışmamda, bana belge sağlayarak, belgeleri ve kimi sonuçları tartışarak, özel arşivinden yararlandırarak yardımlarıyla destekleyen, Araştırmacı-Yazar Muzaffer İlhan Erdost'a teşekkür ediyorum. Ayrıca çalışmamın kimi çıktılarını okuyup görüş ve düşüncelerini aktaran, araştırmalarından beni yararlandıran Ayyuk Erenberk'e, Gazeteci Güngör Türkeli'ne, Avukat Halil Sevinç'e teşekkürlerimi sunuyorum. Oğullarım Erlat Değer ve Evren Değer'in, kimi konuların tartışılmasındaki yararlı görüşlerini, doğru yolda olduğumu ve çalışmamı belgesel ve aydınlatıcı bulduklarını söyleyerek verdikleri destekle yüreklendirmelerini teşekkürle anıyorum.

Elbet bu süreçte beni sabırla izleyen ve kimi bölümlerde belgeleri okuyarak ve tartışarak yardım eden eşim Yıldız Değer'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Ve siz okurlarımı, ülkemizin nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunun belgeselini sunabilmenin mutluluğuyla selamlıyorum.

Bu çalışma, Mustafa Kemal Atatürk'ün, bize emanet ettiği cumhuriyeti ve bağımsızlığımızı koruma ve savunma görevinin yüklediği sorumluluk içinde ele alınmalıdır. Başarıp başaramadığıma sizler karar vereceksiniz. Saygılarımla...

M. Emin DEĞER,

07 Temmuz 1999

Davutlar/Kuşadası

YAZARIN İKİNCİ BASIM İÇİN SUNUŞU[4]:

BİR GİZLİ ÖRGÜTÜN İZİNDE KAZAYA UĞRAMAK

Bir Cumhuriyet Düşmanı'nın Portresi yayımlandıktan sonra, Fethullah Gülen'le ilgili, daha önce başlayan tartışmalar, suçlamalar ve olayların gidişi yeni boyutlarla hız kazandı. Gülen'in, toplumun kimi kesimlerinde hoşgörü misyonu gösterisiyle elde ettiği saygınlığı ve kişiliği, 28 Şubat sürecinde ve özellikle, sisteme karşı düşüncelerini ve Peygamber vesayasını[5] gerçekleştirmek amacıyla sürdürdüğü hazırlıklarını içeren mensuplarına yaptığı gizli konuşmalarının açıklandığı Haziran 1999 sonrası yıpranma aşamasına girdi.

Oysa Kasım 1998'de Cevizkabuğu programında bir kaset yayınlanmış fakat hiçbir yerde bu yayın konu edilmemişti. Bu, Gülen'in o günlerde ülke içindeki gücünü gösteriyordu.

O gücün yıkımla karşı karşıya geleceği günler de vardı ve o günler gelecekti, geldi de!

Hâkim kiralamak!

Ama Gülen'in Hocaefendiliğini sözde bırakan, dinin insanları dürüstlüğe çağırdığını din adına yadsıyan sözleri, bir video kasetinin çözümüyle, kamuoyuna yansıdığında, Hoca'nın amacı için yapmayacağı bir şey olmadığı anlaşılacaktı. Gülen'in çirkin yüzü bir kez daha görülmüştü. Kasetin çözümü, Müdafaa-i Hukuk gazetesinde, "Fethullah Gülen'in Gerçek Yüzü" başlığıyla yayımlandı.

---

4 Elinizde okuduğunuz kitabın ikinci baskısı Cumhuriyet Kitap Kulübü tarafından Kasım 2000 yılında yapılmıştır. Bu sunuş ikinci baskı için yazar tarafından kaleme alınmıştır.

5**Peygamber Vesayası:** Hz. Muhammed' in vasiyetleri demek. Hz.Muhammed'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacak" hadisini gerçekleştirmeyi, sözde kendine hedef seçmiş olup, cemaatini de bu hedef için programlamaktadır. Örneğin, ışık evlerde eğittiği gençlere ve cami kürsüsünden başlayarak saflarına kattığı mensuplarına, bu yüce davayı anlatmakta misyonu olan İ'lay-ı Kelimetullah / Tanrı'nın adını yüceltmek için çalışmaktadır. Dünyanın değişik yerlerinde açtığı okullar da sözde bu amacın hizmetindedir. Amacı, bu amaç için özel olarak yetiştirdiği gençliği ve mensuplarıyla ne kadar gizlese de devletin denetimi dışında ve devlete karşı bir gizli örgüt yapılaşması içindedir. Bu örgüt giderek yine denetim dışında milyarlarca dolarlık bir bütçe ve kaynaklara hükmetmektedir. Bu gücün ardında Amerika'nın varlığı da Gülen'in sözleriyle belgelidir.

Kasetin en çarpıcı bölümlerinde biri, adaleti bile kendi amacı için, hakimlere rüşvet verme pahasına kullanma sahteciliğini belgeliyordu. Mensuplarına yani cihat için kimliklerini erittikleri cemaatine söyle sesleniyordu:

"**İcabında mahkemelerin altını üstüne getireceksin, avucuna alacaksın;** arkadaşlara diyorum ki sen bin vereceksin, geriye belki biri dönecek. Bu dershanelerle müsait, destekleriz. 1 milyar vereceksiniz, 10 milyonluk tazminat davası alacaksın. Yani önemli olan mahkûm ettirmektir. **Avukat tutacaksınız, hakim kiralayacaksınız…**"[6]

Evet, hakim kiralamak sözü sanırım ilk kez söyleniyor, ilk kez duyuruluyordu. İnsan kiralanması ancak kötü işler için söz konusu edilir. İşçi kiralanmaz ama katil kiralanır. Çünkü insanın kiralanması çirkin ve insanın metalaştırılması, insanlık değerinin hiçlenmesi anlamını içerir. Bu söz, Gülen'in insana verdiği değerin ölçüsüydü. Kendisinden olmayanları aşağılamanın bir başka yolu olsa gerek. Hiçbir okuyucunun duygu ve düşünce dünyasının değer yargılarına bırakıyorum. Bu sözlerin yayımlanmasından bu yana, cemaatten ses çıkmamasının utançtan kaynaklandığını sanmıyorum. O sözler sözün bittiğini göstermiyor mu?

Kaçış mı, hicret mi?

Hakkında Ankara DGM Savcılığınca soruşturma açıldığı haberini izleyen günlerde Gülen'in ABD yolculuğuna çıktığı öğrenildi.

Bu bir kaçış mı ya da kendi deyimiyle hicret miydi? Bu, yeni açılımlara neden olacaktı, oldu da!

Fethullah Gülen hakkında Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı Nuh Mete Yüksel'in açtığı soruşturma tamamlanmış ve kamu davası açılmıştır. Sanık Fethullah Gülen hakkında, dava öncesi, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesince verilen tutuklanma kararı, avukatlarının itirazı sonucu kaldırılmıştır. Dava, Ankara 2 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülecektir.

---

[6] Haftalık Müdafaa-i Hukuk gazetesi, 19 Mayıs 2000, Sayı:1

TV'lerin haber saatlerinde, özel programlarına izlenen görüntülü sözleri, kitaplarından aktarılan düşünceleri ve yazılarıyla gün yüzüne çıkınca cumhuriyet karşıtı bir örgütlenme ile karşı karşıya olduğumuz anlaşılıyordu.

Gülen'in bunca yıl hoşgörü gösterileriyle gizlediği amacının, düşünce ve eylem yapısındaki çarpıklığın belgelenmesi, yeni tartışmalara yeni gelişmelere kaynaklık edecekti.

Toplumda ve bürokraside elde ettiği mevziler ve hak etmediği saygınlığı tartışılmaya ve daha da öte aşınmaya başlamıştı.

Gülen bu tartışmalara, okyanus ötesinde zaman zaman katılsa da genelde sessizliği yeğliyordu. Hoşgörü perdesi ardındaki gizini bozup bozmayacağı bir başka gizde saklıydı. Gülen ortaklıkta yoktu ama Türkiye'nin gündeminden düşmüyordu. Öncelikle şu sorulara yanıt aranıyordu:

Nasıl bir sorunla karşı karşıyaydık? Gülen kendini savunmayacak mıydı? Gülen fenomeninin gizi çözülecek miydi?

Bu gelişmelere karşın, Gülen'in sağlık sorunları nedeniyle gittiği söylenen ABD'den dönmemesi, hakkındaki olumsuz düşünceleri kanıya dönüştürecek nitelik kazandırıyordu.

Bu gelişmeler, izleyenleri anlaşılması güç bir durumla karşılaştırdı. Yürütmenin bir numaralı sorumlusunun, Gülen'e karşı, değil saygı yitirilmesi, saygınlığının bağlılığa dönüşme noktasına yol aldığını gösteriyordu. Bu, kimi çevrelerde kuşkulara ve haklı tepkilere neden olacaktı. Ama Başbakan attığı adımlardan geri dönüş göstermeyecekti.

Milli Güvenlik Kurulunda, Cemaatini cumhuriyet karşıtlığıyla motive eden konuşma ve yıkmayı hedef alan çalışmaları, somut olaylar ve belgelerle sergilenirken, Başbakan Bülent Ecevit'in Gülen'e kol kanat germesine yanıt bulmak güçleşiyordu!

Hele bunun ülkemizi yeni çözümsüzlüklere taşıyacağı o katta düşünülmüyorsa!

Türkiye, ülkeyi ve toplumu derinden sarsan sorunlar sarmalında çırpınırken Başbakan'ın ulusal güvenlikle ilgili ve güvenlik sorunlarının ilk sırasında yer

aldığı yıllardır söylenen bir sorunu yok sayması, dahası koruyucu bir tutum sergilemesi ne anlama gelir dersiniz?

Bir yanda, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Nuh Mete Yüksel'in, Fethullah Gülen hakkındaki soruşturmayı kamu davasıyla sonuçlandırması; öte yanda yönetimin kol kanat germekten çekinmediği bir cemaat şeyhi/başı...

Toplumun geniş kesiminin, bu çelişkiyi anlamakta güçlük çekmese de tam olarak algılayacağını düşünemiyorum. Türkiye bir ikilemle karşı karşıya getirilerek yeni tartışmalara mı hazırlanıyor dersiniz?

Gülen, bu gelişmeler aldırmaksızın amacı için motive ettiği mensuplarına hedeften sapılmaması gereğini anımsatmaktadır. Dahası bu emri, gizli konuşmalarının yayınlandığı TV haberlerinde karşıtlarına bile yineletmiştir. Ona göre bu ertelenemez bir hizmet ve himmettir, her koşulda geri dönüş olamazdı.

Cemaat, hizmet, himmet ve...

Gülen'in sıradan bir kişilik olmadığını saptamıştık. Sayfaları çevirirken de görüleceği gibi, kendisi yurt dışında ama gölgesi Türkiye'de. Cemaati-mensupları onu onurla temsil ediyor, yokluğunu duyurmuyorlar. O da 1997 hicretinde olduğu gibi, söyleşi üstüne söyleşi yapmasa, kimlerle ve neler konuştuğuna ilişkin haberler yollamasa da kendini aratmıyor. Dahası hakkında açılan davaya ilişkin görüşlerini bile mensubu olan gölgeleriyle yansıtıyor topluma. Buna karşın hala o cemaatin lideri olduğunu kabul etmiyor. Çünkü o garip ve vaiz emeklisi aylığından başka geliri olmayan aciz bir kuldur.

Eleştirel aklı bir kenara iterseniz "Vah zavallı adam, iki yıldır elin gavurunun ülkesinde ne yeri ne içer?" der dövünürsünüz. "Tanrı sabır versin." dersiniz ama düşünmeyi, eleştirel akılla düşünmeyi ilke edinmişseniz güler geçersiniz diyemem bu çarpık mantığa, yalanın böylesine lanet edersiniz.

Emekli aylığından başka geliri olmadığını boynunu bükerek acınacak bir tavırla söyleyen adam, Amerika gibi bir ülkede, bırakın sağlık sorunlarının çözümünü, günlük yaşamını nasıl sürdürdüğünün düşünülmeyeceğini mi sanıyor? Dikkat ederseniz burada kişinin düşleri için insanları kullanma çirkinliği sırıtıyor. Bu çirkinliğin görülmediğini sanmak herkesi ahmak yerine koymak değil de nedir?

Peki, ne yapmalı?

Herkes gibi siz de düşünürsünüz.

Onu orada ve her yerde destekleyenler eğer Tanrı rızası için yapıyorlarsa ve bu cemaat ise, bunun altındaki gizin örgütsel bağ olduğunu kim yadsıyabilir?

Ama yalnız düşünmekle yetinemezsiniz. Eğer cumhuriyete bağlıysanız, eğer Büyük Söylev'in sonunda cumhuriyetin, bağımsızlığımızın size emanet edildiğinin bilincindeyseniz, cumhuriyet karşıtı bu girişimi mercek altına alırsınız.

Bu, zavallılığı bir savunma gösterisi haline dönüştüren ve kurduğu gizemli örgütle İ'la'yı Kelimetullah için cihat ilan ettiğini, tüm çalışmalarının bu amaca yönelik olduğunu, cemaatinin, "ihvanlarım" dediği mensuplarının, gizemli inançsal devinim ve öteki eylemleriyle biz gizli örgütün tüm niteliklerini içerdiğini, bunların belgelerini kendi söz ve yazılarıyla arar bulur ve gün yüzüne çıkarırsınız.

Örneğin, ışık evlerini kendi sözleriyle resmedersiniz. Bu evlerin gizemini ve denetlenemediğini, ihvanlarım dediği mensuplarını, onun bir sözüyle akıtılan paralarla kurulan imparatorluğun, yasal denetim dışında tutulduğunu saptarsınız.

Bu çalışma işte bu düşüncenin ürünüdür.

Çünkü bize düşen, Gülen'in nasıl bir amaç peşinde olduğunu, bu amacı gerçekleştirmek için nasıl hazırlandığını, gerçek bir cemaat lideri olduğunu, cemaatini nasıl motive ettiğini, ışık evlerinin nasıl hangi amaç ve mantıkla oluşturulduğunu, altın neslin nasıl yetiştirildiğini, kendisini Mesih[7] rolüne nasıl

[7]Mesih konusu Gülen'in Fasıldan Fasıla adlı yapıtının 3'üncü cildinde (syf:51) şöyle anlatılır: "Bu temel bilgiler ışığında Hz. Mesih ister şahıs, isterse şahs-ı manevi (yaşayan bir kişinin yapışma) olarak algılansın, onun yeryüzüne inmesi öncesinde, bize düşen vazifeler vardır. Bu cümleden olarak, ortamın onun temsil ettiği ruh ve manaya hazır hale getirilmesi Mehdiyet, Mesihiyet soluyan insanların *(Cemaatin diye okuyun/ED)* yetiştirilmesi dünya-ukba *(ahret/ED)* dengelerinin yeniden yerlerine oturtulması sayılabilir. *(Bu satırlarla 175-210 arası sayfalardaki, Amerika'nın dünyanın dengesini koruyan bir devlet olduğuna ilişkin görüşlerini karşılaştırdığımızda karşımıza ABD'nin Mesihiyet rolünde olduğu gibi bir anlam çıkıyor. Hocaefendi'nin ABD'ye taabbüt içinde/tapınırcasına bir bağlılık göstermesinin nedeni bu mu ola dersiniz?)*

uygun gördüğünü belgelemektir. Bunun içinde Amerika vardır, CIA vardır. Yeryüzünde açılan okulların Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere gidecektir." hadisinin yorumu ve bunun cemaati için seçilen amaç olması, bunun için tüm dünyayı İslâm'ın bayrağı altına toplama ülküsü vardır. Bunun içinde mesihlik vardır.

Sayfaları çevirirken bu altını çizdiğim konularla baş başa kalacak; Gülen ve mensuplarıyla tanışacak, sık sık merhaba diyeceksiniz. Dahası, nasıl bir örgütlenme biçimi seçtiğini, gizini nasıl sakladığı yakalanabilecektir.

Evet, Gülengiller, gerçek niteliğiyle Gülen tarikatının mensupları hep aramızda. Gülen hicrette ama gölgesi olmakla övünen, onunla cennetin kapısını çalacaklarına inanan mensuplarıyla sık sık karşılaşıyoruz. Bir gölge gibiler, aramızda geziniyorlar!

Örneğin, 14 Eylül akşam haberlerinde ATV'de, onursal başkanı olduğu Türkiye Gazeteciler ve Yazarlar Vakfının Başkanı Harun Tokak'la, Gülen ve DGM'de açılan dava konuşuldu. Sorulardan biri, bir örgütün var olup olmadığıydı. Yanıt kısa ve özlüydü. Yoktu böyle bir örgüt. Ama bir cemaat vardı, Fethullah Hoca evrensel nitelikte bir misyon adamıydı. Elbet sevenleri çoktu, bu cemaat sayılır mıydı? Sevenlerine cemaat denilebilir miydi? Cemaat, çok kapsamlı bir tanımdı. Fethullah Gülen gizli bir örgüt kurmuş olamazdı.

İyi yetişmiş bir mensupla karşı karşıyaydık. Gülen'i belletildiği gibi savunuyordu. Eleştirel aklı kullanamadığından açık vermişti. Örneğin; hem bir cemaatin varlığını kabul ediyor, Gülen'in misyon adamı olduğunu söylüyordu ama hem de Gülen cemaat lideri değildi! Peki Gülen o misyonu neden edinmişti, kimlerle gerçekleştirecekti? O ışık evlerde yapılan eğitimin amacı sorgulansa ve bu gibi sorularla karşılaşsa ne yanıt verirdi dersiniz?

Cemaat konusuyla ilgili benzer bir soruyu, Nevval Sevindi 1997'deki hicreti sırasında, ünlü New York Sohbeti'nde sormuştu. Sevindi'nin:

"Cemaat sonuç olarak kapalı bir sistemdir. Bu kapalılık içinde açılma ve genişleme mümkün mü? Fikir, düşünce üretimi açısından bu nasıl yanıyor Cemaatinize?" sorusuna, Gülen'le olan yanıtı her zaman olduğu gibi

kendinceydi ama bir noktada atlamıştı. Cemaatin kapalı bir sistem olduğunu susarak anlamış oluyordu.

"Burada iki nokta var." diye başlayıp şöyle sürdürmüştü yanıtını:

"Birincisi, günümüzde cemaat biraz farklı algılanıyor. Bana göre cemaat denilecekse -*bu kelimeden de rahatsızlık duyuyorum*- cemaatin oluşumu bir toplumun tabii oluşumu gibi bir şey, yani aynı duygu, aynı düşünceyi paylaşan, aynı şeylere inanan veya ortak yanları olanların beğendikleri bazı şeylerin etrafında bir araya gelmeleri gibi bir şey. Bu her zaman Türkiye'de herkesle aynı zamanda beraber de olabilir. Devletin yanında da olabilir, milletin yanında da olabilir. Böyle bir cemaat terakkisinde mahzur olmasa gerek. [8]

Sözcüklerin dikkatle seçilip dizildiği bir yanıt, Hocaefendi, "Hayır benim bir cemaatim yok." demiyor. Dahası yapıtlarında nitelediği cemaatin tanımını yumuşatarak veriyor. Ama paylaşılan aynı duygu ve düşünce, aynı inana dayalı ortak şeylerin ne olduğu sorulmasa da cemaatin gizli bir amaç içinde olduğunu anlatmıyor mu?

Şarkıdaki gibi, "İşte öyle bir şey..."

Peki, cemaat nedir? İnsanlar neden böyle bir oluşumda birleşirler?

Hocaefendi'ye göre cemaat "...fertleri ebediyete teslim olmuş mukaddes bir topluluk"tur. Dikkat edilirse cemaat kendini bu dünya için değil öteki dünya-ukba için hazırlar. Bu dünyada yapacaklarını öteki dünyayı kazanmanın kurallarına göre düzenler. Başka türlü ebediyete teslimiyet olanağı bulunamaz. Şimdi bu tanımlamanın uygulamasını araştıralım. Elbet Hoca'nın düşünce dünyasından!

Gülen'in cemaatle ilgili başka değişik nitelemelerinden örnekler: "Aynı duygu, aynı düşünce, aynı ideal ve ülkü etrafında birleşen ve hayatlarını bu birleşme çizgisine göre programlayan fertlerden meydana gelmiş bu topluluğa cemaat denir." [9]

---

[8] Nevval Sevindi, Fethullah Hocaefendi ile New York Sohbeti, Sabah Yayınları, 3. Baskı, 1997, syf:76 (NS.agy)

[9] Fethullah Gülen, Fasıldan Fasıla/1 Nil Yayınları, 1996 syf:173 (FG.agy)

"Cemaat özünü, keyfiyet planında koruduğu sürece de hep yükselir... Velayetin[10] şahs-ı manevi ile (tüzel kişilikle) temsil edilmesi hem en kestirme hem en garantili yoldur... Elde edilen makam şahs-ı maneviye aittir."[11]

Peki, şu şahs-ı manevi[12] kimi temsil eder, Tanrı'nın bağlayıcı dostluğu nasıl oluşur ki velayet derecesini aşar; çevresinde birleşilen ülkü, ideal nedir ki birleşenler hayatlarını bu birleşme çizgisine göre planlar? Bu bilinç nasıl oluşturulur?

Bu sorulara yanıt Hoca'dan:

"Cemaat olma kolektif şuura ulaşmakla elde edilir. Kolektif şuur, ferdi kendi yapısı içinde eritir ve onu çok buudlarından bir buud haline getirir ve artık orada mutlak fert yoktur, cemaat vardır. Fert cemaatleşmiş, cemaat de adeta bir tek fert olmuştur."[13]

Bu tanımı çözümlemeye çalışalım:

Cemaatin birey, bireyin cemaat olması, bireyin kendini bir başka kalıba dökmesi, kendi özünü reddetmesi, bir başka kişilikte erimesi kişiyi o güne değin varlığını oluşturan her şeyden koparmak değil midir? Birey kendi benliğini bir başka benlikte erittiğinde kendisi değil; cemaatin ruhuna dökülen bir başkasıdır artık. Bu sonuç ancak transla sağlanabilir.

Gülen'in taktikleriyle küçük yaşta ailelerinde koparılan çocuklar, uygulanan bu yöntemle sürekli trans halinde tutulup kişilikleri cemaatin şahsi manevisinde cemaatin bazı ilkelerinde ve amacında eritilip yeni bir insan/tarikat mensubu yaratılıyor. Bunu günümüzün diliyle robot olarak tanımlayabiliriz.

---

[10] Tasavvufta Tanrı dostluğu ve bu dostlukta bağlılık. Hoca'nın bu yolu seçmesi taktik ustalığına somut örnektir. Burada "şahsı manevi" dediği cemaat olmalı. Ama o cemaati de kabul etmez. Amaç yasalar karşısında suç işlemediğini kanıtlama çabasıyla zikzaklar çizmektir.

[11] FG. agy/1 syf: 172.

[12] Şahsı maneviye bağlılık ise ferdin kendisini cemaatte eritip onunla bütünleşmesi demektir. Fasıldan Fasıla/1 syf: 171-172 Fethullah Gülen, örgüt liderliğini, aklınca cemaate yükleyerek kendini gizli bir örgüt kurmak suçlamasından kurtarmak istiyor. "Peki bu cemaati kim kurdu, lideri kim?" sorusunu sormayı akıl etmiyor mu?

[13] FG. agy. syf: 171-172

Burada geçen **mensup** sözcüğü devrimin yasakladığı tarikatlaşma ve bu bağlamda cemaatleşmede, kendi özünü cemaat içinde eritenlere verilen addır. Bunun altını çizelim. Mensup sözcüğü Atatürk'ün ünlü Kastamonu gezisinde verdiği son gün söylevinde kavramlaştırılmıştır. O konuşmasının uygarlığın tanımına ilişkin şu sözleri, o günden günümüz sorunlarına ışık tutmaktadır.

"Efendiler ve ey millet, iyi biliniz ki Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, **mensuplar** memleketi olamaz. En doğru be hakiki tarikat medeniyet tarikatıdır..."[14]

Ulusumuza uygarlığın tanımını yapan bu konuşmaya başlarken M. Kemal, "Efendiler" sözcüğüyle yetinmemiş, "ey millet" seslenişiyle ulusa önemli bir adımın sesini duyurmak istemiştir. 30 Ağustos 1925 tarihinde Kastamonu'dan ayrılırken yapılan bu konuşma salt bir veda konuşması olsaydı ulusa seslenilmezdi, "ey millet" denmezdi. Bu seslenişle başlayan konuşmada önemli olan din adına yapılan sapıklıklara işarettir. Din adına tarikat yoluyla halkı saptıranların, sömürenlerin yasalar ve hukuk açısından suçlu olduklarının belgelenmesidir. Bu gibilere izin verilmemesi için ulusun dikkati çekilmektedir. Devrimin yeni bir aşamasına işarettir.

Söylev bu nedenle ünlüdür ama Kastamonu gezisinin, uygarlık devriminin temel atma konuşması olarak devrimin bir önemli amacını, aşamasını göstermesi dikkatlerde yer etmemiştir. Bu konuşma eğer doğru algılanmış olsaydı Kastamonu gezisi, Şapka Devrimi gibi kısır bir slogana sıkıştırılamazdı. Bu ön sözü tanıştığım, Müdafaa-i Hukuk yazarlarında Mustafa Yıldırım, dikkatimi, bu saptamaya çektiğimde düşündüm bunları.[15] Bu söylevdeki

---

[14] Atatürk'ün Kastamonu Gezisi ve Şapka Devrimi, Atatürk'ün Doğumunun 100. Yıldönümü İl Kutlama Komitesi adına Aziz Demircioğlu, 1981 Kastamonu, syf: 104

[15] Sayın Mustafa Yıldırım, bu sözcüğün tarikatlarla ilgili yaptırım için önemli olduğunu, Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Deniz Som'a iletmiş ve görüşleri 4 Kasım 1998 tarihli Vaziyet köşesinde yer almıştır. Yıldırım bu açıklamasında, Atatürk'ün yukarıya aktardığımız sözlerini izleyen şu bölümle birlikte yorumluyor ve eğer bu konuya bu yorum açısından bakılırsa, tarikat mensuplarının gizli örgüt üyeleri olarak kabul edileceğini söylüyor. Atatürk'ün o sözlerini okuyalım: "Özellikle bu gibi cahiller, bazı yerlerde halkın temsilcileriymiş gibi onların önüne düşüyorlar. Halkla doğrudan doğruya ilişkiye geçilmesine adeta bir engel oluşturmak sevdasında bulunuyorlar. Bu gibilere sormak istiyorum: Bu görev ve yetkiyi kimden, nereden almışlardır? Bilindiğine göre, milletin temsilcileri, seçtikleri mebuslar ve onlardan oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Meclis'in güvenini kazanmış Cumhuriyet Hükümeti'dir. Bir de mahalli olarak

"mensuplar" sözcüğü, ne yazık ki meczuplar olarak söylenmektedir ki bu yanlıştır. Sözcük mensuplar yerine meczuplar olarak değiştirildiğinde, tarikat mensuplarının, ruhsal yönden hasta sayılarak ceza yaptırımından kurtulmaları sağlanmaktadır.

Meczupla mensup, aynı şey değildir. Meczup ne yaptığını bilmeyen, ceza sorumluluğu az ya da hiç olmayan kişi demektedir. Mensup ise bir cemaatin bir misyon çevresinde bütünleşmiş, birey kişiliği cemaatin tinsel kişiliğinde erimişlerin sanıdır...

Bir cemaatin amacına göre eğitilmiş, yetiştirilmiş bireyine mensup denir. Mensup o aşamadan sonra, cemaattir, cemaat de odur. Çünkü benliği cemaatin kişiliğinde erimiştir. Cemaat, liderin sözlerinden çıkamaz. Çıkar ya da çıkmaya kalkışan merduttur[16], cehennemin odunu olacağına inandırılmıştır. Bu, dinin öğretildiği kadar, özüne aykırı ve izin vermediği bir olaydır, dinin özüyle çelişen bir olgudur ve dinin haram saydığı şeylerdendir.

İşte "altın nesil" böyle bir yöntemle ışık evlerde yetiştirilen gençlere denir. Işık süvarileri, kimliği cemaatin tüzel kişiliğinde erimiş, liderin emirlerini Tanrı emri diye tartışmasız uygulayacak robotlardan oluşur.

---

seçilmiş belediye reisleri ve heyetleri vardır. Millete hatırlatmak isterim ki bu laubaliliğe izin vermek asla uygun değildir."

Bu konuşmanın, Şeyh Said isyanı sonrası yapıldığı, bu isyanın tekkelerde hazırlandığını da not olarak düşelim. Böylece Atatürk'ün yönetim ve denetimi, yasal sorumlularının gözetiminde olmayan oluşumlara göz yumulmayacağının altını çizdiğini, sorumluluğun meşru örgütlere ve hukuka dayalı olduğuna ilişkin görüşlere verdiği önemi ve günümüze nasıl ışık tuttuğunu anlayabiliriz. Amaç hukuka dayalı bir sistem kurmaktır. Aynı yıl Ankara Hukuk Mektebini açarken söyledikleri de bu doğrultudadır. Kastamonu'da gündeme getirdiği çağdaş devlet ilkelerine, hukuka dayalı devlet felsefesinin ileri bir adımıdır. "Cumhuriyetin müeyyidesi olan bu müessesenin açılışında duyduğum mutluluğu hiçbir girişimimde duymadım. " derken de meşruluğa verdiği önemi vurgulamaktadır.

Bu söylevden çıkarak din adına ya da başka amaçlarla yasaların denetimi dışındaki her eylem, her örgütlenme ne adla ve ne amaçla olursa olsun, gizli örgüt kapsamında ele alınmalıdır. Atatürk bu Kastamonu söyleviyle, cumhuriyetin gerçek düşmanlarını bilinçle işaret etmiştir. Evet, Cumhuriyet savcıları görev sizleri bekliyor.

[16]Merdut: Dinden kovulmuş, reddedilmiş kişi (Hristiyanlıktaki aforoz sözcüğünün eş anlamlısı)

Bu bağlamda Hoca gizli örgüt kurucusu ve lideri, mensupları da gizli örgüt üyeleri değillerse nedir?

Peki, şu ışık evler...

Hocaefendi, Cemaatin yayın organlarından Aksiyon dergisiyle 28 Şubat sürecinde yaptığı bir söyleşide, "ışık evlerinin cemaatiyle ilgisi olmadığını" söyler. Özetle der ki: "Birkaç üniversite öğrencisi genç eğer ortak bir ev tutmuş ve buraya aydınlanma işareti olarak ışık ev demişlerse bunun bizimle ne ilgisi olabilir?" Yapıtlarının hemen hepsinde ışık evlerden söz ettiğini, onları nasıl övgülerle kutsadığını nedense unutur.

Örneğin: Prizma/2, syf: 10-187'de, Çağ ve Nesil serisinin 5'inci kitabının ilk ve ikinci yazıları özellikle ışık evlere ayrılmıştır.

Işık evler, dünya dengesini kurmak amacıyla yetiştirilen ışık süvarilerinden oluşacak altın neslin baba ocağıdır. O evleri şöyle niteler:

"Işık evler, ışık süvarilerinin kışlaları, hak erenlerin halvet-haneleri ve zaviyeleri, gözlerini ilim ve marifetle açıp kapayan kudsilerin varidat iklimleridir."[17]

Yalnız bu betimleme bile Hoca'yı yalanlamaktadır. Eğer okumayı bilirsek... Sayfaları çevirirken bunu sizler de göreceksiniz.

Hoca'nın bu çalışmalarının hiçbir evresi yasal denetime tabi değildir. Oysa uğraşlarının özü yasa dışıdır. Gülen'in "cemaat" sözcüğünden hoşlanmamasının nedeni de budur, yani gizli örgüt sayılma korkusudur. Hele ışık evleri hep gizde tutar. Neden? Hani onun yasadışı hiçbir eylemi yoktu?

Işık evlerle ilgili sözleri, bu korkunun izdüşümüdür.

Işık evlerdeki sistem bir eğitim yöntemidir ama çağdaş ve kabul edilebilir bir eğitim değildir. İnsanı belli bir amaç için ve bilincini yok ederek bir başka kalıba sokan bir eğitimdir ve yalnız yasa dışı değil, ahlak dışıdır da. Bunu totaliter sistemler denemişler, kısa sürede başarısını alkışlamışlardır. Ama ne faşist Almanya'ya ne de komünizmi bu yöntemle uygulayan sistemlere yaramıştır.

---

[17] FG. Çağ ve Nesil/5, Günler Baharı Beklerken T.Ö.V Yayınları, syf: 1

Gülen, hoşgörü ve demokrasi…

Gülen'in demokrasiden yana olduğunu söyleyenler şu soruya yanıt verebilirler mi? Bu tür, bireyin benliğini cemaatin tüzel kişiliğinde eriten insan, cemaat liderinin sözüyle devineceğine göre bireye ve birey özgürlüğüne dayalı demokrasiyi içselleştirebilirler mi?

Böyle bir insan özgür müdür? Kişiliğinden koparılmış insanlarla oluşturulan bir çağ dışı sistemdir Hocaefendi'nin o övgülerle göklere çıkarılan hoşgörü imparatorluğu. İşte budur…

Onun "ol" demesiyle oluyorsa her şey!

Örneğin, 28 Şubat sonrası, savunma çabasıyla çıktığı Samanyolu TV'de, Orta Asya'daki okullarıyla ilgili bir soruyu yanıtlarken Süleymaniye Camisi'nde yaptığı konuşmada, o bölgede okul açmayı önerdiğinde Hacı Kemal Erimez gibi fikir işçilerinin hemen koştuklarını, bu gibi hizmetlerde sözlerinin dinlenildiğini, dahası onu bir kredi kartı gibi gördüklerini söyler.[18]

Peki, Hoca'nın cemaati yoksa bu ilkelere göre oluşmuş, hele hele Tanrı'nın emrini hiçe sayarak karanlıklar içindeki bir toplumu, sapkınlıktan kurtarmak gibi bir misyon yüklendiğine inanan o gencecik beyinler, Peygamber'in yolunda yürüdükleri inancını da edinmişlerse ne aile tanırlar ne de başka bir ideal… Hocaefendi'nin de **kolektif şuur** dediği işte böyle bir tanrısal iradenin yönlendirmesine inandırılmış insan, artık cemaatin kendisidir.

Belli bir ideal ve ülkü için birleşmiş, ortak bir bilince ulaşmış bir topluluk/cemaat bir tarikattan başka nedir?

Her ne kadar günümüzde özellikle Gülen'in örgütlenmesinin geleneksel tarikattan çok daha başka, ekonomik-siyasal güç elde etmeye yönelik bir ortaklığa dönüştüğü görülmekteyse ve bu nedenle tarikat adı geleneksel tarikat ölçülerini aşmaktaysa da bunun ünlü MOON ile özdeşleştiği söylenemez düşüncesindeyim. Bir taşeronluk mu, bir özenme mi bilemem. Ama ABD'nin

[18] Dr. Osman Özsoy, Fethullah Gülen Hocaefendi ile Canlı Yayında Gündem, Alfa Yayınları, Ocak 1988, İkinci Basım syf: 45 vd

amacına hizmet olduğundan kuşku duyulmamalı. Yoksa çıkarı olmasa Amerika onun değişik ülkelerde okul açmasına izin verir mi?

Peki, bu cemaatin ideali, ülküsü neden açıklanmıyor, neden bir giz perdesi ardına saklanıyor? Açıklanamaz çünkü Gülen'in amacı yalnız ülkesini değil dünyayı dalaletten/sapkınlıktan kurtarmaktır, hedefi öylesine yücedir(!) Bu söylemle ayrıca "Ben Türkiye'de şeriat devleti kurmayı düşünmüyorum." demek hakkını elde ettiğini düşünüyor olmalı.

İşte hedef misyonun gizi. Mensuplarının düşlerini süsleyen misyon, Hocaefendi'nin derin misyonu... O giz çözüldüğünde, ne Hocaefendi kalır ne de düşleri. İnsanımızı inançları adına hizmetinde köle gibi kullanan adamın gizi de bir fiskeyle yıkılacağı günü bekliyor.

Cemaat işte bu misyon içinde eğitilir, motive edilir, bu yüce hizmet için vardır. Hizmet ya da himmet, Cemaatin varlık nedenidir. Hizmet ise cihattan başka bir şey değildir.

Hicret "cihat"tır...

Gülen, cihatın bizim gibi ulusal iradeyi esas alan bir toplumda farz-ı ayn (terk edilemez) bir kutsal görev olduğunu söyler ve bu bağlamda da cihadın hiç olmazsa ulusun bir bölümü için kesin kes yapılması ve ertelenmeyeceğinin; gereken bir tanrısal görev olduğunun altını çizer.

Ama sıkıştığında "Cihat, harp gibi özel koşullarda ortaya çıkmış, eskilerin deyimiyle evvel ve bizzat değil, yani her şeyin önünde değil saniyen ve bilahara bir iştir."[19] der.

Oysa gerçekte bu konuyu "Tarihi hadiseler aynıyla değil misliyle *(ona benzer biçimde/ED)* cereyan eder *(oluşur/ED);* hicret ve hicret sırasındaki olaylar, bir başka dönemde de misliyle cereyan edebilir/oluşabilir." yorumuyla günümüze uyarlar. Şöyle sürdürür yorumunu:

"Mesela günümüz itibarıyla bizler, öteden beri hep böyle bir kulvarda yol alıyoruz. Hadisin ifadesiyle 'muhacir-göçmen' Allah'ın haram kıldıklarından kaçınandır, fehvasınca *(anlamınca/ED),* şahsi hayatımızı haramlardan içtinap ederek *(korunarak/ED)* hep hicreti yaşıyoruz." der.

[19] Dr. Osman Özsoy, agy, syf: 25

Gülen'in Amerika'ya gidişi de cihatı kendi ülkesinde tam anlamıyla yapamadığı için yapılmış bir göçtür.

Gülen kendisine şeyh ya da bunu çağrıştıran bir san verilmesini istemediğini söyler. Söyler ama cemaatini tıpkı bir veli, bir şeyh gibi güdüler. "Neden veli ya da şeyh değilim?" der. Çünkü şeyh, veli ya da üstad sanları belli bir görüşün temsilcisi bir topluluğu çağrıştırır. Bu da yasaların yasak çerçevesi içindedir. Gülen, elden geldiğince yasalara saygılı olma savındadır. Ne var ki bu çalışmada yararlandığımız yapıtları, onun bir cemaati bulunduğunu belgelemektedir. Yazdıklarını yok sayarak insanları aptal yerine koymaya kalkışması bir savunma çabası da olsa, ikiyüzlülükten öte neyle betimlenebilir?..

Kaldı ki 14 yüzyıldır evrensel bir inanç sistemi olan İslam'a göre de Gülen gibi çevresine esin kaynağı olan ya da kendinden esin aldığına inanan insan topluluklarına cemaat adı verilir. Esin kaynağı olarak görülen kişiler de imam, şeyh ya da üstad vb. saygı ve bağlılık içeren sanlarla anılır. Gülen, Fethullah Hocaefendi sanını uygun gördüğüne göre, hoca ya da şeyh olarak anılmasında bir terslik yoktur.

Gülen 28 Şubat'la ilgili gelişmelerin zararlarından korunmak için kendi deyimiyle hicret etti, ABD'nin koruyucu kanatlarının altına sığındı.

Hizmet adına hicret etti.

Nedir şu hizmet adına hicret?

"Bizler için" diyor Gülen, "hizmet adına hicret çok önemlidir. Evet, her birerlerimiz, muktezayı beşeriyet *(insan olmanın gereği/ED)* olarak bazı karışık işlere girdiğimizden ve elimizde olmayarak bazılarının hakkımızda bir kısım bulanık şeyler söylediğinden ve söyleyeceğinden, doğup büyüdüğümüz yerden hicret edip ayrılmamız elzemdir."[20]

Buna "kutsal göç" der Gülen. İşte o karışık işlerin sonucu bu kutsal göçe başvurmak zorunda kalmıştır.

Hukukta bunun adı da vardır, suç işlediği için yargılanmaktan kaçmak... Ama Hoca buna da bir kulp bulmuştur, der ki:

[20] FG. FF/syf: 107-196

"Mukaddes göç, hizmetimiz açısından eski devirlere nispeten daha da önemlidir. Evet, bir mümin kardeşimiz, buradan kalkıp diyar-ı küfre hicret ediyorsa biz bunu önemsiz göremeyiz. Bugün bir Medine yoktur ama her yere Medine'nin boyasını çalmak, Medine misal şehirler kurmak vardır."[21]

Gülen'in Amerika'ya gidişinin anlamı bu sözlerinde gizlidir. Kim bilir New York'a ya da Washington'a Medine boyası çalmak düşündedir. Çünkü Amerika, Gülen için hicretin duraklarından biri ve en güvenilir yeri sayılır.

Bir sığınma güdüsü içinde Amerikan hayranlığını üsteleyerek -*halk dilinde yalakalıkla*- der ki:

"Amerika çökse de dünyada yine dengeler olacak. Ama şimdi dünyanın dengesinde önemli bir unsur olarak ve demokratik felsefesiyle oturmuş bir ülke sarsılırsa, dünyada çok ciddi kargaşa yaşanır. Onun için, bakın Amerika'nın bize yarım arpa kadar sadece bizim menfaatimize *(burada biz derken cemaatinden ve kendisinden söz ederek 'bizim okullarımıza maddi'/ED)* desteği yoktur. Buna rağmen şurada bulunmamıza izin veriyorsa bu bizim için bir avantajsa bu avantajı sağlıyor demektir."[22]

Bunun, yani ABD'de barınmasına izin verilişini kendisi için bir büyük nimet sayıyor. Hem de sığındığı inancın ilkelerini hiçe sayarcasına... Geçmişte ABD için söylediklerini yalayarak... Bunu da yine dinin kurallarına sığdırmaya çalışıyor. Kendisini "hicrette" sayarak...

O kendini İslam'ın ilk yıllarındaki Mekke döneminde, dini tam anlamıyla yaşayamadığı için göç etmek zorunda kalanlarla bir tutuyor.

Özetle

Adına ne denilirse denilsin, cemaat, organizasyon(örgüt), topluluk, Amerika'da olduğu gibi "Cult"; cemaat eğitimi adı verilen bu etkinlik, öndeki/üstteki kişiye sonsuz bağlılığı pekiştirme esasına dayalı, kişinin zihin denetimini ele geçirme ve tek tipleşmiş kişileri gütme amacına yönelik bir yöntemdir. Günümüze dek doğunun geçmiş toplumsal düzeninden kaynağını alan ve geleneksel olarak sürdürülen bu örgütleme ve gütme yöntemi, ABD'de

[21] FG. FF/2 syf:107
[22] Nevval Sevindi, agy, syf: 76

Avrupa, Uzakdoğu, Güney Asya kaynaklı yeni örgütlenmelerle giderek tarihe gömülen mistik tapınma topluluklarını aşarak parasal güç odaklarına evrilmektedir. Ailesel ve aşiretsel mafianın yerini ve pazarını, Tanrı'dan yetki aldığın ileri süren yeni tür tipler, genç-yaşlı, okumuş-okumamış, siyasetçi, akademisyen bireyleri meczuplaştırmakta ve onları modern Amerikan sisteminde ve uluslararası boyutta birer köle gibi kullanmaktadırlar.

Amerika ve Avrupa'da çocuklarını, yakınlarını sonu kimi zaman intihara, toplu ölümlere, cinsel köleliğe varan bu meczupluktan kurtarabilmek için örgütler, vakıflar kurulmuştur. Kendilerini meczupluktan kurtarabilmiş genç insanlar, yaşadıkları kölelik döneminde çektiklerinin başkalarınca da çekilmemesi, yerine konulması oldukça zor olan önemli bir yaşam bölümünde uzaklaştıkları toplumsal, ailesel ilişkilerinin yeniden kurulabilmesi için örgütlenmekte, psikolojik sağaltım merkezleri kurmaktadırlar.

Bu tür sözde cemaatleri birer sivil toplum örgütü olarak sunma gayretini gösteren devlet yöneticilerine ve aklıevvel anarşik-demokratlara bir tek soru sorulabilir: "Kendi içinde demokratik olmayan, yöneticilerini seçmeyen, onları eleştirme ortamı bulunmayan bir topluluk, örgüt, tarikat adı her neyse, demokrasiye nasıl hizmet edebilir?

Kişiye yönelik ve sonsuz tapınma yolunda örgütlenmiş meczupların özgürlüğe ve barışa nasıl katkısı olabilir?"[23]

Bir ara not: Lider ve işlevi

Gülen'in çalışma yöntemi de burada değinilen "öndeki/üstteki" kişiye sonsuz bağlılığı pekiştirme ilkesine dayalı, "kişinin zihin denetimini ele geçirme ve tek tipleşmiş kişileri gütme" yöntemiyle örtüşüyor. Hocaefendi de bu yöntemi uygulayarak mensuplarını bu disiplinle eğitip cemaati birey, bireyi cemaat yapma yöntemini seçmemiş miydi? Ona göre bu tanrısal bir emirdi. Ama görülüyor ki insanı insan olarak saygın sayma yerine onu kullanma, kukla olarak kullanma yöntemi, insana insan değeri vermeyen sapık düşüncelerin yöntemidir.

---

[23] "Özetle" ve "Bir ara not" ara başlığı arasındaki 3 paragraflık metin, Mustafa Yıldırım'ın "Amerika'dan Bakmak" adıyla yayına hazırladığı yapıtından izniyle aktarılmıştır.

Oysa Kur'an'a göre, insan "Eşref-i Mahluk"tur, yani yaratılanların en eşreflisidir. Hoca'nın esin aldığını söylediği Kur'an'ın emri bu. Kendisinin uygulamasını da yukarıda açıkladık. Bu saptamayla onun ne denli içten mü'min olduğunu anlatmak istedik!

Bireyin cemaat içinde eritilmesi, bireyin köleleştirilmesidir. İslam böyle bir yöntemi ve olguyu kabul etmez. Çünkü Kur'an, "Ya eyyühen nas" "ey insan" diye insana, bireye seslenir. İslam'ın kabul ettiği cemaat, özgür bireylerin özgürlüğünü koruyarak bir araya gelenlerin topluluğudur.

Fethullah Gülen'in şu sözleri dinin temel kurallarına aykırıdır.

Birey/cemaat

"Bir 'ferd'de aynı şeyleri *(cemaatle birlikteyken algılanan şeyleri/ED)* görmek oldukça zordur, hatta imkânsızdır. Bazen ferd, bozuk bir plak gibi, bir şeye takılır kalır. Kendi doğru bildiği -*ki aslında yanlıştır*- saplantıların peşinde koşar. İşte böyle saplantılardan kurtulmanın yolu cemaat içinde kendini eritmektir."[24]

Dikkat edilirse burada bireyin kendi başına hep yanlış yaptığı, yapacağı özellikle vurgulanmakta ve aşağılanarak cemaate katılma özendirilmektedir. Başka türlü kişi doğru yolu bulamaz. Bu görüşün bir başka söylemini de okuyalım:

Bireyler, "Cemaatin himmeti ve meşveret havuzuna sığınmakla, büyüklerini ortaya koyabilir, kendilerini gösterebilirler."[25]

Buradan çıkarılacak bir başka ders, eğer cemaat içinde değilse birey hiçbir davada başarılı olamaz. Cemaat, Hakk'a teslim olmanın tek yoludur. Bu görüşünü vurgulayan şu sözler meşveret ve cemaatle sağlanan başarının gizine işaret eder:

Yüce dava-misyon

"Bilhassa yüce bir davaya gönül vermiş olan mü'minler, Müslümanlığı alâkadar eden mevzularda, katiyyen kendi başlarına hareket edemezler. Görüşürler, konuşurlar, meşveret söz kesen birisine götürülür onun tespitine

[24] Fethullah Gülen, Prizma/1 syf: 176
[25] FG. agy, syf: 176

bağlanır. Ve ondan sonra ortaya konan ne ise herkes o husuta itaat ve inkıyad eder. *(Boyun eğer, kendini şeyhe teslim eder./ED)* Gerçekte bu bir dava adamı için Hakk'a teslim olmaktır."[26]

O teslimiyet, Hakk'a mı yoksa Gülen'e; bunun için, "...bu emarelerin aydınlığında, yıllardan beri hülyalarımızla yaşadığımız fatih neslin, bu kör düğüme kılıç çalacağı günün rüyalarını görmeye başladık."[27] diyene mi? İşte misyon, işte lider, işte örgüt!

BİTİRMEDEN

Bitirmeden bir iki noktaya daha değinmek zorundayım.

"Bir Cumhuriyet Düşmanının Portresi ya da Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu" basılırken 8-9 Şubat 2000 tarihlerinde, Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bölümünde, müvekkillerine, yayın yoluyla hakaret edildiği savıyla, Gülen'in avukatları, Basın Savcılığına başvurdular. O yazıda, Gülen'in Atatürk ve cumhuriyete ilişkin sövgü sözlerinin aktarıldığı öne sürülerek Atatürk'e sövme suçlamasıyla, Basın Savcılığı da hakkımda soruşturma başlattı.

Ayrıca anılan yazıda Hocaefendi'ye hakaret ettiğim ileri sürülerek 10 milyar TL'lik tazminat davası açıldı. Meğer Hocaefendi'ye "Atatürk ve cumhuriyet düşmanı" demek suçmuş.

Oysa Fethullah Gülen'in avukatı benim için verdiği yakınma dilekçesinde, "Müvekkilimin Atatürk düşmanı olduğu herkesçe biline bir olgu değildir..." söylemiyle ne demek istemişti? Bu anlatımla Gülen'in Atatürk düşmanı olduğunun kabulü değil miydi?

Bu, Tanrı'nın Hocaefendi'ye bir uyarı şamarı olmasın?

Yapıt yayımlandıktan sonra bu kez yapıtta yer alan yakınma konusu sözlerden dolayı ayrıca sorgulandım.

Yine İstanbul Basın Savcılığı hakkımda kamu davası hazırlığı başlattı. İlginç olan, savcıların yıllar yılı Atatürk'e hakaret eden Fethullah Gülen için,

[26] Fethullah Gülen, Asrın Tereddütleri, T.Ö.V. Yayınları, 8. Baskı, syf: 170-171
[27] FG. Prizma/2 syf:18

zamanında işlem yapmadıklarını göz ardı edip amacı Gülen'in gerçek yüzünü topluma göstermek ve cumhuriyeti savunmak olan beni suçlamalarıydı.

Soruşturmaların hepsi davaya dönüştü. Cumhuriyeti ve devrimlerini savunduğum için cumhuriyet ve Atatürk düşmanının yakınmasıyla yargılanıyorum.

Bu bir kazaya uğramak mıydı, kuşkusuz hayır! Bu benim için övünçtü, onurların en erişilmeziydi... Çünkü yaşamıma anlam katan savaşımlarımdan birini sürdürüyordum, sürdürecektim.

Cumhuriyet savcısı sanlı görevliler bu ters gidişten anlam çıkarabilirler mi bilemiyorum. Cumhuriyet, hiç olmazsa bundan sonra Atatürk'ün koruyucu müeyyide olarak işaret ettiği, hukuk silahıyla korunur, Silahlı Kuvvetlere iş düşürülmez!

Bu notu şu nedenle koyuyorum:

Hem cumhuriyeti "varlığımızın ve geleceğimizin tek ve tartışılamaz temeli" olduğunu göz ardı ederek korumayacaksın; öte yandan onu her koşulda savsaklanamaz bir görev bilinciyle koruyanlara bu senin görevin değil diye sataşacaksın. Peki, kim koruyacak cumhuriyetimizi?

Adam, "Kanlı mı olsun kansız mı?" diyecek susacaksın. Adam, cumhuriyet yönetimine "o karanlık yıllar" diyecek ve aydınlık için "...ışık evleri bütün dünyayı ışıklandıracak birer ışık kaynağı haline getirelim." diyecek kulaklarını tıkayacaksın.

Adam, "Cihad yeryüzü hâkimiyetinin vesilesidir, cihad yüce bir duygudur, cihad hayat kaynağıdır, cihad Allah'ın emridir, cihad peygamber mesleğidir, cihad her mü'minin vazifesidir, cihad mü'minin her an bütünleştiği bir ameldir, cihad İ'lay'ı Kelimetullah'ın tek yoludur." desin,[28] cemaatini bununla motive etsin, sen bunların anlamını araştırma, araştıranları suçla, sonra da "inanca saygılı laiklik" diye kol kanat ger. Böylece laikliğin inançlara saygılı olmadığı söyleyenleri yalanlamaya kalkış.

[28] M. Fethullah Gülen İ'lay'ı Kelimetullah veya Cihad, Nil Yayınları, 6. Baskı kitabın bölüm başlıkları

Ne diyordu bir muhalif: "Rüzgar esmezse bu bizim Rönesansımız olacaktır." Bunun anlamını da mı bilmiyorsunuz?

Adam, "Sakın ha acele etme, din, hikmet ve kuvvet dengesi sağlanmadan başarı gerçekleşmez. Ayrıca bunların ittifakı gerekir. Dinsiz ve hikmetsiz kuvvet bir zulüm ve baskı aracı; dinsiz hikmet fırıldak çarkı; kuvvetsiz din bir vicdan işi haline gelir[29] diyecek anlamayacaksın. Bunu anlayıp belgeleyerek seni uyaranları dinlemeyeceksin; sonra da ülkeyi tehlikelerden kurtarma görevini yaptığını söyleyeceksin. Tam yeri değil mi İsmet Paşa'nın o ünlü deyiminin: "Hadi canım sen de!.."

Kim cumhuriyetin kurucusunun emrini, emanete sahip çıkarak yapıyorsa ona ancak saygı duyulur.

Çünkü cumhuriyet, geleceğimizin tek güvencesi olan çocuklarımız içindir, bizim içindir. Güvenimiz, huzurumuz ve yücelmemiz içindir. Halkımız içindir. Varlığımızın tek dayanağıdır. Laik ve bağımsızlık bayrağı olan cumhuriyeti korumak, aynı zamanda bağımsızlığımız için yaşamlarını hiçe sayan şehit ve gazilere olan ve ancak onu koruyarak ödeyebileceğimiz borcumuzdur. Bu nedenle cumhuriyete, onu kurup bize emanet edene hayınlık edenlerin asla bağışlanmayacağı bilinmelidir. Çalışmamın amacı budur.

Yapıtın ilk baskısını baştan sona titiz bir gözle inceleyip düzelten ve yeni basımda düzeltimleri yapan Mehmet Saydur'a; bu önsözün düzeltimi ve kimi konuların yazımındaki katkıları ve yayıma hazırladığı yapıtından konumuza değin bir bölümü aktarmama izin veren Mustafa Yıldırım'a teşekkür ederim. Sizleri bir Cumhuriyet ve Atatürk düşmanıyla baş başa bırakıyorum.

Saygılarımla.

M. Emin Değer

20 Eylül 2000

[29] FG. Prizma/1 syf: 191

"Türkiye'nin uluslararası çapta, ülkesinin ve çağının nabzını tutan, kitlelerin bağrına bastığı bir lider beklediği doğrudur. Sevenleri sevmeyenlerinde daha fazla, 21'inci yüzyılı okuyan, tarihi dinamiklerimizi çağdaş yorumlarla kuşandırıp asırlarca parlayacak medeniyet meşalemizi yakacak o lideri hepimiz bekliyoruz. Ancak o içimizden çıkacak… O; attığı adımların doğruluğu, siyasi hırslarının olmayışı, makam mansıp peşinde koşmayışı ile hepimizin gönlünde önce taht kuracak. O, öyle bir el olacak ki sadece birilerinin başını değil bütün toplumun başını okşayacaktır. Beklediğimiz liderler, kendilerini en iyi şekilde yetiştirmiş kariyer sahibi, şahsiyet abidesi, meşveret ehli kadrolarıyla gelecekler."[30]

Hüseyin Gülerce

[30] Hüseyin Gülerce'nin 2 Aralık 1996 tarihli Zaman gazetesinde yayımlanan yazısından.

GİRİŞ

Bir Olay Adam

Düşünce aşamasında "Bir Cumhuriyet Düşmanı" adını vermek istediğim çalışmamı, bunun amacımı tam olarak karşılamayacağını düşünerek ad koymadan sürdürmeye karar verdim. Çalışmam ilerledikçe karşımızdakinin, tek yönlü değil çok ve değişik cepheli, çevresini sürekli genişleten, evrensel alanda bile adının geçmesi için sıradan aklın almadığı girişimlerde bulunan bir kişi olduğunu görünce şöyle düşündüm: "Kaç Fethullah Gülen var, o hangisi?" diyebilir miydim? Konumuz olan kişi, ayrıca bu nitelikleri nedeniyle bir olaylar adamıydı. Buradan yola çıkarak "Bir Olay Adam" da denilebilirdi. Ama bu da amacımı tam olarak karşılamayacaktı. Birçok olayda ve yerde adı geçen bu kişi gerçekte çok yönlüydü, doğru. Ama incelendiğinde bu yönlerin bir noktada kesiştiği görülüyordu. O kesişme noktası, asıl amacının odağındaki dinsel dünyasında ve onun yapılan(dırıl)masında düğümleniyordu. Bu düğümde birleşen uçlardan biri, asıl amacını zaman zaman gizlemek bunun için de en umulmadık yerde ılımlı, sevecen görünmek istediğinde uyguladığı yöntemlerin kişiliğiydi. Bu kişiliğiyle hoşgörü simgesi rolünü çok iyi oynayabiliyordu. Kendine güveni var mıydı? Konuşmalarına bakılırsa Tanrı'ya olan güveninden sonra kendine güveni de tamdı. Ama bir olay yaşandı ki Tanrı'ya olan güveni bile tartışma noktasında düğümlenirdi: Bu, o bileşke noktasındaki kollardan biriydi. İşte o son kol bana göre, böyle bir kişilik için uygun olmamalıydı! O noktada yadsıdığım, Hoca'nın elinde dalgalandırdığı Amerikan hayranlığı bayrağıydı.

Ve Gülen'in kendisine biçtiği derin misyonun, çetrefil örgüleriyle düğümlenen başka uçlar... Anladım ki olaylara ve olayların akışına göre tavır alan ilginç bir taktik ustasıyla karşı karşıyaydık.

Bir başka deyimle, amaca ulaşıncaya dek her yolun meşru sayıldığına ilişkin felsefi görüşe süluk etmişti *(felsefe yoluna girmişti)* ama Hoca, Makyavelist değildi: Halkımızın bu gibi olaylara bakışını simgeleyen bir sözü vardır: "Köprüyü geçinceye dek ayıya dayı demek." Hoca'nın durumuna en uygun olan bu atasözümüz oluyordu.

Zaman zaman çelişkilerle karşılaştığımda istemeden sormak zorunda kaldığım soru şuydu: Hocaefendi gerçekten ne yapmak istiyor? Çünkü söylemleri sıradan söz gibi dinlendiğinde ya da yazıları satır aralarına inmeden okunduğunda sisteme karşı çıkmayan, en azından hoşgörü sahibi bir din adamı izlenimi veriyor gibiydi! Bu nedenle dinleyenler de sözlerinin gerçek hedefini araştırma gereği duymuyorlardı. Hoca'yla New York söyleşisi ya da Ufuk Turu söyleşisiyle ilgili değerlendirmeler bu düşüncemizi doğrulayan örneklerdendi. Bana göre bu tür davranışların nedeni, Gülen'in gerçek amacını gizlemekti. Bu konuda, hem kendisi hem de onun adına bu amaca hizmet edenlerin çabaları boşa gitmemektedir. Örneğin, aşağıdaki değerlendirmeyle Hoca'nın dünyasını bağdaştırma olanağı bulunabilir miydi? Kısa bir açıklamadan sonra yanıtını birlikte arayıp bulalım.

Bir olay mı, bir olay adam mı?

28 Şubat kararlarının etkilerinden kurtulmak amacıyla *(kendi söylemiyle sağlık denetimi için)* ABD'ye uçan Hocaefendi'yle, Yeni Yüzyıl gazetesi adına New York'ta bir söyleşi yapılır. "Fethullah Gülen ile New York Sohbeti" adıyla Sabah Kitapları arasında da yer alan Nevval Sevindi'nin bu söyleşisi, çalışmamızın önemli kaynaklarından biri oldu. Söyleşi her yönden ilginç ve önemli bir belgeydi... Çünkü Gülen'in yaşamında yer alan olaylar zincirine yeni halkalar eklenen bir dönemi simgeliyordu. Örneğin, Papa ziyareti Dünya Yahudi örgütleriyle ilişkiler ve en önemlisi bunların ABD'nin kanatları altında gerçekleştirilmiş olmasının belgesiydi. İlginç değerlendirmelerle sunulan söyleşide Nevval Sevindi, New York Sohbeti'nin ara sunuşlarındaki değinmelerden birinde Gülen'i, "Hocaefendi, Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biri, bir cumhuriyet çocuğu." olarak tanımlıyordu. Oysa Nevval Hanım'ın da bildiği kanısındayım ki Hoca; cumhuriyet, Atatürk, devrim ve Mustafa Kemal ad, kavram ve sözcüklerini benimsediği gibi, bunlar onun kavram, terim ve tarih sözlüğünde yer alamazdı, almıyordu da! Daha da öte, Hoca bunlar gibi cumhuriyet tarihinin temel kurumlarının da karşısındaydı. Cumhuriyet karşısındaki yeri "ret cephesi"nde olan kişiyi, Sevindi'nin bu nitelemelerle değerlendirmesi Hocaefendi'nin yaşam ve düşünce dünyasıyla asla bağdaşmazdı ama o, nedense susmayı yeğlemiş göründü! Sevindi, değerlendirmelerinin bir yerinde, Hoca'nın bir "fenomen adam" olduğunu söylerken ne demek istemişti? Çalışmamda bunları da yanıtlamaya çalıştığımı düşünüyorum.

Evet, Nevval Sevindi'nin tanısı doğruydu; bir fenomen *(olay)* ve olayların adamıyla karşı karşıyaydık. Ve bu "olay adam"ın asıl amacını saptamak gerekiyordu. Ben de öyle yaptım, çalışmam ilerledikçe Hocaefendi'nin kendisi bir gizli görevin izleyicisi ve uygulayıcısı olarak gördüğünü saptadım önce. Sonra... Sonrası mı? Onu çalışmamın sonunda birlikte bulacağız...

Nevval Sevindi'nin bu söyleşi için New York'a gönderilmesinden tutun da söyleşinin sunuş, ara ve sonuç değerlendirmeleri, Hoca'nın "Her şeyi biz söylemeyelim, kimi söyleyeceklerimizi başkalarına söyletelim."[31] yönteminin çok başarılı örneklerinden biri olduğu görülecektir... Öyle ki Sevindi'nin değer yargılarını okuduğunuzda karşınıza bir başka Fethullah Gülen çıkacaktır. Zaten amaç da budur. Topluma hoşgörülü ve ılımlı bir niteliği olan insan Fethullah Gülen'i tanıtmak... Sevindi'nin, Gülen'i sistemle barışık insan yönüyle öne çıkarma çabasına tanık olacağız.[32] Örneğin, Hoca'nın düşüncelerinde çıkarak sergilenen şu değerlendirmeyle ne yapılmak istendiğini ele alalım:

"Türkiye kendi İslam anlayışını, kurumlarını ve geçmişini öğrenip tartışmalıdır. Böylece İslam'a evrensel bir hoşgörü imajı verecek yeni bir zemin oluşturulur. Bu, 21. yüzyıl Türk Rönesansı'nın yolu olur... Kadının Türk Müslümanlığındaki yeri kılık kıyafetle saptanamaz. Cami; kadınlara, konferans, nikâh ve sanatsal etkinliklere açılmalıdır." Peki Hoca bu değerlendirmeye katılıyor mu? Sanmıyorum. Nedenini bu çalışmanın ilerleyen sayfalarında göreceksiniz. Ama ben bu sözlere katılmıyorum da dememiş! Neden? Çünkü derin misyonuna giden yolda yeni bir aşama kazanmak istiyor. İşte takiyenin tem kendisiyle karşı karşıyayız! Ama Sevindi'ye göre Gülen takiye yapmıyormuş!

---

[31] Fethullah Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler/3, (FG.AGT.B syf.) T.Ö.V. Yayınları, 7.Baskı, syf. 176'dan; "Eğer bir meseleyi bizim anlatmamız bir kısım vicdanlarda reaksiyon ve tepkiye neden olacaksa, 'hakkın hatırı âlidir' diyerek o meseleyi başkasına anlattırmak hoşumuza gitmelidir. ...İnsanlara kim nüfuz edip herhangi bir meseleyi daha iyi anlatacaksa, herkes onun için konuşma zemini hazırlamalı ve diğerleri de dinleyenler arasında bulunmaktan rahatsızlık duymamalıdır. (176-177)

[32] Nevval Sevindi, Fethullah Gülen ile New York Sohbeti, (NS, FGNYS), Sabah Yayınları, 3. Baskı, syf: 105-108'den kısa özet

Sevindi'ye göre, "Neden takiye yapsın ki... Cumhurbaşkanlığı gibi bir düşüncesi olsa takiye yapmasına neden olabilirdi! Oysa Hoca, global büyük hedeflere dönük yüzüyle küçük kaygıların dışında, devlet sevgisinden çok vatan sevgisiyle öne çıkıyor"muş. "Eğitimde Türkiye tarihinin en büyük sivil hareketini örgütleyen lidere haksızlık yapılıyor"muş! Bu eğitimin amacı: "Daha kaliteli bir gençlik yetiştirmek, standartları yükseltmek"miş! Hoca, "Türk Rönesansı'nı gerçekleştirecek"miş.[33] Hoca, ya Sevindi'ye bir başka yüzüyle göründü ya da Sevindi, Hoca'yı bir başka amaçla böyle sunuyor. Acaba, Nevval Sevindi okuduğunu anlamamış mı demeliyim? Buna inanılabilir mi? Şu soruyu sormadan edemiyorum: Hiç mi kuşkuya kapılmadı Nevval Hanım?

Sevindi'nin insan Fethullah Gülen portresine bakalım mı? Sevindi'ye göre, "Hocaefendi hem teorisyen hem aktivist bir portre olarak konuların hâkim." doğrusu ben bu portreyi netleştiremedim. Zaten bu çalışmada Hoca'nın, insanları gerçek amacını gizleyerek aldattığını, net bir görüntü vermediğini göreceğiz.

Çalışmama, "Fethullah Gülen'in İki Yüzü" demek de yanlış anlamalara neden olacaktı. Kaldı ki Hoca çok yönlü bir kişilikti.[34] Amacım; nesnel bir araştırmayla gerçekleri bir savcı mantığıyla değil bir yargıç nesnelliğiyle saptamaya çalışmaktı. Çalışmam ilerledikçe Hoca'nın bu çok yönlülüğünün, üstlendiği misyon ve seçtiği yöntemin gereği olduğunu düşündüm. O değişik vizyon, hedefine ulaşmak için saptadığı taktiklerin gereğiydi. Ayrıca misyon tek amaçlı da değildi bana göre. Hoca'nın misyonunu sezenler ona bir başka hizmet daha

---

[33] N.S., agy, syf: 109

[34] İslâmcı kesimin yayın organlarından SELAM gazetesinin 2 Eylül 1998 günlü sayısında bir İslamcı yazar, Sükuti Memioğlu, Hoca'nın loplumun her kesimine gülücükler dağıttığını, söylem ve yazılarında belirttiği görüşlerin kesin olmadığım belirterek Hoca'yı şöyle değerlendiriyor: "Dinsel bağlılıkla çevresinde saf tutanlar için, dünya ve ahret hayatında kurtuluşa ulaştıracak İslami yaşayışın rehberi sayılırken; milliyetçiler için büyük bir vatansever ve Turan yollarını işaret eden manevi bir önder; muhafazakârlar için geleneğin koruyucusu; laik kesimler için dini devlet sınırları içinde tutmayı bilen, şeriata karşı güvence olabilecek aydın bir din adamı: modernler için yüzü Avrupa'ya dönük, pozitif bilim ve teknolojiden yana bir düşün adamı." Yazarın şu saptaması ilginç değil mi? Öyle ki, O'nun söz ve yazılarından çıkarak portresini çizmek olanağı bulunamıyor." Sükuti Memioğlu, SELAM gazetesi, 2 Eylül 1997 günlü sayısından.

yüklemişlerdi. Bu nedenle misyon, misyon içindeydi. Gizdeki misyon, bir başka misyonla gizlenmekteydi. Bu düşüncelerle çalışmama, misyon ağırlıklı olması nedeniyle "Fethullah Gülen'in Derin Misyonu" demek istedim. Ama Gülen'in bir cumhuriyet düşmanı olduğunun da vurgulanması gerekiyordu. Bu gerçek göz ardı edilemezdi. Ve bu kişiliğin portresinin çizildiğini düşünerek çalışmama **"Bir Cumhuriyet Düşmanının Portresi"** ya da **"Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Derin Misyonu"** adının daha uygun olacağı sonucuna ulaştım.

Mistisizm mi, rol gereği mi?

Prof. Alparslan Işıklı'ya göre Hocaefendi, "…kendine özgü bir ruh yapısına sahiptir. Sürekli olarak Peygamber'i düşünde gördüğünü, şeytanla tartıştığını söyler, sinekler tarafında rahatsız edilmediği iddiasındadır." Bu durumuyla "Peygamberleri anımsatan benzeri olayları anlatarak sıradan insanda bulunmayan özellikler taşıdığını savunan bir kişidir." Işıklı, Hoca'nın Küçük Dünyam adlı anılarına yer alan ilginç bir tecavüz olayını aktarır: Hoca, Edirne'de görev yaptığı Üç Şerefeli Cami'nin penceresindeki yatağında, bir kadının onunla olmak isteğiyle karşılaştığını anlattıktan sonra, bu olayı Yusuf Peygamber'in Firavun'un eşi tarafından tecavüze uğramasına benzettiğini aktarır. Prof. Işıklı bu ve benzeri olaylardan yola çıkarak Hoca'nın "böylesine peygamberce bir görünüme bürünme çabasının psikolojik bir nedenle değil kitleler üzerinde etkili olmak için benimsediği yöntemin bir parçası" olabileceğine değinir. Ancak "belli psikolojik özellikleri nedeniyle," böyle görünmenin "misyonu için uygun görüldüğünü de söylemek doğruya daha yakındır." der ve şu yargıya varır. Bir başka olasılığa da işaret eden Işıklı'ya göre: "…olabilir ki önceleri durum farklı da olsa düşünce ve davranışlarına hükmeden hayalle gerçeğin sınırlarını Fethullah Gülen'in kendisi de bir noktadan sonra göremez olmuştur. "[35]

Bu tür hayalle gerçek arasında gidip gelmeler, mistik yapılı kişilerin kimi zaman içine girdiği sanal düşlerle ilgili olsa gerek. Çünkü mistisizm ya da gizemcilik, "Aklın erişemediği, yeterli olmadığı, kavrayamadığı alanlarda ve özellikle Tanrı kavramında, gerçeğe gönül yoluyla ya da istenç zorlayışlarıyla

[35] Prof. Dr. Alpaslan Işıklı, Said Nursi, Fethullah Gülen ve "Laik" Sempatizanları, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, 1998, syf: 52-55

erişilebileceğini öne süren felsefe ve din öğretisidir.[36]" Hoca'nın yaşamında benzer mistik öyküler çoktur.

Şurası gerçekti ki yukarıda da değindiğimiz gibi, Fethullah Gülen'in zaman zaman değişikmiş izlenimi veren tutumu, gerçekte tek amaca yöneliktir. O, "İ'lay-ı Kelimetullah"ı, yani Allah'ın adını ve dinini yüceltme misyonunu üstlenmişti. Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğduğu ve battığı her yere ulaşacaktır.[37]" hadisinden çıkardığı görevi, kendine vazgeçilmez bir hedef olarak seçmişti. Peki bu kesin ve ertelenemez, her müminin her koşulda yapması gereken bir kural mıydı? İslam'da "İ'lay-ı Kelimetullah" Tanrı'nın adını yüceltme, müminlere farz-ı kifaye[38] olarak verilmişti. Ama o, bu görevin farz-ı ayn olduğunu savunuyordu. Kişiyi inançlarından dolayı eleştirmek yanlıştır. Ama o da inanç dünyasının sınırlarını, başkalarının hele hele sistemin sınırlarına kadar genişletmeye kalkışmamalı, kendi kanalı dışına taşırmamalıdır; bu da bir başka kuraldır. Oysa Hoca, o alanı taşırmak ne söz, "daha 16-17 yaşlarındayken dünyayı parmağının ucunda çevirmek isteğiyle" çırpındığını söylemektedir.

Dahası, misyonu gereği amaçladığı hedef için yalnız yeryüzünde değil, "Güneşin doğup battığı her yerde gözümüz var."[39] diyen kişinin, ilişkileri ve kendine bağlı cemaatiyle kamuoyunun ilgisinden uzak kalması düşünülebilir mi? Bu kadar da değil, Hocaefendi sürekli çelişkiler sergilediği için de kendi alanından taşıp eleştirel ilgi alanımızda boy atmaktadır. Hep şaşırtıcı, hep çelişkili görüntüler veren ama asıl hedefinden sapmayan bir dava adamıdır karşımızdaki.

---

[36] Ali Püsküllüoğlu, Arkadaş Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınları, (AP, ATS) 2. Baskı, 1997, syf: 433

[37] Gülen, 1998 yılında yayımlanan İrşad Ekseni adlı yapıtının sonuç bölümünde (syf:206) bu konuda der ki: Bu kudsi vazife, fert, millet ve devletler planında ele alınmalıdır. Müslüman, dünya nizamında ana unsurdur. Onun bulunmadığı dünyada nizam olmadığı gibi, onun varlığının söz konusu olduğu yerde de anarşi ve terör olamaz. Bu ise Müslümanın tebliğ vazifesini hakkıyla eda edip etmemesine bağlıdır." (Fethullah Gülen, İrşad Ekseni, Nil Yayınları 1998, syf: 206.) Bu satırlardaki mantık, Gülen'in nasıl bir toplumsal devlet sistemi düşlediğini göstermiyor mu?

[38] **Farz:** Allah'ın, işlenmesi kesin olarak gerekli, yapılmaması günah olan emirleri. **Farz-ı ayn:** Allah'ın teker teker her Müslüman'ın yerine getirmesi gereken emri. **Farzı-ı kifaye:** Allahın, Müslümanların bir kısmının yerine getirdiğinde ötekilerin yerine getirmesine gerekli olmayan emri. Ancak yapılırsa daha iyi olur işaretini de unutmayalım.

[39] Eyüp Can, Ufuk Turu, (EC,UT, syf:) Karacan Yayınları, 14'üncü baskı.

Avrupalı Müslüman

Gülen Hoca, bir yerde Batı'ya, Hristiyanlığa ve Museviliğe ağır nitelemelerle saldırırken Batı uygarlığını, materyalizme dayandığını ileri sürerek bilimi de reddederken[40] bir başka yerde Türk insanına "Avrupalı Müslüman" kimliğini uygun görüyordu. Nevval Sevindi'ye göre, "Avrupalı Müslüman kimliğiyle dini bütün Batı formasyonlu bir yeni sentez, Osmanlı'yı aşan bir sentez 'yeni' Türk Cumhuriyeti'ni belirleyecekti."[41]

Nevval Hanım'ın bu "yeni cumhuriyet" tezi ilginç bir niteleme değil mi? Cumhuriyetimiz eskimiş de yenisini arıyormuşuz sanki... Öyle bir izlenim yaratılıyor. Bu "yeni cumhuriyet" kavramının altını çizelim. Hani Özal'ın son incilerinden biri, ikinci cumhuriyet teziydi ya! Tutturamamıştı; ölümüyle gündemden düşüverdi. Anlaşılan Kemalist Cumhuriyeti içlerine sindiremeyenler, Hoca'nın misyonu içinde boy atmaktalar. Bunlar, bir başka cumhuriyet peşinde koşuşturmadalar. Hoca da öyle olduğu için amaç birliği içindeler. Amaç hep aynı: Kemalist sistemi yıkmak. Çalışmamız ilerledikçe bunun Atlantik ötesinde hazırlanan bir programın uygulamasını olduğunu da göreceğiz.[42]

Gülen, Avrupa ile belirli koşullarla kendi koşullarımızı önde tutan, "...ölçüde Avrupalılaşmanın aslında hiçbir mahzuru yoktur ve bu ölçüde Avrupalı Müslüman kimliği denebilir..." derken postmodern bir görüşü mü yansıtıyordu? Ya da sorular karşısında bir mümaşat *(suyunda gitme, göz yumma/ED)*içinde miydi anlaşılmıyor! Belki de bu kabulle, asıl amacının gizlenmesinde yeni bir tabya *(savaş için donanımlı yer/ED)* elde ettiğini düşünüyor olmalı... Buranın da altını çizmeliyiz. Bu konuların ayrıntılarına ileride gireceğiz.

Bunu izleyen satırları okuduğumuzda Hocaefendi'nin, cumhuriyet karşıtı öteki yüzüyle karşılaşıyoruz. Bugün bize "Avrupalı Müslüman" kimliğini uygun gören Hocaefendi, gerçek ulusal kimliğimizi kazandıran Cumhuriyet Devrimi'ni

---

[40] Gülen'in bu konuyla ilgili sözleri: "Günümüzde mevcut pozitif bilimler hemen bütün şubeleriyle, Batı materyalizmine dayanır. Batı'ya göre madde esastır. Şu anda ilmin oturduğu zemin yanlıştır. Bilim Müslümanlaştırılmadan kullanılmamalıdır. Fethullah Gülen, Prizma/1 syf: 60 (FG,. P / 1, syf:) Nil Yayınları 1997 (....sayfalara bakınız).

[41] NS, gy:syf: 64.

[42] NS. gy:syf: 64.

reddediyor. Ona göre Cumhuriyet Devrimi, bin yıllık kimliğimizi yitirdiğimiz, "karanlık bir dönem"dir. Sözü Hoca'ya bırakalım:

"Yoksa bir dönemde olduğu gibi kendi kimliğimizi tamamen bir tarafa atıp Avrupa kimliği arkasında koşma sadece ret ve aşağılanma getirir.[43]" Avrupalı Müslüman kimliği ile Batı formasyonlu bir "yeni cumhuriyet"e evet diyen hoca, laik ve bağımsız bir cumhuriyete tarih sözlüğünde yer vermiyor.

Ama Nevval Hanım'ın, "...dini bütün Batı formasyonlu yeni Türk Cumhuriyeti..." kuruculuğuna hazırlamak istediği Hocaefendi, Devrim Cumhuriyeti'nin getirdiği Türk kimliği yerine, Avrupalı Müslüman kimliğini yeğleyen bir "cumhuriyet(!) çocuğu"dur. Öyle ki "İslam" kimliği dışında hiçbir niteliğin bizi tanımlayamayacağı görüşünde bir cumhuriyet çocuğu.

Şu gerçeğin altını çizelim! Onun "bir dönem" kimi yerde "karanlık dönem" olarak nitelediği yıllar, Devrimci Cumhuriyet'in kuruluş yıllarıdır ve asla bir Avrupa kimliği peşinde koşulmuş değildir. Dahası o dönemde, Devrimci Cumhuriyet kadroları, gerçek bir Türk kimliği arayışı içindedirler. Ama asla, ümmet kimliğiyle köreltilmiş ulusal kimlik dışında bir başka kimlik aranmış değildir. Hocaefendi yeni bir kimlik arayışındadır ve Avrupalı Müslüman kimliğini benimser. Bu kimliğin devleti de başka olacak elbet ve o bir başka cumhuriyet, dini bütün yeni bir cumhuriyet! Bunu kim kuracak derseniz, yanıtını Sevindi'de arayalım derim.

Nevval Sevindi'nin de Fethullah Gülen gibi, Kemalist Devrim'i Batı'yı kopya eden bir çağdaşlaşma sandığı anlaşılıyor. Oysa bu düşünce yanlıştır. Eğer doğru olsaydı Hocaefendi de haklı olurdu. Gerçek, onların bildiğinden çok başkadır ve Türk Devrimi kopyacı değildir. Mustafa Kemal yeni bir sentez arayışındadır. 6 Mart 1923 tarihli bir konuşmasında, devrimin kopya olmayacağını şöyle açıklıyor:

"Avrupa'nın ilerlemesine, yükselmesine ve uygarlaşmasına karşın, Türkiye ne yazık ki sürekli gerilemiş ve düşme noktasına çırpınmaktadır. Geçmişte durumumuzu düzeltmek için mutlaka Avrupa'dan öğüt almak, bütün işleri Avrupa'nın amaçlarına göre yapmak; bütün dersleri Avrupa'dan almak gibi

[43] NS. agy, syf: 65

düşünceler baş tacı edildi. Oysa özgürlük ve bağımsızlık yabancıların öğütleri ve planlarıyla elde edilemez. Tarih, böyle bir olay yazmamıştır.[44]"

Türk Devrimi'nin özgün özü budur; devrimin çağdaşlık yolunun açıcısı olduğunun bir başka kanıtına daha bakalım mı? Atatürk 1928'in 8 Mart günü bir Fransız gazeteciyle konuşurken Türk Devrimi'nin özgünlüğünü, bilimselliği tartışılmaz şu görüşle açıklar:

"Fransız İhtilâli bütün dünyada özgürlük düşüncesini estirmiştir ve bu düşüncenin günümüzde ana kaynağıdır. Fakat o tarihten beri insanlık ilerlemiştir. Türk demokrasisi, Fransız İhtilâli'nin açtığı yolu izlemiş ancak kendisine özgü ayırt edici niteliğiyle gelişmiştir. Çünkü her ulus devrimini toplumsal ortamın baskıları ve ihtiyacına olan hal ve duruma ve bu ihtilâl ve devrimin zamanına uygun olarak yapar.[45]"

Uygarlıklar ve kültürler arası diyalog ve etkileşim elbet önlenemez. Ama bu demek değildir ki başka ulusların uygarlıkları ve kültürleri tıpkısıyla alınır ve ulusal nitelik kazandırılır. Atatürk devriminin yöntemi bu değildi. Hoca'nın ve bağlılarının yanıldıkları bu noktadır.

Misyon içinde misyon ya da Sait Molla

Sayfaları çevirirken bir başka programla karşılaşacak, Hocaefendi'nin ilişkilerindeki derinliği saptamaya çalışacağız. Kimi yazılı belgelerden çıkarak onun, emperyalizmin ürettiği "Ilımlı İslam" tezi için seçilip seçilmediğini sorgulayacağız. Örneğin, özellikle New York sohbetindeki ABD ile ilgili düşüncelerinin, misyonu için anahtar rolü oynayıp oynamadığını araştıracağız. Başka türlü Hoca'nın, "Amerika'da çok şey yapılabilir. Bizim düşünce dünyamız, bizim fikir hayatımız adına da çok şey yapılabilir. Amerika şu andaki durumuyla dünyaya kumada edilebilir." sözlerindeki anlamı nasıl çözümleyeceğimizi bilemiyorum. Dahası var, "Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın hiçbir yerinde hiçbir iş yaptırmazlar"mış! Öyle diyor Hoca! Gülen'in, ABD'yi birden bire bu denli yüceltmesinin anlamını bulmak için çalışacağız.

---

[44] 6 Mart 1922 tarihli konuşmasından. [Bu metni, Atilla İlhan'ın Hangi Atatürk adlı yapıtının 2'nci baskısındaki (syf: 59-60'ta) özgün metinden yaşayan Türkçeye aktardım.]

[45] [Bu metni, Atilla İlhan'ın Hangi Atatürk adlı yapıtının 2'nci baskısındaki (syf: 59-60'ta) özgün metinden yaşayan Türkçeye aktardım.]

İnsan, "Gülen İ'lay-ı Kelimetullah'a[46] bu yolla mı hizmet edecektir?" diye sormadan edemiyor. Hani bu gibi durumlara uygun bir halk deyimi vardır: Kolay gelsin!

Ilımlı İslam ve ABD arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? Bu ve benzeri soruların yanıtı için, ABD ile Kurtuluş Savaşı'mızdan başlayan sorunlar ve ilişkilerdeki gelgitler, Lozan ve sonrası gelişmelerin bilinmesi gerekir. Temelde ABD'nin manda politikasının Mustafa Kemal tarafından reddi yatar. ABD, 1830'larda elde ettiği "en çok korunan devlet" konumunun Lozan'da yitirilmesini özümseyememiştir. O günden günümüze gelindiğinde ABD'nin, ulusal çıkarlarının dünyanın her yerinde nasıl korunacağına ilişkin politikalar ürettiğine tanık oluruz.

Hoca'nın yurt dışındaki okullarına bu açıdan bakabilir miyiz sorusunun yanıtı da buradan çıkarılarak aranmalı ve bulunmalıdır.

Prof. Alparslan Işıklı'ya göre, Hoca yurt dışındaki okullarıyla emperyalizmin amaçlarına hizmet ediyor olabilir. "Kuşkusuz burada söz konusu olan misyon" diyor Işıklı, "eskiden görüldüğü türde bir Haçlı misyonu değil neo-liberal dogmalara dayalı yeni bir tür küresel totalitarizmi kurma ve sürdürme bakımından gerekli olan misyondur.[47]"

ABD, bağımsızlık savaşımızı ve utkumuzu benimsemediği için bu utkunun evrensel bağıtını, Lozan'ı uzun süre tanımamakta direnmiştir. Ulusal Kurtuluş Savaşlarını tümden reddeden ve barutun icadından daha tehlikeli sayan[48] Amerika'nın, bize ve bizim gibi ülkelere karşı açtığı gizli savaş, günümüzde acımasızca sürdürülmektedir. ABD, bu nedenle Atatürk'ün ulusal yaşamdaki etkinliğini tartışmaya açmak gibi büyük bir yanlışlık içindedir. Bu bağlamda, cumhuriyet ve Atatürk karşıtlarıyla sıkı fıkılığı gözden kaçmıyor.

---

[46] **İ'lâ-yı Kelimetullah:** İslam dininin tevhid akidesini, şanına layık şekilde yüceltip yayma. (Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlük, Aydın Kitabevi Yayınları, Gözden geçirilmiş yeni basım)

[47] Prof. Dr. Alpaslan Işıklı, agy. syf: 85.

[48] ABD Başkan Yardımcılarından Hamprcy, 1965 yılında, ABD Harp Okulunda yaptığı bir konuşmada der ki: "Askeri bakımdan önemi barutun keşfi ile kıyaslanabilecek yeni ve en cüretkâr bir saldırı biçimiyle karşı karşıyayız. Ulusal Kurtuluş Savaşlarından söz ediyorum. Bu yeni ve karmakarışık harp biçimi, güvenliğimiz için belli başlı bir tehlike oluşturmuştur." (Haftalık Yön Dergisi, 1965 sayı, 142).

Cumhuriyet ve Atatürk karşıtlığı nedeniyle Hoca, ABD'nin Türkiye ile ilgili düşünceleri için biçilmiş kaftan sayılmaz mı?

Şu soru hep gündemde kalacaktır: Gülen, ABD'yi neredeyse taabbüt derecesinde *(taparcasına)* kutsayan açıklamalarında Tanrı emri İ'lay-ı Kelimetullah'ı mı öne almıştı, ABD'nin gözüne girmeyi mi?

Peki, Hoca'nın ABD ile ilgili sözleriyle ABD'nin şefkatli kolları arasındayken bize dünyadaki yerimizi göstermek istemesi ilginç sayılmaz mı? Hele bu sözler 28 Şubat sonrasında söylenmişse! Hoca'nın dilinden Amerika neymiş, okuyup öğrenelim:

"Amerika, hâlâ bu dünya gemisinin dümeninde oturan bir milletin adıdır..." Nasıl bir bağlılık gösterisidir bu?.. Oysa onun ABD'yi düşman sayan sözlerinin mürekkebi bile kurumuş değildir. Bu ansızın dönüşün nedeni de sorgulanmalı elbet![49] İnsan, bu dönüşü anlamakta güçlük çekiyor. Hoca, bu sözleriyle Amerika'yı mı kutsuyor ya da Türkiye'de birilerine gözdağı mı veriyor dersiniz? Okumayı sürdürelim ve soralım: "Amerika şu anda bütün konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir.[50]" derken, o gücün önünde böylesine eğilmesinin sebebi ne ola? Çünkü İslam inancı, Tanrı'dan başka bir yere eğilmeyi, sığınmayı dine karşı bir tavır sayar. Hoca'nın bunu bilmediği söylenemez. Peki neden eğiliyor, dahası sığınıyor dersiniz? Sorunun yanıtı açık, tarih bilinci olmayışından. Güç karşısında teslimiyeti seçişinden. 28 Şubat'a karşı koruyucu bir güç arayışından. Ve emperyalizme sığınarak hak arama gibi bir yanlış düşünceden geliyor bu umarsız davranış. Hoca eğer 1919-1947 arasını şöyle bir gözden geçirseydi yalnız ABD'ye değil tüm dünyaya karşı savaşmış ve yeni bir ulus devlet kurmuş kuşakla karşılaşacaktı. Ve o kuşağın eşsiz dâhisi Mustafa Kemal'le! Ya da Sivas Kongresi tutanaklarını inceleseydi, *(ki öneriyorum, görmezden gelmesin o da bizim şanslı tarihimizden bir altın yapraktır.)*belki de bu sözleri söylemezdi.

---

[49] Hoca, Asrın Getirdiği Tereddütler adlı çalışmasının 4'üncü kitabında Amerika'yı düşman olarak niteler. "Amerika ve Rusya sistem olarak materyalist felsefeyi benimsemiştir... Aslında ne Rusya'nın ne de Amerika'nın bize bakışında bir fark yoktur... Hatta hiçbir fark yoktur, demeliyiz. Israrla söylüyoruz ki, ikisi de bizim aman vermez düşmanımızdır." Fethullah Gülen, Asrın Getirdiği Tereddütler/4 T.Ö.V. Yayınları syf: 200 (FG.AGT/4 syf.)

[50] NS, agy. 39.

Nevval Sevindi'nin New York Sohbeti'nden öğreniyoruz ki Hocaefendi önceki söylemelerinde ve kitaplarında açıkça sergilediği Amerika karşıtı tutumundan vazgeçmiş. Yalnız vazgeçme değil tam bir teslimiyet içinde görünüyor. Bunun nedenleri üzerinde de durulmalıdır.

Oysa, Tanzimat sonrasını eleştirdiği bir yazısında "Mesela bir dönemde Fransız hayranlığı, bir başka dönemde İngiliz meftuniyeti; öyle ki Babıâli'de İngiliz Devleti için 'devlet-i fehimane' ifadesi bile kullanılmıştır.[51]" der. Bu eleştirisiyle günümüzdeki ABD hayranlığı bağdaşıyor mu? Nereden nereye demez misiniz? Bu gibi durumlarda "…dönüp ona *(Tanrı'ya)* yönelmeliydik." diyen ve Tanzimat yöneticilerini eleştiren Gülen için, bu kez Tanrı yerine ABD'yi mi seçti demeli? Kime dönüp yalvaracağını mı şaşırdı dersiniz? Bakın bu gibi durumlarda neyi önerir:

"…dönüp ona *(Tanrı'ya)* yönelmeyi gerçekleştiremediğimiz için de kabz hali uzun süre devam etmiştir. Müracaat yanlış kapılara yapılmış, medet-yardım başka yerlerde aranmıştır.[52]"

Hoca'nın önce Tanrı'ya sonra kendimize güven yerine başka ülkelere dayanmayı hoş görmeyen, dahası o ülkeleri politik nezaket dışında övmenin aşağılanma olduğuna değinen düşüncelerine içtenlikle katılıyorum. Çünkü böyle aşırı övgüyü aşan kutsayıcı bir tavır, bir devlet için onarılması zor bir olumsuzluktur. Devletin kendini, dahası halkını aşağılamasıdır. Ulusumuz bu aşağılamadan cumhuriyetle ve 1950'lere yakın yıllara dek kurtulmuştur. Bu bağlamda, 1947 yeni bir bağlılık başlangıcı olarak geçecektir tarihimize. Cumhuriyetin kuruluşundan o tarihe değin geçen süreci de ne yazık ki Hocaefendi karanlık dönem olarak nitelediği için göremiyor. O dönemin aydınlığı, anlaşılan gözlerinin ferini/görme yeteneğini silivermiş.

Peki, Hocaefendi'nin şu ünlü New York söyleşisindeki Amerikan hayranlığına, Papa'ya yazdığı mektuptaki o kendini aşağılayan söyleme ne demeli?

Acaba, Hocaefendi amacı doğrultusunda ABD'yi mi kullanmakta ya da kullandığını mı sanmaktadır? Onun mantığına göre, takiye *(gerçeği saklama)* ya da kendi deyimiyle "telattuf" *(ilişkilerde nazik, ılımlı olma)* "mümaşat" *(suyunda gitme, göz yumma)* amaca ulaşıncaya dek meşrudur-yasaldır.

---

[51] FG, Prizma/1-3 syf: 54
[52] FG, Prizma/1-3 syf: 54

Bu doğrultuda ABD'ye tapınması yanlış sayılmaz mı diyelim? Amaç, "din için devlet" kurmak ise *(ki Hoca'ya göre "devlet için din" değil, "din için devlet" asıldır.)* bu sünnettir. Çünkü Peygamber, devleti din için kurmuştur. Bu bağlamda, bu amaç için her yol meşrudur-yasaldır! Yoo, Hocaefendi Makyavelist değildir. Onun dilinde bu işin adı başkadır. Hoca, Hristiyan deyimlerini sevmez, o mümaşat yapar. "Ilımlı olmak dinin de emridir." der! Bu yöntemle ABD'yi de kullanabileceğini düşünüyor sanırım. Ama gerçekte kimin kimi kullanacağı bellidir. Denilecektir ki: Ilımlı İslam'a evet diyen ABD, bu şeriat devletine neden destek olsun? ABD, kendi denetiminde olması koşuluyla her şeye destek verecektir. Örnekleri Arap Yarımadası'nda ya da Endonezya'da görülmüyor mu? Peki, Afganistan örneği nedir? Geçmişte Afganistan'ı Sovyet sızmalarına karşı korudu diyelim, ya Taliban'ı neden ve nasıl destekledi? Hem de öyle bir şeriat devleti ki çağımızda bir başka örneği gösterilemez.

Ilımlı İslam ve Hocaefendi

Şu soruya yanıt arayalım önce: Hocaefendi ve Amerika'nın buluştuğu "ortak nokta" nedir? Hangi ortak görüşte buluşmuş olabilirler dersiniz? Fethullah Gülen'in Devrimci Cumhuriyet'e karşı bir misyon sahibi, dahası düşman olduğu açıktır. Amerika'nın ise tıpkı Hocaefendi gibi, taa 1923'lerden bu yana Kemalist Cumhuriyet'e sıcak bakmadığı belgelidir. Öyle ki Amerika 1933'e kadar Lozan'ı resmen tanımamıştır. Atatürk'e karşı tutumları ise özellikle son yıllarda, onun tarihteki yerini alması gibi sakat bir düşünceyle açıklanmıştır. Bir halk deyimiyle söylersek "üzerlerine vazifeymiş" gibi! Bu durumda Mustafa Kemal ve Devrimci Cumhuriyet karşıtlarıyla bir ön anlaşmaya dayanmasa da amaçtaki birlikten doğan işbirliği içinde bulunduğunu söyleyebiliriz.

Kaldı ki ABD, Yeşil Kuşak kuramının yerini alacak Ilımlı İslam kuramına uygun bir dini lider aradığını da gizlemiyor. 1979 İran İslam Devrimi'nden beri, İslam Dünyası'ndaki gelişmeleri yakın izlemeye alan ABD, bu konuda geleceği planlayan ciddi çalışmalar yapmıştır. Çalışmanın merkez üssü de ABD Temsilciler Meclisinin ilgili komiteleridir.[53]

[53] Bu çalışmada sık sık başvuracağımız "Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar" adlı kitabın Takdim/ sunuş yazısında/Fehmi Koru, bu konuya ilişkin ilginç saptamalarla şu bilgiyi veriyor: "ABD Temsilciler Meclisi Avrupa Orta Doğu Alt Komitesi 1985 yılında, İslami hareket konusunda günlerce süren oturumlar düzenlendiğinde çeşitli Amerikan üniversitelerinde çalışan 'İslam uzmanları' Washington'a kadar gidip

İran İslam Devrimi'nin getirdiği sorunlar ve devrimin İslam ülkelerine ihracı girişimleri, ABD'yi Orta Doğu'daki çıkarlarını korumak için önlem almaya zorluyordu. ABD, uzun süren ön çalışmalar sırasında her ülke için özel araştırmalar yaptırmış olup bunlardan biri de Türkiye içindi ve Fethullah Hoca'nın basındaki kalemi Koru'nun Takdim yazısıyla yayımlanan rapordur ve bu çalışmanın ürünüdür.

Boğaziçi Üniversitesi öğreti üyelerinden Prof. Dr. Sabri Sayarı'nın, Graham Fuller'in yönetimi altında yaptığını, Koru'nun kaleminden öğrendiğimiz araştırma sonunda düzenlenen rapor, Ilımlı İslam kuramı olarak adlandırılan belgenin ön çalışmalarından biridir. Raporda "ABD, Türkiye ve Orta Doğu'daki çıkarlarını korumak" için, "İslamcı hareketin ılımlı üyeleriyle gayriresmî ve ihtiyatlı temaslarda *(ilerisini düşünerek ilişkilerde/ED)* bulunması öneriliyor.[54]" Ilımlı İslam, kavram sözlüğümüze bu çalışmanın ürünü olarak girmiştir.

Prof. Sayarı, çalışmasında Türkiye'deki İslamcı hareketin ABD'nin çıkarlarını, nasıl ve hangi ölçüde etkileyeceğini temel almış, ABD çıkarlarını nasıl korunacağını araştırmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin üniversitesinde öğretim görevlisi olan bu bilim adamı, ele aldığı konunun ABD açısından önemini bakın nasıl yakalıyor:

"Türkiye'de İslamcıların zaferi, Türkiye'deki ABD üsleri, Türkiye'nin NATO üyeliği, gelecekte Avrupa Topluluğu'na katılması ve Batı ile ilgili bütün yönelişleri açısından ABD'nin çıkarlarını önemli ölçüde etkileyecektir. Türkiye'de İslamcı duygular gelişirken herhangi bir Türk hükümeti *-ve ABD-* bu İslamcı tebaanın[55] varlığını, görünümünü, duyarlılığını ve çıkarlarını hiç aklından çıkarmamalıdır. İslamcı faktör, ABD'nin Orta Doğu'daki hareketini ve Türk desteğini kısıtlayacaktır.

Alt Komite üyelerine bilgi verdiler. John L.Esposito, Hermen F.R, Eilst, Fouad Ajami, A.R.Norton, Adeed Darwisha, Gary Sickadlı, bir kısmı bölge kökenli fakat ABD'de yaşayan profesörlerin verdikleri ifadeler daha sonra Temsilciler Meclisi tarafından "İslamic Fundamentalism and İslamic Radicalism" adıyla kitaplaştırıldı.

[54] Adsız, Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, Beyan Yayınları, 1991, Üçüncü Baskı, Syf:94 (AGBİA. BY. syf:)

[55] "Tebaa" sözcüğünün neden kullanıldığını anlama olanağı bulabilmiş değilim. Prof. Sanlı bir sosyologdur. T.C.'de tebaa değil yurttaş vardır. Anlaşılan Prof. Sayarı, devleti bir din devletine çevirmiş ki yurttaşı tebaa yapmış.

Bu durum ABD'nin Körfez ve Arap-İsrail meselelerindeki politikasını da etkileyecektir.[56]"

ABD'nin Orta Doğu politikasının Türkiye'nin çıkarlarına ters düşüp düşmeyeceğini, geçmişten günümüze tarih bilincine bakarak değerlendirme yerine, ABD'nin çıkarını öne alan bilim adamına ne demeli bilemiyorum.

Gülen, işte ABD'nin çıkarlarını koruyacak bu hizmetin-misyonun adamı olarak seçilebilirlik şansı olan bir kişidir. Nevval Hanım, New York sohbetindeki ara yazılarında "İnsan olmadan misyon, misyon olmadan insan olmaz." demiyor mu?[57]

Çalışmamızda konuyu, daha başka örnekleriyle de ele alacağız.

Tarikat-cemaat ikilemi ve siyaset

Fethullah Gülen, bir yüzüyle gerçek anlamda cemaat lideridir ve Said-i Nursi'nin haleflerinden biridir. Ama o bunu açıkça belirmez. Said-i Nursi'nin Nurculuğun kurucusu olduğu gerçeğine karşın, Hoca'nın Nurculuğu açıklanmaz gizdedir. O, Nurcu olduğunu gizler ama Bediüzzaman'ı "selefim, büyük çağın mütefekkiri, asrın en büyük dâhisi" diye över. Oysa Fethullahçılık bir cemaat düzeni olarak güçlü bir örgüttür. Ve elbet Nurculuğun bir kolu olarak gelişmektedir. Nur şakirtliğinden yola çıkan Hoca, Fethullahçılığı kurmuştur. Bediüzzaman'ın izinden gitmektedir. O kadar ki Bediüzzaman'la haşrolmak *(bas-u badel mevt-öldükten sonra dirilerek mahşerde selefinin yanında olmak/ED)* ister. Hiçbir zaman bir cemaat lideri olduğunu kabul etmez, inkâr eder! Öyleyse İlay-ı Kelimetullah için davayı birlikte omuzladıkları ve biz sözüyle dünyanın herhangi bir yerinde okullar açılması için paralarını o ma'şeri ruhla akıtırken güneşin doğup battığı her yere İslam'ın nurunu taşımayı planlarken dayandığı, "ihvanlarım" dediği topluluk nedir dersiniz?[58] Bir dediğini iki etmeyen insanlar hangi nedenle ona böylesine bağlıdırlar? Şeyh, önder, lider değilse o topluluktaki/camiadaki yeri nedir?

---

[56] AGBTİA, syf:22.
[57] N.S., agy.
[58] İhvan: Bir tarikat arkadaşı... Sadık, samimi, candan dostlar. F. Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi, 11.Baskı syf:422 (FD, O-T AL syf:)

Kitaplarında, konuşmalarında "Yapılan işlerden cemaatin ihlas ve gayretine büyük şerefler ve payeler düşebilse de her şeyi Allah'ın yaptığı bellidir.[59]" derken hangi topluluğu işaret etmektedir?

Peki, o "fertleri ebediyete teslim olmuş, mukaddes bir topluluk" olarak övgülerle nitelediği çevresi nedir? Böylesine övülen örgüt bir tarikatın aradığı kutsal birlikteliğin örgüsü değil midir? Bir başka deyişle bu topluluk, örgüt, cemaat[60], (örgü ve örgülenme Gülen'in terimleridir.[61]) Gülen'e bağlı kişilerin oluşturduğu, kutsal çevrenin ürünü olarak anılmaz mı? Ama Hoca, devrim yasalarına karşı bir yöntem geliştirmiş; yasalar tarikatı yasakladığı için tarikat kavramını yeğlemiyor. Oysa sıradan "cemaat" her koşulda savunulabilen bir kavram. Çünkü cemaat İslam'ın önemli ve meşru bir kurumudur. Örneğin, toplu namaz cemaatle kılınır ya da topluca kılınan namazda, o topluluğa cemaat denir. Hoca, bu nedenle cemaat kavramını yeğliyor. Çünkü cemaat başkası tarafından kurulmaz, inanca göre onu kuran İslam'ın gerçek sahibi olan Tanrı'dır ya da cemaat Tanrı için bir araya gelen insan topluluğunun adıdır. Ve bu bağlamda da kimse cemaat oluşturduğu için suçlanamaz.

Ancak Gülen'in cemaati, bu anlamda sözünü ettiğimiz türden bir cemaat değildir, olamaz da.

---

[59] FG. Prizma/1 syf:49

[60] **Cemaat:** Gülen'in cemaat görüşü, cemaat düşüncesi çok önemlidir. Der ki: "Her ferdin şahsi duygu, şahsi düşünce ve hissiyatını yüksek bir idealin emrine vererek onun etrafında, akli, mantıki, kalbi, ruhi birleşme manasında bir cemaat düşüncesi. Aslında hakiki manada bir ahlakilik veya laahlakilik de ancak dört başı memur böyle bir cemaatin ferdi olmakla ortaya çıkacaktır." (Fethullah Gülen Çağ ve Nesil/6, TÖV Yayınları syf:186)(FG.Ç ve N./6 syf:) Bir başka tanım: "Gerçek bir cemaat, fertleri ebediyete teslim olmuş öyle mukaddes bir topluluktur ki Bediüzzaman'ın yaklaşımıyla: Onlar, Allah için işler, Allah için başlar, Allah için konuşur, Allah için görüşür, lillah,(Allah'a mahsus) liveelillah, lieclillah (Allahın izni ve) rızası dairesinde hareket ederek ömrünün saniyelerini seneler haline getirir ve faniliğin çehresine bakilik (sonsuzluk) damgasını vurur."

[61] Gülen'in kendi deyimiyle örgütlenme... Örgüt sözcüğü sol kesimce kullanıldığı için olmalı, kendince değiştirmiş. Peki, örgü gerçek anlamda neyi anlatır; Ali Püsküllüoğlu'nun Arkadaş Türkçe Sözlüğü'nde değişik anlamlar arasında örgü oyununun ana çizgisinin işlenişi, çatılışı olarak betimleniyor. Hoca ir gizli oyunun içind3e olduğunu böylece ortaya koymuş olmuyor mu? Böyle bir örgüt disipliniyle, kendisine ve birbirine bağlı insanlar topluluğu. Gülen buna neden "mukaddes insanlar topluluğu" diyor; Tarikat bundan başka nedir ki!

Gülen, cemaat kavramına dayanarak suç örgütünü gizlemek-saklamak istiyor. Cemaat düşüncesini anlattığı bir yazısından aktaracağım şu satırlar bu yargımızın kanıtı olacaktır: Ona göre, "Gerçek bir cemaat ebediyete teslim olmuş mukaddes bir topluluktur.[62]" Gülen der ki: "Cemaat olma, kolektif şuurla elde edilir. Kolektif şuur, ferdi kendi yapısı içinde eritir ve onu çok buudlarından bir buud haline getirir ve artık orada mutlak fert yoktur, cemaat vardır.[63]"

Peki, bu düzeye gelmiş bir cemaatin bireyleri, bireysel alanda irade, istenç özgürlüğüne sahip olabilirler mi? Hoca'nın çevresini saranlara uygulanan disiplin açısından cemaatin bireylerine özgür bireyler denilebilir mi? Bu koşullarda cemaatlerin siyasete karışmaları doğru mudur? Bu tür örgütlenmelerin siyasete alet edilmeleri sonucu, demokrasinin çok önemli bir kurumu olan seçimleri yasada öngörülen katılım özgürlüğü ve serbestliğine gölge düşmez mi? Ve daha da önemlisi demokrasi adına yapılan bu tür sapkınlıkların laik sistemi korumada çıkaracağı sorunlar nasıl çözülebilir?

Bu ve benzeri çarpık uygulamalarla çıkmaza itilen günümüz Türkiyesi'nin sorunlarına çözüm arayan siyaset adamlarımızın Hocaefendi'den yardım istemesine ne dersiniz? Böylece Hocaefendi de cemaatiyle günlük siyasete de etkili olmaya başlamıştır. Ona sorarsanız, ısrarla politika dışında kaldığını söyleyecektir. Oysa başbakanları da içine alan dahası cumhurbaşkanına değin uzanan bir ilişkiler zincirinde yer alan kişinin, politikaya etkili olmayı denemediğine inanılabilir mi? Şu sözün tam yeri değil mi: "Sen herkesi kör, âlemi sersem mi sanırsın?" Hele misyonu düşünüldüğünde... Kaldı ki Bediüzzaman'ın bile Demokrat Parti'ye seçimlerde oy sağladığı[64] düşünülürse Hoca'nın bugünün koşullarında politikaya etkili olmadığına inanmak gerçeklere göz yummak olacaktır.

Evet, görülüyor ki ideolojisi, hedefi, yolu belli bir adam ve yarattığı, yaratacağı olaylarla karşı karşıya bulunuyoruz. Öyle bir olay ki gerçekte açık-şeffaf çalışma görüntüsünün ardında, gizlenen bir amaca doğru giderek hızlanan bir ivmeyle gelişmektedir.

---

[62] F.G., Çağ ve Nesil/6-2 syf: 187

[63] F.G., Fasıldan Fasıla/ 1-5 Nil Yayınları 1996, syf:172.

[64] DP'ye oy sağlamak! Bediüzzaman, Demokrat Parti'nin Ezanı Arapça olarak okutturması ve devrimlerin özünden ödün vermesi nedeniyle, yandaşlarına Demokrat Parti'yi oy verilmesi için talimat vermiştir. Ve ölmeden önce de bu talimatını yinelemiştir.

Karşımızdaki gizi-enigmayı amacı için bilinçle kullanan bir örgüt lideridir. Örgüt, disiplinli ve birbirine inançla bağlı insanların irade birliğiyle hedefine doğru adım adım ilerlemektedir. Onun dilinde bu, "Kitap, Sünnet ve Selef-i Salihin" gibi "İslam'ın ahlak, fazilet ve aşkı etrafında örgütlenmiş[65]" geleceğimizi teslim almaya hazırlanan bir cemaattir! Öyle bir disiplin, öyle bir örgütlenme ki Hoca "...şuraya okul yaptırın." ya da "Şuraya yurt gerekir." diyor; cemaat "Niçin, neden, nasıl?" diye sormadan paraları akıtıyor.

Bunun öyküsünü, Gülen'in Şubat kararlarından sonra bir tür savunma ve cemaatine, "Ben yılmıyorum, davamıza devam edelim." mesajı taşıyan TV konuşmasından *(STV'de Dr. Osman Özsoy'la yaptığı söyleşinin kitabının ilgili bölümünden)* özetleyerek aktaralım.[66]

Misyon için eğitim ve sorunlar

Bilindiği gibi, Gülen önceleri yurt içinde, 1990'larda önce Orta Asya'da sonra dünyanın değişik ülkelerinde her derecede okullar ve yüksekokullar açmıştır. Türkiye'deki eğitim seferberliğine katkısı ilk bakışta anlamlı ve yerindedir. Hadi Orta Asya'yı da o anlamın içine alalım. Peki, öteki ülkeleri nasıl açıklayacağız?

Gülen'in, eğitimin Asya'yla ilgili mantık dizgesini, koşulları, evreleri ve gelişmeleriyle ilgili görüşlerini özetleyelim. Gülen, söz "kendisindeki eğitim eksikliğine değinerek girer, insanlara yardımcı olamadığından" yakınarak sürdürdüğü sözlerini Asya'daki eğitim çalışmalarına getirir ve özetle: "Asya'nın kurtarılması gerektiğinin" altını çizer, ata yurdunun Türkiye çizgisine getirilmesi gerektiğini çok eskiden beri hep düşündüğünü ve ağladığını anlatır, "bu ülkelere uzak kalmanın yanlışlığına değinir, bu özlemini içler yakan ahlarıyla birkaç yıl önce Süleymani kürsüsündeki bir vaazında dile getirdiğini, sohbetlerinde de 'acizane' aynı konuyu vurguladığını, tanıdığı eğitim görevlileri okul açmayı sevdikleri gibi kendisine de değer verdiklerinden güvendiği ve sevdiği kişilerin bu güvenini kredi kartı gibi kullandığını, onların oralarda okul

[65] F.G., Çağ ve Nesil/6 syf: 175-76.

[66] Okuyacağımız satırlar Gülen'in 28 Şubat kararlarından sonra, bu kararlara karşı kendini savunma güdüsüyle v anlatıldığına göre ilk kez kendi TV'sinde (Samanyolu TV) 28 Mart 1997 Cuma gecesi çıktığı canlı yayındaki konuşmasından alınmıştır. Dr. Osman Özsoy, Fethullah Gülen Hocaefendi ile Canlı Yayında-Gündem, Alfa Yayınları 2.Basım:45 vd.(Dr.O.Ö., agy)

açmalarını teşvik ettiğini" anlatır. Gülen, "4 senede binlerce okulun böyle açıldığını, Türkiye'de elbette bu kadar okul açılabileceğinin[67]" de altını çizer. Hoca'nın bu ve benzeri sözleri emir gibi algılanır ve Hacı Kemal Erimez gibi olanlar bu işe koşarlar. Cemaat bilinci her şeyi kapsamakta, her işarete koşmaktadır.

Hoca'nın buradaki bir çelişkisine dikkat çekelim: Gönlü hep Asya'dan yana olmuş. O ülkelerin kurtarılması düşüyle yaşamış. Öyle ki Asya ülkelerinin bugünkü düzeyine getirilmesini kendine dava edinmiş. Bunun için yıllarca hep düşünmüş, ağlamış durmuş. Hangi çizgiye diye sormaz mısınız? Hani bu ülke cumhuriyet döneminde inim inim inleyen insanlarla doluydu? Hani bu ülke karanlıklar içindeydi? Buna ne denir; siz de bilirsiniz, ben de Hocaefendi de...

Aynı konuşmada daha sonra "finans kaynakları" diye söze girer ve özetle "Allah davası için hizmet amacıyla giriştiği her konuda yazgısı neyse ona razı olduğunu" yineler, cemaatinin bu hizmetinin hazmedilemeyişini anlayamadığından yakınır... Cemaati ve kendisi için ciddiyetle ilgisi olmayan pek çok ithamın hep boşa çıktığını anlatır... Söylediğine göre "Rabıtanın, ABD'nin ya da başka herhangi bir örgütün yardımı olmadığı gibi hiçbir istihbarat örgütüyle de ilişkisi olmamıştır." Hele angaje olma gibi savların gerçekle ilgisi yoktur. İftira atanlar utanmalıdırlar. Çünkü Hoca'nın alnı ak ve açıktır... O, yalnız Peygamber'in sünnetine bağlı olarak ve hep halka dayanarak çalışır... Halk önünde de Hakk katında alın akıyla hesap verilebilecektir.[68]

Hoca gidişten hoşnuttur, aynı konuşmadaki şu sözleri çeşmenin suyuna açıklık getiriyor mu bilmem... Diyor ki: "Milletimiz inandığı hizmete aslanlar gibi koşar, üveyikleşir bu gibi durumlarda... Semada döner, dava için ölüme çekinmeden atılır. Şu halde Allah'ın bildiği gibi kimse kuşkuyla bakmamalı ve başka hiçbir şey aramamalıdır..."[69]

Peki, sormaz mısınız, neden aramamalı? Siz bunu, anlamı "Mü'minler hakkında suizanda bulunmayın." hadisine dayanarak mı söylüyorsunuz?

---

[67] Hoca bu çalışmada belgeleneceği gibi bu ülkeyi ve yönetimini beğenmediği halde, Orta Asya'yı neden bizim düzeyimize getirmek istiyor?

[68] Fethullah Gülen, Fasıldan Fasıla, 2.Baskı, 1997, Nil Yayınları, syf:75 (FG:FF/3-22, syf:)

[69] Dr. O.Ö., agy, syf:45 vd.

Doğru ama o müminler de açık olsunlar değil mi Hocam! Çünkü müminin saklayacak hiçbir şeyi olmamalı. Hoca, hani sen ve cemaatin gizlilikten değil şeffaflıktan-açıklıktan yanaydınız? Yalnız İslam'ın değil tüm dinlerin doğruluk öğütleri de böyle olmayı önerir değil mi? İnsanın gerçeği araştırması anlamında atalarımız ne demiş: "İnsanoğlu çiğ süt emmiştir." Bırakın arayalım ve sonunda kötü düşünenler utansın!

Hoca nedense şu sorulardan hoşnut olmuyor: "Peki bu paralar hangi kaynaktan geliyor? Nereye kaydediliyor? Verenler, kazançlarından ayırdıklarına göre vergisi verilmiş para mıdır? Hangi yolla ya da araçla çıkarılır yurt dışına? Bunların işlemleri inceleniyor mu?"

Bu soruların yanıtı, kültür hizmeti adı altında yürütülen bu çalışmaların, ülke içinde Nevval Sevindi'nin "yeni cumhuriyet" amacına ülke dışında "emperyalizmin amacına" hizmet ediliyor kuşkusuna düşülmesini önleyecektir. Yoksa başka amaçlara hizmet ediliyor kuşkusunu besleyecektir! Çünkü amaçsız çaba olmaz. Hoca'nın açıklamalarına göre, Tanrı bile insanı daha doğrusu evreni bir amaç için yaratmıştır. "Allah (cc)[70] bizi, kendisini ifade edelim ve anlatalım diye yaratmıştır. Yaratılışımızdaki ilahı maksat budur.[71]" demiyor mu?

Hocaefendi, gerçekten de hiçbir gizli amacın yok mu? Ülkemizde üniversite açan, sayısız okullar açıp Milli Eğitime devreden insanlar var. Sen ve cemaatinin, diyelim ki başka bir amacı yoktur. Tüm söylentileri boşa çıkarmak elinde. Hemen, bir an önce, okulları Milli Eğitim Bakanlığına devrettir. Cemaatin yine, o övdüğün coşkusuyla okul yaptırıp devlete devretsin. İnan ki Tanrı senden daha çok hoşnut olacaktır.

"Allah'ın davasını hazmedemediler." sözüyle ne demek istiyor Gülen? Peki, dünyanın dört bucağında açtığı okullarda Allah'ı mı talim ettiriyor? Ya da bu söylemle İlay-ı Kelimetullah mı amaçlanmıştır? İngilizce asıl öğrenim dili olduğuna göre, Allah eğitimin İngilizce yapılmasını mı istiyor? İnsan istemeden "Etme Hocam, etme nolur..." demeden edemiyor.

Sorgulamayı sürdürelim: Hoca, ne diye Orta Asya'da okullar açtırsın? Çıkar peşinde değilse gerçek amacı nedir dersiniz?

---

[70] Celle celalehu (Onun şanı, yüceliği, büyüklüğü artsın anlamında) Tanrı'nın andı anıldığında söylenen söz. (FD, OTAL. syf:131)

[71] Fethullah Gülen, İrşad Ekseni, Nil Yayınları, 1998, syf:9 (FG İE, syf:)

Türkiye'de Latin Alfabesi'ne karşı ama Orta Asya'da Latin Alfabesi'ni savunuyor. Eğitim, İngilizceye dayalı olmak üzere, Türkçe ve o ülkenin diliyle yapılıyor(muş)! Peki, Türkçe neyse ama öğrenim dilinin İngilizce olması neden? Türkiye'de "dinimizi kendi temel kaynaklarından öğrenmek..." için Arapça öğrenimini alkışlayan ve imam hatip okullarında zorunlu ders olmasını yeterli bulmayan "yazı dili olarak da öğretilmesi[72]" gerekliliğini savunan Hoca, niçin Orta Asya'daki okullarında öğretim dili olarak İngilizceyi seçmiş dersiniz? Öğrenim neden o ülkelerin ana diliyle yapılmıyor? Yetiştirilecek gençler, o ülkelerin yönetiminde görev almayacaklar mıdır?

Sorular çoğaltılabilir, çalışmamız içinde bulacağımız yanıtlar gerçeğe ulaşmamıza yardım edecektir. Bir de kaynak sorunu var. Hoca, kimse bir şey aramasın diyor; diyor da bu soruna açıklık getirmiyor.

Açıklık için örneğin: "...bu paralar şu şu kaynaktan geliyor, o kaynaklar yasal koşullarda kazandıklarından ayırdıkları bu paraları kültür işine hayrediyorlar." demesi gerekmez mi? Bunu diyebiliyorsa sorunun bir yönü çözülmüş olacaktır. Ama bu yanıt da yeni sorulara açılacaktır. Örneğin, neden yurt dışında ve neden İngilizce ağırlıklı bir eğitim? ABD'ye karşı taabbüdane *(taparcasına)* yaklaşım ve övgü ile eğitimin İngilizce yapılması arasında bir bağ var mıdır?

---

[72] FG. FF./3-2 syf: 204'te Hoca kitabındaki Arapça başlıklı bu bölüme şu sözlerle giriyor: "Cumhuriyetle beraber Arapça eğitimine karşı tavır alınması da günün aydınının ve devlet yetkililerinin bir yanılgısıdır. "Sonra; Arap ülkeleriyle kültür anlaşması yapıp, ülkeler arası talebe gidiş- gelişlerinin sağlanması gerekir. Böylece yıllardır ayrı kalınan bu ülkelerle tekrar kaynaşma ve diyalog yola açılacaktır.

Yine Fasıldan Fasıla/1 syf:206'da. Bediüzzaman'ın Doğu'da kurmak istediği "Medrezetül Zehra" adlı eğitim kuruluşunda, eğitim dilinin Arapça (Farz) Türkçe (vacip), Kürtçe (caiz) olacağını yazan Hoca, aslında Türkçeye karşı üstadının yolunda gitmektedir. (Farz: uyulması zorunlu din emri terimidir. Vacip: farz kadar uyulması gerekli bir din buyruğu terimidir. Caiz: terkedilebilir bir din emri terimidir.) Bediüzzaman'ın din ile bilimin izdivacını sağladığını savunanlar acaba, kuracağı bu medresede bilimi hangi temele dayanarak, hangi dille öğretecekti. Arap aleminde toplumu çağdaş uygarlığa götürecek hangi eğitim felsefesi, kurumu ve birikimi var idi de Arapça Türkiye'yi kalkındıracağı savlanan bu eğitim kurumunda eğitim dili olacaktı? Arap dünyasında böyle bir birikim var idiyse, Araplar hangi neden bugün Türkiye'nin bile en az yüzyıl gerisindeler? Türkiye bugün beğenilmeyen durumuyla bile, Araplardan o denli ileri ise, bu konuma nasıl gelindi? Sanırım Gülen Hoca ve cemaatinin bu sorulara verilecek akılcı yanıtları vardır.

Neden bu okulların giderlerinin ABD tarafından karşılandığına ilişkin haberler karşısına belgelerle çıkılmıyor? Bu ve benzeri sorular çoğaltılabilir. Kuşkuyu gidermek Hoca'nın işi değil midir?

Ve Hoca, insanlara böylesine her dediğini yaptırma gücünü, bir tarikat birlikteliği yoksa, nereden alıyor ki bir sözüyle milyarlar sorgusuz sualsiz akıtılıyor? Hem de yurt dışına! Ve asıl saptanması gereken nokta bu çalışmaların hangi tarihte başladığı, eğitime açılan yol nasıl girildiğidir. Sonra, yardım den kişilerin varlıkları, zenginlik kaynakları, kimin hangi tarihte ne kadar katkı sağladığı, katkıların vergisi verilmiş paradan mı yapıldığı, bunların bu amaçla verildiğine ilişkin kayıtların olup olmadığı gibi soruların yanıtı verilmeli değil mi? Bu yanıtlar alınmadan Hocaefendi'nin "...öyle olmadığı kanıtlanırsa intihar ederim[73], yurdu terk ederim. [74]" gibi sözleri değişik anlamlara yol açar. Kuşkuları çoğaltır. İşitenler Hoca, neden din adamına yakışan biçimle ve açık konuşmuyor derler!

Gülen, eğer bu konuda toplumun aydınlanmasını istiyorsa yapılacak iş çok yalın! Her okul için kaynağın nereden ve nasıl sağlandığı, maliyenin inceleme ve kabul ilkelerine göre açıklanır ve sorun kalmaz.

Kendi çabalarıyla geliştirdiğini savladığı ünü, ülke sınırlarını aşan işlevlerin adamı; Nevval Sevindi'ye göre "bir fenomen adam"[75] eğer açık sözlülük yerine simgelerle konuşuyorsa istemese de dikkatleri üzerine çekecektir. Bu gerçeği onun bilmediği düşünülemez!

---

[73] Hulusi Turgut, Yeni yüzyıl gazetesinde yayımlanan Fethullah Gülen ve okulları dizisine şöyle giriyor: Fethullah Gülen 1997 yılının son iki saati içinde son sözünü söyledi: "Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında benim dostlarım, taraftarlarım, muhiplerim tarafından açılan yüzlerce okul için bu güne kadar eğer dışarıdan (ne demekse/ED) 5 kuruş yardım alınmışsa, bunu ispat etsinler, Müslümanlıkta intihar çok kötü bir şey ama bir taraftan atarım kendimi."

[74] Radikal gazetesinde yayımlanan bir söyleşide de "Kendimi nefy mi edeyim" der. Nefy etmek sürülmek demektir. Hoca, yakınan bir eda ile "Kendi kendimi sürgün mü edeyim diyor. Burada, Hz. Peygamber'in nedenini ilerde açıklayacağımız gibi, Mekke'den Medine'ye göçüne dokundurma yapıyor Gülen. O da kendini nefyedecekmiş. Etti de sanırım, şimdilerde Amerika'da ya! Şu hoca gerçekten Mesih mi ne?

[75] N.S. agy, syf:98 "Türkiye cumhuriyet tarihinin en büyük eğitim atağını gerçekleştiren F. Gülen Hocaefendi, incelenmesi gereken sosyal bir fenomendir."

En yakınının bile artık gizden çıkın dediği kişi, her attığı adımı ve söyledikleriyle nesnel ve açık olmayı yeğlemiyorsa elbet kamuoyu onu algıladığı gibi değerlendirecektir.

Hocaefendi'nin bu yönü, dostları tarafından da gündeme getirilmiş olmalı ki onun yakınlarından Dr. Osman Özsoy, F. Gülen ile yaptığı canlı yayında Fasıldan Fasıla/2, syf.265'ten aktardığı şu soruyu soruyor:

"Hocaefendi'nin, önemli müesseselerin birinin başsındaki bir dostu dedi ki "Hocam, rica ederim, biz karşımızda birkaç tane Fethullah Hoca görmek istemiyoruz. Onun için ne diyecekseniz çıkın ortaya konuşun kendiniz söyleyin. Aksi takdirde sözlerinize ilaveler, çıkarmalar, üslup değişikliği nedeniyle karşımıza birçok Fethullah Hoca çıkıyor."

Görülüyor ki Hoca, gizde kalan yüzüyle değil işlevlerindeki giziyle de fenomen adam! Ama projesi hazır, hedefi belli, örgütüne her dediğini yaptırma gücündeki bu adam ve cemaati, amacına giden yolda adım adım ilerliyor. Evet, karşı karşıya bulunduğumuz incelenmesi gerekli olaylar ve olay adam budur!

Altın Nesil-Işık Evler-Işık Süvarileri ya da camiyi dışlama

Gülen'i yurt dışındaki[76] ve yurt içindeki okullarında okuyan öğrencilere ya da yurtlarında kalanlara hafta sonlarında ışık evlerde gösterilen özel eğitimin, özel Nurculuk eğitiminin amacı nedir dersiniz?

Gülen bu konuyu Prizma adlı yapının 10-18 sayfalarında ayrıntılı olarak ele alır. Işık evlerini, Nur Suresi'nin 24-26 ayetlerini yorumlayarak Kur'an'a dayar. Ayrıca Bediüzzaman'ın "Hakiki imanı elde eden aman, dünyaya meydan okuyabilir." Sözlerini yorumlar ve "Bu ışık evlerinin kendine has özellikleri vardır." der. Hoca'ya göre bu evler, "Yüreği pek, imanı çelik insanların yetiştiği kutsal mekânlardır." Öyle ki buralar öncelikle insanların, insanlık yanlarından ötürü meydana gelebilecek boşlukların kapatıldığı yerlerdir. Plan ve projelerin üretilip metafizik gerilimin sürekliliğinin sağlandığı, Allah (cc)'ın "şimdilik benim

[76] F.Gülen cemaatinden halen ABD'de bir üniversitede Prof. Hakan Yavuz, Orta Asya'daki incelemeleri sırasında şu saptamayı yapıyor. "Burada Bediüzzaman Külliyatı hemen her evde var, öyle ki Kur'an olmayan evde Külliyat bulunuyor. "Külliyat buraya Fethullah Gülen Hocaefendi'nin talebeleri tarafından getirilmiş... Diyorlar ki Külliyatı okuyoruz ve anlıyoruz." Türkiye Günlüğü, iki aylık fikir ve kültür dergisi, Sayı:33 Mart-Nisan 1995, syf:160-164

adım bu evlerde yükselsin" izniyle serfiraz, içinde kitapların okunduğu, hakkın müzakere edildiği müstesna mekânlardır. Artık geçmişte camide yapılan dinin ruhunun müzakereleri bu evlerde bir araya gelinerek yapılacaktır. Bu itibarla da bu evler "hakayıkı aliyenin mahalli tercüman olduğu" *(yüksek gerçeklerin dile getirildiği kutsal/Atatürk'ün ve cumhuriyetin kötülendiği, sövülüp sayıldığı)* mübarek yerlerdir.[77]"

Dikkat ederseniz Gülen, önce camiyi dışlıyor ve cemaatini Türkiye'nin cami cemaatinden ayırıyor. Tam bir ayrılıkçı sistemi, Kur'an'ın kutsallığına dayanarak kurmak istiyor. Cumhuriyeti benimsemediğinde n İslam'ın birliktelik ve cemaat ruhunu yıkıyor. Yaptığı yalnız cumhuriyet karşıtlığı değildir. İslam'ın özüne de saldırıdır. Neden mi yapıyor bunu? Çünkü Şafii mezhebinden olan Bediüzzaman camiye girmezdi. Bu ayıbını örtmek için de ışık evleri değişik biçimde över. İşte o övgülerden bir örnek daha:

"Bunlar ruh ve mana köküne bağlı, ülkesini hemen her sahada temsil edebilecek seviyede insanların yetiştirilmesi gayesine matuf olarak kurulmuşlardır. Kuruluş gayesine uygun olarak da hizmet etmektedirler.[78]"

Kuruluşunu ve amaçlarını böylesine övgülerle açıkladığı ışık evleri ve burada yapılan eğitimi, Hoca son konuşmalarında neden reddediyor dersiniz?

Grubuna bağlı aksiyon dergisinin 6-12 Haziran 1998 tarih ve 183 sayısındaki söyleşide, soruyu şöyle yanıtlıyor:

"Aydınlanma kaynağı ışık olduğu için bazı talebeler kendi aralarında kaldıkları evlere ışık evler demiş olabilirler. Fakat pek tabii olarak kendi aralarında anlaşan 5-6 lise ve üniversite talebesinin bir araya gelip kiraladığı ve kaldığı evlerin misyonerlik faaliyetleri veya bu faaliyetlerden etkilenmekle ne alakası olabilir? Sonra bunlar neyin, hangi teşkilatın hücreleridir?"

Yanıtı ilginç değil mi?

Bir söyleşideki şu yanıta bakalım: "Okullarda cumhuriyete karşı bir şey varsa ben kendimi nefyederim. *(kendimi sürgün ederim, göç ederim)* diyor Gülen! Okullarda açıkça cumhuriyete karşı bir şey bulunmaz, bunu Gülen de biliyor.

[77] FG. Prizma/2, syf: 12-13
[78] FG. FF/ syf: 203

Ama ışık evler öyle mi? Hoca'nın bugünlerde reddeder gibi göründüğü ama yıllardır övdüğü ışık evlerle ilgili duası, onu yalanlıyor. Bakın nasıl: "Ve bu ışık evleri bütün dünyayı ışıklandıracak birer ışık kaynağı haline getirelim. Rabbim yar ve yardımcı olsun.[79]"

28 Şubat sürecinde okullarındaki türbanlı öğretmenlerin türbanlarını çıkarması fetvası veren, yazılarında ve konuşmalarında Atatürk'ü çok zorda kalmadan[80] anmayan*; (kimse Atatürk'ü anmıyor diye kınanamaz ama kişi eğer Atatürk'ün yapmak isteyip de gerçekleştiremediği sentezi gerçekleştirecek adam diye sunulursa, kendisi okullarında Atatürk aleyhine bir şey yok derse iş değişir.)* Dahası, gizemli sandığı üslubuyla, Tagut, Firavun, Nemrut gibi nitelemelerle aşağılan adam, okullarında Atatürk köşesi açtırdığını söylüyorsa *(ki Milli Eğitimin bu konudaki emri gereğince yapılan bir uygulamadır)* bu onun iki ayrı cephesi, iki ayrı niteliği olduğunu göstermez mi?

Hoca'nın eğitim çıkmazını -*isterseniz eğitim çıkarması diyelim*- dikkatle izleyeceğiz.

Hoca ve Türkiye'nin Rolü

Gülen'in Türkiye'de okul açması 1980'lerin sonlarına rastlar. Önceleri İzmir'de medrese eğitimi veren yerler açmış olmalı. Kurslar ve belki de ışık evlerin ilkleri açılmış olabilir. Asya mı? O dönemde Asya'nın adı bile geçmez... Asya ve oradaki soydaşlarımız, Osmanlı için de yoktur, hiçbir zaman olmamışlardır da. Hoca'nın Asya ile 700 yıllık özlem söylemleri de gerçeğe uymaz. Ama elbet o, Orta Asya'da okul açmanın bir miladı olmalı değil mi?

Kimi belgelerden çıkarak Hoca'nın Asya ile ilişkisinin miladını arayalım.

Hoca, Asya'nın kurtuluşunu çok önceden beri düşündüğünü, dahası içindeki hüsranla zaman zaman ağladığını, o toprakların ülkenin düzeyine getirilmesini istediğini söylüyor. Küçük Dünyam, onun çocukluktan gençliğine dahası resmi görevlerine değin yaşamının büyük bir bölümünün anılarıyla dolu. Yayımlanan anılarında bu konuyu içeren tek satıra rastlamadık. Bu konuda geçmişle gelecek ve günümüz arasında bir anılar karmaşası mı var bilemiyoruz.

---

[79] FG. Prizma/2 syf: 18.

[80] Gülen yukarıda alıntı yaptığımız TV'deki canlı yayında ve Hulusi Turgut'la okullarıyla ilgili konuda yaptığı söyleşilerde, 28 Şubat süreci içinde Atatürk'ü anlatmıştır.

Bu anılarında gerçekle ilgili olduğu kuşkulu, dahası uydurma sayılan bölümlere rastlanıyor. Örneğin:

Gülen'in Küçük Dünyam[81] adlı yaşam öyküsündeki şu anı uydurma olmanın ötesinde şapkaya karşı bir direnci yansıtır. Sözde, Hoca'nın 3 yaşındayken köylerine gelen bir jandarma erinin başındaki kep dikkatini çeker. Köye başka jandarma erleri de gelir ama onlar siperli şapka giyerler. Bu erin adının Abdulmuttalip *(bu ad Peygamber'in amcasının adıdır)* olduğunu öğrendiğinde bu ere daha da içten bağlandığını duyumsar. Bu tam anlamıyla uydurma bir anıdır. Çünkü 1941 yılında Türk ordusunda kep yoktu. Kep, 1947'den sonra kabul edildi. Kaldı ki ordunun disiplin anlayışı bir erin başında kep, aynı yerde bir başkasında şapka olmasına izin vermez. Hocaefendi bu sözde anıyla, şapkaya karşı bir tutum içinde olduğunu söylemek istiyor. Bunun gibi, annesinden Kur'an'ı okumayı öğrendiğini; annesinin Kur'an okumak ve öğrenmek o yıllarda yasak olduğu için onu geceleri okuttuğunu anlatır. Bir başka yerde de annesinin gündüzleri köyün kadınlarına Kur'an okumayı öğrettiğini belirtir. Yalan ve çelişki ortada değil mi? Bir din adamının bir dönemi kötülemek için yalan söylemesi nasıl nitelenmelidir?

Hoca'nın İzmir'de vaizken başlayan serüveni, Türkiye'deki okullarından ve ışık evlerden aldığı "nur"la, Sovyetlerin yıkımı sonrası, Orta Asya'yı aydınlatmaya doğru yol alır. Bu tarihin, Graham Fuller adlı bir CIA görevlisinin, Türkiye'ye yeni roller biçtiği tarihle örtüşmesi ilginç bir rastlantı mı onu öğreneceğiz. Bu eğitim seferberliği bir başka söylemi çağrıştırıyor. Atlantik'ten Çin Seddi'ne uzanan bir coğrafyayı adımlamaya soyunan Özal'ın yeni misyonuyla örtüşmüyor mu? Özal tam bu tarihlerde "Kemalizm artık miadını doldurdu." demişti hani. Biraz araştırdığımızda bu sözün kaynağının da Atlantik ötesinde olduğunu görürüz. Bu konuda tanığımız da var, kulak verelim:

Fuller, 26 Şubat 1990 tarihinde Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bu söyleşide, konuya "Sovyetlerde çok ilginç gelişmeler var." diye girer ve akılla değil duygularıyla karar vereceklere reddi olanaksız yem saçar. Konu, Türkiye ile ilgilidir. Laiklikten söz eder Fuller, Atatürk'ü artık yeni Türkiye'nin misyonunda rolünün kalmadığına değinir ve söz döner dolaşır Yeni Dünya

[81] Latife Erdoğan, Fetullah Gülen Hocaefendi Küçük Dünyam, Doğan Yayın Holding AŞ, 1.Baskı Eylül 1995 syf. 42 vd.(LE. agy.syf:)

Düzeni'nde Türkiye için düşünülen yeni role gelir. Fuller'in söylediklerine göz atalım isterseniz.

Graham Fuller de Atatürk artık tarihteki yerini almalıdır demiş ya! Eğer o, tarihteki yerini almazsa bakın neler yitiririz!.. Fuller'e göre, Türkiye'nin rolü Orta Doğu'dadır. Türkiye zaten Orta Doğu için seçkin bir modeldir. Ama orada kalamaz. Sovyetlerin yıkımıyla bölgede doğacak boşluğun doldurulması gerekir. Bunun için en uygun seçim Türkiye olacaktır. Çünkü:

"50 milyon Müslüman Türk, artık daha fazla özgürlük ve otonomiye kavuşacak. Hatta bir noktada bağımsızlık bile söz konusu olabilir. Bu insanları Atatürk'ten önce dahi yüzleri hep İstanbul'a dönük olmuştur... Türkiye, Pantürkizme dönsün demiyorum ki. Benim söylemek istediğim şu: Orta Asya ve Azerbaycan'da öyle veya böyle bir Türk milletler topluluğu peydah olacaktır... Orada öyle bir güçlü uluslar bloğu ortaya çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda olumlu rolü olsun!"

Nasıl ama! Fuller öyle bir yem saçıyor ki hayır demek çok zor. "Atlantik'ten Çin Seddi'ne" kadar söylemlerinin bu tarihten sonra sloganlaştığını anımsayalım. Fuller kısa bir not daha düşüyor. Heveslenelim istiyor anlaşılan Yeni Dünya Düzeni düşü de o tarihlerde başlamıştı. Fuller'in o kısa değinmesi Hazar petrolü ve Orta Asya'nın doğal kaynaklarının, Sovyetler sonrası paylaşma kavgasının ilk işareti olmalı sanırım. Hele şu söz ne denli istek uyandırıcı değil mi?

"Petrol çıkıyorsa petrolü satarsınız..."[82] bunun ne büyük bir yem olduğunu bugünlerde yaşayarak görüyoruz. Ama yeme ulaşmak kolay olmuyor. Yıllardır Bakü-Ceyhan petrol yolunun yolunu gözleyip duruyoruz.

Sanırım Hoca, "Amerika izin vermezse dünyanın hiçbir yerinde kimse bir şey yapamaz. Mesela okul bile açamaz." derken Fuller'in bu sözlerini biliyordu. Bu sözleri de yazalım bir kenara; şu sözlerini de ABD'ye tapınırcasına bağlılık içeren sözleriyle birlikte düşünelim: "Asya, Türkiye'yi idare edenler için çok önemli ama Türk iş adamlarına girişimcilerine köprü olacaktır, dünya ile rekabet

[82] Bu alıntılar ayrıca Beyan Yayınları'ndan çıkan "Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar" (AGBTİA) adlı kitabın son bölümünde de yer alan anılan söyleşiden yapılmıştır. Syf: 95-107.

kolaylaşacaktır. Belki müşterek bazı şeyler yapılacak ve bunlar Avrupa ile olan münasebetlerimiz açısından değerlendirme imkânı olacaktır.[83]"

Bu değerlendirmeyle Fuller'in bize Asya'yı işaret ederken söylediği özendirici sözler arasında ilişki var mı diye soralım mı? Fuller, "Benim söylediğim şu" diye başlıyor ve şöyle sürdürüyor: "Orta Asya ve Azerbaycan'da öyle veya böyle bir Türk milletler topluluğu peydah olacaktır. Türkiye bu süreçte çok değerli bir rol oynayabilir. Gelecekleri için entelektüel ilham olabilir. Demokrasi sorunları, ticaret, ekonomik sistem yönünden. Orada o kadar güçlü bir uluslar bloku ortaya çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda rolü olsun isterim.[84]"

Hoca'nın eğitim serüvenini irdelerken Fuller'in Türkiye için biçtiği rol arasında bir ilişki kurmadan edemiyor insan. Fuller, Kafkasya ve Orta Asya'da bağımsızlığa kavuşacak ülkelerin uyanışında bize rol veriyordu. Şimdi Hoca'nın şu sözlerini Fuller'in sözleriyle birlikte değerlendirelim diyorum.

Hoca'ya göre, "Amerika bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerikalılarla dostça geçinmeden destek almak değil, dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar. Şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına gidip dünyanın değişik yerlerinde okullar açıyorlarsa... Bunu Amerika ile çekişerek yapamazlar."

O halde Amerika'nın güdümüne girmekten başka çıkar yoktur. "Mütareke dönemi"nin[85] Said Mollası gibi konuşuyor Hoca!

Ama Gülen Amerika'nın kendisine biçtiği role soyunmuş görünmeyi kendi amacına yol açmak için mi kabul etti bilinmez. O, Orta Asya'yı bir yeni alan olarak seçmenin coşkusu içinde, küreselleşmeye övgüler yağdırmaya başladı. Amerika artık düşman değildi, düşman olma da ne söz, onun tek güç olduğunu kabul ederek ihvanlarına geniş bir pazar aramanın çabasına düşmüş görünüyor. Dahası onlara ekonomik taktikler bile veriyor.

---

[83] NS. agy, syf: 32
[84] (AGBTİA) syf, 103-104.
[85] Mütareke dönemi, Mondros Ateşkesi'yle başlayan ve işgallerle süren, 9 Eylül'le sona eren dönemin adıdır.

Hoca yeme mi koştu ya da misyonuna yeni tabyalar[86] mı ekledi zaman gösterecek. Ama özellikle Amerika'dan aldığı dersleri iyi bellemiş! Yalnız 28 Şubat sürecinin Hoca'nın rahatça kol atmasına engel olduğu da bir gerçek. 1997 New York sürecinde geçici de olsa başlayan aksama düzeltilebilmiş değil.

Küreselleşme yolunda bir derviş

Dikkat edilirse Gülen, burada konuyu teolojik açıdan değil ekonomik açıdan ele alıyor. Küreselleşme dönemindeki bu düşünce istemeden ABD'nin çıkarlarıyla bütünleşen bir görünüm vermiyor mu, diye sormadan edemiyor insan! İş ticarete dönüşünce çıkar ve kazanç öne çıkıyor ve Avrupalı ya da Amerikalı olmanın da önemi kalmıyor gibi. Diyor ki:

"Tabii Pasifik içinde aynı şeyler söz konusu olacaktır. Biz kimseye halatla bağlı değiliz. Pasifik'i de kullanırız. Asya'yı da Avrupa'yı da! Ayrı ayrı alternatiflerin olması bize daha geniş bir zeminde pazarlık imkânı verirdi.[87]"

"Avrupa ile makul ve kendi şartları içinde, bizim de kendi şartlarımızı ortaya koyarak bir noktaya yürümemiz geleceğimiz adına güzel şeyler vadedebilir. Bu ölçüde Avrupa'yı kabullenme, bu ölçüde Avrupalılaşmanın aslında hiçbir mahzuru yok ve bu ölçüde Avrupalı Müslüman kimliği denilebilir![88]" Buraya dikkat edelim, Hoca'nın yolundan gidilmezse ne mi olur? Hadi bunun yanıtını da Gülen'den alalım:

"Yoksa, bir dönemde olduğu gibi kendi kimliğimizi tamamen bir tarafa atıp Avrupa kimliği arkasında koşma, sadece ret ve aşağılanma getirir.[89]" Gülen, Avrupa'ya açılmayı düşünür ama özgün bir devrim olan Cumhuriyet Devrimi'ni benimseyemez. Bu konuda hayranı olduğu ABD ile aynı düşünceleri paylaşır. Hoca'nın düşleri nerelerle örtüşüyor değil mi?

Burada Hoca'nın bir başka yüzüyle karşılaşıyoruz. 28 Mart 1997 tarihli TV konuşmasında, küreselleşmenin savunuculuğunu yapıyor. Bir teolog değildir bu yönüyle, bir küresel stratejist gibi konuşuyor. Sözlerinin arasında Avrupa Birliği'ne girmemizin gerekliliğine değindikten sonra "bir yüzyılı aşkın

---

[86] **Tabya:** Bir yerin savunulması için özel olarak yapılmış ve silahlarla donatılmış savunma yeri. Ali Püsküllüoğlu, Arkadaş Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınları.
[87] N.S. agy, syf:32.
[88] N.S. agy, syf:65.
[89] N.S. agy, syf:65.

beklediğimiz evliliğin gerçekleşmesi dileğini" seslendir ve özetle, "Bu sözleri şaka olsun diye söylemedim…[90]" demesi nasıl yorumlanmalı dersiniz?

Peki o bildiği gereklilik, inandığı konu nedir? Bunu "…Dünya küreselleşiyor…" diye başladığı paragrafta özetle şöyle anlatır:

"Dünya'nın küreselleşme aşamasında bize yakın dünya ile duvar duvara komşu olacağımızı bilerek düşünmeliyiz. Eğer bunu isteğimiz ve irademizle çıkarlarımızı gözeterek yaparsak kazançlı çıkarız. Yok, işi zamanın hükmüne bırakırsak olaylar kendi yorumun zamanın koşullarına göre getirir ki zarar görürüz. Çünkü ancak koşullara egemen olarak kazançlı çıkılır." Demek istiyor ki: "Siz istediğiniz kadar Asya'nın yanına gideriz, Avrupa'yla entegre oluruz diye bekleyin, dünyanın politika ve strateji merkezlerinde olup bitenleri izlemiyorsanız çıkarlarınızı koruyamazsınız. Ayrıca dikkat edin, iradenizle yapmazsanız sevap kazanılamaz. ABD ile diyaloğunuz tamdır, ama…[91]"

Bu söylemle bu bölümün başında alıntıladığımız Avrupa'yı da Pasifik'i de kullanırız dediği söylem çelişiyor gibi değil mi? Oysa birkaç sayfa sonra bu çelişkinin yapay olduğuna tanık oluyorsunuz. Bakın ne diyor:

"Dünya değişiyor, artık köşe başındaki bakkal gibi götüremezsiniz işleri… Çağ, süpermarketler çağıdır. O da yetmiyor derseniz hipermarketler yapmalısınız. Köşe başında bekleyen tröstlerle savaşmanız, kartellerle boğuşmanız gerekecek. Var olmanız buna bağlı, yoksa yok olursunuz.[92]"

Kime söylüyor bunları dersiniz; ihvanlarına, gözünüzü açın diyor!.. "Zengin olmalarını önerir; Türkiye'de finans konularının gözden geçirilmesini, banka kurulmasını" ister ve Asya Finans kuruluverir! Hoca ol deyince oluveriyor demek ki… Yeter ki "ol!" desin…

Şimdi dikkat kesilelim, hani bir halk deyimi vardır, sıkı durun. Hoca kendini ele veriyor gibi. "Sizlere Asya'ya eğitim yatırımı yapmanızı önerirken şunu düşünüyordum. Burası Türkiye'nin soluk borusu gibi. Türkiye böylece Orta Asya'da ekonomik konuda rahat soluk alabilir. Türkiye bir konuda doymuştur. Kimileri zengin olmuştur. Neden sizler olmayasınız?"

---

[90] Dr.O.Ö. agy, syf:54
[91] Dr.O.Ö. agy, syf: 55.
[92] Dr.O.Ö. agy, syf:58.

İnsan şaşırıyor bu değerlendirme ve yönlendirme karşısında. Türkiye ekonomik alanda doyuma ulaşmışmış! Molla kafası mı demeli, cumhuriyeti yıkmak isteyen bir planın ustaca uygulaması mı? Hoca'nın ülkesini ne denli düşündüğünün(!) altın belgesidir bu satırlar. Ülkemizin ekonomik sorunlarını yok sayıyor, kendi halkının sıkıntılarını göz ardı ederek ihvanlarına Türkiye'de bazı kişilerin, kendi cemaat, dışındaki kimilerinin zenginleştiğini vurgulayarak Orta Asya'da genelde yurt dışında Pazar aramalarını öneriyor, öyle ki zenginleşeceklerse ihvanları zenginleşsin! Çünkü Gülen özetle der ki: "Asya bizim için bulunmaz bir yatırım alanıdır. Artık zenginlik bizim, cemaatimizin işi olmalı. Ticaret, sanayi ve pazar olarak yararlanabiliriz. Avrupa'yla pazarlama ve dünya ile hesaplaşma konularında rampa olarak kullanabileceğimiz köprüdür.[93]" İyi mi? Şu, onlara zenginlik düşmez dediği "başkaları" kimlerdir dersiniz? Hoca iyi bir mümin öyle mi? Toplumu kendinde olanlar ve başkaları olarak ayıran bir bölücü mü yoksa?

Buradan nereye mi gidiliyor, Asya Finans'a. Hoca'nın bu önerilerini yaşama geçiren birkaç ihvan Asya Finans'ı kuruveriyor!..

Şaşırmamak elde mi? Bir piri mugan edasına gizlenmiş, özendirici ve yönlendirici bir kâr-kazanç taciri edasıyla karşılaşıyorsunuz. Şimdi bu, hangi Fethullah demez misiniz?

Dikkat ederseniz, bu söylem alanına ABD alınmamış. Neden mi? Çünkü ABD zaten işin içinde. Asıl yönlendirici ve akıl verici o. Niçin? Elbet kendi çıkarları için. Ne diyordu Hoca, "ABD ile diyalog içinde olacağız." Bu sözün altını birkaç kez çizelim.

İnsanın usu kuşkuyla karışıyor. Hani Orta Asya'da ve öteki ülkelerde açılan okullar kâr amaçlı değildi? Yoksa hem kâr hem de cihat amaçlı mı dersiniz? Ya da bir başka gücün paravanlığına mı soyunuluyor? Bu sorunun yanıtını çalışmamızın ilerleyen sayfalarında arayalım.

Nevval Hanım'ın, "...dini bütün Batı formasyonlu yeni bir sentez; Osmanlı'yı aşan bir sentez, yeni Türk Cumhuriyeti..[94]" bâniliğine *(kuruculuğuna)* soyundurduğu Hocaefendi, görülüyor ki hep değişik işlerin adamı. Kimliği mi? İşine geldiği yer ve zamana göre değişebilir! Devrim Cumhuriyeti'nin getirdiği

[93] Dr.O.Ö. agy, syf:59.
[94] N.S. agy, syf:64.

Türk kimliği yerine, Avrupalı Müslüman kimliğine boşuna evet demiyor. Bu yöntemle Devrim Cumhuriyeti'ni reddederken laik cumhuriyetimizi benimsemeyen yerlere göz kırpıyor. İncelendiğinde görüldüğü gibi, Türkiye Cumhuriyeti'nin yurttaşı olma yerine, Avrupa ile dahası Amerika ile entegrasyonu bile yeğleyen bir "cumhuriyet (!) çocuğu"dur o! Elbet Nevval Hanım'a göre! Çünkü o, "İslam" kimliği dışında hiçbir niteliğin bizi tanımlayamayacağı görüşünde öyle bir cumhuriyet çocuğu işte bu!

Gülen'i anlamak!

Gülen gibi, dini amacına bayrak yapmış bir kişiliğin, inancıyla, somut ahlak örneği ve simgesi olarak apaçık ve net bir görünüm sunması gerekir topluma. Elbet içten ve gizli bir amaç gütmeden dine hizmet ediyorsa... Yakından incelendiğinde görüleceği gibi, Hoca, kendisinin bir misyon adamı olduğunu kabul ediyor. O misyon da çağın en büyük devrimci (!) atılımını gerçekleştirmektedir.

Bu misyon nasıl ve kimlerle gerçekleştirilecek derseniz, "altın neslin ışık süvarileri"yle derim.

Hoca'nın yetiştirdiği her biri bütün peygamberlerin mutlak varisi, insanlığın iftihar tablosu Nebiler Sultanı'nın *(Hazreti Muhammedin/ED)* en has mirasçıları olduğundan, bir manada tıpkı o ufuk insan *(Peygamber/ED)* gibi, Âdem Nebi'den *(ilk insan Âdem Peygamber'den/ED)* sadakat ve vefa, Nuh peygamberden azim ve kararlılık, Hz. İbrahim'den hilm-ü silm ve teslimiyet *(sakin ve yumuşak başlı barışçı-kendiyle barışık olarak Allah'a bağlanmış)*, Musa as'dan *(as peygamberler anıldığında söylenen Aleyhisselam-Ona selam olsun sözcüğünün simgesi)* mücadele ve fütüvvet, *(soy temizliği)* Hz. İsa-Mesih'ten mülayemet ve müsamaha tevarüs etmişlerdir. *(Yumuşak huyluluk ve bağışlayıcılık kalıtı kazanmışlardır/ED*[95] Bu nitelikleriyle çağın bütün problemlerini çözecek kadar güçlü olan altın nesil, kurtuluş günü için yetiştiriliyor:

Bakın, Hocaefendi, bu nesli nasıl kutsuyor?

"Hakkın inayetinin *(Tanrının iyiliklerinin/ED)* temsilcisi, böyle bir neslin geleceğine dair ümidimiz olmasaydı, upuzun bir boşluk döneminde *(Cumhuriyetin ilk yıllarıdır/ED)* ye'se *(karamsarlığa/ED)* kapılmadan çözülüp dağılmadan varlığımızı sürdürmemiz mümkün değildi." O kadar ki "Çehrelerinin akı, kurtuluş günümüzün sabahı bu ay yüzlüler, hayallerimize girecekleri ana kadar, gündüzün geceden farkı yoktu, bizler de bu karanlık âlemin uyur-gezer

[95] FG, Çağ ve Nesil/4, syf: 126.

hayaletleriydik. Şafaklarımız onların emareleriyle *(görüntüleriyle/ED)* tüllenince daha çok bir mezarı andıran bu düşkünler diyarı da *(Türkiye/ED)* güllerle çiçeklerle kızarmaya başladı... Eğer bir muhalif rüzgar esmezse, ağızlarının suyuyla bir gül bahçesine dönen yamaçlarımız, gelecekte bütün insanlık için, ruhun, mananın tütüp durduğu, dolayısıyla da huzur ve itmi'nanın *(doymuşluğun/ED)* soluklandığı, *ötelere (Peygamber'in mesajının iletileceği yerlere/ED)* açık tenezzüh*(gezinti/ED)* yerleri haline gelecektir.[96]"

Bu satırlar, Hoca'nın derin misyonunun ipuçlarını vermiyor mu? Bu satırları bir kez daha, sonra bir kez daha okuyalım ve düşünelim. Bir başka yerdeki şu sözlerin ışığında okuyalım ve düşünelim ve şu soruya yanıt arayalım "Hoca ne yapmak istiyor?"

"Geceden farkı olmayan günümüz... Bu karanlık âlemin uyurgezerleri" tanımlamalarıyla neyi ve nereyi anlatıyor! İşte bunu düşünelim. Sonra "o upuzun boşluk dönemi" hangi dönemdir dersiniz! İşte Gülen'in gizemli üslubuyla nitelemeye çalıştığı cumhuriyet yılları... Ya şu sözlerle kimi anlatmak istiyor: "Elinde mey kesesi meykeşler gibi, yeni, yenilik diye fanteziler düzülen dönem..."

Elbet o zaman "Bu adam ne yapmak istiyor?" sorusu gündeme gelecektir. Peki, bu bir propaganda yöntemi olabilir mi? Buradan çıkarak şu soru kendiliğinden gündeme oturur: Hoca neden böyle değişken bir tutum içindedir? Bir şeyler mi gizlemektedir, bu yöntem, gerçek amacı için seçilmiş bir yolu mu gösteriyor?

Bu soruların yanıtını bulabilmek için, ön koşul, önce şu cemaat gizinin çözünmesi olmalıdır. Bitmedi, Hoca'nın anlaşılması için dilinin, sözcük kavram ve terimlere yüklediği anlamların bilinmesi, *(terminolojinin çözümlenmesi)* bir başka koşul olarak çıkar karşımıza. Ayrıca bu sözcüklerin, terim ve kavramların, tarihsel oluşumdaki ve günümüz değer yargılarıyla ilgili sosyal-dinsel, siyasal ortamlarda ne anlam taşıdıklarının bilinmesi gereğinin de önemi tartışılamaz kanısındayım.

Daha da önemlisi, sözcük, terim ve kavramların kullanıldıkları yerler ve etki alanlarıyla öğrenilmesi değerlendirilmesi ve günümüzde hangi amaçlar için kullanıldığının saptanması ayrı bir dikkat işidir. Çünkü Gülen, öğretisinin ve cemaatinin niteliklerini ve dinamiklerini ümmetin tarihsel ve geleneksel temellerine dayandırıyor. Örneğin, aşağıya aktardığımız paragrafın anlaşılma zorluğunun, yalnız Osmanlıca sözcüklerden kaynaklanmadığının altını çizelim.

---

[96] FG, aynı yerde syf: 125.

"İç dünyası itibarıyla sönme bilmeyen bir vecd-ü aşka açık, feyzini daima tek ve mutlak kaynak olan 'altın çağ insanı' dediğimiz saadet asrının Kur'an cemaatinden alan, ilimde, dinde, sanatta, fikirde, siyasette, ticarette, askerlikte, idarede ve daha bir sürü sahada eser, görüş ve düşünce sahibi bu kudsiler, bizim toplumumuzun mana mimarları aydınlık rehberleri, ruhani timleriydi ve her zaman bunların binlercesiyle karşılaşmak da adiyattan sayılırdı. [97]"

Burada anlatılmak istenen insanlar, ümmetin ümmet olduğu Asrı Saadet *(Peygamber)* döneminin insanlarıdır. Tarihi dinamiklerimiz de o dönemle sınırlıdır. O dönemin insanları, Hoca'nın betimlemesine göre:

"İç dünyası bakımından sönme bilmeyen bir aşkla kendinden geçmeye hazır, gürlük ve gelişmesini her zaman tek ve mutlak kaynak olan altın çağ insanından yani peygamber çağının Kuran cemaatinden alan; bir zamanların, bilimde, dinde, sanatta, düşüncede, siyasette, ticarette, askerlikte, yönetimde ve her alanda eser, görüş ve düşünce sahibi kutsanmış insanları; toplumumuzun anlam mimarları, aydınlık yol göstericileri, ruhani takımlarıydı. Ki o günlerde her zaman bunlardan binlercesini görmek sıradan işler sayılırdı."

Hoca'nın düşsel evreninin toplumu ve insanları işte böyle olmalıdır ki Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı her yere götürebilsinler.

Sık sık yinelediği "kendi kültürümüz, kendi tarihimiz" derken neyi kastettiğini, başka türlü anlama olanağı bulamayabiliriz. Örneğin eğer, bir "Selefi Salihin", bir "altın çağ" bir "saadet asrının insanları" derken neyi anlatmak istediğini bilmiyorsak, sünnet ve Kur'an'ın, dahası ümmetin o konuya ilişkin bilgilerinden yoksunsak, Hoca'nın ne dediğini ve varmak istediği yeri tam olarak anlamakta zorluk çekeriz. Dahası anlayamayız.[98] Anlayamadığımız için de Nevval Sevindi gibi, Gülen'i bir "cumhuriyet çocuğu" olarak selamlar ve "Atatürk'ün yapmak istediği sentezi gerçekleştiren adam" olarak kucaklarız.

---

[97] FG, Ç. ve N./4, syf:50-51'den.

[98] Hoca'yı anlayabilmek için sözlüğünün çıkarılması gerektiği yalnız bizim görüşümüz değil, öğrencileri de ayrı bir sözlük çıkarılması doğrultusunda düşünce üretiyorlar. Ruhumuzun Heykelini Dikerken aslı yapıtını Takdim-Önsöz yazısında Ali Çolak şöyle diyor. "Hocaefendi'nin, Türkçede kendine özgü tasarrufları, terkipleri, sıfat ve isimlendirmeleri de vardır. Buradan çıkarak ben, yine haddim olmayarak öteden beri bir Fethullah Gülen Hocaefendi sözlüğünün çıkarılması gerektiği kanısındayım." Syf:G-H.

Örneğin "Selefi Salihin" Peygamber'in sünnetini ve Kur'an'ın emrettiklerini eksiksiz uygulayan kişiler için kullanılan kavram olup bu kişilerin niteliğini anlatır. Bu nitelikteki kişiler, işlerini Kur'an ve sünnete uygun olarak yapan, peygamber döneminin cennetle müjdelenmiş insanlarıdır. Hoca cemaatinin bireylerini "Selefi Salihin" ruhlu insanlar olarak över. Altın çağ Hoca'nın düşlediği, gelecekte kurmayı hedeflediği düşündeki sistemin adıdır. Selefi Salihin ruhlu insanlar da altın çağın insanları olacaktır.

Olabilir mi? Bu nitelikteki insanlar, elbet dönemlerinin saygın kişileridir. Ancak, o çağın dışında, benzerleri o toplumsal yapıya benzer bir toplumu oluşturabilmiş değillerdir. Yani "altın çağ"ın, Peygamber döneminin benzeri bir toplum bir daha oluşturulabilmiş değildir. Hoca başarabilir mi derseniz, durup düşünmek gerekir derim. O, her ne kadar altın çağ insanlarının niteliğinde bir kuşak, yetiştirme düşündeyse de *-ki ışık evlerin kuruluş amacı budur-* sonuçtan yeterince umutlu görünmüyor. Bu konuda ikirciklidir. Fasıldan Fasıla adlı çalışmasının 3'üncü cilt syf: 166'daki şu sözlerine dikkat edelim: "Ayrıca benim çok defa aklımdan geçen bir husus da bugünün hizmet erleri arasında gelecekte çok ciddi şekilde inhirafların *(sapmaların/ED)* olabileceği endişesidi ... Zira siz bu hizmet erlerini ne kadar büyütürseniz büyütünüz, onlar sahabenin büyüklüğüne erişemez. Oysaki onlarda *(sahabede/ED)* bile bu türlü inhirafların olduğu bir gerçektir. [99]"

Fethullah Gülen'in bu düşsel projeyle nasıl bir toplum kurulacağını düşünebiliyor musunuz? Onun düşsel dünyası görmezden gelinerek, "çağdaş bilge" , "muhafazakârlığın manalandırdığı modernliğin temsilcisi" gibi nitelemelerin amacı kavranabilir mi? Oysa o, Nevval Hanım'a göre, "...bir cumhuriyet çocuğu ve onunla yaşıt sayılabilir. O totaliter zihniyetin dışında[100] Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biridir![101]" Dahası o, "...Özgün kimliği, bakışı ve senteziyle yeni bir soluk olan aydın ruhu değişimin kapısını ısrarla çalan adamdır.[102]" Bunları irdelerken doğrunun nerede aranması gerektiğini bulacağız önce. Hep soracağız, doğruyu bulana dek!

---

[99] FG. FF/3 syf: 166'da.

[100] Buradaki, 'totaliter zihniyet' olarak eleştiren cumhuriyetin devrimci evreleridir. Bu totaliter zihniyet betimlemesinde Gülen'le Fuller düşünce birliği içinde. Fuller, "Türkiye'nin Yeni Jeopolitiği" adıyla Türkçeye çevrilen çalışmasında, "Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk otuz yılında başta bulunan göreceli olarak otoriter hükümetlerin yönetiminde İslâm'ın yasal bir dayanağı olmadan, savunmada kalmıştır." der. Türkiye'nin Yeni Jeopolitiği, G.Fuller, Harp Akademileri Komutanlığı Yayınları 1995 syf:6.

[101] N.S. agy, syf:63(Nevval Sevindi'nin değerlendirmesinden).

[102] N.S. aynı yerde.

Örneğin: Bu değerlendirmenin belli bir amacı var mıdır sorusunun da yanıtını bulmalıyız. Çünkü göreceğiz ki Fethullah Gülen, ne Mim Kemal Öke'nin ne de Sevindi'nin nitelediği kişilik değildir. Olmadığını da birlikte saptayacağız. Dayanaklarımız da baştan Gülen'in dünyasını oluşturan düşünceleri, yazıları ve söyleşileri olacaktır.

Bunları bilmeden Silahlı Kuvvetlerin konuya ilişkin duyarlılığını, Fethullah Gülen'in gerçek amacının ne olduğunu anlamanın olanaksız olduğu düşüncesindeyim. Bunları bilmeden düşündüğümüzde de gizli bir tuzağın içinde yokluğa adım atmış oluruz. Evet, Silahlı Kuvvetler kendi işine baksın, bu sivillerin işidir der, saf bir demokratlık sergileyebiliriz. Çünkü kimileri şu sakat düşünce içindedirler; Silahlı Kuvvetler, ülke sorunlarının dışında, salt verilen emirlere göre hizmet yapan, yapması gereken bir kurumdur. Politikacı ne derse onu yapar. Onlara göre, Silahlı Kuvvetler Robot'tur ya! Öyle olmadığını, olmaması gerektiğini anlamaları da olanaksızdır.

Bizim genç cumhuriyetimizin nasıl kurulduğunu ve hangi tehditler atında bulunduğunu görmeyen, görmesine karşın aldırmayan, dahası açıkça ulusal çıkarlarımızı değil, partisel, cemaatsal ya da kişisel çıkarlarını düşünen, ülke gerçeklerinden habersiz, tarikatları ve cemaatleri sivil toplum örgütü sayan bu kafalar, demokrasiyi soyut bir kavram olarak ele alırlar. Demokrasi kuramında, ülke ve ulusun çıkarları daha çok sivillerin gözetim ve yönetimindedir. Doğrusu da budur. Kararları sivil seçilmişler verir, asker bu karara göre verilen emri yapar. Silahlı Kuvvetleri robot sayan kafalar; asıl şu soruya yanıt vermelidir: Tarikat, cemaat ve çıkar çevrelerinin parsellediği halkın oylarının, tarikat şeyhi, cemaat önderi, ya da para babalarının işaretiyle kullandırılması sonucu oluşacak meclis nedir? Demokrasinin olmazsa olmaz bir kuralı daha vardır. Demokrasilerde, halkın oyu hiçbir etki altında kalmadan özgür istenciyle verilmelidir. Halkın katılım hakkı denilen bu oy vermede, bireyin iradesini etki altına alan her şey seçimin meşruluğunu gölgeler. Bizdeki gibi bu uygulamalar, seçimin tam anlamıyla hukuk dışı olmasına neden olur!

Böyle bir durumda, sistem eğer kendini koruyamayacak bir noktaya gelmiş ve devletin varlığı tehlike altındaysa, Silahla kuvvetler seyirci mi kalacak dersiniz. Önce bu noktayı tartışmak gerekir. Hoca efendinin faaliyetleri de bu açıdan değerlendirilmelidir.

Asrın dâhisinin anlaşılması

Gülen de "Çağın en büyük mütefekkiri" , "Çağın dehası" üstadı Bediüzzaman'ın anlaşılabilmesi için onun terminolojisini[103] bilmek gerektiğini söyler; konuya şu örnekle girer:

"Her ilmin kendine has bir orijini ve o orijin etrafında örgülediği terminolojisi vardır. O terminolojiye vakıf olmadan*(bilmeden/ED)* bahis konusu ilim hakkında fikir mütalaasında bulunmak doğru değildir. Mesela Bediüzzaman'ın Risale-i Nur Külliyatı, kendine has orijini ve orijini ifade eden terminolojisiyle, hedefleri itibariyle olmasa da üslubu itibariyle nevi şahsına münhasır bir koleksiyondur. Öyleyse onunla alakalı araştırma ve değerlendirme yapmak isteyenlerin öncelikle o terminolojiye vakıf olmaları şarttır."

Bu da yetmez; üstadının anlaşılması için "Ayrıca" diye sürdürdüğü görüşlerini "bunların külliyatın ihtiva ettiği sahaya ait en azından ansiklopedik ölçüde bir bilgiye sahip olmaları gerekir.[104]" sözleriyle noktalar!

Bu öneri bizim için de geçerlidir. Fethullah Gülen'le ilgili değerlendirmelerde de Gülen'in düşünce ve amaç dünyasına girebilmek için, onun terminolojisini bilmek gerektiğinin altını çiziyorum. Hoca'nın sözlerinin anlaşılmamasının nedeni, yalnız sözcüklerin anlamını bilmemekte değil, konuyla ilgili bilgi yetersizliğinde aranmalıdır.

Ayrıca, bir yöntem eksikliği sonucu, olayın irdelenmesinde, çoğu kez dış dinamikler gözden kaçırılmakta, salt iç dinamiklerle yetinilmektedir. Bu nedenle irdelemeler eksik kalmakta ve gerçeğe ulaşılamamaktadır. Böylesine geniş bir alanda at koşturan adamın ilişkileri ve dayandığı güçler nedir, diye sormadan ve hele onun ünlü New York söyleşisindeki "Amerika istemezse kimse dünyanın hiçbir yerinde iş başaramaz.[105]" sözlerinin ne anlama geldiği bilinmeden çözümlemelere gidilebilir mi?

---

[103] **Terminoloji:** Bir bilim, bir sanat, bir meslek ya da teknik salına özgü terimlerin tümü, eş anlamlı sözcükler, terimce. Ali Püsküllüoğlu, Türkçe'deki Yabancı Sözcükler Sözlüğü, Arkadaş Yayınları, 1997 syf:403.

[104] F.G. F.F/3. syf:218-219

[105] Bu sözü halkın diliyle değerlendirirsek, anlamı "Amerika'nın önünde şapka çıkarmaktır." ve nesnel olarak doğrudur. Ama bir de bunu ikinci ve Hoca'nın amacını ortaya çıkaran anlamı var... Asıl o anlamı önemli. Çünkü Hocaefendi, son New York gezisine değin Amerika'yla Rusya'yı aynı kefeye koyan ve ikisinin de düşmanımız olduğunu söyleyen adamdır. Ama Refahyol'a karşı girişilen tasfiyenin kendi cemaatini de hedef alması üzerine ABD'ye giden Hoca, Amerika'ya yaltaklanarak, Ordu'ya Amerikan sopası gösteriyor. Bu bağlamda da bu sözler bir tehdittir.

Gülen'in yeniden okuyacağımız şu sözleri, üzerinde önemle durulacak ve olaylara tanı koyacak niteliktedir. Diyor ki: "ABD dünyanın dümeninde olan bir milletin adıdır... Ve denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse, kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[106]" Bu sözün ilk okunuştaki anlamı dışında bir başka anlamı daha vardır ve bu anlam ancak Hoca'nın biçeminde gizlidir.

Bu olaydaki gizin çözümü, cumhuriyetin korunması için bize verilmiş görevin geciktirilmeyecek önemde olduğu ancak Milli Güvenlik Kuruluna sunulan TSK Raporuyla gündeme getirildiğinde anlamaya çalışıldı. Gecikilmiş midir? Bana göre evet ama önlenemez noktaya geldiğini söylemek istemiyorum. Hoca bu sözlerle TSK'ye aba altından sopa gösterme çabasına düşmüş görünüyor.

Evet, bir olayla ve bir olay adamla karşı karşıya bulunuyoruz.

Kim bu adam, bilge mi ya da...

Bir yanıyla çağdaş bir düşünce adamı izlenimi veren ve "devletçi projeci, yeni çağ bilgesi[107]" olarak selamlanan ama gerçekte Said'i Nursi'nin gizemli amacını en iyi kavramış ve bu amacın gerçekleştirilmesi için her yolu mûbah sayan bir insanla karşı karşıya olduğumuz bilelim.

Konumuz olan adam, sıradan bir kişi değil. Zeki ve kim ne derse desin ne yapacağını ve nasıl yapacağını çok iyi bilen ve amacı için Makyavel taktiğini çok iyi kullanan, dinsel deyimle takiyenin her türüne başvuran bir kişiliktir.

Çalışmamın ana kaynağı, düşüncelerini sergilediği yayınları, söyleşileri ve hakkında yazılanlardır. Gülen'in değişik adlar altında derlenmiş yazıları, hedefini ve o hedefe giden yolun nasıl hazırlandığını anlatıyor. Ve bu çalışmalarını sunan kimi akademisyen olan bağlılarının Hoca'yı tanıtım yazıları da çalışmamdaki kaynaklardan biri olacaktır.

Örneğin, Çağ ve Nesil dizisinden Yeşeren Düşünceler adlı çalışması, bu çalışmamda ilk kaynaklardan biri oldu. Bir tarih öğreticisi Prof. Dr. Mim Kemal Öke, bu kitabın sunuş yazısında: "Hocaefendi," diyor, "sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezleyen, Batı ile Doğu tefekkür sistemlerini buluşturan, ahiretle dünyayı dengeleyen, kalp ve kafayı izdivaç ettiren birikimi ile düşünce uykumuzda... huzur dünyamızı yeniden inşa eden bir kişidir." Öke, şöyle sürdürüyor bilimsel (!) övgülerini:

"Hocaefendi, o engin uykuyla yerkürenin manevi ikliminin değiştiğini, Yeni Dünya Düzenbazlarının aslında 19-20'nci yüzyıllarda Müslümanları mağdur

[106] N.S. agy, syf:39.

[107] Can Kozanoğlu, Devletçi Projeci Yeni Çağ Bilgesi Fethullah Gülen Cemaati Geliyor, Birikim (aylık sosyalist kültür dergisi), sayı 95, Mart 1997, syf:38-51.

kılan Sanayi Toplumu ya da emperyalist modernitenin aşılmasına çalışan bilgi çağı insanına karşı, onun gözlediği medeniyetin oluşmasına karşı bir tutucu direniş olduğunu okuyor. Müslümanların kendisi için hazırlanan 'ancian regime' tezgâhlarının tuzağına düşmemeleri gerektiğini haykırarak Allah'ın hilkatten muradı doğrultusunda filizlenecek bir 21'inci yüzyılın inşasında İslam âlemine en kısa zamanda bir 'İmam şantiyesi' kurmalarını öneriyor." Öke'ye göre Hoca'nın "değişen dünyanın dinamikleri" derken kastettiği budur.[108] Bunun anlamı mı, cumhuriyetin dinamikleri yerine Selefi Salihin döneminin dinamikleriyle İlay'ı Kelimetullah için Mesih rolünü oynamak...[109]

Bir tarih bilimi adamının, bu sunuşunda tarih bilicinden eser var mıdır diye sormadan edebilir misiniz? Çünkü Hocaefendi'nin kurmayı hedeflediği yeni dünyanın yapı dinamikleri "şanlı tarihimizdedir." Bunu nerede mi aramalıyız? "Bu mevzuda mektepten mabede, mabetten kışlaya, kışladan zaviyeye, toplumun katmanlarındaki bütün cevherlerde..." *(Türkiye'nin yeniden yapılanmasında/ED)* "...bu cevherlerin mevcut dinamiklerden, birikimlerinden yararlanılacaktır.[110]" Kaynak mı, mektep-mabed-kışla-tekye*(tekke)*. Çünkü:

"Milletimizin, başka bütün ölçüleri aşan bir derinlikteki kuruluşunda en büyük tesir İslam'a ait olduğunda şüphe yoktur: Bu millet, İslam sayesinde maddi hayattan rûhi hayata, gayri nizamilikten nizama, ülküsüzlükten ideale, sınırlı düşünceden dünya ve ukbaları aşan sonsuzluğa yönelmiş ve kendi derinliklerinin ruhuna varmıştır.[111]"

Gülen ne diyordu: "...eğer bir 'ba'sü ba'del mevt' *(öldükten sonra diriliş)* ufuktaysa bunun dinamiği İslam olacaktır. Öyle ki eğer fantezi sayılmayacaksa buna bizim Rönesansımız da diyebiliriz.[112]"

Ona göre, bu şansı fantezilikten-düşsellikten çıkarıp değişim yolunun hep açık tutulması, aileden başlayarak toplumun tüm dinamik güçlerince ideal bir

---

[108] F.G. (Ç ve N/6) syf: A-F

[109] F.G. F.F.3, syf:51'den: Bu temel bilgiler ışığından Hz. Mesih ister şahıs, isterse şahs-ı manevi (yaşayan bir kişinin yapısında) olarak algılansın, onun yeryüzüne inmesi öncesinde, bize düşen vazifeler vardır. Bu cümleden olarak, ortamın onu temsil ettiği ruh ve manaya hazır hale getirilmesi Mehdiyet, Meshiyet soluyan insanların (cemaatin diye okuyun/ED) yetiştirilmesi dünya-ukba (ahret/ED)dengelerinin yeniden yerlerine oturtulması sayılabilir. (Bu satırlarla Amerika'nın dünyanın dengesini koruyan bir devlet olduğuna ilişkin görüşlerini karşılaştırdığımızda karşımıza) ABD'nin Meshiyet rolünde olduğu gibi bir anlamı çıkıyor. Hocaefendi'nin ABD'ye neden taabbütsüz/tapınırcasına bir bağlılık göstermesinin nedeni bu mu ola dersiniz.

[110] F.G. Ç ve N/6, syf:11.

[111] F.G. Ç ve N/6 syf 10

[112] F.G. Ç ve N/6 syf:11

düşünce ve amaç olarak benimsenmesine bağlıdır. Der ki: "Evet, bu esaslar ve esasların ifade ettiği ruh ve mana zımnen -*dolaylı olarak*- dahi olsa toplumun ruhuna sindirilmeli, örflerimiz, adetlerimiz içinde yeşerip kök salmaları sağlanmalı; aile, mektep, mabed, kışla gibi toplumun hiçbir kesimi bu ruh ve bu manadan mahrum bırakılmamalıdır. Çocukların ruhu daha ilkokul sıralarında bu mana ve ruhla yoğurulmalı, onlarla şahlandırılmalı ve daha sonraki dönemde de doz ayarlaması yapılarak onların ruhlarına hep aynı duygu ve aynı düşünce mutlaka içerilmelidir.[113]"

Bu nasıl mı gerçekleşecektir? "İslam'ın zamanları, mekânları aşan prensipleri ve Kur'an'ın her gün bunun arayışı içinde daha gerçekleşen ölümsüz düsturları sayesinde gerçekleşecektir. [114]"

İlk tümceyi bir kez daha okuyalım: "Evet, bu esaslar ve bunların taşıdığı ruh ve anlam üstü kapalı olarak bile olsa toplumun ruhuna sindirilmeli." Hoca'nın yöntemi işte burada gizli, üstü kapalı olarak veriyor mesajını günümüzde. Bunun için de kimi söyleyeceklerini başkalarına söyletiyor.

Hocaefendi bu üçlemeden ikisinde etkin, mabette, tekyede dahası okulda-eğitim alanında kendi etkinliğini sağlamış durumda. Mabette kendisinin söylediklerini okulda başkalarına söyletiyor. Ama kışlaya giremiyor. Bunun arayışı içinde, başarının kışla disipliniyle sağlanacağının altını çiziyor.

Prof. Dr. Mim Kemal Öke bu amacı Hocaefendi'nin "ışık süvarileri"yle gerçekleştireceğini söylüyor.

Şimdi, İslam âlemini tarihsel, bilimsel gelişimini, dünyanın günümüzdeki bilimsel ve teknolojik gelişmesini şöyle bir düşünelim ve Tarih Profesörü Öke'yi değer yargılarıyla baş başa bırakalım.

Ve sonra, şu soruya yanıt arayalım: Kim bu adam, bir bilge mi ya da bir?

Bunun için Hocaefendi'nin gizemli dünyasına adım atmaya çalışalım isterseniz.

Ankara,
10 Nisan 1998

[113] F.G. Ç ve N/6 syf:182
[114] F.G. Ç ve N/6 syf:44

BİR CUMHURİYET DÜŞMANI

Bir

"Demokratik sistemin nimetlerinden istifade ederek, üzerimize düşen, üzerimize düştüğü halde yıllarca ihmal edilmiş bulunan bu vazifeleri yerine getirmek mecburiyetindeyiz. Sistem değişikliği bizi ilgilendirmez. Kaldı ki sistem değişikliği o kadar büyütülecek bir husus değil. Ülkemizde dün cumhuriyeti değişmez umdeler-ilkeler-gibi tabu halinde gören niceleri şimdi, 'ikinci cumhuriyet diyorlar,' 'yeni demokrasi diyorlar. Öyleyse, o nesil, kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine ve inançlarına göre bu sistemi atar, yerinen başka sistem getirirler"

Fethullah Gülen

İki

"Fethullah Gülen Hocaefendi, bir cumhuriyet çocuğu ve onunla yaşıt sayılabilir. O, totaliter zihniyetin dışında Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biri olabildi. Cumhuriyet ideolojisinin yaratmak istediği 'Müslüman Avrupalı Türk' buydu. Dini bütün ve Batı formasyonlu bir sentez. Osmanlı'yı aşan bir sentez, Yeni Türk cumhuriyetini belirleyecek "

Nevval Sevindi

Üç

"Cumhuriyet, demokrasi yaşanırken birtakım değerler ciddi ihmale uğradı.

Fethullah Gülen

Dört

"Cihan harbinden sonra hemen herkes, o güne kadar görüp-bildiğimiz, bilip-tanıdığımız din-diyanet, örf-adet her şeye nefret duymaya başladı ve yenilik vaad ediyor kuruntusuyla birtakım fantezi düşünce hemen herkesin alaka odağı haline geldi … Hemen hiç kimse bir tenkit, tetkik, muhakeme ve mukayeseye başvurmadan, 'yeni' deyip kendini bir kısım fantezilerin içine salıyor ve elinde kâsesi meykeşler gibi, 'yeni dünya',' yeni düşünce tarzı', 'yeni sistem', 'yeni toplum', 'yeni idare' diyor, durumdan tarihi dinamiklere, dine ve atalara saldırıyordu."

Fethullah Gülen

Beş

"O günkü yeniler ve yenileyicilerin yıldızları birer birer söndü ve daha üzerinden çeyrek asır geçmeden, partal birer elbise, eskimiş birer eşya gibi ya şuraya ya buraya atıldı veya tarihi birer fosil olarak korunmaya alındı."

Fethullah Gülen

Altı

"Yeni Türkiye'nin eski Türkiye ile hiçbir ilgisi yoktur. Osmanlı Hükümeti tarihe geçmiştir. Şimdi yeni bir Türkiye doğmuştur." 1922.

M. Kemal Atatürk

"Gençler;

Yürekliliğimizi güçlendiren ve sürdüren sizsiniz. Siz almakta olduğunuz eğitim ve kültür ile insanlık niteliğinin, yurt sevgisini düşünce özgürlüğünün en değerli simgesi olacaksınız.

Ey yükselen yeni nesil! Gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk; onu yüceltecek ve sürdürecek sizlersiniz."

M. Kemal Atatürk

BİR CUMHURİYET DÜŞMANI

Nevval Sevindi'nin, Fethullah Gülen ile New York söyleşisinde, Atatürk'ün yapmak istediği sentezi gerçekleştirecek cumhuriyet çocuğu diye övdüğü Fethullah Gülen, gerçekte bir cumhuriyet düşmanıdır.

Evet, bir cumhuriyet düşmanıyla karşı karşıya bulunuyoruz. Bu, cumhuriyete ve cumhuriyeti kuran Atatürk'e karşı, beslediği kin ve nefreti gizli ve simgesel söz ve tutumuyla her an kusan bir kişidir. Kendisine yüklediği ve yaşamının tek hedefi saydığı misyonu, ustalıkla gizlemeyi başaran Fethullah Gülen, değişik yöntemlerle, düşünce ve devinimlerini meşru düzlemde gösterme çabasındadır. Bunun için uyguladığı yöntemle, hoşgörü ve diyalog görüntüsü altında hedefine giden yolun örgütünü sağlamlaştırmaktır. Diyaloğun, toplumsal ve bireysel insan ilişkilerindeki etkinliğini, toplumun aydın kesiminde saygınlık kazanmak için kullanmaktadır. Gülen bu konu da tam bir profesyoneldir. Her adımını amacına giden yolda sonuç almak için bir bilinçle atar. Bu "Nabza göre şerbet verme[115]" yönteminin bir başka açılımıdır. Bu bağlamda da insanları yanıltma ustasıdır. Bu yolla, gerçek amacını gizlemek başarısını her yerde ve her zaman göstererek, ördüğü ağı genişletmektedir. Zekidir ama kurnazlığı yeğler, bu nedenle meşruluğu, kurnazlığın ağında sistemleştirdiği çarpık mantık örgüsünde arar. Bu mantıkla söyledikleri, kimilerini onun demokrasi ve özgürlük yanlışı çağdaş bir bilge olduğu düşüncesinde birleşir. "Ufuk Turu" adıyla yayımlanan söyleşisiyle ilgili değerlendirmeler, bu savımızın somut kanıtıdır. Söyleşileri, basına yansıyan kimi açıklamaları hep bu açıdan ele alınmalıdır. Bu düşüncemizin bir başka kanıtı, Nevval Sevindi'nin gerçekleştirdiği New York söyleşisidir.

Topluma, demokrasi yanlısı, çağdaş bilim ve tekniği esas alan bir eğitim misyoneri olarak tanıtılan Gülen'in, gerçek kimliğini ve amacını, çalışmalarından bir kesiti çözümleyerek saptamaya çalışalım. Göreceğiz ki Gülen'in tüm çabası, yeterince yetiştirilecek altın neslin ışık süvarileriyle, idareyi, adliyeyi ve eğitim kurumlarını ele geçirmektir ve devleti ele geçirerek cumhuriyetin kazanımlarını

---

[115] F.G., Prizma/2 syf:29'da, diyalog için önerilerini sıralarken der ki : İlişkide bulunacağımız kimselerle konuşacağımız şeyleri önceden çok iyi belirlememiz gerekmektedir. Mesela bir ateistle Allah'ın varlığı konusunu, onun anlayabileceği bir üslupla... Ve konuları çok iyi bilerek ve zamanlayarak konuşmak icap eder. Yani herkesin nabzını tutma ve nabza göre şerbet verme esas olmalıdır.

yok etme ve toplumu çağ dışına hapsetmektir. Onun ilinde bu "cihat"tır ve İlay-ı Kelimetullah'a hizmettir.

Cumhuriyet karşıtı bir eğitim üssü: Işık Evler

Her ne kadar, cemaatiyle ilişkilerini içeren vaazları, kitaplar ve söyleşilerindeki kendine özgü gizemi biçemiyle; Cumhuriyet düşmanlığını gizlemeye çalışmakta ve çağdaş bir görüntü sergilemekteyse de Prizma adlı yapıtından aktaracağımız şu satırların çözümü, Gülen'in gerçek kimliğini ortaya koyacaktır. Prizma 1991 yılında yayımlanmış, ayrıca Zaman gazetesiyle de dağıtılmıştır. Yani çağdaş yeni çağ bilgesinin(!) son çalışmalarındandır. Prizma'nın ikinci kitabında altın neslin ilk feyz aldığı ışık evlerden şöyle söz eder:

"Bu evlerdeki ricalullahın, *(manevi kudret sahibi olan evliyanın ermişlerin/ED)* fününu müsbetenin *(pozitif bilimlerin/ED)* bütün kısımlarını; hadis, tefsir, fıkıh *(Hadis: Peygamber'in söz ve eylemlerini saptayıp inceleyen ilim. Tefsir: Kur'an'ın anlamını açıklayan ilim. Fıkıh: İslam hukuku/ED)*... başta olmak üzere, İslami ilimlerin her dalını öğretmekle beraber, İslam'ın ruhi hayatını bütün enginliğiyle yaşayarak, o eski fakat eskimeyen ruh ve manayı temsil edecek..."tir.[116] Bu nesil "Şimdilerde yalnız Anadolu değil bütün dünyanın ihyasına*(yeniden yapılanmasına/ED)* hizmet edecektir." Çünkü bu nesil yetişme amaçları gereği "o eski fakat eskimeyen ruh ve manayı" temsil edemezlerse "evin arkasındaki Erkam'a[117] da ve evin sahibine o manayı kazandıran Hz. Muhammed Mustafa'ya da ihanet edilmiştir olacaktır.[118]"

Hoca cemaatini bir yandan motive ederken, bir yandan da ışık evleri gizlemeye çalışıyor. Diyor ki: "...Yani bunlar *(ışık evler/ED)* minareleri olup, ezan okunan herkesin bildiği mescitler, camiler değil, daha da belirsiz yerlerdir. Bu evler zuhur zamanı itibariyle de belli değildir. Zaten belli olamaz çünkü oraya girip çıkacak insanlar yakın takiptedirler." Bu söz bir gizliliği anlatmıyor mu? Şöyle sürdürüyor Gülen: "Artık geçmişte cemaate yapılan dinin ruhunun müzakereleri bu evlerde bir araya gelinerek yapılacaktır. Bu itibarla bu evler 'hakayak-ı aliye'nin mahalli tercümanı' mübarek yerlerdir.[119]"

---

[116] F.G. Prizma/2 syf:10-18.

[117] Erkam, Peygamberin vahyi ilk tebliğ ettiği süreçte, Müslüman olanların sığındıkları evin sahibinin adı.

[118] F.G. Prizma/2 aynı yerde.

[119] F.G. Prizma/2 aynı yerde.

Bu evler gizlidir ve camiden üstün bir yeri vardır Hoca'nın yanında. Çünkü geleceğin dünyasını onlar, oradan yetişenler kuracaklardır. Bu evlerde eğitilenler "eğer hakiki imanı elde etmişlerse kainata meydan okuyabilirler." Çünkü "Bu ışık komplekslerinde yetişen ruh ve mana erleri, ruhta, manada dünya fethine giden bu yolda Allah'ın, varidat *(İçe doğan iyi şeyler/ED)* adına kendilerine vermiş olduğu ışıkları, bomboş dimağlara boşaltarak mamur edecekler..."dir! Camiyi ve camii cemaatini, İslami çizgiden ayrı göstermek neyin nesidir dersiniz? Öyle ki bu evlere gitmeyenler Peygamber'e ihanet ederlermiş! Bunu, Müslümanlar arasına ikilik sokarcasına söyleyen kişiye din adamı sanı yakışır mı?

Görülüyor ki ışık evler geleceğin düzenine tahşidat *(Askerlik deyimi olan yığınak/ED)* yapmakla görevlidirler. Bu nedenle "Bu evler, yolsuz, yöntemsiz, değişik cazibe merkezlerine göre kendini şekillendiren şabloncu nesillerin mamur edilip ruh ve mana köklerine dönmelerini sağlayan birer tezgâh veya birer mekteptirler.[120]"

Peki, neden ayrı bir eğitim üssü gibi çalışan bu evler kurulmuştur? Bu sorunun yanıtı, Gülen'in amaçlarıyla açıklanabilir. Hoca'nın amacı belli, önce dünyayı sapkınlıktan kurmaktır. Hedefi o tek noktada odaklanır. O, mesih misyonuyla yalnız Anadolu'yu değil tüm dünyayı sapkınlıktan kurtaracak bir köklü değişimin yolunu açmak amacındadır. Bu geleceği kuracak "ruh ve mana erlerinin yetiştirildiği ışık evler"[121] bu amaçla açılmıştır. Prizma/2'deki açıklamalarına göre, nasıl, İslam'ın ilk tebliğ ve irşadı, Hz.Peygamber tarafından bir evde başlatılmışsa, günümüzde de ışık evler aynı amaca hizmet için açılmışlardır. Tıpkı bir "medrese, tekke ve zaviye" işlevini görmektedirler. Hani şu çağdaş eğitim misyoneri, hani şu yeni çağ bilgesi Hoca'nın, ışık evlerinin işlevini tanımlamasını, onu çağdaş sayanların anlağına sunalım. İsterseniz diline dikkat edelim. Türkçenin dünya dili olmasını isteyen yeni çağ bilgesinin dili Osmanlıca kadar çağdaş(!) ışık evlerde yetişen altın neslin yetişme ve eğitim koşullarıyla hedeflerinden çıkarak, onların nasıl bir manevi iklim içinde baskı altına alındığını anlayabiliriz.

Bu ve benzeri çabalarla, düşlediği hedefe ulaşmak için, "bir muhalif rüzgar esmezse bizim ba's-u ba'de'l mevtimiz*(yeniden dirilişimiz/ED)* olacak[122] dediği

---

[120] F.G. Prizma/2 syf:12

[121] F.G. Prizma/2 syf:15

[122] F.G. Çağ ve Nesil/6 syf:11'den "Bugünkü kargaşa ve bunalımları da aynı ruhu zaferlerin takip ettiğine ve milletçe bir bas-ü ba'de'l-mevt geçireceğimize inancımız tamdır. Evet beşeri sefaletlerimiz tedavi edecek, ruhlarımızı kendi derinliklerinden de her şeyin gerçek kaynağına yönlendirecek geleceğin gönül erleri sayesinde,

'köklü değişimin'[123]; bir başka deyimle, cemaatiyle kurmayı düşlediği geleceğin sisteminin alt yapısını oluşturmaktadır.

Şimdi bu çözümlemeyi bir adım daha ilerletelim. Hoca, Türk Ceza Yasası'nın 163'üncü maddesinin kaldırılmasına karşı çıkmıştı. Cumhuriyete karşıdır ama hazırlıklarını tamamlayıncaya değin, devleti korur görüntüsünü bozmak istemek; yani yıkmadan önce ne yapacağını, neyi nasıl yapacağını saptamakta ve yola çıkacağı kadroyu hazırlamaktadır. 163'üncü maddenin kaldırılması halinde, aceleci ve kıt düşüncelilerin, ivecenliği, ataklığı İslam çalışmalarına zarar verebilir düşüncesindedir. Olaylar onu haklı çıkardı. Yıllardır didinerek sakladığı çağdaş bilge, devlet yanlısı görüntülü gizemini yitirdi. Mercek altına alınıverdi. Artık gerçek amacını gizleyemeyecekti. Yeniden yapılanmanın ön çalışması diyebileceğimiz bir yazısından aktaracağımız şu sözler, Gülen'in gerçek yüzünü biraz daha aydınlatır mı dersiniz?

"Bizim olacağı ümidini beslediğimiz aydınlık geleceğe emin adımlara yürüyebilmemiz için, sadece hülasasını sunacağımız şu hususları çok hayatî kabul ediyoruz." diye başladığı önerilerini şöyle sıralar:

"Yıkmadan önce yıkılacak şeylerin yerine nelerin yapılmak istendiği kararlaştırılmalı; sonra varsa o eski, köhne, geçersiz şeyler yıkılmalıdır. Her zaman 'yıkmak yapmak içindir.' felsefesiyle hareket edilmeli, yıkılacak şeye kazma çalmadan evvel, yapılacak ne ise, mutlaka onun maketi dikilmelidir.[124]"

Şimdi düşünelim; devlete bağlı, dahası devletçi olarak tanınan, yıkmayı düşünmeyen adam, ne diye böyle bir program yapsın ve cemaate acele etmeyin mesajı versin? Hocaefendi neyi yıkmayı düşünüyor dersiniz? Yıkılacak olan hedefteki Atatürk'ün kurduğu laik cumhuriyettir...

Hedefine aldığı cumhuriyeti yıkmak için taktik çalışmalar yapılmasını önerdiği ve bir yazısında, kuvvet ve hikmet dengesini ele alır. "Hikmet kuvvetle

---

kaybettiğimiz şeyleri yeniden elde edeceğimize yürekten inanıyoruz. Eğer fantezi sayılmayacaksa buna bizim rönesansımız da diyebiliriz." Gülen bu yeniden dirilme aşısının, Bediüzzaman tarafından sarsıntı üzerine sarsıntı yaşayan insanlarımıza her yerde hep bas-ü bad'de'l-mevt' olarak üflediğini. F.F/2 syf: 202'de ve yine aynı yapıt 208'de şöyle anlatır. "O, hemen her kesime, cihad için kınından sıyrılacak kılıçtan evvel, fikir ve ruhlarımıza vurulan zincirlerin kırılması lazım geldiğini inkâr etti... Ve bir 'bas-ü ba'de'l-mevt' müjdesiyle genç nesillere İslami düşünceye giden yolu gösterdi." sözleriyle Nurculuğun her zaman ve her yerde cumhuriyet düşmanlığını genç kuşaklara aşıladığını anlatmaktadır.

[123] Fetullah Gülen, Fasıldan Fasıla/2, syf:232 vd.

[124] F.G. Çağ ve Nesil/6 syf:103.

atbaşı olmalıdır." der. Amaca giden yolda daha çok hikmete dayanmayı, kuvvet, hikmet karşısında öne çıkarsa, başarı için hikmet ve kuvvet dengesini göz önünde tutmayı, bu denge sağlanıncaya değin de tekniğe ve taktiğe başvurulmayı önerir.[125] Buradan çıkarak, Gülen için usta bir taktisyendir, diyebiliriz.

Din, hikmet ve kuvvet konusunu işlerken, sorulan bir soruya verdiği yanıtta, dinin yaşayabilmesi için kuvvete gereksinim duyulacağını söyler ve şu saptamayı yapar "...hikmetin kanunları, dinin ve devletin düsturları kuvvetle techiz edilmezse, her şey kağıt üzerinde kalır ve insanlar üzerinde beklenen tesiri icra edemez... Ayrıca, hikmetin hayata tatbiki de kolay kolay mümkün olmaz. Kuvvet olmazsa önümüzdeki yığın yığın kitabi, kitaplar veya zihinlerdeki, ruhlardaki dantela dantela hikmeti hayata nasıl geçirirsiniz? Nitekim geçiremiyoruz da. Zira müsaade etmiyorlar. Öyleyse kuvvetin de bir yaradılış hikmeti vardır. Bu sebepten, hikmet kadar kuvvete de önem verilmezse, din adına da diyanet adına da çok şey havada kalır.[126]"

Görülüyor ki "Hoca kuvvetleninceye değin, hikmete ağırlık verilmesini ve taktikler kullanılmasını, kuvvetlendikten sonra da kuvvete dayanılmasını" öneriyor. Diyor ki peygamber çok ağır koşullarda olmasına karşı Mekke döneminde "küfür düşüncesi ile yaka-paça olurken, devlet vs. hususunda ne bir beklenti, ne de merak içindedirler[127], ivecen davranmamıştır." O halde, "Her şeylerinden onları örnek alan bu cephenin insanları, bu türlü mevsimsiz düşüncelerle kendi davalarına zarar vermemeli, imana ve Kur'an'a himmetlerini yoğunlaştırmalı... Ama katiyyen dünya karşısında hedef haline getirilmemelidir.[128]" Peki bu ülkede bir başka cephe mi var ki Hoca cephesinin insanlarından söz ediyor. "O cephenin insanları" hangi cepheye karşıdır?

Dikkat edilirse toplum cephelere ayrılıyor. "Bu cephenin insanları" sözleriyle kendi ihvanlarını anlatmaktadır. Karşı cephe mi, cemaatin hedef seçtiği kesim, Cumhuriyetçiler ve Kemalistler olmalı değil mi?

İşte, hoşgörü simgesi olarak selamlanan Fethullah Gülen'in toplumumuza bakışı ve hedefleri...

İşte bir cumhuriyet düşmanının iç yüzünden küçük bir kesit!

---

[125] F.G Prizma/2 syf:86.

[126] F.G. Prizma/2 syf:190-191.

[127] F.G Prizma/1 syf:84.

[128] F.G. Prizma/1 syf: 84-86 (EK:1'deki sözleriyle değerlendirelim.)

Başaranın ön koşulu her şeyi düşünerek, eksik bırakmadan hazırlanmaktır. Salt kuvvet yetmeyebilir. Hele yönetimin belli noktaları ele geçirilmişse. Örneğin: "Adliyeyi, mülkiyeyi, maarifi düzeltmeden, ...özlediğimiz o temiz ve nezih toplumu kim garanti etsin?[129]" derken nelerin hesabının yapıldığı görülebildi mi? Bu sözlerin anlamı açıktır. Hoca, devletin yönetiminin güvenilir kadroların ellerine teslim edilmeden temiz ve nezih bir toplum yapısının kurulamayacağını söylüyor.

Başarı için "din, hikmet ve kuvvet"in anlaşma içinde olmalarını önerir. Bu anlaşma yoksa, dinsiz ve hikmetsiz kuvvetin zulüm aracı olduğunu vurgularken, cumhuriyeti zalim devlet olarak niteler. Böylece cumhuriyetin dinsiz ve zulüm rejimi olduğu anlatılmış olur. Kullandığı biçime dikkat etseniz de eğer kimi konulardaki bilgiden yoksunsanız kullanılan taktik nedeniyse ne demek istediğini yakalayamazsınız.

Gülen'in anlaşılması için önceden de değindiğim gibi, yap-boz oyununu iyi bilmek gerekir. Hele oyunun parçaları bilinçle dağıtılmışsa! Gülen burada gerçekçidir. Alt yapısını hazırladığı geleceğin sisteminin, elbet zorluklarla ve uzun süreli soluklarla elde edileceğinin bilincindedir. Peki, şu geçmişten aldığı örnekle vermek istediği mesaj ne dersiniz?

"Başta Efendimiz *(Hz.Muhammed/ED)* olmak üzere, bütün peygamberler, mücadelelerini her şeye göğüs gererek, uzun seneler sabır ve sebatla yürütmüşlerdir. Bu mücadelelerinin semeresi olarak da Allah onlara muvaffakiyet ihsan etmiştir.[130]"

Bir gerçeğin daha altını çizelim: O, misyonu için önce sabırlı davranır sonra açık gizli yöntemlerin kullanılacağı her yolu meşru *(doğru ve haklı)* sayar. Her girişimi de din kurallarına göre düzenler. Ama ihvanlarına gerektiğinde mümaşat yapmalarını, dinin kurallarını bile ertelemelerini önerir. Dinin uygun gördüğü her şey, laik düzene uymasa da meşrudur. Çünkü Hoca'ya göre meşruluğun ölçütü İslam şeriatıdır. Tıpkı Bediüzzaman gibi... Üstadına göre de: "Şeriat ve milliyetimiz İslam'dır.[131]" Gülen'in üstadına bağlılığını düşünürsek, düşüncelerinin ve görüşlerinin oluşmasında Said-i Nursi'nin etkisinden uzak kalmak bir yana onun halkasından *(halka-i tesliminden üstadına bağlananların*

[129] F.G. FF/2, syf: 232

[130] F.G. FF/1 syf: 95

[131] İbrahim Ethem Deveci, "Ben Dindar Bir Cumhuriyetçiyim" Yeni Asya Yayınları, Risale-i Nur Araştırmaları-2, ocak 1994 syf: 1818. Buradaki milliyetimiz sözcüğünün dinimiz olarak okunması anlaşılması gerekir.

halkasından/ED)[132] çıkamayacağını anlarız! Çünkü derviş, şeyhinin halkasına girdikten sonra, ancak ölümle ayrılır. Ya da reddedilir. Bu tasavvufun ilkelerindendir. Derviş o halkaya girdikten sonra, düşünürken, olayları yorumlarken üstadının gösterdiği hedefe yol alırken, hep mürşidinin/yol göstericisinin izindedir. Bu bağlamda da amacına giden yolların açılması için çabalarken, yol göstericisinin, burada, Bediüzzaman'ın etkisinde kalması ve onun yolunca yürümesi kadar doğal ne olabilir. Özetle Hocaefendi, Said-i Nursi'nin izleyicisi ve sürdürücüsüdür. Nur talebeliğinden, postnişinliğe *(Tekke şeyhliğine)* yükselmiştir. Peki, cumhuriyetin temeli olan ulusal kalkışmayı, Kuvayı Milliye'yi nasıl görür ve nasıl niteler?

Kuvayı Milliye'yi işgalci sayan kafa

Fethullah Gülen'de ulusal bilinç ve tarih bilinci yoktur. Bu nedenle Vahdettin gibi sığınma güdüsüyle devinir. Ve başı sıkıştığında hep Vahdettin gibi davranır. 12 Eylül'de izini yitirtmişti. 28 Şubat'tan sonra demokratik düzenini alkışladığı, dünya gemisinin dümenindeki kaptanın ülkesine uçtu. 1999'da da DGM Savcılığınca hakkında soruşturma açıldığını öğrenir öğrenmez yine hastalandı (!) Geçen dönem "hayran kaldığı... Bizdeki doktorların abus çehrelerine benzemeyen, güler yüzlü, mümince sıfatlı[133]" doktorların hazik/bilgili usta ellerine teslim edecekti kendini. Ne dersiniz ABD'nin doktorları bile değişik, bizde neden mümince suratlı doktorla yok? Hadi yok, özel ve genel sağlık kurumlarında yok diyelim, yetiştirdiği altın neslin içinde de kendini emanet edecek doktorlar yok mu dersiniz?

Şimdi bu uçuşu, Gülen'in, kimi olaylar misliyle/benzeriyle yinelenir sözlerinin ışığında çözümleyelim. Hocaefendi, Osmanlı'ya ve Vahdettin'e hayrandır. O Vahdettin ki İngilizlere sığınmış, sığıntılığı yeğlemiştir. Dünya görüşü, Osmanlı'nın son yılları ve Vahdettin'le özdeş bir kişinin, yabancı bir devlete ve millete alkış tutması kadar doğal ne olabilir? Vahdettin, ülkesinin değil saltanatının İngilizlerce korunacağı düşüncesindeydi. Korunamadı ama yaşamını bir İngiliz generaline, hem de ülkesini işgal eden kuvvetlerin komutanına teslim etti. Önce ülkesini sunmuştu, sonra yaşamını sundu.

---

[132] Halka-i teslim: Dervişlerin boyun eğme sırasında meydana getirilen halka. Boyun eğerek teslim olduklarını gösterirler. Halka-i zikr: Zikir-Tanrı'yı anma, anma sırasında oluşan halka, ibadet halkası (Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Lûgat, 11. Baskı, syf: 319)

[133] N.S., agy, syf: 78

Hoca'nın, uçuşunu benzettiğimiz Vahdettin hakkındaki görüşlerini öğrenmek istemez misiniz? Böylece olaylar arasındaki misliyle/benzeriyle yinelenmeyi daha iyi anlayabiliriz. Dikkatli bir okur için ders olacak niteliktedir bu benzerlik: Hoca, Vahdettin'i sorumlu tutmayı içine sindiremez onu özürlü sayabilmek için gösterdiği gerekçelerle bile Anadolu insanının kanı ve canı pahasına kazandığı bağımsızlık savaşımızı yok sayar. Dahası Sevr'in Türklere bıraktığı Anadolu topraklarını Misak-ı Milli sınırlarını korumak için örgütlenen ulusal kalkışmayı işgalcilikle suçlar. Ona göre Anadolu, Kuvayı Milliyecilerin işgalindedir. Şu sözler ancak onun hayınlığına örnek olabilir:

"Türkiye onun (Vahdettin'in) döneminde bölge bölge, bütünüyle işgal altındaydı. Bunlar ve bunlar gibi daha başka talihsizlikler ağında o, tahtta ancak 3.5 yıl kalabilmişti... Vahdettin ne ifrata düşüp *(aşırılıkla överek)* göğe çıkarılmalı ne de tefrite kaçıp *(gereğinden çok aşağılayıp)* ve 'yalan söyleyen tarih'e[134] kanarak vatan haini ilan edilmelidir.[135]"

Hangi tarihtir yalan söyleyen dersiniz? İsterseniz Türkiye'mizin bölge bölge işgal edildiği dönemde, o işgale karşı kimlerin ne yaptığını kısaca özetleyerek anımsayalım.

Bir kez, "Türkiye bölge bölge işgal edilmişti" ama "bütünüyle işgal altında" değildi. O bölgeler, Vahdettin'in hükümetince imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'yla işgal edilmişti. İşgal edilenler dışındaki bölgede, Müdafaayı Hukukçular ve Kuvayı Milliyeciler, halkla el ele, "yurdun her karış toprağı düşman kanıyla yoğurulmadıkça" teslim etmemek andına layık olmak için savaşıyorlardı. Tarih buna Anadolu İhtilâli de diyor. Türkiye'nin "bütünüyle işgal altında" olduğunu söylemek Anadolu İhtilâli'ni gerçekleştiren halkın onuruna saldırmaktır. Bu nasıl işgaldir ki bağımsızlık için örgütlendiği topraklardan aldığı güçle, Misakı Milli topraklarının tümünü kurtarmak için savaşanlar işgalcileri kovmuşlar ama topraklar kurtulmamış!

---

[134] Sözde resmi tarihin yalanlarını açıklamak da kimi Marksistlerle el ele tutuşan mukaddesatçı/dinci kesim sürekli yayın yapar. Marksistlerden Birikim dergisi çevresindekiler: Mete Tuncay, Fikret Başkaya. İslamcı kesimden: Abdurrahman Dilipak, Mustafa Müftüoğlu gibi adlar geliyor ilk anda usuma. "Yalan Söyleyen Tarih Utansın" bunların tümünün amacını yansıtan bir deyim, bunun da ötesinde Mustafa Müftüoğlu'nun kitabının adı. Hoca burada bu çalışmalara göndermede bulunarak cumhuriyet dönemi resmi tarihinin yalanlarla dolu olduğunu vurgulamak istiyor.

[135] F.G. Fasıldan Fasıla/1, syf: 298

Gülen'in söylemek istediği budur. Türkiye'yi cumhuriyetin işgalinde sayıyor... Bu sözü ancak hayınlığı genlerinde taşıyan ve ruh yapısında yaşatanlar söyleyebilir.

Bu sonucu, Fethullah Gülen'e milliyetçi, cumhuriyetçi, dahası milli davaların izleyicisi sayanların varsa vicdanlarına sunuyorum!

O dönemi karalayanlar, bugün çoğu emperyalizmin güdümünde, kendi yakın tarihine söven dünkü Marksistler ve ikinci cumhuriyet yanlılarıyla el ele olan, dini bir siyasal bayrak gibi sallayan mümin görünümlü hayınlardır. Yakın tarihe yalan diyenler cumhuriyeti yıkma yarışında; tıpkı mütareke döneminin hayınları gibi kendi tarihlerine saldırıyorlar. Ve nasıl o dönemde, kimileri kendine değil emperyalizme güvenip sığınmak için dini siyasal bir bayrak gibi sallamışlarsa, bugün de inançlarını bayraklaştıranlar inançsızlarla cumhuriyeti yıkmak hedefinde iş birliği içindeler. Marksizmi bir dönem bayrak yapan döneklerle aynı kaptan tıkınmak nasıl bir kişiliktir dersiniz? İdeoloji ancak akılla değerlenir. İdeolojiyi akıldan soyutladığınızda nas yerine geçer ve bir gün istemediğiniz bir yolda bulursunuz kendinizi!

Gülen'e cumhuriyet düşmanı derken, ne denli haklı olduğumuz yukarıda alıntıladığımız kendi sözlerinden anlaşılmıyor mu? Görülüyor ki o, yalnız cumhuriyet düşman değil, bağımsızlık savaşımızın da düşmanıdır.

Eğer, Gülen'in Atatürk ve cumhuriyete karşı nefret yüklü tutumunu bilmiyorsanız bu sözlerde ya bir yanılgı ya da bir anlatım eksikliği ararsınız. Anadolu gerçekte bölge bölge işgal edilmişti ama Türklere bırakılan bir bölge vardı... Bu Sevr gerçeğiydi. Amaçları oradan da kovmaktı Türkleri. Çünkü Batı aydınlanmasının düşün babalarından Volter bile Hristiyanlığın etkisiyle Türklerin uygar dünyada yeri olmadığını söylüyordu. Dahası Rus Çarı'na yazdığı Türklere hakaret dolu bir mektubunda, Türklerin Orta Asya'ya sürülmelerini istiyordu. Anadolu'yu bölge bölge işgalin asıl amacı da buydu. Şimdi şu belgeyi okuyup düşünelim:

ABD'nin o dönem İstanbul Büyükelçisi Amiral Bristol, 28 Eylül 1920'de, Dışişleri Bakanlığına çektiği telgrafın sonunda bakın ne yazıyor:

"Yunan kuvvetlerinin2 ay içinde tek başlarına İstanbul'u işgal edecekleri yolundaki haberler sürekli biçimde doğrulanıyor. İyi haber alan bir İngiliz

istihbarat subayı şunları söyledi: Belki de tek çözüm yolu budur. Biz bırakırsak Yunanlılar Anadolu'da ilerlemeye devam edeceklerdir. Gerçekten Zakharoff ve Venizelos başarılı olurlarsa şimdiki Ermenistan sınırına kadar Anadolu'yu baştan başa geçmelerine izin verilecektir.[136]"

İşte, Anadolu'nun ortasındaki işgal ordularıyla çevrili o bir avuç toprak parçasında, insanlık ayıbı sayılan Türkler, Anadolu'yu yurt yapmanın bilinciyle bu topraklardaki köklerine olan bağlılık ve ulusal güçle direniyorlardı. Milliyetçi (!) Hocaefendi'nin içine sindiremediği bu ulusal direnişin ardındaki ulusal bilinçtir. Cumhuriyetimizin gerçek tarihsel dinamiğidir.

Anadolu insanının o bilinçle Mustafa Kemal'in önderliğinde yarattığı destanı yok sayıyor cumhuriyet çocuğu Gülen. Anadolu'nun tümünü Misakı Milli sınırları içinde özgürlüğe kavuşturanları da işgalci sayan Gülen'in ne denli bir yurtsever olduğu anlaşılmıyor mu? Hayınlar, hayınları sever. Gülen'in Vahdettin'i korumasında kendi hayınlığını koruma güdüsü yatmaktadır.

Vahdettin Anadolu'da özgürlük ve bağımsızlık savaşı verenleri asi, hayın saydı ve yokluklarında idamlarına ferman çıkardı. O idam fermanın yazarı, Hoca'nın sevdikleri arasında baş yeri tutan, Osmanlı'nın son Şeyhülislamı Mustafa Sabri'dir. İmzalayan da Dürrizade... O, 150'liklerden Mustafa Sabri, kovulduktan sonra da cumhuriyet ve Mustafa Kemal'i can düşmanı bilerek yıllarca yazılarıyla aşağılamaya kalkışmış bir hayındır! Öyle ki Ulusal Bağımsızlık Savaşı'mızın askerini bile "iki paralık Mustafa Kemal'in askeri" nitelemesiyle aşağılamaya kalkışan bir hayındır.

Bağımsızlık kavgamızı utkuya götüren bir avuç komutan, başta Başkomutan Mustafa Kemal olmak üzere, İzmir'e boyunlarında Vahdettin'in idam fermanıyla girdiler.

Fethullah Hoca'nın "Yalan söyleyen tarih utansın." dediği işte bu tarihtir. Bir ulusun var olma, kendini dünyaya kabul ettirme tarihidir. Müdafaa-i Hukuk-u Milliye'dir, Erzurum ve Sivas Kongreleridir, 23 Nisan'dır, Türkiye Büyük Millet Meclisidir. İnönü Savaşlarıdır, Vahdettin'in Kuvayı Milliyecileri ezmek için

[136] Orhan Duru, Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, Milliyet Yayınları, 1978, syf: 106

yolladığı Anzavur kuvvetlerinin hezimetidir; Sakarya'dır, 26 Ağustos'tur, Kocatepe'den Afyon Ovası'na yıldırım gibi akarken canlarını verdikleri, kanlarını akıttıkları toprağı vatan yapanlardır, bağımsızlığımız için can veren o binlerce şehidin yattığı topraklarda düşmanı Dumlupınar'da yenerek 9 günde İzmir'e akan ordudur. Bağımsızlığımız için can veren, erinden en büyük komutanına kadar kendini bu topraklara adayan Anadolu çocuklarıdır. Cepheye mermi taşıyan, kar ve yağmur altında yol alırken mermilerin üstüne bebeğinin yorganını örterek vatan topraklarını çocuğuna üstün tutan Anadolu kadınıdır. Bu yalnız bir tarih değil, destandır. Bu tarihe yalan diyen bir insana ne dersiniz?.. Onun tarihi Osmanlı'yla bitmiştir. O, kendini cumhuriyetten ayırır. Yoktur onun cumhuriyeti. Asıl kendisi yalan söylemektedir. Ne Anadolu'nun tarih yazan son utkusunu ne cumhuriyeti ne de Türkleri kabul eder...

İşte Fethullah Gülen! Cumhuriyeti koruyacaklarına yemin eden başta Cumhurbaşkanı, tüm ilgililerin ve de yeni Başbakan Ecevit'in vicdanına sunulur.

Tarihine söven bir adamın milliyetçiliği mi olur ki? Onun milliyetçiliği millet sözcüğünün Arapçadaki karşılığıdır. 'Din'dir. İslam ümmetini günümüzdeki umarsızlığa sürüklediği tarihsel dinamiklerdir. O dinamikler medreselerdir, tekyelerdir.[137] İslam'ın özü değil tasavvufla karışık söylencelerin kurumlarıdır. Bu tür söylenceler, Gülen'in dilinde din olmuştur. Tasavvuf ermişlerinin söylencelerini anlatır. Öyle dervişler, öyle ermişler gelip geçmiştir ki:

"Ahmet Rufai'ler, Ahmet Bedevi'ler, Hasan Şazeli'ler, Abdülkadir Geylani'ler" gibi veliyyullah *(Tanrı'nın sevdiği kulları)* Tanrı'yla ilişkilerini özel kullarıyla sağlarlarmış! Evet, yanlış okumadınız. Onun övmekle bitiremediği ve özel telefonlarıyla Tanrı'ya nasıl erişileceğine ilişkin şu sözlerini okuyalım:

"Bu insanlar yeryüzünde dururken semanın ötesinde, mekân üstü Azrail'in, İsrafil'in azametli heykelini görüp mekân ötesi âlemlerde, kader kalemlerinin seslerine şahit oluyor ve sürekli hususi telefonlarıyla Allah'la münasebet içinde bulunuyorlar"mış.

---

[137] Türklerin tekke olarak bildikleri ve söyledikleri, Arapçada tekye olarak söylenip yazılır. Hoca asla tekke demez. Bir başka yerde de Arapçanın kapsamlı bir dil olduğunu belirtir. Nevval Hanım'la konuşurken de Türk dilinin dünya dili olmasını istediğini söyler. Hoca nerede doğrudur, nerede yanlıştır? Yanlışlar içinde doğruyu okurlarının ferasetine bırakıyorum.

Bu da elbet Hoca'nın tarihi dinamiklerinden biri olmalı değil mi?

Ve tarihi dinamikler yeniden yaşama geçirilince bakın neler olacakmış...

"...mektep ve medrese veridatını, birer çağlayan gibi büyük bir havuzda birleştirerek tasavvufu da İslam'ın ruhi hayatına sokacaklar." Medreseyle mektebin izdivacının ve tasavvufla el ele verişinin sonucu "yerinde Füsus'da Muhyiddin İbni Arabi gibi konuşacak, yerinde Mektubat'ta İmma Rabbani'yi aratmayacak bir ufuk açılması" gerçekleşecekmiş!

Hocaefendi'nin sözlerini nereden mi aktardım? Ufuk Turu adıyla yayımlanan ve bende 14'üncü baskısı bulunan, birçok yazar ve çizerimizin, dahası Başbakan Ecevit gibi laikliği kimseye bırakmayan siyasetçilerin övdükleri bir söyleşiden...

İşte çağdaş bilge, nasıl çağdaşlıksa!.. Ulusal bilinçten yoksunluğunu bırakın ulusallığa düşman bir çağdaş! Onun çağdaşlığı ancak emperyalizme teslimiyettir, güç karşısında boyun eğmektir. Neden mi? Günümüzde teslimiyet çağdaşlık sayılıyor ya!

Peki şu yakınma dolu söylem ne anlama gelir dersiniz?..

Cumhuriyet Türkiyesi'nde hicreti yaşamak

Gülen'e göre günümüzde kendisi ve cemaati hicreti yaşamaktadır! Üstadı da öyle yaşamıştı. Nedir hicreti yaşamak? Kendi ülkesinde gurbette olmaktır. Bilindiği gibi Hicret; Hz. Peygamber ve Ashab'ı'nın[138], Mekke'de müşriklerin saldırıları nedeniyle İslam'ı açıkça ve tam yaşayamamaları, dinsel alanda özgürlüklerinin tanınmaması sonucu gerçekleşen göç olayıdır. Hicret -*göç*- gerçekleşmiş, müminler Medine'de günlük yaşamlarını İslam dininin ilkelerine göre düzenlemeye ve yaşamaya başlamışlardır. Zamanla Medine Devleti kurulmuş, cihat dönemi başlamıştır. Gülen, bu konuyu "Tarihi hadiseler aynıyla değil misliyle cereyan eder. Hicret ve hicret sırasındaki olaylar, bir başka dönemde de misliyle cereyan edebilir.[139]" yorumuyla günümüze uyarlar. Şöyle sürdürür yorumunu:

[138] Ashab-eshab: "Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanan kimseler." Ferit Devellioğlu, agy. syf:232

[139] F.G. Prizma/1 syf: 37

"Mesela günümüz itibarıyla bizler, öteden beri hep böyle bir kulvarda yol alıyoruz. Hadisin ifadesiyle "Muhacir *-göçmen-* Allah'ın haram kıldıklarından kaçınandır, fehvasınca şahsi hayatımızı haramlardan içtinap ederek *(korunarak)* hep hicreti yaşıyoruz.[140]"

Demek istediği şudur: Cumhuriyet dönemi bu anlamda Mekke'deki İslam karşıtı saldırıların misliyle yinelenmesine sahne olmuştur. Öyle ki günümüzde de durum değişmemiştir. Bundan da öte, kimileri de mağara yaşamındadır. Mağara yaşamı da ne midir? Dinin gereklerini özgürce ve her alanda yaşayamamaktan doğan zulümdür, cumhuriyetin Müslümanlara zulmüdür. Cumhuriyet, onun düşünce ve eylem dünyasında, geçmişimizi ve tarihi dinamiklerimizi yenilik adına yok eden bir sarhoşun eseridir ve merduttur. *(reddedilmiştir)* karanlık bir dönemdir. 70 yıllık zulümdür. O döneme ilişkin bir başka değerlendirmesini şöyle okuyalım:

"Cihan harbinden sonra hemen herkes o güne kadar görüp bildiğimiz, bilip tanıdığımız din-diyanet, örf-adet her şeye nefret duymaya başladı ve yenilik vadediyor kuruntusuyla birtakım fantezi düşünce hemen herkesin alaka odağı haline geldi. Hemen hiç kimse bir tenkit, tetkik, muhakeme ve mukayeseye başvurmadan 'yeni' deyip kendini bir kısım fantezilerin içine salıyor ve elinde kâsesi meykeşler gibi, 'yeni dünya', 'yeni düşünce tarzı', 'yeni sistem', 'yeni toplum', 'yeni idare' diyor; durmadan tarihi dinamiklere, dine ve atalara saldırıyordu.[141]"

Bu nedenle, yukarıda da değindiğimiz gibi Hoca'ya göre Müslümanlar cumhuriyet döneminde yani cumhuriyetle birlikte hicreti yaşamaya başlamışlar, hicreti yaşıyorlar; kimileri de mağaradalar. Başkaları da kendilerini garip sayabilirler. Garip, gurbette yaşamaktır. Türkiye'yi, kendi yurdunu ve sistemini benimsemeyenler gurbet yaşamındadırlar. Hoca bunu şu sözlerle anlatıyor:

---

[140] F.G. Prizma/1 syf: 36-37

[141] "Gençler, yüreklerimizi güçlendiren ve sürdüren sizsiniz. Siz, almakta olduğunuz eğitim ve kültür ile insanlık niteliğinin, yurt sevgisinin, düşünce özgürlüğünün en değerli simgesi olacaksınız. Ey yükselen yeni nesil! Gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk; onu yüceltecek ve sürdürecek sizlersiniz." M. Kemal Atatürk

"Garip; yurdundan yuvasından uzak kalan, dostundan, ahbabından ayrı düşen değildir. O, yaşadığı dünya içinde, bulunduğu toplum itibarıyla halinden yolundan anlaşılmayan; yüksek idealleri, ötelere ait düşünceleri, başkaları uğruna şahsi zevklerinden fedakârlığı ve fevkalade himmet ve azmiyle, kendi toplumunun kanunlarıyla sık sık zıtlaşıp çatışan çevresi tarafından yadırganıp irdelenen ve her davranışıyla garipsenen insandır.[142]"

Hoca demek ki kendisini kimi zaman gurbette sayıyor, kimi zaman da hicrette... Nedir hicrette yaşamak?

Hedef cumhuriyettir

Der ki: "Hicret, Tanrı için yapılır, göçenin hiçbir beklentisi olmamalıdır. Bunun için hicret edeceklerin iç dizaynı önemlidir." Yani, yalnız Tanrı için, dinin yaşama geçirilmesi ve yüceltilmesi için hicret edilmelidir. Hoca, Prizma/1'in 36-38'inci sayfalarından aktardığımız bu özetten sonra, cemaatinin günümüzdeki hicret yaşamına bakın nasıl gönderme yapıyor... Önce mağara olayını çok kısa olarak özetleyelim. Hz. Peygamber ve Ashabı, müşriklerin artan ve doğrudan cana yönelen saldırıları karşısında Mekke'den ayrılmaya karar verirler. Medine'ye göçeceklerdir. Hz. Muhammed yakın arkadaşı Hz. Ebubekir'le Mekke'den gizlice ayrılır. Ayrılışını gizlemek için yatağına yeğeni Hz. Ali'yi yatırır. Her hareketi sürekli gözlem altında olduğu için kentten ayrıldığını öğrenen müşrikler onu izlerler. Peygamberimiz izini kaybettirmek için Hz. Ebubekir'le bir mağaraya sığınır. Böylece izlenmekten ve yakın tehlikeden kurtulurlar. Ve sonra Medine'ye ulaşırlar. İslam'da birçok yönden önemli sayılan mağara olayı budur.

Hoca işte bu tarih olayıyla Nur cemaatinin yaşamını eleştiriyor. Böylece kendi misyonları için tarihsel dayanak yaratıyor. Demek istiyor ki: "Peygamber nasıl çeşitli güçlüklere katlanmışsa bu evrensel dava için, bizler de benzer olayla karşısında, onun ve Tanrı'nın rızasını kazanmak için katlanacağız. Çünkü gelecek bizimdir, onu bizler kuracağız."

Şimdi Hoca'nın misliyle yaşanır dediği bu olayı, günümüze taşımaktaki amacını sorgulayalım: Böylece cumhuriyete olan düşmanlığının nasıl

[142]) F.G. FF/2 syf: 239-240

sistemleştirildiğini, her olayı cumhuriyete karşı günü geldiğinde kullanılabilecek bir saldırı gerekçesi olarak değerlendirdiğini görelim. Bakın ne diyor:

"Bugün de Allah bizlere yeni bir hicret yaşatıyor... Bunu yaşayanlar amellerinin boşa gitmesini istemiyorlarsa iç âlemlerini iyi ayarlamaya bakmalılar... Evet, daha önce kaybettiğimiz gibi misliyle cereyan eden hicret hadisesinde aynen o zamanki dönemi fert ve cemaat bazında bugün de yaşıyoruz.[143]"

Hocaefendi şunu demek istiyor: Müslümanlar, tıpkı İslam'ın Mekke döneminde olduğu gibi dinlerini yaşayamıyorlar, bu nedenle zulüm altındalar! Bu doğru bir saptama mı dersiniz? Çünkü ne günümüzde ne de cumhuriyetin ilk yıllarında Müslümanların bireysel ya da tarikat dışı olmak koşuluyla cemaat olarak ibadetlerini yapmış olmaları yasaklanmış değildir. Yasaklanan, dinin koşulu olan zorunlu ibadetler ya da mevlid gibi bid'at da*(Din yaşamına sonradan girmiş zararsız ögeler de)* olsa sosyal yönlü törenler dışındaki eylemlerdir. Özellikle tekke ve zaviyelerdeki törenler yasaklanmıştır. Bir de dinin kamusal alandaki etkinliği kaldırılmıştır. Ama Hoca, günlük ibadetleri yeterli bulmaz. İslam'ın yaşamın ve sistemin tüm dinamiklerinde etkin olmasını ister. O nedenle de hicrette sayar kendini. Okuyalım şu satırları, neler istediğini öğrenelim:

"Bir mümin için günlük ibadetin, namaz ve orucun, haccın, zekâtın, kelime-i şahadetin yerine getirilmesi ve kurban kesmesi İslam'ın dört dörtlük yaşanması değildir. Belki dun *(en aşağı)* bir himmet olarak kabul edilebilir. Ama gerçek mümin bunlarla yetinemez, yetinmemelidir." Ya ne yapmalıdır, yanıt Hoca'dan:

"Çünkü hayatını Muhammed'i bir anlayış içinde geçirmek isteyenler için bunlar asla yeterli sayılamaz. Bu nedenle, dun himmeti yeterli bulmamak asıldır. Bunlar, yani yeterli bulmayanlar için hizmette sınır yoktur. Onlar yeryüzünü ışığı boğsalar da yeterli saymazlar himmetlerini... Böyleleri her sene hemen her beldede bir sürü okul, bir sürü de üniversite açsalar ve evlerinin (ışık evler) sayısını da 10 katına çıkarsalar yine de daha yok mu derler..."

Peki, neden yaparlar bunu? Çağdaş bir eğitim için mi, çağın ötesine geçmek için mi? Gülen, bu nedenin yanıtını da veriyor, hem de aynı yerde:

[143] F.G. Prizma/1 syf: 38

"İhtimal bir daha yeryüzünün bozulmaması ve ifsad edilmemesi *(cumhuriyetin yaptığı gibi kötülük içine düşürülmemesi/ED)* için, şerir ruhların *(kötü ruhların/ED)* önünü alma yollarını araştırırlar. Yani ervah-ı habiseye *(şeytani düşüncelilerde/ED)* karşı sürekli tahşidat *(yığınak, askerlerin savaş için yaptıkları gibi yığınak/ED)* yaparlar.[144]"

Bu sözlerin bir kışkırtma olmadığı söylenebilir mi? Kime karşıdır bu yığınak, kimler hedefe alınıyor dersiniz?

Hoca'ya göre İslam, onun ve üstadının çizdiği coğrafyada ve özde yaşanmalıdır. Böyle yaşanmayan İslam eksiktir. Cumhuriyet, İslam'ın bu anlayışla yaşanmasını dışlamıştır. Din, cumhuriyetin koyduğu kurallarla yaşanmaz. Hocaefendi'nin yakın geçmişin mağara yaşamından aktardığı şu kesite bakalım:

"Dün, *-bugün bu işin hızı kesilir gibi gözükse de-* Müslümanlık düşünceleriyle açığa çıkan hiç kimseyi iflah etmiyorlardı. *(Tümce bozuk ama kusur benim değil. Hoca, cumhuriyet yönetiminin, yaşamın her anını, her yerde İslam'a göre düzenlemek isteyenlerin sistemle başının derde girdiğini, bu gibilerin iflah olmadıklarını söylüyor/ED)* ve gözünün yaşına bakmadan bir şaki *(haydut)* gibi seçenlerce kovalayabiliyorlardı. *(Hoca, üstadı çağın dâhisi diye andığı Bediüzzaman'ı işaret ediyor/ED)* Onlara *(Bediüzzaman ve bağlılarına)* milleti, ülkesi, dini için düşündüklerini söyleme imkân ve fırsatı bile verilmeden ademe *(yokluğa)* mahkûm ediyorlardı. İşte bunlar da farklı bir buudda mağara dönemi yaşantısının tezahürleridir.[145]"

Bu nitelemeyle cumhuriyete yönelik bir saldırının alt yapısı hazırlanmak istenmiyor mu? Hoca'ya göre bu gidişin sonu yoktur, nasıl Peygamber döneminde hicretin sonu İslam'ın yücelişi olmuşsa bugün de öyle bir gerçeğin tohumları çimlenmektedir. Onlar, *-yani Gülen ve cemaati-* vadedilmiş bir ümit peşindeler. Gelecekte kurmayı hedefledikleri sistemin devinim ve güven dinamikleri olacaklar. Çünkü onlar da bu gelecek için yetiştiriliyorlar. Oysa "Sahabe-i Kiramın hiçbirine "Sizin o büyük fedakârlıklarla gerçekleştireceğiniz hicrete, şöyle şöyle şeyler tereddüp edecek *(size şu görevler düşecek)* yani, bir on yıl sonra cihanla hesaplaşacaksınız, şu kadar alana yayılacaksınız; vali, hakim

[144] F.G. Prizma/1 syf: 27-28
[145] F.G. Prizma/1 syf: 38

ve idareci olacaksınız…" gibi şeyler hiç bahsedilmemiş, onlara sadece hedef gösterilmiş ve 'Medine'ye hicret edin.' emri verilmiş.[146]" onlar da hicret etmişler!

Bu söylemden çıkan bir başka sonuç daha var. Hoca, gelecekte kurulacak sistem için yetiştirdiği altın nesle sesleniyor. Geçmişte Ashab'a sizler şu şu görevlere verileceksiniz denilmemiş. "Onlar her şeye rağmen hicret etmişler.[147]" "Oysa sizler, gelecekte sizlerin neleri beklediğini biliyorsunuz." diyor, onları heveslendiriyor. Şu uyarıyı da yineliyor: "Unutulmamalı ki başarı bir iç dizaynın iyi ayarlanması ve Allah ile irtibatın kavi *(ilişkinin güçlü)* olmasına bağlıdır."

Hoca'nın, ülkemizde Müslümanlık düşüncesini öne çıkaranların zulüm gördüğüne ilişkin söylemlerinin gerçeğe uygun olmadığı bellidir. Bu sözlerin gerçeği yansıtmadığını herkes bilir. Yalanın bu denli utanma duygusundan arınmış olarak söylenmesi karşısında insan şaşırıyor. Ve bu sözleri söyleyenin bu denli bir hayınlık içinde olduğunu anlamakta güçlük çekiyor. Ama eğer kişi ya da cemaat olarak herhangi bir topluluk kamu yaşamının tam anlamıyla din kurallarına uygun düzenlenmesini hedefler ve bu amaçla örgütlenirse cumhuriyetin yasalarıyla başı derde girer. Hocaefendi'nin gerçek amacı da ne yazık ki bu kapsamdadır ve cumhuriyetin yasalarıyla başı derttedir.

Hicreti yaşarken geleceğe hazırlanmak

Hoca konuyu bir başka boyuta taşıyacağını söyleyerek geleceğin kuruluşunda görev alacakların, iç dizaynını kurgularken kurnazlığın yeni bir örneğini veriyor. Bakın nasıl:

"Her şeyden evvel bu millet, bu ülkeye, bu devlete hizmet vermek isteyenler çok uzun vadeli planlar yapmalılar ve gelecekte, kendilerine tereddüp edecek *(düşecek-verilecek/ED)* ağır mükellefiyet ve sorumlulukları göğüslemek için şimdiden hazırlıklı olmalılar.[148]"

[146] F.G. Prizma/1 aynı yerde.
[147] F.G. Prizma/1 aynı yerde.
[148] F.G. Prizma/1 aynı yerde, syf: 38-39

Buradaki kurnazlığa dikkat edilmelidir. Yukarıdan beri söyledikleriyle şu sözler çelişmiyor mu? Burada, "bu millete, bu ülkeye, bu devlete hizmet vermek isteyenler" söylemi önce takiye gibi algılanabilir. İlk bakışta çelişkili gibi de görünebilir. Ama gerçekte anlamı bunun ötesinde bir şeydir. Unutmayalım Hoca, cemaatinin bu toplum içinde hicret ve mağara dönemi yaşadığından söz ediyor. "Biz" diyor. Biz derken cemaati dışındakileri dışlamıyor mu? Dahası bu söylem, yapılmasını istediği "uzun erimli planlar ve kendilerine düşecek yükümlülükler ve sorumlulukların" yetkililerce sorgulanmasına karşı önlem değil midir? Çünkü bu gibi konuları devlet planlar. Ya da büyük holdingler, kendi çıkarları açısından ilgilenenlerin ve devletin dikkatini çekecek çalışmalar yapar. Devlet kendi okullarında, saptadığı hedefler için yetişecek gençleri hazırlar. Peki, kendisi ve cemaatini cumhuriyet ve onun kadrolarından "biz" diye ayıran Hoca, bu kadar ağır yükümlülükler ve sorumluluklar alacak kuşakları niçin yetiştiriyor dersiniz? Eğer bu söylem burada kalsa onu izleyen aşağıya aktaracağım tümce olmasaydı, "olabilir" derdim. Ama Gülen bu tümceden sonra, sözünü ettiği yükümlülük ve sorumluluğun neye ve niçin olduğunu açıklıyor.

Kaldı ki Hoca, demokrasiyi hiç mi hiç benimsemiyor, "O bizim işimiz değil." diyor. Şimdi sormaz mısınız: "Bu adam ne yapmak istiyor?" diye. Burada, planın kimler ve ne için yapıldığını söylerken kendini ele veriyor.

Hem böyle bir planı millet ve devlet için yaptığını söyleyeceksin hem de bu sözlerin sahibi olacaksın. İçinde yaşadığın toplumu, insanlarını ve yönetimini aşağıdaki nitelemelerle kötüleyeceksin, sonra da "devlet için, millet için" sanki senin işinmiş gibi projeler üretmekten söz edeceksin. Bunun sosyal paylaşımımızda ve dilimizdeki nitelemesini atlıyorum. Kendisinin dediği gibi, okuyucunun ferasetine bırakıyorum. Şimdi "uzun vadeli planların" ne olduğunu, neyi ve ne zamanı hedeflendiğini belgeleyen satırları okuyup yeniden düşünelim:

"Bu ülkede, dinine hizmet eden kimselere düşmanlık yapan, düşmanlık yapmanın da ötesinde, onların hayatlarına hacr koyan *(inançlarını istedikleri gibi yaşamalarına izin vermeyen/ED)* ve onları tesirsiz hale getirmek isteyen Allah ve Peygamber düşmanlarına, dine ait hakikatleri götürmek için sürekli proje üretmeliler... Bunlar ileriye dönük düşünülen şeylerin alt yapılarıdır ve bu

yönüyle bu zatlar olabildiğince aktif sayılırlar... Evet, biz yaşadığımız zaman dilimi itibarıyla bu vazifeleri yapmakla mükellefiz.[149]"

Bu paragraftaki düşmanca düşüncenin, onun da ötesinde saldırının, içinde yaşadığı toplumun bir kesimini din, Allah ve Peygamber düşmanı olarak nitelemenin sonuçları düşünebiliyor musunuz? Bunun topluma derin düşmanlık tohumları ekmek olduğunu, Fethullah Gülen'in bilmediği, düşünemediği kabul edilebilir mi? Şu halde soralım: Hoca ne yapmak istiyor? Kimlerdir şu "dinine hizmet eden kişilere düşmanlık eden"? Evet, kimlerdir cemaate hedef olarak gösterilenler?

Bu metnin asıl hedefi, Allah ve Peygamber düşmanı saydığı kişilerin hedef olarak seçilmesidir. Üretilecek projeler çeşitli amaçlar içindir. Örneğin, inananlar ve onlara inançlarını kendi deyimiyle tam olarak yapmalarına izin vermeyenler için bir cephe projesi olabilir. Böyle bir değerlendirme her şeyden önce bölücülüğün ötesinde, toplumsal bir iç savaşın ön hazırlıkları olamaz mı?

Görülüyor ki burada bir halk deyimiyle nitelersek Hoca'nın hinliğine tanık oluyoruz. "Peygamber ve Allah ve düşmanlarına gerçekleri götürmek için projeler üretmek..." sözünü ettiği gerçekler "bu yolda giderseniz yok olursunuz" anlamında bir çalışma olabileceği gibi, önce tebliğ yöntemi gereği, hoşgörü gösterileri de olabilir. Hani şu hoşgörü ödülleri, şu diyalog çağrıları, iftar yemekleri var ya, onlar gibi uyarı anlamında gösteriler... Hoca bu tür oyunları ustalara taş çıkarırcasına sahneler. Hani herkes şaşırmıştı, ateistinden serbest yaşamış seçen mankenlere değin, toplumun geniş kesimini içeren kişilerin çağrıldığı ilk iftarı verildiğinde. Kimisi iftara neden çağrıldığını anlayamamıştı. Basında *-özellikle Refah'ı destekleyen basından-* epey eleştiri de aldı. İftarla ilgisi olmayanlar neden çağrılmıştı? Nedeni işte yukarıdaki satırlarda gizli. O projelerden biriymiş, bir alt yapı oluşturma çabasından örnekmiş! Bunları demokrasinin nimetlerinden yararlanarak yapmak nasıl şeydir dersiniz? Hem demokrasiye sırt çevireceksiniz hem de nimetlerinden yararlanacaksınız. Ne demektir bu? Hoca'ya ikiyüzlü de diyemezsiniz ki!

[149] F.G. Prizma/1 aynı yerde, syf: 39

Demokrasiyi sıçrama tahtası olarak kullanmak

Önce şu tümceyi dikkatle okuyalım: "Evet, biz yaşadığımız zaman dilimi itibarıyla bu vazifeleri *(yani cemaatin düşlediği sistemin alt yapı hizmetlerini/ED)* yapmakla yükümlüyüz." Yani Hoca, bu çalışmaları sistemden yararlanarak yapacak ve sonra… Sonra mı? Takiyenin sonrası belli, kendi düşlediği sistemin yollarını açacak… Okumayı sürdürelim mi?

"Demokratik sistemin nimetlerinden istifade ederek üzerimize düşen, üzerimize düştüğü halde yıllarca ihmal edilmiş bulunan bu vazifeleri yerine getirmek mecburiyetindeyiz… Sistem değişikliği bizi ilgilendirmez… Kaldı ki sistem değişikliği o kadar büyütülecek bir husus değil. Ülkemizde dün cumhuriyeti değişmez umdeler *(ilkeler)* tabu halinde gören niceleri şimdi 'ikinci cumhuriyet' diyorlar, 'yeni demokrasi' diyorlar. Öyleyse o nesil, kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine ve inançlarına göre bu sistemi atar, yerine başka sistem getirirler.[150]"

Bu satırları da Gülen'in gizli amacının kanıtları olarak yazalım bir kenara!

Fethullah Gülen, bu paragrafı şu sözlerle bitiriyor: "Hem bu mesele niye bizi bu denli ilgilendiriyor ki?" Bu sorunun yanıtını birazdan öğreneceğiz. Şimdi, burada "kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine ve inançlarına göre düzen kuracak o nesil" sözlerinin altını çizelim. Çizelim ki Hoca'nın "derin misyonu"nu projektör altına almaya başlayalım.

Şu ikinci cumhuriyetçilerin, şu din devleti peşinde koşanların, şu bunların Batı destekçilerinin ve Özal'ın, neden cumhuriyete karşı demokrasiyi savunduklarının aydınlandığını görüyoruz sanıyorum. Demokrasiyi atlama tahtası olarak algılamanın bu kadar açık anlatımı olabilir. Yeter ki dilinin altındaki baklayı çıkarmayı bilelim.

Bakın ne diyor: "Hem bu mesele niye bizi bu denli alakadar ediyor ki?" Bu sözler onun demokrasiyi bir atlama tahtası olarak algıladığının göstergesi değil midir?

[150] F.G. Prizma/1 aynı yerde, syf: 39

Hoca zaten demokrasi gibi bir derdi olmadığını söyler durur. Bu konuyla ilgili bir kanıtımız daha var. Bir başka yerde der ki:

"Demokrasiyle uğraşmaya gelince; daha önce de çeşitli vesilelerle ifade ettim: Bırakalım böyle şeyleri, bunlar bize ait meseleler değil! Bu bir vetiredir-süreçtir. Ve bu vetirenin sonu ise, bugünkü insanlar olarak bizleri çok fazla ilgilendirmez.[151]" Gülen, o, geleceğe hazırladığı cemaatinin, altın neslin ve ışık süvarilerinin yaptığı, yapacağı projelere göre kurulacak sistemi düşünüyor. Ne diyordu:

"Öyleyse o nesil, kendi düşünce dünyalarına, kanaatlerine, tecrübelerine, inançlarına göre bir sistemi atar, yerine başka sistem getirirler." Buradaki şu sözün altını çizelim: "...bu sistemi atar, yerine başka sistem getirirler.[152]"

Cumhuriyet onun dilinde atılacak bir sistemdir. Yerine kurulacak sistem ise bunca çileleri, Tanrı'nın yardımıyla ve sabırla göğüslemenin sonunda, cemaatin inanç, kanaat ve deneylerine göre dünya ile hesaplaşacak, İlay-ı Kelimetullah için dünya düzenini yeniden kuracak sistemdir. Hoca bu sistemin yapılanması için çalışmaktadır.

Nevval Sevindi'nin New York söyleşisindeki cumhuriyet çocuğu, Atatürk'ün yapmak istediği sentezi gerçekleştireceklerden biri, cumhuriyet düşmanı olarak çıkıyor karşımıza. İnsan sormadan edemiyor:

Bu nasıl bir cumhuriyet çocuğu?

Bu soruyu yanıtlamayı sonraya bırakalım ve önce Gülen'le yapılan bir söyleşiyi çözümleyelim. Hoca'nın bir başka yüzüyle karşılaşacağız. Söyleşi şöyle sunuluyor:

"Hocaefendi dört saati aşan söyleşimizde ilginç 'ilk'lerin altını çiziyor, irticadan laikliğe, cezaevi günlerinden 12 Eylül'e, kadın eli sıkmamaktan kravat takmamaya, dinde rönesanstan hoşgörüye ve yoksul günlerine kadar her konuya değiniyor. Konumuz mu? Tabii ki kendisine yöneltilen irtica suçlamaları..."

---

[151] F.G. Fasıldan Fasıla/2, Nil Yayınları, 1995, 2. Baskı syf: 153

[152] F.G. Prizma/1 syf: 39

Hoca, "İrtica tehdidi oluşturduğunuz iddiaları var" sorusunu yanıtlarken, orduya olan saygısından, Bulgarlara karşı Edirne'de savaşan Şükrü Paşa'nın öz be öz torunu olduğundan söz açıyor ve sözü, kimi konularda ordunun bilinen duyarlılığına getirerek birilerinin manipülasyonuna askerin tahrik edildiğini söylüyor. Umutsuz değil, "Gün gelecek yanlış anlayışlar son bulacaktır." diyor.

"Sizce Türkiye'de irtica var mı?" sorusunun yanıtı da soru kadar ilginç: Gülen, "Osmanlı döneminde de vardı." diye başlıyor ama "Cumhuriyet dönemi irtica ile yaka paça olmuştur. Bugün de vardır fakat o kadar büyütülmemeli..." diyerek küçümseyen bir biçemle ele alır görüntüsü veriyor; aldırmazdan geliyor... Konuları bilinen yöntemiyle savuşturmaya çalışıyor...

Fethullah Gülen 05 Nisan 1998 tarihli Milliyet'te yayımlanan bu söyleşisinde çok büyük laflar da etmiş! Örneğin, yurt dışındaki okullarla ilgili "Dışarıdaki okullar dış kaynaktan mı yararlanıyor?" sorusuna verdiği yanıtı okuyalım:

"Bulunduğu ülkenin desteği oluyor. Binayı veriyor, restore ediyor, masraflara katılıyorlar. Siz de onu öğrencinin verdiğiyle karıştırıp masrafları çıkarıyorsunuz. Bazıları kendi yağıyla kavrulur hale geldi." Oysa bu, sorunun tam yanıtı değil! İnsan daha başka ve inandırıcı yanıt bekliyor.

Bir kez, bu konuyla ilgili olarak başka zamanlarda sorulan sorulara verdiği yanıtlardan farklı. Ama Hoca yine inandırıcı olmak yerine saptırıcı bir biçemle ele alıyor konuyu. Hemen bir başka ve soruyla ilgisi olmayan alana taşıyor söylemi. Konuya egemen olmayan birisi, şimdi nereden çıktı bu söylem diyecektir. Okuyalım:

"Ben el insaf diyerek bir şey söyleyeceğim; eğer *(yurt dışındaki/ED)* o okullarda cumhuriyete, Atatürkçülüğe, inkılaplara ters bir cümle gösterebilirlerse, ben açılması istikametinde tavsiyelerimi geri çekip elinizi ayağınızı öpeceğim, o şer yuvalarını kapatacağım" diyor.

Hoca'nın şu sözlerinin altını çizelim: "...o okullarda cumhuriyete, Atatürkçülüğe, inkılaplara ters bir cümle gösterebilirlerse..."

Bir kez şurası gerçek ki o okullarda elbet cumhuriyete karşı, Atatürkçülüğe, devrimciliğe karşı bir devinim, bir söylem yoktur. Ama bu demek değildir ki oralardaki ışık evlerde, cumhuriyet ve Atatürk düşmanlığı yapılmaz. Peki, o ülkelerden bir örnekle, Nurculuk girişiminin ilk açılan okullarla birlikte

başladığına ilişkin kanıta ne buyrulur? Bu konuda Türkiye'nin Özbekistan Büyükelçisi'nin yerinde saptamaları, İngiliz Elçiliğinin girişimleri sonucu Nur talebeleri adlı kişilerin Özbekistan'dan çıkarıldığına, Zaman gazetesinin kapatıldığına, Gülen okullarının kapatılma girişiminin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in çabalarıyla önerildiğine, Nurculuğun az da olsa yayılmasının sürdürüldüğüne ilişkin resmi saptamalara ne demeli? Hele bunlar ayrıca Hoca'nın öğrencilerinden Hakan Yavuz'un yerinde saptamalarıysa[153] ilginç olma dışında kanıt sayılmaz mı? Yavuz'un şu saptamasını nasıl yorumlamalı dersiniz: "Hocaefendi'nin cemaatinin okulları aleyhindeki en kötü propaganda, oradaki bir kısım Milli Eğitim camiası tarafından laiklik adına yapılmaktadır." Bu noktaya dikkat edelim. Hakan Yavuz, Cemaatin oradaki görevlilerin laikliğe aykırı işler çevirmesinin önlenmesinden yakınıyor.

Hoca'nın saptırma çabaları boşa çıkıyor. Saptırma, Hoca'nın zeka pırıltılarının kurnazlıkla çakıştığı alana taşır konuyu. Mümaşat *(uysal görünme, göz yumma)* ya da telattuf *(hoşgörülü olma)* ustalığını sergilediği bir ortamda mıyız bilemiyorum. Ama sık sık başvurduğu saptırma ustalığının yeni bir örneğine tanık oluyoruz.

Görülüyor ki yurt içindeki okullarla ilgili savların gerçek olmadığını kanıtlamadığı gibi, yurt dışındaki çalışmalarla ilgili kuşkuları da gidermiyor. Kaldı ki soru "değirmenin suyu"yla ilgiliydi ama o bu konuyu açmadan geçiştiriyor ve başka bir konuya geçiyor. Bu bir... İkincisi de şu: Cumhuriyet çocuğunun,

---

[153] F. Gülen'in öğrencilerinden ve ABD Wisconsin Üniversitesinden Prof. sanı almış M. Hakan Yavuz, Türkiye Günlüğü dergisinin 33'üncü sayısında, F. Gülen'in Özbekistan'a ihraç ettiği Nurculuk konusunda şu ayrıntılı bilgiyi veriyor: "Özbekistan'da 21 özel lise kurulmuştur. Bu okullar açıldıkları yıllarda Külliyatı dağıtmışlar. Fakat daha sonra Türk Elçisi'nin hazırladığı bir rapor ve İngiliz Elçiliğinin Özbekleri uyarması sonucu Nur talebelerinin çoğu 1994'te sınır dışı edilmiş ve Zaman gazetesi kapatılmıştır. Okulların kapatılması ise, Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in gayretiyle önlendi... Nur talebelerinin sınır dışı edilmesinde, Türk Elçiliğinin olumsuz raporu son derece önemli rol oynamış. Hâlihazırda Fethullah Gülen Hocaefendi'nin cemaatinin okulları aleyhindeki en kötü propaganda oradaki bir kısım Milli Eğitim camiası tarafından laiklik adına yapılmaktadır. Fethullah Gülen Hoca ile Tansu Çiller arasındaki görüşmeler bu okullardaki faaliyetleri durdurmadıysa da azalttı. Artık Türk Elçiliği mensupları daha dikkatli konuşmaya başladılar. Fethullah Hoca'nın okulları ortak bir şuur veriyor ve mümkün olduğu kadar farklılıktan değil ortak yönler vurgulanıyor..." adı geçen dergi, syf: 162-164'ten aktarılmıştır.

ulusumuzun var oluş, yeniden dirilişi ve ulusal iradeye dayalı kuruluşuyla ilgili dünyaca kabul edilen tarihini yok saymasının nasıl özümsenebildiği. Adamın tartışmayı başka alana taşıyarak kendini savunmaya kalkışması, aklın zorlanması karşıdakini anlayışsız saymak değil midir? Eğer böylesine önemli ve ciddi bir konuda saptırmaya gidiliyorsa, bu konuda söyleyeceği sözlere gösterilecek tepkiden çekiniyor demektir.

Görülüyor ki Hocaefendi, devrim cumhuriyetini ve gelişmeleri kabul etmek bir yana, o dönemi kendi söylem biçemiyle her fırsatta karalar ve en ağır sövgülerle anar... Mustafa Kemal'i çok zorda kalmadan ağzına bile almaz. Ama Nevval Sevindi'ye göre, "O bir cumhuriyet çocuğu"dur![154] Cumhuriyeti reddeden bir cumhuriyet çocuğu! Neden mi?

Bu sorunun yanıtı için "cumhuriyet çocuğu"nun cumhuriyete nasıl baktığının bir başka belgesini görelim:

"Bu karanlık dönemde mantık, bütün gücüyle bir aldatma ve demagoji vasıtası; bilim, 'dediğim dedik' saplantısıyla tezyifkar bir müstebit *(alaycı bir despot/ED)*; kuvvet her şeyi hakimiyeti altına alma ve her şeye hükmetme azgınlığı içinde... Ve bütün bunlara mukabil halkın vicdanı ise, akla-hayale gelmedik baskılar altında inim inimdi... Bu dönemde din hissi, birilerince, başı sıkışan kimselerin kullanabileceği büyülü bir kredi kartı kabul ediliyor, buna karşılık hakiki dindarlık ise dünyada yeri olmayan bir muamma gibi gösterilmek isteniyordu. Daha garibi de bütün bunlar çağdaşlık hezeyanları içinde ve millete, milli değerlere rağmen yapılıyordu.[155]"

Cumhuriyet çocuğu (!) Fethullah Gülen cumhuriyetin devrim yıllarını, dahası 1950'ye dek geçen yıllarını işte böyle niteliyor. Örnekleri sürdürelim:

"...bu karanlık dönem, gelecekte hep tedai ettirdiği *(anımsattığı/ED)* ürpertilerle hatırlanacak ve tarihimizin kara günleri olarak anılacaktır... Olması gerekli olan şeylere hasret, olmaması lazım gelen çarpık düşünce, çarpık anlayış ve çarpık davranışların ağında inleyip durduğumuz tarihin bu kapkara günleri...[156]"

---

[154] N.S. agy.
[155] F.G., Ç ve N / 6 syf: 56
[156] F.G. agy, syf: 56-57

Gülen'in nitelemeleriyle "çağdaşlık hezeyanları içinde", "akla hayale gelmeyen baskılar altında halkın inim inim inlediği" ... "bu karanlık dönem" cumhuriyetin ilk yıllarıdır. Bu konuya ileride başka belgelerle de değineceğiz.

Görülüyor ki Gülen'in tarih atlasında 1919-1950 arası "çağdaşlık hezeyanları içinde geçen karanlık bir dönemdir". Okuyun yazılarını, çok zorlandığında söz eder bağımsızlık kavgamızdan. Atatürk için, çok zorlandığı TRT/1'deki bir söyleşide[157] sunucu Reha Muhtar'ın ısrarlı soruları karşısında, ıkına sıkına "Bir büyük askerdir." diyebilmişti. Muhtar, bu yanıtı yeterli bulmamış olacak ki ellerini açtı ve beklediği yanıt gelmeyince "Bu kadar mı?" diye sordu. Gülen elimden gelen budur anlamında bir tavırla, ellerini iki yana açtı, boynunu bükerek sustu...

Bugün kimilerinin değiştiğini, sisteme sahip çıktığını söylediği, kimilerinin uzlaşma adına elinden ödüller aldığı Fethullah Hocaefendi'nin Atatürk'e ve cumhuriyetimize bakışının bir başka fotoğrafı işte budur. Çünkü Hoca bir cumhuriyet düşmanı ve çağdaşlık karşıtıdır... Şimdi sormak gerekir, uzlaşmacılar acaba Hocaefendi'yle hangi ortak değerlerde uzlaştılar? Hocaefendi diye önünde eğildikleri kişiliğin Atatürk cumhuriyetine asla dost gözüyle bakmadığını bilmezler mi? Örneğin, Cumhurbaşkanı, DSP Başkanı Ecevit! Evet, bilmezler mi ki Fethullah Hoca yola gelmez, kendi deyimiyle iflah olmaz bir Atatürk ve cumhuriyet düşmanıdır? Böyle bir kişinin elinden alınan ödül, bu düşmanlığı onaylamak demek değil midir? Çünkü "... teşri-i meşrua"ya dayalı olmayan cumhuriyet meşru değildir. Onun cumhuriyeti, "... teşri-i meşrua"ya *(Peygamber'in koyduğu şer'i kurallara/ED)* dayalı olmalıdır... Onun cumhuriyetinin dinamikleri de "milli ve manevi değerlere, İslam'ın zamanları ve mekânları aşan prensiplerine ve Kur'an'ın her gün daha gençleşen ölümsüz düsturlarına[158]" bağlı olmalıdır.

Fethullah Gülen, bir düzenin alt yapısını oluşturma çabasındadır. Demokratik sistemin olanaklarından yararlanarak amacına giden yolları açmak, açık yolları genişletmek istediğini söylüyor. Bunun için toplumun her kesimiyle sıcak ilişkiler kurulacaktır. Bu ilişkilerde kendisi, çağdaş bir bilge, ulusal değerlerin koruyucusu, demokrasiye aşık din adamı olarak tanıtılacak; yollar böylece

---

[157] 5 Temmuz 1995 gecesi canlı yayımlanan Reha Muhtar'ı n sunduğu TRT-1 Ateş Hattı programı

[158] F.G. agy, syf: 43-44

açılacaktır. Bu nedenle de siyasilere oy vaadinde bulunur. Siyasiler artık onun koruyucusudurlar. Örnek mi?

Tarikatlar ve Ecevit

Bu çalışmanın son aşamasında, 1999 seçimleri sırasında DSP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit'in, DSP milletvekili adayı olarak gösterdiği bir kişinin, tarikat bağlantısı olduğuna ilişkin savlar üzerine söylediklerini düşünmek ve nereden nereye demek istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı olmanın ötesinde, cumhuriyeti kuran partinin *(CHP'nin)* Genel Başkanlığı'nı yapmış Bülent Ecevit'in şu sözleri ne anlama gelir dersiniz?

8 Nisan 1999 tarihli Milliyet gazetesindeki habere göre, Başbakan ve DSP Genel Başkanı Ecevit bu konuyla ilgili soruyu yanıtlarken: "Ben inançlara saygılı birisi olarak kimseye tarikatını sormam, bunu ayıp sayarım." diyor. Bu sözlerden önce de "laiklikten en küçük ödün vermeyen bir parti" olduklarının altını çizen Ecevit'in çelişkiler içeren sözlerinin laikliğe aykırı olmanın ötesinde, laiklikten ödün vermenin ta kendisi olduğunu mu söyleyelim? Ya da 30 Ocak 1925 tarih ve 672 sayılı yasanın yasakladığı tarikatları meşrulaştırdığını mı? Dahası işlenen bir suçu kararttığını mı?

Hadi, 672 sayılı yasanın ilgili maddesini okuyalım ve değerlendirmeyi birlikte yapalım.

Anılan yasanın 1'inci maddesi, ikinci fıkrasına göre: "...tarikatlar, bunlarla ilgili şeyhlik, babalık, vb. unvanlar-sanlar ve bu sanlarla ilişkili hizmet görmek yasaklanmıştır." Yani, tarikatlar yasaktır, bu bağlamda da kimse bir tarikat bağlısı olamaz, tarikata ilişkin hizmet göremez. Başbakan'ın bu konudaki açıklamasında; tarikatlar yasaktır, kimse bir tarikat bağlısı olamaz, bu nedenle böyle bir kişinin de partimizle ilişkisi kurulamaz demesi gerekmez miydi? Oysa Ecevit, "Benim inançlara saygım var, kimsenin tarikatını sormam." diyerek tarikatlara aralanan kapıyı daha çok açmış olmuyor mu? Bir başbakan da olsa kimse Cumhuriyet Devrimi'nin yasaklayarak kapattığı çağ dışı bir kurumun mensubu-bağlısı olmaya yasallık tanıyamaz. Bu açıkça suçtur.

Kaldı ki bu adayın Fethullah Gülen cemaatinden olduğu savına göre yapılacak bir inceleme, aday olarak seçilmesinin bile yasaya aykırı olduğunu ortaya çıkarırsa, bir anayasa ihlali dışında cumhuriyete karşı aymazlıktan

hainliğe giden yola girmek olmayacak mıdır? Bir de bu kişinin ışık evlerden feyz aldığı *(eğitildiği)* üzerinde durulmalıdır sanırım. Çünkü ışık evlerde yetişen bir kişinin cumhuriyete dost olması düşünülemez.

Bülent Ecevit'in Fethullah Gülen cemaatine bu açık desteğinin oya dönüşmesi, cumhuriyete karşı işlenmiş ağır suç ya da en azından bir manevi suç sayılmaz mı? Ecevit ve onun gibi şeyhin halkasına giren siyasiler, ettikleri yeminin tinsel sorumluluğunu düşünmezler mi?

Görülüyor ki Hocaefendi, hiç umulmadık yerde kök salmayı başarabilen bir "asr-ı cedid" yeniçağ bilgesidir!

Söyleşinin can damarı ya da Hocaefendi ve kadın

Bir güncel olaya bu kısa değerlendirmeden sonra, isterseniz, söyleşideki şu aşırı sav taşıyan satırları bir kez daha okuyalım; anlamsız söz sıralamasından başka bir şey olmadığını göreceğiz! "Demokrasiye, cumhuriyete, Atatürkçülüğe inkılaplara ters bir cümle gösterebilirlerse..." diyor Gülen. Ne demek bu! Bir daha bir daha okuyalım, anlamı bulunamaz bu sözlerin. Bu okullarda Türkiye Cumhuriyeti tarihi okutuluyorsa, o ülkelerle ilişkilerimizin bozulmaması içindir, Cumhuriyet ve Atatürk aleyhine bir tavır geliştirilemez. Hoca, bunu bildiği için rahatlıkla boş alanda at koşturuyor. Gülen'le bu söyleşiyi yapan gazeteci, Hakan Yavuz'un Türkiye Günlüğü'ndeki gözlemlerini okumuş olsaydı, şu bir başka soruyla açardı konuyu: O okullarda değil o ülkelerde, Risale-i Nur külliyatının, Kur'an'dan önce getirildiği, evlerde ve kimi öğrenciler arasında bu risalelerin okunduğunun, kendisine bağlı bir bilim adamı tarafından yazıldığına değinir ve sorardı: "Bu risaleler neden Kur'an'dan önce okutuluyor; bunlarda da Atatürk ve Cumhuriyet karşıtı görüş söz konusu yok mudur?"

Gazete bu söyleşiyi "Gülen'den hodri meydan" başlığıyla vermişti... Bir meydan okumaydı demek ki bu! Evet Gülen sırtını çok büyük güçlere, örneğin Atlantik ötesine dayadığı içindir ki cumhuriyete böylesine meydan okuyabiliyordu anlaşılan!

Gülen, 19 Nisan 1998 tarihli gazetelerde yer alan bir yakınmasında der ki:

"Benim laik düzen için tehlikeli olduğum iddiaları ortaya atılıyor. Ben haftanın 7 günü konuşma yapan, konferanslara katılan bir adamım. Bunların içinde irtica yanlısı veya cumhuriyetin temel ilkelerine aykırı tek bir cümle

bulsunlar, bir mağarada ben mahkûmiyete razıyım. Kurbanlık koyun gibi kellemi uzatmaya razıyım."

Bu sözlerinde de ötekilerde olduğu gibi, ne vaiz olarak verdiği vaazlarıma ne kitaplarıma bakılsın diyor. Hoca, bir söz ustası olarak, hedef saptırıyor. Oysa kitapları ve yazıları dikkatle ve çocukların yapboz oyununda olduğu gibi, parçalar arasındaki ilişkiler kurularak okunduğunda, tam bir cumhuriyet düşmanı olduğu saptanır. Elbet bir konferansta cumhuriyet karşıtı söz söylememeyi yeğler. Aslında o söz ustalığıyla söylemek istediklerini satır aralarına geçiştirir. Ama duygulu söylemleri arasında kaynar o söyledikleri.

Söyleşinin yanıtsız kalmış bir sorusu daha var: "Sizin de tokalaşmaya dönük hassasiyetiniz var; dini bir yasak mı bu?"

Hoca bu tür sorulara yanıt vermemek ustasıdır. Yine öyle olmuş. Soruyla yanıtının ilgisi yok, bakın nasıl?

Yanıt: "Bu tür meselelerin doğrudan kaynağı olabilir. *(Ne demekse, demiştik ya, Hoca kimi soruları bu tür yanıtlarla geçiştirir. Soruyu soran dirense bile o atlatmayı başarır./ED)* Dini birisi tarafından yorumu olabilir. Hiç kimse inat etmiyor bu konuda. *(Hoca burada, konuyu ustalıkla saptırıyor ve yokluk yıllarından kalma kravat takmama konusuna giriyor./ED)* ... Bugün kravat takarsam takiye derler. Tavrımı öyle bir İran mülahazası olarak görüyorlarsa, dünyada İranlılarla yıldızı barışmayan bir insan var, o da benim."

Evet, Hoca İran'daki İslam Devrimi'ne sıcak bakmaz ama bunun nedeni, İran'daki inanç sisteminin Şia kaynaklı[159] oluşudur. Eğer gazeteci önce İran'daki inanç sistemini bilse ve ona "İran'da kadının durumuyla Türkiye'deki durum benzer değil ki. Buna ne dersiniz?" dese ve bu konuda direnişini sürdürse, sonuç başka olurdu elbet. Hele, "Küçük Dünyam" adlı anılarındaki, Edirne'deki kiraladığı evin sokağıyla ilgili konuyu gündeme getirerek soruyu değişik bir biçemle yineleseydi, acaba ne derdi? Çünkü bu anılar demetinden öğreniyoruz ki Hoca kadını salt bir günah ögesi olarak görüyor. Küçük Dünyam adlı anılarında yer alan olay Hoca'nın, Edirne'deki ilk göreve atandıktan sonra çıkmaz bir sokakta tuttuğu ev ve sokaktaki sosyal yaşamla ilgilidir. Gülen evini sevmiştir ama!.. İşte bu amadan sonrası için Hoca'yı dinleyelim:

[159] **Şia kaynaklı:** İslam'ın ehli sünnet dışındaki inançsal yorumuna dayalı.

"Ev çıkmaz sokaktaydı, bilhassa yaz günlerinde mahallenin kız ve kadınları gayet serbest bir şekilde vakitlerini gecenin geç saatlerine kadar sokak ortasında oturarak geçiriyorlardı. Evime varmak için mutlaka onların arasından geçmek zorundaydım. Her geçişte hamama girmiş gibi terliyordum. 15 gün böyle gidip geldim. Ancak mahalle sakinlerinden birkaç kız bana laf atmaya kalkıştılar.[160]"

Bu olaydan sonra Hoca, o eve bir daha uğramaz. Görev yaptığı caminin penceresini kendine mesken yapar ve yıllarca orada kalır.

Bir başka yerde, "cuma günleri vaaza giderken namahremle karşılaşmamak için çok dikkat ettiğini" söyler. Hoca'yla konuşurken bunları dile getirerek "Bildiğimiz kadarıyla Şafii mezhebi kadınlarla el sıkmayı haram sayar. Siz Hanefi mezhebinden olduğunuza göre, kişisel bir tutum mu sizi bu el sıkışmaya yönlendiriyor? Siz hangi nedenle kadınların elini sıkmayı yasak sayıyorsunuz? Şu örneklerden yola çıkarak kadınların şeytan olduğu savının doğruluğuna inanmak mı gerekiyor? Ve siz sokakta gördüğünüz bir kadının sizi günaha sokacağına mı inanıyorsunuz ki namahrem görmemeye çalışırdım, diyorsunuz? Kişinin inancı saygındır ve sizinki de elbet! Bildiğimiz kadarıyla kadın sesi de mahrem sayılır. Oysa siz kadın gazetecilerle de söyleşi yaptınız. Hem de çok önemli açıklamaları onlarla paylaştınız. Bunu içinize sindirebiliyor musunuz?" diye sorulabilirdi!

Yine Gülen'in şu sözleri, sorgulanmalı değil miydi? Der ki:

"Bir kadının dinin mahrem saydığı uzuvlarına ancak kocasının dokunma hak ve selahiyeti vardır. Öyleyse, bir başkasının o kadınla münasebeti nasıl caiz olabilir ki? Kadının açık saçık gezmesi, tamamen kendisini ilgilendiren bir vebaldir *(günah-dinin yasağına karşı gelmektir).* Ancak onun öyle gezmesi, yabancının ona bakmasına mazeret teşkil etmez. Meseleye bu kadar hassas yaklaşmak zorunda olan bir Müslüman'ın, *-rica ederim-* bakmanın ötesinde dinin büyük günah saydığı bir haramı irtikap etmesi *(kötü bir iş işlemesi/ED)* düşünülebilir mi?[161]"

---

[160] L.E. agy.

[161] F.G., İrşad (doğru yollu gösterme) Ekseni, Nil Yayınları, 1998, syf: 45

Görülüyor ki Hoca için kadın seks öğesidir, bu bağlamda günah simgesidir. Geçmişte Milli Eğitim Bakanlığınca okullara önerilen Asrın Getirdiği Tereddütler adlı kitabının 2'nci cildinde kadınların "erkeğe nispeten/göre eğriliğe daha müsait/yatkın olduğu"na değiniliyor. Sorun kadının yaratılmasıyla ilgili görüşün tartışılmasından çıkıyor. Hem de tek kişinin söylediği varsayılan bir hadis üzerinde işlenerek. Gülen hadisin tek kişi tarafından rivayet edildiğini *(aktarıldığını)* bile bile, bu zayıf hadise dayanarak kadının zayıf karakterli olduğunu kanıtlamak için çırpınıyor! Bin dereden su getiriyor derler ya işte öyle. Önce kadınların erkeğin eğe/kaburga kemiğinden yaratılmış olmasına değiniyor. Bunun gerçek olmayabileceğini çünkü "Bu hadisi ayete irca etmek ve müphem noktaları ayetle aydınlatmak gerekir." diyor. Ve hadisteki, "Kadınlara hayır tavsiye edin, yani onlara her zaman iyiliği, güzelliği anlatın ve nasihatçı olun ki istikamet kazansınlar. Çünkü kadın erkeğin eğe/kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Eğer onları çabuk düzeltmeye kalkarsanız kırıverirsiniz, ihmal ederseniz bu sefer eğri kalırlar.[162]" hadisini yorumluyor. Bu eğe ya da kaburga kemiğinden yaratılmış olma varsayımının zayıflığına değiniyor, burada anlatılmak istenenin "Hz. Havva'nın Hz. Adem'in eğe kemiğinden yaratılmış olması değil, kadının kendi haline bırakılırsa eğri kalacağı, dikkatsiz ve ölçüsüz bir düzeltmeye gidince de kırılacağı hususudur." diye noktalıyor. Ve sanki bir başka konuyu işlermiş gibi bu kez şeytandan söz ederek "kadının şeytan olduğunu" duyumsatıyor. Bugün kötücül insanların *(ehli dalaletin/sapkın düşüncelilerin)*, kadınları, erkeklerin baştan çıkarılması için kullandığını söylüyor. Peki, kimlerdir bu sapkın kişiler? Kadınlar değil, onlar zaten şeytan... Şu halde o sapkınlar erkeklerdir. Demek erkekler de şeytana uyuyorlar. Ama nedense şeytan değiller!

Evet, Hocaefendi, yerinde eşimiz, yerinde anamız, yerinde bacımız, yerinde kızımız, birçok nedenlerle yaşamımızda çok önemli yeri olan kadını şeytan sayıyor. Kadın eğilebilir olduğu için eğri işler yaparmış. Bak sen hele... Peki kadın eli sıkmayan adam, gün geliyor, nedense kadını amacı için kullanmaya kalkışıyor. Bu adam, kadını doğrultmanın zor olduğunu sanarak mı evlenmemiştir? Bu durumda Gülen için de şeytana uyan sapkın mı diyeceğiz? Örneğin Nevval Hanım'la ve başka kadın gazetecilerle söyleşisi, İslam'ın ilkelerine uygun olmayan iftar yemeklerine, mankenlerin ve sinema

[162] F.G., AGT/2, syf: 158-160

oyuncularının da çağırılması, kadının kendi amacı için kullanılması değil midir? Değilse nasıl anlaşılacaktır?

Hoca demek istiyor ki Müslüman'ın din kurallarını tam olarak uygulaması için de kadın öğesine dikkat etmesi gerekir. Çünkü kadın, salt cinsel öğedir, bu nedenle kadına bakmak bile günahtır, ondan uzak durulmalıdır. Yukarıdaki alıntının bir bölümü bu konuyla ilgilidir. Bu nedenle gençlere gerekmedikçe sokağa çıkmamalarını, çıktıklarında kadınlara bakmamalarını önerir.

"Ben öyle gençler tanıdım ki çarşıda, pazarda zaruri olarak gezerken dahi, gözüne haram *(kadın/ED)* ilişecek olsa, o günaha kefaret *(bedel/ED)* olur düşüncesiyle harçlığını tasadduk edip *(yoksula verip/ED)*, tövbe *(Tanrıdan af dileme/ED)* kapısına koşuyorlardı. Esasen Müslüman ahlak itibariyle böyle olmalıdır.[163]"

Bu söylemin, yetiştirdiği gençlere öğüt olduğu anlaşılıyor. İzmir'de bu öğüdü tutmayan bir genci hakaretler yağdırarak dövdüğü söylenmektedir. Mesaj çok açık, kadın günah öğesidir, ondan kaçın. Kadın günah ögesi öyle mi? Peki onunla ilişki kuran, baştan çıkaran erkek ögesi, neyin öğesidir? Ehli dalalet, sapkın ruhlular kadını günah öğesi olarak kime sunuyor, erkeğe değil mi? Erkek eğer kendine sahip ise, kadını salt cinsel öge olarak değil, toplumun bir üyesi olarak görür ve hem kendini hem de o kadını yanlışlardan korur.

Bir gerçeğin altını çizelim. Hoca konuya egemen olanları bile istediği yönde atlatabilir. Hoca'yla konuşacak kişinin yalnız o konuda değil, Hoca'nın ilgi alanıyla ilgili konularda ve özellikle İslam konusunda, en az ansiklopedik ama iyi bir ansiklopediden edinilmiş; bilgi sahibi olmasıdır. Sonra söyleşilecek kişinin, bilgi birikimi, yaşamı ve düşünce yapısı öğrenilmeli; hakkında geniş araştırma yapılmalıdır ki söyleşi amacına ulaşmış olsun... Gazetecilerin bir kısmında bu tür birikim ve bilgi olmadığı için ya da söyleşi anlaşmalı olduğundan Hoca hep bildiğini okumaktadır. Eğer öyle olmasaydı, yukarıdaki sorular sorulabilirdi.

Gazeteci içinden de mi geçirmemiştir, "Yoo Hocaefendi, İran yanlısı olarak değil, kravatı Atatürk devrimine karşı olduğun için takmıyorsun! Bir dava adamının bunu açıkça söylemesi gerekmez mi?" Çünkü Hoca, nasıl el sıkma

[163] F.G., aynı yerde, syf: 45

konusunu, sözü başka yere aktararak savuşturuyor, halkın deyimiyle "ketenpereye" getiriyorsa, cumhuriyet ve Atatürk konusunu da öyle saptırıyor.

Bu durumda gündeme şu soru geliyor: "Gülen, bu saptırmayla okullarını mı yoksa kendini mi Atatürk ve cumhuriyet karşıtı olmaktan kurtarmak istiyor?" Çünkü Fethullah Gülen, ne 1919'da başlayan ulusal kalkışmayı, o kalkışmanın anti-emperyalist özünü benimsiyor ne de Cumhuriyet Devrimi'ni... Gülen yalnız cumhuriyet karşıtı değildir. O, cumhuriyetin getirdiği ulus devlete ve ulusal bilince de karşıdır. İşte o bu niteliğiyle ve dahası arayıp da bulamadığı bir Mustafa Kemal Atatürk düşmanlığıyla ABD'nin dikkat odağına yerleşmiştir, bu nitelikleriyle tam ABD'nin aradığı adamdır.

Özetle, Hoca, ABD için arayıp da bulunamayacak bir cevherdir artık.

New York söyleşisinde kimlik sorununun ele alınışı boşuna değil anlaşılan. Bu desteğin en önemli gerekçesi bilinçli açılmış. Gülen ulusal benlik ve kimlik yerine ümmet kimliğini yeğler. Ümmet kimliğini benimseyerek istediği yerde olabileceği kanısındadır! O yer neresi mi? Dünyanın dümenindeki devletin seçtiği yer olmalı. Her ne kadar, Peygamber'in mesajını güneşin doğum battığı her yere götürmeye adadıysa da buna dünyanın dümenindeki milletin izin vermesi gerektiğinin bilincindedir!

21'inci yüzyılda Türk kimliği

New York söyleşisinde rastlantı olarak değil bilinçli ele alınan kimlik sorununu sorgulayalım mı? Denilecektir ki Türklerin kimlik sorunu, neden Amerika'da ve hele neden iki Türk arasında tartışılıyor? Bu sorunun yanıtı, ABD'nin Orta Doğu politikası, dahası Orta Asya ve küreselleşme stratejisi bilinmeden verilemez. Ama biz şimdilik o konuyu erteleyip kimlik sorununa dönelim!

Sevindi'nin "Yirmi birinci yüzyılda nasıl bir Türk kimliği olmalı?" sorusuna Hocaefendi'nin yanıtı kaçamak öz taşısa da ilginç: "Kimliğimiz bizim bellidir." diyor. Eğer yanıtı okumazsanız, doğru dersiniz, biz Türk ulusunun bir bireyiyiz, ne biçim soru bu... Bu "Kimliğimiz bizim bellidir." söylemini ele alarak Hoca'nın Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı Müslüman bir Türk olduğunu söylediği düşünülemez mi? Elbet düşünülebilir, diyeceğinizi sanırım. Ama durun, bu tümceyi izleyen satırları okuduktan sonra karar verelim.

Hoca öyle şeyler söylüyor ki onun Türkiye Cumhuriyeti'nin bir bireyi olmayı benimsemediğini anlıyorsunuz! Örneğin: "Bunu Türkiye'de yorumlayanlar, bir Şamanizmin çerçevesi içinde Şovenizmden yola çıkanlar oldu. *(Türkçülük akımını anımsatıyor/ED)* Bir zamanlar Misak-ı Milli dendi, Atatürk milliyetçiliği dendi. *(Ne kadar ayıp değil mi, hiç Misak-ı Milli denir mi? Hiç Atatürk milliyetçiliği olur mu? /ED)* Bütün bunlar yorumlandı, ne oldukları sorgulandı. Bugün de herhalde zannediyorum kendi değerlerimizin, kendi tarihimizin, kendi göreneklerimizin üzerinde durum araştırmak lazım.[164]"

Bu yanıtla kimlik tartışmasını başka alana taşıdığı sanılmasın. Gülen konunun içinde. Yukarıdaki alıntıyı bir daha okuyalım; Misak-ı Milli gibi, tarihimizin ve bağımsızlığımızın tarihsel temeli olan anıtsal belgesini, Bağımsızlık Savaşımızın şehit ve gazilerinin kan ve canları pahasına çizilmiş yurdumuzun sınırlarını alaya alan bu adama cumhuriyet düşmanlığından gayrı bir san bulunabilir mi? Atatürk milliyetçiliğini reddedişi ayrı bir sapkınlık. Şu söyleme bakın: "Bütün bunlar yorumlandı, ne oldukları sorgulandı..." da ne oldu; bizimle ilgisi kurulamadı, demek istiyor. Biz dediği kendisi ve cemaatidir. Tartışmanın ana ekseni olan kimliği sanki ikinci plana atmış gibi. Öyle değil, kendi söylem biçemini kullanıyor, cumhuriyetin dayandığı dinamiklere saldırıyor. Ulusal varlığımızın temeli olan bağımsızlık bilincimizi, devrimlerin kazanımlarını yok sayıyor. Böylece cumhuriyetin kazandırdığı ulusal temele dayalı Türk kimliğini reddediyor. "Avrupalı Müslüman kimliğini taşıyabiliriz." demesi de bundan.

Fethullah Gülen'i okudukça 1919'dan sonrasını, kendi tarihimiz, kendi kültürümüz olarak kabul etmediğini göreceğiz. Onun ve cemaatinin tarihiyle cumhuriyetin, dahası geçmiş yüzyıllarımızın tarihi örtüşmüyor... O kadar ki ona göre kimliğimizle ilgili ulusallık, bağımsızlık ve Ulusal Kurtuluş Savaşımız ya da Atatürkçü görüşler artık miadı dolmuş, değersiz şeylerdir. Oysa o kavramlar bu ulusun dünya ile hesaplaştığı ve ulusal savaşın ve cumhuriyetimizin olmazsa olmaz değerleridir. Ama Gülen bizim dünya ile hesaplaştığımız ne o tarih olaylarını ne de o hesaplaşmayı duygu ve düşünce dünyasına sokmamıştır. Onun dünya ile hesaplaşma tarihi ve olaylarının da bizim ulusal tarihimizle ilgisi yoktur. Onun tarihi mi, işte:

[164] N.S., agy.

"Dünya ile hesaplaşma tarihimiz açısından Mute'den[165] Kadisiye'ye, Malazgirt'ten Çanakkale'ye; devletlerarası muvazenedeki yerimiz itibariyle de Medine'den Şam'a, Şam'dan Bağdat'a, oradan da İstanbul'a uzanan çizgide dünya kadar misal göstermek mümkündür ama biz okuyucunun firaset ve tedailer dünyasına güvenerek bu hususu şimdilik noktalayıp geçiyoruz.[166]"

Mute'den Kadisiye'ye, Medine'den Şam'a, Şam'dan Bağdat'a uzanan yolculuğun bizim tarihimizle doğrudan ilgisi kurulamaz ama Gülen, kolektif şuur/bilinç tezine dayalı değerlendirmeyle ilişki kurmaya çalışır.

Kimliğin altyapısını kolektif şuura bağladığı yazısında: "Millet, ahlak ve içtimai hayatımızın ahenkle yürümesinin yanında varlık ve bekamızın çok önemli esaslarından biri sayılan 'kolektif şuur'un ruhu ve temeli dini karakterimiz ve milli seciyemizdir *(dinsel karakterimizdir/ED).*" der. Bunlar dışında başka etkenler işin içine karıştırılabilir mi? Evet karıştırılabilir ama "fertler ve kitleler üzerinde başka faktör ve saiklerin tesiri olsa da milletin kendi ruh ve mana kökleriyle münasebete geçmesi söz konusu edildiği yerde bunlar çok sönük kalırlar.[167]" vurgusuyla bu seciyenin her koşulda belirleyici ve etken olduğunu, bu belirleyiciliğin sağlandığı ortamda o sonradan eklenen geçici öğelerin etkisiz kalacağını söyler.

Bu söylemin anlamı şudur: Bizim cumhuriyetle elde ettiğimiz kazanımlar, ulusal varlığımızın temelleri geçicidir; millet kendi ruh ve mana köküne sahip çıktığında sönük kalacaklardır. Bunun için, önce milli seciyeye, bir başka deyimle salt inanca dayalı bir yönetim sistemine sahip çıkılmalıdır. Der ki: "Geçmişten bugüne, milli seciye sayesinde milletimizin bütün fertleri aynı duygu ve düşünceyi paylaşmış, aynı mülahazalarla *(düşüncelerle/ED)* oturup kalkmış, aynı heyecanları yaşamış, aynı değerlerin kavgasını vermiş ve aynı mefkureyi gerçekleştirmek için yarışmışlardır."

Onun kimliği işte bu dinamiklerle oluşan ümmet kimliğidir. Çünkü Gülen, ümmet birliğine dayalı ümmet kimliği peşindedir. Tarih boyunca bir ümmet

---

[165] **Mu'te:** Ünlü İslam Komutanlarından Halid Bin Velid'in Bizanslılarla yaptığı savaş. Peygamber zamanında yapılan bu savaşı Gülen bir strateji başarısı olarak niteler. (Fasıldan Fasıla, FF/3, syf: 221)

[166] F.G., Çağ ve Nesil/3, syf: 100-101

[167] F.G., Çağ ve Nesil/6, syf: 100-102

birliği kurulabilmiş midir, bu sorunun yanıtı "Hayır, kurulabilmiş değildir." olacaktır. Bu gerçeği bilmesine karşın bilmezden gelir. Bu koşullar altında hangi kalıcı öge ümmet kimliği için altyapı oluşturabilir ki biz de peşine düşelim. Demek ki kimliğimizin oluşmasında Arapların, bizi temsil etmeyen kendi tarihlerini almak doğru değildir. Çünkü bu, Bağımsızlık Savaşımızı ve Anadolu'daki bin yıllık serüvenimizi göz ardı etmek, tarihimize ve kimliğimize dolaylı bir saldırı ve ihanet olacaktır. Bizim devletler arasındaki dengede yerimizi belirleyen Bağımsızlık Savaşımız ve sonuçlarıdır. Buna karşın o utkunun kabul edilmesi bir yana, Medine'den Şam'a, Şam'dan Bağdat'a uzanan çizgide dünya ile hesaplaştığımız hangi utku, hangi başarı vardır ki kimliğimizin alt yapısını oluştursun. Gülen'in ulusumuzun *(dinsel deyimle bas-u badel mevt'i olan)* ulusal kalkışmayı 1919-1922 arasındaki diriliş ve var oluş savaşını, Sevr'in yırtıldığı tarihsel dönemeci ve Lozan'ı yok sayması, kimliğimizin bu değerlerle ilgisinin kurulamayacağını vurgulamak içindir. Gülen bu tarih sürecini ve gelişmelerini şöyle değerlendirir:

Gülen, Bediüzzaman ve Cumhuriyet

Önce şu satırları okuyalım: "Cumhuriyet, demokrasi yaşanırken, birtakım değerler çok ciddi ihmale uğramıştır." Onun diliyle "Ba'su ba'del mevt"i[168] gerçekleştirecek arayışlar sonucu , "Türk toplumunda bazı gerçekler irdelene irdelene ortaya çıkıyor… Yeniden onlara sahip çıkılıyor. Manada bir değişim yaşanıyor. Kendi kültürümüz ağırlığıyla kendini hissettiriyor[169]"

Gülen, bilinen biçemi ve taktik ustalığını kullanarak değerlerimizin ne zaman ve nasıl yozlaştığını anlatırken her zaman olduğu gibi cumhuriyete saldırır. Hoca'nın sık sık yinelediği "şu kendi kültürümüz, tarihi dinamiklerimiz" nedir dersiniz? Sorunun yanıtını konuşmanın sürdürümünde buluyoruz. Bu söylem, Hocaefendi'nin tarih ve mantık dizgesinin de göstergesi olacaktır. Şu sözler onun:

---

[168] Konuşmalarında ve yazılarında sık sık geçen bu deyim, imanın koşullarındandır. Öldükten sonra dirilmeye inanmaktır. Gülen, bu deyimle Cumhuriyet Devrimi'nin öldürdüğü ya da öldürmeye çalıştığı "Bu millet, millet olma dinamiklerini yeniden elde edecektir." der! Bizim Rönesansımız dediği dirilişi "Bugünkü kargaşa ve bunalımların da aynı ruhi zaferleri takip edeceğine ve milletçe bir ba'sü ba'del mevt geçireceğimize inancımız tam." (agy, syf: 11) söylemiyle bekler.

[169] N.S. agy, syf: 33

"...ama bazı şeyleri dışarıdan alırken bu bize uyar mı uymaz mı demeden bizi bir kalıba koymaya çalışıyorlar. Oysa bu milletin, bu devletin, bu toplumun kendine has özellikleri vardır. Onu kendi özelliklerinde aramazsak başkalaştırmış oluruz. Bu da toplum çapında yeni buhranlara sebebiyet verir. Biz de bu buhranları yaşıyoruz. Başka kalıba koyamazsınız, bu milletin atamayacağı şeyler vardır. Özü vardır, din gibi çok önemli bir dinamiği vardır... Aynı ayrı güzel şeyler söyleniyor ama özümüzü yakalama fırsatı bulamıyoruz.[170]"

Gülen'in dünyasında her şey tek ölçütlü ve tek boyutludur! O tek ölçüt, tek boyut salt din öğesidir. Hoca'nın istediği ve özlediği, eğitim yoluyla gençleri yetiştirerek kurmayı planladığı sistem, "din için devlet" ilkesine dayalı bir sistemdir. Onun dünyasında egemenlik halka-ulusa ait olamaz. Cumhuriyet, dini kamusal alandan ayırmayı denediği için, kabul edilmez, onun diliyle merduttur-reddedilmiştir. Cumhuriyetle toplum tarihsel dinamiklerinden koparılmış, din yok sayılmıştır. Bir buhranlar dönemi başlamıştır. Der ki:

"Bu buhranlar döneminde bir kısım kara ses ve kara ağızlar, durmadan dini, dindarı karalıyor ve sürekli Batı menşeili (*kaynaklı/ED*) çılgınlıkları nazara veriyordu (*göz önüne seriyordu/gündeme getiriyordu/ED*) Elbette ki bizim o dönemi ve o dönemin ucuz piyonlarını unutmamız mümkün değildir. Ülkemiz ve insanımıza rağmen bu zemini hazırlayanlar, ma'şeri vicdanda ilelebet tarihi suçlular olarak yad edileceklerdir.[171]"

Görüldüğü gibi burada yalan ve cumhuriyet düşmanlığı anıtlaşıyor. Düşmanlık duygusu öylesine koyu ki kendini kaybediyor ve yalanla eşleşiyor. Din yok sayılmış öyle mi? İnsan ancak böylesine bir yücelikte (!) yalanla bütünleşebilir.

Kara düşünceliler ne derse desin, kimse bu ulusun dinini ne yadsıma ne de din dışı bir sistem yaratma çabasında olmuş değildir. Laiklik de dinsizlik değildir. Bizi tam olarak kabul etmeyen İslâm âlemiyle aramızda en az yüz yıllık uygarlık ayırımı olduğunu görürsünüz. Bu yüz yıllık gerilik, Peygamber'in "Onlar işlerini danışarak çözümlerler." hadisine karşın, her sorunu din kurallarına göre ele almanın aymazlığına dayanır. Evet laiklik dinsizlik değildir, dinin siyasal ve

[170] N.S. agy, syf: 33-34
[171] F.G. Ruhumuzun Heykelini Dikerken, Nil Yayınları, 1998, syf: 31

yönetsel erkin işine karışmaması; kamu düzeninin, sorunların danışarak çözülmesi ilkesi içinde yürütülmesinin de güvencesidir. Ulusal istencin, yalnız onun değil bireyin inanç özgürlüğünün de güvencesidir. Siyasal sistemin ve kamu yaşamının dinsel etkiden uzak kalması çağdaş yönetim anlayışının gereğidir. Oysa Gülen ve onun gibiler, yönetim sisteminin meşruluğunu dine dayandırırlar. Onların bu düşüncesine uygun olmayan sistem meşru değildir. Bu tutum dinin siyasete alet edilmesinden başka nedir ki? Bu düşüncede olanlar, bunun dini siyasete alet etmek olduğunu kabul etmezler. Hocaefendi ve Bediüzzaman da sözde, dinin siyasete alet edilmesine karşıdır… Devrim cumhuriyetini, "teşri-i meşrua" temelinde, (*Şeriata dayalı*) olmadığı için benimsemezler, sürekli eleştirirler, eleştiri nedir ki Gülen'e göre, cumhuriyet "Karanlık bir dönemdir. Kendi tarihimiz, kendi değerlerimizin yok sayıldığı, geçmişimizden koparıldığımız, köksüzlüğe mahkûm edildiğimiz bir dönemdir." Said Nursi'ye göre, devrimci cumhuriyet "İstibda-ı mutlaka/zorbalıktır[172]" Bu zorbalıktan kurtulmanın yolu din için devlet düzenine geçmektir. Sözde, dinin siyasete alet edilmesine karşıdırlar ama Osmanlı'nın "devlet için din" uygulaması yerine, devletin din için kurulmasın, yani "din için devlet" kavramını savunurlar. Devletin bu ilkeye göre kuruluşunda dinin siyasete alet edilmediğini, siyasetin dinin emrine verilmiş olduğunu; böylece dinin siyasetin dışında tutulduğunu savunurlar. Oysa "din için devlet" sisteminde bile, dört halifeden üçü din adına öldürülmüştür, hem de Peygamber'in Selefi Salihin diye övdüklerinin bir bölümünce!

Dine gerçek saygı; dini, her koşulda siyaset dışı tutmakla sağlanır. Dini, siyaset dışı tutmayı düşünemeyen Gülen ve onun gibiler için, cumhuriyet meşru koşullara dayalı olmadığı için meşru değildir. Peki, özgürlüğün ve meşruluğun dayanağı nedir?

Özgürlük ve meşruluk temelinde cumhuriyet

Bu konuya açıklık getirmek için Bediüzzaman'ın Cumhuriyet Devrimi'ni nasıl nitelediğini ve hem kurucusuna hem de sisteme çirkin nitelemelerle saldırdığını yakından görelim. Denilebilir ki Bediüzzaman'ın düşüncelerinden Gülen'i sorumlu tutmak ve sorgulamak doğru olur mu?

[172] Bediüzzaman Said-i Nursi, (BSN), Şualar, Yeni Asya Yayınları, syf: 242, (BSN, agy)

Gülen, eğer Bediüzzaman'la yakından ilgili ve onun izleyicisi olmasaydı, Nursi'den "selefim" diye söz eder miydi? Eğer Nursi'ye bağlı olmasaydı, onun izinden yürümezdi. Yürümek de ne söz, onun ilkelerini ve yöntemini kabul etmeseydi, düşünce ve eylem dünyası Said-i Nursi'nin düşünce dünyasıyla örtüşür müydü? Samanyolu TV'deki canlı yayında, "Sizi haklayacaklarmış haberiniz var mı?" sorusuna verdiği yanıt bu örtüşmeyi kuşkuya yer veremeyecek açıklıkla anlatır. "Nerede bende o şans, Allah yolunda şehit olmak, mazlumen (*zulüm altındayken/ED*) mağduren (*haksız yere*) öldürülerek her gece belki rüyama giren selefimle beraber haşrolmak..." sözleriyle Said-i Nursi'nin yolunda olduğunun altını çizer.[173] (*ahrette dirilip mahşer yerine birlikte gitmek/ED*). Burada bir yandan selefim dediği Bediüzzaman'ın "mağduren ve mazlumen öldürüldüğünü" gündeme getirirken selefine olan bağlılığını vurguluyor.

Selefiyle haşrolmak için ölümü göze alan Fethullah Gülen'in cumhuriyete bakışı "çağın en büyük dâhisi" dediği selefinden başka mı olacaktır? Şimdi o büyük mütefekkirin (!) cumhuriyetimize bakışını ve nasıl nitelediğini görelim:

"...Küfrü mutlak hesabına çalışanlar (*kesin olarak dinsizlik için çalışanlar/ED*) 'istibdadı mutlaka' cumhuriyet namı vermekle; (*halkı dışlayarak kurdukları zorbalık sistemine cumhuriyet adı vermekle/ED*). İrtidadı mutlakı *(dinden kesin kes çıkmayı/ED*) rejim altına almakla; Sefahatı mutlaka medeniyet ismi vermekle, (*kesin anlamda ahlaksızlığa, arsızlığa ve namussuzluğa medeniyet demekle/ED*) cebr-i keyfiyi küfriye kanun ismini takmakla, (*Allah'ın varlığını ve İslâm'ın hükümlerini inkâr ederek kendi keyif ve arzularını kanun diye yerleştirerek/ED*) hem sizi iğfal, (aldatarak/ED) hem hükümeti işgal hem bizi perişan ederek, hâkimiyeti İslâmiye'ye (*Allah'ın egemenliğine/ED*) ve millete ve vatana ecnebi hesabına (*yabancıların çıkarları için/ED*) darbeler vuruyorlar.[174]"

Bediüzzaman'a ait bu metni alıntılayan kitap, adını Bediüzzaman'a ait şu söylemden almıştır: "Ben dindar bir cumhuriyetçiyim." Yazarın alıntılanan sözlerle ilgili yorumunu okuyalım: "Bu ifadeden anlaşıldığı gibi yönetimi ele geçiren bazı insanlar, (*Mustafa Kemal ve yakın devrimci arkadaşları/ED*) ülkede gerçekleştirmek istedikleri şeyleri maskeleyerek milleti kandırma yoluna

[173] Dr. O. Ö., agy, syf: 56
[174] BSN, agy, syf: 242

gitmişlerdir. Çünkü bu insanlar, istibdat (*zorbalık/ED*) arzularının, dinden çıkma ve dinsizliği yerleştirme maksatlarının ahlaksızlık ve küfürden kaynaklanan keyfi isteklerinin millet tarafından reddedileceğini biliyorlardı. Çünkü milletin kimlik yapısı İslâmiyet'ti. Onun için bu gizli amaçlarını kimsenin reddedemeyeceği sihirli kavramlar olan cumhuriyet, rejim, kanun ve medeniyet ile kamufle edip gizlediler.[175]"

Şimdi bir kez daha sorgulayalım, Atatürk cumhuriyetini bu nitelemelerle karalayan mürşidin/yol göstericinin izleyicisi (*şakirdi, öğrencisi*) cumhuriyet çocuğu olabilir mi? Cumhuriyete yapılan böyle bir niteleme yalnız Gülen'e değil Türkiye Cumhuriyeti'ne de hakaret değil midir?

Nurculuk ve özgürlük

Peki, Nur cemaatine göre özgürlük nedir, özgürlük denince ne anlaşılır? Hoca özgürleşmeden ve özgürleştirmeden ne anlar, nasıl anlatır? Önce çağın en büyük mütefekkirinin/yol göstericisinin görüşlerini alalım:

Said-i Nursi'ye göre özgürlük ancak "meşru'a" *(şeriatın koyduğu kurallara)* uygun bir sistemde gerçekleşir, yani "özgürlüğün sınırını şeriat çizer", "herkes, harekâtı meşruasına göre şahane serbesttir[176]" Yani kişi şeriatın kurallarına uyduğu sürece özgürdür. Bu bağlamda özgürlük, "Hürriyet-i şer-i ile *(şeriat hukukuna dayalı özgürlük ile/ED)* insanın kendi kendisine ve başkalarına zarar vermemesidir.[177]"

Bir başka deyişle özgürlüğün sınırlarını İslam'ın ilkeleri çizer, özgürlük bu ilkelere uygun devinmekle elde edilir. Der ki "İnkıyad-ı vicdan ile ahkam-ı şer-i ile takayyüd, hürriyette tekemmüldür.[178]" Yani, "özgürlükte en ileri düzeyi yakalamak, şeriata tam bir vicdan bağıyla boyun eğmekle sağlanır." Bir başka deyişle, şeriat hükümlerinin geçerli olmadığı bir yerde özgürlük de yok demektir. Hoca'nın piri muganı, çağın en büyük mazlumu olarak selamladığı Said-i Nursi'nin özgürlük anlayışı budur.

---

[175] İHD, agy, syf:224

[176] BSN, Münazarat, Yeni Asya Yayınları, syf: 17

[177] BSN, agy, syf:16

[178] BSN, (Aslında bu tarihlerde Said-i Kürdi olarak anılıyordu/ED) Volkan gazetesi, sayı:102, 12 Nisan 1909'daki yazısından. (İslam'ın tüm hükümlerine vicdanın tüm duygu ve düşünceleriyle bağlanmak özgürlükte mükemmeliyete ulaşmaktır.)

Peki, Gülen özgürlükten ne anlar? Gülen'in çok seyrek ele aldığı bir konudur özgürlük. Araştırmalarım sırasında, kölelerin azadıyla ilgili açıklamalarında karşılaştım bu kavrama. İlginçtir, Hoca köleyi insan olarak görmüyor, dahası insanlığın erdemlerinden uzak görüyor. Bu nedenle de kölenin azad edilmesinden önce "mükemmel insan teminatı"na kavuşturulması gerektiğini savunuyor. Bu savunmanın bir başka amacı var. Hoca bu amaç için kölelikten, kölenin özgürlüğe kavuşturulmasından, köleyi insanlaştırmanın zorluğundan boşuna söz etmiyor. Bir amaca yönelik olan, şu mükemmel insan şifresini çözelim diyorum.

Cumhuriyet Devrimi ve yaratılış bozulması

Bilindiği gibi her düşünce akımında ya da inanç sisteminde aslolan insanın tüm yetenekleri ve varlığıyla insanlık içindeki yerini alabilmesi için eğitilmesi ön koşuldur. İnsanın insan olması her yönden gelişmişliğiyle orantılıdır. Şu sözler Hoca'nın:

"İslam tatbikatta mükemmel insan teminatını, insandaki irade ve hürriyetle alakalı olarak mütalaa etmektedir. Binaenaleyh, naks *(eksik)* ve natamam *(tamamlanmamış)* fertler, olgun insanlara ait bir kısım işleri eksiksiz yapamayacaklardır."

Yani, gelişmiş bir kişiliğin güvencesi, özgürlüklerin temeli olan irade özgürlüğüdür. Bu nedenle tam olarak gelişmemiş kişiler, gelişmiş insanların yapabilecekleri işleri yapamazlar. "Peki, ne yapmalı ki bu kişileri topluma kazandırabilelim?" sorusunun yanıtı şöyle: "…bu tür fertlerin, terbiye-i Muhammediye(sav) *(İslami terbiye ile/ED)*ile olgunlaşacakları ana kadar, bu işin tam tatbikat bulmaması normaldir.[179]" Gülen demek istiyor ki bu kişileri Peygamber'in kölelere verdiği terbiyeyle eğiterek yeniden kişilik kazandırılması gerekir. Bunlar ancak bu yolla insanlık içine girebilirler.

Neden diye soranlara yanıtı hazır: "Bu insanlar… köle iken alıştıkları tutum ve davranışlar nedeniyle özgürlüğün gereklerini yerine getiremezler." Çünkü "İtiyat ve alışkanlıklar, insanda ikinci bir tabiat meydana getirir. Bunu giderme ve eski hali ihya etme, bir vahşi hayvanı terbiye kadar zordur. Kölelik de öyledir

[179] F.G. AGT. Kitap/1, syf: 110

ve o bir fıtrat deformasyonudur. Islahı uzun zaman ister.[180]" Hoca bir başka yerde, "bunların çocuk gibi olduklarını eğitilmeleri gerektiğini" söyler.

Peki, Gülen'in bu konu üzerinde bu denli ayrıntıları ele alarak durmasının nedeni nedir dersiniz? Vurgulamak istediği bir şey mi var ki böylesine ısrarla sürdürüyor konuyu? İsterseniz şu değindiği fıtrat deformasyonunun anlamını bir kez daha ele alalım. İnsan, İslam dinine göre tam ve kâmil/gelişmiş olarak yaratılır. Hristiyan inancı insanın günahkâr olarak yaratıldığını savunur. Bebeğin kilisede kutsanmasıyla eksikliği giderilmiş olur. İnsan İslam'a göre, tam ve mükemmel/eksiksiz yaratılmış olarak kabul edilse de böyle bir insan zamanla İslam çevresinden çıkarsa doğuştan kazandığı olgunluğu yitirir. Önce bozulmaya başlar sonra beden olarak insan olmasına karşın ruh ve mana olarak insan başka bir mahlûk olur. Kısaca bu, kişiliğin bozulmasıdır, giderek yitirilmesidir. Kişiliğin bozulması ve yitirilmesi toplumun kültürel temelinden tarihsel dinamiklerinden koparılmasıyla da oluşur. "Ve bu tür bozulmalar müstemleke halkının yozlaşmasından daha tehlikelidir." Hoca ne mi demek istiyor? Atatürk'ün kurduğu bu cumhuriyette yaşamanın, insanda, doğuştan kazanılmış olan insanlık özelliklerinin yitirilmesine neden olduğunu ve bu nedenle de bu ülkede, sözde özgürce yaşamaktansa dinsel yaşamını Bediüzzaman'ın gösterdiği doğrultuda sağlayabileceği bir yerde, ABD'nin ya da İngilizlerin müstemlekesi olarak yaşamanın daha hayırlı olacağını söylüyor.

Yukarıda da gördüğümüz gibi Hoca, gerçek bir saptırma ustalığının başarılı bir örneğini daha veriyor. Sözlerini dikkatle okuyun, çoğu soru ve yanıtların kaçak oynayan bir oyuncunun taktikleri olduğunu saptarsınız. Hocaefendi, sizi doğru yanıtlar vereceğiniz sorularla hazırlar ve son anda amacına ulaşmak ister. Bu onun sık sık uyguladığı bir saptırma ve yönlendirme taktiğidir ve el hakk/doğrusu çok da başarılıdır. İşte örneklerden biri:

Cumhuriyet ve kişiliğin bozulması

Cumhuriyetin kişiliği nasıl bozduğunu Bediüzzaman'ın, cumhuriyeti nitelemesinden çıkarak düşünelim. Ona göre, "İstibdad-ı mutlaka kesin anlamda despotluk olan bir sisteme, cumhuriyet adı vermekle; irtidad-ı mutlakı, dinden yani İslamiyetten çıkarak yerine dinsizliği, rejim altına almakla; sefahat-ı mutlaka, ahlaksızlığa medeniyet demekle' ve Cebr-i keyfiyi küfriye

[180] F.G. aynı yerde

Allah'ın varlığını ve İslam'ın hükümlerini inkâr ederek kendi keyfi isteklerini kanun zoruyla yerleştirmekle, hem sizi iğfal hem hükümeti işgal hem bizi perişan ederek hakimiyet-i İslamiye'ye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbe vuruyorlar.[181]" Çünkü dinsizlik insan fıtratına yaratılış amacına aykırıdır. İnsan topluluğunun yaratılışına aykırı yaşamaya zorlanması doğru değildir. Böyle toplumlar tarihi gerçekleri göremezler, "utandırıcı bir hayatı yaşayarak zillet içinde" kalırlar ve gün gelir "keşke" diye dövünürler.

"Keşke, ülke ve insanı ve nesillerin çeşit çeşit erozyonlarla *(tedenniyle)* yozlaştırıldığı, soysuzlaştırıldığı o karanlık günlerde, 'yeter bu tarihi yanlışlık!' deyip kükreyebilseydik! Keşke ilerici görünme hevesiyle Kur'an'la gelen ilahi mesajlara sataşıp durduğumuz o hezeyan dönemlerinde, dillerimiz tutulsaydı da, cahil kitlelere şeytan ve şeytana da maskara olmasaydık." deyip inleyecekler. Ama beyhude...

"...daha acısı da bu alil *(hasta/ED)* ruhlar, kendilerini küçük düşüren bu kabil hastalıklarını bir türlü idrak edemediler. *(anlayamadılar/ED)* ...edemediler de Moliere'in dediği gibi, hastalığını hissetmeyen hastalar gibi hep şifaya *(iyileşmeye/ED)* kapalı kaldılar.[182]"

Yukarıda değindiğimiz gibi, Hocaefendi'nin dilinde bu durum şahsiyetin *(kişiliğin)* yitirilmesidir, yaratılıştan kazanılan özelliklerin yok olmasıdır. Bu neye benzermiş biliyor musunuz?

"Tıpkı kölelerin kişiliğinin yitirilmesinde olduğu gibi" diye başlıyor ve böyle bir durumda yapılacak iyileştirme sabırlı çabalar ister. Çünkü böyle bir kişi elli yaşında da olsa "çocuk mesabesindedir" *(gibidir/ED).* Hayatı bilen ve hayata açık olan birinin yanında ilim ve terbiye görmeye, hayat ve onun kanunlarını öğrenmeye ihtiyacı vardır.[183]"

Hoca buradan çıkarak hangi kapıyı çalacak izleyelim. "Bu husus, değil hürriyetini yitirmiş köleler için, belki müstemleke haline getirilmiş ve uzun zaman istismar edilmiş *(sömürülmüş)* pek çok devletlerde de hissedilen bir marazdır/hastalıktır." Bu sözler yerinde ve doğrudur. Şimdi okuyacaklarımız da öyle: "Evet bu milletlere dahi, uzun zaman terbiye verilip şahsiyet ve benlik kazandırılmaz ise" ne mi olur? Bunlar "...yabancı milletlere karşı bağlılıktan ve alkış tutmaktan geri kalmayacaklardır.[184]" Bu sözlere hayır diyebilir misiniz?

---

[181] BSN. Şualar, syf: 242
[182] F.G. Çağ ve Nesil/4, syf: 104
[183] FG. AGT/1, syf:111
[184] FG. AGT/1, syf:110-111

Elbet denilemez çünkü gerçeğin kendisidir. Bunlar "Asrın Getirdiği Tereddütler, (AGT)" adlı yapıttadır. Hocaefendi'nin bu denli doğru değerlendirmeyi niçin yaptığını görelim şimdi.

Şu vurguya bakın: "Hatta diyebilirim ki şahsiyetini yitirmiş milletlere yeniden benlik şuuru kazandırmak, esirlere insan olduklarını öğretmekten daha zordur..." Bu sözlerden sonra o iki ayrı düşünce yapısından ilkine dönüyor ve "Her ne ise, saadet harici oldu..." diyerek okuyucunun dikkatini bu söyleme çekmek istiyor. Gerçekte söylemek istediği de bu son söylemde saklıdır. Demek istiyor ki:

"Türkiye cumhuriyeti, ulusu tarihi dinamiklerinden kopardığı için, ulus kimliğini yitirmiştir. Cumhuriyetin esiri olup, insan olma niteliğinden yoksun kalmıştır. Bu bir kimlik, insanlık bilince yıkımıdır ve benlik şuuru kazandırmak, esirlere insan olduklarını anlatmaktan daha zordur."

Şimdi, Hoca'nın sözlerinden çıkarak bu daha zor olan konuyu açalım. Ve cumhuriyetin bizi insanlık niteliklerinden nasıl uzaklaştırdığını (!) öğrenelim. Hem de ne denli bozuk bir sistem olduğunu da! Söz Gülen'de:

"Evet, asırlardan beri millet düşmanlarının bu millete en sinsi en şeytani planları daima onun ruh ve vicdanını şanlı geçmişinden koparma, onu milli değerlerine karşı yabancılaştırma ve özünden uzaklaştırma istikametinde olmuştur. Zira milli ve dini değerlerinden mahrum edilen milletlerin, en emin kuvvet kaynaklarını, en müstahkem siperlerini kaybedeceklerini onlar da çok iyi biliyorlardı. Onun için öteden beri sürekli olarak ruh kökümüze mukaddeslerimize geçmişe ve geçmişlerimize hücum edip onları karalamaktan geri kalmadılar... Kalamazlardı da çünkü bizler o kök ve o değerler, o ölülerin semereleri ve devamlarıydık..."

Burada, bizi geçmişimizden kopardığı için kötülenen, cumhuriyet ve devrimleridir. Millet düşmanı olarak gösterilen de Mustafa Kemal Atatürk'tür. Devrimlerin bizi kökümüzden koparması Gülen'in fikri ve zikridir. Biz, Türk olarak geldiğimiz Anadolu'da, sonradan yitirdiğimiz bu özümüzün değerlerini ancak Cumhuriyet Devrimi'yle kazandık. Bunun içinde elbet sonradan kazanılan din de var ama o da özüyle yeniden kazanılmayı bekliyor.

Fethullah Gülen, bu kök ve öz değerlerin yitirilmesini yorumlayarak bunun, köleleşmekten de öte insanlık değerlerinin tümden yitirilmesine yol açtığını, bu aşağılık duruma bizi cumhuriyetin ittiğini, bu konumdan çıkmanın, kurtuluşumuzun zorluğunu anlatmak istiyor. Kölelerin insanlaştırılmalarının "vahşi hayvan terbiye etmek kadar zor" olduğuna değinmesinin bir başka

anlamı daha olmalı. Hele şu "her ne hal ise sadet harici *(konu dışı/ED)* oldu" diye geçiştirmeye çalıştığı bölümün son tümcesi var ya, "şahsiyetini yitirmiş milletlere, yeniden benlik şuuru vermek, esire insan olduklarını öğretmekten daha zor" olan anlatım. Yukarıda da değindiğimiz gibi, söylemek istediği burada gizlenmiş... Görülüyor ki bu kadar uzun anlatım, salt bu vurgu içindir. Öyle ki bunların "saadet harici" *(konu dışı)* olduğunu söyleyerek, dikkatleri özellikle bu sözler üzerine yoğunlaştırıyor. Dikkatli bir okuyucu, neden konu dışıdır bu sözler, diye sorgulayacak ve yeniden okuyacaktır. Bunun dikkati çekmek için kullanılan bir yazın sanatı, taktiği olduğunu bilelim.

Hoca'ya cumhuriyet düşmanı derken ne denli haklı olduğumuz anlaşılmıyor mu?

Gülen'in fikri ve zikri cumhuriyetin devrim yıllarını aşağılamaktır. Fıkrada olduğu gibi: Hani her gece av öyküleri anlatan yalancıya arkadaşları söz vermeyince kendini yere atar ve "Bir kez de avda olmuştur." der ya, işte öyle, bir fırsatını yakalayıp cumhuriyete ve Atatürk'e, devrimlere saldırmak onun öncelikli, savsaklanmayan işi Cumhuriyet Türkiyesi olmasın da Avrupa olsun; dahası sömürge yaşamı içinde olsun önemi yok. Yeter ki her şey din atmosferi içinde ele alınsın yaşansın ve gelişsin! Türkiye'deki dinsel yaşam yeterli değildir ve onun gibiler için. Batı'yla ilişkilerimizin gelişmesini de bu amaçla isterler. Batı'nın insan hakları kavramına sığınarak insan haklarını, İslam hakları olarak değiştirinceye kadar insan hakları savunucusudurlar.

Nevval Sevindi'nin şu sorusuna verdiği yanıta bakalım. Soru: "Avrupa ile entegrasyon mu Erbakan'ın peşine düştüğü D8 mi?"

Gülen, uzun açıklamalarının bir yerinde "Avrupa'yla bütünleşmemiz çok önemli." diyor. Ama koşulu var, kendi kültürümüzün ağırlığıyla olursa, Avrupa ile entegrasyona evet. Çünkü: "Kendi din yorumumuz ve anlayışımız ağırlığını hissettiriyor. Bu dinamiklerle artık 21'inci asra açılırken, hangi dinin içinde olursak olalım kimsenin bize bir şey bulaştırmaya gücü yetmeyecektir.[185]"

İlginç bir yargı ve sav! Kimsenin gücü yetmezmiş! Neden dersiniz? Yanıtı bulabilmek için Hoca'nın gelecekle ilgili projelerinin ve bunların başarı koşullarının bilinmesi gerekir. Hoca zaten 21'inci yüzyılın İlay-ı Kelimetullah, Tanrı'nın adının yüceltilmesi, yüzyılı olacağını söylüyor ya. Bunun için yetiştirdiği altın neslin ışık süvarileriyle çözümleyecek bu sorunu. Öyle ya, Tanrı'nın adını güneşin doğup battığı her yerde yücelttiğinde, dünya avucunun

[185] NS. agy. syf: 33

içinde olacak. Eee bu durumda ha Avrupa'da ha Amerika'da, ne ayırt eder ki? Bir fantezi mi diyorsunuz. Kim bilir belki Hoca haklıdır?..

Ama onun burada altını çizmek istediği başka bir şey olmalı... Dikkatle bir kez daha okuyalım şu son sözleri: "...hangi dinin içinde olursak olalım." Allah Allah diyorsunuz içinizden, ne demek bu "hangi dinin içinde olmak"? Çözümü biraz sonra arayalım isterseniz.

Gülen, kimliğimizi ulusallık ya da Atatürkçü temele dayandırmamızı doğru bulmuyordu. Bunun kimliksizliğe neden olduğu görüşündeydi. Hoca'nın mantığıyla bakarsak "Bunun yerine bir başka öğeyi koymalıydık. Geçmişte bizim kimliğimizin temelinde din vardı. Öyleyse, geçmişimizle barışarak kimliğimize sahip çıkmalıydık. Yoksa kişiliğimizi yitirdiğimiz dönemde olduğu gibi kimliksiz kalırdık." Hoca'nın demek istediği özetle buydu. Doğru mu diye sormaz mısınız? Sahi biz ulusal bir devlet kurmadık mı? Bir ulus devletin yurttaşları kimliksiz midir ki başka bir kimlik arasınlar.

Bu tür yargı ve önerilerin bir benzeri daha olacak, biraz zorlayın anılarınızı. Hani Graham Fuller adlı bir CIA görevlisi var ya! İşte o daha yıllar öncesinden başlamıştı bu tür değerlendirmelere. Hoca'nın iyi bir öğrenci olarak Fuller'den aldığı dersi iyi çalıştığı anlaşılıyor. Fuller, 1990 yılı Şubat'ında o zamanlar Cumhuriyet gazetesinin Washington temsilcisi Ufuk Güldemir'le yaptığı söyleşide söyledikleriyle, bugünlere işaret ediyormuş! Fuller'in bu söyleşisi, başında bulunduğu Rand Corparation adlı kuruluşun hazırlattığı, Türkiye'deki İslamcı akımlarla ilgili raporu üzerindeydi.

Fuller diyordu ki:

"Atatürk'ün düşünceleri çağı için son derecede güçlü düşüncelerdi. Ama onun sayesinde yaratılmış olan bugünün entelektüel güven duyan güçlü Türkiye'si, artık ulusal kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü hatta İslam'ın günlük yaşamdaki yerini yeniden düşünmelidir."

Türkçede bir deyim vardır haddini aşmak, işte tam yeri, adam haddini aşıyor. Öyle ki yeniden yapılanma formülü vermeye kalkıyor. Ulusal kimliğini düşünmeliymişiz. Sonra yörüngemizi, daha sonra dünyadaki rolümüzü... Allah Allah, ben bunları düşünemiyorum da ABD'nin adamı mı "düşün" diyor demez misiniz? Ama sana ne diyemediğimiz için, bu öneriler yerini buluverdi. Türkiye birden bir kimlik bunalımına girdi. Evet! Kürdüyle Türküyle İslamcısıyla; Alevisi ve Sünnisiyle hepimiz kimlik arayışına girdik. Kimler girmedi derseniz, Ermeniler ve Yahudiler. Evet, onlar Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olduklarının bilincindeydiler demek ki!

Peki, yörüngemiz belli değil miydi? "Yurtta barış dünyada barış" bizim ulusal amaçlı rolümüzü belirlememiş miydi?

Bu nedenle olsa gerek, gazeteci soruyor: "Yörüngesini yeniden düşünmeli derken ne demek istiyorsunuz?" Yanıt bizim iç işlerimize kadar uzanma düşüncelerini yansıtıyor. Sanırım bunların projeleri de yapılmış uygulama aşamasındadır. Bu soruyu beklermişçesine cumhuriyetin devrimci atılımlarını da eleştirmenin ötesine geçiyor ve öğüt vermeye, yol göstermeye başlıyor. Örneğin, Atatürk modelinde, dinin kalkınmanın önünde engel olduğu düşüncesini "Kemalizm büyük ölçüde İslam'ın eğitim, bürokrasi, yargı üzerindeki köhne ve ezici yükten" kurtulmak istiyordu yargısından sonra, şu öneriye geçiyor:

"Türkiye bugün İslami düşünce ve eğilimler konusunda daha esnek olmalı. İran gibi olun demiyorum ama İslam'ın özel yaşam ve kamu yaşamındaki rolü konusunda esnek olmak ve İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür.[186]"

Şimdi, 1990'larla birlikte girdiğimiz kimlik arayışlarının nereden kaynaklandığını düşünebiliriz artık. Şu tümceyi döne döne okuyun lütfen: "Geçmişteki radikal laiklik döneminde İslam'ın yaşamınızda nasıl dışlanacağı bir fikri sabit haline gelmişti. Bence bu bugün daha az lazım bir reaksiyon."

Hoca'nın bu çalışmada belgelerle sergilediğimiz Cumhuriyet Devrimi ve geleceğe yönelik düşünce planlarıyla Fuller'in önerileri nasıl da örtüşüyor değil mi? Hoca mı yoksa Fuller mi, birisi dersini iyi bellemiş. Sanırım ABD'nin, Sovyetlerin parçalanmasından sonra Orta Doğu ve Avrasya ile ilgili planları için Hoca vazgeçilmez oluverdi. Bir uç beyi gibi kullanılacaktı. Onun dünya görüşü ve Atatürk'e bakışı da gizli değil. Öyle ki Hoca yalnız devrimleri değil, ulusal kalkışmamızı, bağımsızlık bilincimizi ve bunun ulusal bilincimizin ayrılmaz parçası olduğuna da özümsemiş değil. Özümsemek ne söz, kin ve nefret beslediği de açık ve ortada.

Sovyetlerin yıkımından sonra ABD'nin Yeni Dünya Düzeni'nde tek buyurgan olduğu Körfez kriziyle anlaşıldı. Bosna ve Kosova krizlerinde bunu daha da pekiştirdi. Gerçek amacına, küreselleşme adıyla dayattığı ekonomik egemenliğine giden yolda engel tanımadan ilerliyor. ABD bu yeni düzende

[186] AGBTİA. syf: 98-99

dünyayı kucaklamaya doğru koşuyor. ABD, Amerika kıtasında ekonomik birliği sağladığını açıkladı. Dünyanın öteki bölümlerinde, özellikle Orta Doğu ve Avrasya'da etkinliğini sağlamak için en az otur kırk yıl sonrasını kapsayan stratejik ve taktik planlarını da hazırlamış olmalı. Kuşkusuz, İslam ve Orta Doğu konusunu 1980'lerin ortasında ele almış ve İslam'ın ABD çıkarları açısında Türkiye ve Orta Doğu'daki rolünü incelemeye başlamıştı.

Bu arada bir başka dünya fatihi de İlay-ı Kellimetullah için, yıllardır sürdürdüğü sözde zahidane çalışmalarını güncelleştirdi. Fethullah Gülen Hocaefendi'den söz ediyorum. Mesih rolüyle, dünyayı sapkınlıktan kurtarma ve tüm insanları kıyamete değin, İslam bayrağı altında toplama amacını gerçekleştirmenin çabası içinde. Daha birkaç yıl öncesine değin, bu çabada yalnız Tanrı'ya güvendiğini, ondan yardım beklediğini söylerken, bir de baktık, hastalanıp New York'ta sağaltılırken, "Amerika dünyanın düzenindeki bir milletin adıdır, onun izin vermediği hiçbir şey, dünyanın hiçbir yerinde gerçekleşmez." deyiverdi. Bu sözün bir başka hedefi daha vardı. 28 Şubat sonrasında, amaçlarına engel çıkaranlara ABD sopasını gösteriyordu. Sonra Papa hazretleriyle görüştü. O artık, ABD'nin kanatları altında, Mesih rolüyle Şam'da bineceği beyaz atla dünyayı fethedeceği günü bekliyor. Bu fethin ön hazırlıkları dünyanın şurasında burasında açtığı okullarda yetişen altın nesil ve ışık süvarileri değil miydi?

Fethullah Hocaefendi'nin bu fetihte yardımcısı artık Amerika Birleşik Devletleri'ydi... Gerçekte ABD, Hoca'yı koruyor. Çünkü Hoca, evrensel stratejisine, küreselleşme tasarısına o okullarla, ABD'nin hazırladığı Ilımlı İslam tezine verdiği destekle yardım ettiğini düşünüyor. Hoca, ABD'yi kullandığı kanısında sanırım. Yoksa küfre uzanan, o ABD övgülerinin anlamı kalır mı? ABD de öyle, Hoca'yı kullanıyor. Sonuç mu? Yaşayıp göreceğiz kimin kimi kullandığını...

Fuller'in yukarıda değindiğimiz sözleri o çalışmadan esinlenerek söylenmişti. Ne diyordu Fuller: "Türkiye artık kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü ve İslam'ın günlük yaşantıdaki yerine yeniden düşünmelidir."

Sahi biz İslam'ı günlük yaşantımızdan çıkardık mı? Ne zaman çıkardık? Bizim özel yaşamımızda İslam'ın silindiği bir dönem var mı? Ne demek istiyor bu adam? Sorduk mu, ulusça eleştirdik mi, ne demek istiyorsun dedik mi? Hayır, öylesine ulusal bilinçten uzak yaşıyoruz ki... Elin oğlu bizim ulusal sistemimizi yeniden yapılandırmak istiyor, öyle gizlice değil planlarını projelerini açıklayarak, şunu söyle yap diyor, biz susuyoruz. Susuyoruz ve gerçekleri açıklamak gerektiğini bile bilmiyoruz. O suskunluk işte başkaları tarafından dolduruluyor. Ve Fethullah Gülen çıkıyor karşımıza. Onun da söylemi aynı!

Düşmanlar düşmanca düşüncelerde birleşiyorlar, biz susuyoruz. Yalanlar karşısında susuyoruz. Türkiye'de İslam'ın günlük yaşantımızdan silindiğine ilişken sözleri bile yalanlamıyoruz. Böylece Hoca haklı çıkıyor.

Ben cumhuriyet kuşağındanım. Ve dinini-inancını yaşayan bir ilde, dindar bir ailede inançlı bir birey olarak yetiştim Dinin bireyin özel yaşamından dışlandığına tanık olmuş değilim. Türkiye'de İslami yaşam birey için hiçbir zaman yasaklanmadı, yasaklanamaz da. Böyle bir deneme düşünülemez de! Kısaca, İslam, halkın ve toplumun günlük yaşamından ne silinde ne de silinmesi düşünüldü. Hadi inkârcılar gibi düşünelim, bir dönem sıkı düzende kimi konular gözetim altına alındı, diyelim. Peki, bu Amerikalıya ne oluyor? Benim özel ve sosyal yaşamımla neden bu denli ilgili, diye sormaz mısınız? Görülüyor ki Türkiye'nin son yıllarındaki gelişmelerde bir başka elin çizgisi var. Burada Hoca ve onun gibi düşünen emperyalizm el ele... Graham Fuller sık sık gelir ülkemize, en çok da Siyasal İslam'ı bayrak yapan kesimle söyleşir.

İnsan düşünmeden edemiyor, emperyalizm çıkarı olmayan yerde yoktur, acaba çıkarı nedir ki İslam'ın günlük yaşantımıza değin uzanan etkisini araştırıyor! İslam'ın günlük yaşamdaki yerini düşünmeliymişiz, öyle buyuruyor şu eski CIA ajanı. Hoş bu gibi görevlerde bulunanların o görevlerden emekliliği düşünülemez ya! Dahası da var, hazret bana yeni roller de biçiyor. "Yörüngemi, dünyadaki rolümü düşünmeliymişim."

Rolümüz mü?

Peki, Fuller'in bu söyleşide sık sık yinelediği şu rol, Türkiye'nin dünyadaki rolü ne olacaktır? Buna o denli önem veriyor ki bir yerde Türkiye'nin rolü Orta Doğu'da diyordu. Bir başka yerde Orta Asya'yı gösterir: "Geçmişte Atatürk'ün Pantürkizm ya da Panislamizm gibi düşüncelerden Türkiye'yi soyutladı... Orta Asya'da 50 milyon Müslüman Türk artık fazla özgürlük ve otonomiye kavuşacak... Orada öyle güçlü uluslar bloku çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda rolü olsun istermiş!"

Şu sözleri biraz daha açalım mı? "Orta Asya ve Azerbaycan'da öyle veya böyle bir Türk milletler topluluğu peydah olacaktır. Türkiye bu süreçte çok değerli bir rol oynayabilir. Gelecekleri için entelektüel ilham olabilir." diyor.

Peki, neden biri öne sürüyor dersiniz? Oysa biz önce Türkiye'mizin sorunlarını çözmeyi hedeflemişiz. Başımızda bir Güneydoğu sorunu varken, ekonomik sorunların sarmalında dolanırken, Orta Asya'ya örnek olmak niye?

Biliniyor ki ABD'nin ilan ettiği küreselleşme uygulamasında bir kobay ya da yardımcı gerekiyor. Gerçek rolümüz işte bu!

Fethullah Gülen'in Avrasya'daki eğitim girişimlerine başlarken ve yürütürken nerelerden destek aldığını, ABD'ye olan taabüdane *(taparcasına)* bağlılığının nedenini yakalayabilirsiniz. Hoca'nın Amerika'ya olan aşırı bağlılığını ve dünyanın dümenine neden oturttuğunu sorgulamak gerekir. Bu bağlılığın kanıtlarını ileride birlikte ele alacağız. Hocaefendi Amerika'ya hayrandır ama Cumhuriyet Türkiyesi'ni kusar neredeyse. Şu nitelemeye bakalım:

"Evet millet ruhuna, Allah ve Peygamber'e baş kaldırmanın dışında ciddi hiçbir şeyin öğretilmediğini bu karanlık dönemde, bütün kara seslerin kapkara ağızların yaptıkları tek şey geçmişi tezyif (alaya alma), atalarımızı tahkir (hakaret etme) ve bin senelik muazzam mirası inkar olmuştur.[187] "Evet bu dönemde, milletin önünde bulunanlar milleti, millet de onları sevememiş; hemen herkes birbirini koltuk değneği gibi kullanmak istemiş...[188]"

Cumhuriyetin toplumu çağdaş ölçütlerle yapılandırma çabaları ve cumhuriyetin bilimsel ve teknolojik, kültürel alandaki kazanımları, Hocaefendi'nin mantığına göre ulusal bir yıkım olmuştur. Dahası bunlar "Millet düşmanlarının şeytani ve sinsi planlarının eseridir." der ki:

"Asırlardan beri millet düşmanlarının bu millete karşı en sinsi, en şeytani planları, daima ruh ve vicdanını şanlı geçmişimizden koparma, onu milli değerlerine karşı yabancılaştırma ve özünden uzaklaştırma istikametinde olmuştur. Zira milli ve dini değerlerinden mahrum edilen milletlerin en emin kuvvet kaynaklarını, en müstahkem siperlerini kaybedeceklerini onlar da çok iyi biliyorlardı.[189]"

Bu konuyla ilişkili olan şu satırların nasıl bir kin ve düşmanlık taşıdığını duyumsayabiliyoruz:

"Daha sonraki bir talihsiz dönemde ise Romalıların barbarca düşüncelerle Kartacalılara yaptıkları aynı şeyleri biz kendi tarihimize yaptık. Asırlar boyu

[187] FG. Çağ ve Nesil/5, syf:105
[188] FG. Çağ ve Nesil/5, syf:105
[189] FG. Çağ ve Nesil/4, syf:92

milletimizi ayakta tutan bütün tarihi dinamikleri yıktık ve adeta baykuşlara şehrayinler *(şenlikler)* tertip ettik.[190]"

Ya o yenilikçilik ve yenilikçiler ne olmuştur dersiniz? Hoca'dan alalım yanıtını: "O günkü yeniler ve yenilikçilerin yıldızları birer birer söndü ve daha üzerinden çeyrek asır geçmeden, partal birer elbise, eskimiş birer eşya gibi ya şuraya ya buraya atıldı ve tarihi birer fosil olarak korunmaya alındı.[191]"

İsterseniz şöyle çözelim paragrafı: "Çeyrek asır geçmeden birer eşya gibi ya şuraya ya buraya atılan ve tarihi fosil olarak korumaya alınan" nedir derseniz, şöyle bir belleklerimizi yoklayalım.

1950 genel seçimlerinde Demokrat Parti'nin yönetime gelmesiyle, devrimleri "halka mal olmuş olmamış inkılaplar" deyimiyle sınıflandırıp yıpratılma girişiminin yüreklendirdiği kimi gelenekçi kişiler, Atatürk' e saldırıya başladılar. Hakaretler ve heykellerine saldırılar karşısında Demokrat Parti'ye oy verenlerden bile büyük tepkiler geldi. Bu tepkilerin önlenmesi amacıyla bizim için ulusal utanç sayılması gereken bir yasa çıkarıldı: "Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun". Halk arasında Atatürk'ü Koruma Kanunu olarak adlandırılan 25.07.1951 tarih ve 5816 sayılı yasayı[192], bu sözlerle işaret eden Efendi Hazretleri (!) bu yasanın uygulama sınırını aşmadan hakaret hakkını (!) eleştiri görüntüsüyle kullandığını sanmaktadır. Gerçekte yıllardır söyleyip yazdıkları bu yasaya aykırıdır. Savcılar neden mi görmedi? Bilmem, onu da ortak düşüncelerle çözelim.

Önceden belirttiğimiz gibi, onun fantezi diye küçümsediği Cumhuriyet Devrimi'dir, devrimin kazanımlarıdır. Bu değişimi benimseyemediğini "Bu fanteziler bitmiştir." sözleriyle yansıtıyor.

---

[190] FG. Çağ ve Nesil/4, syf:91

[191] FG. Çağ ve Nesil aynı yerde

[192] Sözü edilen yasanın 17'nci maddesi: "Atatürk'ün hatırasına hakaret eden veya söven kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Atatürk'ü temsil eden heykel, büst ve abidelerini veyahut Atatürk'ün kabrini tahrip eden, kıran, bozan veya kirleten kimseye bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası verilir. Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçları işletmeye başkalarını teşvik eden kimse asıl fail/eylemci gibi cezalandırılır."

"Zaten dayandığı dinamikler itibariyle tükenmiş bir dünyanın ne yenileşme ne yenilenmeye ne de başkalarına yenilik düşüncesi ilham etmeye gücü yetmez artık.[193]"

Peki ne olacaktır, gelecek için nasıl bir düş kurulmalıdır? Yanıtını Hocaefendi'den alalım.

"...eğer önümüzdeki yıllarda dünya çapında bir yenilenme söz konusu olacaksa, hiç şüpheniz olmasın o, yıllar ve yıllar boyu, çeşit çeşit mağduriyetlerin, mahkûmiyetlerin, mazlumiyetlerin bilediği, keskinleştirdiği ve çığıyla hesaplaşmaya hazırladığı şu bizim dünyamızda, İslam'ın zamanları, mekânları aşan prensipleri ve Kur'an'ın her gün biraz daha gençleşen ölümsüz düsturları sayesinde gerçekleşecektir.[194]"

Bu amacın gerçekleşmesi için koşulların hazırlandığı kanısındadır Gülen... Peki, nasıl bir sistem düşünüyor dersiniz? Görünürde ilk hedef demokrasiyi gösteriyor; peki Hoca'nın demokrasiden ne anladığını, demokrasiyi nasıl yorumladığını biliyor muyuz? Yukarıda ilkelerini belirttiği sistem için her koşulda bugünkü sistemin yıkılacağının müjdesini veriyor bağlılarına. Peki, Hoca cumhuriyete karşı mı? Ne demek, Hoca cumhuriyetçidir(!) çünkü selefi çağının düşünürü de cumhuriyetçiydi, hem de herkesten önce. Gülen de cumhuriyetçidir, dahası cumhuriyeti sever de!

Cumhuriyeti seviyoruz... Hangi cumhuriyeti?

Zaman gazetesinin Cumhuriyet'in 74'üncü yıl dönümünün kutlandığı 29 Ekim 1997 tarihli manşeti iki sözcüklü tümceydi: "Cumhuriyeti seviyoruz."

Bu başlığı okuduğumda, "Hangi cumhuriyeti?" demişim! Bir arkadaşımla yolda yürürken gazete satıcısının sergisinde okudum. Arkadaşım "Ne demek hangi cumhuriyeti?" diye eleştirdi beni. Zaman gazetesinin yönünü ve amacını az da olsa biliyordu ama bu başlık onun hoşuna gitmişti. "Sen de amma kuşkucusun, adamlar kendilerinin cumhuriyet karşıtı olmadıklarını kanıtlamak istiyorlar, iyi değil mi?" dedi. Anladım ki 8 sütun üzerine "Cumhuriyeti Seviyoruz" manşeti ilk anda amacına ulaşmıştı. Bu başlığı okuyan başkaları ne düşünmüştür bilemem ama Gülen'in cumhuriyet çocuğu olduğuna inananların

[193] F.G. agy. syf:43
[194] F.G. agy. syf:43-44

sevinç içinde olduklarını düşünebiliyorum. Gülen cemaatinin bu yaygın sesi ve kulağının nasıl bir cumhuriyet ve Atatürk karşıtı olduğunu bilmeyenler, bunun bir takiye olduğunu düşünememiş olabilirler! Kimse "Hangi cumhuriyeti seviyorsunuz?" diye sormayacağı için, kamuoyunu aldatma çabası amacına ulaşmış sayılabilirdi. Halk hoşgörü ve uzlaşı söylemlerinin de etkisiyle, iyi niyetinin kurbanı edilmek istenmiş ve kısmen de olsa başarı sağlanmıştı. Bunun bir başka anlamı da kendi kalesine gol atmak gibi yorumlanması olacaktı.

Peki, halkın büyük çoğunluğunun, sevilen cumhuriyetin Türkiye Cumhuriyeti olarak algılayacağı düşünülmemiş midir? Sanılmasın ki düşünülmemiştir. Ama halkın o sessiz çoğunluğunu, her zaman gelenekçi düşünceyle istedikleri yöne çevireceklerini düşündükleri, dahası bildikleri için bunda sakınca görmemiş olmalılar. Kaldı ki kendi yandaşlarını bu manşetle tatmin etmiş oldukları gibi, Türkiye'yle ilgili dünyaya da istedikleri mesajı böylece verdikleri için başarılı sayılmalılardı bana göre!

Gülen'in ve cemaatinin cumhuriyet (*soyut bir cumhuriyetten söz ediyoruz)* karşıtı olmadığı mesajı yerine ulaşmıştı! Manşet gerçek amaca hizmet etmiş oluyordu!

Denilecektir ki "Cumhuriyeti seviyoruz" demek neden başka anlamda söylenmiş olsun? Cumhuriyet soyut kavram olarak da saltanat karşıtı bir anlamla yüklü değil mi? Kaldı ki bizim cumhuriyetimiz çağın en önemli bir tarih olgusunun eseridir. Bu nedenle başka bir anlam taşıyacağı düşünülemez! Bu yargılar ve değerlendirmeler doğru ama eğer soyut bir kavram olarak ele alırsanız? İşte İran İslam Cumhuriyeti ya da sosyalizmin yanlış uygulandığı dönemin halk cumhuriyetleri. Oysa bizim sahip çıkacağımız cumhuriyet, 20'nci yüzyılın bir başka örneği olmayan Devrim cumhuriyeti'dir. Ve o cumhuriyet, ulusal bir isyanın anıtıdır. Hem de Lozan da o isyanın ve bağımsızlık ülküsü karşıtlarının onayladığı bir ulusal direnişin antlaşmış tek örneğidir.

Hocaefendi ve gazetesi Zaman, işte bu tarih olayını içlerine sindiremiyorlar, dahası reddediyorlar. Sık sık değindiğimiz gibi, Gülen'in söylediği her söz, yazdığı her satır cumhuriyete kin ve nefret dolu bir reddiyedir. Bediüzzaman'dan kalan bir nefretin bayrağıdır Gülen misyonunun salladığı.

Nur cemaatinin bu en yaygın organının, Fethullah Gülen ve Said-i Nursi'nin izinde ve onların sesi olduğu düşünülmeden sorunun önemi ve ciddiyeti

anlaşılamaz. Said-i Nursi de devrim cumhuriyetini "İstibdadı mutlaka, irtidadı mutlaka, safahatı mutlaka, cebri keyfiyi küfri *(kesin bir diktatörlük, kesin bir dinsizlik, kesin bir kafirlik, kesin bir ahlaksızlık)* olarak nitelediğini görmüştük.[195] Onun cumhuriyeti "meşruayı şer'iye *(Peygamber'in şeriatına)* dayalı bir İslam Cumhuriyeti'dir. Bediüzzaman bunu açıkça her yerde söylemiş ve yazmıştır. Fethullah Gülen selefinden ayrı düşünülebilir mi?

Böylece Zaman'daki sözün çözümüne adım atmış oluyoruz. Bunun için Gülen'in Samanyolu TV'de 28 Mart 1997 tarihli söyleşisinden alıntı yaparak cumhuriyetle ve demokrasiyle ilgili sözleriyle cemaatine verdiği açık mesajı irdeleyelim.[196]

O TV programında, Gülen'e "İslam ve politika, İslam'la demokrasinin ilişkisi, İslam ve laiklik kavramlarıyla ilgili düşünceleri" sorulur.[197]

Hoca, uzun yanıtına, dinin ve İslam'ın tanımını yaptıktan sonra, "İslam'ın evrensel olduğu" görüşüyle girer söze ve şöyle sürdürür: "Ateistiyle, Yahudisiyle, Hristiyanıyla insanı kucaklar İslam; dahası hiç inanmayanı ve Mecusiyi/ateşe tapanı bile reddetmez, kucaklar." der. Bu düşüncesini Medine toplumuyla örnekler. Daha sonra "sekülerizm ve laik düşünce, anlayışların ve Kemalizm gibi uygulamaların yanlış yorumlandığına" değinerek yanlışı şöyle vurgular: Başbakan Necmettin Erbakan'ın birçok kez "Batı'daki tatbik şekliyle laikliği getirin ben herkesten evvel onu kabullenirim." sözlerinin dikkate alınmamasına değinir ve "Anlaşılıyor ki herkesin kabul ettiği bir laiklik varmış." der.[198]

Bu girişten sonra, asıl konuya gelen Gülen'in cumhuriyet kavramını algılayışındaki ilginçliğe bakın: Cumhuriyete ilk günden beri karşı gelen

---

[195] Bakınız, yukarıda syf:

[196] 28 Şubat sonrası Gülen ve cemaatinin izleneceği anlaşılıyor.28 Şubat öncesi bir tür savunma görüntüsüyle saldırıya geçmişti. Sabah grubunun yardımıyla başlatılan Nur harekatı adlı dizi, Aktüel'in ve Yeni Yüzyıl'ın yayınları bu amaçla ön alma çabalarının ürünüydü. Ama yetmemiş olmalı ki kendi TV'sinde bir söyleşi ayarlandı. Hoca bu söyleşide cemaatine ve yakınlarına korkacak bir şey olmadığını söylerken, düşünce ve girişimlerinden asla ödün ermeyeceği mesajını verecekti. O söyleşi kitaplaştırılmıştır. Söyleşiden yapılan alıntıların kaynağı Dr. Osman Özsoy'un (Dr.O.Ö.) Fethullah Gülen Hocaefendi ile Canlı Yayında adlı yapıtıdır.

[197] Dr. O.Ö. agy, syf:21

[198] Dr. O.Ö. agy, syf:22-24

olmadığını, öyle ki üstadı onunla haşrolmayı istediğini söylediği Bediüzzaman'ın "Ben hepinizden evvel cumhuriyetçiyim." sözlerine göndermede bulunarak "Üstad doğduğu Doğu topraklarında kalırken, yemeğinin ve içtiği çorbanın tanelerini neden karıncalara verdiğini soranlara, bunun hikmeti şudur: "Bu karınca topluluğu arılar gibi ve cumhuriyetçidir. Bu nedenle benim cumhuriyete yönelik sevgim vardır. İşte bu sevgi ve ilgimin gereği yiyeceğimi onlarla paylaşıyorum." demişmiş! Üstadı bu nedenle cumhuriyetçiymiş! O neden olmasın?

Cumhuriyet ve arıların, karıncaların yaşamı ilginç bir örnek değil mi? Dahası da var ve asıl şu sözler önemli: Gülen'in selefi, çağın mütefekkiri/dâhisi "Ama bunun bir koşulu var." dermiş, onun anladığı cumhuriyet "...biçimsel olmadığı gibi yapay bir cumhuriyet de değil"miş. Bu sözlerin altını çizelim. Dikkat ederseniz burada cumhuriyete yine saldırı var. Hoca devrim cumhuriyetinin kendince bir değerlendirmesini yapıyor bu sözlerle. Ona göre cumhuriyet, yapay ve biçimsel bir sistemdir Türkiye'de... Ya gerçek cumhuriyet nasıldır?

"Adaleti, haklılığı ve gerçekliği büyük çoğunluğun katkısında arayan ve ona dayanan bir cumhuriyettir.[199]" Büyük çoğunluk da laiklik karşıtı kesimlerin toplamı olmalı!

Zaman gazetesindeki başlığın ne anlama geldiği iyice anlaşılıyor değil mi? Hoca ve ihvanları, karıncaların, arıların cumhuriyeti gibi bir cumhuriyet seviyorlar anlaşılan!

Gülen'in mesajını alabilmek için 28 Şubat'tan sonraki ilk söyleşisi olduğunun da altını çizelim. Dilinin altındaki şudur: 28 Şubat'ın koruduğu cumhuriyeti gerçek değildir. O şekli ve suni bir cumhuriyettir. Hakkaniyet ve adaletten de uzaktır. Cumhuriyet çoğunluğun iradesi üzerine kurulur, oysa bu şekli cumhuriyet azınlık iradesine dayanır. Evet, Hoca tam bunu söylemek istiyor ama o doğrudan söyleyecek kadar yürekli değildir.

Peki, şu çoğunluk iradesi nasıl oluşur ve gerçekleşir dersiniz? "Sivil toplum örgütü olarak dayatılan tarikat bireylerinden mi?" dediğinizi duyar gibiyim. Tarikatlarda birey var mıdır? Tarikat cemaat bilinciyle devinir. Kısaca cemaat güdüsüyle devinilen yerde, şeyhin dediği olur. Şeyhin oy verin dediği partiye

[199] Dr. O.Ö. agy, syf:24

akan oylarla yönetilen cumhuriyet nasıl bir cumhuriyettir dersiniz? Çoğunluğun özgür iradesinin olmadığı bir yerde hakkaniyet nerede aranacaktır? Ne kadar tarikat varsa o kadar değişik görüş olacaktır.

Şu sözün tam yeri değil mi: "Sen herkesi kör, alemi sersem mi sanırsın?" ya da Nasrettin Hoca'nın torunları olan halkımızın deyimiyle "Alanda kaçan mı?" Anlaşılıyor ki Hoca rejimden hoşnut değil, hem de hiç değil, kendi biçemiyle sistemi eleştiriyor. Şu sözler o TV programındaki konuşmasından özetlenmiştir:

Hoca'ya göre, "Laikliğin günümüzdeki anlamında Türkiye'de çoğu aydının dediği gibi, birliktelik sağlanamıyor, demokrasilerde hele bizde laiklik tam anlamıyla uygulanamıyor"muş! Bunu Batılılar da söylüyorlarmış, Türkiye'deki rejimde bir eksiklik varmış. Onların dediği kadar olmasa da varmış.[200] Gülen, "Cumhuriyetimiz meşru değildir." diyor. Onun meşruluktan ne anladığına önceden değinmiştik. Özlemini çektiği "meşruiyeti meşrua içinde bir sistemdir." Yani Peygamber'in ilkelerine dayalı bir sistem. Hedeflediği "Din için devlet"tir. Ki bu devlet Hoca'ya göre tam bir demokrasidir. "Bana göre" diye başladığı bölümde özetle, "...demokrasi insanların bütün gereksinmelerini tam anlamıyla topluca karşılayan bir sistem olarak düzenlendiğinde, yani kişinin yalnız dünyasının değil ahretinin sorunlarını da çözecek sistem kurulduğunda; bir başka deyişle, insan yaşamında kabre kadar değil, kabir sonrasını da kapsadığında ve tüm sorunlarımıza da sahip çıkmalıdır çünkü insan bedenden ibaret değildir." diye ekliyor.[201] Ne mi söylüyor Gülen; baştan beri, yani davaya adım attığından bu yana söylediklerini değişikmiş gibi yineliyor. Kişinin tüm yaşamını ve ahretini kucaklayan, yani Tanrıyla ilişkileri içinde yaşamın her anını Düzenleyen bir din devleti... Evet, cumhuriyet çocuğunun özlemini çektiği sistem budur.

Bu sözlerin TV ekranından seslenildiği tarihin 28 Şubat sonrası olduğunun bir kez daha altını çizelim. Gülen cemaatine, "Ben davamdan vazgeçmiyorum, sizler sıkı durun." demek istiyor!

İşte Fethullah Gülen ve cemaatinin cumhuriyete bakış açısı ve demokrasiden anladıklarının ve nasıl bir sistem özlemi içinde olduklarının resmi...

---

[200] Dr.O.Ö. agy, syf:25-26
[201] Dr.O.Ö. agy, syf:27-28

Şimdi Zaman gazetesinin cumhuriyeti seviyoruz manşetinin ne anlama geldiğini daha iyi kavrayabiliriz sanırım. Karınca ve arıların cumhuriyetini seviyor olmalılar. Hani, çağın mütefekkirinin izini sürüyorlar da! Ama demokrasiyi ve cumhuriyeti 1400 yılın ötesinde arıyor. Neden, çünkü Hoca ve saygın selefi, salt gelenekçi bir dünya görüşüyle çözümlemek isterler sorunlarımızı!

Görülüyor ki Gülen ve cemaati, gelenekçi bir sistem kurma çabasındalar. Yaşam felsefeleri geleneklere dayalı, sözde geleceği dönük bir dünyada boy atmaktır.

Gelenekçi bir felsefeyle yola çıkan Gülen'in amacına ulaşıp ulaşamayacağını saptamaya çalışalım. Önce şu soruyu yanıtlayalım:

Gelenekçilik ya da cumhuriyeti özümseyememek

Tüm gelenekçi kişiler ve rejimler, geleneklere sıkı sıkıya bağlılık olarak özetlenen aynı paydada buluşurlar. Doğal olarak dini de gelenek olarak algılar ve öyle uygularlar. Bu bir kördüğümdür ve çöküşe giden bir yol izler. Gelenekçi rejimler bu yazgıdan kurtulamazlar; kendilerini yenileyemez ve tarihe göçerler. Osmanlı İmparatorluğu da bu yazgıdan kurtulamamıştır. Öyle bir kördüğüm ki ancak aklın ve bilimin ışığın çözülebilirdi. Son iki yüzyıldır çırpındığı gelenek çıkmazından kurtulamayan Osmanlı, kurtuluşu yanlış yollarda arıyordu. Çürümüş bir sistem, yıkılışını hızlandıran devletlere sığınarak önlenmek isteniyordu. Oysa çözüm Osmanlı'nın hangi nedenlerle kendini yenileyemediğinin ve tarihe göçmekte olduğunun bilinmesinden geçerdi. Bunun için olayları tarihsel oluşumu nesnel koşullarıyla ele almak ve çözümü buradan çıkarak aramak gerekirdi. Ama Osmanlı'yı kurtarmak isteyenler bu yolu deneyemedikleri için kurtarılamazdı. Osmanlı'nın kendini yenileyemediğini Hocaefendi de kabul ediyor. Konuyu bir başka açıdan ele alan şu eleştirel satırlar onundur. Diyor ki:

"Düşünelim bir kere, bizde tercih planına göre değil, başkalarının tercih ettiği mes'eleleri bir araya getirerek yazılmış en son fıkıh kitabı, Fatih Sultan Mehmed döneminde yazılmış ve Fatih Camii'nde imamlık yapmış merhum Üstad Halepli İbrahim Efendi'nin yazdığı Mülteka'i-Ebhur[202] ve yine aynı

[202] Mülteka-i Ebhur, Denizlerin Kavuştuğu Yer, (*)Durer ve Gurer(İnci ve parlaklık) o dönemde yazılmış iki kitap adıdır.

döneme ait Molla Hüsrev Hazretleri'nin yazdığı 'Dürer ve Gurer' (*)dir. Aradan bunca asır geçmiş ve elbette çok şey değişmiştir. Halbuki heyetler teşkil edilebilir ve bu sahada ehil insanlar yetiştirilerek çağ kucaklanabilirdi. Ve böylece geçen dört beş asır da daha öncekiler gibi bizim asrımız olurdu. Ama işin doğrusu şu ki biz yedi sekiz asırdır belli şeylere kilitlenip kalmışız.[203]"

Hoca'nın "İşin doğrusu biz yedi sekiz asırdır belli şeylere kilitlenip kalmışız." sözleriyle çağın mütefekkiri olarak selamladığı Bediüzzaman'ın "İslam milleti sekiz asırdan beri durgunluk yaşamaktadır." söylemi örtüşüyor. Hoca ekliyor: "Demek ki topyekün İslam dünyasında, bu birkaç asırlık zaman zarfında çağın problemlerini kucaklayacak ilim adamı yetişmemiştir.[204]"

Hoca'nın bu konuda başka saptamaları da var: "Asya'da, Endülüs'te, Selçuklularda mükemmele yakın bir sanattan bahsedebiliriz. Osmanlılarda ise belli bir dönem itibarıyla mükemmel bir sanattan söz edebiliriz. Çünkü Osmanlılarda bütünüyle bir sanatın var olduğu söylenmez... Osmanlı belli bir döneminde sanatın zirvelerine çıkabilmiş ama bu, devam etmemiş.[205]" Neden mi? Yanıtı ilginç:

"Zannediyorum medresenin bu düşüncelere karşı kapanmış olması önemli bir husus." Yanıtın ilginçliği bununla da bitmiyor. "Esasen sanat" diye sürdürüyor "...estetik gibi konulara yürümek biraz da tasavvuf yoluyla olacak bir iştir. Fakat bu yol da bütün bütün kapatıldığından dolayı ufuklar daralmış, dünya küçülmüş ve giderek ufalanmıştır. Bu küçük dünya içinde de büyük düşüncelerin, sanat eserlerinin meydana gelmesi söz konusu olamazdı herhalde.[206]"

Şimdi düşünelim: İçinde bulunduğumuz kültür ortamında, yüzyıllardır bilime yüz çevrildiğini, bilimsel çalışılmadığını, bilim adamı yetişmediğini, bu nedenle de belli şeylere kilitlenildiğini söyledikten hele sanat gibi toplumsal yapının estetik zevkini yücelten ve yeni ufuklara açılımını sağlayan bir konudan yoksunluğu görerek Osmanlı'nın yıkılışının nedenlerini başka yerlerde aramak aklın işi olabilir mi? Hele ve özellikle Mustafa Kemal nasıl suçlanabilir? Bilimsel

---

[203] F.G. Prizma/1, syf:59
[204] F.G. aynı yerde, syf:56-57
[205] Eyüp Can, Ufuk Turu AD Yayıncılık, 14'üncü Baskı, syf: 103-105
[206] EC., aynı yerde syf: 105

gerçek şudur, yaşam sürekliliğini değişim ve dönüşümle sağlar. Bilimselliğe ve sanata kapısını kapamış olan bir sistemin yaşaması olası mıdır?

Araştırıldığında Hocaefendi'nin çağdaşlıktan ve çağın yakalanmasından anladığıyla bizim çağdaşlıktan anladığımızın aynı şey olmadığı görülür. O, çıkış yolunu hep Asr-ı Saadet dönemini örnek alacak bir sistemde arama düşü içindedir.

Mustafa Kemal, genç bir subayken bu gerçeği görmüştü. Çünkü akıl ve bilime dayanarak arıyordu çıkış yolunu. Bu arayışlarında, çözümün ulusal egemenliğe dayalı bir sistemde olduğunu saptamış ve bunu arkadaşlarına söylemiştir. O, çözümü akıl ve bilimsel düşünceyle aradığı ve uygulamalarında halka dayandığı için, başarıya giden engelleri aşmış ve iki cephede sürdürdüğü kurtuluş savaşını utkuya götürmüş, Lozan'da evrensel onaya bağlatmıştır. Bu nedenle, cumhuriyetin temelinde Osmanlı'nın kurtuluş için sığındığı emperyalist güçlerin topraklarımızı işgaline karşı girişilen savaşın utkusu vardır. Bir başka deyişle Osmanlı'ya karşı ulusal dirence dayalı isyan, yurdu işgal eden güçlere karşı anti-emperyalist bilinç, akıl ve bilimsel yöntem vardır.

Mustafa Kemal bu utkuya dayanarak kurduğu cumhuriyeti, aklın ve bilimin ışığında yetişecek kuşaklara emanet etmiştir. Kuşkusuz ki cumhuriyet, kuruluşunun temelindeki tam bağımsızlık, anti-emperyalist bilinç, ulusal irade gibi dinamiklerle yaşar, gelişir, çağdaş uygarlığa bu yolla ulaşılır. Cumhuriyeti kendi dinamiklerinden koparıp geleneklerin dinamiklerine oturtmaya kalkışmak başarılamayacak bir çabadan başka bir şey değildir. Fethullah Gülen'in yaptığı işte budur. Bu gerçek karartılarak Gülen'in bir cumhuriyet çocuğu olarak sunulmasının mantığı bulunabilir mi?

Burada Fethullah Gülen'in siyasetin dışında olduğuna ilişkin savını irdeleyelim. Gülen'e göre ne kendisi ve cemaati ne de Bediüzzaman, siyasete sıcak bakmazlar, sözde siyasetin dışındadırlar. Onlar dini salt din için severler. Ama devletin din kurallarına dayanmadan meşruluğunu kazamayacağını savunurlar. Cumhuriyet bu meşruluğu halk iradesine bağladığı için meşru değildir. Cumhuriyet de ancak teşrii meşrua üzerine kurulduğunda gerçek cumhuriyet olacaktır. Cumhuriyet gerek kuruluşunda gerekse sonradan gerçek değerlerimizi tahrip etmiştir.

Peki, bu düşüncenin uygulaması dinin siyasete karışması değil midir? Bu savlar düşünce aşamasında kaldığı sürece sorun yaratmaz, düşünen için de elbet. Ama bu düşünceyi uygulamaya koyacak çalışmalar, örneğin geleceği kucaklayarak altın neslin yetiştirilmesi, ümmete Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı yerlere taşıma görevi verilmesi de mi siyaset değildir?

Bu konuda Hoca'nın öteden beri söylediklerini bir yana bırakarak şu New Yok Sohbeti'nden örnek verelim: Bakın Nevval Sevindi'nin "cumhuriyet çocuğu" olarak nitelemenin ötesinde "Mustafa Kemal'in düşündüğü sentezi ortaya çıkaracaklardan biri diye gösterilen Hocaefendi'nin cumhuriyete nasıl baktığını belgeledik. Şu satılar da onundur:

"Cumhuriyet, demokrasi yaşanırken birtakım değerler çok ciddi ihmale uğradı... Bazı şeyleri öteden beri dıştan alırken bu bize uyar mı uymaz mı demeden bizi bir kalıba koymaya çalışıyorlar. Oysa bu devletin, bu milletin, bu toplumun kendine has özellikleri vardır. Onu kendine has özelliklerde aramak lazım. Eğer onu kendi özelliklerinde aramazsak başkalaştırmış oluruz. Bu da toplum çağında yeni buhranlara sebebiyet verir. Biz de bu buhranları yaşıyoruz. Başka kalıba koymazsınız, bu milletin atamayacağı şeyler vardır, tarihi vardır, tarihi dinamikleri vardır. Özü vardır, din gibi, çok önemli bir dinamiği vardır.[207]"

Yalnız cumhuriyet mi, "demokrasi yaşanırken" de aymazlıklar süregelmiş. Neden dersiniz? Hoca'ya göre, "sistemin kendine has özelliklerinde oturtulması yerine bizi yabancı bir kalıba koymak" istenmesinden. Eğer tarihsel dinamiklere bağlı kalarak demokrasiye geçebilseymişiz, bugünkü bunalımları yaşamazmışız. Oysa Gülen, din için devlet felsefesine sahip bir kişi ve demokrasiye inanmadığını söylüyor. Peki, nasıl oluyor da temel dinamiğimiz olarak gösterdiği "din için devlet"ten demokrasi çıkaracak dersiniz? Demiyorum, ne diyordu: "Demokrasi eğer zirvedeyse, biz onu 1400 yıl önce yaşadık." Hoca, cumhuriyeti de demokrasiyi de hep Asrı Saadet döneminin dinamiklerine dayandırmak istiyor. Selçuklular, bu dinamiklerle Anadolu'yu yurt edinmişler. Osmanlılar nasıl o geleneği sürdürerek üç kıtaya egemen olmuşsa, neden Osmanlı sistemini ihya etmeyelim?.. Hoca gelenekçiliğe dayalı bir sistemin çağ

[207] Yeni Yüzyıl, Nevval Sevindi, Fethullah Gülen'le New York Sohbeti, 22 Temmuz 1997 ya da N.S. Fethullah Gülen'le New York Sohbeti, Sabah Yayınları 3'üncü Baskı.

dışı bir yönetim olduğunun bilincinde değil. Bunun uygarlık yolunda ilerleme ve gelişme için aşılmaz bir engel olduğunun da.

İşte sorun burada düğümleniyor ve çözülmezliğe dönüşüyor. Çünkü çözüm diye sunulanlar, salt geleneğin statik yapısına dayalı, değişime yer vermeyen bir düşüncenin ürünü olmuştur. Dolayısıyla, İslam dünyası değişimi hep geriye dönüşte aradığından bir kısır döngü içinde çözümsüz sorunlarla baş başa kalmıştır. Bunun başlıca nedeni içinde yaşadığı çağın sorunlarını, geçmişin çözüm mantığıyla ele almaya, çözüm aramaya kalkışmasıdır. Hiçbir sorunu çözemeyen bu mantık, giderek kendini geleneğin içine hapsetmiştir. Toplum her konuda hiçbir şey üretemediğinden kendini yenileyememiştir. Bu nedenle toplumsal, sanatsal ve doğal olarak bilimsel alanda da Avrupa'nın etkisi altında yarı sömürge durumuna kadar gerilemiştir. İşte Hoca'nın övgüleriyle örnek alınmasını istediği Osmanlı budur. Hoca, çağdaş bir topluma, Türkiye Cumhuriyeti'ne, tarihin derinliklerindeki kendi dönemine göre ileri ama günümüzün sorunlarına yabancı bir imparatorluğu örnek göstererek sorunlarımıza çözüm aramaktadır. Bunun çıkmaz bir yol olduğunu, yeni çözümsüzlüklerle karşı karşıya kalınacağını ne yazık ki düşünemiyor.

Bu sonuç Fethullah Gülen'i demokratik sistem yanlısı sayanların bilgisine sunulur.

Cumhuriyet Devrimi'nin mimarı, Osmanlı'nın geri kalış nedenlerini ve uygarlıkların tarihsel akış içinde birbirini etkilediğini saptamıştı. Bu akışın sosyal, siyasal gelişme ve değişimlerin karşılıklı etkileşimlerle toplumları uyardığından çıkarak ulusumuzun değişim ve gelişme stratejisini saptamıştır. İşe başlaması bu çalışmaların sonunda saptadığı hedefe yönelmesi ve başarısı hep akıl ve bilimsel yönteme dayanır. Tıpkı doğa gibi, onun bir parçası olan insan ve insan topluluklarının da durağanlaşmalarının, gerilemeye ve giderek yok olmaya neden olduğu gerçeğini Hocaefendi ve ihvanları *(tarikat arkadaşları)* göremiyorlar, göremezler de!

Çünkü gelenekçi yapı ve düşünce onların gerçeği görmesine engel olmaktadır.

Bu nedenle, Hocaefendi ne kadar övse ve övülse, ne kadar Amerika'yı ardına alarak Türkiye için planlar yapsa da o planları ve amaçları asla gerçekleşmeyecektir.

Burada en büyük dayanağımız, tarihsel akıl ve akımdır. Kendini yenileyemeyen Osmanlı'nın tarihe göçüşü önlenemedi. Ve tarihsel gerçek şuydu, işbirlikçilerin başı Halife-Sultan ve Sait Molla gibi aklını özgürce kullanamayanlardı. Ve Halife-Sultan, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın komutan ve erlerini isyancı-hain ilan etmiş, Şeyhül-İslâm'dan aldığı fetva ile idamları için ferman çıkarmıştı. Ama o ferman uygulanamadı. Çünkü tarihsel gerçek gelenekçiliği yenmiş, Anadolu kendi yazgısına egemen olmuştu. İşte Hoca bu gerçeği göremiyor ya da kabul etmiyor, edemiyor!

Anadolu İhtilâli sonuçta halkın eseriydi. Mustafa Kemal, halkın kendi yazgısına egemen olması gerektiğini, Halife-Sultan'ın kendisinden başka kimseyi düşünmeyeceğini eylemli olarak göstermek istedi halka, bunda da başarılı oldu. Ama tam altı yüz yıl yazgısını bir soyun ellerine bırakmış insanlardan oluşan, ulusal bilinci körleştirilmiş halkın aydınlanması ve devrime sahip çıkması zaman alacaktı. Devrimin ve onun temeli olan bağımsızlık ve cumhuriyetin gençliğe emanet edilmesinin anlamı işte burada aranmalıdır. Yeni yetişecek kuşakların, devrime sahip çıkacak bilinçle yetiştirileceği düşünülerek başlatılan eğitim devrimi ve burada halkın da aydınlanması umuduyla eğitim ve kültürel değişim devrimin ilk hedeflerinden biriydi. Tevhid-i Tedrisat (*Öğretim Birliği)* Yasası'na dayalı eğitim devriminden tutun da abc, Dil Devrimi'ne değin art arda sıralanan yenileşme devinimlerinin tümü işte bu amacın gerçekleştirilmesi içindi. Tüm karşı koymalara ve engellemelere karşın cumhuriyet başarılı olmuş sayılmalıdır. Devrimin halka mal edilmesinde eğer geri adımlar atılmamış olsaydı, bugünkü gelgitlerle karşılaşılmazdı. Yine de tüm bu gelgitlere karşın, Cumhuriyet, 20'nci yüzyıldan 21'inci yüzyıla kalan bir önemli yenileşme hareketi olarak tarihteki yerini alacaktır.

Bugünkü sorunlar, devrimin kendi kadrosunu oluşturamaması nedeniyle karşıt gelenekçi düşüncenin değişmeyen hazır kadrosunun, gelenekçi dünya görüşünden güç alarak cumhuriyeti o dünya görüşüne göre biçimlendirmek istemesinden kaynaklanıyor. Hoca ve onun dünya görüşünde olanların "cumhuriyete karşı" olmadıkları söyleminin saptırma olduğu göz ardı edilmemelidir. Onlar soyut bir cumhuriyet kavramının ortak paydasında birleşiyorlar. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti'ni asla benimseyemediler ki sevebilsinler. Hoşgörü şampiyonu Gülen'in hoşgörü alanına girmeyen Mustafa Kemal Atatürk ve cumhuriyetimizdir.

Şu hoşgörü masalı ya da amacı gizleme taktiği

Hoşgörü mü? Fethullah Gülen'in hoşgörüsü yalnız devrimci Kemalist cumhuriyet için geçerli değildir. Eğer hoşgörü gerçekten içten ve hiçbir art niyet taşımadan gösterilebiliyorsa, bir telattuf oyunu değilse, bir amaç için geçit olarak kullanılmıyorsa, o zaman anlam kazanır... Hocaefendi hoşgörü bayrağını, devrimci cumhuriyet dışında her yere diker!

Ve o bayrağı, en son Vatikan'a dikti. Kozasından çıktıktan sonra eline aldığı bu bayrak, önce neredeyse paparazzilere konu olacak medyatik iftar yemekleri için beş yıldızlı otellerin yemek salonlarına dikildi. Bunun bir tür telattuf *(amacını gizlemek için nazikçe-ince davranış)* ya da mümaşat *(göz yumma)* olduğunu bilmemek oyuna gelmektir. Neden derseniz? Hoca, hoşgörü bayrağını dalgalandırırken ihvanlarına kimi şeyleri görmezden gelmeyi öneriyordu. Ne diyordu, "Her doğru her zaman söylenmez." Hoca'nın kendi yolunu açmak için kullandığı yöntemlerin başında gelir mümaşat ya da telattuf.

Gülen gerçekten hoşgörülü ise, ondan çok şey istemiyoruz, şu engin hoşgörüsüyle, devrim cumhuriyetine karşı açtığı savaşımdaki haksızlığını kabul etsin, yeter. Sen, ülkeni emperyalizmin işgalinden kurtaran eşsiz devlet adamına, gerçekten çağın en büyük değişimini gerçekleştiren Mustafa Kemal'e hakaret edeceksin, senin bugün bu topraklarda özgürce yaşamana ve konuşmana, ibadet etmene olanak sağlayan sistemi, *(eksiklikleri ve yanlışları olsa da demokrasiye geçişin koşullarını hazırlayanlara açık gizli saldıracaksın, Papa'ya mektup yazıp hoşgörü şovun için "İslam yanlış anlaşıldı" diyerek alkış bekleyeceksin, sonra yine cumhuriyet için)* tagut sistemi diye aşağılayacaksın hakaret edeceksin; kim inanır böyle bir hoşgörü gösterisine? Din içtenlik ister, yalan ve din adına şovu asla kabul etmez. Telattuf ya da mümaşat yaşamın her noktasında geçerli bir sistem değildir. Bunu sistemleştirmek dine de ihanettir. Çünkü her bireyin, dahası hele nassa göre, dinin özü ve dindarların sahip olması gereken doğruluk ve inandırıcılık ilkelerini zedeler, güven duvarını yıkar.

Hele insanları kendi düşüncesi doğrultusunda etkilemek için, İslam'ın çok önemli bir kurumu oruç ve iftar gibi Tanrı'nın kullarına özel olarak emanet ettiği bir kurumu, inancın temel değer sistemlerine aykırı bir düzende kullanılmaya kalkışırsa, hem bunu kullananı hem de o kurumun etiğini bilmeden şu ya da bu tutumla konuyu değerlendirenleri güç durumda bırakır. İnsanları böylece günaha sokmak nasıl bir din anlayışıdır dersiniz?

İşte bu bir politikadır ve dinin kesin yasakları arasındadır. Çünkü din politik emeller için kullanılmaktadır. Çünkü bu yolla, sözde tebliğ ya da irşat görevi yapılamaz. Tebliğ ve irşat için de dinin kendi disiplini içinde kalmak gerektiğini bilmez mi Hocaefendi? Bilir bilmesine ama tıpkı Papa'ya yazdığı mektuptaki üslubu-biçemi gibi bunun da inanç dizgesini yaralayan bir tutum olduğunu nasıl göz ardı edebilir?

Bu şovun amaçlarından biri, Kemalist cumhuriyetin karşısına yeni yandaşlar dikmektir. Gerçek şu ki bu amaca ulaşılmış, yeni müttefikler kazanılmıştır. Bu bağlamda, dinle demokrasinin ortak paydaları olduğu ama laik cumhuriyetin demokrasiyi salt laik ilke nedeniyle bağrında barındırmayacağı savları ileri sürülmektedir. Kemalist cumhuriyeti savunanlara karşı o kanatla ortak tavır alanlar da "Cumhuriyet demokrasi değildir. Cumhuriyeti değil, demokrasiyi yaşatmalıyız, sorunları gerçek ve tam demokrasi çözecektir.[208]" söylemiyle cumhuriyetin, daha doğrusu devrimin dinamiklerine karşı yadsıyıcı ve yıkıcı bir tutum içindeler. Oysa cumhuriyet, zaten halkın özgürce açıklayacağı istence dayalı bir sistemse *(ki öyle olmalıdır),* demokrasinin ta kendisi değil midir? Elbet cumhuriyetimizin o aşamaya geldiğini söyleyemeyiz. Bir teokratik sistem içinde yetişmiş ümmet toplumuna, bireysel bilinci yerleştirmenin ve yurttaşlık statüsüne geçmenin kolay olmadığı bilinmelidir. Ancak böylece devrimci cumhuriyetin gerçekleştirdiği değişimin değeri anlaşılabilir.

Devrim, o günün koşulları içinde toplumu uyarıp çağa uyumunu sağlamak için akla gelen en uygun girişimlerle yeni bir toplum yaratma çabalarında önemli başarılar elde etmişse, bunda tarihsel akışın rolü kadar devrim liderinin etkin ve gerçekçi önderliğinin rolü göz ardı edilmemelidir. Devrimlerin toplumsal değişimi ancak zaman içinde gerçekleştirebildikleri düşünülürse, tarihsel akış içinde Kemalist Devrim'in başarısız olduğu söylenemez. Devrim bir uzun soluklu koşuysa 20'nci yüzyılın 21'inci yüzyıla koşan devrimi, Kemalist Devrim olacaktır.

Devrimimiz kendi kadrosunu oluşturamadan karşılaştığı sorunları, cumhuriyetin dinamiklerinden güç alarak çözmeye çalışmakta, karşılaştığı güçlükleri böylece aşmayı başarmaktadır. Şu halde cumhuriyetçilere düşen ilk

[208] F. Gülen Hoca, demokrasiyi de çağdaş anlamıyla değil, kendi dünya görüşüyle değerlendiriyor dahası "...biz, İslam'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız." diyor.

görev devrimin dinamiklerine sahip çıkmak olmalıdır. Kısaca, temeli bağımsızlık ve laiklik olan cumhuriyete sahip çıkarak 21'inci yüzyılda da koşmayı sürdürmek... Böylece amaçları, demokrasi kavramına sığınarak devrim cumhuriyetini yıkmak olanların düşlerini boşa çıkarmak için izlenecek tek taktik budur.

Ancak cumhuriyet karşıtlarının aynı amaçta emperyalizmle işbirliği içinde bulunanların pes edecekleri sanılmamalıdır. Onlar kuzu postuna bürünmüş kurtlar gibidirler. Peki, bu çağ dışı düşünceler nasıl oluştu ve çıkış yolu olarak dayatıldı topluma? 21'inci yüzyıla girerken toplumun bir kesimi nasıl oldu da cumhuriyetin tarihsel koşullara dayalı kuruluş dinamiklerini reddederek işlevselliğini yitirdiği için tarihe devredilmiş bulunan statik yapısında aramaya kalkıştı. Bugün yanıtı aranacak olan bu ve buna dayalı sorulardır. Bu ters gidişin nedenleri bulunup önlem almadan da çıkış yolunu bulmanın güç olduğunu bilmeliyiz.

Bu nedenlerin başında, cumhuriyeti kucaklayacak devrimci eğitimden dönüş, Eğitim Birliği Yasası uygulamasının yozlaştırılması gelmektedir. Öyle bir eğitim ki felsefeye karşı metafizik eksenli bir düşünce dünyası içine çekiverdi bizi. Felsefenin dinsizliği teşvik ettiği düşüncesine dayalı bir eğitim sistemiyle çağı özümseyecek kuşakların yetişmesine olanak var mıdır diye sormadan eğitimi düşünceye değil ezbere endeksleyiverdik. Bağımsız aklıyla düşünmeyi yeğleyenlerin en ağır ceza yaptırımıyla karşılaştığını görenlerin düşünmekten korkacaklarını, günah işlemek için akla dayalı değil inanca dayalı bir dünya görüşünü benimseyeceklerini düşünmedik. Tek boyutlu bir eğitimin yaratacağı sorunları görmemize de olanak yoktu. Çünkü yaşamın tekdüze olmadığı, insanla-insan-çevre, sosyal ve siyasal alan, tarih ve coğrafya alanı ve yer-mekân, düşünsel ve sanatsal yapıyla insan ve çevre arasındaki bağı görebilecek, anlayacak, değerlendirecek bir eğitim dizgesinden yoksunduk!

Bunun nedeni, kendi inanç ve düşünce yapımızla, tarihsel dinamiklerimize sahip çıkmak, böylece gençlerimizi sosyal yapımıza yabancı akımlardan korumaktı. Oysa bu çok yanlış bir düşünce ve uygulamaydı. Gencini çağın dışında bırakarak gelişmiş bir sistem yoktu çünkü. Çünkü iletişim sistemlerindeki gelişmenin, olayları ve insanları evimizin içine kadar taşıyarak dünyayı ayağımıza getirdiği günümüzde, tek boyutlu insanın istemeden ya şizofren ya da isyancı olacağını düşünemiyorduk. Toplum tek doğru ve tek

gerçekle karşı karşıya bırakılmıştı. Bu kısır döngüden kurtulamadığımız için de bunalımların içinde çırpınıp duruyoruz. Çözüm mü? Önce doğru ve özgür akılla düşünmeyi öğrenmek... Bunun yolu da bilimsel aklı kullanmaktan geçmektedir.

Böylece yanlışlarımızı kendimiz saptar ve çözümü kendimiz ararsak çıkış yolunu esenlikle bulabiliriz. Yanlışlarımızı gösterecek bilim adamlarımızın bulunduğunu bilmeliyiz. Aklı bağımsız ve özgürce kullanmadan çıkış yolunun bulunmayacağını da.

Geleneklere bağlılık ve gelenekçilik konusunda Fethullah Hoca'nın önerileri üzerine kısa bir değerlendirmeye ne dersiniz? Rehberimiz bizden bir felsefeci: Takiyettin Mengüşoğlu. Fethullah Hoca'nın gelenekçiliğini Mengüşoğlu'nun Felsefeye Giriş adlı yapıtındaki görüşle sigaya çekelim *(sorgulayalım)* diyorum.

Din-felsefe ilişkisi üstüne ve dinin Doğu toplum yapısına etkisi

Din felsefeye, felsefe dine karşı mıdır? Bu yüzyılların sorduğu ve kesin çözümü bulunamayan bir sorun, yanıtı bulunamayan bir sorudur. Bunu bir başka versiyonu daha vardır. "Bilim ve din" ilişkisini tartışır. Bilim dine karşı mıdır, din bilime karşı mıdır?

Takiyyettin Menşüoğlu'nun, *Felsefeye Giriş* adlı yapıtında ele aldığı Din Felsefesi'yle ilgili görüşleri konumuza ışık tutacaktır.

Menşüoğlu "Din bir problem olarak, felsefenin en eski spekülasyon alanıdır." diyor. Menşüoğlu'na göre: "Din felsefesi, 'Ne umabiliriz?' sorusuna yanıt aramak için metafizik problemlerle uğraşmış ve felsefe dinin buyruğuna girmiştir. 'Bu durum, felsefenin ilk kez Kant tarafından bağımsızlaştırılmasına değin sürmüşse de... Bugün bile felsefenin, ya dinin bir tamamlayıcısı ya da dine karşı bir düşünce sistemi olduğu söylenir." diyor ve saptamayı yapıyor. "Halbuki felsefe için din de her problem gibi ancak bir problem olabilir. Bu nedenle felsefe, ne din için ne de dine karşıdır.[209]"

Felsefeye göre din "Geleneksel toplumlarda durağanlık sınırının aşılmasını önleyen bir kurumdur." Bu bağlamda statik yani geleneklerine bağlı toplumlar

[209] Takiyyettin Mengüşoğlu Felsefeye Giriş, Remzi Kitabevi, 5'inci Basım, 1992, syf:288 TM.FB. (agy)

yaşadığı çağla uyum sağlayamaz, çağ dışı kalırlar. Doğu toplumlarının statik yapıyı aşamayışı, araştırıcı, deneysel düşünce ve bilgiye kapalı ve gerçeğin salt Tanrı'da olduğu inancına dayalı bir toplumsal yapıda oluşlarındandır. Bu bağlamda statik toplumlarda gerçek tek ve mutlaktır. Oysa bilim için gerçek tek ve mutlak değildir. Çünkü bilimsel akıl gerçeği sürekli inceler, yaşamın akışı içinde değişimin getirdiği olayları, doğayı, kısaca her şeyi niçin ve neden sorgulamasıyla ele alır, sonuç çıkarmaya çalışır. O sonuçtan yeni sorgulamalarla yeni sonuçlar elde eder. Böylece yaşamın her an değiştiğini görerek o değişime ayak uydurmaya çalışır. Dahası o da değişime katkıda bulunur. Değişimin ve yaşamın yasalarını saptamaya çalışır. Yeni olaylara karşı önlem almak ya da yaratıcı insan aklının yeni oluşumlara katkısını sağlamak için gerekli çalışmalar bu sayede gerçekleştirilir.

Statik toplumlarda gerçek tek ve değişmez olduğu için araştırma ve irdeleme yoktur. Dahası doğa olaylarına bile kutsal yorumlarla yaklaşır. Dahası doğa olaylarına bile kutsal yorumlarla yaklaşır. Dindar insan için her şeyin ilahı anlamı vardır. O kadar ki doğal felaketler bile Tanrı'nın uyarması ya da cezalandırması olarak algılanır.

İslam, zamanın değişmesiyle kuralların da değişeceğini benimsemiş, *(nas'ların uygulama alanı dışında kalan hukuk ve ticari işlemler gibi dünyayla ilişkili konularda uygulanacak)* bir çıkış yolu göstermiştir. Göstermiştir ama bu yol sonuçları tartılacak kadar denenmiş değildir. Dolayısıyla uygulama olanağı var mı yok mu tam olarak bilinmiyor. Çünkü günah sevap geleneğin değişmez yasasıdır. Buna göre, yapılacak bir işin öncesi Rıza-i İlâhi'ye *(Tanrı'nın hoşnutluğuna)* uygun olup olmadığı aranır. Bu, Gülen'e göre kişinin her işinde her anında ve her eyleminde geçerli bir kuraldır. Buradan çıkarak kuralların zamanla değişeceği ilkesinin uygulanmasına olanak bulunamayacağını söylemek yanlış olmaz. Ve Peygamber'in "Bu sizin işiniz, gerektiği gibi yapın." dediği yaşamın alanlarında bile İslam toplumları değişmeyen kuralların sarmalında çırpınıp durmaktadır. Kim bilir bu yolun, yani değişim yolunun denenmesi belki de yeni çözümler getirecek böylece İslam, bilimselliğin yoluna girebilen toplum yapısını kurabilecekti. Bugün için, kimilerinin umduğunun gerçekleşeceğini, yani Fethullah Hoca'nın geleneğe bağlı akılla, dinin ve bilimin sentezini sağlayacağını düşünmek fanteziye teslim olmak demektir.

Tanrı'nın emirleri, inançlar dizgisinde tartışmasız ve mutlaktır. Oysa hayat sürekli değişim içindedir v değişimi önleme olanağı bulunmuş değildir. Ünlü deyimiyle söylersek "Değişmeyen, değişimin kendisidir." Gerek pozitif bilimler gerekse sosyal bilimler değişimin yasalarını saptayarak bilimi insanın denetimine vermişler ve değişimi olumlamışlardır. Böylece yaşamın dengesi bilimsel ilkelerle sağlanmaktadır.

Bilim kuşkuya dayalı araştırmalarla gerçeklere uzanmak ister. Oysa din için gerçek mutlaktır ve mutlak gerçek, bilimsel tartışılmaya izin vermez. Din, tartışmadan inanmayı emreder. Tartışıldığı ya da kuşku duyulduğu an inançsızlık söz konusu olur. Bilimde mutlak gerçek yoktur. Bu, bilimi değişim yasasına göre sürekli yeniyi ve gerçeği araştırmaya zorunlu kılar. Ama bu demek değildir ki dinin mutlak gerçeğini, Tanrı'yı bilim reddetmiştir. Asla. Bilimin aradığı gerçek kendi alanındadır. Kişinin metafizik dünyası, Tanrı'sıyla olan ilişkisi *-ki din budur-* bilimin alanına girmediği için bu konuda söz sahibi değildir. Bu bağlamda da bilim adamları din adamlarına göre gerçek hoşgörünün bayrağını taşırlar demek gerçeğin kendisidir.

Din ile bilim bu nedenle karşıtlık içinde görülür. Dinsel alanla bilimsel alan da ayrı koşullarda varlıklarını sürdürürler. Bilimle dinin karşıtlığı savı yeni değildir.

Bu tartışmasız gerçeğe karşın Fethullah Gülen'in Prof. Mim Kemal Öke tarafından "sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezleyen, Batı ile Doğu tefekkür düşünce sistemlerini buluşturan, kalp ve kafayı izdivaç ettiren insan" olarak tanıtılmasını anlama olanağı bulamadığımı söylemeliyim.

AMERİKA DÜNYANIN DÜMENİNDE

"Amerika, dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır."

M. Fethullah Gülen

"Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden, Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[210]"

M. Fethullah Gülen

"Şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına gidip dünyanın değişik yerlerinde okullar açıyorlarsa bu itibarla, mesela Amerika ile çalıştığınız sürece bu projelerin gerçekleştirilmesi mümkün olmaz."

M. Fethullah Gülen

"Türkiye bugün İslami düşünce ve eğilimler konusunda daha esnek olmalı. İran gibi olun demiyorum ama İslam'ın özel yaşam ve kamu yaşamındaki rolü konusunda esnek olmak ve İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür.[211]"

Graham Fuller

"İslâm bir bütün olarak algılandığında, İslam'ın canlandırılması, Sünnilerle Alevilerin dengeli olarak birlikte politik etkinleşmeleri anlamına gelir. Ama sosyalizme ve materyalist 'kirlenmeye' karşı İslâm'ın canlandırılmasının anlamı, aynı zamanda, Aleviliğe karşı Sünni mezheplerin (Anadolu'da Hanefiliğin ve Şafiliğin), toplumsal ve politik egemenliğine geri dönüşten başka bir şey değildir… Sünni mezhepler ancak tarikatlar içerisinde yer aldığı zaman politikleşir ve bu politikanın temelini laiklik karşıtlığı oluşturur. Dinin 'canlandırılması' bir bakıma Sünnî mezheplerin (Hanefiliğin ve Şafiliğin) politikleşmesi anlamını içerisinde taşır, bu da 'tarikatlaşma' ile örtüşür."

R and Corparation'un raporunda

---

[210] NS, agy, syf:39.
[211] AGBTİA, syf:98-99.

"AMERİKA DÜNYANIN DÜMENİNDE"

New York'ta bir derviş

"Amerika dünyanın dümeninde!" Bu sözleri, 22 Temmuz 1997 tarihli Yeni Yüzyıl gazetesinin 5'inci sayfasında okudum. Yıllardır ABD emperyalizmiyle ilgili olayları ve gelişmeleri ilgiyle izlediğim için şaşırmadım önce. Çünkü Amerika kendini böyle görüyor, böyle göstermek istiyordu. Bu söylem bir söyleşinin manşetiydi. "Fethullah Gülen ile New York Sohbeti" adıyla yayımlanıyordu.

Gazeteyi aldım ve yolda okumaya başladım. Bu bölüm gazetenin ilgili sayfasının orta yerinde ve ayrı bir dikdörtgen çerçeveye alınmıştı. Hemen o bölümü okumaya başladım. Şu soruya yanıt arıyordum. Bu sözü kim söylemiş olabilirdi? Merakım o noktada yoğunlaşmıştı.

Evet, bunu kim söylemiş olabilirdi? Fethullah Gülen söylemiş olamazdı. Söyleşi Fethullah Gülen'leydi ama o söylemiş olamazdı, böyle düşündüm; Amerikalıların kendilerini öven bir deyimi olarak yorumladım. Bir Amerikalı söylemiş olabilirdi. Çünkü dünyaya değil evrene egemen olmak isteyen bir gücün sahibi olanlar için bunu söylemek doğaldı, bir Türk'ün böyle bir söz söylemesi yersizdi bana göre!

Söyleşiyi, Yeni Yüzyıl gazetesinin bu amaçla, ta New York'a özel olarak yolladığı Nevval Sevindi yapmıştı. Bu, konuyu daha da ilginç kılıyordu. Çünkü Fethullah Gülen Türkiye'den, sağlık sorunları nedeniyle yeni ayrılmıştı. Bir gün geri dönecekti. Bir söyleşi için ta New York'lara sıradan bir muhabir değil de bir antropolog yazarı yollamanın anlamı olmalıydı. Bir yandan bunları düşünüyor, bir yandan da okuyordum. Neden New York, neden bu söyleşi derken, gözlerim başlıktaki sözü de içeren tümceye takılı kaldı. Bu söz Fethullah Gülen'indi ve tümce şöyleydi. "Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır." Merakım daha da artmıştı. Niçin söylensindi bu sözler. Bir daha okudum, bir daha... Bir türlü anlam veremiyordum. Çünkü Hoca'nın ABD aleyhine yazılı çok sözleri vardı ama bu başkaydı ve bir kutsama gibiydi!

"Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır!" Bunun bir başka anlamı olmalıydı. Evet, bu sıradan söylenmiş bir söz değildi. Söyleşiyi okumaya başladım. Okudukça, şaşkınlığım artıyordu. Neler yoktu Tanrım... İnsan ancak kendisini ve ülkesini aşağılamak isterse böyle düşünebilir böyle söyleyebilirdi.

Peki, Hoca'nın amacı neydi? Bir dünya devletini böylesine övmenin hayır, tapınırcasına kutsamanın bir anlamı olmalıydı. Onu aramaya başladım.

Peki, bu söylem yanlış mıydı? Elbet değildi ama bunun bir kutsama, bir teslimiyet-bağlılık, dahası kendi ulusal kimliğini yok saymaya değin anlam taşıdığı düşünülmemiş miydi? Hele, huşu içinde *(kendinden geçercesine bir biçemle)* söylenmişse, özel bir anlam taşımıyor muydu! Nedense, bende bir çağrışım yaptı; bir başka yerdeki benzer bir söylemi anımsatıyordu. Fehmi Koru'nun Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslâmcı Akımlar adlı bir rapora yazdığı sunuş/önsöz -*Koru'nun dilinde takdim*- yazısını anımsadım. Koru'nun, o takdim yazısı şöyle başlıyordu: "Süper güç olmanın da raconu var. Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde neler olup bittiğini bilmek zorundasın." Bir yargıydı sanki bu söylem. ABD'nin bizim gibi ülkelerdeki CIA ve benzeri istihbarat örgütlerinin çalışmalarını haklı gösteriyordu. Çünkü ABD süper bir güçtü ve kendi gücünü koruyucu önlemler için her şeyi yapabilirdi. Bu, Fehmi Koru'nun ABD ile bir tür el sıkışmasıydı; dahası ondan da öte bir hizmete hazır olma mesajı veriliyordu. Fehmi Koru'nun ABD'yle sıcak el sıkışmasının izlerini, bu sohbetteki sözlerde de buluyorduk.

Bir pencere açıp Hoca'nın gözüyle bakalım isterseniz Amerika'ya...

Bu söylemin anlamını aramak için çıkmıştık yola. Ne anlamı vardı "Amerika dünya gemisinin dümenindeki bir milletin adıdır demenin. Soru buydu. Bir soru ve açılımlarından çıkarak tanı koymak için gerekli bir çözümlemeye giden duraktayız şimdi. İsterseniz önce yine bir soruyla girelim konuya. Bu söylem ne anlama gelir?

Bir kutsama mı, sığınma mı?

Nevval Hanım'ın bu konuyla ilgili sorusu çok ilginç, Hocaefendi'nin yanıtları da öyle, bir tür Amerikan hayranlığı sergileniyor: Yanıtsız bile kalsa, soru anlamlarla yüklü:

"Efendim bir aydır Amerika'dasınız. Amerika'yı nasıl tanımlarsınız? Amerika nasıl bir ülke sizce ve bugün yeryüzünden Amerika kalksa eğer, neler olur. Kalkması iyi mi kötü mü?[212]"

[212] NS, agy, syf:39.

Bir iç titremesi duyumsatmıyor mu? "Yeryüzünden Amerika kalksa ne olur?" demiyor, bir felaket bekliyorcasına içi titreyerek soruyor "Neler olur?" Bu soru ne anlam taşıyor demeden edemiyor insan. Yanıtı da hazırlayan iç içe geçmiş sorularla örülmüş bir ilişkiler ağı karşısındayız. Oysa kısaca da sorulabilirdi, örneğin, "Amerika'nın dünyada rolü sizce ne?"

Sorunun ne denli önemli olduğu, neler içerdiği, yanıtı, dahası söyleşinin tümü okunduğunda anlaşılıyor. Hocaefendi o engin coğrafyada şöyle bir geziniyor, Mars'a devinimli bir yapay astronot gönderen ülkeden aldığı esinle, pardon Tanrısal esinle önce ABD'yi kutsanan bir demokrasi ortamında bulduğunu anlatıyor. Sonra, bir ABD savunmasına, hayır öykünmesine geçiyor ki ancak bir sığınma güdüsüyle uzatılmış kurtuluş simidine böyle yapışılır, demeden edemiyorsunuz.

Söyleşide yer yer, ABD, ölçüyü aşan bir söylemle övülüyor ama asıl sığınma çabasıyla söylenenler, işte, şu Amerika dünyanın dümeninde, başlıklı bölümde!

Bakın Amerika neymiş:

"Amerika eski Babil gibi. Eğer burada Amerikalıların anladığı, tesis ettikleri, kutsadıkları manada bir demokrasi olmasa, zaten buradaki bu birlik korunamaz. O demokrasinin yumuşak havası herkesi barındırıyor."

Bu söylemde bir umarsızlıktan doğan arayışla, coşkunun el ele verişini izliyorsunuz. Ya şu satırlar ne anlama geliyor dersiniz? Umarsızlığın verdiği sığınma güdüsüyle Amerika övgüsünün, övgüden de öte sırnaşarak bir yerlere gözdağı vermeye kalkışma aczinin izleri yok mu? Birkaç kere okuyunuz lütfen; bir yüceltme, bir ölçüyü aşan yüceltme, bir yüzsüzlük sezilmiyor mu?

"Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir![213]"

Hoca'nın Amerika'ya 28 Şubat kararlarından sonra apar topar gittiğini düşünerek okuyalım bir kez daha. O gidişin gerekçesini yaratanlara söyleniyor bu sözler. "Amerika bütün dünyaya kumanda ediyor, dikkat edin, öyle her istediğinizi yapamazsınız." diyerek bir yerlere mesaj yolluyor Hocaefendi!

[213] NS, agy, syf:39.

Bu kutsamayla karışık gözdağını şu söylemle sürdürüyor:

"Amerika çökse de dünyada yine dengeler olacak. Ama şimdi dünyanın yeni dengesinde önemli bir unsur olarak ve demokratik felsefesiyle oturmuş bir ülke sarsılırsa, dünyada çok ciddi kargaşa yaşanır. Onun için, bakın Amerika'nın bize yarım arpa kadar sadece bizim menfaatimize *(yani bizim okullarımıza maddi/ED)* desteği yoktur. Buna rağmen şurada bulunmamıza izin veriyorsa, bu bizim için bir avantajsa bu avantajı sağlıyor demektir. (*) Ne büyük nimet Hoca için. 28 Şubat kararlarından sonra sığındığı dünya jandarmasını başka nasıl övebilirdi?

Özellikle şu tümceye dikkat çekmek isterim. "Burada bulunmamıza izin veriyorsa bu bizim için avantajdır." Hoca avantaj sözcüğünü bilerek kullanıyor. Avantaj lûtuf, bahşiş ve nimet anlamında kullanılır. Nimet sözcüğünün altını çizelim. Nimettir dese olmayacak, çünkü İslâm inancına göre, nimetin gerçek vereni, onun sahibi olan Tanrı'dır. Şimdi bir de nimet sözcüğünü koyarak okuyalım. "Amerika'nın bizim burada bulunmamıza izin vermesi bir lütuftur, nimettir." Gülen'in aslında demek istediği budur. Ama bunu açıktan söyleyemez. Vaazlarında ve öğretilerinde, nimeti verenin Tanrı olduğunu söyleyip burada Amerika'nın tutumunu nimet olarak nitelemek, cemaat tarafından özümsenmeyebilir. Hoca burada da tam bir mümaşat içinde soluklanıyor. Bunu başkası söylese en azından günahkâr *(günah işlemiş)* sayar. Bırakın insanı ... sayfalarda okuyacağınız gibi üstadı, çağın mütefekkiri *(düşünürü)* köpeği bile nimetin gerçek sahibi olan Tanrı'yı bilmediği için pis sayar. Bediüzzaman'a göre:

"Sebeplere riayet bir sorumluluk olsa da onlara tesiri hakiki vermek, *(sebeplere uymak bir sorumluluk olsa d, etkenliğini gerçek kabul etmek/ED)* apaçık dalalet ve inhiraf *(yanlışa düşmek ve yoldan çıkmaktır/ED)* onlara riayet etmenin yanında neticeyi Allah'tan bilmekse bir istikamettir. *(Bunun yerine gerçeği sonucu Allah'ta aramak doğru bir yoldur/ED).*[214]"

Gülen, üstadının bu sözlerini "bu orijinal tespit" olarak alkışlar ve şu örneği aktarır. "Köpek kendisini besleyenin sahibi olduğunu sanır; köpeğin sahibine gösterdiğini sadakat işte bu görünüşe, yani nedenselliğe dayanır." Oysa bu

[214] FG, FF/2 syf:212

yanlıştır, gerçekte mün'im-i hakiki olan Allah'a bağlanmaktır, köpek mün'im-i hakikiyi yani nimetin gerçek sahibini bilmediği için pistir.

Peki, Hocaefendi nasıl oluyor da kitaplarında bu örneği verdiğini unutarak Amerika'nın kendisine lutûfta bulunduğunu, nimet sunduğunu söyleyebiliyor? Nedeni, Amerika'nın dünyanın dengesini sağlayan bir güç olması mı ya da 28 Şubat sonrası, bu, dünyanın dengesini koruyan gücün koltuğunun altına sığınma güdüsü mü dersiniz?

Onun düşündüğü görünürde dünyanın dengesidir. Dünya dengesine ve onu koruyan güce bir şey olur diye içi titrer. Allah göstermesin ya Amerika dünyanın dengesini sağlamaktan çekilirse halimiz nice olur? İnsan olarak bunu düşünmek gerekmez mi? Bakın Hoca düşünüyor, hem de korkunun odağını işaret ederek:

"İnsan olarak" diye başlıyor "bizi çok alakadar eden dünyadaki dengeyi düşünüyorsak, o zaman Amerika'nın bu dengedeki yerine dikkat etmek zorundayız." (**) *(Hoca kendisini düşünüyor yalnız, insan olarak düşünüyor/ED)*

Neden mi? Ne çabuk unuttunuz, diyen sesini işitir gibiyim. Hani Hoca'nın bir sözü vardı; "Dümende Amerika var." diyordu ve "bu güç göz ardı edilerek şurada burada iş yapmaya kalkışmamalı" diye kulak çekiyordu ya! İşte bu saptamaya dayanarak şöyle bir hüküm/yargı kuruyor. Amerika çekilirse başkaları "…diyelim ki bize destek olabilirler fakat *(yani bir başka ülkeye sığınabiliriz ama o ülkeler/ED)* dünya dengesini temin edecek bir yapıya sahip değillerse, *(dünya dengesini sağlayamaz ve bize yardım edemezler bu nedenle/ED)* dünya dengesi çatışmasında Amerika'nın önemli bir unsur olduğunu göz ardı edemeyiz.[215]" (***)

Öylesine sırnaşık bir tutum ki ulusum adına yerin dibine geçtiğimi duyumsuyorum.

Bu, İslâm'da, yalnız Allah'tan başkasına gösterilmesi, "şirk" "Tanrı'ya eş koşma" ya da küfür sayılan, bu nedenle yasaklanan, tapınırcasına bir kutsama, umarsızlık içinde bir sığınma değil mi? Bu yönüyle de cemaate, kendisini din önderi olarak kabul ettirmiş birisi için, onaylanacak tutum olmamalı.

[215] NS. agy, syf:40-41(*,**,*** tümü için)

Nevval Hanım'a göre Hocaefendi, "Amerika'yı şablonlarla, kalıplarla değil akılla değerlendiriyor"muş! Ne yazık ki yukarıdaki aktarmalar Nevval Hanım'ı yalanlıyor.

Bir başka açıdan bakış için kısa bir ara

Burada söyleşinin çözümlemesine ara verip Hocaefendi'nin kimi kavramlara ve kurumlara; örneğin demokrasiye bakış açısını arayalım diyorum. Böylece onun gerçek yüzünü biraz daha aydınlatabiliriz!

Yapıtlarından anlaşıldığı kadarıyla Hoca, kendini, Mesih misyonuyla dünyayı sapkınlıktan kurtarmak ve İ'lay-ı Kelimetullah'ı gerçekleştirmek için hazırlamaktadır. Bu çalışmaların verimli bir aşamasında, 28 Şubat kararlarının engeliyle karşılaşır. 28 Şubat 1997'de toplanan Milli Güvenlik Kurulunun, Siyasal İslâm'ı bir iç tehlike olarak saptaması ve Fethullah Hoca cemaatinin de bu karar kapsamında olduğunun yayılması, Gülen için tehlike çanlarının çalması anlamını taşıyordu.

Gülen Hoca, kendisini ve cemaatini doğabilecek olası bir tehlikeden korumanın yollarını aradı. Söyleşilerle, Samanyolu TV'deki açıklamalarıyla mesajlar yolladı. Ama sürecin etkisinden kurtulamayacaktı. Yolladığı mesajlar da yerine ulaşmış olmalı ki birden hastalandı ve Amerika'ya uçtu. Neden ABD'ye uçtuğunu bir söyleşiden ve ABD'deki çalışmalarından öğreniyoruz. Burada şu soru geliyor gündeme; bu "hicret"[216] midir? Yanıt açık, Hocaefendi bunu, "hicret saymamıştır".

İlginçtir, 1923'ten belki de 1919'dan bu yana ülkesinde, dini kendisi gibi anlayan Müslümanları, bu arada kendini "hicrette" sayan Hoca, Amerika yolculuğunu ve oradaki yaşamını, nedense hicret yaşamı olarak nitelemiyor. Dahası Amerika'yı yukarıda alıntıladığımız sözlerle kutsuyor, ABD'ye kendi ülkesinden daha çok güven duyduğunu açıklıyor. Neden mi? Amacına ulaşmak için destek aldığından!

[216] Hicret, İslam dininde önemli bir kurumdur. Peygamber'in tebliğ ve irşad görevini yapmasını önleyen Mekke kendi müşriklerinin saldırıları karşısında, görevini yapabilmesi için Medine kendine göçmesi olayı bu sözcüğü kutsal kurum olarak, Müslümanların bir beldede dinsel görevlerini rahatlıkla yapamamaları durumunda, bir başka beldeye göçebileceklerini karara bağlamışlardır.

Hocaefendi'nin bu sözleri, İslâmî ilkelere dayalı bir sistem kurma, dahası dünyaya yeni bir düzen verme tasarısını bu ülkenin desteğiyle gerçekleştirebilme umudunun ipuçlarını vermiyor mu? Amerika'yı, geçmişte olmadık yerde kötülemesine karşın, bu kez böylesine övmesi bu kanıyı beslemektedir. Hoca'nın Mustafa Kemal'in kurduğu devrimci Türkiye cumhuriyetinden nefret ettiği açıktır. Dahası, özellikle 1919-1923 arası ve 1950'ye değin geçen süreç onun düşünce ve tarih albümünde karanlıklar içindedir. Kazanılmış utkular yoktur! Lozan yoktur, Sakarya yoktur, Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının İzmir'e girişi yoktur. Kaldı ki o dönemi karanlık bir dönem, zulüm dönemi olarak niteler her sözünde ve her kitabında... O dönem kimileri için yeni ve umut dolu olabilir. Ama kimileri için de "İnsanların ruh ve mana kökünde sürgünler halinde yaşanan ama korunarak, geçmişi geçmiş yapan dinamiklere saygılı olarak yaşanan bir vetire *(süreç)*dir.[217]" Bir gün sona erecek bir zaman dilimi. Neden süreçtir, sonu gelecek olan bir devinimdir de ondan.

Amerikan demokrasisini kutsayan Gülen için, demokrasi, gerçekte, salt vitrinlik bir sözdür. "Sonsuz Nur" adlı yapıtında der ki:

"Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi hem de asırlar önce yakalamıştır.[218]"

Bin dört yüz sene evvel Medine'de kurulan Muhammedî devlettir zirve sistem!

Doğrudur ya da yanlıştır demeden, saygı duyulur bu düşünceye. Kaldı ki İslâm'ın, doğduğu yer ve zamana göre, en ileri bir sistem olduğu da gerçektir, bir devrimdir bu yönden. Ama demokrasi değildir. Hoca da zaten İslâm'la demokrasiyi bağdaştırmıyor. Kısaca, onun kavram sözlüğünde İslâm ve demokrasi örtüşemez. "Sonsuz Nur"dan yapılan bu alıntının son tümcesini okuyalım:

"Fakat biz, İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız.[219]"

---

[217] E C, agy, syf:67

[218] F. Gülen, İnsanlığın İftihar Tablosu- Sonsuz Nur, Nil Yayınları C.1,9. Baskı syf:429 (FG.İİT)

[219] F.G. aynı yerde syf:429

Bir başka konuşmasında da der ki: "Demokrasi ile uğraşmaya gelince daha önceleri de çeşitli vesilelerle ifade ettim. Bırakın böyle şeyleri, bunlar bize ait meseleler değil.[220]"

Böyle diyor Gülen. Demokrasiyle ilgisi olmadığını söylüyor. Oysa kimi çevreler onu çağdaş bilim ve teknolojiye açık, hoşgörü misyonu taşıyan bir yeni çağ bilgesi olarak alkışlar. Çünkü Hoca, gerçek düşüncesini o bilinen yöntemle saklamayı başarır. Özellikle yapılan söyleşilerde hep sevecen, hoşgörülü, demokratik sistemin koruyucusu görüntüsünü verir! Dikkat edilirse, Gülen çoğu kez, ya önceden saptanmış sorulara yanıt verir ya da soruları/konuyu ustalıkla başka alana taşıyarak soruyla ilgisi olmayan yanıtlarla saptırır. Çünkü ona göre, "doğrular her zaman söylenmez![221]"

Fethullah Gülen'in bu yargısını örnekleyelim isterseniz!

Sabah gazetesinin özel bir araştırması olarak sunulan, "Nur Hareketi ve Fethullah Gülen" adlı dizinin 25 Ocak 1997 tarihli bölümünden aktaracağımız satırlar Gülen'in demokrasiye bakışı, nasıl bir sistem düşlediği konusunda ipucu verecektir. Demokrasi nasıl olmalıdır ki Hoca'yı doyursun? Der ki:

"Daha da ileri gidip demokrasiyi benimseyenlerin yanı sıra 'Demokrasi insanın tam ihtiyaçlarını karşılamıyor. Kabre kadar insanın ihtiyaçlarına cevap veriyor, ondan sonra başının çaresine bak, diyor. Bu açıdan bana yetmiyor.' diyenler olabilir."

Bana yetmiyor, diyenlerin başında kendisi gelir. Aslında Gülen'in demokrasiye ilişkin görüşleri işte bu "bana yetmiyor" sözünün ardında saklıdır. Eğer kişi yetmezler içindeyse yeteri arayacaktır. Bu, insanın doğasında bulunan bir tepkidir. Hoca da gerçeği arar ve bulur. Ufuk Turu söyleşisinde de demokrasi kavramı ve uygulamaları ele alınır; başka yer ve zamanda söylediklerini değişik anlatımla yineler: "Demokrasi bir süreçtir." der ve bu sürecin işlediğine, demokrasinin "Batı'da da tamamlanmadığına, Türkiye'nin bu işin eşiğinde olduğuna" değinir ve "Demokrasi henüz nihayete ulaşmamıştır..." vurgusundan sonra, "Eğer bir gün bu mesele, insanın maddi, manevi ruhanî, cismanî, fikrî ahlakî hayatını, hatta dünyasını ve ukbasını kucaklayabilecek bir tekâmüle *(gelişmeye)* ulaşırsa şayet, bunun sultanlıktan ileri, meliklikten ileri, Allah'ın

[220] F.G. FF/3, syf:153.
[221] N.S. agy, syf:78

rızasını kucaklamayacağına dair teminat verilebilecek olan var mı?[222]" diye sorar.

Eğer Hoca'nın mantık dizgesi; bu bağlamda amacı, söylemlerinde ve yazılarında o amacın gizlenmesi için sözcük ustalığına başvurulduğu bilinmiyorsa, onun bir demokrasi özlemcisi olduğu düşünülebilir. Örneğin şu "…insanın dünya ve ukbasını kucaklayacak kadar gelişme"nin ne anlama geldiği bilinmiyor, dahası üzerinde düşünülmüyorsa, bu sözlerin gerçek anlamı anlaşılabilir mi? Yaşam zaten bir değişim ve gelişme sürecidir, der. Hoca'nın da buna işaret ettiğini düşünürüz. Ama amacını, kimi sözcüklere yüklediği anlamları biliyorsanız, yukarıdaki alıntıdan sonra gelen şu tümcenin, Gülen'in yalnız amacını değil, o amaca ulaşmak için uyguladığı taktiklerin ipuçlarını yakalarsınız. Şu söylem ne anlam taşır dersiniz?

"Bu tekâmül sürecini biraz da duru düşünceler, daha doğrusu engin anlayışlar, saf gönüller belirleyeceklerdir."

Önce şu kavramları araştıralım. Kimlerdir bu duru gönüllü, engin bakışlı saf gönüllüler. Bunlar peygamber döneminin ardılları olan Selefi Salihin benzeri kişilik taşıyanlar… Hoca ve cemaati, yetiştirdiği altın nesil, ışık süvarileri… Bunların kuracağı sistem insanın dünyasını, ukbasını *(ahiret yaşamını)* kucaklayacakmış. Ve böylece sultanlıktan, meliklikten de ileri bir düzen kurulacakmış!

Hocaefendi, bu konuya Amerika'da, Nevval Hanım'la konuşurken de dolaylı bir anlatımla değinir! Öteden beri Cumhuriyet ve demokrasiye ilişkin sorularla karşılaştığında, cumhuriyetin ve demokrasinin İslâm'la bağdaştırılabileceğini söyler. Ola ki bu değinmeler demokrasi havariliğine soyunmuş çağdaş bir bilgenin sözleri olarak algılanmasın. Gerçekte demokrasi ile İslâm'ın bağdaşmayacağı görüşündedir. Cumhuriyet mi ancak "din için devlet" sistemine dönüşürse saygındır, baş tacıdır. Günümüzün cumhuriyeti bu koşullara uymadığından, Hoca ve cemaati hicreti yaşamaktalar. Hoca'da ancak selefi, çağın dâhisi gibi "Dindar bir cumhuriyetçidir." Özellikle son yıllarda, hoşgörü mimarlığına soyunduktan sonra, eğer dikkatli okunmazsa çelişkili yorumlara yol açacak açıklamalarında, demokrasiye en azından karşı çıkmaz

[222] E. C. agy, syf:132-134

görünür. Görünür de demokrasiden ne anlıyor dersiniz? Sorunun yanıtı için şu New York Sohbeti'nden bir iki satır daha okuyalım:

"Mesela ben öyle bir demokrasi arzularım ki dünyada belli düşünce devrimlerini kucaklamanın, korumanın yanı başında benim kabir sonrası hayatımla ilgili problemlerimi de çözsün isterim.[223]"

Kısaca Gülen, devletin yani kamu yaşamının ve bireylerin kişisel yaşamının maddi ve manevi her anının dinin koyduğu kurallara göre düzenlenmesini ve yaşama geçirilmesini ister. Kendi dünya görüşüne göre kendisi için haksızdır diyemeyiz. Ancak bunun sisteme dönüşmesi istenmesi haklı olarak devletin koyduğu sınırlara takılması demektir.

Görülüyor ki Gülen'in demokrasi anlayışıyla çağdaş demokratik sistemlerin ilgisini kurmaya kalkışmak akla karayı eşitlemek gibi bir şey olur. Bu konuda, yine onun yukarıda aktardığımız sözlerine başvuralım. Hani, günümüz demokrasisinin kimilerine yetmediğini söylüyordu ya, "bana yetmiyor" diyenlerin başında Gülen'in kendisi geliyor. Nevval Hanım soruyor:

"Diğer İslâm ülkeleri arasında Türkiye'nin farkı var. Demokrasiye inanan bir İslâm ülkesi olarak Türkiye, İslâm'la demokrasiyi bağdaştıran tek sentez olacak mı bölgede?"

Yanıt tam da Hoca'ya uygun. Ne evet diyor ne de hayır! Çünkü Hoca, çağın anladığı bir demokrasi istemiyor. Bunu açıkça söylemek işine gelmez. Peki, ne yapacak? Onun kuralı bellidir, bunu New York Sohbeti'nde Sevindi'yle konuşmalarından çıkarıyoruz. Yukarıda da sözünü ettiğimiz şu kural:

"Her doğruyu söylemek her zaman doğru değildir."

Bu yargı ve taktik cümlesini unutmayalım. Hoca'nın zaman zaman kamuoyu önüne çıkıp hakkında yazılanları yalanlama ya da tevil edişini bir başka deyişle ya da öyle değildir yanlış anlaşıldı demesinin açıklaması işte burada. O neyin ya da nelerin ne zaman ve nasıl söyleneceğini iyi bilir. Herhangi bir konuda eleştirinin dozunu hakarete kadar genişletecekse, isim vermek istemez. Ama diline gelen sövgüyü de geri almaz. Örneğin, cumhuriyete ya da Atatürk'e

[223] N.S. agy, syf:78.

saldırırken "...elinde mey kâsesi meykeşler gibi" söylemini yeğler. Örneğin Mustafa Kemal, "Ben size akıl ve bilimi bırakıyorum..." mu demiş? Bir düşünce ya da bir öneriye karşı çıkılmaz değil, beğenmeyebilirsiniz, yerinde bulmazsınız, eleştiri hakkınızı kullanırsınız. Ama bu sizi doyurmuyor, bu adı işittiğinizde tüyleriniz diken diken oluyorsa, söyleyene hakaret etmek istiyorsanız, söz gelimi, eğer firavun diyecekseniz, bir başka yöntem izlersiniz. İşte bu adını vermeden hakkında konuşmaktır ve Hoca bu yöntemin ustasıdır. Siz de bu yöntemi sıkıştığınızda uygularsınız. Örneğin:

"Üstadı Bediüzzaman'ın orijinal tespitlerini sıraladığı Fasıldan Fasıla adlı yapıtındaki gibi, "...akla dayananlar ise uzun kulelerle semaya yükselme hamakatinde *(ahmaklığında/ED)* bulunan Firavun gibi bir Firavun olur.[224]" dersiniz olur biter. Ya da hızınızı alamadığınızda onun dönemine "ifritten bir dönem" diye söversiniz.

Bu sözlerin hedefinin Atatürk olduğunu, "Ben size aklı ve bilimi bırakıyorum." sözlerini yorumlarken yakalarsınız. Demiştik ya, Hoca Batı'nın bilimini alıp Müslümanlaştırılmadan öğretilmesine, kullanılmasına karşıydı. Çünkü salt akla ve pozivitizme dayanmak, bilimin Tanrı katında olduğunu yadsımaktır. Oysa Atatürk "Ben size aklı ve bilimi bırakıyorum." derken böyle bir denetim öngörmemiş; Hoca'ya göre böylece dinin tevhid akidesini-ilkesini çiğnemiş. Bunu kim yapmıştır tarihte, Firavun, Nemrut gibi kişiler. O halde tarihsel konuların benzerliğinden imgelenerek, ona da demiş olursunuz! Atatürk'e Firavun demek suçtur, hem de kamusal bir suçtur. Eğer içindeki kini kusmak istiyorsan, böyle bir yöntem seçersin olur, biter. Eğer Atatürk'ün 1925'te Ankara Hukuk Mektebini açarken söylediği sözlerin[225] izleyicisi ve uygulayıcısı savcılar olsaydı, Hocaefendi ve onun gibilerin devletimizin temel dinamiklerine yapılan saldırıları, cumhuriyete ve Atatürk'e sövmeleri cezasız kalmazdı. Acaba, savcılar hangi cumhuriyetin savcılarıdır ki görmezden geliyorlar bu cumhuriyet karşıtı sözleri...

Evet, "Cumhuriyet Savcıları görev başına!" desek, işitirler mi dersiniz?

---

[224] F.G. FF/2 syf:214

[225] Atatürk, 1925'te Ankara Hukuk Mektebini açarken yaptığı tarihsel konuşmasında: "Cumhuriyetin müeyyidesi olacak bu büyük eğitim kurumunun açılışından duyduğum mutluluğu hiçbir girişimimde duymadım." demiştir.

Kaldı ki Hocaefendi tam bir yanılgı içinde. Aklı da bilimi de kendi amacı doğrultusunda ve mantık saptırmasıyla kullanıyor. Her sözünün başında övgülerle andığı Peygamberi yalanlıyor. Çünkü Hz. Peygamber, Hoca gibi düşünmüyor, "İlim Çin'de de olsa alın." derken, bilimi İslâmlaştırın öyle alın demiş değil ki Hoca'nın düşüncesini yerinde bulalım. Hem Peygamber dönemine öykünecekseniz hem de Peygamber'in başka hadislerine, belki de uydurma olanlarına değer verirken, bu hadisine kulak asmayacaksın. Dindarlık bu mudur?

Nevval Hanım'ın sorusunun yanıtına dönelim isterseniz! Hoca "demokrasi tam değil Türkiye'de" diyordu ya!

"Demokrasi tam değil Türkiye'de tabii" sözlerini işitince, "doğru değil mi" dediğinizi işitir gibiyim. Doğru olmaz mı? Doğru olmasına doğru ama nedenleri ve sonuçlarında anlaşamayız Hoca'yla, onun nedenini yukarıda sözünü ettiği demokrasi anlayışından yola çıkarak saptamaya çalışalım.

"Mesela" diye başlıyor, "...ben öyle bir demokrasi arzularım ki dünyadaki belli devrimleri kucaklamanın korumanın yanı başında, benim kabir sonrası hayatımla ilgili problemlerimi de çözsün isterim. Onları da müsamaha ile kucaklasın... Demokrasi geriye dönülmez bir süreçtir..."[226] diyordu.

Gerçekte o, demokrasiden yana değildir ama bunu doğrudan açıklamaz. Bu nedenle de gerçekte ne dediği anlaşılmadığından demokrasi yanlısı sanılır. Oysa onun davası İ'lay-ı Kelimetullah için bir din devleti kurmaktır. Din için devlet... Yani, Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı her yere götürmek, dünyayı sapkınlıktan kurtarmak... Hoca Mesih rolünü üstlenmiş. Peygamber döneminin zirve sistemini amaçlar. Neden mi? Çünkü her adımını Peygamber'in vahiy-tebliğ ve irşad ekseni çevresinde atmak ister. Değil mi ki o kendini Mesih misyonuyla görevli sayıyor, değil mi ki dünyayı sapkınlıktan kurtarmaya soyunmuş, bu görev sonunda kurulacak sistem "din için devlet"tir. O devlet de Peygamber'in zirve sistemini yaşatacaktır. Ne diyordu anımsayalım:

[226] N.S. agy, syf:78

"Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi asırlar önce yakalamıştır... Fakat biz İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız.[227]"

Amerika yeniden

"Bir gün çok yüksek seviyeli bir demokrasiye erişilecektir." sözüyle işaret ettiği de budur. Peki ne zaman erişilecek dersiniz? Yanıtı ilginç ve hedefe açılan yoldaki taktiklerden biri. Diyor ki: "Önce zamanın yorumunu beklemek lazım. Zamana saygılı olmak lazım." Ne mi demek istiyor? Okuyalım anlamak için. "Hazımsız insanların hazımsızlığını tahrik etmemek lazım. Zamana saygılı olmak lazım. Türkiye'de her iki kesimde de hazımsızlar var.[228]" Merak içinde bu hazımsızların kim olduğunu öğrenmek istiyorsunuz doğal olarak. O iki kesimin ne anlama geldiğini anlamak istiyorsunuz, aydınlatılmasını bekliyorsunuz, araştırıyorsunuz söyleşiyi aradığınızı bulamıyorsunuz. Bir eksiklik var değil mi? Hoca burada bir değinmede bulunuyor ama açmıyor. İşte tam bu noktada gazeteciye düşen bir görev var. Bir soruyla açacak bu gizlenen şeyi. Ama sorulacak soruyu sormuyor Nevval Sevindi. İnsanın aklına bu söyleşinin danışıklı dövüş olduğuna ilişkin kuşku düşüyor yine. Neden sormuyor? Çok önemli bir noktada, sosyal bir konuda susuyor.

Bu konuyu, kitabın girişindeki sunuştan çıkarak sorgulayalım. Nevval Hanım bu sunuşunda New York'a uzanan yolun Orta Asya'dan başladığını söyler. Biz de onun söyleminden çıkarak yarı kinaye yarı eleştirel biçemle soralım: "Orta Asya'nın havasını solurken Hoca Ahmet Yesevi'yle yakın olduğun için, bir kez de o duygu seli içinde Hocaefendi'yle konuşma isteğin kabul edilsin... Durup dururken yaz ortası taa New York'lara uç; onu ve cemaatini tanı, tanış, günden güne sıcak ve soluklu bir ilişki gelişsin..." Kültürel, siyasi ve sosyal tezlerine yakınlığı yakala[229]" ama en önemli yerde en önemli soruları sorma! Oldu mu Nevval Hanım!

Örneğin şu ve benzeri sorular sorulabilirdi:

"Hocaefendi, sosyal ve siyasi çalkantılar içindeyiz, sizin sosyal çalkantılara karşı hoşgörü mesajlarınız var, peki kimlerdir bu hazımsızlar, hangi konuda var

---

[227] F.G. syf:429
[228] N.S. agy, syf:78
[229] N.S. agy., syf: 1-3.

bu hazımsızlık, bu hazımsızları da hoşgörü alanınıza alabilir misiniz? Sonra, demokrasinin gelişmesi için öngördüğünüz süreç ve koşullar nelerdir? Sözünü ettiğiniz Peygamber döneminin zirve sistemi, o yüksek demokrasi dediğiniz nedir? Bir de şu iki kesim sözüyle neyi, kimi ya da kimleri anlatmak istiyorsunuz?"

Peki, o çok yüksek demokrasinin ne olduğu kendi sözlerinden çıkarılabilir mi? Biraz kitap karıştırmak yeter bunun için.

Bu "zirve sistem" kavramı, Peygamber döneminin yönetim biçimidir. Ne diyordu "Sonsuz Nur" adlı çalışmasında. "Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi hem de asırlar önce yakalamıştır.[230]" Nevval Hanım, eğer bu değinmeyi bilseydi, o dönemin demokrasi anlayışı ve uygulamasının ne olduğunu sormaz mıydı, dersiniz. Hayır soramazdı. Ancak sorular ortak çalışmayla hazırlanmış olsaydı olabilirdi. Ya da bu söyleşinin başka amaçları vardır, bu ve benzeri sorular sorulamaz!

Olabilir, Peygamber döneminin o uhrevi *(öteki dünyaya yönelik)* havasını soluklamak isteyebilir ama o dönemin demokrasi olarak gösterilmesi karşısında elbet durup düşünmek gerekir.

Gülen'in özlediği ve hedeflediği sistemin ne olduğunu gördük. Onun demokrasi dediği, yukarıda değindiğimiz, Peygamber dönemidir ve bu "Ziver sistem"dir... İslâmî yönetimin Muhammedî dönemidir. Oysa bu dönemin kendine özgü ve yinelenmesi olanaksız bir dönem olduğu, halifeliğin Peygamber'in vefatından sonra 30 yıl süreceği, Hülfa-i Raşidin *(dört Halife)* dönemiyle hilafetin de son bulacağına ilişkin içtihatlarla İslâm dünyasında kabul edilmiştir. Örneğin, ileride düşüncelerini aktaracağımız Faslı Profesör Cabiri gibi kimi Müslüman düşün ve bilim adamları, bu doğrultuda görüşlere sahiptir.

Bunlardan anlaşılacağı gibi, Muhammedî yönetim dönemi kendine özgü bir sistemdir ve buna demokrasi adı verilemez. Kaldı ki o döneme demokrasi denilmesi, dinsel yönden de doğru olmaz sanırım.

Hoca bunu bilmez mi? Dahası o döneme demokratik bir dönem denilmesinin doğru olmadığını da bilir. Peki, neden bunu açıkça söylemiyor? İslâm'ın

[230] F.G/2, syf:429

demokrasiyi içermeyeceğini söylemesine, nasıl bir sistem özlemi içinde olduğunu ima etmesine karşın, neden dilinin altındaki baklayı saklıyor. Neden mi? Hoca ne diyordu, her doğru her zaman söylenmez. İsterseniz bu sözün ardını getirelim:

"Her doğruyu her zaman söylemek doğru değildir. Doğrular topluma mal edilmeli ama henüz mevsimi değilse o doğruları öldürmeyelim derim. Doğrulara saygının ifadesi olarak o gerdanlığı öyle boyunlara takalım ki bir kıymet ifade etsin.[231]"

Peki, sakladığı doğrular nelerdir, neden saklıyor dersiniz? Çünkü doğru her zaman doğrudur, her yerde doğrudur, doğrudan çekinilmez... Ama eğer doğru gerçekten doğru değil ve toplumun temel değerleriyle, gerçekleriyle çelişiyorsa, o zaman saklamak gereğini duyarsınız. Hoca'nın doğruları bu tür doğrulardandır ki açıklamasını onların doğru olarak kabul edileceği gün bekleniyor. Çünkü Hoca'nın doğruları, Mesih rolünün, dünyayı sapkınlıktan kurtarma misyonunun kapsamındadır. Bu misyon gereği, Peygamber'in mesajını güneşin doğup battığı her yere götürmekle kendini yükümlü saymaktadır. Bu amacın gerçekleştirilmesinde görev alacak altın nesil yetiştirilmesi, Mesih'e yardımcı cemaatin hazırlanması bu görevin ön çalışmalarındandır. Hocaefendi, bunları açıklayabilir mi?

İşte Gülen'in gizi burada.

Bir de şu iki kesim sözünün ne anlama geldiğini araştıralım, çünkü burada da açıklanması tehlikeli doğrular vardı ki gizliyor. Bu konuda Hoca'nın Sabah gazetesindeki bir dizi yazıda yer alan şu sözleri bizi aydınlatacaktır:

---

[231] NS. agy, syf: 78 Örneğin, Hocaefendi de Ayasofya ve Taksim Camii gibi konularda Refah Partisi gibi düşünür. Toplumun o düşünceyi özümseyecek düzeye gelmediğinin bilinciyle konuyu gündemde tutar, değişik söylemlerle geleceği hazırlar. Örneğin, İstanbul'un fethinden söz ederken bunun ikinci fetih olduğunu imgeler. İkinci fetih, İstanbul'un İşgal Kuvvetleri Komutanı General Harrigton'dan 6 Ekim 1922'de geri alan Mustafa Kemal Kuvvetlerinden teslim alma düşüdür. Ayasofya da öyle.İşte doğruları gündemde tutarak toplumu hazırlamanın yöntemi. Hoca şuna inanıyorum ki Fazilet Partisi'nin son başörtülü milletvekili sorununu gündeme getirişini de onaylamış değildir. Ne diyordu: doğruları topluma mal etmeden ortaya dökmek onları öldürmektir. Hoca'yı tanımak için de onun dilini bilmek gerekir. Bir adım daha atalım, Hoca'ya göre, İstanbul bugün işgal altındadır.

"Kimi insan 'Ben Kemalistim' diyebilir. Zaten bunu açıktan açığa söyleyenler vardır. Bunun yanı sıra 'cumhuriyetçiyim' diyenler bulunabilir. Ama bunun adı Batı'dan geldi diye antipati duyanlar da olabilir." Kimlerdir bu sözlere antipati duyanlar? Böyle bir hoşnutsuzluğa neden olmamak için Kemalist ya da cumhuriyetçiyim demememeli.

Peki, dindarlar için öğüdünüz nedir, sorusunun yanıtını alalım:

"Dindar da bu ülkede huzur içinde yaşamayı düşünüyorsa, hafife alıcı mahiyette 'laik' demememeli, 'Kemalist' demememeli, 'cumhuriyetçi' demememeli, 'demokrasi' demememeli. Biraz da bunlar, karşılıklı fedakârlıklarla olur."

İşte iki kesim: Bir yanda seslerinin kısılacağı günü bekleyen Kemalistler, öte yanda bugün suskun ama geleceğe imanla hazırlanan dindarlar. Bir noktaya daha dikkat etmiş olmalısınız. Kimileri, demokrasi, cumhuriyet ya da Kemalist derken bunları hafife almaktaymış. Kemalistler mi, onlar da dindarların hoşnutsuzluklarına neden olmamak için, cumhuriyetçiyim, Kemalistim demememeli ki Fethullahçıların gazabına uğramaktan korunmalıy(mış). İlginç bir kamplaşma ve ilginç bir uyarı değil mi?

Hoca'nın psikolojik savaş taktiğine iyi bir örnek değil mi bu?

Amerika'nın kanatları altında ya da bir yol kesiminden manzaralar

Fethullah Gülen'in Amerika hayranlığının boyutlarını sürdürelim diyorum. Böylece ona ve misyonuna koyacağımız tanıya daha çok yaklaşacağız. Daha önce de birkaç kez değindiğimiz şu sözleri bir kez daha dikkatle okuyalım:

"Amerika'da çok şey yapılabilir." Olabilir diyorsunuz ama burada kalmıyor Hoca. Neler yapılabileceğini şöyle sıralıyor: "Bizim düşünce dünyamız, bizim fikir hayatımız adına da çok şey yapılabilir." Şaşırıyorsunuz ama durun daha bitmedi. Bu sözün ardında yatan anlamı yakalamalıyız. Taabbüt derecesini aşan tutum derken haklıydım! Buna Amerikan hayranlığı mı dersiniz üstün bir düşünce gücüne sığınma mı ya da kişinin kendini aşağılaması mı bilemiyorum. Ama okuyalım Hoca'yı:

"Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumada edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile

dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[232]"

Bir şu teslimiyete bakınız ve bir de 1919'da Osmanlı'nın paylaşıldığı ve yurdun işgal edildiği günlerde Mustafa Kemal'in mandacıların baskılarına karşı Sivas Kongresi'ndeki şu sözlerine:

"...bu olmayacaktır. Türkiye istiklal ve bütünlüğüne sahip olacaktır. Bunu istemekte devam edeceğiz. Ben anladığıma göre kimi zevat bizi Amerika'da Wilson'a, Senato'ya, Kongre'ye müracaat ettirmek ve bütün Türk milleti namına manda isteyen bir oyuna düşürmek istiyorlar. Bu oyuna gelmeyeceğiz. Bu manda biçimine Amerikalılar değil, çocuklar bile güler. Her şeyin başında Amerikalılar kendilerine hiçbir menfaat temin etmeyen böyle bir mandayı niçin kabul etsinler?..[233]"

Bu sözlerin sahibi o engin tarih bilinciyle teslimiyeti reddetmekle kalmıyor, aşağılı bir oyunu da boşa çıkarıyor. Oysa Hocaefendi, davasını bir dünya gücünün kanatlarının altına sığınarak gerçekleştirebileceğini düşünüyor. İşte bir ümmet mantığıdır insanı teslimiyetin çukuruna düşürür.

Şimdi Hoca'nın dilinin altındaki baklayı çıkarmaya çalışalım. Yukarıdaki sözlerini yorumlayalım. Ne diyordu:

"Bütün dünyada yapılacak işler buradan idare edilebilir *(aslında edilmektedir, dikkat edin, Amerika'yı küstürmeyin diyor/ED)* ve hatta denilebilir ki şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden destek almak değil dostça geçinmeden *('dostça geçinmek' ve 'destek almak' deyimlerinin özel bir anlamı olmalı. Hoca Avrasya'da ve öteki ülkelerdeki okulları için parasal destek almadığını söylemek istiyor. İyi de o okullar kimin işine yarayacak dersiniz?/ED)* başarı sağlayamazsınız."

Sığınma ve korunma içgüdüsünün insanları nasıl çelişkiler içine düşürdüğünün örneğidir bu sözler. Ama eğer kendinize ve ulusunuza güveniyorsanız böyle çelişkilere düşmezsiniz.

---

[232] NS, agy, syf:39.

[233] Dr.Selahi Bozyel, Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika, Türk Tarih Kurumu Yayınları 1987, syf:130

Oysa Hocaefendi, geçmişte Batı'yı ağır sözlerle eleştirmiş ve Batılıları ehli küfür sayan sözler kaleme almıştır. Örneğin, Asrın Getirdiği Tereddütler'deki Batı'ya bakışıyla New York söyleşisinden aktaracağım sözler arasındaki çelişki Hoca'nın nasıl bir yön değiştirdiğini anlatacaktır.

Gülen'in Batı'ya ilişkin değerlendirmelerinden kimine katılabiliriz. Örneğin, "Batı, bir düşünce ve sistemin adıdır. O, yer ve zemin bildiren bir coğrafi sınır değildir. Doğu denilince de akla İslam âlemi geliyor." Bu görüşlere katılmamak olası mı? Ama şu değerlendirmelere iyice düşünmeden katılabilir miyiz? "...günümüzde bütün batıl akım ve batıl sistemlere, Batı sistemli nazarıyla bakılabilir. *(Hoca'nın devrimci cumhuriyeti de batıl saydığını unutmayalım./ED)* zaten Allah'ın Resulü de İslam'ı bir millet olarak kabul etmektedir.[234]"

Kısaca Batı batıl bir değerler sistemi *(Fethullah Gülen'in deyimiyle küfür)* içindedir. Amerika da öyle elbet. Çünkü kimse Amerika'nın İslami bir millet olduğunu söyleyemez. Batıl ne midir? Boş şeyler, çirkin, faydasız ve amaçsız iş, şeriatın yasakladığı her şey, İlahi olmayan din ve mezhepler anlamını içeren İslami bir kavram. Hoca'nın "küfrü ayrı bir millet olarak kabul ettiği" düşüncenin yurdunu, Batı'yı böylesine ağır sözcüklerle niteledikten sonra Batı'nın egemen ve etken bir paçası olan Amerika'yı tapınırcasına övmesinin ne anlama geldiğini düşünmeliyiz. Fethullah Gülen'in başı sıkıştığında sığındığı devlettir bu sözlerle övülen. Bir kişilik bunalımının ötesinde bir anlam taşır. Oysa, Hoca'nın adını anmak bile istemediği Mustafa Kemal'in, umutsuzluğun yarattığı umarsızlıkla Amerikan mandası isteyenlerle günlerce tartıştığı Sivas Kongresi'ndeki sözleri kendine ve ulusuna güvenen bir lider kişiliğinin tarihsel belgesidir.

1919'da ülkemin yazgısına el koyan üstün adamın reddettiği manda, 1947'lerde kendimizi aşağılayan sözleşmelerle gelecektir. Bu olgu, tarih bilincinden yoksunluğun, aymazlığın örneği değil midir? Eğer böyle bir tarih bilinci olsaydı bugün de Gülen ABD'ye taparcasına bağlılık gösteren bu sözleri söylemeseydi ABD'nin güvenini kazanabilir miydi? Amerika'nın güvenini kazanmak için ortak paydada buluşmak gerekiyor elbet. Bu ortak payda, Atatürk düşmanlığı, Kemalist cumhuriyet karşıtlığı ve laikliğin askıya alınmasıdır. Dahası bunların başında da tam bağımsızlık ülküsünden vazgeçmek gelir. Bunların bileşkesi mi? Söylevin sonundaki gençliğe sesleniştedir:

---

[234] FG. AGT/4 syf: 199-200

Aymazlık, sapkınlık ya da hayınlık... Türkiye bugün, bu 3 aşağılık nitelemenin kesiştiği noktadaki insan manzaralarıyla dolup taşıyor.

Lozan'da bağımsızlığını kazanan Türkiye, 1947'de Truman Doktrini ile yarı bağımlı bir statüye sokulmuştur. ABD için bu yeterli sayılmazdı. Atatürk adı yaşadıkça rahat edemeyecektir. Dikkat edilirse ABD bugün de Kemalist cumhuriyet karşıtı her kesimle Osmanlı yanlılarıyla kimi kez gizlilik içinde kimi kez de açıktan flört etmektedir. Bu çalışmada birkaç değindiğimiz gibi Hoca, ABD'nin isteyip de bulamayacağı bir kişidir. Çünkü o hem koyu bir Osmanlı hayranı hem de Atatürk ve devrimci cumhuriyetin düşmanıdır. Bir başka deyimle Mustafa Kemal'in kurduğu cumhuriyetin yıkılması düşü içinde çırpınır durur yıllardır. Başkaları da var dediğinizi biliyorum. Evet, hem de en zirveye ABD hayranlığıyla tırmandırılan adam var. Hadi onun amaçlarının kimlerle hangi güçlerle paylaştığını araştıralım kısaca.

Şu sözleri iyi belleyelim:

"Kemalizmle gideceğimiz bir yer yoktur. Zaten Turgut Özal'ın cenaze töreni Kemalizmin cenaze törenine benziyordu. Tabut Turgut Özal'a aitti ama törenin kendisi Kemalizmin cenaze töreniydi." Sabah Yazarı Cengiz Çandar'ın aynı söyleşideki şu sözlerinin de konumuz açısından altının çizilmesi gerekir. Çandar'a göre devletin "Özal tarafından sokulduğu değişim trendi, onun ölümüyle olumsuz yönden etkilenmiştir.[235]"

Görülüyor ki Hoca bu konuda yalnız değildir. Birçok konuda olduğu gibi burada da en büyük destekçisi, 12 Eylül kaçaklığı sırasında yardım eden ve sonra özgürlüğüne kavuşturan Özal'la düşünce birliği içindedir. Özal da onun gibi, Amerika hayranı ve Atatürk'ü silme heveslisiydi. Kemalizm miadını doldurdu diyen Cumhurbaşkanı'ydı. Bir ihanet sayılmadı ama nasıl bir sapkınlık içinde olduğunun bir tanığı var. Onu dinleyelim mi? Özal'ın önayak olduğu, cumhuriyet karşıtlığının bayraktarı olan ikinci cumhuriyetçilerden birinin, Sabah yazarlarından Cengiz Çandar'ın sözleri üzerinde dikkatle durulmalıdır.

Çandar, Özal'ın cumhurbaşkanıyken devlete muhalefete ettiğinin söylüyor. Şöyle sürdürüyor bu muhalefetin mitini: "Öldüğü zaman devlet mezarlığına değil, devlet tarafından hain ilan edilerek asılmış adamların yanına gömüldü. Bu

[235] Metin Sever, Can Dizdar, 2.Cumhuriyet Tartışmaları (2.CT) , Başak Yayınları, 1993, syf:91-114

cenaze, değişim mayasının kitleler içinde tuttuğunun işaretiydi. Ama elbette ki her hareketin bir entellejansiyası vardır ve bu değişim fikrinin de bir entellejansiyası vardır.[236]"

Bu sözler eğer doğruysa, Özal'ın ölümü bir cumhurbaşkanının ön ayak olduğu değişim adı altında cumhuriyete karşı başlatılan hayın saldırının tuzağından düşmemizi önlemiş. Halkımız ünlü deyimiyle Tanrı gerçekten bizi büyük bir tehlikeden kurtarmış! Ama Çandar bu kanıda değil, "değişim projesinin mimarlarından birinin ölümü bunu etkiler mi?" sorusuna verdiği yanıt "Etkilemez." olmuş. Şu sözler cumhurbaşkanlarının, başkanlık yetkisi bile olmadan neler yapabileceğinin de kanıtı sayılmalı ve başkanlık sisteminin tartışılmasında konuya bir de bu açıdan bakılmalı. Cengiz Çandar'ı dinleyelim:

"Özal değiştirilmesi, dönüştürülmesi gereken devletin en üst makamındaydı. O devletin değiştirilmesi, dönüştürülmesi işlevini yapanların paratoneriydi. Öyle bir paratoner ki dışarıdan o güçlerin en önünde yürüyen bir komutan değil, tarihte çok az görülecek şekilde bizzat devletin en tepesinde bulunan bir komutandı. Yani devleti değiştirmek isteyen, mücadele eden insan devletin başkanıydı. Bu durum, değişim yanlısı güçlere muazzam bir güvence teşkil ediyordu... Çok anlamlı bir karargâhtı.[237]"

İnsan bu satırları okurken irkiliyor. Bir ihanetin belgesini mi açıklıyor diyorsunuz istemeden. Çok yüreklice söylenmiş sözler. Bir cumhuriyet karşıtının bu yürekliliğine şaşırıyor musunuz? Şaşırmayın, hazret şimdilerde Amerika'nın koltuğunun altında! Kim bilir bu son kucak olacaktır belki de. Peki, hareket durur mu? Yanıtı şuradan alalım:

"Ama elbette ki her hareketin bir entelejansiyası (bu konuda eğitimli bir grubu) vardır ve bu değişim fikrinin de bir entelejansiyası vardır.[238]"

Peki Hoca, bu entelejansiyanın neresinde dersiniz? Çünkü o da Özal gibi bu yoldan gidilirse "Türkiye dünya devleti olacak." diyor da!

Nasıl olacak bu iş sorusunun yanıtı Hoca'dan, Amerikalıların desteğiyle, Mesih rolünde yani(?) Nasıl olur dediğinizi işitir gibiyim. Hocaefendi ne

[236] 2.CT. aynı yerde syf: 103
[237] 2.CT. aynı yerde stf: 113-114
[238] 2.CT. aynı yerde syf:103

diyordu? "Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar. Şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına gidip dünyanın değişik yerlerinde okul açıyorlarsa bu itibarla, mesela Amerika ile çalıştığınız sürece bu projelerin gerçekleştirilmesi mümkün olamaz."

Amerika'nın izniyle dünya devleti olmak. Bu ancak molla kafasının düşü olur. Hoca Amerika'yı arkasına almış, dünyayı avuçlarının içinde sayıyor.

Bunun Türkçemizde bir deyimi vardır: El kaşığıyla... diye başlar, o söylemi "Amerikan kaşığıyla gübre karıştırmak" diye değiştiriverelim!

İnsan daha dikkatli olur değil mi Hoca? Ehli küfürle işbirliği yaptığını böylesine açıklamak olur mu? Kendini dine böylesine vermiş! Bir kişiye yakışır mı bu? İstemeden mi ya da başka amaçla mı kendini ele veriyor Hocaefendi! Demek onun yurt dışındaki okulları, ABD'nin dostça ilişkileriyle açılmış ve çalışıyor... Aman kızdırmayın ABD'yi, Hoca'mın okullarına yazık etmeyin!

Gerçekte bir başka anlamı olmalı değil mi bu sözlerin? Bu sözler bir gözdağı kokusu taşımıyor mu? Hoca, 28 Şubat sonrası ortamında, ulusunu Amerika'yı arkasına alarak hizaya getirme çabasında sanırım!

İnsan iyi ki çok konuşuyor demeden edemiyor. Asıl amacını gizlemek için olsa gerek, her konuşması çelişkiler içeriyor hem özde hem inançta... İşte bir başkası, hem de kimliğimizle ilgili. Hani bir söz vardır. Müslüman mahallesinde salyangoz satmak, tam da konuya uygun değil mi? Bir Müslüman'ın söylemeyeceği sözler, dahası anlamsız... Örneğin şu sözlere bakalım:

"Kimliğimiz mi?" bellidir, "Avrupalı Müslüman"

Yeter ki...

Neval Hanım soruyor: "Yirmi birinci yüzyılda nasıl bir Türk kimliği olmalı?" Diyeceksiniz ki ne anlamı var bu sorunun, yeri mi? Haklısınız ama amacınız kimlik tartışmasından çıkarak dünyanın güçlü ülkelerine mesaj vermekse amacınız Papa'yı ziyaret ederek ülkenize "Bakın ben dünyanın en ünlü ve en yaygın dininin lideri tarafından kabul edilen adamım, Papa Hristiyanların dini önderiyse ben de ona denk bir dinin önderiyim. Dahası ben Amerikan kongresince tanınıyorum! Dünyaca ünlü Yahudi örgütlerinin önderleri benimle konuşmak için sıraya giriyorlar." diyorsanız size yardım edenler çoğalacaktır. Neden kimlik tartışması derseniz, geçmişte söyledikleriyle Papa'ya gidemezdi de ondan. Yeni bir kimlikle dünyayı aldattığı kanısındadır Molla Fethullah.

Nevval Hanım'ın sorusuna yanıt hazır: Hocaefendi "Kimliğimiz bellidir" diye başlıyor ve şöyle sürdürüyor:

"Avrupa ile makul ve kendi şartları içinde, bizim de kendi şartlarımızı ortaya koyarak bir noktaya yürümemiz geleceğimiz adına güzel şeyler vaat edebilir. Avrupalı Müslüman kimliği denebilir. Yoksa bir dönemde olduğu gibi kendi kimliğimizi tamamen bir tarafa atıp Avrupa kimliği arkasına koşma, sadece bir aşağılanma getirir.[239]"

Kısaca Türkiye Cumhuriyeti'nin laik kimliği olmasın da... Batı mı? Hoca, Türkiye Cumhuriyeti'ne en azından saygılı olmaktansa, "ayrı bir küfür milleti" olarak aşağıladığı Batı'nın kollarına atlıyor. Ne denir ki! Aklınca İslam'ı tam olarak yaşayacaktır. *(Buradaki millet sözcüğü din olarak okunmalıdır)*

Hoca ve onun gibi düşüncelerce, İslam'ı tam olarak yaşamak *(medreselerin açıldığı, tekke ve zaviyelerin tarikatların serbestçe boy gösterdikleri, erkeklerin sarıkla ve cüppeyle gezebildiği, kadınların peçeli peçesiz ama başörtülerini omuzlarının üstünden aşırdıkları, medreselerin serbestçe ulum-u diniye eğitimi verebildiği, kısaca, kendi inancı doğrultusunda dinin emirlerine uygun yaşanabilecek)* koşulların sağlandığı yerde yaşamak demektir. Böyle bir yerin ille de Türkiye olması gerekmiyor. Bu nedenle üstadın izinden ayrılmayan Gülen, New York Sohbeti'nde, Batı'ya değişik biçemle *(üslupla)* yaklaşır; o kadar ki kimliğimizin bile Avrupalı damgalı olmasında sakınca görmez. Hocaefendi için bu geçici bir statüdür, çünkü bu o yoldan Mesih şahsı manevisiyle dünyayı sapkınlıktan koruyacak ve bir gün tüm dünyayı İslamlaştıracaktır. Gülen işte bu misyonu için ABD'nin kanatlarının altında deviniyor.

Bu konuyu emperyalizmin neden bizim için tehlikeli olduğunu anlatabilmek için sürdürüyorum. Bu sözlerin söylendiği yer ve zaman önemlidir. Bu söylemin bir başka açıdan bir yerlere yollanan mesaj olduğu da düşünülebilir. Bu mesaj yalnızca Türkiye'deki karşıtlarına yollanmıyor; kendisine arka çıkanlara iletiliyor. Türkiye'deki sisteme Kemalist olduğu savıyla *(Oysa günümüzdeki sistemle Kemalizmin en küçük bir ilgisi kurulamaz ya)* soğuk bakanlara oydaşlık içinde olduğu anlatılıyor.

Amerika'nın kanatlarının altından verilen bu mesajın bir önemli hedefi daha var. Hoca sığındığı o büyük güç adına, bir yandan Refah/Fazilet Partisi'ne öte yandan Türk hükümetine "Amerika'nın isteklerini göz ardı ederek hiçbir şey yapamazsınız" uyarısında bulunuyor. Hoca'nın bu sözleri söylediği sırada Amerika, özellikle Refah Partisiyle ilgili konularda uyarıcı etkilemelerde bulunuyordu. Aslında Amerika, bu uyarıları her zaman yapar ama buradaki

[239] NS agy, syf:65.

uyarı, büyük bir cemaate sözü geçen din önderinin, emperyalist bir sistemin gücünü kendi cemaatine duyurma amacı taşıyor bize göre... Geleceğe dönük bir projenin alt yapısı oluşturuluyor. Hoca, cemaatinin yönetime egemen olacağı günde, arkasında böyle bir dünya gücünün bulunduğunu duyurmak istiyor.

Dahası bu söylemle Türkiye'de Hoca'nın önünü kesmek isteyecek bir harekete de gözdağı veriliyor. Hoca böyle bir girişimi düşünenleri uyarıyor. Amerika'nın desteğini alarak giriştiği geleceğe yönelik proje ve uygulamalarının karşısına çıkılmamasını öneriyor.

Söyleşinin yayınlandığı medya grubu ve felsefesi içinde değerlendirdiğimizde böyle bir sonuç çıkıyor.

Ölçüyü aşan bir kutsama ya da yılışıklık

Bir de şu söylemi anımsayalım, ne diyordu: "Amerika daha uzun süre dünyanın kaderinde çok önemli bir rol oynayacaktır." Hoca bu öneli rol için en az otuz yıl süre veriyor! Ve bu sahnede kendisine rol düşeceğine inanıyor. Kendi deyimiyle Amerika'ya arz-ı hizmet ediyor. *(hizmet sunuyor)*

Bu sıradan bir övme değil, ondan öte bir şey... Bir dünya gücünün etki alanını ve dünya geleceğinin en az 30 yılını kucakladığını söylemenin bir amacı olmalı değil mi? Bu sözlerin özellikle, dünyanın manevi yaşamını projelendiren bir din adamı tarafından hem de Amerika'da söylenmesi ne anlama gelir dersiniz? Hele bu sunu, yukarıda aktardığımız güçle ilgili vurgulamalardan sonraysa...

Hoca burada İslam inancı/akidesi açısından büyük bir günah işliyor. Çünkü kaza ve kaderin Allah'tan geldiğine inanmak İslam inancının reddedilemeyecek temel öğretilerindendir. Söylem bu açıdan Kuran'ın getirdiği ilkelere aykırıdır. Örneğin Enam suresi 17-18. ayetlerine göre "Allah sana bir sıkıntı verirse ondan başkası gideremez. Sana bir iyilik verirse başkası engelleyemez. O kulların üstünde yegane tasarruf sahibidir. Hakimdir *(Her şeyi bilendir, alimdir/ED),* haberdardır.[240]" İnancın temel kuralları böylesine açık ve kesin iken, Hoca nasıl oluyor da ABD'nin dünyanın kaderine egemen olduğuna inanıyor? Bu düşüncesini ABD'nin kanatlarının altında söylüyorsa bir anlamı olmalı değil mi? Nereden bakılırsa bakılsın, Hoca yanlış bir çaba ve düşünce içinde mi, yoksa mümaşat mı yapıyor! Ama ABD'nin koltuğunun altında kendi karşıtlarına değil, yönetimin etkili odaklarına gözdağı vermek istediği yadsınabilir mi?

Peki, İslami inancı yaşamının temel taşı sayan bir kişi, böyle bir söylemi neden bu denli açık ve fütursuzca/çekinmeden söyleyebiliyor dersiniz?

---

[240] Kur'an-ı Kerim ve Türkçe anlamı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 1985, En'am Suresi, 17- 18'inci ayetlerin meali, syf:128.

Yalnız bu kadar mı? Daha ne yapmak istiyor bakın... ABD'nin Refah Partisi ile ilgili dava karşısındaki tepkisine göre, Türkiye'nin konuyu gündemine alan odaklarına gözdağı veriyor, yine bu sözleriyle. Ordudaki yandaşları ihvanının tavsiyesi nedeniyle, orduya da Amerikan sopası gösteriliyor. Umursamazlık içinde bir çırpınış, bir zavallılık gösterisi mi? Yoksa bir işbirliğinin provası mı? Bu sorunun yanıtı hem Tanrı'nın hem de ulusal bilincin aradığı bir yanıttır. Bir ihanetin resmini çizmiyor mu bu sözler? Sanki Sait Molla canlanıvermiş gibi ya da Osmanlı'nın Son Şeyhülislamı Mustafa Sabri Efendi. Hoca onu da çok sever. Nedeni, 150'liklerden olan Mustafa Sabri de bir Atatürk ve cumhuriyet düşmanıdır. Kurtuluş Savaşı'nın muzaffer ordusuna "iki paralık Mustafa Kemal kuvvetleri[241]" diye saldırır. Vatan haini Mustafa Sabri bu niteliğiyle Gülen'in sevdikleri arasında yer alır.

İşin tinsel yönünü cemaatine ve Tanrı'ya bırakalım isterseniz. Ama dünyayı ilgilendiren yönüyle ulusal haklarımıza, emperyalizmle uzlaşan ellerin kırıldığı yakın tarihin sayfalarında aranmalıdır, böyle bir ihaneti kim bağışlayabilir?

Görülüyor ki emperyalizm amacı için tüm kanalları kendi çıkarları doğrultusunda kullanıyor. Başka türlü olur muydu dediğinizi işitir gibiyim. Doğru ama yıllar yılı toplumu uyarmak için ABD'nin emperyalist emellerine işaret edenler, yazarlar, sanatçılar, uyanışın önlenmesi için işkencelerde, mahkemelerde ve hapishanelerde bugünlere uzanan yolların açılması için mi çürütüldüler?

Peki, 1950'lerden 1990'lara değin Orta Doğu'da "laik sistemiyle istikrar ögesi olarak alkışlanan Türkiye'de", neden şimdi böyle bir politika sahneleniyor dersiniz?

Bunun yanıtı Sovyetlerin dağılmasından sonra ortaya çıkan yeni dengelerde aranmalıdır. Bu denge, "Yeni Dünya Düzeni"nde emperyalizmin bu yeni ağababasının bize ve bizim gibi ülkelere biçtiği role göre biçimlenecektir. ABD, tek rol dağıtıcı olarak düzeni ve dengeyi böylece sağlanmayı düşünüyor. Hocaefendi bu amaç için kullanılacak biçilmiş kaftan sayılmaz mı?

Hocaefendi'nin dünya dengelerinde Amerika'nın rolüne işaret etmesinin hikmeti anlaşılıyor değil mi?

Amerika Yeni Dünya Düzeni'nde İslam dünyasının özellikle Türkiye'deki İslamcı akımların kendi güdümünde olmasını istiyor. Bunun için Kemalizme dayalı cumhuriyeti ılımlı bir İslam Cumhuriyeti'ne dönüştürme çabası içinde.

---

[241] Şeyhülislam Mustafa Sabri, Hilafet ve Kemalizm, (Hilafet-i Muzzamani İslamiye) İkinci baskı, 1992, Araştırma Yayınları, yayına hazırlayan Sadık Albayrak.

Türkiye rolünü oynamazsa…

Türkiye, ABD stratejistlerin biçtikleri rolü oynamaktan çekinir ve "olmaz" derse ne olur? Bu sorunun yanıtını Fuller de aramış ve bulmuş. Hem de dost denilen bir ülke için düşünülmemesi gereken tehditle veriyor.

Böyle bir durum "Türkiye'yi felakete getirir"miş!

Şimdi bu felaketle nasıl ve hangi koşullarda karşılaşacağımızı araştıralım:

Önceden de sözünü ettiğimiz "Kuşatmalar İslam ve Batı'nın Jeopolitiği" adlı yapıtta bize biçilen rol ve nedenleri üzerinde durulur, stratejik önemimize işaret edilir.

Siyasal ve kültürel anlamda olduğu kadar stratejik bakımdan da uygarlıklar arasında köprü olduğumuzun altını çizen Fuller'e göre:

"Ankara, köprü olma rolünü geliştirmekte arzulanan kadar başarı göstermemiş olabilir… Güvenlik açısından *(Batı'nın-ABD'nin güvenliği/ED)* üstlendiği rol de daha ziyade bariyere benzetilebilir ama bu konudaki isteği ve potansiyeli ortadadır. Gerçekten Türkiye Balkanlar'dan Kafkaslar'a ve Orta Asya'ya kadar çok çeşitli bölgelerde kalkınma ve güvenlik konularında önemli bir rol oynayabilir." Bunu yeterli bulmaz, der ki:

"Hepsinden önemlisi, Türkiye'nin bir sınır devleti olarak konumu, onun dışişleri ve güvenlik politikalarındaki evrimi Müslüman dünyası ile Batı açısından git gide önemi hale getirmektedir…[242]"

Görülüyor ki değerimiz Batı'nın/ABD'nin çıkarlarıyla sınırlıdır, ABD'nin çıkarlarının bittiği yerde Türkiye önemini yitiriverir.

Rolümüzün önemi vurgulanırken dışişleri ve güvenlik konularında evrim geçirmemizin dış politikada "Seküler ve Atatürkçü gelenekten" kurtulmamızın da adı çizilmektedir, hem de kalın çizgilerle. Çünkü Fuller'e göre:

"İslam ile Batı arasındaki ayrılıklar ve sıcak noktalar üzerinde yoğun tartışmalara rağmen yeni stratejik ortamda doğrudan çatışma riski, büyük ölçüde Müslüman dünyasının kendi içiyle sınırlıdır. Yani Kuzey-Güney çizgisi olmaktan çok, Güney-Güney çizgisinde yer alır… En tehlikeli sıcak noktalar, uygarlıklar arasında değil, uygarlıkların kendi içindedir.[243]"

---

[242] Graham Fuller- Ian O.Lesser, Kuşatmalar- İslam ve Batı'nın Jeopolitiği, Sabah Kitapları, 1996, Özden Arıkan çevirisi, syf:152

[243] G.F., Ian O. Kuşatılanlar… syf:153.

Buradaki vurguya dikkat edilmeli, Fuller demek istiyor ki Müslümanlar kendi aralarında ya da kendi ülkelerinde düşük yoğunluklu çatışma içinde olmalılar, olacaklardır... Batı buna seyirci kalamaz ama "Her türden harekatın etkili olabilmesi için her türlü komuta ve denetim Batı'nın (Hepsinden önce ABD'nin) askeri kurumlarında olmalıdır[244]", zaten öyledir de!

Buraya dikkatinizi çekerim, bir harekattan söz ediliyor. Bu demektir ki Batı böyle bir senaryoyu sahneleyip Müslümanları birbirine düşürmeyen bir harekat planlayabilir. Böyle bir plan yürürlüğe konulduğunda barış nasıl sağlanacaktır, sorusunun yanıtı daha da ilginç:

"Müslüman alemi içinde barışı sağlama Müslüman devletlerine bırakılamaz. Ama bazı durumlarda Batılı kuvvetlerin destek rolünü üstlenmesiyle Müslüman kuvvetlerine cephede önemli bir rol öngörmek uygun olabilir.[245]"

Bulmaca gibi değil mi? Oysa her şey açık, İslam dünyasına şöyle bir bakın, projenin uygulamaya konulduğunu göreceksiniz!

Türkiye'nin son yıllarda Bosna'da, Kafkaslar'da ve Orta Asya'daki olayları neden izlediği, dahası askerleriyle neden çözüme koşturulduğu sorusunun yanıtı hem ABD'nin bize biçtiği rolü hem de Fuller'in ne demek istediğini açıklar. ABD doğrudan Orta Asya'yla ilgilenemez. Ona bir partner gerekir. Türkiye, işte bu rolü oynamaktadır.

İstikrarsızlıkla istikrarı arayan ABD, Türkiye'yi dilediği gibi yönlendirme çabasındadır. Gerçekte "kullanma" demeliyim ama ulusal onuruma yediremediğim için "yönlendirme" dedim.

Fuller'in "Barış, Müslümanlara bırakılamaz." Sözüne de dikkat edilmeli. Demek istiyor ki "Müslüman Müslüman'a kırdırılacak, İslam dünyasındaki istikrarsızlık ve güvensizlik sürdürülecek, gerekli göründüğünde ABD çıkarlarının korunması için sorunlara iyilik meleği rolüyle çözüm aranırken Pax Amerikano dayatılacaktır. Bunun için de Ilımlı İslam gruplarıyla diyaloğu sürdürmenin yolları bulunacak, İslamcıların yönetime geldiği yerlerde ilişkilerin geliştirilmesinin siyasal ya da örgütsel koşullarından yararlanılacaktır.

Fuller anılan "Kuşatmalar..." çalışmasında Rand Corparation'un hazırlattığı İslamcılarla ilgili araştırma raporundan da yararlanmış görülüyor. O raporda ABD'nin Türkiye'de ve Orta Doğu'daki çıkarlarının korunması için Ilımlı İslamcılarla gizli ilişkiler içine girilmesi önerilmektedir. Bugün içinde

[244] G.F., Ian O. Kuşatılanlar... syf:154-155
[245] G.F., Ian O. Kuşatılanlar... stf:156.

bulunduğumuz koşullar, haklı olarak bu önerilerin uygulamaya konulduğunu düşündürmektedir.

ABD'nin İslam dünyası ve Orta Asya'daki ulusal güvenlikle ilgili sorunları ve çıkarlarının korunması için Türkiye'nin köprü rolü oynayamaması, "ABD-Türkiye işbirliği umutlarını ciddi şekilde kısıtlayacak ve bunun uzantısı olarak ABD'nin Kafkaslar ile Orta Doğu'daki hareket serbestisini azaltacaktır.[246]" Bunun ABD'nin ulusal çıkarlarını tehlikeye soktuğu tartışılmaz bile. Dosttan istenen güvence verilmemiştir. ABD bunu özümseyemez, gerçek yüzünü gösterecektir o zaman; dost mu düşman mı siz karar verin:

"Güvenlik ilişkilerinin bu doğrultuda gelişmemesi Türkiye'ye felaket getirecektir.[247]"

İşte stratejik ortağımız ABD'nin gerçek yüzü! Clinton'un stratejik ortağım sözünü kazıyın, altından ABD çıkarlarının bekçiliği çıkar. Derim ki rolümüzün bu gizlenen resmini, hepimiz evlerimizin en görkemli köşesine asalım. Asalım ki ulusal bilincimizden ne denli uzaklaştırıldığımızı anlayabilelim.

Denilecektir ki bununla ABD'nin çıkarları arasında ne ilişki var ki Amerika bizi felaketle karşı karşıya bırakıyor.

Sovyetlerin yıkılmasıyla ve özellikle Kafkaslar ve Orta Doğu'daki yeni oluşumlar, o bölgelerin el değmemiş, yer altı ve yer üstü zenginliklerine kimin nasıl el koyacağı, bu boşluğun doldurulmasında dünyayı nasıl bir sarsıntının beklediği, gündemin bütün maddelerinin önüne geçmektedir. Dünyanın yeniden yapılandırılmasında kimlerin rol alacağı, kimlerin piyon olarak seçildiği, kimin ne zaman ve nerede görevlendirileceği bu tartışmalardan çıkacak sonuca bağlıdır. Yeni Dünya Düzeni projesini uygulamaya koyan gücün, oluşuma çıkarları doğrultusunda yön vermek istediği gerçeği, ABD çıkarlarını ve bu bağlamda etkisini gündemde tutmayı ister istemez zorunlu kılmaktadır.

Ancak Türkiye'nin jeopolitik yapısından yararlanılarak ödünsüz bir teslimiyetin kabul etmeyebileceğinin göz önünde tutulması, uygulamada güçlü bir koz olarak değerlendirilmesi gereği de göz ardı edilmemelidir. Bu bir varsayım sayılmamalıdır. Coğrafyanın bize verdiği güçlü ve asla yozlaştırılmaz, değiştirilemez bir kozu her zaman kullanabileceğimizi göstermeliyiz.

Elbet, dünyayı elinde tutmayı hedefleyen güç her koşulda önüne çıkacak engeli aşmanın yol ve yöntemini arayacak ve bulacaktır.

---

[246] G.F., Oan O. Kuşatılanlar... syf:153
[247] G.F., Ian O. Kuşatılanlar... syf:153

Biz de bu gerçekleri göz önünde tutarak, ulusal haklarımızı güven altına alan bir politika ve stratejiyi geliştirebilmeliyiz. Böylece karşılıklı çıkar dengeleri içinde daha sağlıklı bir konumu yakalayabiliriz. Bunun için Batı'nın ve özellikle ABD'nin ne yapacağını ve kimi ya da kimleri nasıl ve nerede kullanacağını bilmemiz gerekir.

Şimdi Rand Corparation'ın o araştırması ve sonuçlarından çıkarak, ABD'nin bizim için uygun gördüğü, göreceği yeni Ilımlı İslam Cumhuriyeti'nin ayak izlerini sürelim.

ILIMLI İSLAM

"Süpergüç olmanın da raconu var: Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde olup bitenlerden, hatta meydana gelecek muhtemel gelişmelerden haberdar olman şart. Süperlerin bir hesap hatası yapmaları büyük itibar kayıplarına yol açıyor… Amerika bu konuda başarılı… Bu başarı nereden kaynaklanıyor? Başarının sebeplerinin en başında, sahip olduğu bilgi birikiminin geldiği muhakkak. ABD ile alanına giren ülkelerdeki gelişmeleri çok yakından izliyor, hiçbir şeyi tesadüfe bırakmamaya gayret ediyor. Yalnız resmi ajanı olan diplomatları aracılığıyla değil, o ülkeleri yakından tanıyan, hatta onlardan olan bir uzmanlar kadrosunu besleyerek neler olup bittiğini öğrenmeye çalışıyor…"

"ABD, 1979 İran Devrimi'nden sonra İslam dünyasındaki fikri ve eyleme yönelik gelişmeleri yakında izliyor… Bu konuda Temsilciler Meclisi Alt Komisyonu yaptığı araştırma sonunda yayımladığı rapor ve Rand Corparation adlı Thing Tang kuruluşlarının raporuna göre, Amerika Türkiye'de siyasal İslam'ın disiplini için Ilımlı İslam tezini öngörmektedir. Bu rapor bizden bir profesör tarafından (Prof. Dr. Sabri Sayarı) Graham Fuller gözetiminde hazırlanmıştır."

Fehmi Koru

Rapordan alıntılar:

(*) "ABD'nin çıkarları en iyi, ihtiyatlı ve gürültüsüz politikalarla korunabilir. İslam'ın bugünkü rolüyle ilgili olayların sonuçlarını etkileyecek her türlü açık girişim, ABD çıkarları açısından olumsuz sonuçlar doğurabilir. ABD hükümeti, politikalarını çizerken Türkiye'nin laik hükümet biçimini desteklemekle İslamcı güçlerle açıkça yüzleşmekten kaçırmak arasındaki ince yolda yürümelidir. ABD çıkarlarını en iyi şekilde koruyacak politik seçenekler şunlardır."

(**) "Son olarak ABD, Türkiye'deki İslamcıların amaçları, ideolojileri ve istekleri konusunda daha fazla bilgi edinmek için çaba göstermelidir. Bu bilgiler edinilmeden ABD'nin Türkiye'deki çıkarlarının korunması zordur. Türkiye'deki İslam'ın rolü konusunda Amerikalı politikacılar uzmanlık seviyesinde bilgi edinmelidir. Ek olarak İslamcı hareketin ılımlı üyeleriyle gayr-ı resmi ve ihtiyatlı temaslarda bulunmak faydalı olabilir." (1990)

ABD, ILIMLI İSLAM VE HOCAEFENDİ

I

ÇIKARLAR KISKACINDA BİR ÜLKE

ABD'nin çıkarlarını korumak

ABD, İran İslam Devrimi'nden sonra Orta Doğu'da İslami hareketin, çıkarlarına ne ölçüde zarar getireceğini ve bunlara karşı alınacak önlemleri saptamak için ayrıca toplantılar düzenler. Bunu nereden mi öğrendim? Konunun sadık bir izleyicisinden, Hocaefendi'nin yetiştirdiği altın neslin ilklerinden olan Fehmi Koru'dan. Fehmi Koru, Ilımlı İslam tezinin sahibi Graham Fuller'in gözetiminde, Türkiye'de İslamcı güçlerin durumu ve siyasallaşmanın getireceği sorunlar, ABD'nin kendi çıkarları çalışmasına yazdığı takdim yazısında, ABD'nin çalışma yöntemini şu sözlerle açıklar.

"Amerika'lı yöneticiler siyasi karar almada yeterli olabilmek için daha çok üniversite çevrelerine başvurur." Söyleme dikkatinizi çekerim. Yakın ilişki ve bilgiye dayalı bir anlatımla karşı karşıyayız. Bu konuda da öyle yapmışlar anlaşılan. Koru, gözlemlerine dayalıymış gibi şu bilgiyi veriyor.

"ABD Temsilciler Meclisinin Avrupa ve Orta Doğu Alt Komitesi 1985 yılında İslami hareket konusunda günlerce süren oturumlar düzenlendiğinde, çeşitli Amerikan üniversitelerinde çalışan 'İslam uzmanları' Washington'a kadar gelip Alt komite üyelerine bilgi verdiler. John L. Esposito, Herman F.R. Elits, Found Ajami, A.R. Norton, Adeed Darwisha, Garry Sick adlı, bir kısmı bölge kökenli fakat ABD'de yaşayan profesörlerin verdikleri ifadeler daha sonra Temsilciler Meclisi tarafından 'İslamic Funsamentalism and İslamic Radicalism' adıyla kitaplaştırıldı."

Koru'nun verdiği bilgiye göre; konunun tüm İslam ülkelerini kapsayan bir araştırma ve incelemeyle aydınlatılması kararı, CIA'nın eski İstihbarat Daire Başkanlarından Graham Fuller'in başında bulunduğu Rand Corporation adlı Thing Tang kuruluşuna verilir. Bu kuruluşun çalışmaları ve sonuçlarını Koru'nun 'Takdim' inden alalım: "İngilizce orijinalinin üzerindeki bilgilerden, raporun Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı için Rand Corporation tarafından Sabri Sayarı'ya hazırlattırıldığı anlaşılıyor. Rapor' un müsvedde olarak hazırlanmış tarihi 1989 Haziranı.[248]"

[248] aynı yerde, syf:7-16

Koru, Rapor'un önemli bir özelliğinin altını şöyle çiziyor. "Okuduğunuzda göreceğiniz gibi- Türkiye' deki İslami hareketin son yıllarda kazandığı seviyeden övgüyle söz eden Rapor, ... Türkiye'deki İslam gerçeğini saptırmak ve mevcudun yanlış bir fotoğrafını çekmek için değil, onu olduğu gibi kavramak endişesiyle kaleme almıştır.[249]"

Yakın ilgi ve bilgiye dayalı derken haklı olduğum anlaşılıyor sanırım.

Konunun bizim için önemi, Türkiye'deki her olayın ardında ABD'yi haklılıklarını belgelemesidir. Görülüyor ki inanç dünyamız bile Atlantik ötesinin denetimi altında. Bir üniversite profesörümüz, Amerika İstihbarat Örgütünün yan kuruluşuna İslam'ın siyasallaşması karşısında, Türkiye'deki ABD çıkarlarının nasıl korunacağına ilişkin rapor hazırlıyor. Sosyal bir araştırmayı aşan, iç işlerimizin ABD tarafından nasıl düzenleneceğine ilişkin taktikler içeren gizli rapor, Fehmi Koru'nun eline nasıl geçti dersiniz?

Prof. Dr. Sabri Sayarı'nın Rand Corparation yöneticisi Graham Fuller'in gözetiminde hazırladığı Rapor, "Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar"[250] adıyla yayımlanan rapor, İran İslam devriminin dayandığı "Şiilik"i, Anadolu Aleviliğiyle özdeşleştiren düşünceler içerir. İlginç olan, bu raporun çıkış yeri ve kimlerin katkılarıyla, hangi amaçla hazırlandığıdır. Bu konuyu Amerikan Merkezi Haber alma "CIA" Örgütü eski Orta Doğu Dairesi sorumlusu Graham Fuller, Ufuk Güldemir'in raporla ilgili sorusuna verdiği yanıtta açıklanmıştır. Fuller der ki:

"Ben raporun da içinde yer aldığı ana projenin sorumlusuyum. Afganistan, Pakistan, İran ve Türkiye'de İslam'ın canlanışını inceleyen bir proje.[251]"

Bir gizli istihbarat olayıyla karşı karşıya geldiğimiz halde, nedense ne yetkililerin ne de 1990 yılında yayımlanmasına karşın toplumun duyarlı olması gereken kesimlerinden tepki gelmemiştir.

Bu rapor ve projenin, geleceğimizi tam anlamıyla sistemin güdümüne almanın olmadı mı parçalayarak bölgeden silmenin ön çalışması olduğunun bugüne değin anlaşılmamış olması, tarih bilimimizin ne denli hasta olduğunun göstergesidir. Sistem Türkiye'yi bölmeden Ilımlı İslam projesini uygulayabilirse, Türkiye yeni bir atlama tahtası ya da köprü görevi üstlenebilir. Bunun sağlanması için bize dayatılan, emperyalizmle ya tam bağımlılığa dayalı ilişki ya da parçalanma ve bölünmedir. Masaldaki gibi, ya kırk katır ya kırk satır. Bu

[249] AGBTİA syf:7-12
[250] AGBTİA syf:
[251] AGBTİA syf: 97-105

projenin uygulanmasında kimlere nasıl bir rol verileceği de öğrenilmelidir ki en azından içteki işbirlikçileri saptayabilelim!

Rapor'un son tümcesindeki önerinin ne anlama geldiğinin, bu bakımdan neler yapılması gerektiğinin üzerinde durulmuş olduğunu sanmıyorum. Prof. Dr. Sabri Sayarı'nın, ABD yönetimine yaptığı akıl hocalığına, Ilımlı İslam'la ince ilişkiye bakın:

İslami hareketin "ılımlı üyeleriyle ihtiyatlı ve resmi olmayan temaslarda bulunulmasının faydalı olabileceği[252]" vurgulanan ve "ABD'nin hükümet politikalarını çizerken, Türkiye'nin laik hükümet biçimini desteklemekle, İslamcı güçlerle açıkça yüzleşmekten kaçınmak arasındaki ince yoldan yürümesini[253] öneren" rapora göre:

"Kahramanmaraş, Çorum, Sivas gibi Anadolu şehirlerinde meydana gelen şiddet olaylarının çoğu, Türkiye'nin iki İslam mezhebi Sünni çoğunluk ile Alevi azınlık arasındaki düşmanlıktan çıkıyordu.[254]" saptaması, geçmişteki terör uygulamalarının ardında kimleri rolü olduğuna işaret etmiyor mu? Şu tarih gerçeğinin altını çizelim, Türkiye'de cumhuriyetle birlikte Alevi ve Sünni çatışması yaşanmamıştır. Bunun altını çizelim ki bu soruya doğru yanıt bulalım!

Rapordan aşağıya algılandığında, İslam'ın canlandırılması, Sünnilerle Alevilerin dengeli olarak birlikte politik etkinleşmeleri anlamına gelir. Ama sosyalizme ve materyalist 'kirlenmeye' karşı İslam'ın canlandırılmasının anlamı, aynı zamanda, Aleviliğe karşı Sünni mezheplerin*(Anadolu'da Hanefiliğin ve Şafiliğin),* toplumsal ve politik egemenliğine geri dönüşten başka bir şey değildir... Sünni mezhepler, ancak tarikatlar içerisinde yer aldığı zaman politikleşir ve bu politikanın temelini laiklik karşıtlığı oluşturur. Dinin "canlandırması" bir bakıma Sünni mezheplerin *(Hanefiliğin ve Şafiiliğin)* politikleşmesi anlamını içerisinde taşır, bu da 'tarikatlaşma' ile örtüşür."

Batı'nın, elbirliğiyle Sevr'i yeniden gündeme taşımaya kalkıştığı görülüyor. Bu durumda bize düşen görev, bu tuzağa düşmemek ulusal bilinci uyanık tutmak olmalıdır. Başka türlü, ABD'nin yıllar önce Orta Doğu'da Osmanlı sistemini yeniden kırma düşüncesinin uygulama alanı olmaktan kurtulamayız. Zaten Sevr bunu amaçlıyordu. Ama Atatürk bu planı bozdu. Günümüzde Atatürk'ü tarihin yaprakları arasına gömme teorileri bunun için yaratılıyor. Bunun için iç ve dış düşmanlar el ele vermiş, sürekli yalanlar uyduruluyor. İşte bunlardan bir örnek:

---

[252] AGBTİA, syf: 94
[253] AGBTİA, syf:92
[254] AGBTİA, syf: 23-24

Şeytanlaşma ya da Atatürk'e sövmek

Görülüyor ki Cumhuriyet'in getirdiği ulus bilincinden gayrı bizi birleştirecek bir öz yok. Cumhuriyet bizi ulus olarak nelerden yoksun bırakmış ki Hocaefendi! Cumhuriyet döneminde " Kendi tarihimiz, kendi değerlerimiz, kendi geleneklerimizden koparılıp İslam ögesini terk etmiş" olduğumuzu söyler durur. Ona göre; "Bu şeytanın ya da şeytanı bile utandıracak insan kılığındaki şeytani zekanın işidir."

Hoca'ya göre şeytan cennetten kovulunca, Tanrı'ya, inanan insanları "azdırarak yoldan çıkaracağını..." söyler. Şöyle sürdürür Tanrı'ya kafa tutmayı: Bunların "arkalarından gelecek mazi ile alakalarını koparararak, mukaddes olarak bel bağladıkları geçmişlerini büyük bir mezar şeklinde gösterip bütün ümitlerine balyoz indirerek onları yese *(umutsuzluğa/ED) atacağım. Gün be gün beter (her gün bir önceki günden daha kötü/ED)* diyerek kıyamete kadar kâfirlerin esiri olacaklarına inandırarak onların önlerine de karanlık püskürtüp duracağım. Sağ taraftan gelecek siz ehli hak ve hakikatsiniz, ne diye başkalarının dine hizmet etmesine imkân veriyorsunuz? Bu hizmeti siz yapsanız ya diyerek gıpta damarlarını tahrik edip hizmetlerini engelleyeceğim. İbadetlerini zahiren/görünürde yerine getirseler de yaptıkları şeyleri anlatıp riyaya *(ikiyüzlülüğe/ED)* boğacağım. Ve soldan gelecek, sol düşünceli, çarpık, çeşitli doktrinlerle zihinlerini bulandırıp, onların çoğunu sana nankör ve şükretmeyen insanlar olarak bulacaksın.[255]"

Gülen'in sanal söyleşisi, Tanrı'yla şeytan arasında geçer. Dikkatli bir okuyucu, burada şeytanın ağzından söyletilenlerin öteden beri devrimlere karşı olan kesimin Atatürk'e şeytan diyenlerin sözleri zekânın işidir. Siz mi Atatürk'e dahi dersiniz, Hoca o dehanın şeytanı bile utandıracak bir kişilik olduğunu söyler.

Devrim Türkiyesi ve Atatürk'ü böyle anlatılıyor Hocaefendi. Bir de şu betimlemeye bakalım.

Gülen aynı bölümde insanın şeytanlaşmasını ele alır ve kimi "insan...mahiyetindeki *(özündeki, yapısındaki/ED)* iyiliğe, güzelliğe açık tüm istidatların *(yeteneklerini/ED)* iradesini öldürmüş ve kötülüğe ait bütün istidatlarını geliştirmiştir. İçini öyle küfürle doldurmuştur ki artık onun özünde inanmaya yer kalmamıştır.[256]" İşte bu şeytanlaşmış insandır.

[255] FG. Prizma/1 syf:150-153
[256] FG. Prizma/1 syf:154

Bu betimlemeye göre bizi tarihi dinamiklerimizden koparıp kimliksiz bırakan kimdir? Cumhuriyet ve onu kuran değil mi? İşte o şeytandır. Hoca'nın dolaylı aşağılamalarından biriyle daha karşılaştık.

Hocaefendi'ye göre, gün gelecek, o kadar da uzak değil, şeytanın yüklediği kimliğimizle ilgili ulusallık ya da Atatürkçü görüşler geçerliliğini yitirecek. Çünkü Atatürk ve Kemalizm misyonunu doldurmuştur. Bu söylemin başka versiyonları da vardı. Bunların kimileri içimizden, kimileri de Atlantik ötesinden. İçimizden biri ki prototiptir; Cengiz Çandar'ın kişiliğinde (!) temsil ediliyor. Çandar, düşünce ve eylem alanında epey dolandıktan sonra, şimdilik Atatürk ve Cumhuriyet karşıtlığında karar kılmış görünüyor. Şu sözler onun son incilerinden bir demettir! İkinci cumhuriyet tartışmalarıyla ilgili bir söyleşide "Turgut Özal'ın cenaze törenini Kemalizm'in cenaze törenine benziyordu" der. Çandar'ın o söyleşisindeki kimi bölümleri okuyalım:

"Kemalizmle gideceğimiz bir yer yoktur." der ve şöyle sürdürür: "Zaten Turgut Özal'ın cenaze törenine benziyordu." der. "Tabut Turgut Özal'a aitti ama törenin kendisi Kemalizm'in cenaze töreniydi." Sabah yazarı Cengiz Çandar'ın aynı söyleşide ki şu sözlerinin de konumuz açısından çizilmesi gerekir; Çandar'a göre devletin "Özal tarafından sokulduğu değişim trendi, onun ölümüyle olumsuz yönden etkilenmiştir.[257]" Bu değişimin nasıl bir yön alacağını, Özal'ın yönetim sorumluluğu taşıdığı dönemdeki uygulamalarından çıkabiliriz.

Özal'ın ölümü Cumhuriyet karşıtı, arkasını başka güçlere dayayanlarca Cumhuriyet'e karşı kurulan tuzağı önlemiştir. Anlaşılıyor ki bir büyük tehlikeden kıl payı kurtulmuşuz.

Peki, bu tür düşünce ve planların kaynağı yalnız içeride mi, dışarıdan bu düşünceleri hazırlayanlar var mı? Zorlayalım biraz anılarımızı. Biz yerlerde bizimle uğraşan dost kılıklı düşmanlarla karşılaşabiliriz. Örneğin, hani Graham Fuller adlı eski bir CIA görevlisi vardır. İşte o adam, daha yıllar öncesinden başlamıştı bu tür değerlendirmelere. Hoca'nın iyi bir öğrenci olarak Fuller'den aldığı dersi çalıştığı anlaşılıyor *(mu demeli bilemiyorum)*. Bunu diyebilmek için böyle bir ders aldığını söylemiştik, yanılmadığınızı görüyoruz. Ne yazık ki bu söylemi benimseyen başkaları da var! Şu sözü anımsıyor musunuz?

"Kemalizm miadını doldurdu" mu?

Ya da dilden dile yaygınlaşan söylemle: "Atatürk artık tarihteki yerini almalı..." mı? Söylen tam böyle değildi ama belleklerde böyle yer aldı.

---

[257] Metin Sever, Can Dizdar, 2.Cumhuriyet Tartışmaları, Başak Yayınları, 1993, syf: 91-114

1990'ların başında söylendiğinde Kemalist çevrelerden gelen tepki sürdürülmedi. Belleğimizi biraz zorlarsak, buna benzer bir sözün Turgut Özal'a ait olduğunu anımsarız. 9 Şubat 1991 tarihli Cumhuriyet'te yayımlanan, yabancı basınla 8 Şubat'ta yaptığı söyleşideki sözleri, düşündürücü olmanın ötesinde derin anlamlar içeriyordu. Söyleşide değinilen etnik ve dinsel konuları içeren ilginç açıklamalarından küçük bir kesit aktaralım:

"Çok sesli sivil bir toplum yaratacağız, daha liberal bir rejim kuracağız, Türkiye Orta Doğu'nun en istikrarlı ülkesi olacak, Türkleştirme tarihsel görevini yaptı..." Özal'ın bu söylemle, gündeme taşıdığı konunun, çoktan beri Atlantik ötesinin gündeminde olduğunu sonradan öğrenecektik. Aslında, Cumhuriyet gazetesinin Washington muhabiri Ufuk Güldemir'in Graham Fuller'le yaptığı söyleşide, benzer söylemler yer almıştı. Ama bu söylem de kamuoyunda, tıpkı, Özal'ın söylemi gibi yeterli tepki görmedi. 9 Şubat 1991 günlü Cumhuriyet'te ki haberde yer alan Özal'ın sözleri, eleştiri mi, bir saptama mı olduğu, ilk anda anlaşılamamış olmalı diye düşünüyorum. Ama kimi çevrelere mesaj yollamak istediği kuşkusuzdu. Şöyle sürdürüyordu söylemini: "Kemalizm miadını doldurdu, Ermenilerden, Rumlara, Çerkezlere, Lazlara kadar bölgesel kültürlerin daha geniş bir sosyokültürel etkinlik içinde olmasına imkân verebiliriz". Ne diyordu, " Türkleştirme tarihsel görevini yaptı." Bunun anlamı, etnik yapılaşmanın önünü açmak olmalı sanırım. Acaba Sevr'e adım adım yaklaşma projesi miydi Özal'ın sözleri ve kimin adına atılıyordu bu adımlar?

Bunun Sevr'e giden yol olduğunu Özal'ın bilmediği düşünülemez. Cumhuriyetin temeli olan üniter devlet sistemine karşı açılan bu gizli savaşın kaynağı neresi derseniz, karşımıza CIA'nın eski bir görevlisi, o adam çıkar. Ünlü Türkiye ve Orta Doğu uzmanı Graham Fuller... İşte bu Fuller, sanki kendi işiymişçesine *-ki bu yorum yanlış çünkü adamın işi Orta Doğu ve Türkiye-* bizimle ilgili değerlendirmeler ve öneriler geliştirir. İşte bunlardan biri, yukarıda anımsattığımız söze yakın, dahası ondan daha kapsamlı öneriler içeren bir söyleşide dile getirilmiş.

Hoca ne diyordu: "ABD dünyanın dengesiyle kendi sisteminin dengesini bir arada düşünür, bunu için bu dengenin bozulmamasına herkes dikkat etmelidir." İyi de bu benim iç düzenimi ABD'nin çıkarlarına göre düzenlenen de kapsar mı? Benim Cumhurbaşkanım, ABD'nin çıkarları için üniter devletin etnik ve dinsel parçalanmasını uygulama düşüncesini açıklarken, o göreve geldiğinde ettiği yemini unutmuş mu ki Ermenilerden, Rumlara, Çerkezlere, Lazlara kadar bölgesel kültürlerin daha geniş bir sosyo-kültürel etkinlik içinde olmasına imkân verebiliriz" diyor! Yoksa bilmediğimiz bir yönlendirme, bir başka güç için çalışma karşısında mı bulunuyoruz. Bunu düşünürken, usuma Graham Fuller'le yapılan ve sık sık değindiğimiz söyleşi geldi.

Ufuk Güldemir'le yapılan o söyleşide, Fuller, Atatürk için benzer göndermelerde bulunmuştu hani: O göndermelerden önceki şu sözlerini anımsayalım:

"Dünyada hiçbir lider, ne George Washington, ne Nehru, ne Lenin, ne Gandi sonsuza değin yaşayabilecek bir ürün veremedi. Oysa İncil ve Kur'an veriyor. Liderler ölüyor, önce bedenleri, sonra zaman içinde düşünceleri siliniyor. Oysa Kur'an ve İncil yaşıyor. İşte Mustafa Kemal'in başına gelen de budur.[258]"

Fuller, unutun Mustafa Kemal'i demeye getiriyor. Bu anlamsız ve ölçüyü aşan öneriyi benimseyenleri gördükçe, demek kimileri bu senaryonun içinde rol almış demeden edemiyor!

İnsan istemeden soruyor: Peki ne yapalım dersiniz "üstad"? Ne önerirsiniz? Unutalım mı yüce hatırınız için Mustafa Kemal'i. Ama değil mi ki zaman ötekiler gibi Atatürk'ü silecektir, ivmeye ne gerek var? İşi zamana bırakalım. Hem bu bizim konumuz, size ne oluyor, neden burnunuzu sokuyorsunuz? Dahası bu denli ivecenliğe ne gerek var? Bizi bu kadar çok mu düşünüyorsunuz? Bizim kendimizi yönetemeyeceğimiz kanısında mısınız? Neden uğraşıyorsunuz Atatürk'le? Bizim iç işlerimizle bu denli senli benlisiniz. Bir çıkarınız olmayan yerde görünmezsiniz de!..

Hemen usunuza Ufuk Güldemir'in Teksas Malatya adlı yapıtından, CIA kaynaklı şu sözler geliyor:

"Amerika'nın çıkarlarını en iyi koruyan Türk lideri[259]" sanlı Özal'dı değil mi? "Kemalizm miadını doldurdu. Türkleştirme tarihsel görevini yaptı" söylemi işte Fuller'in yurduna ve yetkililere gönderilen mesaj olmasın? Ne bileyim insan istemeden böyle düşünüyor! Kimileri hep şunu söyler durur. Amerika neden karışsın iç işlerimize?

Neden mi karışıyor eloğlu; 1919'dan beri aklı Orta Doğu'yu tam denetime almakla meşgul de ondan! Kim bilir kaç teori/kuram geliştirildi, kaç proje yapıldı. Ama işte o tarihe gömmek istedikleri adam var ya, sonradan Atatürk olan Mustafa Kemal, tüm bu tasarıları yırtıp atıvermişti. Onu unutmadılar, ondan intikam almaktan da vazgeçemiyorlar.

---

[258] Fehmi Koru'nun Takdim Yazısıyla, Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, (AGBTİA) Beyan Yayınları (BY) 1990, 3'üncü Baskı. syf:98

[259] Ufuk Güldemir, Teksas Malatya adlı yapıtında, bir CIA personel istihbarat raporundan söz eder ve Özal için bu nitelemenin yapıldığını yazar. Yine, Özal'ın ölümünde AB başkanı Clinton'un şu sözleri Özal'ın ABD'yle olan yakın ilişkisini anlatır: " ABD büyük bir müttefikini kaybetti." Geniş bilgi için "Oltadaki Balık Türkiye" adlı yapıtıma bakınız.

Söyleşiden aktaracağımız şu satırlar, inançlarımızın ve laik düzenimizin eleştirisinden çıkılarak, içişlerimize uzanan dahası anayasal düzenimizde yapılacak değişiklik için yol gösterme densizliğinin örneği değil mi?

"Bugün, Türkiye'nin İslami düşünce ve eğilimler konusunda esnek olabilmesi mümkündür... İslam'ın özel yaşam ve kamu yaşamındaki rolü konusunda esnek olmak ve İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli bir parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür."

"Türkiye artık kendisiyle barışmalıdır." diyor Fuller! İslam'ın demokrasiye açık olduğunun, kimi İslamcı düşünürlerce de kabul edildiğini belirterek, İslam dünyası için örnek olabileceğimizin; Orta Doğu'nun geleceğindeki rollere aday olacağımızın, dahası Sovyetlerin dağılmasıyla Orta Asya'da 50 milyonluk Müslüman'a umut taşıyacağımızın altını çiziyor: Böylece Türkiye'ye dünyada da başka roller düşebileceğini duyumsatıyor.

Peki, nedir Türkiye'nin dünyadaki rolü? Fuller diyor ki: "Atatürk kendi döneminde gayet doğru bir şekilde, Pantürkizm ya da Panislamizm gibi düşüncelerle oynamanın tehlikesini tahlil etti ve Türkiye'yi bundan soyutladı... Ama bugün koşullar çok değişik. Sovyetler' de çok ilginç gelişmeler var. 50 milyon Müslüman Türk daha fazla özgürlük ve otonomiye kavuşacak... Orada öyle güçlü uluslar bloku ortaya çıkacak ki Türkiye'nin bu oluşumda rolü olsun isterim... Türkiye bu süreçte çok değerli bir rol oynayabilir.[260]"

Üzerinde önemle durulacak sözler. Bir yönlendirme, özendirme amacı taşıyor. Açıkçası, gizlenmeyen bir tuzak... Elbet doğru yanları yok değil ama benim politikamın çerçevesinin ABD'nin CIA görevlisince çizilmeye kalkışması anlaşılır gibi görülmüyor. Evet, bağımsız düşünmeye alışmışsanız öyle; eğer bağımlılığı peşinen kabul etmişseniz, zararı yok, Amerika zaten dünyanın dümenindeki devletin adı değil mi der susarsınız. Hayır susmazsınız, siz de görev istersiniz ve o güne değin söylediklerinizi unutur:

"Amerika'da çok şey yapılabilir, bizim düşünce dünyamız, bizim fikir hayatımız adına da çok şey yapılabilir. Dünyanın hali hazırdaki durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika'da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir.[261]" dersiniz.

Bunları söyleyen bir Amerikalı değil, kendini Türk kimliğiyle tanımlayamayan, Osmanlı hayranı ama Türk dilinin dünya dili olmasını istediğini söyleyen

[260] AGBTİA, syf:99
[261] AGBTİA, syf:100

Fethullah Gülen'dir. Bu Amerika övgüsü nerden mi çıktı? Sanırım 1990 başlarında, gündeme şu yurt dışı okullar girdikten sonra olmalı. Ne diyordu Gülen:

"Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar... şimdi bazı gönüllü kuruluşlar dünya ile entegrasyon adına *(bu ibarenin altını çizelim ve unutmayalım/ED)* gidip dünyanın değişik yerlerinde okul açıyorlarsa Amerika'yla çatıştığınız sürece bu projelerin gerçekleştirilmesi mümkün olmazdı."

Neden mi? "Amerika hâlâ bu dünya gemisinin dümeninde oturan milletin adıdır.[262]" da ondan.

Bu sözleri işitince insan, Hocaefendi'nin Orta Asya sevdasının hangi tarihte başladığını sormadan edemiyor. Hele bu sözlerin çözümünden çıkacak sonucu sorgulamayı düşündükçe...

Şimdi Fethullah Gülen'in Avrasya'daki eğitim çabalarını yürütürken nerelerden destek aldığını, ABD'ye olan taparcasına bağlılığı sorgulayabiliriz.

Graham Fuller, Ufuk Güldemir'le yaptığı söyleşide Atatürk hakkındaki düşüncelerini ve Türkiye'nin rolünü açıklamıştı. Fuller'in bu konuda yalnız olmadığı görülüyor.

Örneğin Samuel Huntington... Dikkat etmediğimizden olacak. "Uygarlıklar Çatışması" kuramında Atatürk karşıtı düşüncelerini ve bölgedeki rolümüzü açıklayan görüşlerini yeterince değerlendiremedik. Oysa o da geliştirdiği kuramın karşısında engel olarak Atatürk'ü ve Türkiye'nin laik rejimi koymuştu. Prof. Dr. Emre Kongar, Huntington'un "Türkiye için Batı uygarlığının ikinci sınıf bir ülke olmaktansa İslam uygarlığı içinde bir merkez-lider ülke olmasının daha uygun olduğunu" söylediğini aktarıyor.

Şu sözler Huntington'undur:

"Batı'nın laik ve demokratik düzeninde yeterince deneyim kazanmış olan Türkiye, artık İslam aleminin lideri olabilir. Ama bunu yapması için Rusya'da Lenin'in reddedildiğinden daha şiddetle Atatürk'ün mirasını yadsımalıdır. Bu ise

[262] NS. Agy, syf:39

ancak hem siyasal hem de dinsel açıdan meşruiyet sahibi olan üstelik de Atatürk kalibresinde bir lider tarafından gerçekleştirilebilir."

Biraz araştırırsak dinsel açıdan meşruiyet sahibi kişiyi, Hüseyin Gülerce'nin Giriş'in başına aldığımız görüşlerinden ve EK:3'teki "Lider" adlı yazıdan bulabiliriz.

ABD'nin tüm kuramcıları ve stratejistleri, hep Atatürk'ü Türkiye'nin siyasal ve kültürel yaşamından silmeyi iş edinmişlerdir. Nedeni bağımsızlık ve laiklik temeline dayalı düşünce sisteminin ABD'nin çıkarlarına karşı aşılması güç bir engel oluşturuyor olmasıdır.

Huntigton'un da öteki kuramcılarla Paul Hanze, Graham Fuller'le Ilımlı İslam'ın yolunu açmada el ele verdiği görülüyor. Bunun için geliştirilen senaryosunda Huntington, Türkiye'nin Batı sisteminin içinde olamayacağının altını çiziyor ve Hanze'nin "Mekke'yi reddetmiş ve Brüksel tarafından reddedilmiş Türkiye, nereye bakacaktır.[263]" sözüne dayanarak yolunu şaşırmış bir ülke görüntüsü çizmeye çalışıyor. Amaç yetersizlik yükleyerek ulusal bilinci körleştirmek olmalı. Haluk Geray, Huntington'un "Küresel senaryolarında Türkiye'ye en çok yer veren yazarlardan biri olduğunu" belirtiyor ve "çatışmakta olan ve ileride çatışacak uygarlıklar arasında, Türkiye'yi İslam uygarlığının en alt bölümüne yerleştirdiğini" söylüyor. Batı'nın kendinden olmayan uygarlıkları içine almaması gerektiğini özenle vurgulayan Huntington uygarlıklar arasında ayrımın gelecekte de süreceğini, yapılacak işin; "Batı'nın uygarlıkların altında yatan din ve felsefi varsayımların temelini ve bu uygarlıkların haklarının kendi çıkarlarını nasıl gördüklerinin yollarını daha fazla anlamayı geliştirmesi gerekmektedir.[264]" diyor. Görülüyor ki Huntington Batı uygarlığına uygun görmediği halkların kendi uygarlıklarının alt yapısındaki din ve varsa felsefi temele saplanmalarının sağlanmasını öneriyor. Bu çok önemli bir saptama, ABD'nin ılımlı İslam tezini neden geliştirip uygulamaya koymak istediğini anlıyoruz sanırım. Az gelişmişler, gelenekçi yapıda çırpınıp dursunlar, dursunlar ki ABD dünyayı sömürmeyi sürdürebilsin.

Türk Devrimi'nin temelindeki laiklik ilkesine karşı açılan savaşımın, Atatürkçü düşüncenin miadını doldurduğu savu ve benzeri saldırıların asıl hedefi ulusal

[263] Haluk Geray, Yeni Dünya Senaryoları ve Türkiye adlı dizi yazıdan Cumhuriyet gazetesi 21 Şubat 1995.
[264] Haluk Geray, aynı yerde.

kurtuluş devrimi ve cumhuriyetimizdir. Çünkü cumhuriyetin temelindeki ilkeler yaşadıkça Ilımlı İslam projesinin uygulanması güçtür. Oysa, ABD'nin Orta Doğu ve Avrasya'daki çıkarlarının güvenliğini sağlayacak önlemler geciktirilmemelidir. Buradan çıkarak, Hocaefendi'nin tarihi dinamiklerimize, geçmiş köklerimize, tarikatlara dayalı bir sistem kurma düşünün Yeni Dünya Düzeni stratejistlerince neden desteklendiğini anlayabiliriz.

Huntington'un bize Taşkent yolunu göstermesine karlın Paul Hanze, böyle bir seçime gerek görmemekte ve "Türkiye Orta Doğu'yu mu, Batı'yı mı, yoksa Orta Asya'yı mı seçecek?" sorusuna ABD'nin bu alanlardaki çıkarları açısından bakarak yanıt vermektedir. Der ki: "Bunun yanıtı sadece biri değil, her üçünü kapsamaktadır. Bunlar birbiriyle çelişmemektedir. Avrupa'nın, Türkiye'yi bütününün bir parçası olarak görmesi ve Türkiye'nin Orta Doğu ve Orta Asya'daki ilişkilerini maksimize etmesi kendi çıkarınadır. Bu, ABD'nin de çıkarınadır."

Hanze'ye göre tarikatlar özellikle Türki cumhuriyetlerde girişimci sınıflar için doğal bir bağlantı noktası oluşturabilmiş! 1990'ların başlarında tekkelerin açılması, herkesin inancına göre yaşamasının sağlanması, dahası inancına göre hukuk sistemini seçmesi, dinsel işlerin cemaatlere bırakılması ve devletin küçültülmesi gibi Özal tarafından ortay atılan ve savunulan tezlerin kaynağını yıllar sonra buluyoruz. Bu tezler demokrasinin tam olarak yaşanabilmesi adına ikinci cumhuriyetçilerin savunduğu tezlerdi. Amaç hep aynı, Atatürk cumhuriyetinin temellerini yıkmak ve Türkiye'yi ABD'nin güdümünde, parçalanmış bir Orta Doğu ülkesi yapmak... Dinsel ve etnik parçalara ayrılmış Sevr'e hayır diyemeyecek bir devlet, ABD'nin kurmak istediği ılımlı İslam cumhuriyetinin alt yapısını oluşturmak, Nevval Sevindi'nin düşündüğü yeni bir cumhuriyetin kuruluş hazırlıkları olmalı.

"Neden Atatürk, neden devrim cumhuriyeti hedefte olsun?" diyenlere yanıt budur:

Ama biz nedense o yılarda ABD'nin ünlü Orta Doğu ve Türkiye uzmanı Graham Fuller'in, Türkiye ile ilgili tezlerini ve gösterdiği hedefleri tartışıp görüş üretmeyi düşünmedik! Kaldı ki bu konuda Fuller yalnız da değilmiş. Fuller'in ve öteki stratejistlerin Türkiye üzerine tezleri ABD'nin stratejik görüşlerini yansıttığı için önemliydi!

Fuller: "Türkiye yüzünü Batı'ya değil, Doğu'ya çevirmelidir, İslami yaşamı terk etmek Türkiye'yi bunalımlara sürüklemiştir." Bu nedenle "Türkiye artık ulusal kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü hatta İslam'ın günlük yaşamdaki yerini yeniden düşünebilmelidir.[265]" derken Ilımlı İslam'ın önünü açmak istiyormuş.

Hoca'nın kimin aklıyla yola çıktığı anlaşılıyor! Açık değil mi?

Derken, Fuller'in bu düşüncelerini içeren "Kuşatmalar-İslam ve Batı'nın Jeopolitiği" adlı yapıtı, Batı karşısında İslam'ın tartışılmasını taşıdı gündemimize: 1995 yılında Rand Corparation'ın yayını olarak çıkan yapıt, 1996 Aralık ayında Sabah Yayınlarından Türk okurlarına sunuldu.

Özetle, ABD çıkarları açısından Orta Doğu, üçüncü dünya ve özellikle İslam dünyasıyla Batı'nın ilişkilerinin ele alındığı çalışmada Batı'nın, ABD'nin çıkarlarının nasıl korunacağı, İslam dünyasına gözdağı verilerek anlatılıyor. Ilımlı İslam'a da yer verilen çalışmada 1990'da ortaya atılan bu tezin ayrıntıları incelendiğinde, Türkiye için geliştirilen projenin, bu tarihten önce yürürlüğe konulduğu anlaşılıyor. Son yıllarda kimi Amerikalı politikacı ya da bilim adamlığı kisveli istihbarat görevlilerince yinelenen, Türkiye Doğu'ya yönelmelidir görüşü üzerinde de duruluyor.

"Kuşatmalar" çalışmasının Ilımlı İslam teziyle birlikte ele alınması gerektiği kanısındayım. Fuller'in Ufuk Güldemir'le yaptığı söyleşiyi anımsayalım. Ne diyordu:

"...İslam'ın Türkiye'nin kültürel ve entelektüel mirasının önemli bir parçası olduğunu, bastırılması gerekmediğini kabul etmek, katılaşmayı önlemek için kendisini ifade etmesine olanak sağlamak mümkündür. Geçmişteki radikal laiklik politikaları döneminde İslam'ın yaşamınızdan nasıl dışlanacağı adeta bir fikri sabit haline gelmişti. Bence bu, bugün daha az lazım bir reaksiyon.[266]"

---

[265] Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, Fethullah Gülen ekibinin basındaki kalemi ve sözcüsü Zaman Gazetesi Başyazarı Fehmi Koru'nun sunuş yazısıyla İslamcı Beyan Yayınları arasında çıktı. Elimdeki metin 1990 tarihli 3.basımı syf:97 (Bu metin anılan kitaba, o zaman Cumhuriyet gazetesinin Washington Habercisi Ufuk Güldemir'in Graham Fuller ile yaptığı ve 26 Şubat 1990 tarihinde Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan söyleşiden alınmıştır.)

[266] AGBTİA, syf:98-99

Söyleşiyi okuduğunuzda Hocaefendi'nin de konuya benzer düşüncelerle yaklaştığını görüyorsunuz. Bakın neler söylüyor:

"Oysaki Asya, Türkiye'yi idare edenler için çok önemli." Bu sözün boşa söylenmediğini göreceğiz. Hocaefendi, öyle sıradan bir adam değil. Yalnız dinsel konuda değil, ticaret ve ekonomi konusunda da ders veriyor. Sözü, "Avrupa'yla bütünleşmemiz çok önemli." diye açıyor, söyle sürdürüyor: "Asya, Türk iş adamlarına, Türk girişimcilerine bir köprü olacaktır. Dünya ile rekabet kolaylaşacaktır... Biz kimseye halatla bağlı değiliz... Pasifik'i de kullanırız, Asya'yı da Avrupa'yı da..." Niçin mi kullanmadık? Hocam nedenini biliyor. "Politikacılarımız, yatan hariciyemiz bunu bilemedi." Çünkü Hoca'ya göre "Bu açıdan Asya önemliydi, bir fırsat terk edildi. Geleceğin de önemli bir teminatıydı bu.[267]"

Fuller'in düşünceleriyle Hoca'nın düşünceleri ve planları arasında paralellik açık değil mi? Hoca'ya birileri bir şeyler mi fısıldadı dersiniz?

Kuşkulu durumlarda "insan çiğ süt emmiş" derler ya, bu sözleri ve Gülen'in Amerika hayranlığını değerlendirirken şu soruya yanıt aramak gereğini duyumsuyorum: Amerika, Hocaefendi'yle neden ilgili dersiniz? Bu sorunun yanıtını isterseniz kimi belgeleri gördükten sonra birlikte verelim. Ama şu bilgiyi not edelim önce, Hoca sıradan bir ADEM değil. Onun büyük bir cemaati var. Sistem, onlar kanalıyla Türkiye'de Ilımlı İslam'ın bayağını açmayı düşünüyor olamaz mı?

Yanıtı için de bir adım daha atalım isterseniz...

Hoca, Sünni İslam'ın Halifeliğine mi hazırlanıyor?

Önce Graham Fuller'in *Kuşatmalar-İslam ve Batı'nın Jeopolitiği* adlı kitabından aktaracağım aşağıdaki satırları okuyalım. Sonra, Graham Fuller'in sözde nesnellik adına özellikle Türkiye'deki Müslümanları tahrik amacına yönelik dokundurmalarının ardında nelerin gizlendiğini araştıralım. Şu sözler ne anlama gelir dersiniz:

"Modern Türk devletinin kurtarıcısı ve kurucusu olan, Türkiye'yi önceden belirlenmiş Batılı maceralara sokan Mustafa Kemal Atatürk, birçok

[267] NS. agy, syf:32

Müslüman'da ikili kararsız duygular yaratır. Doğrudur, 1920'lerin başlarında Atatürk, Üçüncü Dünya'nın en başarılı ulusal kurtuluş hareketlerinden birini başlatmıştır ama Müslüman geçmişini ve pek çok İslami değeri açıkça reddeden bir hareketti bu. Üstelik Atatürk, Sünni İslam dünyasının manevi liderliğini, hilafeti kaldırmıştır. O zamandan beri de Sünni aleminde tanınmış bir lider yoktur. Roma Katolik Kilisesi'ndeki Papalığın kaldırılmasına benzetilebilecek olan bu hareket İslam'ın otoritesi ve evrimi açısından sakatlayıcı olmuştur. Yine de bu adım Batılı bir güç tarafından atılmadığı halde birçok İslamcının gözünde bir Batılılaşma adımıdır. Batılıların alkışları arasında İslam'a doğrudan zarar vererek gerçekleştirilmiştir. Birçok Müslüman yorumcuya göre burada hedef, bir bütün olarak İslam kurumunu ve kültürel mirasını zayıf düşürmektir.[268]"

Şu Fuller yoksa gizli bir Müslüman mı? Ya da İslam dünyasını herkesten çok düşünür olmasında bir çıkarı mı var? Öyle ya, Müslümanları öylesine düşünüyor ki insan kuşkulanıyor. Atatürk, Türkiye'yi önceden belirlenmiş bir maceraya sokmuşmuş! Bu üzerinde önemle durulacak, birilerine verilmiş mesaj içeren bir ajan raporudur. Devrimlerin ve cumhuriyetin İngilizler tarafından hazırlanan ve Mustafa Kemal'e kabul ettirilen bir Batı oyunu olduğu kimi kendini bilmez sözde din kisveli misyon sahiplerince söylenir ya, Fuller bunu bir batılı olarak Jurnal ediyor. Amaç hep aynı, cumhuriyeti ve devrimleri yıkmak.

İslam dünyasının geri kalmışlığının nedeni de burada bulunabilir belki. Ne diyordu Fuller, Atatürk'ün yaptığı hilafeti kaldırma işi "İslam'ın otoritesi ve evrimi açısından sakatlayıcı olmuş!" Bak sen hele, elin adamı nasıl da düşünüyor Müslümanlığı, Müslümanları... Soruna eleştirel akılla bakmayanlar, saf kişiler için kandırıcı ve kışkırtıcı bir yöntem... İşin özünü bilenler, dini siyasal amaçla kullanmayanlar için mantığı ve dayanağı olmayan sözler. Çünkü İslam'da ruhban sınıfı olmadığı gibi, halifelik de yoktur. Peygamber'in "Hilafet benden sonra 30 yıl sürecek." sahih hadisi karşısında, hiçbir değeri olmayan söylemdir. Ama Hocaefendi için bu söylemin cemaatinin amaç ve hedefleri açısından önemi yadsınamaz. Kim bilir misliyle yaşanacak ortamda hilafet bayrağını dalgalandırmak isteyecektir. Nasıl misliyle yaşatılacak bir Mesihlik düşlüyorsa, hilafeti neden düşünmesin?

---

[268] Graham Fuller, Ian O.Lesser, Kuşatılanlar İslam ve Batı'nın Jeopolitiği, Sabah Yayınları 1996, syf:37

II
İLİŞKİLERDE YENİ BOYUT

Türkiye'nin istikrarı mı, kimin için?

Fethullah Gülen, toplum önündeki ılımlı ve hoşgörülü tutumu, kendisine derin dinsel duygularla bağlı bir topluluğun-cemaatin önderi konumunu aşan girişimleri ve etkinlikleriyle gündemin hep ilk sıralarında yer almayı başaran bir fenomen adamdır. Dahası, yaptığı işler, ilişkileri ve amaçları hep tartışılan; onun ve yandaşlarının çabalarıyla toplumun dikkati sürekli üzerinde olan bir çağdaş derviş mi, yoksa yeni bir sistem kurucusu olmaya aday bir kişilik mi sorusu gündemden düşmez. Onu her gün bir başka alanda ya da bir olayın içinde bulursunuz. Örneğin, bir bakarsınız, Hoca, Patrik Bartolameos'la görüşmüş, Yunanistan'da okul açmak istediğini, eğer bu amacının gerçekleşmesi sağlanırsa, Heybeli Ada'daki Ruhban Okulu'nun açılması konusunda yardımcı olacağına söz verdiği yansımıştır basına. Bir başka gün, İsrail Başhahamı'yla görüştüğü ve dinlerarası hoşgörü mesajları verdiği haberini okursunuz. Özetle Hoca, yalnız Türkiye'nin değil özellikle Batı dünyasının da ilgi odağı yapılmak istenmektedir.

Neden mi? Ilımlı İslâm'ın temsilcisi olarak.

Mehmet Ali Birand, Hoca'yı Ilımlı İslâm'ın temsilcisi olarak seçen Washington'un, 28 Şubat sonrası gelişmelerini izlemek için 1998'de gittiği ABD'den yolladığı yazılarıyla, gündeme ışık tutmaya çalışmıştır. Birand, ABD'nin Gülen'i destekleyip desteklememe konusunda duraksar olduğu görüşünde. 16 Nisan 1998 günlü Sabah'taki Washington'da yaptığı nabız yoklamalarından edindiği izlenimlerini yansıttığı yazısında:

"Özetlemek gerekirse" diyor, "Fethullah Gülen'e yönelik olarak Washington'da belirli bir ilgi var, ancak destekten söz etmek son derece güç."

Orada şu sorunun yanıtını aramış:

"Türkiye'de istikrarı kim kurar?" sorusunun yanıtı akıl karıştırıyor. "Amerika'nın politika oluşturan ve yönetim üstünde etkili olan bazı bazı think tank'lerinde bir süredir, 'Türkiye'de istikrarı ılımlı İslâm kurabilir. Bunun temsilcisi de Fethullah Gülen'dir. Orta Doğu'da kökten dinciler yaygınlaşırken, Gülen'in akıl hocalığını yaptığı hareket desteklenmeli yaklaşımı vardı. Fethullah Gülen'in diğer dinlerin liderleri ile hoşgörülü bir ilişki kurması da bu yaklaşımın

yaygınlaşmasını sağlamıştı, hele son olarak Vatikan'ı ziyareti, Washington desteği söylentilerini arttırmıştı. Birçok çevrede, ABD'nin Fethullah'ı, Erbakan'ın yerine geçecek isim olarak gördüğü izlenimi yaygınlaşmıştı.

Türkiye'ni istikrarsızlığının altını, yanıt mı, soru mu, çiziyor diye düşündüm. Birant'ın da Washington gibi, istikrarsız bir ülke olduğumuz kanısında olduğu sonucuna ulaştım.

Birand, Washington'ın, Fethullah Gülen Hoca'yı desteklediğinin öteden beri Türkiye için uygun gördüğü Ilımlı İslâm projesini onunla gerçekleştireceğinin altını çiziyor. Yani malumu/bilineni ilan ediyor. Burada, istikrarın kimin için kurulacağı önemli. Türkiye'nin çıkarı için mi, yoksa ABD'nin çıkarı için mi bir istikrar aranıyor? Bu sorunun yanıtı ilkinden de önemli! ABD literatüründe, istikrar ya da statüko, salt ABD çıkarı için aranır. Ilımlı İslâm da bu amaçla sahneye çıkarılmamış mıydı? Ne diyordu Prof. Sayarı:

"İslâmi uyanış, Türkiye'deki ABD çıkarlarına şimdilik bir tehdit oluşturmuyor. Radikal unsurlar henüz iç ve dış hedeflere yönelen sistemli bir terör faaliyetine başlamadılar... ABD çıkarlarına doğrudan bir saldırı ihtimalini yok saymak da doğru değil... İslâmcı hareket ABD çıkarlarına doğrudan tehdit oluşturmamakla birlikte, kamuoyu üzerinde ilişkileri ve ABD'nin Doğu Akdeniz'deki stratejik çıkarları açısından problemler yaratıyor, İslâmcı ideolojinin ana hedefi Batı aleyhtarlığı... İslâmcılar için ABD, Batı fikir ve politikalarının en güçlü temsilcisi".

ABD, işte bu rapordan sonra, Türkiye'de çıkarlarının korunması için yapılması gerekenleri yapmaya ve alınacak önlemleri saptamaya başladı. Ilımlı İslâm tezi uygulamaya konuldu. 1990'lı yıllar gerçekten istikrar yönünden en sıkıntılı yıllarımız olmuştur. ABD, Türkiye'deki ve Orta Doğu'daki giderek Kafkaslar ve Orta Asya'daki çıkarlarını nasıl, hangi sistem ve kimlerle koruyacağını saptamış ve uygulamaya koymuştu. Ilımlı İslâm ve Fethullah Gülen, tam bir cemaat şuuruyla kendine bağlı cemaati ve karizmasıyla, Türkiye'nin beklenen lideri olabilecek bir kişilikti.

Hazırlıklar bu duruma göre yapılıyordu. Ilımlı İslâm teziyle birlikte, Atatürk'e karşı geliştirilen tavır ve ikinci cumhuriyet saptırmalarının hedefi doğrudan devrimci cumhuriyet ve Atatürk'ün kendisiydi. İstikrarsızlığı yaratanlar istikrar arayışında bula bula Fethullah Gülen'i bulmuşlardı. Eğer, 28 Şubat olmasaydı, Hocaefendi Türkiye'deki ABD çıkarlarının korunması için yüklendiği tarihsel rolü oynayabilecekti. Oyuna ara verildi ve başoyuncu ABD'ye uçtu. Orada yaptıklarını ve düşüncelerini bir önceki bölümde irdelemeye çalıştık.

Hocaefendi ABD'nin kanatlarının altındaydı ve kimse ABD'ye karşın dünya düzenini değiştirmeye kalkışmamalıydı.

Birand, Hoca'nın Papa ziyaretinden sonraki gelişmeleri ve Ilımlı İslâm tezinin uygulama koşullarını izlemek için gitmişti ya! Hoca'nın ABD çıkarlarını korumadaki şansını araştıracaktı. "Evet, dün Hoca'nın şansı vardı" diyor ama... Ama şu notu okurken ne denli gerçek demeden edemiyoruz.

"Bugün ise durum farklı..."

Gerçekten öyle mi? Bu değişim nereden geliyor dersiniz? Çünkü ABD'nin Fethullah Gülen için yaptığı yatırım, öyle vazgeçilecek bir amaç için değil; Gülen'le Türkiye'yi tam anlamıyla el altında tutmak ve böylece Orta Doğu ve Avrasya'daki çıkarlarını koruyacak önlemleri almak, bir başka seçenek çıkana dek vazgeçilmez nitelikte olmalı... Kaldı ki ABD'nin başka amaçları da yok mudur dersiniz. Boşa yatırım yapmaz da!

Ilımlı İslâm yalnız Türkiye'de değil, Gülen'in okullarıyla da Avrasya'da ve dünyanın öteki ülkelerinde yaygınlaştırılmak isteniyor. ABD'nin bu programının gerçekleşmesi için Gülen ve cemaati yerine koyacağı bir seçeneği hazırlamadığı düşünülemez. Ama hiçbiri, Hocaefendi'nin yerini tutamaz. Bu nedenle, Birand'ın bugüne ilişkin değerlendirmesini çekinceyle karşılıyorum. Birand o gün için:

"Türkiye'de istikrarı kurmak için İslâm'ı temsil eden Fethullah Gülen tipli bir hareketi mi destekleriz; yoksa askeri mi, diye soran olursa, tek yanıt var: ABD, askeri tercih eder" diyor. Washington diyormuş ki:

"Bizim askeri desteklememiz -*açık müdahale etmedikleri sürece*- çok doğal. Zira ülkenin bu duruma gelmesine esas sorun siyasilerin yetersizlikleridir. Asıl sorumlu onlar." İlginç ve düşündürücü bir saptama. Siyasetçilerin işi zor gibi görünüyor.

M. Ali Birand, Hocaefendi'yle Show TV'de bir söyleşi yapmış ve bir ölçüde Hoca'nın ününün yaygınlaşması kervanına katılmış bir deneyimli gazetecidir. İyi nabız yoklar ve değerlendirmeleri de çoğu kez yerindedir. Ama bu kez, sanki Hoca'yı askere karşı koruyan bir tutum içinde gibi geliyor insana.

Fethullah Gülen'in önderliğini yaptığı hareket, Washington'da "üzerinde tartışma yapılacak kadar" büyük ve yaygın görülmüyorsa, bunda, gizli bir politik

oyun olmaz mı? Şöyle bir düşünelim. Türkiye'de Fethullah Hoca gibi giderek güçlenen ama gücünü ve amacını hep göz ardı etmesini beceren kaç cemaat lideri var?

İnsan, nasıl olur, diyor istemeden: Papa'yla Hoca'yı görüştüren Washington, Gülen hareketine, kazandırdığı ivmeyi nasıl olur da birden bire önlemeye kalkar? Böyle bir tutum varsa bunun nedenleri de olmalı değil mi? Oysa Hoca'yla ABD arasında desteğin değil kaldırılması, askıya alınması için bile bir neden bulunduğunu düşünemiyorum. Aksine, Washington açısından ordunun özelleştirmeye karşı tutumu, 28 Şubat kararlarıyla ilgili konularda geri adım atmaması, vs. nedenlerle Washington'ın orduya karşı daha dikkatli davranması gerekir düşüncesini öne çıkarıyor. Bu ve benzeri nedenlerle Birand'ın görüşlerine katılmakta zorluk çekiyorum. Her ne kadar, 1998 Haziran'ında yapılan Abant toplantısı dışında Hoca'nın ve cemaatinin sesi pek çıkmıyor gibiyse de bunun savaşımda bir taktik olduğunu düşünüyorum.

Birand'ın şu sözlerinin de altı çizilmeli değil mi?

"Anlayacağınız, Washington'da rüzgâr TSK'den yana esiyor. Prestiji en düşük olanlar da Türk politikacıları."

Asıl bu sözler üzerinde durulmalı. Washington bir gizli oyun içinde oyun hazırlıyor, diye düşünmeli! Askerin, kendi desteğindeki Fethullah Hoca'ya karşı tutumunu onaylıyor mu ya da gelişmeleri izlemeyi mi yeğliyor? Washington, hiçbir zaman, açıkça ben Fethullah Hoca'yı destekliyorum der mi? Bu düşüncemizi destekleyen aynı gazetenin yazarlarından Hasan Cemal'e kulak verelim!

İslâm'ı, sisteme enjekte etmek

Sabah'ın bir başka yazarı Hasan Cemal'in, 18 Nisan 1998 tarihli yazısında, Gülen'in amacını yansıtan bir tablo, daha değişik bir tablo çiziliyor. Hasan Cemal, "Hoca'nın, ben bir dindar cumhuriyetçiyim, diyen Bediüzzaman'ın inançlı bir öğrencisi olduğunu, onun yolunda yürüdüğünü" belirttikten sonra:

"Fethullah Hoca da sanıyorum, mümkün olabilse, devleti dine yakınlaştırmak ya da devlete dini uyumlu hale getirmek ister." diyor ve yargısını şöyle açıyor:

"Örneğin, hukuk sisteminin tümüyle İslâmi esaslara göre tanzim edilmesi yerine, belki bir ara aşama olarak mevcut laik hukuk sistemine orasından burasından İslâmi esasları sokmak kafasında yatıyordur."

"Bir başka deyişle: Türkiye'deki laik sisteme biraz İslâmiyet şırınga etmek... İşte bu fikir Washington'daki bazı çevrelere de ilginç geliyor. Ilımlı İslâm denerek Fethullah Hoca'ya ABD başkentinde ilgi duyulmasının bir nedeni de bu..."

"Nitekim bu bakımdan Amerikalı bir yazarın, Davos'taki son Dünya Ekonomik Forumunda yapılan Türkiye paneli sırasında bir çıkışına muhatap olmuştum. Bazı kitapları Türkçeye çevrilmiş olan Robert Kaplan şöyle demişti:

'Türkiye'deki sisteme biraz İslâmiyet enjekte etmek, sistemin güçlenmesine yol açmaz mı?..'

Ben de kendisine, komşuları arasında İran gibi bir ülke olan Müslüman Türkiye'de din devleti tehlikesinin bir fantezi olmadığını, laikliği şu ya da bu şekilde sulandırmanın doğrudan demokrasinin altyapısını zayıflatmak anlamına geleceğini anlatmıştım. Biraz tartışmıştık.

'İdealler ortak!'

'Bence bir nokta kesin.'

Said-i Nursi'de olduğu gibi Fethullah Hoca'da da dini esas alan bir cumhuriyet fikri hiç kuşkusuz vardır.'"

Hasan Cemal'in, Hoca'nın hedefini tam olarak yansıtan bu sözlerine eklenecek bir şey kalmıyor. Şurası gerçek ki Hoca, hedefine giden yolda, arkasını dayadığı gücün, kendi amacına hizmetin dışında bir başka amaca hizmet edeceğine inanıyorsa, yanılıyor demektir. Ama burada, olacak olan Türk ulusunun, cumhuriyetten bu yana elde ettiği kazanımlarına ve gelecek kuşaklara olacaktır. Kendince, makro siyaset yaptığını sanan bir medrese düşüncesinin, çağın gerçeklerine yabancı, bir mistik yapının, bu ülkeye ve ulusa vereceği zararı görebilenlerin, bu gidişe nasıl dur diyeceklerini bilemiyorum. Çünkü Türkiye, ABD'nin güdümünde çırpınıp durmaktadır. Asıl sorun, emperyalizmin güdümünden nasıl kurtulacağımız olduğunu anlatabilmektir sanıyorum.

Bu nedenlerle, denilebilir ki ABD, Türkiye'de suların durulması için bir ara durakta bekletiyor Hoca'yı. Aradığı istikrar, çıkarlarının korunmasında güvenilir bir sistem ve önderdir. Bu oluşum, aklın değil, salt inancın egemen olduğu, 1923 Cumhuriyeti'nin kazanımlarının yok sayılacağı, Atatürk'ün bağımsızlık, ulusal istenç, ulusal güven ve bağlılık, ulusal sorunlardan her bireyin kendisini ulusal bilinçle sorumlu tutması gibi ilkelerinden soyutlanacak bir sistem olacaktır. Bu, aklına ve kendine güveni olamayan güdülebilir insanların, cemaat ruhuyla tarikat şeyhlerinin peşinde, Tanrı'nın rızasını kazanmak için ibadetlerindeki sakatlıkları tartışan insanların kurduğu bir sistemdir. Bir noktayı unutmayalım! Ticaret mi, kuşkusuz olacak, çünkü kazanç olmadan yaşanmaz. Hoca küreselleşmeyi, karşı olmak bir yana özendirmektedir. Dahası zenginlik artık bizim hakkımızdır, başkaları olacak kadar oldu demiyor muydu? Küreselleşen dünyada gücüne sığınılan bir sistemde; o dünya gücünden arta kalan kazançla yetinmek koşuluyla çalışıp kazanabilirsiniz. Çünkü ticaret dinin yasaklamadığı bir alandır.

Bir vaizin coşkusu

Gündemdeki konuyu gerçek boyutlarıyla irdeleyebilmek için bir önemli sorunun yanıtı verilmelidir önce! Fethullah Gülen nasıl birden bire gündeme tüm ağırlığıyla oturtuldu? Sanırım araştırmaya buradan başlamalı. 1991'e değin, İzmir Kestane Pazarı'nda, Tanrı'nın aciz kulu bir vaiz olan Fethullah Gülen, nasıl oldu da önce Türkiye'de birbiri peşine liseler, kolejler, fen liseleri gibi gözde eğitim kurumları, sonra üniversiteler açtı ya da açtırdı? Daha sonra eğitim seferberliği adıyla, Avrasya başta, dünyanın çeşitli ülkelerinde eğitim kurumları açmayı başardı? Böylece, yalnız Türkiye'de değil dünyanın çeşitli ülkelerinde adı anılan bir din lideri olmanın ötesinde, hoşgörü ve diyalog ustası olarak gündeme oturtulup selamlanmaya başlandı? Dünyanın eğitim seferberliğine kim atadı bu kişiyi dersiniz? Kim ve niçin tanıttı dünyaya?

Fethullah Gülen'deki bu değişim ve tanıtımın başlangıç tarihi ve ilişkilerindeki ayrıntı çok önemli. 1997'nin ilkbahar ve yaz aylarında Atlantik ötesinde bir gücün, Hoca'yı dünyanın gündemine oturtma çabasına tanık olundu. Çünkü başka türlü bir vaizin, 1990'lara değin kendi çapında din eğitimi yaptığı sanılan bir kişinin, böylesine bir gündeme taşınması düşünülemezdi. Hoca bunu elbet, metafizik gerilime bağlayacaktır ama o metafizik bağdan çok, gerçek bir fizik güçle işbirliği içinde olup olmadığı düşüncesi akılları

bulandırıyor. Hoca geçmişiyle çelişkiler içinde bir alanda boy atmakta. Örneğin, önceki yaşamında kadını görmemek için sokağa çıkmaktan kaçındığını söyleyen Gülen'in, bu dönemde özellikle söyleşilerini kadın gazetecilerle yapması, medyatik iftar yemeklerinde değişik çevrelerden top modellere değin her meşrepten kadınların bulunması, davası uğruna uyguladığı telattuf yöntemi ile de açıklanacak nitelikte görülebilir mi bilemiyorum?

Basınla ilişkileri bu nedenle oldukça sıcak ve telattuf *(lütufkârlık)* içindedir. Eğer basın onu aramazsa, o basının etkili kalemlerini çağırıp konuşur. Nerede mi? Söylendiğine göre, ışık evlerden birinde. Böylece bir yandan çalışmalarının şeffaflık içinde geçtiğini gösterme çabası içinde, basın kanalıyla belirli yerlere yollamak istediği mesajı yerine ulaştırmayı başarıyor. Çünkü gülen, Bu tür gösterileri düzenlemede tam bir iletişim profesyonelidir. Bu tür toplantılarda bulunanlar, onun gösterilerinden etkilenerek, yazılarında onun mesajlarını kullanır ve yerine ulaştırırlar.

Altunizade'deki evde böyle bir toplantıya katılan gazeteci, Hoca'nın, sohbetinde, sıcak ve etkileyici, lütufkâr bir üslup kullandığını, dinleyenleri etkileme gücünün üstünlüğünü, sohbetin zaman zaman gözyaşlarıyla süslediğini anlatırken, dikkatini çeken bir konunun altını çizdi. Katılanlara gösterdiği ilginin, özellikle bebeklerden ilkokul çağındaki çocuklara kadar, sıcak ve yakın olduğunu, bu özel ve sıcak ilginin Doğulu ve mistik bir üslup taşıdığını vurguladı. "Ola ki çocuk sevgisi, evlenmemiş ve çocuğu olmamış bir dervişin, duygularını titreştiriyor, heyecan dolu yüreğini daha da coşturuyordur." dedi ve ekledi: "Sevgi, biliyorsunuz tasavvufun önemli bir etiğidir" Hoca'ya göre aşk, Cenab-ı Hakka ulaşma yollarından biridir. "Aşkla ulaşılan cezbe gider, ilahi cezbü incizaba ulaşılır.[269]"

---

[269] F. Gülen FF/1 syf.26
(Fethullah Gülen'in aşk üzerine söylediği kimi ciddi ve tasavvufi, kimi kez de fantezi sayılacak sözleri de var. Örneğin "Aksiyonun mayası aşktır. Aşk olmadan neticesi itibariyle kalıcı hiçbir hamle ve hareketi gerçekleştirmek mümkün değildir." diyor. Ve aşka insancıl bir sıcaklık katan şu söz: "Yaradan'a karşı gönüllerimizde tutuşturduğumuz sevgiyi, aşk-u hummayı, ondan ötürü bütün varlığa karşı duyduğumuz alakayı bu iki kaynağın (kitap ve sünnetin) dengeleyici prensiplerine ve metafiziğe açık enginliklerine sığınarak dengeleyeceğiz." (FF/2 syf:127) Yunus da "Yaratılanı severim yaratandan ötürü" der. Bu bağlamda tasavvufta, insanı sevmek Tanrı'ya ulaşmanın bir aşaması olarak gösterilir.

Gazeteci, Hoca'nın dinsel konuları içeren sohbetinde, Kant'tan, Bergson'dan, dahası Nietzsche'den söz etmesini ilginç bulmuş. Ayrıca dikkatini çeken bir konu da, gelenlerin içinde ilkokul çocuklarının dahası bir yaşına basmamış bebeklerin de bulunduğu ortamda, Hoca'nın saygının da ötesinde huşu içinde, kendinden geçercesine dinlenmesiymiş. Soruların yanıtlandığı, o mekâna-yere girerken ayakkabıların çıkarıldığını, terliklerle girildiğini de not etmeyi gerekli gördü ki sormadan ekledi.

Hocaefendi ve yüksek tansiyon

Fethullah Gülen'in değişik girişimleriyle gündeme etkili olduğu günlerden bir gün, 28 Şubat sürecine giriliverdi. Bu sürecin, Fethullah Gülen'i etkilemeyeceğini düşünenler, Silahlı Kuvvetlerden en çok Fethullahçıların ilişiğinin kesildiği gerçeğini göz ardı edenler, ya da bunu bilmeyenlerdi.28 Şubat'la girilen dönem ve öncesi, gerçekte yalnız cumhuriyetin temel dinamiklerini savunanlar değil; laiklik karşıtı her kesimin dikkatle izlemesi gereken bir sürece açılıyordu. Gülen'in başarılı bir dava adamı olarak gelişmeleri dikkatle izlediğinden kuşku duyulamazdı, öyle de oldu. Hoca'yı kendine özgü öngörüsü ya da her yerde bulundurmaya çalıştığı özel kulaklarına[270] gelen fısıltılar huzursuz etmiş olmalı ki destekçisi Sabah gazetesinde "Nur Hareketi" başlıklı bir araştırma dizisinin reklamı başladı. Spotlar dikkat çekiciydi. 1977'nin ilk ayının sonlarıydı ve 28 Şubat'a bir ay bile kalmamıştı.

"Sabah'ın dev araştırması" yayına giriyordu. Dizi yazı, "Nur Hareketi, Geçmişten Geleceğe Uzanan Bir Değişimin Müjdesi" olarak sunuluyordu.

Böylece Hoca her gün, bir yönüyle, ilişkileriyle, çağdaş bilge (!) ve derviş (!) tavırlarıyla, cemaati ve ilgi duyanlarıyla buluşuyor, onlara ayakta olduğu mesajını veriyordu. Hoca'nın psikolojik savaşı iyi bildiği anlaşılıyordu. Cemaat dağılmayacak, Hocaefendi'ye olan merbutiyet/bağ artarak kavileşecekti. Sabah, Türkiye'nin en büyük gazetesiydi. Ayrıca yazarları ve Yeni Yüzyıl'ında desteği

---

[270]Aktüel dergisi Alaattin Kaya'yla yapılan ve Mart 1998'de yayımlanan söyleşiden öğrendiğimizde göre, Gülen hakkındaki rapor, daha önce Aralık 1996'daki Liderler zirvesinde ele alınmış.

onunlaydı. Sabah grubu kol kanat geriyordu Gülen'e. Ama çabalar etkili olamadı, 28 Şubat'ta Hoca'nın mercek altına alınması engellenemedi.

Haber çabuk yayıldı, Milli Güvenlik Kurulu'nun 28 Şubat toplantısında Fethullah Gülen'le ilgili bir istihbarat raporu tartışılmıştı. Öyle bir rapor vardı yoktu tartışmaları arasında, Sabah Grubuna Aktüel dergisinin 13 Mart tarihli sayısında Hocaefendi hakkında, MGK'ye sunulan istihbarat raporu yayımlandı. Böyle bir raporun varlığı-yokluğu tartışması raporun açıklanmasıyla noktalanıyordu.[271] Peki hoca ne yapacaktı; derken Zaman gazetesi ve Samanyolu TV'de tanıtım fragmanlarıyla Hocaefendi'nin gündemdeki konularla ilgili düşüncelerini açıklayacağı duyuruluyordu. Ayrıca, Samanyolu TV'de haber sürekli alt yazıyla duyuruluyordu.29 Mart 1997 akşamı Fethullah Hocaefendi, Samanyolu TV'nin haber Kritik Programı'nın konuğu olarak kamuoyunu aydınlatacaktı.

Bu oyun ilk TV söyleşisiydi. Cepheyi çabuk terk etmeyeceği mesajı veriliyordu. Program açıldı Hocaefendi beyaz camdan ihvanlarına ve kamuoyuna sesleniyordu. Ve aşağıda anlamı özel olarak verilen ilk soru ve yanıtını dinleyelim:

"Türkiye epeydir yüksek tansiyon hastası gibi. Bunun yarattığı sosyal gerginliğin ülkemize ve toplumumuza getireceği zararlar nelerdir, bu kimin çıkarınadır?.."

Soru ilginçti, yanıtı beklenen açıklıkta olmadı. Tam Hoca'nın taktik üslubunun/biçeminin tipik örneğiydi. "Şimdi" diye başladığı yanıt şu anlamda sürdürüldü: "Bu konuda acizâne benim söyleyeceğim, önemli sayılmayabilir.

---

[271] Gülen bunu kendi kendini nefyeylemek olarak niteliyor. Kendini nefyeylemek kişinin kendisini sürgün etmesidir. Gülen 21 Haziran 1998 tarihli Radikal'de yayımlanan bir söyleşide umarsız bir tutum ve sızlanmayla. "Çünkü ben kendimi nasıl yok edeceğimi veya nefyedeceğimi bilmiyorum Din intiharı men ediyor. İnsanın kendi kendini öldürmesi inancımıza göre cezası ağır olan bir günah. Ve ben buna inanıyorum. Nasıl kendimi nefyedeyim yani. Aynı söyleşide Gülen: Kimine göre kendinizi ustaca kamufle ediyorsunuz, sorusuna şu yanıtı veriyor: Kendimi saklamakta bu kadar başarılı olduğum düşünülüyorsa korkmakta haklı olabilirler. Bir insan kırk senedir göz önündeyse ve hiç iz bırakmamışsa EHA sayılmalı. Ki ben çok akıllı birisi olduğum kanaatinde değilim. Kurgu romanlara konu olacak bir durum kısacası... (Hoca sızlanma arasında Dahi olduğunu mu söylüyor dersiniz?)

Ancak toplumun bana gösterdiği ilgi ve güveni göz önüne alarak düşüncelerimi söyleyeyim. Konuya açıklık getirir ya da getirmez. Sadra şifa olur ya da olmaz. Bu konuda daha önce açıklama yapmam gerekirdi ama hastalığım buna engel oldu.

"Ülkede peş peşe olaylar gelişti. Öyle ki bir kısır döngü gibi, anlam ve gelişmeler yönünden birbirini destekliyor. Bu sorunları köpürtüyor. Sorunları abartma eğiliminde olanlara dikkat edilmeli. Bu tür davranışlar gerilimi daha da arttırır..." Bunun güven sarsıcı bir ortama açıldığını söyleyen Gülen'e göre, "Türkiye'ye bakıldığında görülen manzara ne yazık ki budur. Güven sarsıcı gelişmelerdi bunlar. Güvenin sarsılması Türkiye'ye çok zarar vermektedir. Ola ki ilk anda ilgili görülmeyebilir ama dış satımımız bile bundan etkilenmiştir. Dış alımımız da etkilenmektedir. Bunların sonucu toplumsal yaşamımızın daha da gerilmesidir.[272]"

"Bu parasal ve manevi zararlarımız; dikkatle değerlendirildiğinde yersiz kısır çekişmelerin bize trilyonlarca lira kayıplara neden olduğunu görürüz. Şu halde gerilimi sürdürmenin yararlı olmadığını bilelim."

Şöyleşi ilginç boyutlara açılıyordu ama bir önemli açılım vardı ki kimileri Hoca'nın bu yanını ilk kez görüyordu. Asıl ilginç olan buydu, Gülen, toplumun bir önemli kesiminden destek arıyordu. Ekonomiye komuta eden çevrelere, en duyarlı oldukları noktadan yaklaşıyor ve desteklerini istiyordu. Yoksa din adamı olarak, bu sözleri neden söylesin. Bu sözleri söylerken, sanayi ve ticaret kesimini, paraya komuta edenleri yanına alabilirse, 28 Şubat'ın sarsıntısını az zararla atlatabileceği düşüncesindeydi!

Gülen bir saatten fazla kaydı beyaz camın karşısında. Cephede ustaca savaşıyordu. Ama çabalar yarar sağlamadı ki gündeme Hoca'nın sağlık sorunları oturtuldu; tansiyonu yükselmişti. Fethullah Gülen, ülkenin yüksek tansiyonunun kendi tansiyonuna iyi gelmeyeceğini anladığı için, 12 Mart ve 12 Eylül'de olduğu gibi bir kaçış yolu aramadan, tansiyonuna sığınarak Atlantik ötesindeki dostlarına sığınmayı yeğledi.

Hem son yıllarda sıradan iş haline gelmişti bu tedavi/iyileştirme yolu. Hoca tansiyon hastasıydı; çoğu Türk büyüğü gibi o da Amerika'nın hazik/bilgili usta

[272] Dr. O.Ö. syf: 16-18'den özet.

ve vefalı kollarına atılacaktı. Aslında bu, onun için yeni bir dönemin de başlangıcı olacaktı. Kendi deyimiyle ülkesinde de itilen adam, dünyanın gündemine oturtulmaya aday oluverdi. Kimileri onu gerçekten bilinmeyen bir duyguyla kucaklayıvermişti.

Hoca, dostlarının koltuğu altında ve güvendeydi. Amerika'da kalacağı süreç Gülen'in kendisi ve davası-misyonu için önemli gelişmelere açılacaktı. Bu belki de misyonu için ikinci bir milat sayılabilirdi. Papa'yla görüşme isteği bu arada planlandı; gerçekleşme yolundaki ilk adım Papa'nın sağ kolu New York kardinaliyle tanışmasıyla atıldı. Bu tanışma Papa'yı ziyaret yolunu açacaktı. Daha önce Fener Rum Ekümenik Patriği'yle konuşmuş, dinlerin evrensel birliği yoluna girmişti. Papa'yla konuşmasının başka açılımları da olacaktı... Kongreye etkili kimi örgütlerin ilgi odağı oldu. Birbirini izleyen söyleşiler, ABD yetkilileriyle görüşmesi, onunla ilgili düşüncelere olduğu kadar devinimlerine de yeni boyutlar kazandırdı. Hoca dünyaya açılmanın yollarında ilerliyordu.

Gülen'in ABD'de çok önemli kişilerle görüştüğünün kimi yayın organlarında yansıması da dikkatlerden kaçtı. Bu arada, New York Kardinali O'Connor'ın görüşmesi, soruları ve aldığı yanıtların, gündemi değiştirecek niteliği dışında, geleceğimizin nelere gebe olduğunu araştıracaklara yeni pencereler açacak denli önemliydi... Ama başka söyleşi daha vardı ki bu söyleşi hem ülke ve cemaati için, bir o kadar da misyonunun destekçisi ABD'nin güvenini sağlamak için gerçekten önemliydi. Söyleşinin bir başka hedefi daha vardı. 28 Şubat'ın ardındaki güçlere, bana dokunmayın diye sopa gösterme çabasının sırıtmasıydı o da.

Evet önceden de değindiğimiz o söyleşi New York söyleşisidir ve bugün bile önemini korumaktadır.

New York sohbeti

Gülen'in Amerika serüveni zaman zaman gazetelere yansısa da istenilen yankı oluşmuyordu. 1995'te Ufuk Turu söyleşisinin yankıları uzun süre gündemde kalmıştı. Öyle ki toplum Hoca'yı tam bir hoşgörü anıtı gibi algılar olmuştu. Amerika'da onca çabalarına karşın, devinimleri basında yer almıyordu. Sen ta Amerikalara git, orada geniş bir ilgi odağı ol. Ama memleketinden ses gelmesin, sesin memleketinde yankılanmasın. Bu Gülen'in biçemine uygun değildi. O halde, öyle bir şey yapılmalıydı ki hem Gülen'in,

misyon adamlığı gündeme taşınsın hem de ihvanları bilgilendirilsin. Bunu Zaman gazetesi yapabilirdi ama olmazdı! Yansız ya da öyle görülen birisinin yapması daha iyi olurdu. Hoca ne diyordu, kimi kez söyleyeceklerinizi başkalarına söyletmek daha etkili olur! Bu öğüdüne uyuldu ve Yeni Yüzyıl gazetesi Amerika sürecini Türkiye'ye duyurmayı üstlendi. Bununla da yetinilmedi, bir bayan gönderildi söyleşi için ve işte bizler; o dünyanın dümenindeki milleti, Amerika'nın, Hoca Amerika'yken saygı ve bağlılıkla selamlandığını bu söyleşiyle öğrendik.

Sabah grubu böylece, Yeni Yüzyıl'ın da katkılarıyla Gülen'in Türkiye'nin gündemine taşıyordu. Nevval Sevindi'nin New York söyleşisiyle ilgili sunuş ve ara ara sunuşları söyleşiye ayrı bir nitelik kazandırıyordu.

Gülen'in, bu söyleşideki dünya görüşünü ve düşüncelerini yansıtan sözleri, kimi yargıları, önerileri ve özellikle Amerika'yla ilgili değerlendirmeleri, yeni oluşumların habercisi gibiydi. Söyleşinin kimi bölümlerindeki açıklamalar ve değinmeler, Amerika'ya duyulan bir minnet duygusunun ipuçlarını veriyordu. Öyle değinmeler ki beni taabbüdane/taparcasına bir çaba gibi nitelemeye zorladı. Örneğin, "Amerika, dünyanın dümeninde..."Amerika istemezse, kimse dünyanın hiçbir yerine bir iş yapamaz" gibi sözlerin nedeni ve hedefi üzerinde düşünüldüğünde, değişik anlamlara kapı açacak sonuçlar çıkıyordu ortaya! Hele bunlardan bazıları, inançlı bir kişinin ağzından çıkmayacak nitelikteydi ve inanç dizgesine vurulduğunda şaşırmamak elde değildi. Çünkü Hoca'nın New York sohbeti, sıradan değil, amaçları ve sonuçları düşünülmüş, kimi yerlere mesaj olabilecek, gerektiğinde savunma görüntüsü ardında bir güce dayanılarak ülkesine gözdağı vermeyi aşan saldırı temalı söylemdi. Dahası bu söylem, dinsel açıdan da günahı kebairin *(büyük günahın)* ötesinde küfre uzanan nitelik taşıyordu.

Örneğin:

"Amerika daha uzun zaman dünyanın kaderinde çok önemli bir rol oynayacaktır. Bu realite kabul edilmeli. Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapmaya kalkılmamalıdır.[273]" demek neyin nesiydi?

[273] NS. agy, syf:39-40

Bu bir gözdağı mı dersiniz? Hele Hoca'nın Amerika'yı günümüzün hem çekinilecek hem de dayanılacak, güvenilecek tek güç olarak nitelemesinden sonra!

Gülen uyarıyor, "Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapmaya kalkılmamalıdır. "İlginç sözler. Bu sözlerin kime ve hangi yere karşı söylendiğini bulmak için söylendiği günlerdeki Türkiye'yi düşünelim. 28 Şubat sürecinin başlangıç aylarındayız. İrticanın en büyük tehlike olduğu konusunda kurulan hükümet bile *(kerhen de olsa)* duraksar değil! Hoca ve onun gibiler hakkında ne yapılacağı bilinmiyor. Ve hoca bu bilinmezler içinde "kendini Amerika'ya nefyetmiş" durumda. Türkiye demokrasinin insan haklarını ihlal ettiği savıyla dünyanın gündeminde. Amerika Refah'ın iktidardan uzaklaştırılmasına sıcak bakmıyor görüntüsünde. Ve asker 28 Şubat kararlarının uygulanması için dirençli. Bu kararların hedefinde de Fethullah Gülen okulları ve çalışmaları var. Şimdi bir kez daha okuyalım isterseniz şu son tümceyi. "Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapılmaya kalkılmamalıdır."

Hoca aba altından sopa mı gösteriyor dersiniz. Arkasını dayadığı Amerika iple ülkesini korkutmayı deniyor. Sait Molla'lar[274] ölmüyor demek ki!

Anlaşılan, Hoca bu sözlerle, 28 Şubat kararlarının uygulanmasının çıkaracağı sorunlara işaret ediyor, bu konuda, Amerika Birleşik Devletleri'nin görüşünün alınmasını istiyor ve bunun zorunlu olduğunu vurguluyor. Amerika'nın yardımına öylesine gereksiniyor ki kendini ve davasını kurtarmak için Türkiye'deki iktidarın gücünü Amerika'yla denetlemeye kalkıyor. Bunun için İslam'ın küfür saydığı bir yola bile girmeyi mübah/yapılabilir bir kusur olarak, görüyor. Dünyanın çıkar dünyası olduğunu mu kanıtlıyor Hoca...

Kanımızca burada, İslam inancına göre büyük bir günah işleniyor. Çünkü kaza ve kaderin Allah'tan geldiğine inanmak, imanın reddedilemeyecek temel öğelerindendir. Hoca'nın "ABD'nin dünyanın kaderinde rol oynayacağı" söylemi Kur'an'ın getirdiği ilkelere aykırıdır. Örneğin: Enam suresinin 17-18'inci ayetlerinde: "O, *(Allah)* her şeyi yerli yerince yapan, her şeyi haber alandır. O, her şeye kadirdir. O kullarının üstünde yegane tasarruf sahibidir. Hakimdir,

[274]Sait Molla, Mütareke döneminde, İstanbul'da politika yapan , İngiliz Muhipleri Cemiyetinin kurucusu, yazgısını İngilizlere bağlamış bir Osmanlı aydını.

haberdardır.[275]" ayetini, Hocaefendi'nin nasıl göz ardı ettiğinin tek açıklaması vardır, ABD'ye sığınma güdüsü... İnancın temel kuralları böylesine açık ve kesin iken, Hoca nasıl oluyor da, ABD'nin dünyanın kaderine egemen olacağına inanıyor? Ve kendisi inanmakla da kalmıyor, inananları/ihvanlarını emperyalizmin zulmüne karşı boyun eğmeye çağırıyor. Nereden bakılırsa bakılsın, Hoca yanlış bir çaba ve düşünce içinde. Yalnız TSK'ye değil, ABD'nin koltuğu altında, tüm az gelişmiş ve geri kalmış ülkeleri de teslimiyete-bağımlılığa çağırıyor. Burada dikkatlerden kaçan bir önemli gelişme var. Gülen'in ülkesini ve yönetimi Amerika'yla korkutması olayının hiçbir kesimden hiçbir tepki almaması. Bu nasıl oldu dersiniz? Bu sorunun yanıtı için 1990'lar Türkiyesi'nin ve gelişmeleri izlemek gerekir.

1990'lar Türkiyesi

1990'larda Türkiye'nin karşısında 1923 Cumhuriyetine ve Atatürk'e karşı açılan bir saldırı cephesi vardı. Önceleri bunun nedenini anlayabilmiş değildik. Hele ABD'ye ne oluyor ki Atatürk hedefe alınıyor sorusunu saf saf soranlarımız bile vardı, bugün de vardır.

Oysa, ABD'nin çıkarlarının nasıl korunacağı sorunu ABD tarafından ele alınmış ve yanıtı bulunmuş, uygulamaya konulmuştu bile.

Bir gelişme vardı ki çok önemliydi ama toplumun en duyarlı kesiminde bile cumhuriyeti ve onun olmazsa olmaz ilkelerini savunanlar dışında çoğunluğun ilgisini çekmiyordu. Oysa toplum olarak o günlerde örneğin bir Muammer Aksoy'a, bir Uğur Mumcu'ya kulak vererek Söylev'in bize verdiği bağımsızlığımızı ve Cumhuriyetimizi koruma görevinin bilinciyle dinlemiş olsaydık, bugünlerin çıkmazına düşmezdik.

---

[275] Kaderle ilgili Enam Suresi'nin 17-18'inci ayetlerinin bu anlamı/meali Diyanet İşleri Başkanlığınca yayımlanan Kur'an'ı Kerim Türkçe Anlamı(meal) adlı yapıttan alınmıştır. Syf: 128. Bu konuda Prof. Dr. Süleyman Ateş'in Tefsirindeki meal, Enam Suresi'nin 17-18'inci ayetlerinin anlamı/meali şöyledir. "Allah sana bir zarar dokunursa, onu yine kendisinden başka aşacak yoktur. Ve eğer sana bir hayır dokunursa, onu yine kendisinden başka aşacak yoktur. Ve eğer sana bir hayır dokunursa, kuşkusuz. O, her şeyi yapabilendir. O kullarının üstünde tam hakimdir (onları istediği gibi yönetir) O, her şeyi yerli yerince yapan, her şeyi haber alandır. O, her şeye kadirdir. O kullarının üstünde yegane tasarruf sahibidir. Hakimdir, haberdardır." Milliyet Yayınları, agy, cilt 2 Syf:864

İşte o günlerde yalnız bugünümüzü değil yarınlarımızı da düzenleyecek bir rapor açıklandı. Küçük bir kitapçıktı, Dinci bir yayınevi bastırmıştı. Bu kitapçığı 1995 yılında edindim ve Düşünce Özgürlüğü Çıkmazı adlı çalışmamda değerlendirdim. Duyarlı kesimden yine ses gelmedi... Oysa bu rapor çok önemli sonuçlara açılacak düşünce ve öneriler taşıyordu. Duyarsızlığımızın bir başka kanıtı daha var. Onu da görelim!

Rapor yayınlanırken, bir başka önemli gelişme daha giriyor gündeme. Bu raporun hazırlanmasında sorumlu yönetmen olduğunu açıklayan bir CIA'cı Graham Fuller, Cumhuriyet gazetesinin 26 Şubat 1990 tarihli sayısında yayımlanan, zamanında önemini anlayamadığımız bir söyleşisinde, raporun siyaset dünyasına taşıdığı bir kavramı ve uygulama koşullarını açıklıyordu. Fuller, Türkiye'nin geçmişteki laiklik uygulamalarından vazgeçmesini ve bir Ilımlı İslam sistemine geçilmesini, bunun için de ön koşulun, Atatürk mitinin yıkılması gerektiğinin altı çiziliyordu. Bu çok önemli bir vurguydu ama nedense dikkatlerden uzak kaldı. İlginçtir, o günden sonra, o güne değin yalnız İslamcı kanadın gündeminde olan bu konu, birden kimi eski Marksistlerin de gündemine oturtuldu. Özal bu konuda da bayrağı elinde tutuyordu. Toplum birden, ikinci cumhuriyetçi denilen bir akımla, 1923 Cumhuriyeti'ni savunanların tartışmalarıyla karşı karşıya bırakıldı. Bu tartışmaların ardındaki gölgeyi yine de çoğumuz anlayabilmiş değildik. Derken Atatürk'ü ve cumhuriyeti savunanlara yapılan, bugüne değin yapanları bilinmesine karşın bulunamayan suikastlarla sarsıldı toplum. Bir Susurluk olayından çıkılarak sorunlar sarmalının çözülebileceği düşümüz de tutmadı.

Ve bir İslamcı partiyle, yani Refah Partisi'yle liberal DYP'nin koalisyonunda, İslamcı hareketin seyir defteri yazılmaya başlandı. Denemenin Türkiye'nin çıkarlarıyla çatıştığının saptandığı ve ulusal çıkarların öne alındığı 28 Şubat'a dayandık. İslam adına yönetmeye kalkışanlar beklenen istikrarı sağlayamamışlardı.

ABD'nin gözdesi Fethullah Hocaefendi de 28 Şubat'tan payını alacaktı, aldı da. Türkiye'de istikrarın nasıl kurulacağı ve korunacağı tartışmaları o günden bu yana gündemin ilk maddesi olmayı sürdürüyor.

Ve Hocaefendi yine ABD'nin sıcak ağuşu içinde sağlık denetimindedir. Bize göre de misyonu için beklemeye alınmış olup yazgısını emanet ettiği dümendeki ülkenin işaretini bekliyor olmalı! Evet misyon adamı eğer

misyonunu kendi gücüyle gerçekleştirme şansına sahip değilse, beklemeye alınır.

Nevval Sevindi, 1997 Temmuzu'nda Hoca'yla yaptığı söyleşide "Misyon varsa insan, insan varsa misyon var demektir." derken neyi işaret ediyordu dersiniz? Bu sözün bir anlamı olmalı, özellikle bu söyleşinin öznesi olan insan *(Hocaefendi)* için. Ve o insan, bugünkü görünümüyle artık gizlenemeyecek kadar çıkmış olan "derin bir misyon" peşinde ise, misyon içinde bir misyonun piyonu da olabilir. Neden mi?

28 Şubat ve misyon yolunda çilekeşlik

Önce Gülen'in 1990 başlarındaki konumuna, devinimlerine, ilişkilerine bakalım.

Fethullah Gülen, 1990'lara değin, birkaç okul ve öğrenci yurduyla sayısı o zamanlar bilinmeyen ışık evlere sahip, Bediüzzaman şakirdi, kendi deyimiyle Tanrı'nın aciz bir kulu. Emekli olduğu 1991'e değin devlet görevlisi bir vaiz, yaşam öyküsüne göre, 12 Eylülzedelerden biri... Gülen'in bir özelliği de tehlikeyi gördüğünde ortalıkta görünmeme, gizlenmedeki ustalığı. 12 Eylül'ün asker yönetimi döneminde bu yolla 5 yıl korunarak gizlendiği anlaşılıyor. 1985'te kendi deyimiyle yakalanmaya karar verir ve zamanın Başbakanı Özal'ın yardımıyla önce Burdur'da yakalanır (!) Bu yardım onu İzmir'e götürecek ve serbest bıraktıracaktır. Hoca, Özal'ın dostu ve yakınıdır. Bu konu 1985 ila 90 arasındaki çalışmalarından bir bölümünü topladığı Fasıldan Fasıla/1 adlı kitabının öz sözünde Ahmet Kurucan adlı şakirdi-ihvanı tarafından açıklanmıştır. Kısaca, serbest bırakıldıktan sonra, seçtiği kimi öğrencilere ders verir.[276] Başbakan Özal yollarını açar. Polis Akademisindeki etkinliğinin bu dönemde başladığı ve bunda Özal'ın etkisinin ağırlığı söylenir. Hoca'nın o

[276] O tarihlerde verdiği ders, İslami İlimlere ilişkindir. Medrese eğitimidir FF./1 syf: xxiii. Anlaşılan Hoca, o tarihte, bugünlerdeki gibi fiziğin, kimyanın, matematiğin yararlarının ayırdına varmamıştı. İlk günlerde 10-15 kişi kısa sürede 30'u aşar. Sohbetlerinin yazımı yapılır ama günümüzde böyle bir yöntem zorluklar taşır. Günümüz tekniğinden yararlanılması önerilir, Hoca, teknik olanaklar kullanılmasını istemez önce, ama sonra başka çözüm olmadığı anlaşılır ve video dahil tüm çağdaş teknoloji Hoca'nın emrine sunulur. Ama o yıllarda Hoca'nın okulları yoktur. Ve kitaplar birbirini izleyecektir artık . Kitaplarıyla her kesime uzanacaktır.

tarihlerde, yurt içinde geleceğin altın neslini yetiştirecek projelerin alt yapısını oluşturmakta olduğu sonradan anlaşılacaktır.

Şurası kesindi ki Fethullah Gülen, o tarihlerdeki özel sohbetlerinde ve vaazlarında *(ki bunlar son yıllarda kitaplaştırılmıştır),* Atatürk ve cumhuriyet düşmanlığını, Osmanlı hayranlığını, gündeminin ilk sırasında tutan bir vaizdir.

1990'ların başlarında Özal'ın bir gün "Kemalizm miadını doldurdu." dediğini söylendi. Bu, cumhuriyetin kurucusuna karşı, o kattan beklenmeyen dahası düşünülmeyen bir tutum ve anlaşılmaz bir tavrın sergilenmesi miydi; ya da bir başka stratejinin uygulamaya konulması mı? Bunu zamanla öğrenecektik: Özal'ın da 1923 Cumhuriyeti'ne ve Kemalizme karşı olduğunu. O tarihte bu söz, Özal'ın zaman zaman görülen patavatsızlıklarından biri olarak algılandı... Bu söylemin, bir geri dönüşün, bir ters gidişin habercisi olduğu da sonradan anlaşılacaktı. Aynı tarihlerde bu sözün Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bir söyleşide Graham Fuller adlı bir eski CIA ajanı tarafından da hem de kaç kez altı çizilerek söylendiği[277] dikkatlerden kaçtı. Ve toplumsal bir tepkiye neden olmadı.

Derken, bir süre sonra "Bu birinci cumhuriyet artık eskidi, yeni bir cumhuriyet kurulmalı" gibi, önceleri fantezi olarak algılanan bir görüş atıldı ortaya. Bunun sahibi de yine Özal idi. Özal, özellikle ikinci cumhuriyet tezinin sıkı bir izleyicisi oldu. Tartışmalar Uğur Mumcu'nun o hain tuzakla öldürülüşüne değin sürdü ve Uğur Mumcu bu savın cumhuriyete ve onun ilkelerine karşı açılmış bir savaşın ön hazırlıkları olduğunu gördü. Mumcu, cumhuriyetimizi, o bilinen ve gerçek bir tarih ve hukuk bilincine dayalı dirençle savunuyordu. Karşı tezin savunucuları, her zaman söz meydanından, yeterli savunma yapamayışlarının ezikliğiyle ayrılıyorlardı. Özal'ın ölümüyle sahipsiz kalan ikinci cumhuriyetçiler tezlerini savunamadılar.

---

[277] Fuller, Ufuk Güldemir'le yaptığı ve 26 Şubat 1990 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan söyleşide, özetle, Atatürk'ün vizyonu zamanla bitecekti, öyle de oluyor düşüncesini yaymak istiyor "Düşünceleri çağı için güçlüydü ama artık kendisine entelektüel güven duyan bugünün güçlü Türkiyesi artık ulusal kimliğini, yörüngesini, dünyadaki rolünü hatta İslam'ın günlük yaşamdaki yerini yeniden düşünebilmelidir." der.

Boş durmuyorlardı, bu kez de Atatürk'ün, rejimin dinamiklerini belirleyen düşüncelerinin demokrasi çağında geçerliliğini yitirdiği öne sürülmeye başlandı. Cumhuriyetin demokrasi kavramını yitirdiği öne sürülmeye başlandı. Cumhuriyetin demokrasi kavramını tam olarak kapsamadığı, Jakoben olan cumhuriyetin sorunlar yarattığı açıldı tartışmaya. Buradan çıkılarak, tam demokratik bir sistem kurulması için cumhuriyetin özellikle "laik" niteliğinin insan hakları açısından yeniden yorumlanması konusu taşındı gündeme.

Kafa karıştıran bu görüşlerin hedefi belliydi, devrim cumhuriyetini temel değerlerinden, bağımsızlık ve laiklik ilkelerinden soyutlamak...

Peki, neden Kemalizm, neden cumhuriyet hedefe alındı sorusunun yanıtı: ABD çıkarlarının korunmasından geçer. Dün öyleydi bugün de öyledir, bu koşullarda yarın da öyle olacaktır. Bu yüzyılın son çeyreği, önemli tarih olaylarına sahne olmuştur. İran İslâm Devrimi, Sovyetlerin yıkılması, yeni dünya düzeni olarak tanımlanan, emperyalizmin yeni çağı bunların en önemlilerindendir.

ABD, İran İslâm Devrimi'nin nasıl bir gelişme göstereceğini, Orta Doğu rejimlerini ne yolda etkileyeceğini ve alınacak önlemleri saptamak için, 1980'lerin ortalarında bir çalışma grubu kurar. Orta Doğu'da İslâm'ın yükselmesinin ABD'nin çıkarlarını nasıl korunmasına ilişkin taktik görüşleri içeren çalışmalar sonuçlanır. Gizlilik dereceli bir rapor halinde ilgililere sunulur. Bunlardan biri her nasılsa (!) bizden bir kesimin eline geçer ve yayımlanır. ABD'nin çıkarlarının Ilımlı İslâm temsilcileriyle korunacağına işaret etmektedir... 1990'ların başlarıdır, CIA örgütü için yapıldığı anlaşılan araştırmanın ilginç sunuş/takdim yazısı şu ilginç paragrafla bitmektedir.

Fehmi Koru'nun kaleminden çıkan bu ilginç sunuş yazısıyla, bir yerlere mesaj yollanıyordu. O mesajdan bir tümcenin altını çizerek okuyalım.

"Türkiye'nin ya da onun yarınını ele alacağından emin olduğumuz inanan kadroların mutlak başarısı mümkün görünmüyor. Bu takdim yazısı, yarınla ilgili planları olan kişi ve cemaatlere, böyle bir araştırma kurumuna sahip olmak yolunda adım atmaları için bir çağrı yerine geçsin istiyorum.[278]" Koru'nun bu sözleri, Gülen cemaatini işaret etmiyor mu?

[278] AGBTİA, syf:13.

ABD bu rapora göre Türkiye'ye uygun görülen Ilımlı İslâm kuramını uygulayacak örgütlerin seçilip eğitilmesi aşamasının tamamlamış olmalı ki Fethullah Gülen'e kollarını açıyor. Onu, dünyanın gündemine oturtmanın yollarını arıyordu.

Fethullah Gülen'in 1995'teki Ufuk Turu söyleşisiyle verdiği mesaj bu açıdan okunduğunda vurgulamamızın yerinde olduğu görülecektir.

Fethullah Gülen'in, kozasından çıktıktan sonra 1995'te başlattığı hoşgörü girişimleri hükümet yetkilileri ve siyasal parti liderleriyle kurduğu ilişkiler de bu bağlamda değerlendirilmelidir.

1995 seçim sonuçlarının, İslâmcı bir rejim kurma amacıyla çırpınan Refah Partisi'yle Doğru Yol Partisi'nin koalisyonuna ışık yakması, demokrasinin doğal gereği olarak karşılandı. Refah Partisi, ABD tarafından desteklendiği, dahası ABD yurttaşı olduğu yüksek sesle söylenen Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Tansu Çiller'in desteğiyle, koalisyonun büyük ortağı olarak hükümet sorumluluğunu üstlendi. Oysa Tansu Çiller, seçim öncesinde başlattığı ve seçim propagandaları sırasında sürdürdüğü "Refahla koalisyon yapılması asla yapmam." söylemleriyle oy istemişti.

Refah Partisi'nin hükümet sorumluluğuna getirilmesinin bir tür sınav olduğunu sonradan öğrenecektik. Sınav sorusu şuydu: Ilımlı İslâm uygulanabilecek miydi?

İslâmcı *(ama bu amacını saklayan)* bir parti, laik cumhuriyetin hükümeti olarak iş başındaydı. Daha ilk uygulamalarında önceliğin laikliği askıya almak olduğu anlaşıldı. Gelişmeler o partinin bir İslâmi rejim peşinde olduğunu gösteriyordu. Asker bu gidişten hoşnut olmadığını belli ediyordu. İslâmcı kesim, elbirliği edercesine toplumun bir kesimindeki huzursuzluğa karşın, bildiğini okumaktan geri kalmıyordu. İlginç olan, toplumun sivil kanadının, cumhuriyete karşı oluşan bu sinsi hazırlığı görmezden gelmesiydi. Kimi soyut demokrasi yanlılarca da desteklenen bu gelişme, demokrasi beklerken teokratik bir sisteme doğru açılıyordu. Rejimin gerçek bir iç tehdit altında bulunduğunu MGK'de tartışmaya açan askerin etkisiyle, irtica tehdidi gündemin ilk maddesine oturtuldu. 28 Şubat kararları olarak anılan memorandumun uygulanması aşamasına gelindi. Hükümet sorumluluğunu üstlenen partilerin kararları uygulamayacakları gözleniyordu. Dahası, o karara karşı yandaşların

itkisiyle kamuoyu oluşturma çabaları gözlendi. Ve sorun 1997 yazında Refah ve Doğru Yol koalisyonunun istifasıyla yeni bir aşamaya taşındı. Asker zoruyla çözüm aranacak bir düzleme oturtuldu. İşte tam bu sırada, 28 Şubat kararlarına kaynak olması için Milli Güvenlik Kurulu'na sunulan bir istihbarat raporunda, Gülen cemaatinin de adı ve devinimleri geçtiği haberi sızdırıldı. Hoca önce basın yoluyla bu konuyu tartışma dışı bırakmaya girişti ama tartışma önlenemedi. Hocaefendi birden hastalandı ve Amerika'ya uçtu.

28 Şubat bir bomba değildi ama rejime enjekte edilmek istenen hiçbir şeye izin verilmeyecekti. Toplumsal güçler el birliğiyle, 1923 rejimini kurucusunun gösterdiği doğrultuda savunuyor ve koruyordu. Ilımlı İslâm'ı sahneleyenlerin ilk anda düşündükleri engel karşılarına çıkmıştı. Atatürk'ün, cumhuriyeti koruma ve kollama görevini verdiği güçler, devrim cumhuriyetine karşı geliştirilen hain tuzağı bozacaklardı. Her şey öylesine planlanmıştı ki bozulmasına olanak tanınmamalıydı. Yeni bir taktik geliştirilmeli, Hocaefendi'nin önünü kesen engeller kaldırılmalıydı. Hocaefendi yurt içinde epey çaba harcadı ama başarılı olamıyordu.

Daha sonra bir de baktık, Gülen Amerika'ya uçmuş. Bu uçuşla, uygulamaya konulan yeni taktikler onun ilişkilerini genişletti ve bir gün Fethullah Gülen'in Papa'yla görüşeceği haberi yayıldı. Yıllardır süren ön hazırlığın meyveleri toplanıyor, Amerika gezisiyle, bir İslâm toplumu kurma çabalarının ve yaşamının yeni bir evresine geçiliyordu! Hoca'nın birden dünyanın ilgi odağına çekilmesindeki amaç neydi? Siyasal ve toplumsal yaşamımızda daha güçlü olarak bir yerlere getirilmesi mi düşünülüyordu? Gelişmelerin haberi çabuk geldi. Hoca yalnız ülkesine değil, dünyaya kafa tutma rolüne hazırlanıyordu.

Amerika yolculuğu bu bağlamda, misyonu için ikinci bir milat sayılmalıydı. Hoca'yı bilinen dünya görüşüyle, hakkında hiç de hayırhah düşünceye sahip olmadığı Amerika'da kimi çevrelere göre Hoca dünyanın gündemine oturtulmalıydı; oturtuldu da!

Hocaefendi nereye?

Hoca'nın 28 Şubat sürecinin ilk aylarında başlayan Amerika'daki sağlık nedenine dayalı konukluğu, ilginç gelişmelere açılacaktı. ABD'de dostları vardı ve yeni dostlar edinmişti. Ünlü bir Yahudi örgütünün önde gelenleri onu ziyaret

etmekteydi; ilişkilerinde yeni ufuklar açılmakta ve Hoca'ya övgüde sınırlar zorlanmaktaydı.

Fethullah Gülen, dünyanın en ünlüsü diye tanıtılan kişi olmanın ötesine taşınmıştı. O, cemaatiyle birlikte bir kurumdu artık. Hele Papa'yla görüşme isteminin kabulü ününe ün katmıştı. Bu ziyaretin cemaat katında değerlendirilmesi ayrı bir anlam ve mesaj yüklüydü. Bu ziyaret 9 Şubat 1998'de gerçekleşti; basında ve kamuoyunda tepkilere neden oldu. Cengiz Çandar, 14 Şubat 1998 tarihli Sabah'ta, ilginç değinmelerle ziyaretin önemini vurguluyor "Hoca'ya dokunmayın, ona dokunmak toplumu intihara sürüklemek demektir." diyordu.

Çandar'dan aktaracağım şu satırlar ziyaretin önemini vurgulamada aşırılığa kaçmış olsa da taşıdığı mesaj yönünden belge niteliğindedir.

"Fethullah Gülen-Papa 2. Jean Paul görüşmesi..." diye başlıyor Çandar, olağanüstü önemde ve değerde bir gelişme... Papa'nın Fidel Castro ile görüşmesinin hemen ardına denk geldi. CNN kameraları önünde yapılan Küba ziyareti, Papa'nın kayda değer bir "uluslararası aktör" olduğunu kanıtladı ve işte Papa'nın bu ziyaretin hemen ertesinde Vatikan'da Fethullah Gülen'le görüşmesi, Fethullah Hocaefendi'yi de bir "uluslararası aktör" konumuna getirmiştir.

"Bundan böyle, Fethullah Gülen'in Türkiye içindeki ve dışındaki faaliyetlerine, Türkiye'deki 'rejim'in yönelebileceği 'müdahaleler'in zaten 'meşruiyet zemini' bulunmamaktadır. Bu yola gidilirse Türkiye, tümüyle 'izolasyonist-totaliter' bir rejim olma yolunu seçmiş olacaktır ki bunu yapmaya kalkışanlar, Türkiye'yi 'destabilize etmeye' yani istikrarsızlaştırmaya karar vererek, toplumumuzu 'intihara sürüklemeye' kalkmış sayılacaklardır."

"Bu bakımdan, Fethullah Gülen-Papa görüşmesi, Türkiye'nin demokratikleşme süreci açısından çok değerli bir 'emniyet supapı'dır ve yine dolaylı yoldan Türkiye'nin bir 'istikrarlı ülke' olması doğrultusunda önemli bir katkıyı ifade etmektedir."

Fethullah Gülen'in Türkiye'ye dönüşünden, Papa ziyaretinin gerçekleşmesinden sonra, 1998'in Mart ayında, Aktüel dergisi Hoca'yı Amerika'daki girişimlerini ve Papa ziyaretini konu alan bir söyleşi yayımladı.

Zaman gazetesinin görünürdeki sahibi Alaattin Kaya'yla yapılan söyleşi, geleceğe yönelik mesajlarla yüklüydü. Alaattin Kaya, "Hocaefendi'yi dünyanın birçok ünlü örgütleri ziyaret ediyor" diyecekti. Hele Papa'nın Hocaefendi'yi kabul etmesine verilen önemin vurgulanmasındaki mesaj, geleceğe yönelik çabaların önlenmemesine değin birçok konuların altını çiziyordu.

Örneğin, Papa'yı ziyaretiyle ilgili açıklamalarındaki şu değinmeyle nereye mesaj yollanıyordu dersiniz? Alaatin Kaya, "Burada ayrıcalık" *(yani Hoca'nın Papa'yı ziyaret isteminin kabulü ve gerçekleşmesi/ED)* "karşı tarafın devlet olmasından kaynaklanıyor. Devlet *(yabancı bir devlet/ED)* sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım"dı derken bir bakıma haksız sayılmazdı ama bu ziyaretin hangi koşullarda, hangi eteklerin niçin hangi amaçla öpülmesinden sonra gerçekleştirildiğinin, gerçek amacın ne olduğunun saptanmasındaki önemi de göz ardı edilebilir miydi dersiniz?

Bir kez daha okuyalım şu sözleri: Yabancı bir "Devlet sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım"mış! Kaya'nın vermek istediği bu mesaj, Gülen'in Amerika serüvenini ve amacını anlatmaya yeter kanısınayım. Peki, bizim devlet nasıl düşünecek dersiniz? Eğer Amerika dünyanın dümenindeyse, eğer dünyanın ünlü örgütleri Hoca'yı ziyaret için sıraya giriyorlarsa, eğer Papa gibi Hristiyanlığın din ulusu olmanın ötesinde dünyanın yaşayan en eski devletinin başbakanı, Fethullah Gülen Hocaefendi'yi kabul ediyorsa, onu izleyen, huzursuz eden kendi devletinin, bu gelişmeleri oturup düşünmesi gerekmez miydi?

Anlaşılıyor ki Hocaefendi hareketini, yurt dışından alacağı desteklerle meşrulaştırmanın peşindeydi... Devletine değil başka güçlere dayanarak... Çünkü onun için Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan beri meşru değildi! İşte bu devletin bir yurttaşı, devletine karşı başlattığı bir harekete dış destek arıyor, çalmadık kapı bırakmıyordu. Gülen'in Amerika yolculuğu ve gelişmeleri bu açıdan değerlendirilmeden taşıdığı tehlike anlaşılamaz.

Dikkat edilirse, Hoca'nın bir devlet başkanı statüsüne yükseltildiğinin altı çizilmeye çalışılıyor ve bu yüceltilmenin ardındaki güce dikkat çekiliyor. Niçin dersiniz? Bu yüceliş Gülen'in Amerika'ya boşuna gitmediğini, misyonuna ilişkin girişimlerine destek bulduğunu göstermenin ötesinde daha derinlere giden bir geleceğe açılıyor diyebilir miyiz? Bu sonuç, ABD'yi tapınırcasına övmesinin nedenlerine de ışık tutacaktır.

Amerika ve Gülen

Nereden nereye demeden edemiyor insan. Gülen'in Hristiyanlar ve Yahudiler hakkındaki konuşmalarını ve yazılarını bilmeyenler için sorun yok. Ama o yazıları ve sözleri anımsayanlar, bu değişikliği anlamakta güçlük çekebilirler. Örneğin, geçmişte ABD için yazdıklarından örnek olarak alacağımız şu birkaç satır bile, ABD'yle ilişkilerinin içtenliğine gölge düşürmez mi? İnsan bu düşüncelerini nasıl yok sayabilir ve ABD'yi övmeye kalkışabilir.

"Evet, dünyayı idare ediyor iddiasında olan bu güçler, iş ve icraatlarına bakılacak olursa, değil dünya muvazenesinde ağırlığı olan süper bir devlet, herhangi bir devlet ciddiyetiyle dahi te'lif edilemeyecek kadar basitlik ve seviyesizlik örneği olmuşlardır.[279]" diyerek seviyesizlikle nitelenen bir devletin kanatlarına altına sığınmak nasıl bir duygudur! Bu satırlar geçmiş yıllarda yazılmış, sonradan kitaplaştırılmış düşünceler içeriyor. Hoca'nın bunları unutması söz konusu bile edilemez. Ama insan sormadan edemiyor, nasıl olmuştu da birden ABD hayranı oluvermişti. Bir alt yapısı var mıydı bu sığınmanın?

Geçmişte söylediği şu sözlerle nitelediği ABD'ye bu denli tapınma ne anlama geliyor dersiniz? Dahası Batı'nın bitiş noktasına yaklaştıklarını seslendiren şu satırlardan sonra nasıl olur da biten bir yalanın ardına düşülür dersiniz: "Ama öyle anlaşılıyor ki artık bunların da suları ısındı, yavaş yavaş büyüleri bozulmaya yüz tuttu, her gün biraz daha artan bir süratle kendi sonlarına doğru kaymaya başladılar." Bir sevinç haykırışı gibi ama şu satırları yazan kişinin, Amerika dünya gemisinin döneminde oturan milletin adıdır" demesini nasıl karşılarsınız? "Gayrı bundan böyle, ne mazlum ve mağdur milletleri iğfal edebilecek ne oyunları kaldı ne de dünya muvazenesindeki yerlerini koruyabilecek güç ve iktidarları.[280]"

Hoca'ya ne olmuştu. Bizim de paylaştığımız emperyalist sistemin mazlum uluslara karşı tutumunu eleştiren Hocaefendi'nin birden ABD dünyanın

[279] F.G Çağ ve Nesil/4, syf:122.
[280] F.G Çağ ve Nesil/4, aynı yerde.

dümeninde diyerek selamlamasındaki hikmeti çözmek gerekiyordu. ABD'nin kanatlarının altına[281] sığınmanın anlamının çözülmesi geleceğe ışık tutacaktı!

Ülkemizin dört yandan düşman işgaliyle zulüm altında inlediği bir dönemde, ulusal bağımsızlığımızın önderi tarihimizin ve yazgımızın yeniden yazılmasını sağlayan Mustafa Kemal'i "iblis, firavun" gibi nitelemelerle aşağılayan, ABD'nin koltuğunun altına sığınmasındaki anlam önemliydi. Bir tuzağın habercisi olabilirdi. Bir dünya gücüne sığınmasındaki gizin çözülmesi geleceğe yönelik tasarılara da ışık tutacaktı.

Yakın tarihimizdeki benzer bir sığınmanın, bizi nasıl çıkmaza sürüklemek istediğini unutmuş olamazdık. Bir dünya gücüne sığınmanın faturası ağır oluyordu. Peki, Hoca'nın amacı neydi? Bir cemaat liderini kanatlarının altına alan o gücün amacı neydi? Dahası o sığınmanın yeni açılımda da olacaktı. Oldu da!

Hocaefendi Amerika'yla yetinmemiş, Papa'yla ilişki kurmanın yollarını aramış ve bulmuştu. Hem de o gücün yardımıyla! Sormaz mısınız, "Neden?" diye. Ve şöyle düşünürsünüz istemeden, Hoca, gizli bir misyon peşinde mi?

Gülen, girişimin üstünden ay bile geçmeden müjdeyi almış; Papa'yı ziyaretin koşullarının hazır olduğunu öğrenmişti. Emilen ulaşmaya birkaç adım kalmıştı. Gün gelmiş, ziyaret gerçekleşmiş Hoca ve çevresi mutluluğa ermişti!

Papa ziyareti, bir söyleşi, bir mektup...

Gülen için çok önemli olan bu ziyaret önemli bir belgeyle taçlandı! Bu öyle bir belge ki Hoca'nın belki de sonsuza değin anılmasına "Hayırlara vesile olacak" nitelikte. Vesile olmak İslami bir deyimdir. İyi ve övülecek işler için" Hayırlara vesile olsun" denir. Bu mektubun bizim dileğimize karşın hayırlara vesile olacağından kuşkulu olduğumuzu söylemeliyim. Bu bir mektup; Hoca Papa'yı ziyaretinde bir de mektup sunuyor(Ek:1); sanki güven mektubu...

---

[281] Bu kanatlarının altına sığınmak deyimi, Hocaefendi'nin sağ koluyken birden gözden düşen Fehmi Koru'ya aittir. Bu çalışmada değerlendirdiğimiz Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar adlı yapıta yazdığı Takdim yazısına şöyle başlıyordu. "Süper güç olmanın da 'raconu' var. Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde olup bitenlerden, hatta meydana gelecek muhtemel gelişmelerden haberdar olman şart." Hoca bu düşünce altında ABD'nin kanatlarının altına sığınmıştı.

Gülen Hoca'nın, Papa'ya sunduğu mektup nitelik ve biçem-üslup yönünden çok önemli. Ama işin asıl önemi taşıdığı gizli amaçta. Bu ziyaretin düşünceden başlayarak gündeme alınma, alt yapısını oluşturma ve gerçekleştirme aşamaları incelendiğinde, Hoca'nın derin misyonu için, ardına başka güçleri alma, 'büyük güçlere sığınma taktiği uyguladığının ipuçlarını buluyorsunuz. Bu nedenle ziyaretin zamanlaması da görmeden gelinemez.

Alaattin Kaya'yla Aktüel dergisi için yapılan söyleşideki kimi tümceler, bu amacı ele veriyor. Dergi, özellikle Papa ziyareti konusundaki tartışmalara değinerek sorular soruyor. Yanıtlar gerçekten ilginç ama sorular da öyle. Sanki belli yanıtlar alınabilsin isteniyor gibi. Bu tür soruların basında bir adı var, sipariş sorular... Yanıtları okuyunca soruların bir danışıklı dövüş olgusunun kokusunu alıyorsunuz. Vatikan bir sivil toplum örgütü değil, bir devlet. Avrupa'nın, yaşayan en eski devleti. Bir din devleti. Fethullah Gülen Hocaefendi ise kendi deyimiyle "Tanrının aciz bir kulu. "Bu Tanrı'nın aciz kulu, Tanrı adına kurulmuş bir Ruhani devletin Başıyla, Hristiyanların en büyük Ruhani lideriyle konuşacak. Özellikle devletler arasında bu tür ziyaretlerde mütekabiliyet *(karşıtlık)* aranır. Sıradan bir kişi, bir devlet başkanından, devletinin izni olmadan randevu alamaz. "Tanrı'nın aciz kulu" böyle bir randevuyu almış ve bu gerçekleşmişse, istemese de kimi soruları da, sorun olmadan karşılamalı diye düşünmüş olmalı ki gazeteci işte o sipariş soruları soruyor:

Hadi bu söyleşiden bir bölümü okuyup öğrenelim:

"Türkiye'yi dünyaya tanıtan başka kurum ya da kişiler de var. "Hocaefendi'nin ayırıcı özelliği ne?"

"Burada insanlar bu işi aşkla yapıyor, Bunu bir Kuvayı Milliye hareketi sayıyor. *(Oysa Hoca Kuvayı Milliye'den çok az söz eder. Kuvayı Milliye'nin tarihsel görevini tanımaz bile/ED)* Devletin cebinden beş kuruş para çıkmazsınız, devletin yapması gerekenleri üstleniyor. *(Bunun altını özenle çizelim/ED)* Özel sektör mantığıyla hareket edildiği için de fevkalade başarılı oluyorlar. Cumhurbaşkanı Özal'dan devam eden bir gelenekle, bizi dışarıya lanse eden her iki Cumhurbaşkanımız'dır."

Soru: "Fethullah Gülen bir din adamı. Kendi adıyla anılan bir cemaatin lideri. 'Türkiye'yi yurt dışında temsil ediyor' derken bu 'temsilci' sıfatı kime göre ve nasıl belirleniyor?"

"Bir kere Hocaefendi, kendisine "Hocaefendi" denmesinden rahatsız olan bir insan. Bu eğitim faaliyetini bir öğretmen yapsaydı kimse sesini çıkarmayacaktı. İlla herkes kendi işini yapsın diye bir mantık mı vardır? Şimdi bu insan ne sıfatla çalışıyor? Bir Mevlana'nın, Yunus Emre'nin sıfatı neydi? Allah aşkına?

Soru: "Gelelim devletle olan ilişkilere..."

"Ancak burada resmi olanla, olmayan arasında zaman zaman çakışma söz konusu..."

"Devlet nedir? Bu devletin Diyanet İşleri Başkanlığı varsa ve burada en önemli mevkilerden biri müftülükse o, 30 sene devletine bu anlamda hizmet etmiş, para almış, halen emekli maaşıyla geçinen insan. Sokaktaki adam değil. İkincisi, dünya artık sivil toplum örgütleriyle iç içe yaşıyor. Hatta bu örgütler ve özel sektör devletin önüne çıktı. Bu pozisyondaki insanlar, devletin yasa çıkartmasını mı beklesin? Koç'un, Sabancı'nın, Aydın Doğan'ın, Eczacıbaşı'nın kurduğu vakıflar var; eş anlamda hizmetler veriyor. Ama bu, biraz daha fazla ses getiriyor. Hepsi bu kadar. En enteresanı da bu Allah kulunun dünyada malı mülkü, tek bir tapusu yok.

"Şimdi devlet resmen tanıyor mu bu olayı? Vatikan'a gidişte kullanılan sıfat nedir? Okullara referanslar cumhurbaşkanları, çoğu zaman da büyükelçilikler katında veriliyor. Bunların hepsi arşivlerde var. Diğer taraftan Hocaefendi, devlet saygısından, yaptığı her işi devletin ilgili kademesine iletiyor.

Soru: "Anlattığınız kadarıyla devletle 'dirsek teması'dan öte bir yakınlığınız var ama yine de size karşı bir rahatsızlık söz konusu. Bunu nasıl yorumluyorsunuz?"

"Türkiye esasında demokratik olma gayretinde bir ülke. Olamamanın verdiği rahatsızlıkları yaşıyoruz. Biz her kesimde İslam ile demokrasinin bağdaştığına çoktan inandık. Rahatsızlığın boyutu buradan kaynaklanıyor. Bir de insanlar şüphelerle yaşıyor. Gerçek şu ki devlet istediği noktada istediği şeyi yapabilecek durumda. Ben bunu bir yetkili paşamıza da söyledim. Yani askerin bir rahatsızlığı söz konusuysa bu okullarda milli güvenlik dersleri yapılıyor. Her birinin başına bir albayı, yarbayı getirin. Hem dersleri daha iyi öğrenmiş olsunlar, hem de o okul daha disipline girmiş olsun. Varsa bir hata, ortaya çıksın dedim.

Soru: "Yanıtlamıyorsam Anadolu Ajansı kaynaklı bir haberde, okullarınızda askerlerin gizli ya da açık denetimini haber aldığınız için bir süre öncesinden kız okullarındaki öğrencilerin başörtüsü takmamaları talimatı verdiğiniz duyuruluyordu."

"Okullarımızda farklı uygulama olmamıştır. Askerin denetimine gelince, asker belli görev süreleri içinde, belli noktalarda zaman zaman gelmiş ve her seferinde teşekkür ederek ayrılmıştır."

Soru: "Öyleyse size duyulan rahatsızlığın *-ki aleyhinizdeki bazı iddiaları da besliyor-* sebebi ne? Örneğin son günlerde basında yer alan MİT Raporu, kara para aklama ve benzeri iddialar."

"Şimdi bir MİT Raporu'ndan bahsediliyor. Bir kere olayın iki ayrı boyutu var. Birincisi, belge midir değil midir, ikincisi niye bugün? Bunları açtığımız zaman karşımıza çıkan şey şu: Ülke açısından fevkalade önemli bir olay ki sayın büyükelçi Hocaefendi'ye verdiği yanıtta bunu ifade etmiştir"

Soru: "Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi mi?"

"Evet. Önce şahsım adına, sonra bakanlığım ve halkım adına bu güzel günü ülkemize kattığınız için size teşekkür ediyorum." demiştir. Böyle anlamlı bir günde, bunların gündeme gelmiş olması birilerini rahatsız ediyor."

Söyleşinin önemli bölümünden birkaç satır. Burada altı çizilecek olan devletle ilgili değerlendirmeler ve Hoca'nın cemaat katındaki yeridir. Şu yarım kalmış izlenimi veren soruyu ele alalım ve biz de soralım:

"Ancak burada resmi olanla, olmayan alan arasında zaman zaman çakışma söz konusu... Resmi olanla olmayan alan..." neden dikkatlere sunuluyor? Çünkü resmi alan Papalık devleti ve Papa'nın kendisi ama resmi olmayan alan var mı? Resmi olmayan kişi var, doğru ama alanı var mı bu kişinin? Kendisi vesayayı öne sürerek yeryüzünün mirasçıyım derse de bunun metafizik bir anlamdan öte değeri olabilir mi? Bu ve benzeri sorular çoğaltılabilir ama somut bir sonuç alınamaz. Bunu Hoca ve ihvanları da bilir. Sakın bu alan, Hocaefendi ve cemaati olmasın! Dikkatimizi bir inceliğe yoğunlaştıralım. Şu resmi olan ve olmayan alan... Resmi alan bir devlet, elbet alanı olacak, öteki bir kişi dedik... Nasıl oluru da bir kişi için bir alanı olacak, öteki bir kişi dedik... Nasıl olur da bir kişi için bir alan değerlendirilmesi yapılır. Bunun bir anlamı olmalı değil mi?

Hocaefendi'nin düş dünyasını, yeryüzünün mirasçısı olduğunu düşünürsek, onun da bir alanı olduğu sonucuna ulaşırız. Odasındaki Osmanlı devletinin üç kıtaya yayıldığı zirve döneminin sınırlarını gösteren haritadaki ufku bile az bulan Hocaefendi'nin, yeryüzü mirasçısı olarak güneşin doğup battığı her yerde gözü olması nedeniyle, kısaca Gülen'in düşünü ciddiye aldığımızda onun da alanı olduğunu kabul ederiz. Başkaları etmeyebilir ama Hocam öyle diyorsan öyledir demekten gayrı ne yapabiliriz?

Kısaca Hocaefendi'nin kendisi kişi olarak bile bir alandır, bir devlet simgesidir. Mesih'in ruhaniyetini temsil eder!

Böyle bir ziyaret, bir devlet töreni üslubuyla gerçekleşmişse, ister istemez "Neden ve nasıl bir ziyaret bu?" diye sormanın anlamı var mı? Konunun bu özelliğinin altı özenle çizildiğine göre, bu ziyaretin her aşamasında rol alanlar ve her noktası önemle incelenmeye değecek bir olay sayılmalıdır.

Kaya konuya yukarıdaki değerlendirmeden ayrı bir açıdan bakmayı deniyor. Hani, devlet düşünecekti ya. Bu açıdan yaklaşıyor.

Sorunun yanıtı mı? Yanıt gerçekten ilginç ve meydan okuyucu nitelikte. Nedenini, yanıtı okuduktan sonra bulalım:

"Şimdi devlet resmen tanıyor mu bu olayı? Vatikan'a gidişte kullanılan sıfat nedir?"

"Okullara referanslar, cumhurbaşkanları, çoğu zaman da büyükelçilikler katında veriliyor. Bunların hepsi arşivlerde var..."

Bu yanıt, bir ağızdan kaçırma olamaz ama bir gerçeği gün yüzüne çıkarıyor; Hoca ve çevresi, yurt içinde meşruluk kazanmak için, cumhurbaşkanına değin herkesi dahası yurt dışında da Papa'ya varıncaya kadar kimleri kullanmıyor ki! Bu kullanma olayı gizlenmiyor da. Yanıt bunu açıklıyor. Yanıt, Gülen'in çıktığı yolda aldığı yeni bir 'evre'nin ve taktiğin belgesi sayılmalı! Dikkat edilirse, Papa ziyareti çözümleniyor. Ziyaretin gerçek boyutu, devlete verilmek istenen mesajın altı çiziliyor. Burada bir yandan da cemaate 'görüyorsunuz ya, davamızı her koşul altında, hem de devletin, kimi haddini aşmaya kalkışan güçlerine karşın, hedefe doğru taşıyoruz.' güvencesi veriliyor.

Bir sipariş soru daha:

"Bu içerik ve kapsamda bir ziyaret devletler arasında olur. Hocaefendi'nin misyonu nedir ki?"

Yanıt yine çok ilginç ve ele verici, hayır, yüreklenmenin getirdiği ölçüsüzlük:

"Hocaefendi'yi dünyanın birçok ünlü örgütü ziyaret ediyor. Burada ayrıcalık, *(yani Papa'yı ziyaret/ED)* karşı tarafın devlet olmasından kaynaklanıyor. Devlet sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım."

Yanıtı değerlendirirken bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim. Gereği yokken ve soruyla doğrudan ilgili olmamasına karşın"...dünyanın çok ünlü örgütle Hoca'yı ziyaret ediyor" olmasına neden vurgu yapılmış dersiniz? Önce bunun yanıtını arayalım. Aslında sorunun yanıtı kendini içinde, Hocaefendi dünyaca tanınmış bir kişilik. Papa'yı ziyaret isteği kabul edilen kişi! Sıradan bir kişi değil; bu ziyaret de onun cemaaatiyle kurumlaşan ürünün kanıtı sayılmaz mı? Evet sorunun yanıtı bu olmalı ki Alaattin Kaya, baklayı çıkarıyor ağzından: "Devlet sizi muhatap kabul edince, sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım."

Doğrusu iyi bir soru, yanıtı da öyle.

Sabah Grubuyla Gülen işbirliğinin belgesi olabilir mi bilemiyorum.

Kaya burada "Hocaefendi'yi birçok ünlü örgüt ziyaret ediyor" derken, değerini dünyanın en etkili kişilerinin ve örgütlerinin takdir ettiği bir kişinin, devlet tarafından horlanmasının yanlışlığına işaret ediyor.

Bu söz ayrıca, Hoca'yı muhatap kabul etmeyenlere, çalışmaların devletin bekası için doğru bulmayanlara ince değil, baya kaba bir mesaj taşıyor! Eğer, bir halk deyimiyle söylersek, buna bir açık "kafa tutma" da denilebilir. Devlete mi? Devleti eğer Cumhurbaşkanı simgeliyor, hükümet yönetiyorsa Hocaefendi bu katlarla barışık olduğuna göre; bu söz onlara yönelik olamaz! Bir bakıma öyle ama acaba ince bir taktikle "Devletiniz oturup düşünsün" sözünün bir başka anlamı olmalı değil mi? "Devlet düşünsün." derken bir yanlış adrese mi işaret ediliyor, yoksa devlet kendi kurumlarına egemen olsun mu deniliyor! Bu sözlerin askere karşı verilmiş bir mesaj olduğu anlaşılmıyor mu? İlginç bir gelişme.

Bu mesajın bir başka açılımı daha var. Hoca'nın dünyanın önemli kuruluşlarınca dahası devletlerince saygı ve iyi kabul gördüğünde altı boşuna çizilmiyor. Türkiye'de kimilerince horlanmaya kalkışılmasının önemli olmadığı; buna karşın onun, dünyada bir kurummuş gibi saygı gördüğünün vurgulanması boşuna değil elbet.

Bu sözlerle ilgili ve yetkililerin dikkati çekilerek devletin en önemli organları karşı karşıya getirilmek isteniyor. İlginç ama etkili bir yöntem!

Amerika'dan başka mesajlar da var! Devletin oturup düşünmesi gereken mesajlar bunlar.

Devlet oturup düşünecek çünkü...

Hocaefendi, Amerikan Kongresince de tutuluyormuş. Ziyaretin perde arkasını anlatırken Alaattin Kaya bakın daha neler söylüyor:

"Mesela ABD'deki Kardinal O'Connor, önemli bir isim.[282] Papa'nın sağ kolu kabul ediliyor. Museviler 'İllâ ki onunla sizi görüştüreceğiz.' dediler. Daha enteresan bir şey var orada: Görüşme için talep onlardan gelmiş olmasına rağmen, ilgili zat, arkasından 'Yalnız O'Connor için iki aydan evvel randevu almayınız.' deyip Hocaefendi'nin yanına girdi. Bahsi geçen zat, Mesut Yılmaz'a ödül veren teşkilatın başkanı Mr. Hudson. Dışarı çıktığında bana Alaattin Kaya, bu görüşme iki gün sonra gerçekleşecek' dedi."

Ve O'Connor'ı ziyaret, 22 Eylül 1997 tarihli Sabah gazetesinde "Büyük Randevuya Doğru" başlığıyla duyurulur. "Dünyanın en önemli ruhani liderlerinden biri olan New York Başpiskoposu Kardinal O'Connor ile görüştü" alt başlığını, Kardinal'in Hocaefendi'den övgüyle söz ettiği ve görüşmenin Papa randevusunun son aşaması olduğu vurgusu izliyor.

---

[282] Sabah gazetesinin 22 Eylül 1997 tarihli Büyük Randevuya Doğru başlıklı haberinden aktaracağım şu paragrafta, Hocaefendi'nin dünyaca önemli kişilerle aynı düzeyde tutulduğu vurgulanıyor."Vatikan kulislerinde çok etkili bir isim olan ve ayda bir Roma'da, Papa'yla en üst düzey toplantılara katılan Kardinal John O'Connor'ın, Fethullah Gülen ile görüşmesi Papa-Hocaefendi randevusunun son aşaması olarak değerlendiriliyor. Fethullah Gülen'in İslam dünyasından bu seviyede ilgi gören ilk kişi olması dikkat çekiyor."

Büyük Randevu öncesi Hocaefendi'nin Papa'nın sağ kolu, yalnız Amerika'nın değil dünyanın en önemli ruhani liderlerinden biri olan O'Connor ile görüşmesine SABAH neden özel vurgu yapıyordu dersiniz? Görüşmenin önemine iki kez yapılan vurgu, büyük randevuya verilen önemi gösteriyor elbet. Bu denli önemin anlamı nedir dersiniz?

Hocaefendi'ye ABD'de gösterilen ilgi üzerine böylesine dikkat çekmenin, Gülen bağlılarının bunu özellikle öne çıkarmalarının bir anlamı olmalı değil mi? Zaman gazetesinin sahibi Alaattin Kaya ile yapılan söyleşide, Kaya'nın da Gülen'in böylesine ilgi odağı olmasını öne çıkarıp vurgulaması da önemli elbet. Dikkatimizi Kaya'dan ayırmayalım:

"...Geçen hafta *(19 Mart 1998'de Aktüel'de yayımlanan bu söyleşiden önce/ED)* bir iade-i ziyaret gerçekleşti. Dünya Kiliseler Birliği Washington merkezli Kongre üzerinde çok etkili bir kuruluştur. Beş kişilik bir ekip, başkan ve yardımcıları Hocaefendi'yi ziyarete geldiler. Yani bu sosyal kuruluşlar, bu sivil toplum örgütleri birbirleriyle konuşmalarına devleti çok fazla sokmuyor."

Bu söyleşinin ötekilerden ayrı oluşunun ayırdına vardınız elbet. Hocaefendi'nin dış dünyada da saygın bir yeri olduğunu, bir halk deyimiyle söylersek "cümle âleme anlatmak" olduğu anlaşılıyor. Gülen'in yalnız yurt içinde değil yurt dışında ve dahası Hristiyan ve Yahudi aleminde de geniş bir cephe oluşturma peşinde ve bunda da başarılı olduğu görülüyor.

Dikkat edilirse, ziyaretin dünyaca önemli bir kurumun en yetkili kişisinin yardımıyla gerçekleştirildiği özellikle vurgulanıyor. Dahası, bu kurumun ve ziyareti hazırlayan O'Connor'ın Kongre üzerinde etkili olduğunun da altı önemle çiziliyor.

Bir söyleşi daha ya da çelişkiler zincirinden halkalar

Benzer bir söyleşi daha var. "Türkiye Parlayan Yıldız" başlığıyla 31 Ocak 1998 tarihli Zaman gazetesinde yayımlanmış. Amerika ADL Örgütü Başkanı Foxman'in[283] Hoca'yla ilgili görüşlerini yansıtan bu söyleşi Abdullah Bozkurt

[283] Bu örgütün niteliği ve önemi, söyleşinin yayımlandığı ZAMAN'da şöyle anlatılıyor: "1913 yılında kurulan Anti-Defamation League (ADL) ya da Türkçesi, İftirayla Mücadele Kuruluşu ABD'de en etkin kuruluşların başında geliyor. Amerikan Yahudi Komitesi ve Yahudi Kongresi gibi siyasi ve lobicilik boyutu ağır basan örgütlerle beraber ADL bu ülkede önemli bir gücü temsil ediyor. Birçok devlet ve hükümet başkanının ADL lideri

tarafından New York'ta yapılmış. Hoca'nın hoşgörüsü ve bu niteliğinin evrenselliği (!) öne çıkarılıyor.

ADL Örgütü Başkanı Foxman'a göre: "...Hocaefendi gibi insanları bulmak son derece heyecan verici, harika ve güzel bir duygu. Kendisi tam bir centilmen, son derece hassas ama aynı zamanda inançlarına cesaretle bağlı. Hoşgörüyü öğreten son derece dindar bir dini lider.

"Biz biliyoruz ki tüm büyük dinler müsamahayı öğretiyor. Asıl önemli olan onu nasıl yorumlandığı. Hocaefendi'yi dinlemek, görüşmek, konuşmak, inandıklarını dinlemek ve bunları yalnızca bize değil kendisini takip eden ve ders alan insanlara da söylüyor olduğunu bilmek çok önemli. Kendisinden İslam'da müsamahayı anlatan bir kitap yazmasını rica ettik."

Foxman, Fethullah Gülen'e hayranlığını, İngilizce aksanıyla Türkçe olarak "Hocaefendi" diyerek gösteriyormuş. İslam'ın bazı hükümet sözcüleri tarafından "aşırı ve fundamentalist" olarak damgalanmasını yanlış bulan Foxman, "İslam aslında son derece toleranslı bir din." diyor.

Bu sözlerin içten olmasını dileriz. İçten olabilmesi de ancak geçmişten geleceğe ve karşılıklı iyi niyet taşımakla sağlanır. Bizde kimi dindar çevreler Yahudiliği can düşmanı sayacak kadar aşırı tutum içindedirler. Peki, Hocaefendi nasıl düşünür dersiniz?

Gülen'in Hristiyan ve Yahudilere karşı geçmiş yıllardaki sözleri anımsanırsa bugünkü tutumunun içtenliği tartışılabilir. Peki, ona bu övgüleri düzenler, Hocaefendi'nin kendileri ve Batı dünyası için düşüncelerini bilmezler mi?

Örneğin:

"Evet İslam her derde devadır.[284]" söylemi teolojik açıdan tartışılmasa da Hristiyan ve Yahudilerce tartışılabilir. Nasıl Hocaefendi onlar hakkında yazmışsa

---

ile görüşmelerde bulunması bu teşkilatın ABD yönetimi içindeki gücünün bir göstergesi olarak değerlendiriliyor."

[284] F.G. Prizma/1 syf:88 Bu söylemin geçtiği paragrafı okuyalım: "Evet İslam her derde devadır; latifi hakikatler, tevhidi rububiyet, tevhidi ulusuhiyet, tevhidi ubudiyetten tut da ailevi münasebetlerimiz, içtimai ilişkilerimize varıncaya kadar hemen hepsinde devadır; hem de başka bir şeye ihtiyaç bırakmayacak şekilde." Günümüzün diliyle söylersek: "İslam her soruna çözüm getirir. Tanrısal gerçekler, Tanrının birliğinde,

onlar da İslam hakkında yazacaklardır. Ama bunlar söylendikten sonra, Papa'ya verilen mektuptaki, "İslam dini yanlış anlaşıldı, gel dinlerarası hoşgörü düzlemini arayalım." denilebir mi, bilemiyorum. Çünkü adama, "Sen önce şu sözlerle ne demek istiyorsun? Örneğin her derde deva dediğin İslam hangisi? Her derde deva olan bir din nasıl yanlış anlaşılabilir? Hadi öyle oldu diyelim, nasıl olur da yüzyıllar içinde yanlış düzeltilemez?" demezler mi?

Papa'ya elden verdiği mektupta Gülen'in "İslam yanlış anlaşılan bir din olmuştur ve bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır." Uygun bir yerdeki vakitli bir gayret, bu yanlış anlamanın büyük oranda azalmasına katkı sağlayabilir. Müslüman dünyası, İslam'ın asırlarla ölçülen yanlış algılanmasını silip atacak bir diyalog imkânını bağrına basacaktır." söylemini çözümleyelim.

Her derde deva olan bir din düşünün, bir de bu din adına bir başka dinin en yüce kurumunun başkanından bu dinin yanlış anlaşıldığını söyleyerek yardım istemenin mantığını... Bu mantık insanı, "bu yanlış anlamanın düzeltilmesi için uygun bir yer ve zamanda yardım" beklemek gibi bir başka yanlışa götürür. Daha da öte, İslam dünyası adına herhangi bir temsil yetkisi olmadan konuşmanın anlamı bulamayacağı gibi Papa'nın bu yanlışlığın düzeltilmesi için bulacağı çözümün İslam dünyasınca uygun görüleceğine ilişkin ön kabulün mantığı da bulunamaz!

Hoca'nın Papa'ya yazdığı mektuptaki üslup, Osmanlı kalem terbiyesini günümüze uyarlamaya kalkışmanın insanı nasıl bir açmaza ittiğinin örneğidir.

Yoksa bu da bir tür tebliğ taktiği mi? Eğer öyleyse "İslam yanlış anlaşıldı." diye söze girmenin yanlışlığı nasıl olur da görülemez?

Sonra, Hoca'nın "Uranyum atomu gibi, huysuz, tarihteki misyonuyla insanlığın kaderine hükmetmiş Türkler, İslam'la teskin olurken..." diye girdiği bölümde, "Batı dünyası bir inat uğruna bu gelişmeyi önlemek için asırlardan

---

Tanrı'nın yüceliğinde, Tanrı'ya sonsuz bağlılıktan tut da aileyle ilgili konuların düzenine, sorunların çözümüne, toplumsal ilişkilerimizin yürütülmesine değin hemen her soruna çözümdür. Hem de başka bir şeye gereksinim duyulmadan.

beri bütün gücüyle çalışmaktadır... Şimdilerde çalıştığı gibi..[285]" diyen bir kişinin Batı'ya hoşgörü mesajı iletmesindeki çelişki nasıl giderilecektir?

Ya da üstadı Bediüzzaman'ın, Yahudi ve Hristiyanlarla ilgili "Siz Yahudi'yi Yahudiliğiyle, Hristiyan'ı Hristiyanlığıyla dost edinmeyin.[286]" öğüdünü kitaplarına aktardığı göz ardı mı edilecek?

Peki şu: "Hz. Mesih de ise ilk bakışta dengesiz gibi görünen fakat esasen Beni İsrail maddeciliğini ve dolayısıyla, Yahudi merhametsizliğini dengeleyen dengeleyen bir rahmet ve şefkat vardır.[287]" söylemindeki Yahudilere merhametsiz demek, ataları Beni İsrail'i maddecilikle suçlamak ve sonra onlara sığınmak nasıl bir anlayıştır?

Ya şu sözler nasıl yorumlanır?

"Bırakın İslam'a ve Müslümanlara karşı onulmaz düşmanlıklarını, kendi peygamberlerini bile istihfaf eden *(alaya alan)* ve birçoğunu katleden bu kavim ve neticede bir gün Nazilerin düştüğü duruma düşecek ve dünyanın dört bir yanında gizlenecek yer arayacaklardır. Ne var ki şu aralar bu konuyla alakalı gerçek sebep ve saikler üzerinde durmak hem hakikat mesleğine muhalif hem de gereksiz heyecana vesile olacağından şimdilik onu geçiyoruz. Evet, İslam istenilen ölçüde temsil edilinceye kadar, daha bir süre ikbal Yahudilere ait olacağa benzer.[288]"

Sakın, şu ADL Başkanı Foxman, tüm bunları bildiği için Hoca'ya "Bize İslam'ın hoşgörüsünü anlatan bir kitap yazın." demiş olmasın?

Peki Hoca, "Yahudiler merhametsizdir." dediğini unuttu diyelim ya da bu iki sözcük arada kaynar diye düşünelim ama bir toplumu Tanrı'nın lanetine terk ettiğini nasıl göz ardı edeceğiz? Bir yandan ADL adlı Yahudi örgütünün yardımına sığınırken geçmişte söylediklerini kimsenin bilmediğini mi düşündü dersiniz? Hem de din adına bunları söyledikten sonra "dinlerarası diyalog misyonu için kurulan Papalık Konseyinin bir parçası olmak" nasıl bir mantık

[285] F.G. Prizma/1 syf:88-89
[286] F.G. FF/3 syf:79
[287] F.G. FF/2 syf:12
[288] F.G. FF/1 syf:15

ürünüdür? Kimi halk deyimleri var ki istemeseniz de tam yerinde dilinizin ucuna geliveriyor. Ama yeri değil ki söyleyesin!

Peki ya şunu, daha iki yıl önce Vatikan'ı yalancı olarak niteleyen sözlerini nasıl yok sayalım: "Günümüzde, Vatikan'ın büyük yalanını bir defa daha tüm dünya ile birlikte müşahede ettik. Bosna-Hersek'e hiç yardım yapılmazken Hırvatistan sınırları on dört bin BM askeriyle korumaya alındı.[289]" diye Papalığı eleştirirken İslam dünyasının sessiz kalmasına değinmemeyi nasıl açıklayacağız dersiniz?

Kaldı ki burada Vatikan karar organı değildir. Karar organı olmayan bir kurumu insanlık suçuyla suçladıktan sonra, "o kurumun bir kurulunun parçası olmak" nasıl bir duygu veriyor insana? Hele evrensel olduğunu sürekli yinelediğimiz dinimiz adına bir başka dinin en yüksek örgütünü suçlarken ümmetin suskunluğunu nasıl göz ardı edebiliriz? O evrensel dinin mensubu olmakla övünen bir buçuk milyarlık ümmet topluluğunun Bosna sorununu, Kosova'daki soykırımı görmezden gelip sessiz kalmasına ne diyeceğiz? Vatikan'ın bunu bilmediğini mi düşüneceğiz? Bosna'yla ilgili bir değerlendirme yerinde ama din adına yapılması, İslam alemini ağır bir sorumluluk altına almıyor mu?

Medrese kafası bu kadar düşünür demeden edemiyor insan.

Ya şu sözler nasıl tevil edilecek, yanlış anlaşıldı denilecek?

Tevrat ve İncil'in tahrif edildiğini söyleyerek onların inanç sistemlerini yok saymaya kalkıştıktan -*ki objektif olma koşuluyla yazılabilir*- "Bunlar ayrıntıya ait meseleler" dedikten sonra:

"Yahudiler de Hristiyanlar da dinin aslı, temeli olan esasları bile değiştirmişlerdir. Mesela mevcut Hristiyanlıkta Ahiret akidesini görmek çok zordur. Halbuki bir dinde, hele hele ilahi olma iddiasındaki bir dinde Ahiret inancı yoksa o dinin mühim bir rüknü yıkılmış demektir. Böyle bir dinin ayakta kalması ve bütün insanlığı problemleriyle kucaklaması mümkün değildir.[290]" dediğini bilmiyorlar mı?

---

[289] F.G. Prizma/1 syf:220
[290] FG. FF/1, syf:15-16

Peki Hoca, bütün bunlardan sonra hangi mantık ve akılla Papa'ya koştu, hadi koştu diyelim, hangi yüzle o mektubu yazdı? Hadi yazdı diyelim, nasıl elden verdi? Doğrusu ben anlayamadım. Hadi bunu da bağışlayalım, nasıl bir düşünceyle "İslam yanlış anlaşıldı." diye yazabildi?

İslam yanlış anlaşılmışsa o yanlışlığı Papa'yla düzeltmeye kalkışmanın nedeni İslam dünyasına nasıl anlatılacaktır? İnsan gerçekten anlamakta güçlük çekiyor.

Tüm bunlardan sonra ve İslam aleminin Bosna'daki insanlık dışı saldırıyı, Kosova'daki soykırımı görmezden gelmesi *(en azından suskunluk olarak nitelesek bile gerçekte kendisinin de içinde bulunduğu bu alemin, Bosnalı ve Kosovalı Müslümanları kendilerinden saymadıkları*[291] *için sustuklarının bir göstergesi olması)* karşısında, sözde dinlerarası hoşgörü için kimin adına Papa'ya gittiği tartışılmayacak mı? Hoca'ya bu misyonu kim ya da kimler verdi? Ve o hangi nitelikle yerine getirdi bu hoşgörü misyonunu? Akla hemen geliveren sorulardan sadece birkaçı bunlar.

Kaldı ki eğer yanlış anlaşılma varsa bunun nedenler, bir sempozyum düzenlenerek tartışılır, o yanlışlık giderilir. Bunun yerine kapalı kapılar ardında ve Papalık Konseyinin üyelik niteliğini kazandıktan sonra, nasıl ve kimlerle tartışarak düzeltilecektir bu yanlış anlaşılma?

Tüm bu çelişkilere Hocaefendi'nin akıl almaz sözlerine karşın Batı ve özellikle ABD ona ilgi gösteriyorsa bu ilginin bir başka anlamı olmalı değil mi?

Eğer kişi, her şeyi tek açıdan örneğin salt din ya da bir ideoloji penceresinden görür ve öyle değerlendirirse yanılgıdan kurtulamaz. Çünkü değer yargıları ona benzemeyenleri dışlamaktan öte düşman gibi görmeye değin gider.

Olayımızda olduğu gibi hele Sait Mollaların bitmediği, bitmeyeceği biliniyorsa ya da yeni Sait Mollalar yaratabilecek oyunlar oynanacak ortam bulunmuşsa neden oyun alanından çekilsinler ki... ABD'nin yaptığı da işte budur. Sanılıyor ki Sait Mollalar ölmez ve tarihin tekerrürünü sağlarlar.

---

[291] EC. Ufuk Turu adlı söyleşide, Bosna sorununu en kritik günlerinde 'Bosnalı Müslümanların ciddi anlamda İslami hayatları da yoktur' dediğini bir yere not edelim.

Hele "Amerika dünyanın gemisinin dümenindeki bir milletin adıysa. Hele hele, kişi durup dururken "Amerikalılar istemezlerse kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar." deme aymazlığında bulunmuşsa ağa düşmenin koşulları hazır değil mi?

Hocaefendi bu sözleri boş yere söylemiş olabilir mi? Bir amacı olmalı elbet. O da devletinin kendisine karşı olası tutumunu önlemek, devletine gözdağı vermek olmalı değil mi?.. Peki bunu, ona dikte edenlerin, ona bu sözleri söyletenlerin gerçek amacını anlayamadı mı ya da bilerek mi kullanıldı? Kolay değil, düşünceni eğer bağımsız akılla kullanamıyorsan başkalarının aklıyla devinirsin. İşte kullanılma bu noktada başlar. O beğenilmeyen, karşı çıkılan laik düşünce dizgesini aklın bağımsızca kullanılması demektir. Kişinin o bağımsız aklıyla bulacağı Tanrı ve inanç sistemi de en doğru inanç yoluna götürür kişiyi.

İşte Hocaefendi'nin o beğenmediği adını ancak darda kaldığında zorla andığı Mustafa Kemal'le benzemezliği de burada. Mustafa Kemal'i aklını bağımsızca kullandığı için kimse kullanamadı. Kullanamayacakları anladıkları için de ona ve getirdiği sisteme savaş açtılar.

Hoca işte bu savaşta emperyalizmin safında yer aldı. Ve sistem de onu, Mustafa Kemal'e ve cumhuriyete karşı düşünce ve eylem içinde olduğu için tutuyor.

Alaattin Kaya'nın sorusuna yanıt işte burada. Hoca Ilımlı İslam'ın Türkiye misyonu olarak seçilmiş bir piyon olmasın!

Mektup ve Papalık Konseyi Üyeliği

Önce, Gülen'in kimi çevrelerce evrensel mesaj olarak nitelenen Ufuk Turu adlı söyleşisinden aşağıya aktardığım sözlerini okuduktan sonra, Papa'yla buluşması ve ona sunduğu mektuptaki sözlerimi nasıl değerlendireceğimi, bu sözlerin evrensellikle nasıl bağdaştırılacağını çözemediğimin altını çizmek istiyorum.

Hocaefendi'nin, Ufuk Turu'ndaki Papa'yla ilgili "o" değerlendirmesi yeni bir önem kazanıyor. Hoca diyor ki:

"Papa'nın son bir kitabı var 'Ümidin Eşiğini Aşarken' geneli nazarı itibara alındığında diyalog derken bile, İslam'ın iğnelendiğini görüyoruz. Hatta çuvaldız

saplandığını görüyoruz. Şefkat derken diş göstermeler, seviyorum derken ısırmalar... Şimdiye kadar hümanizma adı altında veya başka telakkilerle insanlığa çok acı çektirildi...[292]"

Papa'nın hoşgörü mesajlarıyla, İslam'a yönelik sözlerinin eleştirisi elbet yerinde. Bu sözleri nedeniyle Gülen eleştiremez... Bu noktada Hocaefendi'yle ayrık düşüncede değiliz. Ama bu saptamadan sonra, Papa'ya elden verilen mektuptaki satırların biçemi ve içeriği nasıl hoşgörülebilir? Şimdi Hoca'nın mektubundan (EK:1) bir alıntıyı irdeleyelim:

"...sizinle müşerref olmayı bahşettiğiniz için zatıalilerinize en derin kalbi teşekkürlerimizi sunarız." diye başladığı mektubunda sözü Papa'yı ziyaret nedenine getiriyor ve şöyle diyor: "Papa 6. Paul Cenapları tarafından başlatılan ve devam etmekte olan Dinlerarası Diyalog için Papalık Konseyi (PCID) misyonunun bir parçası olmak üzere burada bulunuyoruz."

İnsan sormadan edemiyor! Papa hem bir devlet başkanı hem de Hristiyanlığın tinsel lideri. PCID nasıl bir kurumdur ki Hoca bu kurumundur ki Hoca bu kurumun bir parçası olmak istiyor?

"Papalık Konseyi misyonunun bir parçası olmak" sözlerini bu gerçek ışığında değerlendirelim! Bu tümcenin altını çizelim ve unutmayalım ama düşüncemizi bu tümcenin yorumuna bağlayalım.

Bir kişi ya da kuruluş bir başka kuruluşla ilişki kurabilir. Hoca ya da bir başkası da "Dinlerarası Diyalog" içinde yer alabilir ama bir başka örgütün parçası olarak değil. Kendi özgür düşüncesini, bağımsızlığını koruyarak o misyonun işleyişine katkı yapmak için. Ve bu bağlamda da böyle bir metinde "Papalık Konseyi misyonuna katkıda bulunmak için" gibi bir anlatım biçimiyle kendi kültürel kimliğinin bağımsızlığını koruyabilir.

Fethullah Gülen gibi cumhuriyetimizi geçmişine, kültürüne, kimliğine saldırdığı görüşüyle kabul etmeyen bir kişiliğin Papa'ya yazdığı mektuptaki bu anlatım biçemini anlamanın zor olduğunu söyleyemeyeceğim. Mektup ve anlatım biçemi, Hoca'nın amacına göre yorumlanmalıdır. Onun amacı, her koşulda Papa'yla konuşmak, bu ilişkiyi sürdürmek, dünyanın birçok saygın kişisi, örgütüyle birlikte Hristiyanlığın, bu en büyük ruhani lideriyle konuşan kişinin

[292] E.C. agy. syf:30-31

kendi devletine meşru zeminde bulunduğu imajını kabul ettirmek... Bundan da öte, devletine oturup düşünme gereksinimini anımsatmak. Dahası devletini zorlamak.

Ne diyordu Alaattin Kaya:

"Hocaefendi'yi dünyanın birçok ünlü örgütü ziyaret ediyor. Burada ayrıcalık, *(yani Papa'yı ziyaretinin prosedürü ve anlamı/ED)* karşı tarafın devlet olmasından kaynaklanıyor. Devlet sizi muhatap kabul edince sizin devletinizin de tekrar oturup düşünmesi lazım."

Şaşırtıcı sözler değil mi? Okudukça daha da şaşıracaksınız. Bu söylemin gönderildiği başka adresler de olmalı değil mi? Yani,

İslam yanlış anlaşılmış bir din mi?

Peki, hepimizin bu ziyareti oturup düşünmesi gerekmez mi? Özellikle de Alaattin Kaya'nın değinmelerini iyi düşünmeliyiz. Hoca'nın dünyanın yazgısına egemen olan bir güç tarafından korunduğunu, dünyanın ünlü örgütlerinden başka Papa'nın bile güvenini kazandığını düşünüp, halka olmalıyız çevresinde. Ya da bu gelişmelerin nelere gebe olduğunu mu düşünmeliyiz?

Evet düşünmeliyiz. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir yurttaşı, Papa ile devlet protokolü içinde görüşüyor. Ve ona, bir devlet adına görüşüyormuşçasına mektup sunuyor. Sunulan sanki bir itimat-güven mektubu. Eskiden, imparatorlara bağlı krallardan ya da prensliklerden gelen güven ve bağlılık mektubu gibi! Bu mektupla Gülen, ülkesinin kimi kurum ve kuruluşlarını Papalık Devlet Başkanı'nın hizmetine sunuyor. Bu sunuşun, "... misyonun hedeflerine yakından hizmet" gereği olduğunu da söylüyor. Haa az kalsın unutuyordum, Hocaefendi Papa'dan bir de özür diliyor. Nasıl mı?

Papa'ya, "Pek Muhterem Papa Cenapları" seslenişiyle sunulan mektuptaki şu sözleri bir de bu gözle ele alalım:

"İslam, yanlış anlaşılmış bir din olmuştur ve bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır."

Düşüneyim derken şaşırıyorsunuz. Bir anlam veremiyorsunuz, bir daha, bir daha okuyorsunuz. Şu sözleri anlamakta güçlük çekiyorsunuz. "Bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır." Neden diye düşüneceksiniz şimdi. Bu sözleri

Fethullah Gülen Hocaefendi değil de laik nitelikli birisi söylemiş olsa, onu merdut ve kâfir sayar katline hükmetmeye kalkılırdı. Ya şu öneri: "Uygun bir yerdeki vakitli bir gayret, bu yanlış anlamanın büyük oranda azalmasına katkı sağlayabilir."Evet bunlar Papa cenaplarına verilen mektuptan. Bir kalem efendisi biçemiyle yakaran Gülen, bu yanlış anlaşılmanın elbirliğiyle düzeltilmesine yardımcı olmasını istiyor. Eğer Papa cenapları lûtfederse o da olacak demektir. Hayır bitmedi Hoca'nın incileri, asıl şu sözlere anlam verebilir misiniz?

"Müslüman dünyası, İslam'ın asırlarla ölçülen yanlış algılanmasını silip atacak bir diyalog imkânını bağrına basacaktır."

Böylesine bir sözü aklı başında birisi söyleyebilir mi diye sormuyorum. Kişi eğer kendi kendine bir misyon için seçmişse söyleyebilir. Sizler, bizler bu nasıl mantık desek de durum değişmez. Ama bu son tümcede yalnız Türkiye değil, tüm İslam dünyasının temsilciliği söz konusu. Hoca'nın Mesih rolünü oynamaya başladığını mı kabul edeceğiz dersiniz?

Şimdi sesli düşünelim. Hiç de gereği yokken, dünyanın en çok mensubu/bağlısı olan bir din liderine gidiyorsun, bir de mektup sunuyorsun. O mektupta, dinlerarası diyalogdan söz ederken, gereksiz yere, kendi inanç sisteminin yanlış anlaşıldığını, bu yanlışlığın Papalığın yardımıyla elbirliğiyle düzeltilebileceğini, bu konuda yardımcı olunmasını istiyorsun. Neden, kim inanç sisteminin yanlış anlaşıldığından söz etti, kim sana bu yanlış anlaşılmanın Papa'nın yardımıyla düzeltilebileceğini söyledi... Kimse söylememişse, böyle bir münasebetsizliği neden yaptın diye sormazlar mı?

Hoca bu nedeni açıklayamaz ama bunun bir adı ve amacı olmalı değil mi? Adı yüzsüzlük, amacı da 28 Şubat kararlarına karşı bir başka yere, büyük sandığın bir güce sığınma güdüsüne uymak...

Tanrı aşkına, buna ne denir söyler misiniz? Bu bir münasebetsizlik midir? Bir haddini aşmak mıdır, bir kendini ve bu söylemin öznesi olan inancı ve o inancı yaşam biçimi yapmış insanları küçümsemek midir, nedir söyler misiniz? Bir inanç sisteminin ve bağlılarını, Osmanlı kalem terbiyesi biçemiyle yazmak uğruna küçümseme, dahası suçlama hakkını kim vermiştir! Böyle bir tutumla, kendini ve inancını aşağılamayı, İslam'ı yaşam biçimi olarak seçtiğini söyleyen bir kişi nasıl yapar, nasıl yapabilir? Tüm Müslümanlar adına Papa'dan özür

dileme yetkisini kim vermiştir? Ve Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı böyle bir münasebetsizlik karşısında neden suskun kalmıştır?

Peki, din adına konuştuklarını sananlar, cumhuriyeti ve onu kuran Mustafa Kemal'i en ağır ve utanılası dille suçlayanlar, İslam aleminin inanç dizgesini, Papa'ya şirin görünmek için karalayan bu tutum karşısında nasıl susuyorsunuz? Radikal gazetesinde yayımlanan bir söyleşide, kendisini 'dâhi' olarak niteleyen bu kişinin, İslam alemine yaptığı bu zulmü, nasıl bağışlayacaksınız?

Bu sözleri bir Kemalist, bir devrimci cumhuriyet yanlısı söylemiş olsaydı, onu karşı alınacak cephe savaşımını düşünüyorum da, bu aymazlığa akıl erdiremiyorum. Eğer bir başkası yapmış olsaydı, elbirliğiyle onu küfürle suçlar ve katlini vacip sayardınız? Örneğini, Sivas'ta 1993'te yaşamadık mı?

Veee Hocaefendi'de üstün nitelikler olduğunu varsayıp onu baş tacı eden siyasetçiler, köşe yazarları ve de İslam adına ahkâm kesenler, özellikle sizler, bu yakışıksız, bir inanç sistemini aşağılayan sözler karşısında neden sustunuz? Bunu yazanı nasıl bağışlayacaksınız? Yoksa sizler de bu görüşü paylaşıyor musunuz?

Böyle bir söz ya doğrudur ya yanlış, peki söyleyin öyleyse bunlar doğru mu yanlış mı?

"İslam yanlış anlaşılmış bir din mi? Burada Müslüman neden suçlanıyor dersiniz? Yanlış anlaşılmışsa kimler yanlış anlamış, bu yanlış anlama neden önlenmemiş? Dini öğretenlerin kusurundan mı geliyor bu yanlış anlaşılmak? Bu ve benzeri pek çok soru sorulabilir. Ama hiçbir soru ya da yanıtı Hoca'nın *-en azından-* bu ayıbını örtmeye yetmez. Ne diyeyim, Tanrı bağışlasın!

O mektuptaki sözler kamuoyuna mal olalı, bu çalışmanın basıma verildiği tarihe değin tam 1 yıl, on ay geçmiş. İslam dini adına sabah akşam ahkâm kesenler, laik düzeni dine karşı gösterip saldıranlar neden susuyorlar. Neden mi? Çünkü onlar, kendilerinden saydıkları kişilerin yanlışlarına ses çıkarmazlar. Ve çünkü onlar, kısaca tüm gelenekçiler, geleceğin dinamiklerini geçmişin derinlerinde, eski sistemlerin dinamiklerinde aramaktan yanadırlar. Yanlışlarını görmezler, göremezler çünkü görmek istemezler. Oysa geçmişin yanlışlarını görmeden ve hesaplaşmadan da sağlam bir gelecek kurulamaz.

Ilımlı İslam ve Atatürk'ü saf dışı etmek

Emperyalist sistemin, ulusal kurtuluş, ulusal bağımsızlık kavramına dayalı savaşımızı, utkumuzu ve onu yaratan Mustafa Kemal'i asla benimsemediği, bağışlamadığı gizde değildir. Bu bağlamda o utkunun evrensel onayı, cumhuriyetimizin uluslararası saygınlık belgesi Lozan'ı içine sindiremediği de... Çünkü emperyalizm ulusallık ve bağımsızlığın düşmanıdır. Ulusal devletin varlığına dayanamaz. Sevr, emperyalizmin bu bölgedeki çıkarlarını koruyacak bir antlaşmaydı. Oysa Mustafa Kemal, bu oyunu bozdu ve çıkarlara tehlikeye girdi. Mustafa Kemal'in koyduğu ilkeler öylesine güçlüydü ki çıkarlarını hep tehlikeye sokuyordu. Ilımlı İslam kuramı da bu engele çarpmıştı. Bu sonuç, kuramın ortaya çıkışıyla görülmüş ve önlem alınmaya çalışılmıştı.

Her çareye başvurulacak ve Atatürk'ün etkisi yok edilecekti.

Bu bizim gelişmelerden edindiğimiz izlenimle ulaştığımız bir düşünce çalışmasıdır. Ama gerçeğe yakın bir düşünce çalışması...

Tezimizi dayadığımız temel, Ilımlı İslam görüşünün ortaya atıldığı sürecin başında, uygulamada çıkacak engelin Atatürk'ün kurduğu rejimin temel ilkeleri olduğu görüldüğünden, önlem alınmaya çalışılmasıdır. Bu düşüncenin kuramsal babası sayılan Graham Fuller, Atatürk engelinin altını çizmeye başlamış ve düşüncelerini paylaşanlarla birlikte saldırıya geçmişti.

Ilımlı İslam uygulamasıyla girilecek dönemde, cumhuriyetin özgün ve üniter-tekil yapısı bozulacak, etnik ve dinsel parçalanma gelişerek Türkiye Sevr sürecine sokulacaktı. Bu yöntemle Sevr'in de gündeme oturtulduğu anlaşılıyordu. Aslına bakılırsa Batı, Sevr'i gündemden hiç düşürmemişti.

Sevr'in hep gündemde olduğunun, uygulamaya çıkan engelin Mustafa Kemal Atatürk olduğunun bir başka kanıtı, Paul Hanze'nin hazırladığı "Türkiye; 21'inci Yüzyıla Doğru" adlı rapordaki görüşleridir. Örneğin şu paragrafı okuyalım: "Türkiye'nin 1990'lardaki en büyük zorluğu, Kürtlere yönelik uygulamaların başarıyla değiştirilmesi doğrultusundaki yolları bulmak olacaktır. Klasik

Atatürkçü pozisyon, yani Hristiyanların azınlık olduğu Müslümanların azınlık olmayacağı pozisyonu sona erdi artık.[293]"

Lozan'ı yok saymanın hazırlığını yapıyor Hanze. Burada eleştirel olarak değinilen "klasik Atatürkçü pozisyon," Lozan'ı savunan bağımsızlığımı kıskançlıkla koruyan düşünceler sistemidir. Cumhuriyetin özüdür, olmazsa olmaz temel dinamiklerden biridir. Tüm çarpıtmalara karşın, bağımsızlık bilincidir. Ulusumuzun kendini yeniden yaratma projesidir.

Yeni Dünya Düzeni Senaryoları ve Türkiye adıyla Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan dizi yazısında; Haluk Geray, Hanze'nin bu söylemini yorumlarken, "Lozan'da azınlıklar olarak kabul edilen Müslümanların dışındaki Hristiyan ve Yahudiler idi. Hanze bu yorumuyla Müslümanlar dışındaki azınlık kapsamı içine Kürtleri de katarak, Lozan'ın öldüğünü açıklamaktadır.[294]" diyor.

ABD'nin 20'nci yüzyılın 21'inci yüzyıla aktarılacak tek Barış sözleşmesini yok sayma girişimini, Lozan'ı uzun yıllar tanımak istemediği[295] ancak 1933'te imzaladığı düşünülerek değerlendirilmelidir.

---

[293] Haluk Geray, Yeni Dünya Düzeni Senaryoları ve Türkiye Cumhuriyet dizi yazı, 19-25 Şubat 1995, bu metin 22 Şubat 1995 günlü gazetede.

[294] Haluk Geray, aynı yerde.

[295] ABD'nin Lozan Antlaşması'nı, kapitülasyonların kaldırılması nedeniyle uzun süre geçerli saymadığı dahası, kabul edilmesi için getirilen bir taslağın Temsilciler Meclisindeki tartışmalarında Upshow adlı bir üyenin tasarının reddine ilişkin konuşmasından aktaracağım şu satırlar, emperyalist sistemin Atatürk'e bakış açısını göstermesinin ötesinde anlam taşıyor. Günümüzde Atatürk'ün ve cumhuriyetin neden ABD tarafından sarsılmak istendiğini anlatacaktır. Temsilciler Meclisi Üyesi Upshow bakın ne diyor: Antlaşma (Lozan) Timurlenk kadar junjar , Müthiş İvan kadar sefih ve kafatasları üstüne oturan Cengiz han kadar kepaze olan bir diktatörün zekice yürüttüğü politikasının bir toplamıdır. Bu canavar, savaştan bıkmış bir dünyaya bütün uygar uluslara onursuzluk getiren bir diplomatik antlaşma kabul ettirmiştir. Buna her yerde Türk zaferi dediler. Ve eski dünya parlamentolarına bunu kabule ikna ettikten sonra, büyük sermaye grupları, soğukkanlı ticaret erbabı ve giderek güya bazı din temsilcileri bile, Türkiye'yi uygar uluslar masasında uluslararası bir konuk durumuna yücelterek Amerika'yı yüksek ülkelerinden uzaklaştırmada birleştiler. "Bugün Atatürk karşıtı - düşmanı olanların kimlerle işbirliği ettiklerinin belgesidir bu söyledim. Dahası ABD'nin ne denli dost olduğunun da. Bu noktada, Fethullah Gülen ve ABD, Atatürk düşmanlığında ve üniter devlet karşıtlığında aynı görüşü paylaşmış görünüyorlar. ABD'nin neden Ilımlı İslam için Gülen'i seçtiği anlaşılmıyor mu?

Rand Raporu'nun sunuş yazısı, emperyalist sistemin bizimle olan ilişkisine somut örnek sayılmanın ötesinde, kimi çevrelerin rolüne ışık tutmakla kalmıyor, bizi tehlikenin iç ve dış odak noktalarıyla karşı karşıya getiriyor. Öyle ki Amerika'yı bizim gibi ülkelerin iç işlerine karışmasında haklı çıkarmanın yanında, istihbarat çalışmaları nedeniyle övüyor. Ne karşılığı dersiniz? Şimdi Ilımlı İslam tezinin alt yapısını hazırlayan raporun o takdim/sunuş yazısının girişinden bir bölüm aktaralım ve düşünelim:

"Süpergüç olmanın da bir raconu var: Kanatlarının altında tuttuğun ülkelerde olup bitenlerden, hatta meydana gelecek muhtemel gelişmelerden haberdar olman şart. Süperlerin bir hesap hatası yapmaları büyük bir itibar kaybına yol açıyor.*(Aman ABD'nin itibarı zedelenmesin/ED)*...Amerika'nın başarısı nereden kaynaklanıyor?.. ABD ilgili her ülkedeki gelişmeleri çok yakından izliyor, hiçbir şeyi tesadüfe bırakmamaya *(gerekirse her yolu deneyerek olayları istediği gibi yönlendirerek, istediği sonucu almaya/ED)* gayret ediyor. Yalnız resmi ajanı olan diplomatları aracılığıyla değil, o ülkeleri yakından tanıyan, hatta onlardan olan bir uzmanlar ordusunu besleyerek neler olup bittiğini öğrenmeye çalışıyor.[296]"

Fehmi Koru, bu sunuş yazısının bir başka yerinde, özetle, "İran İslam Devrimi'nden sonra, ABD'nin en yakından ilgilendiği konuların başında İslam Dünyası'ndaki fikri ve eyleme yönelik gelişmelerin geldiğini" vurgular ve ABD'nin bu sorunu geniş bir araştırma konusu yaptığının altını çizer. Koru'nun şu ilginç değinmesi insan bir hayli düşündürüyor. "Büyük devlet olmak, ileriye yönelik planları bulunmayı, araştırmalar yapılmasını gerektirir. ABD'nin yaptığı da budur.[297]" Fethullah Hoca'nın yetiştirdiği Koru, bu değerlendirmesiyle, sistemin içişlerimize değin uzanan elini dostluk, hayır sadık bendelik duygularıyla sıkıyor.

Rand'ın Raporu'ndan, Amerika'nın, İslam'ın Orta Doğu'da ve özellikle Türkiye'deki durumunu ve gelişmeleri öğrenmek; çıkarlarını güvenceye almak için özel ve gizli istihbarat yaptığını öğreniyoruz. Araştırmanın amacı görünürde bu imiş. Bizim İslamcı yazarımız da "Amerika'nın çıkarları için bunları yapması, dahası bizden kandırabildiği insanları ajan olarak kullanması doğaldır." derken de haklıydı. Ülkeler gibi insanlar da kendi çıkarlarını düşünmeliydi. Bu arada

[296] AGBTİA, 1990 syf:7
[297] AGBTİA, aynı yerde.

ülke parçalanırmış, ne gam, yeter ki birileri yolunu bulsun. Bu herkes için maddi çıkar değildir. Kimileri ülkesinin çıkarını değil, bir topluluğun, bir ticari şirketin çıkarlarını öne alır. Kimileri de ideallerinin gerçekleşmesi için çabalar. Ülke şu ya da bu çıkar için satılıyor ya da parçalanma tehlikesine giriyorsa, yapanlar için kim olursa olsun tarihin yargısı bellidir! Ve tarih boyunca hep öyle olmuştur. Tarih böyle durumlarda ülkelerine zarar verenleri hep hayınlıkla suçlamıştır.

Fehmi Koru'nun, bu takdim/sunuş yazısının son paragrafı da ilginç. Evet hem de ilginç mi ilginç! Hadi okuyalım da görelim:

"Bu rapor gibi, Türkiye'yi ve İslam dünyasını ilgilendiren konularda araştırmalar yapmak üzere oluşturulmuş, zengin bir kütüphanesi bulunan, yüzlerce insanın çalıştığı kurumlarımız olmadan, Türkiye'nin veya onun yarısını ele alacağından emin olduğumuz inanan kadroların mutlak başarısı mümkün görülmüyor. Bu takdim yazısı, yarınla ilgili planları olan kişi ve cemaatlere, böyle bir araştırma kurumuna sahip olmak yolunda adım atmaları için bir çağrı yerine geçsin istiyorum."

Bu öneride "yarınla ilgili planı olan cemaat" söyleminin altını çizelim. Koru'nun uyarısı, yerini bulmuş, amacına ulaşmış olmalı. Bu cemaat hangi cemaattir dersiniz? Ve "Türkiye'deki İslami hareket"in son yıllarda kazandığı ivmeyi öven raporun neden bu denli alkışlandığı Fehmi Koru'nun neden ön planda yer aldığı anlaşılıyor değil mi?

Görülüyor ki hem Rapor hem de bu uyarı yerini bulmakta gecikmemiş. Çünkü kılavuz iyi seçilmiş. İnanan kadrolardan oluşan cemaat gelecekle ilgili planlarını, çağın bilim ve teknolojisini kullanarak hazırlıklarını hızla sürdürüyor. Bu cemaat ve önderi ABD'nin koruyucu kanatları altında tutuluyor. Niçin mi? Bu niçinin yanıtı Hocaefendi'nin derin misyonuyla örtüşen yeni misyonunda aranmalı! Evet kimi kez misyon misyon içinde gelişir. Mevlana'nın Fihi Mafih adlı yapıtındaki anlamda olduğu gibi,"İçindekinin içinde..."

Şimdi o derin misyona doğru bir adım daha atalım ve nurdan elleri kimlerin niçin sıktığını arayalım.

Emperyalizm her zaman kullanacak birini bulur

Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu tehlikelerin sıralanmasında, hem iç hem dış tehlikede ilk sıra, ABD'nin çıkarlarını, ülkesinin çıkarlarına yeğ tutanlar alır. Çünkü bunlar, her koşulda ülkesinin çıkarlarını Amerikan çıkarlarından sonra düşünür. Dahası kendini bu düşünceye adamıştır. Sığındığı ülkenin çıkarlarını üstün tuttuğunda, kendi çıkarlarının da korunacağına inanır. Bu tıpkı, kölelerin efendilerinin çıkarları için ölümü göze almaları gibi bir duygudur. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin şu sözleri bu yargımızın yerinde olduğunu göstermez mi? Gülen de diyordu:

"Amerika daha uzun zaman dünyanın kaderinde çok önemli bir rol oynayacaktır. Bu realite kabul edilmeli, Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapılmaya kalkılmamalı. Rusya destekleyebilir bir işi fakat Amerika ile iyi geçinmezseniz, işinizi bozarlar. Çünkü Amerika kendi işlerinin bozulmamasını ister. Amerika'daki ahengin devam ve temadisini*(sürekliliğini/ED)* ister. Ve ben bunu yadırgamam."

Özetle bir üstün güce boyun eğmek, ona dayanarak kendini güven altına almaktır bu. Bu bir dünya görüşüdür, özgürlük ve bağımsızlık bilincinin yoksunluğundan doğar. Beğenir ya da beğenmezsiniz ama bu bir yaşam felsefesidir; kişinin bir güce bağlılığının ilanıdır. Hürriyetini yitirmiş kölelerin efendisine bağlılığına benzer bir kişilik sergiliyor ki Hoca buna kişiliksizlik adı veriyordu!.. Şu sözler o mantıkla verildiği için olsa gerek ki "Amerika göz ardı edilerek şurada burada bir iş yapılmaya kalkılmamalı. Amerika ile iyi geçinmezseniz, işinizi bozarlar. Çünkü Amerika kendi işlerinin bozulmamasını ister. Amerika'daki ahengin devam ve temadisini ister. Ve ben bunu yadırgamam." diyebiliyor. Bu görüş o kişinin dünya görüşünü yansıtıyor elbet. Bunun açık anlamı şudur. Türkiye eğer çıkarlarını korumak istiyorsa, önce Amerika'nın çıkarlarını korumalıdır. Bu mantığa göre, Amerika'nın izin vermediği hiçbir şeyi yapamazsınız.

Bu açıdan bakıldığında Hoca'nın, kendini, kendi sözleriyle eleştirdiğini görürüz. Ne diyordu bir anımsayalım: "Özgürlükten uzak yaşamış uluslar ve insanlar köleleşirler, köleyken yanlış alışkanlıklar edinirler. Bu bir fırat-yaratılış deformasyonudur." Bunlara "uzun zaman terbiye verilir şahsiyet ve benlik

kazandırılmazsa...yabancı devletlere, yabancı milletlere bağlılıktan ve alkış tutmaktan geri kalmayacaklardır.[298]"

Hocaefendi köleleşmez mi diyorsunuz? Niçin, ayrıcalığı ne ki köleleşmez? Hele o medrese mantığıyla düşündüğü sürece...

Kişinin kendi düşsel amaçları için, bir başka ülkenin kanatlarının altına sığınması, dahası o ülkeyi böylesine alkışlaması, kutsaması insanlık onuruyla nasıl bağdaştırılır bilemiyorum. Başı her sıkıştığında geçmişte eleştirdiği ülkenin kapısını yaltaklanarak çalmak, açılan o kapının önünde övgüler düzmek kendini aşağılamak değil midir? Sanırım, bağımlılığın bu türü, insana kişiliğini sorgulamaya bile izin vermiyordur.

Onun beğenmediği özgürlük ve bağımsızlık bilincini ulusal bilincin temeli yapan dünya görüşünün sorunlara ve çözüm yollarına bakalım.

Mustafa Kemal tarihe yön verebilmek için bağımsızlığın önemini ve değerini şöyle seslendiriyor:

"Temel ilke, Türk ulusunun onurlu ve saygın bir ulus olarak yaşamasıdır. Bu ancak tam bağımsız olmakla sağlanabilir. Ne denli zengin ve gönenmiş olursa olsun *(Örneğin günümüzde Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn gibi ülkeler/ED)* bağımsızlıktan yoksun bir ulus, uygar toplumlar karşısında uşak durumunda kalmaktan öteye gidemez... Yabancı bir ulusun yoksunluğu, güçsüzlüğü ve beceriksizliği açığa vurmaktan başka bir şey değildir. Gerçekten bu aşağılık duruma düşmemiş olanların isteyerek başlarına bir buyurman getirmeleri hiç düşünülemez.[299]"

Bu dünya görüşünü reddeden kişi, elbet cumhuriyete düşman olacak. Bir başka güce, ülkeye alkış tutacaktır.

Görülüyor ki Hocaefendi, Müdafaayı Hukuk döneminde, yazgımızı İngiltere'ye ya da Amerika'ya bağlamak isteyenlerin safında yer alıyor. İnsan, bir başka Sait Molla çıkmamalıydı demeden edemiyor!

---

[298] F.G. AGT, syf: 110-111

[299] Sami N. Özerdim, Atatürkçünün El Kitabı, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1981, syf:64 (Söylev, syf.9-12'den)

Amerika ve onun gibi ülkeler de işte böyle kişiliklerin düşlerini destekleyerek o kişileri kendi ülkesine karşı verdiği rolü oynatmak için kullanıyor. Misyon içinde misyon derler buna. Siz kendinizi kendinizce bir misyona adamışsınızdır. Bu düşünüzü gören bir başkası, sizi bu düşünüzde desteklerken kendi amacı için kullanır. Çünkü siz o başkasının güçlü bir kişiliğin çıkarların kendi çıkarlarınızı bulduğunuz gibi, başkası da kendi çıkarları için öncelikle sizi kullanır. İşte misyon içinde misyondur bu "derin misyon"! Dünyayı sapkınlıktan kurtarmak için Mesih olma düşünüzü destekleyenlerin amacına hizmet edersiniz. Düşlerinizin gerçekleşmesini beklerken ülkenize ihanet ettiğiniz ayırdına varamazsınız.

Kimlik bunalımı, emperyalizm ve ulusal bilinç

Türk'ün bağımsızlık savaşını yok sayan, dahası, o savaşın askerlerini işgalci olarak niteleyen Gülen, elbet günümüzün küreselci emperyalistinin arayıp da bulamadığı bir değerdir! ABD, her kendi yakın tarihine söven kişilerin kimlik bunalımından yararlanmaktadır, olayımızda olduğu gibi!

Emperyalizm ve ulusal bilinç! Bu Hocaefendi'nin bilmediği kavramlar kesişmesidir. Bilse de asla benimseyemeyeceği kavramlardır. Ulusal bilinç ruhunu ve gücünü Müdafaayı Hukuk doktrininden alır. Hoca, Müdafaayı Hukuk'a karşıdır. Müdafaayı Hukuk öte yandan tam bağımsızlığın temelidir, anti-emperyalisttir. Hoca tam bağımsızlığı benimsemez ve bu bağlamda emperyalizme de karşı bir düşünce içinde olamaz. Bu düşünce yapısındaki kişi kimlik bunalımına düşer! Öyle ki cumhuriyetin sağladığı Türk kimliğini benimseyemez, yok sayar. Gülen'de bu bunalımın ilginç örneğini buluyoruz.

Nevval Hanım sorar: "Yirmi birinci yüzyılda nasıl bir Türk kimliği olmalı?" Hocaefendi "Kimliğimiz bizim bellidir." der ve yine cumhuriyete karşı kin dolu düşüncelerini sıralar!

Yukarıda değindiğimiz şu sözlerin i anımsayalım: "Bir zamanlar bunu Misak-ı Milli'ye Atatürk milliyetçiliğine dayandırmak isteyenler çıktı." der ama bunların bizi anlatamadığını bu kimliğin bizi geçmişimizden kopardığını söyler ve şöyle noktalar:

"Bugün de herhalde zannediyorum kendi değerlerimizin, kendi tarihimizin, kendi göreneklerimizin üzerinde durup araştırmak lazım.[300]" Bunun anlamı açıktır, demek ki ulusal bilinç, ulusal güç kendi tarihimizden kendi göreneklerimizden kendi değerlerimizden ayrı bir kimliğin alt yapısıymış. Olabilir mi diyorsunuz, eğer öyle olsaydı, o bağımsızlık savaşını kazanabilir miydik? Hoca'nın kimliğiyle bizim kimliğimiz aynı temele dayanmıyor. Eğer yeni bir yüzyıla o ulusal kimlikle girersek yitirilmiş 75 yılın üzerine yeni yüzyılı da eklemek gerekirmiş. Geçen 75 yılı zaten yitirmişiz, yeni yüzyıla kendi değerlerimizin kimliğiyle girmemiz yanlış olurmuş!

Görülüyor ki Hocaefendi'nin kimliğiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin kimliği aynı değildir.

Neden mi? Çünkü gireceğimiz yeni bir yüzyılda Hoca'ya göre, bizim özelliklerimiz, yansıtmayan *(onun deyimiyle bizi temsil etmeyen)* kimlikle girmek kimliksizlik demekmiş.

Peki, kimliğimiz nasıl oluşacak? Hoca bu sorunun yanıtını arıyor.

"21. asra girerken gerçek kimliğimiz, bağlı bulunduğumuz *(bu kavrama dikkat edelim/ED)* ülkelerle beraber, Türklük dünyası ile beraber tarihin derinliklerinde, tarihin katmanlarında araştırılmalı, tarihi eserler, vicahi/sözlü kültürle birlikte yeniden bir arada ele alınmalı... İslamiyet bu mevzuda çok önemli bir unsur. Günümüzde herkes yeniden kendi milletini *(dinini diye okuyun/ED),* tarihteki inanç ve kimliğini *(günümüzün inanç ve kimliğine ne oldu da?/ED)* arıyor. Dolayısıyla İslam'ın o unsuru mutlaka hesaba katılmalı.[301]"

Hangi ögedir hesaba katılacak? Yanıtı belli değil. Ama biz şu iki soruya yanıt arayalım önce:

İlk soru: Cumhuriyet, İslam'ı tümden reddeden temel bir siyasa mı izledi?

Bu soruya evet denilemez. Ancak kimileri devrimin ve cumhuriyetin meşruluğunu yok saymak için dine dayandığında dini yozlaştıran tekke ve zaviyelerle tarikatların yasaklanması İslam'a karşı bir tutum olarak

[300] N S. agy. syf:57
[301] N.S. agy. syf:57

değerlendirilmiştir. Oysa devrimin yasakladığı, İslam'ın özünden bulunmayan tekke ve zaviyelerle tarikatlara dayalı ayinlerdir. İslam'ın beş farzı olarak kabul edilen, ibadetler, oruç, namaz, hac, zekat ve Tanrı'nın birliğine inanma yasaklanmış değildir. Tarikatlar insanı Tanrı'dan önce tarikat ulusuna bağlı bağlanmayı gerektirir. Böyle bir uygulamaysa İslam'ın özüne aykırıdır.

Dini siyasal yaşamın tek dayanağı yapmak isteyenlere bu olanağı vermeyen laiklik ilkesinin önemi, bugün yaşadığımız olaylarla daha iyi anlaşılmalıdır. Eğer bu ilke olmasaydı, ulusal devlet kurulamazdı. Ulusal bütünlük sağlanamazdı. Türlü etnik ve dinsel grupların artığı, çöküntü içindeki bir imparatorluğun sosyal yapısını devralan cumhuriyet, eğer laik bir sisteme adım atmış olmasaydı tarikatların her biri ayrı ayrı kimlikle çıkacaktı karşısına. Günümüzde bunun bunalımını yaşıyoruz. Hristiyanlar, Yahudiler kendi hukuk sistemlerini dayatacaklardı. Bir başka deyimle, eğer laik hukuk sistemi olmasaydı her grup kendi hukukuyla adalet arayacaktı. Bırakın dinsel parçalanmayı, etnik yapılanma da sonuçta yine dinsel yapılanmadan güç alarak ülkeyi karmaşaya sürükleyecekti.

Kaldı ki günümüz Türkiyesi'nde eğer, İslam'ı cepheleşmeye giden bir düzende, sözel ve yazılı olarak serbestçe tartışılabiliyorsa -*hem de her konuda yazılıp tartışılabiliyorsa*- bunun cumhuriyetin eseri olduğu yadsınabilir mi? Dikkat edilirse İslam dünyasının din konusunda özgürce düşünce üretebildiği ülkelerin önünde gelir Türkiye. Dahası o dünya; bırakalım kendi sorunlarını, uluslararası sorunlarını bile özgürce tartışamamaktadır. Irak'ın bombalandığı günlerde Mısır medyasının bu olaydan toplumu haberdar etmediği yazılmıştır. Mekke'nin ABD askerlerince korunması bu ülkelerde tepki bile yaratmıyor, neden dersiniz?

Günümüzde eksik ve yetersiz bulduğumuz özgürlüklerin bile cumhuriyetin eseri olduğunu unutmayalım.

İkinci sorumuz, birbiriyle ilintili sorular demetidir bir yerde.

"Bağlı olduğumuz ülkelerle beraber, Türklük dünyasıyla beraber, tarihin katmanlarından kimlik aramak..." nasıl olacak dersiniz? Şu bağlı bulunduğumuz ülkeler, hangi ülkelerdir? Asya'daki Türki Cumhuriyetler mi? Nasıl bir bağlılıktır bu? Yoksa uluslararası ilişkilerle bağlı olduğumuz kendini Atlantik ötesindeki dünyanın tek egemeni olarak dayatan ülke mi? O dünya ülkesi mi? Hoca ne

demek istiyor? Eğer Asya'daki ülkelerse ayrıca Türklük dünyasıyla beraber tarihin katmanlarında aramanın anlamı nedir? Doğrusu, düşündükçe insanın kafası karışıyor. Ya da İslam ülkeleri mi?

Peki, şu "bunları tarihin katmanlarından, vicahi/sözlü kültürümüzle yeniden ele almanın" anlamı nedir? Ne, nasıl ele alınacak?

İsterseniz sorunun birinci kısmını yineleyelim. Bağlı bulunduğumuz ülkeler hangileri? Yanı, Hoca'nın şu saptamasından çıkılarak mı aranmalı dersiniz:

"İslamiyet bu konuda çok önemli bir öge." diyordu. Elbet yanlış değil ama hangi amaçla söyleniyor? Şimdi bir kez daha düşünelim bağlı bulunduğumuz ülkeleri. Bu bağlılık siyasal bağlılık değil, bu bağlılık dinsel bağlılık ve tarihin katmanları arasında bizim özelliklerimizi oluşturmuş bağlılık olabilir mi? Şimdi oldu. Hoca'nın bulmacasını çözmeye yaklaştık. O ülkeler Osmanlı'nın kanatları altında bizi değil kendilerini, kendi özellikleriyle temsil etmiş ülkeler olmalı. Ama bizim o ülkelere hiçbir etkimiz olmuş değil ki... Balkanlar'da bıraktığımız mimari yapılar dışında... Onların da bize hiç etki ve katkıları olmuş değil. Ancak inanç birliğimiz olan ülkelerle de inanç düzleminde olmak dışında, ortak yanımız yok gibidir. Dahası, inanca dayalı kimi uygulamalarda bile ortak yanlarımız tartışılabilir. Çünkü işine geldiğine Hoca bile Anadolu Müslümanlığından bahseder! Dahası Avrupalı Türk Müslüman kavramı da onundur. Arap dünyasındaki mezheplerle mezhebimiz aynı değildir. Ayrı uygarlıklar içinde yapılanmışız. Hangi tarihin hangi katmanlarından çıkarak kimliğimizi bulacağız dersiniz?

Tarihin katmanlarından çıkan tablo bu. Din olgusu elbet reddedilemeyecek bir gerçek ve toplumun İslam olarak tanınmasında etken. Ama bu demek değildir ki din, aynı inanç sahiplerini birleştirir. Bu, tarihin hiçbir çağında gerçekleşmemiş bir beklentidir. Din, değişik toplumları kaynaştırmada idealize edilen rolü oynayamamıştır. Bu nedenle Hocaefendi'nin düşüncelerinin düşten öteye gitmeyeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. İsterseniz biraz daha düşünelim:

Araplarla hangi temelde hangi bağımız var? Peygamber ve inanç ilkesi dışında. Din elbet önemli bir öge ama dinin toplumsal alana yansıması, önce cemaat düzeninde sağlanacak birlikteliğin bilinç düzeyinde ümmetleşmeye uzanmasıdır... Yani önce İslam'ın önemli bir toplumsal kurumu olan cemaatin

birlikteliği gelir. Bu birliktelik İslami yaşamın en küçük biriminden başlayıp giderek bir ülkeyi kapsamalıdır. Cemaatin inanç ve tevhit/inanç birliği düzleminde sağlayacağı tam birliktelik ümmet coğrafyasına yansıdığında, İslam'ın tarih katmanlarından doğan bir etkileşimden söz edilebilir. İslam'ın inanç düzleminde herhangi bir ülkede ne cemaat kurumunda ne de ümmet coğrafyasında böyle bir birliktelik sağladığı söylenebilir mi? Böyle bir birlikteliğe tarih tanıklık etmiş değildir.

III

OSMANLI İSLAM DÜNYASI VE

TARİHİN KATMANLARI

Bu değerlendirme bize açıkça, Fethullah Hoca'nın cumhuriyet karşıtı düşüncelerini besleyen tarihi dinamiklerimiz söyleminin, öyküden öte gitmediğini göstermektedir. Eğer o tarihi dinamiklerin rolü olsaydı, örneğin İslam dünyasıyla ümmet bilincine dayalı kopmayacak bağlarla bağlamış olsaydık, Şerif Hüseyin'ler, İngiliz ya da Fransız oyununa gelir miydi? Hem de İslam'ın Halifesi görevinin başındayken Osmanlı'ya isyan ederler miydi? Eğer, dinin temel kurumu olan ümmet bilinci yaratılmış olsaydı, Halifenin askerlerine karşı savaşırlar mıydı? Ki eğer din ögesi önde olsaydı, İngilizlere sığınan Halife'ye sahip çıkarlardı. Bu olgular neyi gösterir? Hocaefendi'nin işaret ettiği tarihi katmanlarında, İslam dünyasında inanca dayalı birlikteliğin olmadığını!

O tarih katmanlarına baktığımızda, İslam'ın Muhammedi dönem dışında, hiçbir zaman inanç temeline dayalı birleştirici bir ümmet yapısına ulaşamadığı görülür. Dahası Mekke ve Medine'nin koruyuculuğunu üstlenen Osmanlı askerini, çöl Arabı, savaş dışında öldürür müydü? Hristiyan ülkelerin etkisiyle Halife'yi sırtından vurmak bile, İslam'ın temel bir ümmet bilinci yaratıldığını göstermektedir.

Bu sorgulamadan sonra, şu "kendi milletimiz *(buradaki millet sözcüğü, bildiğimiz ulus karşılığı değildir. Arap dilindeki karşılığı olan "din" anlaşılmalıdır/ED)* kendi inancımız, tarihi dinamiklerimiz" vb. söylemlerin kimliğimize tarihin katmanlarından inanç dışında değer katmadığını, katamadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Gerçek şu ki kimliğimizin oluşmasında inanç dışında İslam dünyasından başka ögeler de etken olmuş

mudur sorusuna "evet olmuştur" yanıtını vermenin kolay olmadığı görülür. "Olmamıştır ya da Fethullah Hoca'nın önemsediği ölçüde olmamıştır." demek daha doğrudur. O ölçüde olamazdı da. Çünkü tarih boyunca İslam dünyasında, coğrafyadan geçmiş kültürlerin ortak değerlerinden gelen özelliklerin inanç içinde özümlenmesiyle oluşacak toplumsal kaynaşma gerçekleşmiş değildir... Bunun gibi, İslam dünyasında inancın toplumsal ögelerinden sayılan ümmet bilincine dayalı bir kaynaşma da gerçekleşmediğine göre, Osmanlı'nın toplumsal bilinci neye dayanıyordu dersiniz? Ümmet bilincine mi? Elbet hayır. Biraz karıştırıldığında dine de tam olarak dayanmadığını görürüz. Başka türlü, iktidar savaşımında kardeşler, dahası evlatlar bile Şeyhülislam'dan fetva alınarak katledilebilir miydi? Hocaefendi'nin Osmanlı'ya öykünmesi olsa olsa Anadolu Türkmenlerinin ulusal bilincini ezmesinden kaynaklanır. Osmanlı başta sadrazamlar olmak üzere devşirme yöneticilerle yönetilmiş, Anadolu'daki Türk ögesi hep hor görülmüştür. Osmanlı, Hoca'nın söylediği gibi dinin yüceltilmesi için değil ganimet paylaşımı için seferler düzenlemiş ve ele geçirilen topraklar, Osmanlı'nın mülk-ü şahanesi olmuştur. Bu topraklarda Hristiyanlardan aldığı cizye ile halkı inancında özgü bırakmıştır. Çünkü amaç, mülk ve servet-ganimet edinmektedir. Gün gelmiş, uluslaşma döneminde mülk-ü şahane uluslaşan tebaa tarafından geri alınmış, Osmanlı, yüzyıllar boyunca hor baktığı Anadolu'yla baş başa kalmıştır. Cumhuriyete ters açıdan bakan bir yazardan aktaracağım şu satırlar Hoca'nın Osmanlı'ya bakışındaki şaşılığı anlatmaya yetecektir sanırım.

İslamcı bir yazar olan Ümit Aktaş, "Osmanlı Çağı ve Sonrası" adlı yapıtında "Osmanlı'nın idari ve askeri alanlarında" giderek devşirmelerin ağırlık kazandığının altını çizer. Ve şu önemli saptamayı yapar: "İdari ve askeri alan inisiyatifinin büsbütün devşirmelere bırakılması ise, yeniçerilere siyasi sisteme müdahale edebilecekleri olumsuz bir güç ve işlev kazandıracaktır.[302]" Aktaş'a göre önceleri devşirme yöneticiler az sayıdayken, yönetici sınıflar Müslüman Türkmenlerden oluşmaktadır. "1453-1579 yıllarında yüzde 89'u Türk olan Sadrazamların bu oranı 1579-1800 arasında yüzde 38'e düşmüştür. Böylece yönetici sınıf üzerinde devşirmelerin ağırlığı zaman içinde ve Yeniçeri Ocağı'nın ağırlığına paralel olarak artmıştır. Bunun sonucu olarak da saray giderek

[302] Ümit Aktaş, Osmanlı Çağı ve Sonrası, (ÜA, O. Çağı ve S), Bakış Yayınları Eylül 1998, Birinci Baskı, syf:127.

Müslüman Türk toplumundan koparak soyut bir merkezi kuruma dönüşmüştür.[303]"

Bir başka tarih gerçeğine de dikkat çekelim. Ümit Aktaş'tan aktarıyorum. Aktaracaklarım bilinmez değil ama Hoca'ya yakın bir kalem olduğu ve konumuza ışık tutacağı için altını çizme gereği duydum:

"Osmanlı döneminde her dini toplum özerk bir millet olarak teşkilatlanmış kendi dinsel mercilere karşı sorumlu tutulmuştur. Bu toplumlar eğitim, sağlık, hukuk, adalet ve dini uygulamalar hususunda özerktiler ve kendi dini ve milli sistemlerine uygun olarak hareket etmekteydiler. Gayrimüslim millet cizye adı verilen bir kelle vergisi *(her gayrimüslim yani Müslüman olmayan kişi için/ED)* ödemekte ve sultana siyasal olarak bağlı olmaktaydılar.[304]"

Bu gerçekler göz ardı edilerek Osmanlı'nın İlay'ı Kelimetullah için savaştığı nasıl söylenebilir? İşte tarihin bir başka katmanından bir başka kesit... Bu kesitten kimliğimizin yoğrulmasında hangi özellikler alınacak dersiniz?

Osmanlı'nın sonunda baş başa kaldığı Anadolu, tarihi boyunca hep kendi göbeğini kestiği için, işgal kuvvetlerine sığınan Osmanlı'yı yazgısıyla baş başa bırakmış; bu kez tam anlamıyla kendi yazgısına egemen olmuş ve ulusal bilincine doğru adım atmıştır. Bu da tarihin katmanlarından bir başka kesittir. İşte cumhuriyet bu direncin ve bilincin eseridir. Osmanlı bunu görmemiştir, görmezdi de. Çünkü Anadolu insanını hiç bilmezdi. Osmanlı, tebaayı *(kendine tabi olanları)* insan olarak değil koyun sürüsü olarak görüyordu. Bu gerçeği gören, Tek Adam Mustafa Kemal'di. O, Osmanlı'nın ezdiği ulus bilincini yeşertti ve egemenliği gerçek sahibinin almasına önderlik etti. Ulusal bilinç işte bu tarihin gerçek dinamiklerinden güç alarak oluşmuştur. Ve değişik dinsel ve etnik kökenden gelen insanları ulusal bayrak altında birleştirdi. Bu, cumhuriyetin eseridir. Günümüzde emperyalizmin ve iş birlikçilerinin cepheye aldıkları bu bilinçtir. Cumhuriyet ve Mustafa Kemal'in hedefe alınması, bu bilinci ve onu oluşturan ögeleri parçalamak ve yaratıcısının toplumla bağını koparmaktadır.

Bu karşı cephede Hocaefendi ve cemaati ön saflardadır. Cumhuriyetin bizi insanlığımızdan ettiğini söylemekteler. Amaç cumhuriyeti ret ve yaratıcısına

[303] Ü.A O. Çağı ve S. syf:130
[304] Ü.A O. Çağı ve S. syf:128

şeytan, firavun diye saldırarak gelenekçi kesimlerde Atatürk karşıtlığını örgütlemektedir.

Osmanlı'nın imparatorluk sistemiyle yönettiği toplumlar arasında, siyasal bağ dışında o üç kıtaya yayılmış, coğrafyadaki ülke insanlarını birleştiren hangi ortak öge vardır ki bu gün o ögeye sarılalım. İslam dini, imparatorluğun Müslüman halkları arasında da bir bağ oluşturmuş değildir ki ona sarılalım. Tarikatlar, mezhepler ve tekkelerin, zaviyelerin, cemaatleri arasında nasıl bir birlik bilinci oluşturulacak dersiniz? Bir örnek verelim. Said-i Nursi'nin ölümünden sonra Nur cemaati kaça ayrıldı? her biri kendi yolunun en doğru yol olduğu kanısında. Ya Refah Partisi ve Büyük Birlik Partisi... Görülüyor ki İslam 14 yüzyıldır bir ümmet bilinci yaratamadığı gibi, bir ülke içinde bile her noktada tam bir akide/ideoloji birliği sağlayabilmiş değildi.

Bu gerçeği İslam'ı bir siyasal bayrak olarak dalgalandırmak isteyenlerin değerlendirmeleri gerekir düşüncesiyle ve özetle sundum.

IV
İSLAM, DEVLET VE DEMOKRASİ

Gülen ve siyaset

Said-i Nursi ve Fethullah Gülen, siyasetle ilgilenmediklerini söylerlerdi. Bunun gerçek olmadığını, buna inanılamayacağını belirterek giriyorum konuya. İkisi de hem makro düzeyde yani genel anlamda hem de güncel konularda siyasetin içindedirler. Yalnız Nurcular değil, öteki tarikatlar da siyasetle içli dışlıdırlar. Bugün partilerin etnik isimlerinden önde gelenleri, tarikat ehli olup parti siyasetini etkiledikleri bilinmektedir. Laik cumhuriyet ne yazık ki çarpıklıklarla savaşımda yalnız kalmaktadır.

O kadar ki Said-i Nursi yandaşları tutum, davranış ve örgütleriyle de günlük siyaseti yönlendirme, yeni uç beylikleri yaratma çabasındadırlar:

Parti siyaseti içince görünmezler ama seçimlerde olsun, yönetim kademeleriyle ilgili girişimlerde olsun, değişik taktiklerle yönetimlere etkili olmanın yollarını arar ve bulurlar:

İşin gerçeği şudur. İslam bir siyaset dinidir ve siyasetin doğası gereği etkinliğini güçten almak ister. Bu bağlamda Hocaefendi de kuvvete dayanmadan başarı elde edemeyeceğinin bilincindedir. Bunun tarih boyunca

büyük paradokslar yarattığı yadsınamaz. Çünkü İslam, Peygamber döneminden sonra, İslami yaşamın Kur'an'da önerildiği gibi o saf ve ruhani ikliminde olamamıştır. Gülen'in Raşid Halifeler dönemi olarak alkışladığı dönemde bile Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali gibi peygamberlerin övüp seçtiği üç Halife, yine Peygamber'in övdüğü sahabeler tarafından öldürülmüşlerdir. Hem de ibadet ederken ve mescitte. Hocaefendi ne denli övse de hiçbir dönemde hiçbir İslam devletinin, tüm İslam alemini bir arada tutabilen bir sistem kurabildiği görülmüş değildir. Hele Gülen'in tüm söylemlerinde sanal olarak övdüğü üslup ve ölçüde bir sistemin kurulması, tarihsel olarak da görülmüş değildir.

Nedeni çok yalın. Din, gerçekten insanlar için gerekli bir kurum. Ama bir kurumu siyaset gibi, her çağda ve her yerde salt çıkar temeline oturduğu tarihsel olarak saptanmış bir kurumla devletle örtüştürmek dahası o kurumun yönetiminde kılmak yanlış olmuştur. Bu olgularda zarar gören kurum hep din ve dinin yüceliği olmuştur. Çünkü tarih göstermektedir ki devlet çıkarlar dengesinin korunduğu bir kurumun adıdır. Toplumda çıkarlarını koruyabilmek için güçlü olanların kurduğu devlet, kişi ya da belirli grupların çıkarlarını korumak için meşruluğunu aldığı gücü kullanmaktadır. Çünkü devlet, her koşulda ve son aşamada varlığını ve etkinliğini güce dayanarak sürdürebilir. Hukuka dayalı devlette bile, yaptırımlar güç ögesiyle sağlanabilir. Çünkü güç yoksa, devlet de yok demektir.

Bu tarih gerçeği karşısında dinin etkinliğini sosyal yaşamda kamu yaşamına aktarmanın yanlış olduğunu söylemek din düşmanlığı sayılıyorsa, bunu söyleyenlerin dine zarar verdiklerinin bilincine erişemediklerini kabul etmek gerekecektir. Biliyorum kimileri, bu yargının sapkınlık olduğunu ileri sürecek ve kötü sözlerle saldıracaktır.

Ama bu tür görüş ve saldırılar tarihsel gerçekleri karartmaya yetmeyecek, gerçek yürüyecektir.

Bu açıklamadan sonra Fethullah Hocaefendi'nin sosyal görüşlerinin siyasal alanı hedeflediğini ve bu bağlamda da siyasetin tam göbeğinde oturduğunu kanıtlamaya çalışalım.

"Din için devlet, devlet için din" ise...

Hocaefendi'nin medrese geleneğini sürdüren çalışmasından bir örnekle girelim konuya. Açıklamak istediği ya da verme gereğini duyumsadığı konularda, Gülen sanki bir ona soru sorulmuş da onu yanıtlıyormuş gibi, bir yöntem uyguluyor. Örneğin başlıktaki konuya girmek için aşağıdaki soruyu soruyor kendi kendine :

"Hülefayı Raşidin döneminden sonra, Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Osmanlılarda devlet felsefesi 'din için devlet' felsefesi, 'devlet için din' şekline dönüşmüştür denilip askeri, siyasi ve içtimai bütün kargaşalar buna bağlanmak isteniyor. Böyle bir süreç acaba günümüzde de yaşanmakta mıdır?"

Prizma adlı yapıtının birini cildindeki (syf:68) bu soru iki yönlü, yanıt da açık ve net değil tam Hoca'nın biçimine uygun. Bir gerçeği açıklıyor yalnız, kuşkuya yer bırakmayacak açıklıkla hem de İslam devleti olarak hüküm süren bu devletler *(Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Osmanlılar)* meşruluğu İslam'dan almışlar; saygınlıkla kullanmışlar. Bu bir tarih gerçeği çünkü devlet her konuda siyasallaşmış toplumlarda ortaya çıkmaktadırlar. Devlet, bir güce dayanarak ayakta kalır. O gücün yönetici ve haklıyı haksızı ayırıcı kurumlarının sistemleştirilmesinde dayanacağı, bir başka deyimle meşruluğu sağlayacağı kuruma gereksinimi vardır. İşte bu gereksinim dinle karşılanmıştır. Peki, her konuda dinin emirlerine uyulmuş mudur? İşin özü budur. Hoca bu konuda "Her ne kadar bu devletlerdeki idareciler arasında devlet felsefesini bu istikamette anlayanlar olmuşsa da din devlet için felsefesini 'mutlak anlamda doğru...' bulmuyor! Ona göre, "devletin var oluş sebebi dini yüceltmektir" Bu görüşün karşıtı olarak, "... Dini yüceltme gayesini yalnız Muhammedi dönemle *(Peygamber dönemiyle/ED)* sınırlandırmayı" da yanlış buluyor. Bu devletlerde, bu kurala uymayanların bulunabileceğini; örneğin Fatih'ten sonra kimi iniş çıkışlar olduğunu kabul ediyor. Ancak bu durumun zamanın yöneticileri için bile sakınca yaratmayacağını savunarak "Unutmamalıdır ki" diyor ve ekliyor "onların çukurları bile bizim başımızda kubbe gibi kalır." Neden mi?

Çünkü Hoca'ya göre, "Bu dönemlerde, devlet bütün gücünü dinden almış ve onun rehberliğine sığınmıştır. Din, devletin geçeceği yolları aydınlatan bir ışık kaynağı olmuş ve devleti yanılgılara düşmekten, çıkmazlara girmekten korumuştur." İnsan istemeden soruyor, bu yargı ne kadar doğrudur? Bu soruya "doğrudur" yanıtı vermek çok zor. Tarih bu devletlerin yanılgıların ötesinde

zaman zaman birer zulüm aleti olduğunu yazar. Ve bunun hep 'din uğruna ve dinden olur alarak' yapmışlardır. Ama Gülen bunu sakıncalı görmez. Oysa bir saatlik adaletin yetmiş yıllık ibadetten daha hayırlı olduğunu bildiren hadis vardır. Aslında Gülen de bunu kabul ediyor. Ama bakın nasıl hoşgörülü oluyor onlar için, hem de din kurallarına dayanarak.

Diyor ki kimi kez "Saltanat sürmeyi Allah'ın rızasının önüne geçirenler olmuşsa da Tanrı onları affetsin!" Oysa kendisi her işin yalnız ve yalnız Allah'ın rızasını kazanmak için yapılması ilkesini önde tuttuğunu söyler. Ama nedense burada, zulmü, baskıyı hoş görmektedir. Ona göre hoşgörünün gerekçesi var bu devletleri yönetenler sonuçta "İlayı Kelimetullah" için bayrak açarak dinin gururunu yükseltmişlerdir. Ve çünkü kibir ve gururla burnunu yükselten düşmana karşı gösterilen saltanat gururu Hoca'ya göre gerekli olup, "Tanrı katında beğenilmiş"miş! Gülen bunları yine din adına söylüyor ve "Din böyle bir davranışı istihsan eder *(beğenir)*." diyor.[305]

Görülüyor ki devletin dine dayanması her koşulda her koşulda ve her konuda haklılığın kaynağı sayılıyor. Yanlışlar mı? Onlar da hayra çevriliyor.[306] Buraya bir nokta koyalım ama altını çizelim.

Ve soralım bu düşünce ve uygulamalar dinin yalnız siyasete değil, olumsuzluklara da alet edilmesi değilse nedir? Ve bu bağlamda, Hocaefendi, nasıl oluyor da kendini siyasetle uğraşmamış sayıyor! Kaldı ki eğer "Din için devlet" ya da "devlet için din" olsa ne değişir, bu davayı güdenlerin siyaset yapmadıkları düşünülebilir mi? Çünkü siyaset bir yönetim sanatıdır. Devletin siyaset dışı işi ancak adalet dağıtılmasında söz konusu edilebilir. Kaldı ki adaletin bile siyasetin dışında işlediği kuşkusu hep var olmuş değil midir? Bu durumda, dinin siyasete alet edilmediği nasıl ileri sürülebilir dersiniz?

Kaldı ki gerek Said-i Nursi'nin gerekse Fethullah Gülen'in devletin meşruluğu için öngördükleri "teşr-i meşrua", yani peygamberlerin koyduğu şeriat esaslarına göre bir yönetim dinin siyasete alet edilmesinden başka nedir ki? Çünkü "Teşri"in kaynakları bellidir: Kitap-Kur'an ve Sünnet. Sonra

---

[305] FG. agy. syf: 68-73

[306] Hayra çevrilme, bir İslami deyimdir. Hayır, Tanrı'nın beğendiği işlerdir. Dualarda, eğer bilmeden ya da koşullar gerektirdiği için yaptığım yanlışları da affet onları da hayra çevir yarabbi" diye söyleyerek sığınılır Tanrı'ya.

Hocaefendi'nin aktardığı "Ben farzları yapmakla emrolunduğum gibi insanları idare etmekle de emrolundum." hadisine Hoca'nın getirdiği yoruma göre Peygamber "Allah bana farzları emrettiği gibi, insanları idare etmek evirip çevirmek siyaseti meşrua ve idare-i meşrua içinde biçimine koymakla emrolundum." demişse, bu uygulama siyasetten gayrı ne olabilir?

Özetle teşri meşrua üzere yönetim kurmak dinin emirleridir, siyasetin ve idarenin meşru olması, yani Allah'ın indinde kabul edilir olması için, Peygamber'in koyduğu koşullara uygun olması gerekir. Teşri'in sözlük anlamı, "Peygamber'in gösterdiği yol." Allah'ın emri olması ise devleri bu ilkelere göre yönetmeyi istemek, dini siyasete alet etmenin ta kendisi değil midir? Konuyu bu bağlamda ele aldığımızda, yukarıdaki değerlendirme yanlış sayılabilir mi?

Burada bir paradoksla karşı karşıya kalındığını belirtmeliyiz önce. Bu yargıyı, günümüzde devletin din ilkelerine göre kurulamayacağı düşüncesini bir an için yok sayarak tartışmaya açalım:

Her şeyden önce devleti din ilkelerine göre kurmak ve yönetmek için "devlet için din" felsefesine uyanların bunu Peygamber'in hangi hadisine dayandırdıkları bilinmiyor. Eğer yukarıdaki hadise dayanılıyorsa, bunun Peygamber için özel bir emir-kural olarak kabul edilmelidir. Peygamber'in, "Ben emrolundum" söylemi başka türlü anlaşılamaz. Yine Peygamber demiyor ki "Sizler siyasal ve yönetsel görevleri benim gibi yapacaksınız." Şu halde, bu konunun, günün sosyal ve siyasal koşullarına göre ve Peygamber'in, gerektiğinde yeni kurallar koyabileceği öngörüsüne dayalı bir uygulama olarak kabul edilmelidir. Bu kuralın çağlar öncesinde de geçerli olduğunu varsayarsak bile, emrin uygulayıcısı olarak, kim Peygamber'in yerini alabilecektir. İnanca göre, o yücelikte kimi bulup yerine konulabilecektir.

Yine Hz. Muhammed'in, "din için devlet" felsefesi, zamanın koşulları gereğince doğru ve yerindedir. Bu ilkelerin ters çevrilerek "devlet için din" olarak uygulanması, tarihte kalmış ve sorunlar yaratmış bir yanlışlığın, günümüze taşınmasıdır ki yaratacağı sorunlar, tarih olmuş uygulamaların sonuçlarından çok daha ağır olacaktır. Yani sorun çözecek olan devler, sorunlar içinde bunalacaktır.

Bu nedenle günümüzde "din için devlet" formülünün uygulama olanağı bulunamayacak demektir.

Kaldı ki hem "din için devlet" hem de "devlet için din" kuralının uygulaması

her koşulda siyasetin kendisinden başka ne var ki? Ve bu bağlamda hem Gülen'in kendisinin çalışmalarını hem de asrın dehası olarak nitelediği Bediüzzaman Said-i Nursi'nin tüm yaşamı boyunca yaptıkları nasıl olur da siyaset sayılmaz?

Evet, siyasetin içinde çırpınıp duruyor Hocaefendi, hem de dine dayanarak!

Burada Hoca'nın konuya ilişkin görüşlerinin çağın ve sosyal bilimlerin uygulamalarıyla ne denli uygunluk gösterdiğini değerlendirebilmek için, bir Müslüman bilim adamının görüşlerine yer vereceğiz. Böylece okuyucu, bir yandan İslam'ın demokrasiyle bağdaşıp bağdaşmayacağını, Hoca'yla ilgili çağdaş bilge nitelemesinin gerçeğe ne denli uygun olduğunu değerlendirebilecektir...

Cabiri, İslam ve demokrasi

Görüşlerine yer vereceğimiz bilim adamı, Faslı bir sosyal bilimci Prof. Dr. Muhammed Abid Cabiri'nin konumuzla ilgili yapıtı, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğretim üyelerinden Doç. Dr. Vecdi Akyüz tarafından, İslâm'da Siyasal Akıl adıyla Türkçeye çevrilmiştir. İşte bu yapıttan özetleyerek aktaracağımız şu satırlarda, dinin siyasete temel yapılması halinde inancın zarar gördüğü anlatılıyor.[307]

Cabiri'nin konuya ilişkin görüşleri özetle şöyle:

"Kur'an; iktidar, siyaset ve devlet şekli konularını ele almamıştır, yani bu konuda nass yoktur. Bu demektir ki "Kur'an'a dayanılarak bir devlet kurulabilir mi?" sorusuna verilecek yanıt olumsuz olacaktır. Ayrıca, sahabenin, Peygamber'in ölümüyle yönetim konusunda, görüş ayrılığına düştüğü, tarihin saptadığı bir gerçektir. Öyle ki bu görüş ayrılığı, İslâm toplumunun varlığını tehdit edecek boyutlara ulaşmıştır. Bu durumda, siyaset konularını meşrulaştıracak tek dayanak olarak hadis kalıyordu. Bu kez de her grup, her parti, her yöneticinin kendi amacını meşrulaştıracak hadis rivayet etmeye başladığı görüldü. İşte bunun sonunda şu ya da bu kişiyi, şu ya da bu fıkrayı övmek ya da yermek üzere, uydurma hadis olgusu yaygınlık kazandı. Pek çok hadisçi, rivayetleri eleştirdiğinden ve hadisin sahihliğini/gerçekliğini ölçecek ölçülere uygun olmadığını belirttiğinden, hadislerin sahih ya da uydurma olup olmadığı anlaşılamıyordu. Çünkü bu bir uzmanlık konusuydu. Siyasetçiler, davetçiler, hatipler, vaizler ve kıssacılar hadisi, senetli ve senetsiz olarak

[307] Prof. Dr. Muhamıned Abid Cabiri İslam'da Siyasal Akıl (Marmara Ü. İlahiyat Fakültesi öğretim görevlilerinden Doç. Dr. Vecdi Aktü, Kitabevi Yayınları 1997 syf: 700'den sonra.

yaygınlaştırdılar.[308] Oysa hadis rivayet edenler için önemli olan hadisin gerçek olup olmaması değil, amaçlarına uygun olmasıydı. Uygulamada uydurma hadisin etkisi, sahih hadisinkinden daha az görülmedi. Hatta daha bile etkili olduğu görülüyordu.[309]"

Buradan çıkan sonuç çok açık, duraksamaya neden olmayacak kadar açık: "Bir kez dini siyasete alet ettiniz mi, sonu gelmez uydurmalar, vicdan ve akıl dış olaylarla karşılaşırsınız." diyor Cabiri; diyor ve de tarihe geçmiş doğruları söylüyor. Oysa önemli olan, eğer dine uygun davranmaksa, bir başka deyişle, dini, yaşamın önemli bir ögesi yapmaksa, doğrulardan yola çıkmak ve doğruları uygulamak gerekir. Bu gerçeğe uymamak, dinin kurallarına aykırı davranmak olur ki asıl bu durum dine aykırı sonuçlara açılır.

Bunun örnekleri hem de sayısız örnekleri vardır. En eski örnek Yezid'in Kur'an yapraklarını mızraklara takarak Peygamber'in torunu Hz. Hüseyin'e saldırmasıdır. Yine Emevilerin, saltanatı döneminde, Peygamber'in kutsadığı sahabelerden üç yüz bin kişiyi kılıçtan geçirmeleridir. Daha yakın birçok örneği Hoca'nın çok çok övdüğü Osmanlı'da buluruz.

Koskoca Cihan Padişahısınızdır ama gönlünüz Hürrem'e kapılmıştır. Hürrem o denli etkilidir ki üzerinizde, size, oğlunuz Mustafa'yı tahtınızda gözü var diye boğdurtur. Bununla yetinmez gâvurun kızı, *(bir halk deyimi olarak söylenmiştir/ED)* bir buçuk yaşındaki oğlunuzu, şehzade Bayazıt'ı boğdurtur... Hem de bu kanlı olayı yandaki çadırdan izletir size. Ve bunlar için de dini biraz gönül işleriniz, biraz da devletin bekası düşüncesiyle kişisel amaçlarınızı için kullanırsınız Şeyhülislam'dan fetva alırsınız. Niçin, dinin kurallarına uymak için... Gösterebilir misiniz ki bu cinayetlerin Kur'an'daki yerini? Bir buçuk yaşındaki oğlunu boğdurtan ve bunu yandaki çadırdan seyreden Sultan kusursuzdur öyle mi? Vicdanı var mıdır bu Sultan'ın?

Ve siz bu kanlı elleri huşu içinde öperek bu dönemi yine din adına hem de körü körüne övmeden edemiyorsanız, bu aymazlığın dindeki yerini gösterebilir misiniz?

İşte o altı yüz yıllık şanlı tarihin en şanlı günlerinden iki sahne ve tarihe düşmüş koskoca bir kara leke! Hem de o tarihin en şanlılarından olmanın ötesinde adı kanunla özdeşleştirilen, yazdığı mektuplara, "Ben ki Cihan Padişahı Sultan Süleyman'ım..." diye başlayanın serüveninden bir başka sayfa...Cihan

[308] Hadisin güvenilir kişiler tarafından rivayet edilmesi, senetli olduğunu gösterir. Rivayet.

[309] Prof. Dr. M. Abid Cabiri, agy, syf: 700- 701'den özet

Padişahı'nın yalnız cihangirliğini görüp onun evlat katili olduğunu görmemek din gereği midir ki Hoca sus pus olur bu cinayet karşısında? Dahası "Onların çukuru bizim yücemizden de yücedir." diye över!

Cumhuriyet tarihini yok sayma adına, o şanlı tarihimize düşürülen bu ve benzeri kara lekeleri yok sayan kafaya ne demeli bilemiyorum.

Evet, o altı yüzyıllık dönemin tarihi bizim tarihimizdir. Cumhuriyet tarihi bunu asla yadsımış değildir. Nasıl yadsınır ki? Olumlu ve olumsuz yanlarıyla bizim geçmişimizdir. O geçmiş Anadolu'yu göz ardı etmiştir, o geçmiş Türklüğü aşağılamıştır. Ama olumlu yanlarıyla da gururumuz diyerek olumsuzluklarını göz ardı edemeyiz. Neden mi? Çünkü o koca şanlı tarihi, bütün o olumsuzlukları gömmüştür tarihin koynuna. Bu durumda o olumsuzlukları yok saymak, tarihe ve ulusa ihanet sayılmaz mı?

Biz, en iyisi Prof. Cabiri'yi okumayı sürdürelim:

Hilafet ve Saltanat
İlişki mi, çelişki mi?

Prof. Cabiri konuya değin uydurma hadislerle ilgili açıklamalardan sonra, hilafet teorisini irdeliyor. Ona göre:

"Ehli sünnet açısından, 'hilafet teorisi' içeriği belirsiz bir addır; teoriyi, yönetimin dayanması gerektiği durumun belirlenmesi anlamında kabul edersek çünkü hadis, 'Ümmetimde hilafet otuz sene.' der. Ondan sonra saltanat *(mülk)* olacaktır, biçimindedir."[310] (700-703) Hilafetin Peygamber'den sonra 30 yıl süreceğine ilişkin, bizde de genel bir kabul var. Peki, bu durumda Peygamber'den sonra sürdürülen Hilafet kurumunu dine dayandırmak, şirke kadar uzanan bir durum yaratmaz mı? Hele bunu şu ya da bu düşünceyle günümüzde geçerli saymak, Hilafeti kaldırdığı için cumhuriyeti yadsımak ve Mustafa Kemal'i, "Tagut, Deccal, Firavun, Nemrut" diye nitelemek nasıl değerlendirilir dersiniz. Suç olması ayrı bir konu...

Prof. Cabiri'ye göre: "Son Peygamber de öteki peygamberler gibi yalnızca peygamberdi. Bir melik *(hükümdar)* değildi, devlet kurucusu değildi. *(Ali Abdürrezzak'ın El İslâm ve Usulü Hükm'ünde ileri sürdüğü gibi)* İktidara çağıran biri de değildi." Cabiri bu son görüşe katılmıyor. Ona göre, "Peygamber sadece devlet kurucusudur.[311]"

[310] Prof. Dr. Cabiri, agy, syf: 701-703
[311] Prof. Dr. Cabiri, agy. syf:703

Yargısını şu görüşle destekliyor:

"Bize göre İslâm hem din hem devlettir. Ama dinle ilgili yaptığı düzenlemeler gibi, devlet için de düzenlemeler yapmamıştır, hatta devlet işlerini Müslümanların içtihatlarına bırakmıştır.[312]"

Prof. Cabiri, İslâm siyasi düşüncesinin kurulmasında, Peygamber'in "Muhammedi davet" döneminden çıkılarak oluşturulacak modelin temelleri, yeniden yorumlanarak yola çıkılmalıdır görüşünde. Bu temel ilkeleri şöyle sıralıyor:

* "Onların işleri aralarında şura iledir."
* "İş konusunda onlara danış"
* "Dünya işlerini benden daha iyi bilirsiniz"
* "Hepiniz hepinizin çobanısınız, güttüğünüzden sorumlusunuz."

Cabiri, İslâm'da siyasi düşüncenin yeniden kurulmasını bu ilkelere dayandırıyor. Görülüyor ki Cabiri, kitap ve sünnetten ayrılmadan, çağdaş bir yönetim sistemi olan demokrasinin kurulabileceğine bu yorumla ulaşıyor.

Bizim bilim adamlarımız, politikacılarımız, ünlü yazarlarımız tarafından sözleri ve düşünceleri, evrensel bir bakış, zengin bir felsefe, derin bir din bilgisi, sorunları çözebilecek irade, diye alkışlanan Hocaefendi'nin söylediklerini anımsayalım. "Fakat biz, İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız.[313]"

Ama topluma, öyle bir medyatik nefes üflendi, üflenmeye devam ediliyor ki *(bu nefes üflenmesi Hocaefendi'nin üstadı, çağın dâhisi diye övdüğü Bediüzzaman'ındır)* doğrular çarpıtılarak özelliğinden saptırılarak dilleniyor. Hem de din adına! Dahası Hoca tam bir demokrat ve hoşgörü sahibi olarak tanıtılıyor. Ne kadar demokrat, ne kadar hoşgörülü (!) olduğunu göreceğiz!

Prof. Cabiri sonra: "Çağdaş anayasa fıkhının açık gerçeklerinden olan bu sorunlarda ısrar edişi"ni İslâm siyasal düşüncesi "...konusunda kalem oynatan bazı yazarların, olaylara hâlâ, Maverdi ve çağlarının yönetim sistemini teorileştiren ve aynı zamanda Rafızi Şiaya reddiyeyle meşgul olan öteki fukahanın etkisi altında bakmalarıdır..." diyor ve yargısına şu görüşle açıyor kapıyı: "Kur'an veya sünnette, yönetim sorununu düzenleyen hukuki nas *(kural)* yoktur. Bilakis, sorun her çağın şartlarına ve şuranın gerçekleşme gereklerini dikkate alması gereken içtihadi sorundur.[314]"

---

[312] Prof. Dr. Cabiri, agy. Syf:704.

[313] F.G. İnsanlığın İftihar Tablosu - Sonsuz Nur, syf:429.

[314] Prof. Dr. Cabiri, agy, syf: 732

Bu saptamadan sonra gelen yargısı çok önemli. Sıradan bir medrese kafasıyla, inançlı ama çağdaş bilimle aydınlanmış kafanın ayırdını gösteriyor Cabiri:

"Çağımızda, bütün insanlığın mirası olan modern demokrasi biçimlerinden başkası yoktur.[315]"

Bu hükme varırken, tüm Arap siyasal ve sosyal düşünce tarihinin temel dinamiklerini ele alıyor ve çağına göre, hangi devlet ya da hükümdar tarafından hangi amaçla ve nasıl kullanıldığım belgeliyor. Doğruları ve yanlışları yine çağdaş bilimin nesnel ve eleştirel aklıyla değerlendiriyor ve bir sonuca varıyor. Ve en önemlisi, Cabiri, zamana göre, sosyal ve siyasal görüşlerin ve yapının değişimini kabul ediyor.

Cabiri'nin şuranın günümüzde uygulanışına ilişkin görüşlerini aktararak bilimsel görüşün, İslâm akidesini çağdaş yaşama uygulanabilir kılmasının örneğini görelim. Ve akılla dinin, dinle bilimin sentezini yaptığı tezine dayanarak Fethullah Gülen'in övgücülerinin yanlışlarına işaret etmiş olalım.

Cabiri ve günümüzde şûra

Şimdi o sonucu ve Cabiri'nin dayandığı tarihsel dinamikleri görelim.

Prof. Cabiri, devlet düzeninin temelinde Arap siyasetine etken olması gereken sosyal ve ekonomik yapıdaki değişimi şöyle özetliyor:

Geçmişte Arap siyasetine, siyasi düşüncesine temel olan, "kabile", "ganimet", "akide" gibi üç önemli ögenin günümüzdeki karşıtları şunlardır:

Özetle:
a. Kabile, artık günümüzde geçerli olamaz. Bunun yerini çağdaş toplum alır. Yani, bir medeni ve sosyal örgütlenme gerekir. Sendikalar, partiler, bağımsız dernekler anayasa kuruluşları... Bir başka deyişle, siyasi toplum organları ile sivil toplum organları arasında belirginleşmiş bir toplum kurmak gerekir.

b. Ganimet de günümüzde geçerli değildir. Bu kavramın günümüzdeki karşılığı, vergici bir ekonomiye dönüşmelidir. Başka bir deyişle rantçı ekonomiyi üretici ekonomiye dönüştürmek gerekir... Sorunları bölgesel ve yöresel bir ekonomik gelişme ile ele alarak bağımsız bir Arap üretiminin zorunlu temelini kurmak...

[315] Prof. Dr. Cabiri, agy, syf:732

c. Akide'nin, salt düşünceye dönüştürülmesi gerekir... Bunun için mezhepçi ve grupçu mutaassıp düşünce yerine düşünce özgürlüğüne, farklılık ve karşıtlık özgürlüğüne fırsat vermek gerekir... Bunun sonucunda dini partici veya etnik kapalı grupların otoritesinden de kurtulunur. "Akidenin düşünceye dönüşmesi laik grupçu ve dogmatik aklın otoritesinden kurtulmak, dolayısıyla içtihatçı ve eleştirel akılla ilişki kurmak demektir.[316]"

Öyleyse çağdaş Arap düşüncesi; toplumu, ekonomiyi, aklı, saf aklı ve siyasi aklı eleştirmekle yükümlüdür... Bu eleştirme ilmi bir ruhla yapılmaksızın, uyanış, ilerleme ve Arap dünyasının birliğinden söz etmek, yalnızca hayal ve kuruntudan ibaret kalacaktır.

Cabiri, "Öncelikle" diyor, "serbest demokratik seçimle şuranın uygulanma biçiminin belirlenmesi, cumhuri sistemde 'devlet başkanı'nın görev süresinin belirlenmesinin yanı sıra, yürütme erkine ait görevlerin hem kralcı hem cumhuriyetçi rejimlerde parlamento önünde sorumlu hükümetlere verilmesi, son olarak da devlet, hükümet ve millet meclisi başkanlarının görevlerini sonuncuyu iktidarın
biricik kaynağı yapacak biçimde belirleme ilkeleri saptanıp kabul edilmelidir. Bu gerçekleşmeden ve yaşama geçirilmeden, çağımızda şurayı uygulamak mümkün değildir."

Burada, demokrasinin çağdaş gelişimine dayalı bir yorumla karşı karşıya bulunuyoruz. Bu yorum, Müslüman bir bilim adamının, bu gelişmenin İslâmi fıkıh sistemine aykırı olmadığını, bilime dayanarak açıklamasıdır. Temel ilke, iktidarın biricik kaynağının Parlamento olarak kabul edilmesidir.[317]" Yeni egemenliğin kaynağı ulustur.

Burada bilimle dinin sentezine örnek bir yorum görüyoruz. Cabiri, dinin dinamiklerini çağın gelişmeleri doğrultusunda yorumluyor.
Oysa Hocaefendi'nin tarihi dinamiklerimiz diye dayandıkları, bulundukları çağın gereklerine göre üretilen ve uygulanan düşünceler ve düşünce üreten din bilimcileridir. Hocaefendi bırakalım sentezi, geçmiş yüzyılların düşünce sistemlerini tartışmaya bile açmadan uygulama arayışları içinde. Öyle ki Hz. Perygamber'in, "İlim Çin'de de olsa alın." buyruğuna karşın, batı biliminin Müslümanlaştırılmasından alınamayacağını söylüyor.

[316] Prof. Dr. Cabiri, agy , syf; 734-736
[317] Prof. Dr. Cabiri, agy , syf:732

Şimdi, Hocaefendi'yi bilimle dinin sentezini yapıyor diye alkışlayanların ne denli haklı olduklarını öğrenmek istemez miyiz? Haydi, şimdi Hocaefendi'nin bilimle dini nasıl sentezlediğini araştıralım.

V

HOCA EFENDİ VE BİLİMİN MÜSLÜMANLAŞTIRILMASI

Hoca efendi ve Bilim- Felsefe

Konuya bir not düşerek girelim. Hocaefendi, felsefeye, filozoflara[318] ve pozitif bilimlere karşıdır. Tıpkı kendisiyle haşrolmak istediği çağın en büyük düşünürü ve dâhisi diye övdüğü Bediüzzaman gibi. Üstadı felsefeyi reddeder, 'hikmet'i onun yerine koyar. Çünkü üstadına göre hikmet, felsefenin çarpıklıkların karşıdır, "Felsefecilerin tehafütlerini *(tutarsızlıklarını,düşüşlerini)* gözler önüne sermektedir. Bu konuda İmam-ı Gazali ve Bediüzzaman eski yeni pozitivistlere karşı manevi müşahede dışı yol ve usullerle *(ele aldıkları konuları/notum)* o ilmin uzmanları gibi değerlendirmişlerdir...[319]" Hoca'ya göre de hikmet işte budur...

Batı, yalnız bilimde değil felsefede de öndedir ve Batı'yı Batı yapan da aklın özgürlüğünü ve insanın bağımsızca düşünebilmesini sağlayan, aydınlanma devrimidir. Gülen ve onun dünya görüşünü paylaşanlar, aydınlanma devrimidir. Gülen ve onun dünya görüşünü paylaşanlar, işte bunun ayırdında olamadılar, olamazlar da! Oysa aydınlanma, filozofların ve düşünürlerin açtığı yolda gelişen insan aklının, bağımsızlığına kavuşmasıdır. Böylece, düşünce özgürlüğüne ulaşılmış, insan aklının yaratıcılığıyla, felsefede ve bilimdeki kazanımları sonucu Batı uygarlığı yaratılmıştır. Doğu aradan geçen iki yüzyıla karşın, geleneklerin ağında çırpınıp durmaktadır. Neden? Çünkü Doğu toplumları, aklın bağımsızlığını getiren aydınlanma devrimini gerçekleştiremedikleri için, geleneklerine daha çok sarılarak mantığa, felsefeye ve bilime sırt çevirip toplumsal yapı değişime kapatılmış, dondurulmuştur. Aklını bilim ve felsefeyle dizgeye bağlayarak doğru ve bağımsız düşünme ve anlama yetişini

---

[318] Şu sözler Hoca'nındır: " İmam-ı Gazali, gerçi filozofları tekfire kadar gitmiştir ama filozofların da nassları olduğu gibi kabul etmeyi aptallık sayma, ilm-i ilahiyi sınırlama, filozofları peygamberlerden üstün tutma, haşr-ı cismaniyi (öldükten sonra mahşer günü cisim olarak dirilme-notum) kabul etmeme gibi küfre götürücü inanç ve düşünceleri taşıdıkları da bir gerçektir." Agy, syf:189

[319] F.G. agy. syf:188

geliştiremedikleri gibi, geri kalmalarının buna dayalı olduğunun ayırdında da olamamışlardır. Batı gerçeği tek yerde değil, bilim felsefesinin disipliniyle sürekli araştırmaktadır. Bu nedenle Batı'da bilim ve felsefe birbirini etkileyen bir alanda yan yana olmuştur. Bunun dinsizlik ya da dindarlıkla ilgisi olmadığını bilmeliyiz. Felsefenin ve aklın özgür ve bağımsızlığının reddi, İslam dünyasının kısır döngüden çıkmasına engel olmaktadır.

Buna bizden ve konumuz içinden örnek verelim:

Kimilerinin sosyal bilimlerle ilahi bilimleri sentezlediğini söylediği, kimilerinin çağdaş bilge diye alkışladığı; Bülent Ecevit'in "İslam aleminin felsefeden, bilimden ve düşünce özgürlüğünden uzaklaştıkça nasıl bağnazlaşıp, zayıfladığını... Bunun zararlarını vukfla ve cesaretle açıklıyor." diye övdüğü Fethullah Gülen'in ilim ve felsefeye bakışını kendi sözlerinden öğrenmeye çalışalım:

Hoca aklın ve düşüncenin sınırlandırılmasını ister. Çünkü "tecrübi düşünce acaibdir pozitivizim paylaşmaktan, akıl tuhaflıktan kurtulamamıştır. İlim şımarıklıktır, akla dayanmak aptallıktır.[320]" Şu sözler onun: "...bunca zamandır ruhun ve ruhaniyetin, metafiziğin yerine ikame edilmek *(konulmak)* istenen o azgın akılcılık, o her şey olma iddiasındaki ilimcilik, kendi sahasındaki yeni tespit ve yeni tecrübelerin ağına alınarak iddiaları sınırlandırıldı ve ağızlarına fermuar vuruldu.[321]"

Çağ ve Nesil dizisinin 5'inci kitabından aktaracağım şu satırlarla Hoca'ya yükletilen değerler arasında nasıl bir bağ bulunduğunu saptayalım:

Akılcılık ve bilim, "...şu son çağ ise, gökleri ve gökler ötesini bütünüyle defterden sildiği ve yeryüzüne takılıp kaldığı için bu güne kadar sürüm sürüm süründü... Şimdilerde ise kendi tezatlarının/çelişkilerinin girdabıyla iç içe ve adeta bir kadelikler ağında..."

"Evet, ömrünü, tabiatı tahlil ve yorumlamaya vakfetmiş bu dönemin materyalist ve bön insanı, kendi özüyle, kendi manasıyla hiç mi hiç ilgilenmediği gibi, Rabbiyle münasebetlerinde de sığ kaldığı, hatta bütün bütün tabiata, eşyaya ve aklın oyunlarına teslim olduğu için bunalımlar fasit dairesi *(kısır döngüsü/ED)* içine girdi.

[320] F.G. Ç. ve N/5. syf:19-20
[321] F.G. Ç. ve N/5. syf:20

Hocaefendi'nin mantığa ve bilime bakışının bir başka örneğini yine aynı yapıtından alalım:

"Ta baştan bu dünyanın *(Batı uygarlığının/ED)* kurulmasında esas teşkil eden unsurlardan mantık, bağrında diyalektik felsefeyi ve mugalatayı yetiştirdiği; fiziğin biricik semeresi ise, sayesinde toptan imhanın ne demek olduğunu öğrendiğimiz 'atom bombası' oldu. Şimdilerde mantık gibi, fiziğin de kötü ellerde, nelere sebebiyet verdiğini ve vereceğini görüp hisseden günümüzün insanı, bütün politik gücünü bu canavarın dişini kırmaya ve dişinin dibindeki zehri almaya harcıyor.[322]"

Mantığı ve diyalektiği reddeden Hocaefendi ne yazık ki diyalektiğin tuzağına düşmüş. Eğer diyalektik düşünceyi reddetmeseydi, fiziğin yalnız atom bombası ve atomun da salt bomba için, kullanılmadığını anlardı. Mantığın diyalektik düşünceyi bağrında barındırmasının kişiyi doğru ve yararlı düşünceye yönelteceğini düşünmemenin nasıl bir yanılgıya yol açtığı görülüyor. Hocaefendi'nin bu sözleri düşünce çarpıklığının ta kendisi değil mi?

Hocaefendi, bizim cumhuriyetle birlikte Batı'nın bu kısır döngülü yaşamına katılmamızdaki yanlışlığın son 26 yılda anlaşılmaya başlandığını, geleceğimizin bu nedenle yanlışlardan arınma yılları olacağını söylüyor ve: "Evet" diye başladığı paragrafta cemaatine geleceğinin Hira Dağı[323] kadar yüce olacağı müjdesini veriyor. "Evet, tarihte öyle milletler görülmüştür ki herkes onların dirilmemek üzere yok olup gittiklerini düşündüğü bir anda, bir ferd-i ferid *(başkalarıyla ölçülemeyecek kadar yüce, üstün bir kişi/ED)* veya bir avuç kudsinin üfledikleri hayat, tutuşturdukları meşale ve taşıdıkları enerjiyle bir hamlede dirilmiş ve dört bir yanda iman, ümit ve diriliş soluklamaya başlamışlardır. Bilhassa "Hira" bağlantılı kalabilmiş ve "*Turlara (Tur: Musa Peygamber'in Tanrı'yla konuştuğu söylenen dağ/ED)* açık yaşamış bizim dünyamızdaki bu dünya insanı ruh safveti, zekâ duruluğu ve kudretli sonsuza sımsıkı irtibatı sayesinde şimdiye kadar bin ölüm çukurunu atladığı gibi, bu defa da önünü kesen ve açılmaz gibi görünen şu handikapları bir bir aşacak ve ölümsüzlük arasıtına ulaşacaktır.[324]"

---

[322] F.G. Ç. ve N./5. syf:84

[323] Bilindiği gibi, Hira Dağı, Peygamberimizin, vahiy öncesinde zaman zaman gittiği ve orada huzur aradığı bir dağdır ve ilk vahiy, yani İkra Suresi'nin ilk ayetinin indiği dağdır. Bu nedenle bu yer İslam dünyası için çok kutsal ve çok yüce sayılır.

[324] F.G. Ç. ve N./5. syf: 86

Hocaefendi burada doğrudan doğruya kendini ve cemaatini anlatıyor ve ihvanlarına geleceğin kendileri için hazır olduğunun müjdesini veriyor. O ferd-i ferid kendisi, bizim dünyamız dediği de cemaatidir.

Bilimi ve mantığı bir yana atmasının nedeni de cemaatin bilimin mugalatasına(!) kanmasını önlemek olması.

Fethullah Gülen'in bizim dünyamız dediği dünyasından bir kesit... İşte, o övgülere sığmayan adamın düşünce dünyası...

Bir Felsefeci, Bilim ve Din

İşte, çoğu kişinin bilerek ya da bilmeyerek açtığı okullarda bilim öğretilmesine önayak olduğunu sandığı, kendisinin de bilim ve felsefede üstünlüğünü onayladıkları Hocaefendi budur. Kısaca, toplumun bilime önem veren çağdaş bilge olarak kabul ettiği Hocaefendi ve İslam dünyası bilimi felsefeden ayrı düşünmektedir. Bilimi felsefeden ayrı ve dinin gösterdiği gerçeklerle sınırlı tutmak, düşünme yetisinin körleşmesine neden olmuştur. Bu gerçeğin ayırdında olabilmek için de felsefeye gereksinim vardır. Felsefe Prof. Dr. Takiyyettin Mengüşoğlu'na göre:

"Düşünceler arasındaki bağlar tıpkı doğa olayları arasındaki bağlar gibi, gelişigüzel değildirler. Bu bağların da dayandığı ilkeler vardır... Düşünceler arasındaki bağları, düzenli yöneten bu ilkelerin bilinmesinin bize bilimsel ve felsefi tartışmalarda, hatta günlük hayatta yardımı oluyor. Onların bilinmesi, ifade şekillerimizin kesin ve keskin bir şekle bürünmelerini sağlıyor. Böylece biz gizli kalması olası hataları hemen açığa çıkarabiliyoruz."

"Düşünceler hem bilimin hem de felsefenin ortak malzemesidir ve her bilginin birinci derecede başvurduğu anlatım araçlarıdır.[325]"

Kısaca felsefe düşünmeyi, doğru düşünmeyi öğretir ve yine anlamak ve anlatabilmek için de doğru düşünme ve algılama yanılmayı önler. Batıda bilimin ve teknolojinin gelişmesinde felsefenin doğru düşünmenin, doğru düşüncenin rolü nasıl göz ardı edilebilir. Dahası Mengüşoğlu'na göre, inanma dünyası da felsefenin dışında düşünülemez. Çünkü inanma dünyasında insanla Tanrı arasındaki bağın nasıl bir bağ olduğu araştırılmaz. Bunun gibi, inanma ile ilgili birçok sorun tartışma dışı bırakılır. Dinsel bilgiler de bu soruna yaklaşmazlar. Bu

[325] Takiyyettin Mengüşoğlu, (TM) Felsefeye Giriş, Remzi Kitabevi, 5'inci basım , 1992 syf:18-19

nedenle "Hiçbir bilimin dokunamayacağı bu problemler grubunun da felsefe tarafından ele alınması gerekir." Ama bu asla dinsizlik değildir. Bir düşünme disiplini, insanın kendini arayıp bulma denemesidir.

Mengüşoğlu'na göre: "Bütün dinler insana iyiyi yapmasını, kötüden sakınmasını buyururlar... Bütün dinler tek bir bağ kurmada birleşiyorlar. Bu bağın amacı birdir ve onun yeri ise insanın kalbi olmalıdır... Çoğunluk hazır bir dinin içinde yetişir; onun buyruklarına göre hareket eder, onda teselli bulur. Sınırını aşmadığı, kötüye kullanılmadığı *(amaç dışı kullanılmadığı/ED)*sürece, din topluma yararlı olur.[326]"

Görülüyor ki felsefe ve felsefi düşünce doğrunun ve gerçeğin aranmasında insana yol göstericidir. Hocaefendi, Batı'nın İslam dünyasını örnek olarak aydınlanma devrimini gerçekleştirdiğini övünerek anlatır. Gerçekten aydınlanma devriminin alt yapısını oluşturan düşüncenin ateşlenmesinde, yedinci ve sekizinci yüzyıl İslam düşünürlerinin rolü yadsınamaz. Ama Hoca bunları değil, Gazzali'yi över. Gazzali felsefeye ve filozoflara karşıdır. Dahası, İslam'da içtihat kapısının kapanmasına, böylece değişimin durmasına, müceddidin/yenilikçi yetişmemesine ve günümüzün çözümsüz sorunlarına neden olanlardan biridir.

Fethullah Gülen ve onun dünya görüşünde olanlar, bir yandan Batı karşısında geri kalmışlığımızdan yakınırlar; öte yandan bu geri kalmanın nedenlerini, dinin yetince uygulanamamasına bağlarlar. Şimdi bu tezin yerine, "İslam'ın yanlış anlaşılması görüşü" getirildi. Biri kalkar da "Siz daha dininizi anlayamamışsınız. Çünkü doğru anlatabilmek için anlamak gerekir, hele bir anlayın da gelin." derlerse Hocaefendi ne der acaba?

Mengüşoğlu, dinle insan ilişkisi ve bu ilişkinin yaşama yansıması ile bu konuda bilim ve felsefenin rolü hakkında der ki:

"Din; insan ve dünya ile ilgili her şeyi, insanın başından geçen bütün olayları, herhangi bir şekilde yorumlamaya, anlamlandırmaya, açıklamaya çalışır. İşte dini, bilim ve felsefeden ayıran nokta da onun her şeyi kendisine göre yorumlaması, açıklaması, her şeyi bir anlam vermesidir. Halbuki bilim ve felsefe var olan şeylere bir anlam vermekten, her şeyi yorumlamaktan ve açıklamaktan sakınır. Fakat bilim ve felsefenin durakladığı yerde, din hiç sakınmadan yürüyebilir. Böylece din bütün soruları yanıtlar, insanları teselli eder, onlara umut verir; hayatın katı yanlarını yumuşatır, kutsallaştırır.[327]"

---

[326] T.M. agy. syf: 292-293.
[327] T.M. agy, syf:291

Ve böylece, bireysel ve toplumsal sorunlar çözülemez, çözüm
süzlük kısır bir döngü olarak kalır. Çözüm arayışları bu kısır döngüde sürer gider. Bizim gibi statik toplumlar hep çözüm peşindedir. Çözümsüzlüğün nedenleri üzerinde durulmaz, aranmaz bile. Oysa, gerçek sorun, felsefeyi, bilimi ve mantığı reddetmekle başlar. Sorun, gelenekçi toplum yapımızı koruyan tutum ve düşüncenin aşılamayışındadır. Mengüşoğlu geleneklerine sıkı sıkı sarılmış bu tip toplumlara, statik-donmuş toplum diyor ve gelenekleri ikiye ayırıyor. Statik gelenek ve akıcı gelenek. Statik geleneğin, donmuş toplum yaratmasına karşın, akıcı geleneğin sosyal birliğin yaşam koşullarını olumlu yönde değiştirdiğini, dinamik olduğu için, olumsuzlukları ayıklayan yanlışlarını düzelten bir toplumsal yapı oluşturduğunu, böylece toplumun, koşullar değiştikçe olumlu yönde değiştiğini belirtiyor.

Statik gelenek toplumlarında "...insanlar, bu geleneğin katı olmasının sorumluluğunu insanlara değil o insanların ortaya koyduğu formlara" yüklediklerinden, böyle bir toplumsal yapı içindeki insanların bir araçtan, statik formların bekçisi olmaktan başka bir işe yaramayacağını belirten Mengüşoğlu'na göre," insanlar en sonunda belli bir şekilciliğin uygulayıcısı" oldukları için, bu donmuşluğun ayırdına varamazlar. Çünkü "Böyle bir şekilciliğin sakatlıkları, ancak bilim ve felsefeyle ortaya çıkıyor, kendilerini ele veriyor. "Bilim ve felsefeden uzak toplumların bu çıkmazdan kurtulmalarının olanaksız olduğunu söyleyen Mengüşoğlu, Doğulu toplumlar insanının objektif olamayacağını, "çünkü içi ve dışı bir bütün olan çocuk gibi davranmanın güç olduğunu, şekilciliğin objektif olmayı önlediğinden, ister istemez şekle göre devinerek objektifliğin terk edileceğini" vurguluyor.[328]

Ve bu bağlamda da şekilcilik, ancak gerçeğin kararmasına neden olacaktır, diyor.

Bu bilimsel açıklamalar, Gülen Hocaefendi'yle ilgili konuların anlaşılmasına yararlı olmanın ötesinde, Gülen cemaatinin bizi nasıl bir geleceğe çağırdığını anlayabilmemiz için dersler çıkarmamıza yardımcı olabilir mi bilemiyorum? Eğer olabilirse, böylece, Gülen ve cemaatinin dikkatle incelenmesinin gerekliliği anlaşılabilecektir. Ayrıca, emperyalist sistemin bizi neden din ağırlıklı bir sistem içine kilitlemek istediği ve bunun için Gülen Hocaefendi'nin seçildiği de! Çünkü o model için en uygunu Gülen ve cemaati olacaktır.

[328] T. Mengüşoğlu, agy, syf: 188 vd.

Gelişmeleri bu açıdan incelediğimizde görüşümüzde yanılmadığımız anlaşılacaktır.

Bu gerçeği, Hocaefendi'ye anlatma ve benimsetme olanağı bulunmadığını söylemeliyim. Çünkü o her konunun salt dinsel açıdan ele alınıp, İslami esaslara göre çözüleceği kanısında. Bilime ve felsefeye olumsuz baktığı için de cemaatiyle birlikte toplumsal değişimin karşısındadır. Bunun toplumsal değişime engel oluşturduğunu, yeni bir güç olarak geliştiğini söylemek doğru bir saptama olmaktadır.

Fethullah Gülen'in bu çelişkili düşünce yapısına karşın, son yıllarda giderek artan popülaritesi ve özellikle değişik kişi ve çevrelerle kurduğu ilişkiler, büyüteç altına alınmasını gerektirecek niteliktedir. Önceden de değindiğimiz gibi, bu durum Nevval Sevindi'nin de dikkatini çekmiş olmalı ki Gülen için "fenomen adam" demişti.

Bu fenomenin gerçekte toplumsal bir güç olarak geliştirildiğini görmezden gelmenin sorumluluğu taşınacak gibi değildir. O gücün hedeflerini gördükten sonra, getireceği sonuçları düşünmemek ve önlem almamak yalnız aymazlık sayılamaz. Bunun aymazlıktan öte ihanete uzanan bir sapkınlık olduğunu söylemenin görev olduğunu düşünüyorum.

Bilimin Müslümanlaştırılması

Fethullah Gülen, Papa'ya yazdığı ve ziyaretinde elden verdiği 09 Şubat 1998 tarihli mektubunda, "Bilginin tamamı Allah'a aittir ve din Allah'tandır. O halde bu ikisi nasıl çelişebilir?" diyor. Sonra bu düşünceyle doğrudan ilgisi olmaması gereken öneriyle sürdürüyor sözlerini: "İnsanlar arasında anlayışı ve hoşgörüyü arttırmaya yönelik dinlerarası diyaloğa yönelik ortak gayretlerimiz çok iş görebilir?" Tam Gülen'e göre bir anlatım. Bu diyalogla görülecek işler neleri kapsar dersiniz? Bu sorunun yanıtı, paragrafın birinci tümcesinde aranmalı diye düşünüyor insan. Bu tümcede, Hoca dinle bilimin çelişki içinde gösterildiğini ileri sürüyor ve diyor ki: "Beşeriyet, çelişen görüşleri ortaya koydukları gerekçesiyle, zaman zaman bilim adına dini, din adına da bilimi inkâr etmiştir."

Bu tümceyi başa alarak yukarıdaki aktarmayı yeniden okuyalım.[329] Hoca'nın amacını anlayabiliriz artık. Bu diyalogla, Hoca, bilimle dinin sentezini(!) yapmak

[329]Bu tümce şöyle : "Beşeriyet, çelişen görüşleri ortaya koydukları gerekçesiyle zaman zaman bilim adına dini, din adına bilimi inkar etmiştir. Bilimin tamamı Allah'tandır. O halde, bu ikisi nasıl çelişebilir? İnsanlar arasında anlayışı ve hoşgörüyü artırmaya yönelik dinlerarası diyaloğa yönelik ortak gayretlerimiz çok iş görebilir? "

istiyor. Nasıl mı? Bilimi Müslümanlaştırarak ya da bilimi yanlış yerden doğru yere aktararak. Evet yanlış okumadınız, Hoca "Bilimi Müslümanlaştırma" projesi arayışında. Kanıtını birlikte göreceğiz. Önce Hocaefendi'nin, bilimin Batı'daki yerini yanlış bulan, dahası bilimsel araştırmada maddeyi reddeden sözlerini okuyalım. Böylece onun mantık dizgesini yakalamış oluruz. Çünkü o dizgeyi bilmeden Gülen'i anlamak zor, dahası olanaksızdır. Nedeni, Gülen'in açık değil, gizli-enigmatik söz ustalığına soyunmuş bir çağdaş derviş oluşu mudur ya da Bediüzzaman'ın mantık dizgesinden mi kaynaklanıyor bilinemez!

Bu değinmeden sonra şimdi, Hocaefendi'yi dikkatle okuyalım:

"Günümüzde mevcut pozitif bilimler hemen bütün şubeleriyle, Batı materyalizmine dayanır. Batı'ya göre madde esastır... Zannediyorum ilim, bugün, oturduğu aynı zeminde oturmasına devam ettiği sürece, onu Müslümanlaştırmak mümkün olmayacaktır. Ancak bir gün, Müslümanlar, Batılılara ait mevcut kriterleri, ellerinin tersiyle itip keşfedilen her şeyi tekrar laboratuvara alıp incelemeye tabi tutabildiği ölçüde müspet neticeye ulaşmanın mümkün olabileceği söz konusu olabilir. Şu anda ilmin oturduğu zemin yanlıştır."[330]

Nasıl buldunuz Hoca'nın İslami bilim tezini!

Peki bu yanlıştan neler doğar: "Yanlışla doğruya varmak ise imkansızdır. Doğru bir maksadın vesileleri de doğru olmalıdır."

Demek istiyor ki bugün bilim yanlış yoldadır.

Doğruya varmak için ne yapılmalı sorusunun yanıtını da veriyor Hocaefendi: "Ancak bir gün, Müslümanlar, Batılılara ait mevcut kriterleri ellerinin tersiyle itip keşfedilen her şeyi tekrar laboratuvarlara alıp incelemeye tabi tutabildikleri ölçüde müspet neticeye ulaşmanın mümkün olabileceği söz konusu olabilir"miş.

Hoca'nın burada söylemek istediği, İslami bilimlerin nedensellik kuramıyla ilişkilerine değinen bir görüş olmalı. Çünkü Hoca, pozitif bilimlerin nedensellik ilkesine bağlılığını, "dalalet ve inhiraf" (yoldan çıkma ve sapma) olarak görür. Nedensellik bilimde ve yaşamda sebeple sonuç arasındaki ilişkiyi anlatır. Oysa dini öğreti sebebi kabul etmez, sonucun yalnız Tanrı tarafında oluşturulduğunu, ilk ve son ile aradaki her şeyin Tanrının eseri olduğu görüşündedir. Hocaefendi

---

[330] FG. Prizma/1, syf:60

de inancının gereği olduğu kadar, Bediüzzaman'ın halefi olarak nedenselliğe karşıdır. Bediüzzaman'ın Mesnevi adlı eserine yazdığı önsözde, üstadından aktardığı şu sözler onun bilime bakış açısını gösterir.

"Akli ve felsefi ilimlerin insana zarar verdiğini" söyleyen üstadının sözlerinden önce çağdaş, bilge bilimle kalbin sentezini yaptığı sosyolog ve tarih bilimcilerimize kabul edilen Hoca'nın şu sözlerini okuyalım:

"Bediüzzaman'ın enfes tespitlerinden biri de kalbi ve ruhi hayata yelken açmamış kimselerin, akli ve felsefi meselelerle iştigal etmesinin *(uğraşmasının)* hem bir hastalık emaresi hem de hastalık yapan bir virüs olduğu gerçeğidir." Gülen, aklın ve felsefi düşüncenin insanı doğruya götüremeyeceği düşüncesindedir. Çağının dâhisi diye övdüğü üstadı da öyle. Kulak verelim şu sözlere:

"Arkadaş! kalb ile ruhun hastalığı nisbetinde felsefe ilimlerine meyl-ü muhabbet *(sevgiye eğilim/ED)* ziyade olur. O hastalık da ulum-u akliyeye tevağğul etmek nisbetindedir. *(O hastalık da akılla edinilen bilgilere düşkünlükle paralel gelişir/ED)* Demek ki manevi hastalıklar insanları akli ilimlere sevk etmekte... Ve akliyat ile iştigal edenler de emraz-ı kalbiye müptela olmaktadır. (*Akla uygun davrananlar kalp hastalığına tutulmaktadır/ED)*"

Hoca, bunu üstadının enfes tespitlerinden biri olarak sunar. Böylece kalp hastalıklarının nedeni anlaşılmış olmuyor mu? Ama nedense Hoca bu saptamaya yeterince inanmıyor olmalı ki basından öğrendiğimiz kadarıyla, kalbinden hastalanınca doğru Amerika'da alıyor soluğu. Hem de Batı'nın materyalizme dayalı eğitim sistemiyle yetişmiş doktorlarına emanet ediyor kendini! Yoksa hoca kalbinden hasta değil mi? Oysa 1997'deki hicretinde, Hoca'yla görüşmek için ta New York'lara giden Nevval Hanım'ın yazdığına göre, kalbinin iki damarı tıkalıymış. ABD'de Cleveland Kliniğinde anjiyo olmuş. Şeker ve tansiyon hastasıymış.[331] Doğrusu anlayamadım, neden kalbinden hasta olsun Hoca? Yoksa o da selefini dinlemeyip felsefeye ve akli bilimlere mi tevağğul etti?..

Bu mantık yürütmelerle uğraşmayıp çağın dâhisini dinleyelim isterseniz. Bakın daha ne çelişkiler saptayacağız.

Hocaefendi aktardığımız paragraftan sonra "Üstadın orijinal bir tespiti daha var" der ve şöyle sürdürür: "Sebeplere riayet bir sorumluluk olsa da onlara tesiri hakiki vermek, *(sebeplere uymak bir sorumluluk olsa da, etkinliğini gerçek*

[331] N.S. agy, syf:11

kabul etmek/ED) apaçık dalalet ve inhiraf *(yanlışa düşmek ve yoldan çıkmak/ED)* onlara riayet etmenin yanında neticeyi Allah'tan bilmekse bir istikamettir.*(Bunun yerine gerçeği Allah'ta aramak doğru bir yoldur/ED)*[332]"

Ne dersiniz, Hoca üstadının bu bilimsel öğüdünü tutarak hastalığının nedenini Amerika'da arayacağına, sonucu Allah'ın takdirine dayanarak bekleseydi ya, denmez mi?

Hoca, bu orijinal tespitinden(!) sonra, üstadından şu örneği aktarıyor: "Köpek kendisini besleyenin sahibi olduğunu sanır; köpeğin sahibine gösterdiği sadakat işte bu görünüşe, yani nedenselliğe dayanır. Oysa gerçekte onu besleyen ona bu nimeti yaratan 'müni-mi hakiki *(nimetin gerçek sahibi/ED)* olan' Allah'tır. Köpek bunu bilmez, bu nedenle körü körüne sahibine bağlıdır. Ama birçok hayvan, köpek gibi değildir. Örneğin kediyi de sahibi besler ama kedi köpek kadar sadık değildir. Bediüzzaman der ki: Kedi 'Senden beklediğini alana kadar seni sever. Sonra aranızda hiçbir muarefe *(ilişki)* yokmuş gibi davranır. Ve kedi mır mırları olan 'lisan-ı hal' ile 'Ya Rahim! Ya Rahim! Ya Rahim!' diyerek ibadetini eda eder!"

Peki, bunda ne var diyeceksiniz haklı olarak. Ne olduğunu Bediüzzaman'ın "orijinal tespitinden" öğrenelim: "Kelpte hırs-ı marazi fazla *(engellenemeyen istekle dolu/ED)* olduğundan zahiri/ görünen sebeplere öyle bir ihtimam ile yapışır ki bu onun Mün'imi Hakiki'den bütün bütün gafil olduğunu *(gerçekte kendisini doyuranın Tanrı olduğunu bilmediğini/ED)* gösterir. Mün'imi Hakiki'ye karşı gafletine *(kendisini doyuranı bilmemesinin cezası olarak/ED)* ceza olarak necis/pis hükmü almıştır ki tahir *(onu besleyeni bilmemesinden dolayı ceza olarak pis sayılmış ki pislikten kurtularak temiz)* olsun. Zira hükümler, hadler günahlara keffaret olmak için vaz'edilmişlerdir...*(Çünkü kurallar ve cezalar kusura ya da suça karşılık olarak konulmuşlardır.)* Ve kelp insanlar arasında tahkir damgasını gafletine kefaret olarak yemiştir." *(Bu nedenle de köpek insanlar arasında pis iğrenilir olma damgasıyla anılır/ED)*[333]

---

[332] F.G. FF/2 syf: 212

[333] İslam'ın hak mezhep olarak kabul ettiği dört mezhepten (Hanefi, Şafi, Hambeli, Maliki) Maliki mezhebi kelpi/köpeği necis/pis saymaz. Bu konudaki bir dörtlük Hoca'nın ve üstadının mugalata içinde olduğunu anlatacaktır. "Tarih Efendi bana kelp demiş/İltifatı bu sözde zahirdir/ Maliki mezhebindenim zira/İtikatımca kelp tahirdir." Maliki mezhebi inancına göre köpek pis değildir, temizdir. Ve yine İslam'da Maliki mezhebi de hak mezheptir. Bediüzzaman'ın ve Hoca'nın çelişkisine ne dersiniz?

Bu örneklerden, Hocaefendi Batı'dan aldığı bilimi ancak sebep öğesinden arıtarak mı Müslümanlaştıracak dersiniz? Bilimi hazır reçete olarak alıp sonuçlara İslami cübbe giydirerek Müslümanlaştırması akla uygun sayılmayabilir. Hoca da zaten akla uygun olanı değil nakle uygun olanı seçmeyi önermiyor mu? Ama bunun da olmazlığını söylüyor. Şu sözlerle ne demek istiyor, bir olmazlığa işaret ediyor olmalı. "Bizim okuduğumuz fen bilimleri henüz bizim kriterlerimiz açısından sağlam bir blokaja oturtulmadı."[334] diyor ama sonuçtan umutsuz değil. Çünkü Cemaatin misyonu için yapılmayacak özveri yoktur. Bu inançla "Bu önemli misyon için de yeni inkılapçı ruh gerekiyor" diye başladığı sözü şöyle sürdürüyor:

"Onlar *(inkılapçı ruh taşıyanlar/ED)* şu anda mevcut her türlü düşünce ve anlayışı, İslami meseleler dahil yeniden kucaklayacak, Kitap ve Sünnet'le tespit edilmiş nassların dışında her şeyi yeni anlayışla değerlendirmeye tabi tutacaklardır... Bunun için de tekniğin en ileri seviyedeki imkânlarından mutlaka yararlanılmalı ve mesela, konu hadis ise, rical kitapları *(önceki büyük İslam bilginlerinin kitapları/ED)* bir daha gözden geçirilmeli, metin ve kriterlerine göre kontrol edilmeli"ymiş!

Kimlerdir o rical diyorsunuz değil mi? Hadis ilmiyle uğraşan İslam alimleri... Örneğin Buhari, İmam Beyhakı, Darekutnu gibi!

Sanırım siz de benim gibi, çağdan bilimin tekniğini anladınız. Hoca önce İslami bir çevre yaratacak ve o çevre bilimin Müslümanlaştırılması için ilk adım olacak.

Evet, böyle diyor. Çünkü ancak böylece "Kültürümüz, hakiki kültüre sahip insanlar tarafından diriltilip hayata girilecek ve yine onlar tarafından hayatiyet devam ettirilecek. Tabii böyle bir misyonu yüklenecekleri yetiştirmek de yine bizlere düşüyor"muş![335] Kimler mi bunlar? "Altın Nesil/Işık Süvarileri"... Hocaefendi'nin okullarında yetişenler...

İslâmi Bilim mi, Müslümanlaştırma mı?

Hoca'nın, bilimin doğru yere alınarak İslâm laboratuvarlarında Müslümanlaştırma yöntemi mi ya da İslâmi bilim yöntemi mi, diye soralım ve konudaki başka görüşlere bakalım:

Son yıllarda, İslâm dünyasında, bilimselliğin İslâm'la ilgisi, ya da İslâmî bilim kavramları ve yöntemleri tartışılmaktadır. Bu tartışma, felsefede ve eğitim

[334] F.G. Prizma/1, syf: 60
[335] F.G. Prizma/1, syf: 62

felsefesinde yöntem olarak ele alınmakta, konu bilimin Tanrı'nın birliğine tevhide aykırı olup olmamasından düğümlenmektedir.

Washington Üniversitesi öğretim görevlilerinden Seyyid Hüseyin Nasr, Hoca'nın, bilimin Müslümanlaştırılması olarak formüle etmek istediği konuda düşünce üreten bir bilim adamı! Onun terminolojisi olan "İslâmî Bilim" konuya daha yakın, daha çok tartışmaya açık bir kavram olmalı diye düşünüyorum.

Nasr'a göre: "İslâmî bilim, Kur'an'dan kaynaklanmış, Kur'anî vahyin merkezini oluşturan Tevhid doktrini üzerinde *(Tanrı'nın bilgi temeline dayalı/ED)* temellenmiş, bir yandan İslâmi evren tasavvuru, *(İslâmcı dünya görüşü/ED)* diğer yandan bilgi tasavvuru *(bilgi kurgusu/ED)* çerçevesinde gelişmiş bilimdir. Yoksa 'ne kadar samimi olursa olsun', herhangi bir Müslüman'ın bir bilime katkıda bulunması veya onu geliştirmesi o bilimi İslâmî kılmaz.[336]"

Bir bilimin İslâmî olmasının İslâmî evren tasavvuru/varsayımı ve bilgi varsayımına/tasavvuruna bağlıyor ancak yine temel olarak Tevhit doktrinini alıyor. Gülen Hoca, bilimin Batı tarafından saptanmış kuralların sonuçlarını yeniden laboratuvara alıp incelemeye tabi tutarak Kur'an ve Sünnete uygunluğu saptananları alıp bilimi böylece Müslümanlaştırmış olacağını düşünüyor. İkisi de sonuçta bir yerde, bir düşte birleşiyorlar gibi.

Ancak Nasr'la Hocaefendi arasında birleştirilmesi güç engel de var. Çünkü Nasr nedenselliğe karşı değil, ayrıca tarihselliğe önem veren bir bilim adamı. Nasr, İslâm aleminin bilimsel alanda ileri olduğu dönemden örnekler vererek nedenselliğin bilim için gerekli olduğu görüşünde. Nasr der ki:

"İbni Sina gibi, klasik Müslüman bilim adamlarınca da geniş bir şekilde tartışıldığı zan-kuşku *(çünkü modern bilim gözlem, araştırma, deney yöntemini kuşkudan kurtulmak için seçmiştir/ED)* varsayımlarla bilimsel etkinlik sürecinde bir yeri vardır. Bunlar gerçek nedenleri keşfetmekte ve bunları zahiri/görünür sebeplerden ayırmakta yardımcı olabilirler." Nasr'ın burada bir notu var,

[336] Prof. Dr. Seyyid Hüseyin NASR, Washington Üniversitesi Öğretim Üyesi'nin "İslami Bilim Nedir?/ What Is Islamic Science" adlı yazısı. Yazı, Mevlüt Uyanık (A.Ü. İlahiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi) tarafından çevrilmiş ve İslami Araştırmalar" dergisinin 7'nci cilt 1'inci sayısında yayımlanmıştır.

"Fakat" diyor, "zan ve varsayımlar, İslâmi bağlamda, her zaman yakînîliği/kesinliği ima eden bilimce asla yanlışlanmamalıdır.[337]"

Kuşkusuz bu görüş de tartışmaya açıktır ama Hoca'nın tezinden daha sağlıklı görünümdedir. Çünkü Nasr, modern bilimin çıkış noktasını, yani sebep sonuç ilişkisi reddetmediği gibi, onun kesin bilgiye giden bir yol olarak kullanabileceğini kabul ediyor. Ayrıca bilimdeki sürekli değişimi ve bunun bilimsel yoldan belirlenmesini, kuşkuyu, gözlemi, inceleme ve araştırmayı, deneyi ve tümevarımı kullanır. Onun bilimsel araştırmasında "akılla ilkelerden sonuçlar çıkarmak... modern bilimsel metodoloji denilen olgu ve bunun kapsayıcı bakış açısıyla temasa geçmek" de vardır.[338]

Hoca'yla birleştiği nokta, "bilginin her türünün Allah'a aidiyetiyle" ilgili. Ancak Nasr'a göre, "Allah katında zaten mevcut olan bilginin örtüsünün kaldırılması gerekir ki bunun nasıl sağlanacağı konusunda aydınlık" yok. Ama Hoca'nın çağın en büyük mütefekkiri, çağın dâhisi olarak selamladığı üstadı Bediüzzaman bunun yolunu şöyle gösteriyor. "Bu itibarla ferşten arşa, ezelden ebede kadar pek çok dairelerle alakalı işlerde insana düşen sadece ve sadece duadır... Öyle ise çocuk, eli yetişemediği bir şeyi peder ve validesinden istediği gibi, kul da acz-u fakriyle *(Tanrı'nın karşısında aciz ve zavallı bir kul olarak)* Rabbine iltica edip/sığınıp, her şeyi ondan istemelidir."[339]

Kısaca bilim de Allah'tan istenmelidir, o rahmeti bol bilimi isteyene verir. İslâm dünyası istemeyi mi bilmiyor ya da içlerinde ateistlerin de bulunduğu Hristiyanlar, bilimi akılla mı elde ediyorlar diye düşünmez misiniz? Ya da onlar gerçekten Tanrı'ya bizden daha mı yakınlar! İnsan elbet düşünüyor, peki biz hep dua ile uğraşırken, Batı bilimi kendi çabasıyla araştırıp buluyor, Tanrı neden onlara veriyor bilimi ve verileri? Şu halde ya biz dua etmesini bilmiyoruz ya da yöntem yanlış.

Şimdi, Gülen cemaatinin Türkiye'yi düze çıkaracak yöntemle çalıştığını söyleyenler bunca saçmalığa acaba ne diyecekler? Rahmetli anamın bir sözü vardı, "Her şey dua ile olsaydı gökten köpeklere kemik yağardı." Bu, duayı reddetmek değildir, önce "deveni bağla sonra Tanrı'ya havale et" anlamındaki hadisin halkımızca yorumudur.

---

[337] Prof. Dr. Hüseyin Nasr, aynı yerde, syf:11
[338] Aynı yerde, syf: 9
[339] F.G. FF/2, syf:216

Hoca'nın tezi mi? "bilimin Müslümanlaştırılması" deyimi ve tezinin, şimdilik bilimselliği tartışılmasa da, teolojideki ve pozitif bilim felsefesindeki yeri, uygulama alanı ve biçimi ancak "altın neslin ışık süvarileri"nce bulunacaktır.

Bu nedenle Gülen'in, Papa'yla el ele vererek sağlayacağı hoşgörü ortamındaki diyalogla, bilimi bugünkü yanlış yerinden alarak, İslâm dünyasının laboratuvarlarında test edip "Müslümanlaştırılması" düşüncesi gerçekleşeceğe benzemiyor. Kuşkusuz Gülen bu özgün tezini bilimselliğinden(!) emin olarak uygulamaya konulacağı anı hazırlama uğraşını sürdürecektir.

Hocaefendi, altın neslin ışık süvarilerini[340] İslâm Rönesansı'nı gerçekleştirecek bir misyonla yetiştiriyor. "Bu önemli misyon için de yine inkılapçı ruh gerekiyor." diyen Gülen şöyle sürdürüyor: "Onlar, şu anda mevcut her türlü düşünce ve anlayışı, İslâmi meseleler dahil yeniden kurcalayacak, Kitap ve Sünnet'le tespit edilmiş nassların dışında her şeyi bu yeni anlayışla değerlendirmeye tabi tutacaklardır.[341]" Ama herhangi bir konu eğer kitap ve sünnette yer almamışsa, o konu ayrıca laboratuvara girmez. Çünkü nasslar test edilemezler. Dahası, bilimin bulgularının doğru ya da yanlış olup olmadığı, kitabın düsturlarıyla denetlenecektir.

Bu sorunlara çözüm arayan Hoca, Batı ile aramızdaki bilimsel farkı, Papa ile el ele vererek kapatıp, din gücüyle Batı'yı geçeceğimiz kanısında mı dersiniz! Sanmıyorum, Gülen Papa'yı da kendi amacı doğrultusunda kullanma düşüyle mahmur!

Bu konuyu Hoca'nın bir başka düşünün yorumuyla noktalayalım: "Kültürümüz, hakiki kültüre sahip insanlar tarafından diriltilip hayata geçilecek ve yine onlar tarafından hayatiyeti devam ettirilecektir. Tabii böyle bir misyonu yüklenecekleri yetiştirmek de yine bizlere düşmektedir.[342]"

Altın neslin niçin yetiştirildiği anlaşılıyor değil mi?

---

[340] "Onun (Kitabımızın) neşrettiği nur sayesinde, niceleri kendilerini aşarak başkaları için yaşama çizgisine ulaşmış... Ve her biri, insanlığı sonsuza taşımaya azmetmiş birer ışık süvarisi olmuştur. Her şeyi sonsuzluk aşkı etrafında örgüleyen ışık süvarisi." F.G. Çağ ve Nesil/6, syf:177

[341] F.G. agy, syf: 60-61

[342] F.G. agy

Çelişkiler içinde bir derviş

Fethullah Gülen'in böylesine çelişkiler ve yanılgılar içinde olmasının nedeni ne mi ola? O, yaşamın, bilimin ve felsefenin birbirleriyle ilişkilerini reddeden, dahası felsefeyi ve pozitif bilimi kabul etmeyen bir düşünce yapısından kurtulamıyor. Ona göre tek gerçek vardır, mutlak gerçek: "Allah" ve "bilimin tamamı Allah'a aittir." Ama bilimin insanoğlu yararına kullanılmasının yöntemini bilmediği gibi, uygulama için Batı'nın elde ettiklerinin Müslümanlaştırılması gibi bilim dışı garip bir yöntem önerir ki uygulama olanağı olabilir mi bilemiyorum!

Bu görüş yüzyıllardır İslâm âleminin sımsıkı sarıldığı inanç dünyasının ayrılmaz ögesidir. Ve bu öyle bir saltlıkla korunur ki postmodern bir sistem kurma çabasında olduğu savlanan Hocaefendi bile, bilimi Müslümanlaştırma dışında yeni bir tez geliştiremez, geliştirmeyi de düşünemez. Çünkü ona göre, bilimin din ile sentezi sağlanmadıkça gerçek yerini bulamaz. İşin garibi, Hocaefendi her nasılsa, hastalandığında sağalmak için Amerika'ya uçar. Orada bilimin yanlış yerde olduğunu ve Müslümanlaştırılmadığını bile bile ya da göz ardı ederek doktor ve personele duyduğu hayranlığı övgülerle süslediği dualarıyla dile getirir. Kendini bu "mümin sıfatlı" insanlara teslim eder. Çelişkinin böylesine ne demeli bilemiyorum diyecektim ki Hoca'nın New York söyleşisinden bir bölüm geldi usuma. Hadi birlikte okuyup düşünelim:

"Mesela burada bir şeye hayran kaldım, burada mükemmel işleyen bir sistem var. Hastanede tüm doktorlar herkesin işini aynı anda yürütüyor, sizi incitmiyor. Hastanede en az yirmi doktor, otuz hemşire gördüm, biri hariç bizdeki kimi doktorların abus çehresine hiç benzemiyor onlarınki. Sıcak ve inandırıcı, güler yüzlü davranıyorlar; şimdi bu mümin ve bir sıfattır. Beriki mümin camiden çıkmıyor ama mümin sıfatlarından mahrumsa işin esprisinden mahrumdur, bütün hayatı boyunca mahrum yaşar. Bu bana çok önemli geliyor.[343]"

Hoca nedense, ABD'deki doktorların yetişme ve çalışma koşullarını, mesleklerindeki özgür araştırma ve bilimsel akılla bilimsel gerçeğe ulaşma konusundaki özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını, özlük haklarındaki farkı göz ardı ediyor. Böylece, o sistemin yerinde görmediği akla dayalı bilimin eseri

[343] N.S. agy, syf: 78

olduğunu göz ardı ederek bizim doktorlarımız ve hastanelerimizle ölçümlüyor. Sanıyor ki "her şey için mümince nitelik" yeter. Dikkat ederseniz, ölçü olarak mümince niteliği almış. Yalnız o mümince nitelikle neden Batı'nın bilimde aldığı yolu alamadık sorusunun yanıtı, ya biz asla o mümince niteliği kazanamıyoruz olacaktır ya da Batı'nın bilimsel çalışmalarının onaylanması... Bireyin ya da toplumun insanlığın yararına hayırlı bir iş yapmaları gerektiğinin altını çizelim önce. Çünkü Tanrı kitabında, en çok insana, insanlara seslenir. Peygamberimiz de Veda Hutbesi'nde tüm insanlığa seslenmiştir.

Ama isterseniz önce şu mümince nitelik üzerinde duralım. Çünkü burada da karşımıza aynı mantık çıkıyor. Bu mümince niteliğin ölçüsü, mezheplere, tarikatlara göre değişmez mi dersiniz? Evet, Kur'an ve sünnet müminin niteliklerini belirlemiştir ama uygulamayı gördükten sonra hangi ölçüde birleştirebilirsiniz ki onu alalım.

Gülen'in düşünceleri, kendi alanı içinde kalmak koşuluyla saygıyla karşılanacak bir görüş içerir. Kimsenin inancına ve düşüncesine karışmak gibi bir dünya görüşünü benimsemiş değiliz. Ama eğer bu düşünceyi bayrak gibi ele alan olursa, bize de onu eleştirmek hakkı tanınmış olur. Elbet objektif olmak koşuluyla!

Ve hemen usumuza gelen bir soruyla soruşturalım, Hoca'nın bu görüşlerini. İslâm Tanrı'nın "Ey insanlar, dininizi bugün ikmal ettim, size din olarak İslâm'ı beğendim." ayetiyle, insanlığı çağırdığı evrensel bir inanç sistemidir. Ve İslâm dünyası, bu mesaja uyan bir dünya görüşünün sahibi olmakla övünür. Bu açıdan bakıldığında, eşrefi mahlukat (*yaratılanların en şereflisi insan)* olmanın ötesinde, mümin niteliğiyle de seçilmişin seçkini insanlardan oluştuğunu kabul etmesine karşın, İslâm alemi "Allah'ın yanında olan bilim" neden doğrudan alamıyor dersiniz?

Bir başka anlatımla, örneğin tam bir İslâmca yaşam örneği olan Hocaefendi bir tıp bilgini, bir astronomi bilgini olamıyor. Sen hem bilginin yerini bil hem de ona ulaşama. Bunlardan birinde bir yanlışlık yok mu?

Oysa, İslâm âleminin birey ve cemaat olarak Tanrı'ya olan bu yakınlığın gereklerini, yerine getiremediği ileri sürülemez kanısındayım. Çünkü Hoca'nın

inanç sistemlerini bozulmuş olarak gördüğü[344] ve beğenmediği(!) ama elde ettikleri bilimsel verilerden ve teknolojiden yararlandığımız Batı, nasıl oluyor da Hoca'nın Allah'ın yanında olduğunu söylediği bilimi, bizden önce alabiliyor? Bu tür bir sorgulamayı beğenmeyenler çıkacaktır. Sakın ola ki küfre saptığımız düşünülmesin. Çünkü bizim çok kuvvetli bir dayanağımız var.

Bilimi Çin'den almak

İsterseniz konuyu bir de o açıdan sorgulayalım. Ünlü ve sahih bir hadise dayanarak yapacağız bu sorgulamayı! Peygamber, "İlim Çin'de de olsa alınız." buyurmuş. Bu hadisin sahihliği[345] konusunda da tartışma bulunduğunu sanmıyorum. Peki, Peygamber "Bilimi Çin'de de olsa alın." buyruğunu verirken Çin'in semavi ve kitaplı dinler[346] sisteminin dışında bir inanç ya da ahlak sistemi içinde olduğunu bilmiyor muydu? Sanırım hiçbir mümin, Peygamber'in bu hadisini yadsıyamadığı gibi, onun bilgisizliğini de ileri süremez. O halde, konu bir başka açıdan ele alınmalıdır. O da Tanrı'nın aklı sürekli öne çıkaran ve insanın Kur'an'daki "aklını kullan" emrine ya da Peygamber'in "İslâm akıldır." sözüne göre düşünüp davranması gerektiği gerçeğidir. Bilim, değil mi ki akılla ve aklın bilimsel gerçeği araştıran ve doğayı, çevreyi, yaşamı, sürekli inceleyen yöntemle elde ediliyor. O halde aklı, bilim ve bilimsel gerçekler için bağımsızca kullanmak da Tanrı'nın, "aklınızı kullanın" emrinin kapsamında olamaz mı?

İslâm dünyası, din gibi bilimin de insan yaşamı için gerekli olduğunun bilinciyle, Peygamber'in bu hadisine uymuş olsaydı, bugünkü duruma düşmezdi. Bilimin Allah'tan geldiğini ve ona sıdk-u sadakatle *(tam bir inanç ve dolu bir kalple)* yalvararak bilimsel gerçeği elde edeceğini düşündüğü için geri kaldığını anlamıyor. Anlayabilir miydi? Bu sorunun yanıtı, koşullu olarak "evet" olacaktır. Koşulu da çok yalındır, bu sorunun yanıtı: Medrese kafasından vazgeçip aklı bağımsız olarak kullanmayı öğrenmekten geçer!

Ama kolay değil medrese kafasından vazgeçmek. Örnek mi? Hocaefendi'nin inanç ve düşünce dünyasıdır. Denilecektir ki yalnız ülkesinde değil dünyanın

---

[344] İslam inancına göre, Musevilik ve Hristiyanlık da özü itibarıyla temelde İslam esaslarına uygundur. Ancak sonradan sapmalar olmuş ve bozulmuştur. Eskilerin deyimiyle İslam dışındaki semavi dinler muharref (tahrif edilmiş)tir. Bu nedenle Tanrı, İslam dinini son din olarak indirmiş, tüm insanlığı bu çatı altına çağırmıştır. Onlar da ehli kitaptır ama sistem bozulduğu için kurtuluşu İslam'a gelirlerse yakalayabilirler.

[345] **Sahih Hadis:** Kuşkuya yer vermeyecek kesinlikte, Peygamber'in buyruğu ya da işlerinden biri olan hadis, sahih olarak kabul edilen hadistir.

[346] Tevrat, İncil ve Kur'an gibi Tanrı'nın öğretilerini tanıyan dinlere kitaplı din adı verilir.

dört bucağında eğitim kurumları açan Hocaefendi'nin, bilime bakışından nasıl kuşku duyulabilir? İlk bakışta doğru bir yargı ama yüzeyi biraz deştiğimizde karşımıza nasıl bir manzara çıktığını örnekleriyle gördük. Hoca'nın o okulları hangi destekle açtığı, destek aldığı gücün küresel amaçları bilindiğinde ortaya gerçeğin çirkin yüzü çıkıyor... O okulların düşünsel ve amaçsal alt yapısı olan Işık Evlerin hangi nedenlerle açılmış olduğu, okul eğitimi dışında ne tür bir eğitim verildiği de saptanmamış mıydı? Işık evler dışında ne tür bir eğitim verildiği de saptanmamış mıydı? Işık evler dünyanın geleceğini kurtaracak(!) bir kuşak yetiştirme yuvalarıdır. Ve medrese eğitimi verilmektedir.

Dünyanın dört yanında çağdaş eğitim kurumları açtığı savıyla alkışlanan Gülen'in çağdaş eğitimden ne anladığı, özlemini çektiği eğitim kurumu nedir derseniz, yanıtı hiç de iç açıcı olmayacaktır. Yanıtı Gülen'in yapıtlarından alalım.

Evet, Hoca'nın düşündüğü ve önerdiği eğitim medrese eğitimidir.[347] Der ki eğer gerçek bir eğitim aranıyorsa, Nur Risaleleri temel alınmalıdır. Risalelerin anlaşılarak öğrenilmesi, kişinin dünyası ve ukbası-ahreti için geniş ufuklar açar! "Eğer risaleleri anlayabilseydik, medrese ve tekyeler bekleneni verirdi. Ama maalesef onu ilzam için kullandık ve malzeme durumuna düşürdük." Buna göre, Osmanlı'nın geri kalış nedeni medreseler olamazdı. Geri kalışımızın nedeni medresenin göz ardı edilmesiydi. Peki, "Osmanlı'nın yıkılışında medreselerin rolü olmuş mudur?" sorusunun yanıtı Hoca'nın medreseye ve medrese eğitimine olan bağlılığını anlatmaya yeter sanırım. "Medrese, akl'i ve şer'î ilimlerin talim edildiği yerdir. O hem aklı, hem kalbi, hem de vicdanı kanatlandırdığı günlerde gerçekten fonksiyonunu eda ediyordu. Zaviyeler ise, Efendimizin *(sav)* ruhani hayatının temsil edildiği mukaddes Allah evleridir.*(.....)* Bu ili mübarek müessesenin millet-i İslâmiye'ye *(İslâm dinine diye okuyun)* olan hizmetleri hiçbir zaman inkâr edilemez. *(.....)* yani medrese ve tekyeler bizzat Osmanlı'yı yıkan güçler değildir. Aksine onlar Osmanlı'yı ayakta tutan dinamiklerdir. Ancak kendileri yıkılınca onlara dayalı olan devlet de ister istemez çökmüştür.[348]"

İşte ışık evler, "mabed, mektep, tekye, zaviye ve kışla"nın verdiği eğitimi veren kutsal yerlerdir. Şimdi bu kısa ama belgeye dayalı sorgulamadan sonra Gülen'in medrese mantığı dışına neden çıkamadığı daha iyi anlaşılabilir diye düşünüyorum. Misyonunun temel dayanağı da budur.

---

[347] F.G. AGT/4, sayfa: 193-198

[348] F.G. AGT/4, sayfa: 193 vd.

İ'LA-YI KELİMETULLAH

VE

FETHULLAH HOCAEFENDİ'NİN STRATEJİK HEDEFLERİ

"Cihad, bugün hemen herkesin anladığı şekliyle İ'lay-ı Kelimetullah yolunda mücadele etmenin adıdır."

"Pozitivist ve rasyonalist cereyanların, bırakın Batı dünyasını, İslâm dünyasını da abluka altına aldığı düşünülecek olursa, bu insanlara İslâmî mesajların götürülebilmesi cihadın o dar kapsamı içinde olmayacaktır. Onlara karşı cihad, onların kabullenmiş oldukları sistemlerin temel esaslarını teker teker ele alıp İslâm'la mukayesesini yapmak suretiyle gerçekleşecektir ve öyle gerçekleşme mecburiyetindedir."

"Biz cihadı terk ettiğimiz günden itibaren içimizde fırkalar türedi ve şu anda bütün mevcut fırka ve fraksiyonlar ta o devirde atılan menfi tohumların cehennem zakkumlarının neşvü nema bulmuş şekillerinden başka bir şey değildir."

"Şüphesiz müminde uyarılması gereken en yüce duygu, cihad duygusudur. Cihad duygusuna sahip olmayan insanlar, mezar taşlarından farksız sayılırlar."

"Gerçek diriliş cihadla gerçekleşir."

"Dini mübini İslâm'ın hâkimiyetinin devamı ve Müslümanların zilletten kurtulup, izzetle yaşayabilmesi için cihad bir vecibedir."

"CİHAD ALLAH'IN EMRİDİR"

Fethullah Gülen, İslâm'ın bayrağını en yüce burçlarda dalgalandırmak, bir başka deyişle, İ'lay-ı Kelimetullah/Tanrı'nın adını yüceltmek için kendini ve cemaatini görevli saymakta ve bu amaçla örgütlenmektedir. O, kurduğu hasbiler kadrosuyla peygamberane bir coşku içinde "Devlet-i Âliye rolünü oynayacağı düşündedir.[349]" Bu amacın gerçekleşmesi için cihada soyunmuş

[349] FG. Çağ ve Nesil/6 syf:108- 109.

"Bugüne kadar İslâm dünyasına göz açtırmayan ve belini doğrultmasına fırsat vermeyen zalim ve gaddar güçler, az dahi olsa, bunu hissetmiş olacaklar ki şu anda fevkalade bir korku içindeler. Bugün milletimizin, Asya'daki mağdur ülkeleri, hatta

olup bu kendine seçtiği misyonun doğal bir uzantısıdır. Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." hadisini gerçekleştiren mümin olmak düşündedir. Vaazları, yazıları ve sohbetlerinin bu amaca hizmet olduğuna inananlar, onun cemaatini oluşturmuşlardır. Cemaatin motive edilmesinde, Gülen'in coşkulu ve etkili vaaz ve sohbetleri, yaz kampları gibi çalışmalarının etkili olduğu gerçeği kabul edilmelidir.

Cemaat bu amaçla örgütlenmenin ikinci aşaması olarak ışık evlerin kurulmasını omuzlamış ve bu evlerde önceleri, İmam Hatip Okulu öğrencilerini cumhuriyet karşıtı düşünceler çevresinde eğitmiş; 1985'ten sonra başlayan çalışmalar, giderek İlahiyat Fakültesi öğrencilerini içine alacak biçimde genişletilmiştir. Hoca'nın nitelemesiyle ışık evler:

"...Müslümanlığın yeniden bir kez daha gönüllere duyurulmasında adeta minare şerefeleri gibi bir vazife görmüşlerdir... Yaşanılan talihsiz bir dönemde, *(Cumhuriyet dönemi diye okuyun/ED)* art arda açılan bu evler, o döneme, yeniden talih ve şeref kazandıracaklardır... Mabede giden yolların kapatıldığı bir zaman diliminde[350] Allah (cc)'ın "şimdilik adım bu evlerde yükselsin ve anılsın"

---

mazlum İslam dünyasını arkasına alıp, bu çok geniş coğrafyada Devlet-i Âliye rolünü oynayacağını düşündükçe bu hasmı âlemin uykuları kaçıyor ve yeni işgal stratejileri planlıyor, kendi hesabına ittifak senaryoları hazırlıyor ve bizim hesabımıza da akla hayale gelmedik ihtilaflar ve ittifak mizansenleri tanzim ediyor." İnsan istemeden, 'bak sen hele' demeden edemiyor. Gülen aynı bölümün sonunda hazırlığın çağın gereklerine göre bir kere daha gözden geçirilmesini "...mabed-mektep-kışla arasındaki kopukluğu gidererek varlık ve bekamızın bu temel dinamiklerini yeniden hayata geçirmek ve gelecek adına planladığımız dünyayı kendi değerlerimiz üzerine bina etmektir. Hem de hiçbir mantıkî boşluğa meydan vermeden kendi değerlerimiz üzerine bina etmektir." diyor ve şöyle sürdürüyor: "Bundan sonrası için de kendini milletine adamış, maddi-manevi her türlü beklentiye kapalı, bitip tükenmek bilmeyen bir aşkla dopdolu, imanlı, azimli, ümitli bir hasbiler kadrosuna ihtiyaç var. Elindeki büyük projeleriyle ülkeyi bir baştan bir başa imar etmeye kararlı, büyük düşüncelerin, büyük tasarıların fikir mimarları... Ve gurubları, tulular gibi değerlendiren, (güneşin batışını, yeni bir güne doğuş olarak değerlendiren/ED) çevre karardıkça daha da bir şevklenen, engeller ve manialar çoğaldıkça peygamberane bir azimle coşan hasbiler kadrosuna..."
(Bu satırlarla Hüseyin Gülerce'nin girişte yer alan lider beklenen liderin niteledikleri arasındaki ilişkiyi okurlarımın duyarlığına bırakıyorum.)

[350] Bu sözün yalın anlamı şudur: O şerefsizlik içindeki dönem, (yani cumhuriyetin ilk yılları) bu evler sayesinde şeref ve talih kazanacaklar; mabede yani camiye giden yolların kapatıldığı o dönemde Tanrı bu evleri mabetlerin yerine koymuş ve ışık evleri camiden üstün saymıştır. Bu vurgulamaların hepsi de geçek dışı. Gülen'in cumhuriyet

izniyle serfiraz, *(başı yukarıda, benzerlerinden üstün olan/ED)* içinde kitapların okunduğu, hakkın müzakere edildiği müstesna mekânlardır.[351]"

Bu bir misyon adamının seçtiği hedefe yol açmada ve o yolda yürüyecekleri belli kalıba oturtmadaki ustalığının göstergesidir. Din gibi stratejik bir ögeyi amaç olarak seçip amaca giden yolu aynı konuyla açmak ve buna peygamber vesayası/mirasçılığı adını vermek, bir stratejik başarı değil de nedir? Din öyle bir stratejik öge ki çoğu kez yanlış amaçlara yönlendiğinde bile, toplumun karşı çıkması güçleşmekte ve yığınaktaki başarı sonucu etkilemektedir.

Cemaatini, dinin ilahi atmosferinde yoğuruyor, bireysel kişiliklerini cemaatin kolektif bilinci içinde eritip yönlendirilecek kıvama geliyor. Bu oluşumun nasıl gerçekleştiğini Hocaefendi'den dinleyelim:

Önce yine ondan bir saptama: "Şimdilerde, ülkemiz, bağlı bulunduğumuz dünya ile beraber bir kısım değişim ve dönüşümler sathı mailine girmiş sayılır.[352]"

Neden mi işaret ediyor bu gelişmeye, yanıtı aşağıda:

"Bir kere değişim ve inkılap dönemlerinde fertler, normal zamanlardaki durumlarından daha farklı bir hal alır. Belli istikâmette hareket eden, bir yerlere varmak isteyen, çevresindeki her şeyi de alıp aynı yöne sürükleyen, kitlenin ayrılmaz bir parçası olarak tamamen ferdilikten sıyrılır ve maşeri *(duygu, düşünce ve eylemde bireysel değil, ortak hareket eden/ED)* bir varlık haline gelirler."(*) Peki, ne olur o zaman:

"Artık böyle zihni *(düşünsel/ED)* bir değişiklik geçiren bu insanlar, akıllı-uslu fert mantığı değil de kitle mantığının tesirinde hareket eder ve onun direktifleriyle oturur kalkarlar.[353]" (**)

Fethullah Gülen'in, gerçek bir taktik ve strateji ustası olduğunun kanıtı da işte burada! Yukarıda da değindiğimiz gibi, din gibi gelmiş geçmiş en önemli

---

düşmanlığı o derece ileri ki yalan söylemeyi bile doğal sayıyor. Çünkü camilerin kapısı hiçbir zaman kapatılmamış ve yollarına engel konulmamıştır.

[351] F.G. Prizma/2, syf: 11-13

[352] F.G. Çağ ve Nesil/6 sayfa: 101

[353] (*),(**) F.G. Çağ ve Nesil/6, syf: 98-99

stratejik bir konuyu, insanları amacı doğrultusunda sevk ve idare edebilmek için kullanan din ulusu (!) denilen adam işte bu. Hiçbir ihtirası olmayan adam, yalanı dolanı sevmeyen adam bu mu?

İnsanları kendi düş dünyası için motivasyona sokmak, güdülenebilir kılmak, inançlarını sömürerek bireysel kişiliklerini kendi amacı doğrultusunda eritmek insanlık anlayışıyla bağdaşır mı?

Bu insanların ortak değerlerden edindikleri kişiliklerinin bir başka yönünü şöyle vurguluyor: "Bunlar, her zaman ümitle yaşar... Ümitlerine göre idealize ettikleri plan ve projelerini destekleyecek, gerçekleştirecek maddi-manevi dinamikleri değerlendirmede kusur etmezler... Bütün bunlardan sonra da ihlasa mazhariyet *(Tanrı'nın birliğine bağlılık, güven/ED)* ve Allah hoşnutluğu dışında hiçbir beklentiye girmez."(*)

Bu insanlar cemaatin ortak bilinciyle hareket ettiklerine göre birer robot sayılmazlar mı? İnsanın böyle bir konuma sokulması Kur'an'ın emirlerinden midir? Yanıtı Hoca'dan:

"Bunlar, aynı zamanda boş birer teslimiyet insanı da değillerdir. Allah'a tevekkül, teslimiyet ve tefvizleriyle beraber, çevrelerinde olup-biten hadiseler karşısında son derece duyarlı, duyarlı oldukları kadar da infiallerinde keskin ve kararlıdırlar.[354]" (**)

Hoca ve cemaati, işte böyle bir hazırlıkla, hedeflerine giden yolda ilerlemekteler.

Işık evler / Dünya fethinin mimarları

Gülen'in örgütlenmesinde cemaatin çok önemli bir ögesi, dahası geleceği olan gençliğin yetişmesi, yetiştirilmesi önemli bir konudur. Okullar ve eğitim kurumları bunun için açılmıştır. Hoca cemaatini ve amacı için yetiştirmeyi planladığı yeni kuşakları, kendi saptadığı bir yöntemle seçiyor. Geleceği kucaklayacak kuşakları, hasbiler kadrosunu belli bir inanç ve ideali gerçekleştirmek için hazırlıyor. Kendi seçtiği yerlerde eğitiyor ve onları Allah için hizmet etmenin kazandıracağı yüce hedeflere yönelterek motive ediyor/güdülüyor. Ve ilginçtir, bu konuda asla ivecen davranmıyor. Dahası

[354] (*),(**) F.G. Çağ ve Nesil/6, sayfa: 102

ivecenliği önlüyor. Her adımını seçtiği hedefe giden yolda dikkatli atıyor. Bu dikkatin cemaatin her bireyince de gösterilmesini istiyor. Örneğin:

"...her şeye rağmen, bu istikamette hareket ve hamlelerin bir kısım komplikasyonları da olabileceği endişesiyle hep tedbir ve temkinle yürünmeli, gençlik heyecanı ve maceracıların sorumsuzca davranışlarına meydan verilmemelidir. Hem öyle meydan verilmemelidir ki onur ve gururlarımızın rencide edilmesi karşısında bile, yüce mefkûremiz adına heyecanlarımızın ağzına sabır fermuarları vurulmalı ve diş sıkıp her şeye katlanılmalıdır.[355]"

Yönteminin akılcı olduğu kuşkusuz. Oysa salt akla dayanmanın, insanı küfre götürdüğü kanısında ama yeri geldiğinde kendisi aklı bilinçle kullanıyor ama bağlılarının kullanmasını istemiyor. Ola ki ona çelişkilerini dayatırlar ve yenik düşer.

Hoca'nın dilinde ışık evler gelecekte, İ'lay-ı Kelimetullah için savaşacak Işık süvarilerinin yetiştirildiği "müstesna/olağanüstü ve kutsal" yerlerdir.

Işık evlerde yetişenlerin niteliklerini şöyle sıralıyor Hocaefendi:

İşte bu ışık komplekslerinde yetişen ruh ve mana erleri, ruhta, manada dünya fethine giden bu yolda, Allah'ın, varidat adına kendilerine vermiş oldukları ışıkları, bomboş dimağlara boşaltarak onları mamur edeceklerdir." (*)

Gencecik çocukların ya da çocukluktan gençliğe ayak basmışların, Tanrı adına yüce bir amaç için seçilmiş oldukları inancı, o gençleri seçilen hedefe koşmalarına yetecektir. Diyor ki:

"Öyleyse bu evler; yolsuz-yöntemsiz, değişik cazibe merkezlerine göre kendini şekillendiren şabloncu nesillerin mamur edilip kendi ruh ve mana köklerine dönmelerini sağlayan birer tezgâh veya birer mekteptir." (**)

Bu bağlamda ışık evler "Dünya fethinin plan ve projelerinin üretildiği, metafizik gerilimin sürekliliğinin sağlandığı ve neticede üstadın *(Bediüzzaman'ın/ED)* 'hakiki imanı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir' dediği türden yüreği pek, imanı çelik insanların yetiştiği mekânlardır.[356]" (***)

---

[355] F.G. Çağ ve Nesil/6, sayfa: 103

[356] (*),(**),(***) F.G. Prizma/2, sayfa:12

Işık evler ve daha sonra okullar, kolejler ve yükseköğretim kurumlarıyla, Hoca, geleceğin cihat erlerini, altın neslin ışık süvarilerini, özetle hasbiler kadrosunu, yetiştirmenin ilahi çabası içindedir. Bu bağlamda eğitim hizmetinin ana amacı biçimlenmektedir. O hasbiler kadrosu, "elindeki büyük projeleriyle" önce ülkesini mamur edecek ve sonra "Dünya fethinin plan ve projelerini" uygulamaya sokacaktır. Çünkü onlar büyük düşüncelerin büyük tasarıların fikir mimarlarıdır.

Örgütlenmede eğitimin ve eğitilmiş kuşakların, hele belli bir amaç için motive edilmiş insanların rolü, sıradan inançlı bir kişiye göre elbet daha etkin, daha ağırlıklı olacaktır.

Amaç, cihattır, 'İ'la-yı Kelimetullah için cihattır.

Bunun için önce kendi ülkende sağlam olarak yere basacak ve sonra yeryüzü mirasçılığı görevinin hazırlığını yapacaksın. Fethullah Gülen'in yaptığı budur. Ona göre "Türkiye'nin kendi konumu itibarıyla geliştirebileceği her ses, her soluk adeta bir yankı merkezinde bulunuyormuş gibi etraf-ı âleme/her yöne aksedecektir. Buradan bir ses versek dünyanın değişik yerlerinde hemen yankı bulacaktır. Ve hususiyle uzun zaman bağlı bulunduğu bir ruha, Türkiye'deki bu seslere, müstağni *(uzak, çekingen/ED)* kalmayacaktır." Bu düşüncelerle, Gülen, önce Türkiye'yi istediği düzene oturtacak ve sonra dünya dengesine el atacaktır. Çünkü Hoca'ya göre, İslâm'ın sesinin yankılanmadığı bir dünyanın dengesi kurulamaz.

Gülen bu arada bu işin ekonomiyi bilmeden ve ekonomik güce ulaşmadan yapılamayacağını bildiği içindir ki eğitime verdiği ağırlık kadar, ekonomik gücü de elde etme becerisini göstermektedir.

Öte yandan, maddi güç olarak sırtını ABD'ye dayamış ve "Amerika dünya gemisinin dümeninde olan bir milletin adıdır." söylemiyle, küreselleşen dünyada, ABD'nin gücünü teslim ederek koltuğunun altına sığınmıştır. Daha da ileri giderek çalışmalarında ABD'nin desteğini aldığının açıklamaktan çekinmemiştir. Ne diyordu: "Dünyanın hali hazır durumuyla, şu çerçevesiyle, Amerika da şu andaki konum ve gücüyle bütün dünyaya kumanda edebilir. Bütün dünyada yapılacak işler, buradan idare edilebilir ve hatta denilebilir ki

şöyle veya böyle Amerika ile dostça geçinmeden Amerikalılar istemezlerse, kimseye dünyanın değişik yerlerinde hiçbir iş yaptırmazlar.[357]"

ABD'nin, Hocaefendi'nin bu misyon için örgütlendiğini bilmediğini, yine bu doğrultuda onun bir cumhuriyet ve Atatürk düşmanı olduğunu bilerek kucak açtığını düşünmemek gerçeklere göz yummak olacaktır. Bu bağlamda, her zaman ve her yerde, önce kendi çıkarını düşünen bir dünya gücünün, Hoca'dan yararlanmanın yollarını düzenlediği de bir başka gerçektir.

İşte bu karşılıklı çıkar ilişkisi, Hoca'nın kendine seçtiği misyona yeni bir misyon daha eklenmesiyle katlanmıştır. Hocaefendi, ABD'nin desteğiyle İ'lay-ı Kelimetullah için hazırlanmakta, ABD'de onun bu düşünden yararlanarak dünyanın dört bucağında kendi dili ve ekonomik gücüyle küreselleşmenin temelini atmaktadır. Ayrıca Ilımlı İslâm'ı Türkiye'de Hocaefendi eliyle yerleştirerek Mustafa Kemal Cumhuriyeti'ni ve Mustafa Kemal düşünce ve aksiyonunu sona erdirmeyi düşünmektedir. Bizim misyon içinde misyon diye nitelediğimiz işte bu çıkarlar sarmalıdır.

Fethullah Hoca'nın ABD ile ilişkileri sanırım, Ilımlı İslâm teziyle birlikte, 1990'ların başlarında gündeme girmiş olmalı. Bu ilişkinin gün yüzüne vurumu, 28 Şubat kararlarından sonraya rastlar. Ve bu açıklamayla Gülen, bir yandan cemaatine güven verirken bir yandan da amacına giden yoldaki engellere Amerikan sopasını göstermek istemiş olmalı.

1995'teki Ufuk Turu'yla böylesine çıkışı, o dönemde, Başbakan olan Çiller'in ABD'nin güvenilir adamı olması kadar, arkasını dayadığı güce olan güveninden de kaynaklanmış olmalıdır sanırım.

Şimdi o ilk çıkışın öyküsünü ve açılımını kendisinden dinleyelim ve yorumlamaya çalışalım.

UFUK TURU

"Uzun yıllar bir ipek böceği gibi dutluğunuzda kozanızı örerken, şimdilerde alımlı bir kelebek gibi uçuşa geçtiniz. Bu uçuş nereye?"

[357] N.S. agy, syf:39

"Yaşım 16-17 olmasına rağmen, İslam'ın aleyhine gördüğüm bu düşünce beni feverana sevk etmişti. Kurşunlu Camii'nin önünde kafiyeyi ezberlerken sağa sola gelir ve dünyayı başparmağıma taksalar da çevirsem diye hayal kurardım."

"Bu hedef herkes için değişik olabilir. Fakat ben 12-13 yaşlarında Erzurum Kurşunlu medreselerinde ders görürken, bir elimde Arapça kitabı, diğer elimde harita olur ve 'Allah'ım bir zamanlar olduğu gibi, dünya muvazenesinde sözü dinlenir bir ülke haline tekrar nasıl gelebiliriz?' der, çocuk yaşımda bunun planlarını yapardım."

"Bazı kimselerin şahsımıza ait bir durumdan ötürü bize reaksiyonları olabilir. Bizim anlatacağımız her şey onlarda aksi tesir yapabilir. Bu durumda kalkıp bir hak ve hakikati ona anlatmamız, kabul etmekle ziyan edecek, biz de bir hakkın kabulüne mani olduğumuz için kendi adımıza zarara uğrayacağız. Bunun çaresi o mevzuyu ona bizim değil de bir başkasının anlatmasıdır."

II
UÇUŞ NEREYE?
HANGİ UFKA DOĞRU?

Fethullah Gülen, 1995'ten sonra zaman zaman görsel medyada, daha çok gazete ve dergilerde ama hep kendi seçtiği bir konuda söyleşiler ve basın açıklamalarıyla sık sık toplum önüne çıkmaya başladı. Öyle ki ilgilenmediğini söylediği siyasal alanda da adı hep gündemde ve ilk sıralardaydı. 28 Şubat'tan sonra bile gündemde kalmayı başardı sayılır.[358] Ancak bir ilk var, milat sayılacak önemde bir söyleşi var ki bunun Fethullah Hoca hareketinin yeni aşamasında ilk adım olduğu ilk sorudan anlaşılıyor. Sonradan "Ufuk Turu" adıyla kitaplaştırılan bu söyleşi, umulmadık yerlerde yankılandı. Ufuk Turu'ndan çıkarak Hoca'nın hedefine ulaşmak için seçtiği taktikleri ve stratejik dünya görüşünü sorgulayalım diyorum.

[358] Aylık Power dergisinin Mart 1998 sayısında yayımlanan bir araştırmaya göre, son yıllarda adından en çok söz edilenler listesinde Refah Partisi'nin kapatılmasına paralel olarak yıldızı parlayan Fethullah Gülen ise yüzde 4.4 ile en çok konuşulan kişiler listesinde ilk üçü takip ediyor. (Bize göre Hoca'nın yıldızının parlamasıyla RP'nin kapatılması arasındaki bağlantı doğru değildir, Hoca'nın hakkı yenmiş)

Ufuk Turu insanın usuna hemen şu soruyu düşürüyor: "Uçuş nereye, hangi ufka doğru?" diye soruyorsunuz. Sorunun yanıtını birlikte araştıracağız. Yalnız şu kadarını söyleyelim, "Ufuk Turu" bir söyleşiye konulan 'ad' olmanın ötesinde, Hoca'nın hedefini de işaret eden mesajlar içeriyor. Göreceğiz ki Hoca'nın ufku düşünebildiğimizden de geniş. "Güneşin doğup battığı her yer" o ufkun içinde! Ve Hocaefendi'ye göre bu peygamber "vesayası"dır. *(vasiyeti)*[359] Fethullah Gülen hareketinin misyonu bu vasiyeti yerine getirmektir. Ve Hoca, daha çocuk yaşlarında bu misyonun fıtratında olduğunun ayırdına varmıştır. (!)

Dünyayı parmağında çeviren çocuk

Hocaefendi, söyleşinin ilk sorusu ve yanıtıyla kendisinin Peygamber emrini yerine getirme misyonuyla yola düştüğünün altını çiziyor. Söylem, bu iddialı çıkışın bir büyük adımın habercisi olma savıyla yüklü. Böylece, kendini izleyenlere ve topluma bir değişik olayla ve bir olay adamın yeni çehresiyle karşı karşıya bırakılacağı mesajı verilmek isteniyor! Hele bu söyleşiyle ilgili değerlendirmelerden sonra, Hoca'nın yalnız amacını işaretle kalmadığı, o amaca giderken izleyeceği yolu ve taktiklerinin kimi ipuçlarını da bilinçle açıkta bıraktığını düşünmeden edemiyorsunuz... Böylece bir sessiz yürüyüşle başlayan yolculukta, yine gürültüsüz ama hedefe doğru emin adımlarla yol alışın ilk ayak seslerini duyuyorsunuz. Çünkü Gülen, cemaatin ve bu bağlamda toplumun nasıl güdüleneceğini *(motive edileceğini)* iyi bilen bir vaiz. Ayrıca hedefine giden yolu kendisini izleyen cemaatiyle yürüyeceği mesajını veriyor. Onun bu çıkışı bir uzun yürüyüşün açığa çıkan ilk adımlarıdır! Kendince koşulları hazırlanmış; yetiştirilen altın neslin ışık süvarileriyle güneşi zapt etmeye gidecek! Hedefe ancak eğer "bir muhalif rüzgar esmezse", çeyrek yüzyıl sonra varabileceğini hesaplıyor.[360]

Gülen'in hem iyi bir strateji hem de iyi bir taktik ustası olduğunu saptamıştık. Şimdi söyleşinin o iddialı ilk sorusunu bu açıdan dikkatle okuyalım:

---

[359] Vesaya: "Bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şeyler." Ferit Develioğlu, Osmanlıca Türkçe Sözlük, Aydın Kitabevi 11. Baskı, 1993, syf: 1148. Vesâyâ'yi Müçtemia: Bir zat tarafından yapılmış birçok vasiyet

[360] "Öyle inanıyoruz ki şayet bir muhalif rüzgar esmezse milletimiz; tarihi tekerrürle açılan yollarda devletler muvazenesindeki o muhteşem yerini bir kere daha alacaktır ve Hakk'ın inayetiyle bunu önlemeye kimsenin gücü yetmeyecektir." F.G. Çağ ve Nesil/4, sayfa:

"Uzun yıllar bir ipekböceği gibi dutluğunuzda kozanızı örerken şimdilerde alımlı bir kelebek gibi uçuşa geçtiniz. Bu uçuş nereye?[361]"

O ilk sorunun tek başına mesajlar taşıdığına işaret etmiştik. Şimdi o mesajları çözmeye çalışalım. Geçmiş çalışmaları ipekböceğinin koza örmesine benzetmek, uçuşu da kelebek uçuşuyla örneklemek ilginç bir giriş! Sorunun mesajlarından biri burada. Bu mesajla gözlerden uzak, bir ipekböceği çalışmasının gizi içinde başlayan cemaat hareketinin böceğinki gibi sanatsal sabır ve beceriyle örülen kozadan uçuşa hazır bir misyon adamı çıkardığına işaret edilmektedir. İpek böceği, kozası ve kelebek simgeleriyle verilen mesajın hareketin toplumsal huzura dikkat edeceği anlamını taşıdığı söylenebilir. Ama bu huzurun karşılıklı ödünlere bağlı olduğuna işaret eden Hoca'nın sözlerine dikkat edilerek...

Çünkü ipek böceğinin kozasından ipeğin elde edilişinde bilgi, dahası teknolojik bilgi ve beceri gerektiği gerçeğinden çıkarak düşünülmelidir bu sorunun yanıtı.

Sorunun yanıtını ve Hoca'nın hedefini söyleşi sırasındaki bir başka soruda da buluyorsunuz ama isterseniz önce bir başka söyleşiden yapacağımız kısa bir aktarmayla başlayalım. Hoca "Küçük Dünyam" adıyla yayımlanan bir başka söyleşisinde, nasıl bir uçuşu düşlediğinin, nasıl hazırlandığının (!) ipuçlarını veriyor. Küçük Dünyam'dan seçeceğimiz sözlerin altını çizelim. Çünkü bugünün Fethullah Hocası'nın çocukluktan gençliğe adım attığı medrese eğitimi sırasında nasıl bir yaşam sürdüğünü ve neler düşlediğini bilmeden bugünün ve hedefini anlayamayız. Bu sözleri okuduğumuzda insan, atalarımızın "adam olacak çocuk..."la ilgili sözlerini düşünmeden edemiyor. Hoca, Kur'an'ın Latin harfleriyle yazılmasına ilişkin bir öneri karşısındaki tepkisini şöyle anlatır:

"Yaşım 16-17 olmasına rağmen İslam'ın aleyhine gördüğüm bu düşünce beni feverana sevk etmişti. Kurşunlu Camii'nin önünde Kafiye'yi[362] ezberlerken sağa sola gider gelir ve dünyayı başparmağıma taksalar da çevirsem diye hayal kurardım."[363]

---

[361] Eyüp Can, Ufuk Turu, Milliyet Yayınları, 1995

[362] İbn-i Hâcib'in Arap gramerine ait meşhur eseri. (F. Develioğlu, aynı yerde, syf:480)

[363] Latif Erdoğan, Küçük Dünyam-Fethullah Gülen Hocaefendi, AD Yayınları, Eylül 1995, syf: 55 (Gülen'in kendi ağzından yaşam öyküsü olan bir söyleşi)

Buralarda altı çizilmesi gereken, Gülen'in o yaşlarda dünyayı parmağında çevirme düşüncesi içinde olduğuna ilişkin sözleridir.

Bu düşün bir başka versiyonunu okuduğumda acaba hangisi doğru diye düşünmeden edemedim. 1995 Eylül'ünde "Küçük Dünyam" adıyla yayımlanan söyleşide, 16-17 yaşlarındayken "dünyayı başparmağında çevirme" isteğiyle hayal kurduğunu söyler. Bu tarihten iki yıl sonra, 1997 yılı Ocak ayının 27'nci günü Sabah gazetesinde yayımlanan bir başka söyleşide 12-13 yaşlarında "dünya muvazenesinde söz sahibi olmak" gibi daha stratejik bir düşüncenin planlarını yaptığından söz edecektir. Böyle bir düşüncenin ve bunun planlanmasının o yaşlarda bir çocuğun yapacağı iş mi; dahası "dünya muvazenesinde etkili olma" gibi bir stratejik kavramın anlamını bilir mi diye düşünmez misiniz? Ama Hoca böyle bir düşünceyi, "fıtratında gizli, doğuştan gelen bir hedefe" bağlıyor. Bunun olur ya da olmazlığı üstüne düşünmeyi erteleyip Hoca'nın Sabah gazetesindeki söyleşisinden eğitim ve okullarla ilgili soruya verdiği yanıtı okuyalım.

"Açılan okullarla olan münasebetime gelince, her insanın gönlünde yatan bir aslan, fıtratında gizli, doğuştan getirdiği bir hedef vardır.

Bu hedef herkes için değişik olabilir. Fakat ben 12-13 yaşlarında Erzurum Kurşunlu medreselerinde ders görürken bir elimde Arapça kitabı, diğer elimde harita olur ve 'Allah'ım bir zamanlar olduğu gibi dünya muvazenesinde sözü dinlenir bir ülke haline tekrar nasıl gelebiliriz?' der, çocuk yaşımda bunun planlarını yapardım."[364]

Bu söyleme kişinin fıtratından/doğuştan gelen ve o günkü kişiliği nedeniyle kendini aşan hedefe yönelik sözlere dikkat edilmelidir. Bunun olmazlığını düşünüyor olabilirsiniz. Ama tarihte böyle kişiliklerin örnekleri olduğunu unutmayalım. Örneğin Mustafa Kemal de daha yüzbaşı rütbesinde Osmanlı'nın sonunun geleceğini, bu olayda kendisinin rolünü ve cumhuriyetin kurulacağını arkadaşlarına söylememiş miydi? Denilecektir ki Mustafa Kemal bu sözleri söylediğinde olayların nasıl değerlendirileceğine ilişkin bilgi birikimine sahipti. Bir kurmay yüzbaşı olarak tarih bilinciyle yaptığı değerlendirmeler sonunda

[364] 27 Ocak 1997 tarihli Sabah gazetesinde yayımlanan Nur harekatı başlıklı dizi yazıdan.

söylemiştir. Doğru ama onun arkadaşları arasında sivrilmesinde doğuştan gelen bir nitelik yok mudur?

Hoca'nın doğum tarihi söylediğine göre 1938'dir (!) Bu önemli bir tarih, Hocaefendi diyor ki: "Atatürk'ün fani yaşamdan ayrıldığı tarihte, onun yanlışlarını düzeltecek bir çocuk doğuyor ve Tanrı onu, Mustafa Kemal'in tarih sahnesinden uzaklaştırdığı Osmanlı'yı canlandırma misyonuyla donatıyor." Yoksa 12-13 yaşlarında bir çocuğun böyle, boyunu aşan hedefleri olabilir mi? Hoca daha o yaşlarda yalnız kendi dünyasını değil, o dünya dengesindeki rolünü düşünen bir kişilik olduğunu, *-kendi deyimiyle-* fıtratında taşıdığı bu misyonla vurguluyor. Bu vurgunun elbet bir amacı olmalı! Şimdi yukarıdaki sorunun yanıtını arayabiliriz. Erzurum'da doğan çocuğun yıllar sonra cemaatiyle dünya dengesindeki rolüne nasıl ve kimlerden destek arayarak soyunduğunu izleyerek…

Bunu "bu uçuş nereye" sorusunun yanıtını arayarak başlayalım. "Ufuk Turu"ndaki bu soru Hoca'nın 13 yaşında dünya dengesindeki yerimizi almak için yaptığı planlara dayanarak daha ileriki yaşlarında da dünyayı parmağının ucunda çevirme girişimi için uçuşa hazırlandığını mı anlatmak istiyor dersiniz?

Bunu Hoca'nın düşlerinden biri olarak da yorumlayabilirsiniz. Hoca çokça düş görür ve onun dilinde düşler yaşama yön veren öğeler içerir. Hoca'nın düşle düşünceyi karıştırıp karıştırmadığını kim bilebilir?

Bir haritadan çıkarak düşünmek

Eyüp Can *(söyleşiyi yapan, Gülen'in yetiştirdiği gençlerden biri)* soruyor: "Gazetelere de yansıdı, odanızda büyük bir Osmanlı haritası vardı. Duyduğumuza göre, 'Ufkumu sınırlıyor bu harita.' diyerek kaldırtmış ve yerine bir dünya haritası astırmışsınız.[365]"

Aslında bu bir soru değil, sıradan bir gazetecilik de yapılmıyor, çerçevesi önceden hazırlanılmış bir amaca yönelik konuşmadır beklenen. Çünkü bir kişinin odasındaki haritayı değiştirmesi kendisini ilgilendirir. Konuya bu açıdan bakarsak gündeme neden getirildi diye sorgularız. Ama konuyu açmanın özel bir amacı varsa durum değişir. *-ki bu yanıttan da anlaşılıyor-* Hoca geçmişten geleceğe düşünce ve eylem dünyasının arka planını sergiliyor.

[365] Eyüp Can, agy, syf:63

Gülen'in geleceğe yönelik planlarını içeren ilginç yanıtı okuyalım:

"Osmanlı haritası da aslında çok geniştir. O gün için ulaşılabilen en geniş sınırlara ulaşılmış... O harita sadece Osmanlı sınırlarıyla muhattı *(çevriliydi)*. Bu haritanın üzerine ben 'kendi çizgilerimi' 'vesaya'yı *(vasiyetleri)* ve mahzun ülkeleri ekledim.[366]"

Burada bir noktayı öne çıkaralım. "Osmanlı sınırlarıyla çevrili haritaya kendi çizgilerimi ekledim." sözlerine dikkat edelim. Nedir dersiniz kendi çizgileri? Güneşin doğup battığı her yeri işaretlemiş olmalı değil mi? Kendi çizgileri, vesaya ve mahzun ülkeleri kapsar. Tutmayın Hoca'yı, Mesihliğe soyunmak az iş değildir elbet.

"Mahzun ülkeler mi?" sorusuna Hoca "Bu deyimi silip ümitli ülkeler de" denileceğini, "bu ülkelerin *(sanırım Orta Asya ülkeleri olmalı/ED)* artık ümitli ülkeler olduğunu" söylüyor ve harita üzerindeki düşüncelerini şöyle sürdürüyor:

"O eski harita aslında ümidi yıkılmış, yeis içinde hiçbir şey yapamaz düşüncesine mahkum edilmiş, belli paradoksların cenderesine itilmiş ve buna kendini de inandırmış insanımız için bir ümit kaynağıdır." Bir tür övünme payı taşımıyor mu? Yalnız övünme mi? Hoca'nın cumhuriyete yönelik saldırılarından biriyle karşılaşıyoruz. "Belli paradoksların cenderesine itilmiş ve buna kendini de inandırmış insanımız için umut kaynağı"ymış o harita! Aslında umut kaynağı Hoca'nın kendisi ama alçak gönüllülüğü (!) kendini hep "Rabbinin aciz kulu" olarak nitelemesi, kişiliğini öne çıkarmayı engelliyor mu ne? Hayır engellemiyor? Çünkü öncü olmak onun fıtratında, yaradılışında gizli!

Dikkat edilirse, bu sözlerin yer alması için önceden hazırlanmış bir senaryoyla karşı karşıya olduğumuz anlaşılır... Hoca misyonunun ipuçlarını veriyor. Harita değişikliğini vesayaya bağlıyor. Ve bir başka hedef kavramla tanıştırıyor bizi. Söyleşinin bu bölümünün başlığına alınan sözlere dikkat edelim:

"Yeryüzü, yeryüzü mirasçılarınındır." Bu, Hoca'nın sık sık söylediği kavramlardan biridir. Buradan vesayayı getiriyor gündeme; yukarıda anlamını açıkladığımız bu sözcük, "bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği

[366] Eyüp Can, agy, aynı nerde

şeyler" demekti. Konuyu aydınlatabilmek için şu sorular da yanıtlanmalıdır: Nedir bu "yeryüzü mirasçılığı"? Kim kimin mirasçısıdır? Mirasçılığın kaynağı nedir?

Bu Kur'ani bir kavramdır. Yani Tanrı, insanı yeryüzünün mirasçısı sayıyor. Hangi insanı derseniz yanıtı yine Kur'an'da. Kur'an'a göre "İnsan Tanrı'nın yeryüzündeki halifesidir." Enbiya Suresi'nin 105'inci ayetinde:

"Ant olsun ki Tevrat'tan sonra Zebur'da da yeryüzüne mutlaka salih kulların varis olacaktır, diye yazdık." söylemiyle belli nitelikteki insanlar yeryüzüne varis kılınmıştır. Hoca buradan çıkarak Hz. Peygamber'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." Sözlerini vesaya olarak kabul ediyor olmalı. Ki böylece Peygamber'in mesajını taşıma yükümlüsü sayıyor kendini. Bu nedenle de Osmanlı'nın sınırlarını gerçekleştirmek istediği misyonu açısından yetersiz buluyor. Usunuzda sayısız sorular birbiriyle yarış ediyor olmalı! Yeryüzü mirasçılığının sınırları nerede başlar, nerede biter? Buradan ne anlaşılacaktır, yeryüzünün mirasçılarının nitelikleri nedir? Evet, salih kullar kavramını bir yandan misyonuna dayanarak yapıyor öte yandan cemaatini güdülüyor *(motive ediyor)*! Günümüzde yeryüzünün mirasçıları olarak kendi cemaatini görüyor. Denilecektir ki nereden çıkarıyorsun bunu? Hoca'nın sözlerinden. Okuyalım:

Eyüp Can soruyor: "Bunun ölçüsü nedir?" Değil mi ya, yeryüzünün ne kadarını istiyor Hoca! Yanıt, misyon uçuşunun ikinci aşamasını ya da asıl hedefi işaret ediyor. Ama Hoca açgözlü değildir çünkü "Kimsenin toprağında, ülkesinde gözümüz yok." der ve şöyle sürdürür:

"Fakat Allah'ın bize ihsan ettiği şeyleri her yere götürme, herkesin ruhuna üfleme, ruhumuzun ilhamlarını başkalarının sinelerine boşaltma manasında dünyanın her yerinde gözümüz var, kalbimiz var. Kalbimiz bütün dünya için atıyor.[367]"

Peki, nedir bu ufkun açılım alanı, nereye kadar gider? Çünkü kişi bir kez Tanrı adına iş yapmaya kalkışmasın, artık Tanrı'nın emri gereği duramaz, yeni hedefler seçer ve gidebileceği yere değin gider:

"Hiçbir yer bu noktayı nazardan *(görüş noktasından/ED)*, gözümüzün taalluk sahası *(ilgi alanı/ED)* dışında kalmayacaktır." diyor Hocaefendi. Neden mi? "Bu

[367] Eyüp Can, agy, syf:65

Efendimiz'in İslam adına idealize ettiği düşüncenin dışında değildir. Zira o buyuruyor ki: "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." Bu söylemin kendini bu alanda misyon sahibi sayan bir kişi için önemini iyi kavramalıyız. Çünkü "Günümüzün insanları da 'davay-ı nübüvvetin *(peygamberlik davasının/ED)* varisleri sözüyle ifade edeceğimiz önemli misyona sahiptirler. Yani, yeryüzünün günümüzdeki mirasçıları da peygamberlik davasının varisleri sayılırlar.[368]" Bunun salt sıradan dinsel bir mesaj olduğu ve görevin de tebliğle sınırlı olduğu sanılmamalı. Çünkü daha sonra Hoca bu misyonun içeriğini bakın nasıl dolduruyor. "Bize düşen görev" diyor, "bu mesajı götürmek, dünyanın iktisadi, siyasi, kültürel hayatına katkıda bulunmaktır." Bir kez daha okuyalım isterseniz: "Dünyanın iktisadi, siyasi, kültürel hayatına katkıda bulunmak."

Ama ne yazık ki Gülen burada da yanılıyor bize göre çünkü Hoca'nın misyonunu dayadığı Hz. Peygamber'in "Mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır." sözleri sahih bir hadis mi? Eğer bu sahih bir hadis değilse *-ki olmayabilir-* bu takdirde misyonu kutsal bir dayanaktan yoksun kalıyor demektir. Bir an için bunun sahih hadis olduğu kabul edilse bile bu hadisle kimseye bir görev verilmiş değildir. Peygamber "ulaştıracaksınız" demiyor, "ulaşacaktır" diyor. Bunu ulaştıracak olanlar şöyle bir ecir *(dinin verdiği bir tinsel ödül/ED)* alırlar, sevap kazanırlar gibi özendirici bir sözcük de yok. Bu nedenle Gülen'in yanlış bir yorumla kendine misyon biçtiği anlaşılıyor demek yanlış olmayacaktır.

Mesih Misyonu mu?

İşte, yanıtı bulunması gereken önemli bir soru. Çünkü Hoca kimi gizemli sözlerle Mesih misyonuna talip olduğunu ima ediyor diye düşünüyorum. "Mesih bir gün mutlaka nüzul edecektir, o Muhammedi bir ruha inecektir, Muhammedi ruh İslami bir ölçüdür, Mesih bu ölçüyü arar." derken neye işaret ediyor, onu arayalım şimdi!

Hoca'ya göre: "Müslüman daima, tavr-ı leyyin, hal-i leyyin, kalb-i leyyin, vicdan-ı leyyin, kavl-i leyin *(Yani, yumuşak tavırlı yumuşak huylu-uysal, kalbi ve vicdanı merhamet dolu, yumuşak sözlü/ED)* olmak zorundadır." Ona göre bu "Muhammedi bir ruh kalıbına dökülme" halidir ve İslami bir ölçüdür. "Bu ölçüler içinde Hz. Mesih'in ahir zamanda yeryüzüne inmesi ve ümmet-i

[368] F.G. Prizma/1, syf: 198

Muhammed'den birine iktida etme *(tabi oma, uyma/ED)* meselesini, onun, Muhammedi ruhtaki mevcud adalet, ref'et *(merhamet/ED)* ve şefkatiyle ayrı bir buuda çekmesi şeklinde anlamak mümkündür. "Hoca bu nüzulün *(inişin)* nasıl olacağını da anlatıyor. Kulak verelim: "Hz. Mesih, ahir zamanda, ahiretin en ücra köşesinde de olsa o önemli misyonu eda etmek için, mutlaka nüzul edecektir. *(dünyaya inecektir/ED)* Nüzul edecektir ama içinizde şahs-ı manevinin muhtevi bulunduğunu *(içinizde taşıdığınız manevi kişiliğin)* mana ve ruha nüzul edecektir.[369]" Bu satırları dikkatle bir kez, bir kez daha okuyalım. Ne diyor, "İçinizde taşıdığınız şahs-ı manevinin muhtevi bulunduğunu mana ve ruha nüzul edecektir." *(Sizlerden ruhunda Mesih'e uygun öz taşıyan -kişiliğe - birinin ruhuna inecektir/ED)* diyor. Yani iniş/nüzul tensel değil ruhsal/tinsel olacaktır. Hoca'yı dinleyelim isterseniz. "Evet o, bu manaya ve bu ruha kalıp olmak için inecektir. Eğer o ruh yoksa ceset olarak gelmesinin bir manası olmaz zannediyorum." Bu sözlerin bir başka anlamı şudur: "Bu cemaatten biri, cemaatin yardımıyla, Mesih gibi, yeryüzünü bir daha bozulmayacak biçimde düzeltecektir." Bu sözler cemaate söyleniyor. Bu cemaatin önderi Hoca olduğuna göre, Mesih ona *(iktida edecek-ruhuna)* inecek olamaz mı? Onda tecelli edemez mi? *(Onda görünemez mi?/ED)*

Peki, Mesih gelecek, ne yapacak dersiniz? Bizlerden bir beklediği var mıdır? Bizler ona nasıl yardımcı olabiliriz? Sorunun yanıtını yukarıda alıntı yaptığımız Prizma/1 adlı yapıttaki şu ilginç satırlarda arayalım: Hoca: "Öyleyse diyor " geleceği kucaklamayı planlayanlar (yani hoca ve cemaati) oturup onu bekleyeceğine, kendilerini ona asker olarak yetiştirme gayreti içine girmelidirler. Ta ki geldiğinde, asker yetiştirme zahmetine katlanmasın. *(Hoca'nın eğitime, özellikle ışık evlere neden önem verdiği anlaşılmıyor mu?/ED)* Zaten o başkalarının ekstradan beklediği icraatı da ancak o zaman yapabilir. Bir başka ifadeyle, "O; Şam'da ak minareden indiği gün ak atına binsin, gelip Sultan Ahmed'in şadırvan avlusuna girsin, her kılıç sallayışında birkaç puthaneyi[370] yerle bir etsin[371] sonra da Sultan Ahmed'in minarelerinin

---

[369] F.G. aynı yerde syf: 24-25

[370] Burada sözü edilen puthane, cumhuriyet yönetimidir. Çağ ve Nesil dizisinin 5'inci kitabından aktaracağım şu satırları dikkatle okuyalım: "Aman Allahım, kurup putlaştırdıkları, uğruna neler neler feda ettikleri kendi sistemleri adına bu ne vefasızlık, ne insafsızlık." Hoca bu sözleri, "acaba bizde de Cezayir örneği yaşanır mı" kuşkusu içinde olanların, diktatörlük ya da şeflik yönetimi düşündüklerini, bunun ise inkâr cephesinin yıkım olduğunu açıkladıktan sonra söylüyor. Günler Baharı Soluklarken, Çağ ve Nesil/5 T.Ö.V. Yayınları, 1996, syf:14

[371] put ve puthane Bediüzzaman'ın şu sözleri ılığında değerlendirilmelidir.
Bediüzzaman, Emirdağ Lahikası adlı kitabının 214'üncü sayfasında Kurtuluş Savaşı sırasında Ankara'ya çağrıldığını ve yüksek fikir beyan etmesi istendiğini anlatır: "Hem Ankara'da divan-ı riyasetine girip bana bağırarak 'Seni buraya çağırdık ki bize yüksek

arasındaki ipe tıpkı mahya gibi getirip kılıcını assın... İnsanlar kıyamete kadar bu muhteşem zafer sembolü mahyayı seyretsin.[372]"

Bu gelişme Hoca'nın 12-13 yaşlarında yaptığı planın ya da 16-17 yaşlarındaki düşler dünyasının bir ürünü mü bilemiyorum. Ama görüntüdeki o yumuşak tutumun, merhamet gösterisinin aldatıcı olduğu anlaşılmıyor mu?

Şimdi eğri oturup doğru konuşalım. Sen hal-i leyyin, kavl-i leyyin gibi deyimleri sık sık yineleyerek sözüne güvenilirliğin, hoşgörünün, merhamet gösterilerinin, Muhammedi ruhun gereği olduğunun altını çizerek başladığın sözü; bir gün, cemaatten birinin ruhuna inecek olan Mesih'in kılıcına bırakmanın çelişkisini nasıl gidereceksin? Çünkü Mesih gelerek kılıcıyla puthaneleri yerle bir edecek sonra kılıcını Sultanahmet Camii minareleri arasına mahya gibi asacak. Öyle ki asılan bu kılıcı, insanlık zafer sembolü olarak kıyamete değin seyredecektir. Bunun bir şiddet, hem de kıyamete değin sürecek bir şiddet olduğunu gizleyebilir misin? Öyle ki kıyamete değin sürecek bu şiddetle, "Muhammedilikteki itidalin üstünde hatta belki bazılarınca dengesizlik olarak görülecek şekilde ileriye götürülerek "dövene elsiz, sövene dilsiz ve gönül kıranlara gönülsüz olmayı[373]" nasıl bağdaştıracaksın. Nerede kaldı o Muhammedi ruh, bir takiye miydi? Bu durumda irşad ve tebliğde, sıradan bir zorlamanın ötesinde, kılıç gibi bir şiddet simgesine baş vurulduktan sonra "medenilere galebe ikna iledir" *-uygar insanlara üstünlük inandırarak sağlanabilir-* ilkesiyle hareket edildiği ileri sürülebilir mi?

Burada söz konusu olan, zorlamanın ötesinde bir şeydir ve adı şiddettir. Öyle bir şiddet ki ya kılıçla ölüm ya da Mesih'in yolunu seçme gibi bir ikilem dayatılmaktadır.

Oysa Kur'an'a göre , "Dinde zorlama yoktur.", yani kişiyi zorla İslam'a çağırma yasaktır. Zorlama irade özgürlüğünü yıkacağından, böyle bir girişim dinin emirlerine karşı gelmekle eştir. Yine sahih hadise göre, başkalarını isyan

---

fikir beyan edesin. Sen geldin, namazadair şeyler yazıp içimize ihtilaf verdin.' Ben de onun hiddetine karşı dedim ki: Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur. Dehşetli bir put kırdım." Put, bu sözlerden esinlenerek Atatürk'e saldırı için kullanılmaktadır. Yani Atatürk "put"tur.

[372] F.G. Prizma/1, syf: 25-26

[373] "Eğer bir meseleyi bizim anlatmamız bir kısım bir kısım vicdanlarda tepkiye sebep olacaksa 'Hakkın hatırı âlidir.' diyerek o meseleyi başkasına anlattırmak hoşumuza gitmelidir. Bu itibarla insanlara kim nüfuz edip herhangi bir meseleyi daha iyi anlatacaksa herkes onun için konuşma zemini hazırlamalı ve diğerleri de dinleyenler arasında bulunmaktan rahatsızlık duymamalıdır." F.G. AGT/3, syf: 176-177. (Hoşgörü, iftar yemeği gösterileri, söyleşileriyle ilgili görüş saptamalarının bu açıdan değerlendirilmesi gerektiğinin altını çizmek isterim.)

ettirecek zorlama, başkalarını günaha teşvik sayılır ve yasaktır. Çünkü doğru eğriden ayrılmıştır, yani neyin doğru neyin yanlış olduğu bellidir. Ayet ne diyordu: "İsteyen, doğruyu isteyen, sonucuna katlanmak koşuluyla yanlışı seçer."

Görülüyor ki Hoca'nın "İnsanlığın ruhuna üflemek, ruhumuzun ilhamlarını başkalarının sinelerine boşaltmak, dünyanın yaşamına katkıda bulunmak" gibi ilk anda ılımlı yaklaşımı içeren sözlerle idealize ettiği çağrıların, düşten yaşama geçirilmesinde zorlamanın ötesinde şiddet, dahası ölüm korkusu yaşatılıyor. Konuyu biraz daha açalım diyorum.

Söyleyeceklerini Başkalarına Söyletmek[374]

Göreceğiz ki Hoca 'ali himmet' peşindedir, hayrette sınır tanımaz ve cemaatini bununla motive etmektedir. Bu çabanın nedenlerini anlamak için Hoca'nın misyon anlayışını kendi sözleriyle açmak, dahası aşmak gerektiğini düşünüyorum. Hoca'ya göre, dün himmet 'Muhammedi anlayış içinde hayatını örgüleyen bir mümin için..." söz konusu olamaz! Böyle bir mümin, her zaman doyma bilmeme kuşağında yaşar. Onun gözü Kur'an'ın ifadesiyle 'helmin rezid-daha yok mu' anlayışıyla hep ötelerdedir. Bu anlayış seviyesine ulaşmış biri için "hizmet hesabına doyum yoktur... Hatta bir gün yeryüzünü bütünüyle ışığa boğsa ve her tarafı aydınlatsalar, bu defa göklere merdiven dayama yollarını arar ve 'daha yok mu' derler. İhtimal bir daha yeryüzünün bozulmaması ve ifsat edilmemesi için, şerir ruhlarını önünü alma yollarını araştırırlar...[375]"

Hoca'nın ne denli gizlemeye çalışsa da içindeki cumhuriyet düşmanlığının boyutunu, ihtirasın büyüklüğünü, o ihtirasın yaratacağı şiddeti saklayamadığını görüyoruz. Öyle ki 16-17 yaşlarındaki şiddetli bir öfkeyle yükselen, yıllar geçtikçe artan ihtirasını, Mesih'in kılıcına sığınarak doyurma peşinde. Ama o doymazlığı seçtiği için, kılıç da yetmeyecektir.

Bu doymama, Hoca'nın dünyasında, hedefine aldığı Peygamber'in mesajını sonsuza taşıma olarak biçimleniyor. Bu düşünceye meşruluk kazandırmak için tarihsel dinamikler yaratma çabasına düşüyor. Ve örneği tarihte, İslam'ın kılıçla yayıldığı günlerde arıyor."Ashab-i kiram, efendilerimiz... Nerede bir kara parçası var olduğunu duymuşlarsa oraya gidelim demiş ve hemen yollara dökülmüşler.[376]" derken de Peygamber misyonunu gerçekleştirme çabasında olduğunun altını bir kez daha çiziyor. Bu ali himmet olmanın gereğiymiş! Hoca da ali himmet peşinde olduğuna göre, Hz. Muhammed'in mesajını güneşin

[374] F.G. AGT/3, syf: 176-177
[375] F.G. Prizma/1, syf: 28
[376] F.G. aynı yerde, syf: 28

doğup battığı her yere götürecek demektir. Dün himmet sahipleri bunu anlayamazlar. Çünkü "Dün himmet olanlar *(işlevin en aşağısını yapanlar/ED)* için hiçbir şey yapılmasa da Müslümanların camilere girip çıkmaları, Ramazan orucunu tutmaları, zekat, sadaka ve kurbanları bir ölçüde dini hayat adına normal görülebilir.[377]"

Görülüyor ki Hoca, Müslümanların dinsel görevlerini, normal düzende yapmalarını yeterli bulmuyor, bundan hoşnut değildir. Bu nedenle de "yurtta barış dünyada barış" ilkesini reddeder. Bunun toplumu uyuşukluğa düşürdüğü kanısındadır. O ister ki Osmanlı'nın dört kıtaya at koşturduğu gibi, yeryüzünün mirasçıları olarak, Peygamberce bir misyonla, onun mesajını taşıyan bir sistem kurulsun. Çünkü irşad görevi "himmeti, ali himmet olarak *(en üst düzeyde/ED)* yapmayı" emreder. Çünkü bu nitelikteki kişiler hizmette doyuma ulaşamazlar. Bunu Hoca'nın düşü olarak yorumlayalım mı diye düşünüyorum ama düş mü ya da evren mesaj taşıyan Tanrısal bir misyon mu diye sormadan da edemiyorum.

İsterseniz Ufuk Turu üzerine düşüncesini açıklayanlardan birine Çetin Altan'a kulak verelim. Altan diyor ki:

"Bugüne kadar yaptıkları ve tavırlarıyla Fethullah Hoca, benim saygı duyduğum bir insan. O yüzden ulu orta şeyler söylemek bize yakışmaz. Olaylara bakışı ve kişiliği gerçekten ilginç bir insan. Mesela kendisiyle yapılan Ufuk Turu'nda, kaldırın şu Osmanlı haritasını, ufkumu daraltıyor deyip yerine, Dünya haritasını astırması Hoca'nın evrensel bir bakış ve evrensel değerler ortaya koyan düşüncelerini tüm insanlığa aktarmayı planlayan geniş perspektifli bir insan olduğunu gösteriyor... Fakat Fethullah Hoca'nın birçok insandan ayrılan esas bir özelliği var ki onu da belirtmek gerekir. Hoca dünya egemenliği peşinde koşan bir insan değil.[378]"

Acaba öyle mi?

Çetin Altan'ın düşünce dünyası, eskiden materyalist değer yargılarına göre biçimlenirdi. Zaman onu değiştirmiş olabilir; söze başlarken Hoca'yı tam olarak değerlendiremeyeceğini söyleyen Altan'ın, sonra da Hoca'nın kişiliğini evrensel değerler taşıdığından söz ederek övmesine ne demeli bilemiyorum! Altan, harita olayından etkilenmişe benziyor. "Osmanlı haritası ufkumu daraltıyordu, onun için dünya haritasını astırdım." sözlerini evrensel bir bakış olarak görüyor. Buna göre bu, eksik bilgiye dayalı yanlış bir değerlendirme! Ya Hoca'nın 13 yaşlarındaki "dünya muvazenesinde etkili olma" planlarını ya da Peygamber'in

[377] F.G. aynı yerde, syf: 27
[378] E.C. aynı yerde, syf: 166-167

vasiyeti *(vesayası)* gibi doğruluğu tartışmalı ve İslam'ın temel ilkelerine aykırı bir söylemden çıkarak misyon edinme çabasını bilseydi ne derdi dersiniz.

Hoca dünyanın yaşamına katkı sağlamak istiyor. Amacı, böylece dünya dengesini düzenlemek. Nasıl olacak bu iş? Mesih'in, puthaneleri yerle bir ettikten sonra Sultanahmet Camisi minareleri arasına asacağı kılıcıyla mı? Muhammedi bir ruhla mı? O Muhammedi ruhun hangi tezahürüyle-görünüşüyle?

Dünya dengesine etken olmayı amaçlayan ve İslam'ın adalet anlayışı, barış anlamı taşıyan selam niteliğiyle, insanlığın huzur dünyasına katkı sağlamak isteyen misyonu mu evrensel mesajdır! Mesih ruhuyla ya da hepsiyle mi; hangisiyle katkı sağlayacaktır dünya dengesinde? Bu çalışmada görüleceği gibi bu katkı, insanlığın İslam diniyle şereflendirilmesine bağlıdır. Çünkü Hoca'ya göre insan ancak Müslüman'sa 'insan-ı kamil' *(tam insan)* olur. Anlaşılan tüm insanlığı batıldan/dinsizlikten, İslam gerçeğine çağırmakta kararlı. Peki kitabımızın kabul ettiği Kitaplı-Semavi din mensupları/bağlıları ne olacak? Onlar, kendi inançlarında direnirlerse, Mesih'in kılıcı mı gösterilecek! Yani şiddet mi girecek işe?

Nasıl olacak bu katkı dersiniz? Hem hiçbir yerde gözünüz olmayacak hem de her yere göz koyacaksınız. Dahası kalbiniz bütün dünya için atacak! Peki, bu derviş rintliğiyle söylenmiş sözün o coğrafyaya girmeden uygulandığının tarihte örneği var mı? Hoca'nın hep örnek verdiği Osmanlı, dua ile nereleri almış; girdiği topraklardan hiçbir şey almadan mı dönmüş ya da oralara ne vermiş ki Hoca almadan verebilsin? Fatih'in İstanbul'u fethettiği gün, mollaların "Fetih duamız berekâtıyla gerçekleşti." sözlerine karşılık olarak kılıcını gösterip " bunun hakkını yemeyin" dediği bilinir. Peygamber'in bile, gerçek çabalarla dahası savaşla elde ettiklerini, Hoca dua ile mi elde edecek ki dünya haritasını asma olayını Çetin Altan gibi, gerçekçi bir yazarımız, Hoca'yı "evrensel bir bakış ve değer ortaya koyan" dahası "düşüncelerini tüm insanlığa aktarmayı planlayan" bir din adamı olarak betimleyebiliyor. Çetin Altan, söyleşiyi okumuş olsaydı, diyalektik mantık ve tarih bilinciyle olmazları saptar, dünya görüşüne uymadığını düşündüğüm bu konuda o değerlendirmeyi yapmazdı. Böyle bir olayı, söylenceye göre ancak, Kitaplı dinlerin beklediği Mesih gerçekleştirebilir. Yoksa Hoca gerçekten Mesih mi?

Hoca, eğer Mesih ise, onun misyonuyla gelmişse elbet sözümüz yok. O zaman dünya haritası da az gelir evrenin haritası asılmalıdır. Hoca'nın tevazuuna/alçak gönüllüğüne de bu yakışır elbet!

Alçakgönüllü bir cihan egemenliği düşü

Bu gerçekler karşısında, Hoca'yı tevazu/alçak gönüllülük örneği olarak selamlayanların, tevazudan ne anladığını merak etmez misiniz?

Hoca'nın hizmette, ali himmet göstergesi aradığını görmüştük. Bu niteliktekiler, Ufuk Turu'nun 64 ve 65'inci sayfalarında gösterilen, sınırları çizilen hedefe yönelmiş misyonun sahibidir. O hedef tüm insanlığı tevhid dinine-İslam'a çağırmak, İlay- Kelimetullah sancağı altında toplamaktır. Çünkü ona göre insanlık hastadır. Onu sağaltacak reçete, Bediüzzaman'ın geçmişte Türkiye'ye sunduğu ama ilgi görmeyen reçetedir. Bu görev alanının sınırları bellidir! "Güneşin doğup battığı her yer." Sanırım ay da vardır bu sınırın içinde, ne bileyim Mars ya da tüm evren! Bakın nasıl açıklıyor misyonunu:

"Evet bizler," diyor Hocaefendi, "dünyanın içine düştüğü bunalımda onun derdine deva olup yatağa düştüğünde oksijen olmalıyız. Ruhlarına girip ölecekleri zaman sun'i dahi olsa yaşamlarını temin etmeliyiz.[379]"

Bunu nasıl mı yapacak? Açıklamalarından bu "nasıla" anlaşılır bir yanıt bulunamıyor. Dua ile mi, bir başka yolla mı? Belli değil! Ama şurası gerçek ki Hoca ancak çocuklara verilen yapboz oyunundaki gibi, düşüncelerini serpiştirdiği kitaplarından toplanacak parçaları bir araya getirerek oluşturulacak resim okunarak anlaşılabilir.

Ne diyordu, "ölçüsü nedir" sorusuna verdiği yanıtta:

"Kimsenin toprağında gözümüz yok." diye başlıyor ve hiçbir şeyin gözünün ilgi alanı dışında kalmayacağını söylüyordu! Çünkü genellikle böyle bir söylemin sonunda bir fakat, ancak gibi sözcük gelir ki bu sözün tam tersi bir hükme götürür insanı. O hükmün gerekçesi vardır. O gerekçe hükmün kesin kes uygulanmasını zorunlu kılar. Örneğini Hoca'da görüyoruz.

"Kimsenin toprağında gözümüz yok. Fakat Allah'ın bize ihsan ettiği şeyleri her yere götürme, herkesin ruhuna üfleme, ruhumuzun ilhamlarını başkalarının sinesine boşaltma manasında dünyanın her yerinde gözümüz var, kalbimiz var. Kalbimiz bütün dünya için atıyor."

İşte yine Tanrısal bir emir ve Tanrı'nın misyon verdiği inancıyla, yüreği tüm dünya için atan Mesih ruhlu bir adam!

---

[379] E.C. aynı yerde, syf: 65

Peki bu atan, Hoca'nın kalbi mi, sanal bir vuruş mu, sizler karar verin, aktarmak benden, karar sizlerden!

"Hiçbir yer bu noktayı nazardan, gözümüzün taalluku *(ilgi alanı)* dışında kalmayacaktır." Dikkat edelim, kalamaz demiyor, kesin konuşuyor hüküm tümcesi kuruyor, "kalmayacaktır" diyor!

Neden kalmayacak derseniz yanıtı hazır:

"Bu, Efendimiz'in *(Hazreti Peygamber sav)* İslam adına idealize ettiği düşüncenin dışında değildir. Zira o buyurmuştur ki benim mesajım güneşin doğup battığı her yere ulaşacaktır.[380]"

Ne dersiniz, Huntington haklı mı yoksa?[381]

Bu kadarla da kalmıyor Gülen. Bundan sonraki tümce, onun ruh ve madde yapısını ele vermenin ötesinde, kendine ne denli derin bir misyon biçtiğini de gösteriyor. Hele hele, bu misyon salt dünyanın İslam'ı kabul etmeyen bölümünü, ruhlarına üfleyerek yaşatma amaçlı bir görevin üstlenilmesi gibi ütopik bir davayı kucaklıyorsa!.. Ve çünkü kişi kendini, dünyanın tümü Nur-u İslam'la *(İslam'ın sonsuz aydınlığıyla/ED)* tanışmadan sağlığa kavuşamayacağı inancıyla yüklü sayarak "...yaşamaya mazhariyet sağlama mülahazasıyla *(yaşamaya hak kazanma düşüncesiyle/ED),* bütün dünyaya talibiz" diye, o derin misyonun bayrağı yapmak aşkıyla konuşuyorsa. Bu durumda Hoca, "Aksine talip olmayı da ben dun himmetlik sayıyorum." derken de haklıdır. Başka tür bir çabayı 'çabaların en aşağısı' sayarken de... Bunun somutlaşacak anlamı şudur: Hoca talip olmakla kalmayacak, çocukluğundan bu yana hedeflediği amacına ulaşmak için seçtiği yönetimi, cihadı her koşulda gerçekleştirmeye çalışacaktır(!) Başarı mı? "Ufkumuza Doğan Rüya"[382] bu sorunun yanıtı olabilir sanırım.

---

[380] E.C. aynı yerde, syf: 65

[381] Samuel Huntington, Amerikalı strateji uzmanı, 21'inci yüzyılda en büyük çatışmanın İslam'la Hristiyanlar arasında yaşanacağını, bunun uygarlıklar çatışması olacağını ileri sürüyor. Bu konudaki çalışması Uygarlık Çatışması olarak yayımlandı.

[382] Ufuk Turu'yla ilgili değerlendirmelerden biri olan senarist-sinema yazarı Ayşe Şasa'nın Ufuk söyleşi üzerine söylediklerinin özeti. Ayşe Şasa'ya göre, Fethullah Gülen'in söyleşisinde "Hiçbir kin ve garezin pürüzü yoktur. Her zerresinde geniş bir hoşgörünün engin bir şifanın iyicil damgası" vardır. Bu yönüyle bu söyleşi ufkumuza vuran güzel bir rüyadır.

Hoca'nın "Günler Baharı Soluklarken" adlı çalışmasındaki "cihan hakimiyeti mefkuresi"nde hedefe giden yolun nasıl açılacağını gösteriyor. Bununla ilgili satırları okuduğumda, Hoca düş mü görüyor, dedim. Ama birçok buluşun insanoğlunun düşünden çıktığını düşününce Hoca'nın, cihan egemenliği düşünü aktaramadan edemedim. Hocaefendi, cihan hakimiyetine, hizmet erleri adını da verdiği altın nesille çıkacak. Altın nesil öyle bir nesil ki:

"Hakk'ın inayetinin *(Tanrı'nın lütfunun/ED)* temsilcisi, böyle bir neslin geleceğine dair ümidimiz olmasaydı upuzun bir boşluk döneminde *(Cumhuriyetin ilk yıllarında/ED)* ye'se kapılmadan çözülüp dağılmadan varlığımızı sürdürmemiz mümkün değildi." diyor. Övgülerle andığı bu nesli anlatmayı sürdürüyor: "O kadar ki çehrelerinin akı kurtuluş günümüzün sabahı *(olan/ED)* bu ay yüzlüler, hayallerimize girecekleri ana kadar, gündüzün geceden farkı yoktu, bizler de bu karanlık alemin uyurgezer hayaletleriydik. Şafaklarımız onların emareleriyle tüllenince *(Şafaklarımız onların geleceğinin göstergeleriyle aydınlandığında/ED)* daha çok bir mezarı andıran bu düşkünler diyarı da *(Türkiye/ED)* güllerle çiçeklerle kızarmaya başladı…"[383]

Hocaefendi, işte yetiştirdiği bu nesle güvenerek evren egemenliği için fethe çıkacak. Çünkü bu nesil ondaki evren egemenliği idealini ateşlemekte, yeni yepyeni ufuklar açmaktadır. Der ki:

"Bazen onların aşk-u şevklerinin genişliği ümitlerimiz, tasavvurlarımız, beklentilerimiz o kadar enginleşir ki cihan hakimiyeti mefkuremiz göklerin ve yerin istiab edemeyeceği *(içine alamayacağı/ED)*, genişliğe ulaşır ve fütuhat neşideleri *(şarkılarıyla/ED)* ile inler… İnler de bize yepyeni bir perdenin yepyeni bir şivesi ile neler neler söyler...[384]"

Hoca çalışmalarında belli bir amaca doğru yol almakta olduğunu, bunun için hizmet erleri yetiştirildiğini anlatır. "Günler Baharı Soluklarken" adlı çalışmasına ışık evlerden söz ederek giriyor. Işık evler, ışık süvarileri olarak adlandırılan hizmet erlerinin yetiştirildiği yerler. Son açıklamalarıyla bu evleri kabul etmese de öylesine belgeler var ki reddederek kendini yalanlaması, içinde bulunmakla övündüğü inanç sistemin dinamiklerine uymuyor. Çünkü yalan böyle bir kişiliğe yakışmıyor. Oysa:

---

[383] F.G. Ç ve N/4, syf:125.
[384] F.G. Ç. ve N/5 syf:55.

"Işık evlerle giriyoruz kitabın sırlı dünyasına" diyor ve şöyle sürdürüyor: "Bu evler, kudsi-kutsal bir programın yürürlüğe konulduğu ruh oluşum ocaklarıdır. Ruhlar orada asli kaynaklarıyla temasa geçer. O kaynaktan aldıklarıyla beslenip büyüyerek karanlık dünyaların fethine çıkarlar. Asıllarından uzaklaştırılmış, asılları unutturulmuş ruhların ellerinden tutup onların ebedi kurtuluşlarına ve zengin bir medeni kuruluşa gitmelerine vesile olurlar. Bu medeni yapının planını Kur'an, mühendislik merkezleri mabedler, mektepler, medreseler, tekyelerdir. Şantiyeleri ise evler, çarşılar, pazarlar... Bu iman ve aşk dolu maceranın muhteşem destan ocağı ışık evlerden sonra, bu evlerin çağırdığı, bu evlerin mayaladığı yeni bir mevsime açılıyorsunuz.[385]"

Hoca cihan egemenliği peşinde; düş bile, macera bile olsa!.. Diyor ki: "Bu yola çıkan hizmet erlerinin yöneldikleri amaç için bir merkeze katılarak (syf:54/55) 'şevk dolu sineleriyle nebilerin *(peygamberlerin/notum)* vâdinde, ...onların şimşek bakışlarında en yakından en uzağa kadar bütün ümit enginliklerini izleyip ümitlerimizi ve tasarladıklarımızı hedefe alırlar.[386]" Buradan alınan hız ve coşkuyla:

"Beklentilerimiz o kadar enginleşir ki cihan hakimiyeti mefkuremiz göklerin ve yerin istiab edemeyeceği *(kapsayamayacağı)* genişliğe ulaşır ve fütuhat ile inler..." diyor!

Bu sözleri okuduğumuzda Gülen'in Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" özdeyişine neden karşı çıktığını anlıyoruz. Osmanlı İmparatorluğu'nun en çok yayıldığı dönemin haritasının ufkunu daralttığı için kaldırtıp dünya haritasını asan adam, bir süre sonra evrenin egemenliğine soyunmakta haklı olmaz mı?

Bu düş gerçekleşir mi bilemiyorum. Ama Gülen'in gerçeklerden çok çok uzaklarda dolaştığını söylemek yanlış olmayacaktır.

İstanbul'u feth mi, o da ne ki?

Hoca'nın günahı kadar sevmediği Mustafa Kemal'e ütopyacı diyenler çıkmıştır ama o, tarihin kaydettiği en gerçekçi, akılcı bir tarih yapıcısıdır. Hoca mı? O düşsel dünyasından çıkacak gibi görülmüyor.

---

[385] F.G. Ç. ve N/5 syf: III - IV.
[386] F.G. Ç ve N/5 aynı yerde syf:55.

Burada Hoca'nın kendini çok üstün gören bir yanına tanık oluyoruz. Öyle ki onu alçakgönüllü, rind meşrep görenlerle alay ediyor gibidir!

Gülen'e göre bu çabaların en aşağısının yanında, "İstanbul'un fethi hiç kalır." Biliyorum, inanması zor, belki de abartıyorum sanacaksınız. Haksızsınız diyemem. İnanın ben bile şu satırları okuduğumda inanamadım, yeniden, yeniden okudum. Çünkü kişinin kendini Fatih'le karşılaştırmasının çağrıştıracağı sonucu düşünüyordum. Düşünemediği, bir misyon adamının her zaman için misyonuyla yarışan bir hedef seçebileceği ve öyle bir hedefin de kişiyi ufkunun sonsuzluğuna doğru alıp götüreceğiydi. Unutmayalım ki bilim ve teknolojinin gelişmediği zamanlarda hemen bütün buluş ve sanatlar işte böyle bir noktada doğmuş ve gelişmiştir. Ama Gülen'in ufku bilim dünyasına kapalı! Yine de onun düş dünyasını küçümsememeli diye düşünüyorum.

Çağımızda her şeyin plan ve programa bağlandığını düşünerek düş kurulamayacağı ileri sürülse de Hoca'nın mistisizmini göz ardı etmeyelim derim.

Şimdi, Gülen'le başka büyük düşünenler ya da büyük işler yapanlar arasındaki ayrımın nedenlerine ilişkin açıklamayı okuyalım:

"Bu noktayı nazardan, birileriyle aramızda farklılık ortaya çıkabilir" diye başlıyor ve şöyle sürdürüyor: "İstanbul'un fethine talip olanlar var mesela. Gönlünü, ruhunu ve hayatını Resulullah'ın işaret buyurduğu anlayışa kaptıranlar *(dünyayı bunalımlardan kurtarmak amacıyla Peygamber'in mesajını insanlığa taşımaya kalkışanlar/ED)* için İstanbul bir köy fethi gibi kalır." Hoca burada bilmezden gelip bir taşla iki kuş vuruyor gibi. İstanbul'un fethi konusunu iki amaca göre yorumlama insanı bu sonuca götürüyor. İstanbul'un fethi denilince akla hemen Fatih'in fethi gelir. *(İstanbul'u alışı, Bizans'ın yıkılışı)* İstanbul'un 1543'teki asıl fethinden ayrı bir fethini cumhuriyet düşmanlarından başka kimsenin düşüneceğini sanmıyorum. Böyle bir şeyi düşünmezdim de. İyi ki diyorum Hoca'yı okudum ve kimilerinin cumhuriyete, devrime ve Atatürk'e nasıl baktığını örnekleriyle saptadım.

Hoca'nın sözünü ettiği fetih meğer 6 Ekim 1922'de işgal kuvvetlerinin TBMM'nin muzaffer ordusuna teslim ettiği İstanbul'un geri alınmasıymış. Kimden mi? Türkiye Cumhuriyeti'nden! Oysa bu olay, Hoca'nın övgülerine boğulan Osmanlı'nın son Hakan'ı ve Halifesi'nin de onurunu kurtaran bir tarih kesitidir. Ve tarih bilinciyle bakıldığında İstanbul'un 2'nci kez ve gerçek fethi

olduğu görülür. Kişide eğer tarih bilinci yoksa köhne medrese mantığıyla bu kadar yorumlayabilir.

6 Ekim 1922'de işgal kuvvetleri komutanlığının üzerinde güneş batmayan İngiliz Devlet-i Fehimesi askerlerinin öncülüğünde İstanbul'u teslim ettikleri o muzaffer orduyu resmi geçitle selamlamaya gitmişlerdi. O muzaffer ordu, 9 Eylül'de emperyalist işgalin uşaklarını denize döken orduydu. O muzaffer ordunun denize döktüğü uşaklar, girdikleri her Anadolu kasabasında kadınlarımızın ve kızlarımızın ırzına geçmiş, küçücük yavrularımızı öldürmüşlerdi.

Bugün o muzaffer ordunun teslim aldığı İstanbul'u yeniden fethetme aymazlığıyla, o ordunun yaptıklarının yanlışlığını mı anlatmak istiyor dersiniz Hocaefendi? Hocalığını bilmem ama efendiliğine yakışır mı bu aymazlıktan öte hıyanete yol alan düşünceler.

Bu konuyu açtığı başka yerden, Fasıldan Fasıla/1 kitabının 264'üncü sayfasından aktaracağım şu satırları okuyalım şimdi:

Başlık: Ahir zamanda İstanbul'un fethi.

Soru: Ahir zamanda İstanbul'un fethi meselesini nasıl anlamalıyız?

Cevap: "Ahir zamanla ilgili hadislerde, İstanbul'un fethi ile Deccal'in çıkışı arasında bir haftalık mesafe olduğu ifade ediliyor. Bu fetih o zaman İstanbul kimin elindeyse onlardan geri alınma şeklinde anlamalı. Dahilden piyonların elindeyse, bu manen onlardan halası Bizansların elindeyse onlardan. Yoksa top tüfek ile Çandarlı'larla, Zağnos'larla, Fatih'lerle yeniden bir fetih olacak diye anlamak uygun değildir."

İstanbul'u bugün koruyanlar için "piyon" sözcüğünü kullanıyor Hocaefendi! Açıktan söyleyemediklerini bu yollarla duyurmak istiyor. İçindeki kin ve nefreti böyle kusuyor. İstanbul'u gerçek işgalden kurtaran orduya, bağımsızlığımızın kurucusu ve koruyucusu orduya piyon niteliğini yakıştırıyor. O ve altın neslin ışık süvarileri, İstanbul'u ulusal ordudan halas edecek/kurtaracak!

Nasıl olur da "hadi oradan Amerikan piyonu" demezsiniz!

Gülen'e "ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan..." bir dünya görüşü kimliğini yakıştıran Ecevit, acaba İstanbul'u elinde tutanlara piyonluğu yakıştıran Gülen'e ne diyecektir?

Hoca'yı iyi tanımadan Ufuk Turu üzerine övgüler yağdıranlara armağan ediyorum bu fetih saçmalığını!

Mondros Ateşkes Sözleşmesi'ne dayanarak İstanbul'a giren Bağlaşıklar'dan İstanbul'u geri alarak Kemalist güçlerin işgaline son verme düşünün "İstanbul'un fethine talip olanlar var mesela" diye vurgulanması, ilginç çağrışımlara da neden oluyor. Bize göre burada Fatih'in fethine de yollama var! Hoca geçmişin başarılarını hiçlemediğini vurgulamak için "Fatih, ali himmetti. Yaptığı işlerle değil, hayalinde kurduğu işlerle onun büyüklüğünü ölçmek lazım... Biz Fatih'in hayal dünyasındaki dünya ile münasebetlerine bakıyoruz ve ona dilbesteyiz[387] gönül bağlamışız.'' diyor.

Diyor ama bu sözlere karşın "Gülen'in hedefi karşısında Fatih'in başarısı nedir ki?" anlamı da çıkmaz mı? Çünkü o "vesaya"yı gerçekleştirmek için "Yeryüzünün mirasçısıdır ve kalbi dünya için atmakta..."dır, bu bağlamda da Peygamber mirasçısıdır.[388] Ve çünkü o kainatı fethe çıkmış hizmet erlerinin başıdır. Bu sözleri söyleyen kişiye, "Kendini Fatih'le ölçüyor" demez misiniz? Kimi sözlerini, Fatih'in gerçekleştirdiklerini küçük gören sözler olarak nitelemez misiniz? Örneğin, "Fatih'i yaptığı işlerle değil, hayalinde kurduğu işlerle ölçmek" ne anlama gelir? Bu soruyu yanıtlarken, Hoca'nın dünya nizamında denge öğesi olma planını düşünelim!

Hoca, dikkat edilirse Fatih için söylediği "Gerçekleştirdiği işleri, hedeflerine nispeten küçük görüyoruz." derken, hedefleriyle kendi hedeflerini karşılaştırma amacını açığa vuruyor. Hoca'nın diliyle söylersek, hedeflerinin sonsuzluğu karşısındaki coşkusu, biraz da kendi hedeflerinden aldığı hazzın coşkusu olamaz mı? Bu durumda bize ne demek düşüyor dersiniz. Hani bir halk deyimi vardır, "Allah akıl fikir versin!"

Bu sözle yetinebilir miyiz bilemiyorum. Çünkü Hoca'nın hedefi için seçtiği yöntemin tarihteki uygulamalarına bakarak kelebek gibi başladığı uçuşu kelebek gibi bitirmek niyetinde olmadığını görürüz. O kartal olmaya hazır.

---

[387] E.C. agy, syf:65.
[388] E.C. agy, syf:65.

Misyonunu şu tanıyla biçimliyor: İnsanlık bunalımlar içinde, insanlık hasta, hem de oksijen çadırında. Böyle bir hastanın sağaltılabilmesi için eğer ameliyat gerekiyorsa yapılacak demektir, bu da kelebek kanatlarıyla olmaz. Peki kim, nasıl yapacaktır bu sağaltmayı?

Cihat, Peygamber mesleği ise!

Hoca'nın bu misyonu nasıl gerçekleştireceğine değinmeden, misyonun meşruluk kaynağına bakalım. O her müminin hayır diyemeyeceği bir kaynak. Cihat... Evet, Hocaefendi insanlığın bu bunalımdan çıkarılması için İslam'ın cihat emrini uygulamak istiyor; cihadı da kendince yorumluyor ve özellikle Peygamber döneminde uygulandığı biçimiyle uygulanması gerektiğini düşlüyor! Önce tebliğ, tebliğe yanıt alınamayınca nasihat-öğüt, olmadı irşad-uyarma, o da sonuç almaya yetmedi mi? Aman dileyene *(teslim olana)* ya da techide katılana değin zor kullanmak, yani cihadın son aşaması...

Hoca'ya göre normalde farz-ı kifaye olan cihat, bu gibi durumlarda artık farz-ı ayın olmaktadır. Yani Müslümanlar İlay-ı Kelimetullah için savaşa hazırlanmalıdırlar. Hoca cihat görevinin içerik ve kapsamını da kendine göre saptıyor.

İslam'da farz-ı kifaye'yi *(yani birinin yapmasıyla öteki mü'minler için borç olmaktan çıkan bir farz/ED)* farz-ı ayın olarak gösteriyor. Cihadın İ'layı Kelimetullah için Allah'ın kesin emri olduğunu söylüyor. Tanrı yolunda savaşım için, "cihat Peygamber mesleğidir, cihat Hakk'a şahitliktir, cihat hayat kaynağıdır, cihat yüce bir duygudur." değerlendirmesiyle özendiriyor, hayır kışkırtıyor inananları...

Yukarıda Hocaefendi'nin düş gördüğü gibi, abes sayacağı bir sözümüz oldu. Demek istedik ki bu söylenenler hayal ürünü, gerçekleşmez. Ama Hoca sıradan insanlarla gerçekleşecek işler peşinde değil ki. O, altın nesil dediği kendi gençliğine güveniyor, bu bir. İkincisi, cihadın asla teoride kalmayacağı inancında. Bakın ne diyor:

"İslam'ın cihat anlayışı, İslam tarihinin başlangıcından bu yana hiçbir zaman teorik olarak kalmamış, her dönemde onu pratik hayata aktaran insanlar çıkmış ve bu mesele onlarla en iyi temsil edilegelmiştir."[389]

Şöyle sürdürüyor: "Cihatla dünyanın muvazenesini kurmak Müslümanlara verilmiş terk edilmeyecek sürekli bir görev, ertelenemeyecek bir borçtur." Ve çünkü dünya dengesinin bozulmaması için; "...dini mübini İslam'ın hakimiyetinin devamı ve Müslümanların zilletten kurtulup izzetle yaşayabilmeleri için cihat bir vecibedir-borçtur."[390]

Dahası, bir İslam toplumunda cihadı sistemli olarak yürüten bir grup yoksa, bu borç yerine getirilemiyor demektir ki bu durumda o toplum nasıl nitelenir? Hoca'nın yanıtı açık ve kesin: "O zaman o toplumda İslami hayat yok demektir." Çünkü "Bu vecibenin yerine getirilmesi Kur'an'ın emridir.[391]" Peki Müslümanlar kişisel olarak bu görevi yapamazlar mı?

Gülen "Hayır" diyor. "Müslümanlar fezayı fethe gitseler ve yıldızları birbirine bağlasalar dahi, bu vazifeyi terk ettikleri zaman yine baş aşağı gideceklerdir. Teknik, teknoloji ve sanayide kat edilen terakki, tek başına Müslümanları içine düştükleri çukurdan çıkaramaz. Cihat, bir 'farz-ı kifaye'dir. Ancak bu vazife günümüzde olduğu gibi sistemli olarak hiç kimse tarafından yapılamaz ve bütün bütün ihmale uğrarsa işte o zaman 'farz-ı ayn'[392] haline gelir ve her fert teker teker ondan sorunlu olur.[393]"

Gülen'e göre, "İ'layı Kelimetulla" bu anlamda "farz-ı ayn" olur. Yani tüm Müslümanlar için "dinin tevhid akidesini" yeryüzünde yükseltmek ertelenemeyecek bir görev olmuştur. Cihadın aksatılmasının bir başka önemli sonucu "Müslümanların dünya devletler muvazenesindeki etkinliğinin azalmasıyla ortaya çıkan dengesizliktir."

---

[389] F.G. I'lâyı Kelimetullah veya Cihad, (I,K veya C) Nil Yayınları, 1998, syf:39-50.
[390] F.G. I,K veya C, syf:39-50.
[391] M.F.G.I.K . veya C syf:49.
[392] **Farz-ı Kifaye**: Bir ya da birkaç Müslümanın o görevi yapmasıyla, toplumda başkası yapmasa da o görevin yapılmış sayılması; **Farz-ı ayn:** İslam toplumunun her bireyinin sorumlu olduğu, bu sorumluluktan ancak o görevin tüm Müslümanlarca yapılmasıyla kurtulacağı bir dinsel görevdir.
[393] M.F.G.I.K veya Cihat. syf:49.

Gülen'e göre bu dengesizliği gidermek için dünyadaki yaradılışa ters gidişi, günümüzün sosyal, ekonomik ve bilimsel yozlaşmasını düzeltmek Müslümanlara verilmiş bir görevdir. Bu görevin yerine getirilmesi için Müslümanın dünya dengesindeki yerini alması gerekir. Ve bu görev farz-ı ayın olduğu için de kesin kes yerine getirilecek bir Tanrısal buyruktur.

Hoca, özellikle cihat, İ'lay-ı Kelimetullah adlı yapıtın 45'inci sayfasındaki açıklamasında, dünyanın dengesi için bu görevi ertelenemez kılmakla,[394] hoşgörü mimarlığından istifa mı ediyor dersiniz? Ya da hoşgörü misyonu vizyona, bir mümaşat/göz yumma gereği olarak mı sokulmuştu ki şiddete açılan yol genişletiliyor?

Oysa ilahiyatçı Prof. Dr. Süleyman Ateş'e göre:

"'İslam'da cihat, başkalarını zorla dine sokmak amacını taşımaz. Vicdanları hürriyete kavuşturmak, tecavüzü önlemek, zulmü ve baskıyı ortadan kaldırmak için cihat yapılır. İslam haksız yere saldırmayı men etmiş, vicdanlara baskı yapmayı yasaklamıştır.[395]"

Hoca'nın inanç dünyasıyla bağdaşmayan bir düşünceyle karşı karşıya bulunuyoruz. Ve sanırım gerçek İslam burada!

Ama hakkı ve haksızlığı kendi düşüncenize, dahası kendinize biçtiğini misyona göre değerlendirirseniz ve hele kimi umutlarınızı ve düşlerinizi büyük bir dava olarak ele alır, buna göre hazırlık yaparsanız iş değişir. Okullar açmışsınızdır, finans kurumlarınız vardır, dünya ile ilişki kurmuşsunuzdur,

---

[394] Bu görevin aksatılmasının sonuçlarını öğrenmek ister misiniz? "Biz bu Cihad'ı terk ettiğimiz günden itibaren içimizde fırkalar (ayrılıklar, partiler/ED) türedi ve şu anda mevcut olan bütün fırka ve fraksiyonlar ta o devirde atılan menfi tohumların, cehennem zakkumlarının neşv-ü nema bulmuş şekillerinden başka bir şey değildir... Ve bu öldürüp bitiren durumdan kurtulmanın tek çaresi vardır. O da cihattır. Cihat bir müminin uğruna canını feda edebileceği en tatlı mefkure ve en yüksek bir idealdir. Zira mümin, kendi teri içinde boğulma veya kendi kanıyla abdest alma gibi bir payeyi ancak cihatla elde edebilir." CIK: Cihat. Syf: 45 ve ayrıca syf: 130'dan: "Mümin dini için yaşayan insandır. Eğer din payidar olacak ve o, yeryüzünü hâkimiyeti altına alacaksa bu takdirde onun için yaşamanın bir anlamı vardır. Aksi halde yaşanan hayat, omuzlarında ağır bir yüktür." sözleriyle hoşgörüyü, evrensel barışı nasıl bağdaştıracaksınız, söyler misiniz?

[395] Prof. Dr. Süleyman Ateş, Kur'an-ı Kerim Tefsiri, Milliyet Yayınları, 1995, syf:276.

arkanızı dünyanın dümeninde olarak alkışladığınız bir güce dayamışsınızdır, ideallerinizi yıllarca bir ipekböceği gibi ördüğünüz kozadan da çıkalı epey olmuştur. Yetiştirdiğiniz gençler nasılsa kimi konularda dünyada bilimsel ödüller almış; yargıyı, idareyi bir ölçüde ele geçirdiğinizi sanırsınız! Koşullar hazırdır!

Osmanlı size *göre -çünkü başkaları bu görüşe pek sıcak bakmazlar-* İ'layı Kelimetullah için savaşmıştır... Ama o bayrak bugün yerlerde sürünür. Onu kim kaldıracak? Eğer misyon sahibi iseniz elbet siz, evet siz kaldıracaksınız. Çünkü o size göre "milletimizin" davasıdır! Burada geçen milletimiz sözcüğünün "dinimizin" diye okunması gerektiği kanısındayım.

Neden mi?

Hadi Hocaefendi'nin "milletimizin davası" dediği dava neymiş onu görelim... Bu konu Hoca'nın 1998'de yayımladığı "Ruhumuzun Heykelini Dikerken" adlı yapıtında, "Milletimizin Ana Davası" başlıklı yazısında yer alıyor:

"Osmanlılarla bir ulu mesele haline gelen bu dava, belli bir dönem itibariyle ağır bir talihsizliğe uğratılmış olsa da bugün yeniden köyde-kentte, ailede-devlette, sokakta-mektepte, sanatta-ilimde, işte-ahlakta bir diriliş süreci yaşamakta ve ülkenin ruh haritasını gönül heyecanlarıyla uyarıp, renklendirip, gözyaşlarıyla sulayanlar sayesinde her şeye rağmen bir fecir vefasıyla daha şimdiden dört bir yanda tüllenmeye başladı bile.[396]"

Milletimizin davası milletimizi çağın birinci milleti yapma çabasıdır Hoca'ya göre:

"...bugünkü nesiller, birlik ve beraberlik şuuru ve milletlerini çağın birinci milleti haline getirme azmiyle, hem bu davanın remzi hem de bu misyonun temsilcileri gibi görünüyorlar. Bir muhalif rüzgar esip her şeyi harman gibi savurmazsa, gelecek bunların ebedi otağı olacağa benzer.[397]"

Eğer Hoca'nın dilini bilmiyorsanız, bunda yadırganacak ne var dersiniz elbet ve haklı olursunuz. Ama eğer buradaki neslin Hoca'nın bir amaç için yetiştirdiği altın nesil olduğunu, bu neslin tam anlamıyla yeryüzü mirasçıları olarak

[396] M. Fethullah Gülen, Ruhumuzun Heykelini Dikerken, (RHD) Nil Yayınları, 1998, syf:104
[397] F.G. RHD, syf: 103-104

yetiştirildiğini *(agy, syf:3-9'uncu ve 108-113'üncü sayfalarını ayrıca Çağ ve Nesil dizisini okursanız)* Hoca'nın kendine biçtiği misyon *(bir ölçüde Mesih gibi olma)* gereği gerçekleştirmeyi amaçladığı göreve işaret edildiğini kavrarsınız. Çünkü o kendisinin dünyayı ve insanlığı kurtarmak için seçildiğine inanıyor. Bu misyon için yaşıyor! Tanrı'nın yüce adını, Hz. Muhammed'in "Benim mesajım güneşin doğup battığı her yere taşınacak." emrini yerine getirmek için…

Dünya bunun için doğum sancısı içinde döl yatağında kıvranıyor.

"Öyle ümit ediyoruz ki" diyor "Döl Yatağındaki Dünya" başlıklı yazısında, -*tabii Allah'la vefa münasebetimizi bozmazsak*- çok yakın bir gelecekte, Nasr Suresi'nin muhtevası[398] bütün ihtişamıyla bir kere daha yaşanacak… Ve Amerika'dan Avustralya'ya, Balkanlar'dan Çin Seddi'ne ve Avrupa'dan Afrika'nın derinliklerine kadar her yerde İslam şemsiyesi altında iman, ümit, emniyet, dolayısıyla da huzur ve itminan *(doymuşluk/ED)* son bir kere daha dalgalanacak *(Hoca Mesih ya!/ED)* ve beş milyar insanlık, hayal edilebilenin çok üstünde yepyeni bir cihan düzeyiyle tanışacak ve herkes fıtrat ve düşünce dünyasının müsaade ettiği ölçüde bu yeni esintiden mutlaka istifade edecektir.[399]"

Ufuk Turu'nun yankıları üzerine

Hocaefendi'nin önemli bir niteliğine işaret etmem gerekecek. Gerek ipekböceği örneği kozasını örerken, gerekse kozasından çıktıktan sonraki devinimleri izlendiğinde görülür ki çevresiyle ve toplumla ilişkilerindeki taktik ustalık övgüye değer bir ayrıcalığıdır. Hoca insan yapısını çok iyi biliyor ve girişimlerini topluma duyurmada insanları bilinçle kullanıyor. Hemen her yerde konulara ve olaylara kendi açtığı pencereden bakılmasını sağlıyor. Örneğin girişimlerini yalnız duyurmakla kalmıyor, propagandasını da yaptırıyor. Okullarıyla ilgili konuyu toplumsal sorun haline getirmeyi böyle başardı. Yalnız okulları mı, finans kurumları, sigorta şirketleriyle gündemde olan bu kişi, iftar yemekleri, hoşgörü ödülleri ve kendi medya kurumlarıyla toplumu avucunun

---

[398] Nasr suresinin anlamı: "Allah'ın yardımı ve fetih geldiğinde/ Ve insanları kitleler halinde Allah'ın dinine girerken gördüğünde/tesbih et Rabbini O'na hamd ile. Ve O'ndan af dile, Çünkü o Tevvabdır, günahları affeder sınırsız bir şekilde.
* Kur'anı Kerim ve Türkçe Açıklaması, Prof. Dr. Yaşar Nuri Öztürk çevirisi, Boyut Yayınları, 1998, syf:605.

[399] F.G. RHD, syf: 3.

içinde tutmayı deniyor. Bunun bir toplum mühendisliği eseri olduğu kabul edilmelidir. Öyle ki görevi gereği okullarının bulunduğu bölgeye ya da ülkeye giden üst düzey kamu görevlilerine okullar gezdiriliyor, öğrencilere İstiklal Marşımız söyletiliyor. Basının da hazır olduğu ortamda izlenimler saptanıyor ve kendi medyasından önce öteki kuruluşların gündemine giriyor. Ve sonra kamuoyuna Hoca'nın okullarının resmi ağızlardan övüldüğü yansıtılıyor.

Bunun son örneklerinden biri, Org. Karadayı'nın Genelkurmay Başkanı iken Rusya'ya yaptığı bir görev gezisinde geçer. Genelkurmay Başkanı Moskova Havaalanına indiğinde, Hoca'nın Rusya'daki kolejinin öğrencilerini karşısında bulur. Basına yansıdığı kadarıyla, Org. Karadayı bunu tepkiyle karşılar. Basının bu konuya değgin yorumu şudur: Fethullah Hoca, askerle arasında bir sorun olmadığı mesajı vermek istedi. Yine Org. Karadayı'ya da hoşgörü ödülü verilmek istenir, bunun için çağrı yapılacaktır. Nabız yoklanır, yanıt olumsuzdur. Dahası "Hayal bile etmeyin." denilmiştir.[400]

Yalnız bu mu? Dinlerarası diyalog girişiminden tutun da papayı ziyaretine, Amerika'dan Türkiye'ye yolladığı, "Amerika dünyanın dümenindeki bir milletin adı, Amerika izin vermeden dünyanın hiçbir yerinde kimse bir iş yapamaz." mesajına değin her deviniminin, amacına hizmet yolunda sistemli bir çalışma ürünü olduğu görülür.

Öne çıkması gerektiği yerde, önde görünmeden ilerlemeye başlamıştır. Sessizliği yeğlediği süreçlerde, bir yolunu bulur ve topluma vermek istediği mesajı iletir.

Özetle denilebilir ki Hoca'nın başarısı, olaylara kendi açtığı pencereden bakılmasını sağlamaktır. Ufuk Turu'yla ilgili değerlendirmeleri okurken bu

[400] Bu tür gösterilere katılanların, günü geldiğinde Hoca tarafından kendi amaçlarını desteklediklerı savıyla kullanıldıklarına göstereceğim şu örneği okurlarımın değerlendirmesine sunuyorum. Radikal gazetesi aleyhine açılmış bir dava da Esasla ilgili mütalaada, Davacı olan Gülen'in avukatları, 28 Nisan 1999 günlü duruşmada, Cumhurbaşkanları, başbakanlar ve önde gelen yazar, kültür adamları ve siyasal parti liderlerinin müvekkillerinin düşüncelerini paylaştıklarını ileri sürdüler. Bağcılar Asliye I. Ceza Mahkemesi Dosya No: 1998/1876 dosyada savunma olarak, adları geçen kişilerin başta cumhurbaşkanı olmak üzere, bu savla ilgili olarak tanıklığına başvurulması isteğimiz mahkemece reddedildi. Oysa konu her yönden çok önemliydi. Hoca'nın gerçek amacının bu tür gösterilerle meşruluk kazanmak olduğu kanıtlanacaktı. Önceden de değindiğimiz gibi, Hocaefendi, kişileri amaçları doğrultusunda kullanmakta usta bir taktisyendir.

açıklamayı dikkatinize sunmak istedim. Çünkü Ufuk Turu'yla ilgili yorumlar ve söylemler de savımın somut kanıtlarından biridir.

Konuya Ufuk Turu'ndan bakınca, Hoca'nın misyonunu tamamlayan bir başka vizyonla karşılaşıyoruz. Bu vizyon için kimi bilim adamları ve yazarların değer yargılarını okuduğunuzda sanalla gerçeğin birbirleriyle yarıştığını görüyorsunuz.

Kimi profesörlerin, köşe yazarlarının ve politikacıların, incelemeden metafizik yorumlarla söz sanatının örneklerini vermeye çalıştıkları, Ufuk Turu'yla ilgili değerlendirmelerini gözden geçirmek yararlı olacak.

Ama bağışlanmam dileğiyle görüşlerini kendi düşüncelerime göre eleştirdiğim değerli kişilerin dikkatlerini, kısa alıntılarla bir noktaya çekmek istiyorum:

Hoca'nın Ufuk Turu söyleşisi için:

"Yeni bir görüş, bir analiz değil bir beste" diyen, siyaset bilimcimiz Prof. Dr. Nur Vergin'in, *(Ufuk Turu, syf:155)*

"Türkiye'nin, kendi milli ve manevi değerlerini koruyarak Batı'nın güzelliklerini alıp nasıl aydınlık ufuklara gidebileceğini" gören köşe yazarımız İlnur Çevik'in; *(U.T., syf:209)*

Ya da bu yargının tıpkısı olmasa da ona yakın bir düşünceyle "Fethullah Gülen'in düşüncesi bireyin tanımında tevazuyu, toplumsal dokuda muhafazakârlığı, medeniyet kurulmasında da İslam'ı cazip kılmaktadır." diye kervana katılan bir bayan sosyolog profesörümüzün, Nilüfer Göle'nin; *(U.T., syf:204-208)*

"Devrimizde Türkiye dışından gelen ve sathi-yüzeysel sayılabilecek referans fikirlerin örnek alınacağına, Osmanlıların dini sentezinin mahiyetinin araştırılmasının daha doğru olduğunu" *(U.T., syf: 198-201)* söyleyen eski bir Marksist ve Amerikan Üniversitesinde İslâm Bölümü Başkanı bir başka sosyolog-bilim adamımızın, Prof. Dr. Şerif Mardin'in;

"Sorunları çözecek irade"nin *(U.T., syf:188-189)* kaynağını araştırmadan alkışlayan devrim tarihi profesörümüz Toktamış Ateş'in;

"Entelektüellik el değiştirdi" övgüsüyle bu kervana katılan genç gazetecimiz, İsmet Berkant'ın;

Ufuk Turu'nu bir kez daha, baştan, objektif ve eleştirel akılla okumaları gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Hele Bülent Ecevit'in, cumhuriyete ve ulusallığa karşı olan, demokrasi ile İslâm'ın birleşemeyeceğini açıkça yazan ve söyleyen, "Bırakın böyle şeyleri; bunlar bize ait meseleler değil." diye yandaşlarını tersleyen; dahası "Din için devlet" ve "İ'lay-ı Kelimetullah için Cihadın farz-ı ayın" olduğunun sarsılmaz inançlısı ve savunucusu, bir kişi için:

"İslâm'ın çağdaşlıkla, demokrasiyle ve gelişmeyle[401] bağdaşabileceğini belirttikten sonra "Cumhuriyet dönemindeki Türk deneyimi de zaten bunu ispatlamaktadır." yargısına nasıl ulaştığını anlama olanağı bulamadığımı söylemeliyim. Hocaefendi'nin düşünce dünyasında Cumhuriyet dönemi devrimi diye o büyük tarihsel olguya yer verilmediğini görmüştük. O dönem için söyledikleri. "Bir Cumhuriyet Düşmanı" başlıklı bölümden okunabilir. Bu gerçeği bilmediği için olsa gerek Bülent Ecevit'in, "...ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan kendimize özgü bir İslâm anlayışı geliştirmemiz gerektiğini, İslâm'ın evrenselliğinin buna engel olmadığını çok güzel anlatıyor." yargısının politikacı değerlendirmesi olduğunu söylememek elde değil.

Çünkü bir kez Hoca, ulus ya da ulusallık diye bir kavramın yanında olmak bir yana, tam karşısındadır ve ümmetçidir. Ecevit' in ulusal özelliklerimiz ve birikimlerimizden ne anladığını partisinin programından çıkarabiliriz. Hoca'nın bu anlamdaki bir ulusallığın karşısında olduğu da saklı değil. Ulusallığın karşısında ama küreselliğe hazır olmamız için çalışmamızı öneriyor. Dahası Avrupa ve Amerika'yla entegrasyona bile hazır! Hocaefendi'yle Ecevit bu noktada birleşebilir mi bilemiyorum. Ecevit, eğer tam bir geri dönüş içinde değilse bu değerlendirmelerini, ulus kavramının ve ulusallığın karşısında yer alan Hoca'nın, milli değerden ne anladığını, kökümüzün ve tarihsel dinamiklerimizin bulunduğu yer derken nereyi işaret etmek istediğini ve din için devlet düşüncesiyle hangi sistemi amaçladığını incelemeden yapmıştır. Bu nedenle, Gülen hakkındaki görüşlerinde büyük bir yanılgıya düştüğü anlaşılmaktadır. Doğal ki bizim yargımız böyle, Ecevit belki de yerinden çok hoşnuttur.

---

[401] "Sonsuz Nur" adlı yapıtından aktardığım, önceden de değindiğimiz şu satırlar Hoca'nın demokrasi anlayışına tanı koymaya yetecektir "Eğer demokrasi denilen sistem, bazılarının kabul ettiği gibi, yeryüzünde en zirve sistem ise, İslâm bu zirveyi hem de asırlar önce yakalamıştır. Fakat biz, İslâm'ın demokratik bir sistem olduğu düşüncesine karşıyız." Yineleyerek söyleyelim, 'demokrasi,' Hoca'nın ne kavram ne de günlük sözlüğünde yok. Onun için demokrasi salt vitrinlik bir sözden başka bir şey değildir. Bülent Ecevit, Hocaefendi'nin demokrasiye ilişkin bu sözlerini okuduktan sonra da aynı görüşü savunur mu bilmiyorum?..

Söyleyeceğini başkasına söyletmek

Ufuk Turu üzerine görüş açıklayanlardan çoğu için Hocaefendi mütevazı bir bilgedir. Acaba öyle mi? Ya da bunlar bir vizyonun oyun aletleri olarak mı kullanılıyor?

Şimdi bu değerlendirmelerin yalnız yanlışlığını değil Hoca'nın kendine biçtiği misyonu ve düşünce dünyasıyla da bağdaşmadığını görelim, Böylece Ufuk Turu'nun bir hedef saptırma oyunu olduğunu ve bu oyunda Hoca'nın kimilerini piyon olarak kullandığını anlayabiliriz.

Sosyoloji Profesörü Dr. Nilüfer Göle'nin Ufuk Turu'yla ilgili şu sözlerini çözümlemeye çalışalım: "Fethullah Gülen'in düşüncesi bireyin tanımında tevazuyu, toplumsal dokuda muhafazakârlığı, medeniyet kurulmasında da İslâm'ı cazip kılmaktadır." Geleneksel görüşün, bilim dünyasındaki yeri nedir? Bu yargının sorgulamasını Gülen'in tevazusu dışındaki betimlemesini soruya çevirerek de yapabiliriz. Örneğin, Göle'nin söylediği, "Milli ve manevi değerlerimizi *(toplumsal dokuda muhafazakârlığı)* koruyarak, Batı'nın güzelliklerini alıp aydınlık ufuklara açılma düşü" gerçekleşir mi? Sorunun yanıtını bir felsefeciden yararlanarak arayalım.

Prof. Dr. Takiyyettin Mengüşoğlu'nun *Felsefeye Giriş* adlı yapıtından aktaracağım satırlar böyle bir düşün asla gerçekleşmeyeceğini gösteriyor. Yukarıda Türkiye'nin statik toplamsal yapı içinde bir Doğu ülkesi olduğunun altını çizmiştik. Toplum olarak yalnız dış görünüşümüzle Batılı gibiysek de değişimi gerçekleştirecek her türlü etkiye kapalı olduğumuzdan donmuş/statik bir yapıyı aşacak dinamizmden yoksun olduğumuz gerçeğini saklayamayız. Bilim bizim gibi toplumları değişime kapalı toplum olarak niteliyor.

Mengüşoğlu anılan yapıtında diyor ki:

"Gerçekten, statik donmuş bir durumda bulunan uluslar, özel bir nitelik gösterirler. Nitekim Batı kültür çevresinin içinde bulunmayan ve bu kültür çevresinin içine bir türlü giremeyen birçok Doğu ülkesi, bilim, felsefe, sanat ve teknik alanında yaratıcı olmaktan çok, 'alıcı' bir durumda kalıyorlar. Bu durum, yani sadece 'hazır sonuçları alma' ancak onların dış görünüşle ilgili olan hayat tarzlarını değiştirebiliyorlar fakat bu sonuçlar onların hayat tarzlarının içeriğini, çekirdeğini etkileyemiyor. Çünkü bu konuda, ileride görüleceği gibi, belli bir

hayat ve insan görüşüne gerek vardır; bunun içine girilmedikçe bu alıcılık, olduğu gibi sürüp gider."[402]

Felsefenin olmazlığını böylesine açıkça vurguladığı ve iki yüz yıldan bu yana içinde bocaladığımız çıkmazı hadi o genç yazarımız göremedi diyelim, peki sosyoloji dalında kariyer sahibi profesörümüze ne diyeceğiz? Gerçeği göremeyen genç bir yazarın düşünün gerçekleşeceğini düşünmenin ham hayalden başka bir şey olduğunu söylemek zor ama koskoca bir profesörün, toplumsal değişimin kurallarına aykırı bir düşünceyi nasıl sergilediğini anlamak daha da zor! Bir kez daha okuyalım şu sözleri, ne anladık dersiniz?

Yukarıda Hoca'nın kişilik yapısıyla, alçak gönüllüğün ne denli uyum sağlayacağını gösteren örnekler vermiştik. Daha 16 yaşında "dünyayı parmağında oynatmayı düşünen" bir kişinin alçak gönüllü olduğu nasıl kabul edilebilir dersiniz! Dahası, odasındaki Osmanlı'nın imparatorluk sınırlarını gösteren haritayı kaldırtarak Dünya haritası astıran ve Fatih'in başarılarını bile az gören bir kişinin tevazusu olsa olsa göstermelik değil midir? Bitmedi, Radikal gazetesinde yayımlanan söyleşide, kendisini "dâhi" olarak takdim eden Gülen Hoca mütevazı öyle mi?

İsmet Paşa'nın o ünlü deyişiyle "Hadi canım sen de!"

Muhafazakârlığın ışığında modernlik (?)

Sosyolog Prof. Dr. Nilüfer Göle'ye göre, "...muhafazakârlığın manalandırdığı modernliğin temsilcisi olan Hocaefendi, muhafazakârdır ama geleceğe açılan ümit kapısını açacak, gelenek ve modernlik arasındaki devamlılık zincirinin, yeniden muhafazakârlığın ışığında onarılmasını sağlayacak bir köprü kuracaktır."[403]

Bu görüşün çağdaş bir sosyoloğa ait olduğuna inanmak istemiyor insan ama ne yazık ki doğru. Dahası da var... Göle'ye göre, "Fethullah Hoca hareketi hem modernist hem İslâmcı, tüm sil baştancı düşüncelerden ayrılmaktadır."

Önce şu son değerlendirmeden başlayalım. Hem modernist hem İslâmcı olmak ve geçmişle, geleceğin çağdaş sistemi arasında köprü kurabilmek nasıl olur dersiniz?

---

[402] T.M. agy, syf: 177
[403] E.C. agy, syf: 204-208

Bu teze göre Hoca, sil baştancı da değil öyle mi? Sayın profesör, bilgi sahibi olmadan ilim sahibi olmaya kalkışıyor anlaşılan. Çünkü Hoca tam bir sil baştancı! Neden mi?

Bu soruyu yanıtlayabilmek için sil baştancılık nedir ona bakalım. Burada sil baştancı olmak cumhuriyetin kazançlarını yok sayıp toplumu yeniden kurmak anlamına kullanılmıştır. Bunun altını çizelim.

Modernist olmak nedir? Ali Püsküllüoğlu'nun Türkçedeki Yabancı Sözcükler Sözlüğü adlı yapıtında, "modernist" karşılığı, "çağcıl, içinde bulunduğu çağa, güne uygunluk" olarak betimleniyor. Çağcıl da çağdaş olmak, yenilikçi olmak anlamına kullanılmışsa *-ki hem sözcük hem de kavram anlamı budur-* Fethullah Hoca'nın yenilikçiliği, acaba hangi nedene dayandırılıyor anlayabilmiş değilim. Bu bir, ikincisi Hoca sil baştancı değilmiş öyle mi? Bu görüşü savunanlar acaba Gülen'in Cumhuriyet dönemini ve kazanımlarını kusarcasına reddettiğini bilmiyorlar mı? Onun tarih atlasında bağımsızlık savaşımızın bile yer almadığından da mı haberleri yok? Eğer bilmiyorlarsa, özellikle akademisyenlerin akademik kariyerlerine yazık derim. Biliyorlar da bilmezden geliyorlarsa, Atatürk'ün Söylev'indeki niteliklerden birini seçme hakları vardır: Gaflet, dalalet ya da hıyanet... Örnekleri sıralayalım isterseniz:

Fasıldan Fasıla adlı çalışmasının 2'nci cildinden birkaç nokta: "Hali pürmelâlimiz" başlığı altında, Cumhuriyet Devrimi'ne nasıl baktığını görelim: "...Son yetmiş senenin halini söylemeye bile gerek yok... Yok zira böyle bir şey, malumu ilam ve israf olur."

Birkaç satır sonra "Niçin itiraf etmeyelim ki millet olarak, insanımızı zamanla kendi özünden ve sahip olduğu bütün değerlerden uzaklaştırarak bir sefiller yığını haline getirmedik mi? Altı asır insanlığa medeniyet dersi veren bir millet, eğer bugün fikir sadakasına muhtaç duruma gelmişse, bunun başka izahı olamaz..."[404] Şimdi her şeye sıfırdan başlamak gerekiyor. İnşallah bu mevzudaki mücadele azmini ruhumuzun derinliklerinde bulabiliriz." *(syf: 232-234)*

---

[404] Buradaki tanısında Hoca'ya hak vermemek olanaksız. Gerçekten toplumsal zavallılığımızı, ekonomik ve siyasal çıkmazdaki çırpınmalarımızı yadsıyabilir miyiz? Ama Gülen tamda ne denli doğruysa, bu zavallılığın nedenleri konusunda ve tedavide/iyileştirmede o denli yanılmaktadır. Bize göre, Türkiye onu var eden devrim ilkelerinden koparılmış, sistem emperyalizmin denetimi altına alınmıştır. Bu nedenle ABD güdümüne girilen ve 1950'lerde başlayan geriye dönüş adımları 1971 ve 1980 Askeri hareketleriyle karşı devrimin kıskacına alınmıştır, Günümüzdeki çıkmazın ardındaki nedenler bilinmeden gerçekçi bir tanı ve çözüm bulunamayacağını düşünüyorum. Kaldı ki sisteme en büyük kötülüğü de Hoca'nın Pir-i Mugan diye övdüğü Bediüzzaman'ın sevgisi ve yardımına kavuşanlardan biri, Menderes ve kendisinin övgülerine layık gördüğü Özal yapmamış mıdır? Evet Hoca'yla bir noktada anlaşıyoruz

Bu sözlerin sahibi "sil baştancı" değilse kim olabilir dersiniz?

Peki, Hoca'nın "Köklü değişim" başlıklı yazısından da mı bilgileri yok. Hoca bu yazıda değişim sürecini ve ne kadar sürede gerçekleşeceğini de hesaplamış. Okuyalım:

"...her türlü ihtimale saygının yanında, kesin bir dille ifade ediyorum ki sizler bütün toplumu, bütün üniteleriyle istediğiniz seviyeye getirseniz *(yani sıfırdan başlayarak yeni bir sistem kursanız)*bile, bu toplumun o seviyeye motivesi için, en az çeyrek asır geçmesi lazımdır. Bu lüzum bize has değildir. Her büyük inkılap ve köklü değişim, bazen böyle olmasını gerektirir.[405]"

Neden mi böyle? Yanıtı Hoca'da: "Kişiliğini yitirmiş bir toplumun yeniden eğitilmesi gerekir." de ondan. Peki biz kişiliğimizi ne zaman yitirdik ki böyle bir yenilenmeye gereksinim duyuyoruz? Gülen'e göre: Cumhuriyet, bizim kişiliğimizi yitirmemize neden oldu. Kendi kültürümüzü reddettik ve bize ters bir sosyal yapıyla yeni alışkanlıklar edindik.

Peki çözüm neredediir: "...en şeytani planları uygulayarak" bizi tarihsel kökenimizden ayıran Cumhuriyet Devrimi'nin, toplumu köleleştiren alışkanlıklarından kurtulmaktır." Bu nasıl mı olacaktır? Yanıtını araştırmadan önce, yukarıya aktardığımız satırları ve özellikle son cümleyi bir kez daha okuyalım derim. Bir "büyük inkılap ve köklü değişim"le... Çünkü Hoca inkılap ve değişimden söz ediyor? O da ne, istemeden kendini ele mi veriyor? O cami cemaati gibi masum göstermek istediği cemaatiyle, ışık evlerde ve kolejlerinde eğittiği altın neslin ışık süvarileriyle, bir büyük inkılabın alt yapısını mı oluşturuyor dersiniz?

Böyle büyük bir inkılap(!) ve köklü değişime neden gerek vardır derseniz, Gülen'e kulak verelim:

"Evet asırlardan beri millet düşmanlarının bu millete karşı en sinsi en şeytani planları daima onun ruh ve vicdanını şanlı geçmişimizden koparma, onu milli değerlerine karşı yabancılaştırma ve özünden uzaklaştırma istikametinde

---

Ama o kadar! Neden ve çözümde anlaşamıyoruz! Öyle ki, bu zavallılığımızda emperyalizmin etkilerini göz ardı ederek "Amerika'yı öven ve dünyanın dümeninde olduğunu bir tehdit aracı olarak söyleyen Hoca'yla nasıl anlaşabiliriz. Bu sözleriyle Hoca, Mütareke döneminin mandacılarıyla birlikte haşrolmaya (Kıyamet günü mezarlardan kalkarak mahşer yerinde toplanmaya) adaylık sınavında yarışmaktadır.

[405] F.G. FF/2 syf: 232.

olmuştur. Zira milli ve dini değerlerinden mahrum edilen milletlerin en emin kuvvet kaynaklarını en müstahkem siperlerini kaybedeceklerini onlar da çok iyi biliyorlardı."[406]

Hoca açık sözlü ve kimi konulara koyduğu tanıda gerçekçi. Örneğin, milli ve manevi değerlerine yabancılaştırılmış bir toplumun çelişkilerini yaşıyoruz. Doğru bir tanı. Ama nedenlerde anlaşmıyoruz.
Hoca'nın milli değerleriyle manevi değerleri aynı. Oysa, biz ulusal değerlerden söz ederken, ulusal devlet olarak kurulan cumhuriyet Türkiyesi'nin kuruluş değerlerini anlıyoruz. Manevi değerler Hoca'ya göre, Asr-ı Saadet ve Sahabi yaşamını esas alan değerlerdir. Bize göre, kişinin inanç ve ibadet özgürlüğünü asıl tutan bir vicdan özgürlüğüdür.

Hoca çıkmazdan kurtuluşun yolu olarak, o değerleri yeniden elde etmekte, böylece milli benliği yitirilmiş kişiliği kazanmakta arıyor. Ama bunun kolay elde edileceği sanılmamalıdır. Bu konuya değin görüşlerini yukarıda yazmıştık. Bir bölümünü anımsayalım mı?

Der ki "Milli benliğin yitirilişinin sonucu yeniden o benliğin kazanılabilmesi için edinilen yeni alışkanlıklardan kurtulmak gerekir ki işte bu vahşi hayvanların terbiyesi kadar zordur." Dahası da vardı, alışkanlıkların sonuçlarını göstererek kişiliğin nasıl yitirildiğini anlatıyordu, köleliğin sonuçlarını tartışırken:

"İtiyat ve alışkanlıklar, insanda ikinci bir tabiat meydana getirir. Bunu giderme ve eski hali ihya etme, bir vahşi hayvanı terbiye kadar zordur. Kölelik de öyledir..." diyor ve şu örneği veriyordu: "...hatta diyebilirim ki şahsiyetini yitirmiş milletlere, yeniden benlik şuuru kazandırmak, esirlere insan olduklarını öğretmekten daha zordur." Bu sözün anlamım pekiştirmek için şu söylemle noktalıyor yargısını: "Her ne ise, sadet harici oldu...[407]" diyordu ya! Cumhuriyetin yitimine neden olduğu kişiliğimizin kazanılması için kölelerin eğitimi gibi bir eğitim gerektiğinin altını çiziyor Gülen. Onun inkılabı bu yöntemle başlıyor.

Yani, Hoca'nın bizim için düşündüğü ve mimarlığına soyunarak planladığı toplumsal yapı ve bunu gerçekleştirecek yöntem... Hoca bir inkılap düşü içindedir. Özünü Asr-ı Saadet'ten alan bir sosyal ve
siyasal düzen planlamış. Bu planın uygulanması için, tarihsel akışın ve buna dayalı ekonomik, sosyal, siyasal değişim ve dönüşümlerin, kısaca cumhuriyetin kazanımlarının yok sayılması gerekir. Bu nedenle "Olabilir mi?" sorusuna yanıtı

[406] F.G., Ç. ve N. syf: 92
[407] F.G., AGT/1, syf: 110-111

okuyucuya bırakıyorum... Ama Hoca'yı modernist olarak niteleyen sosyoloğumuzun modernizmden ne anladığını anlayamadığımı yineliyorum!

Sonra, özellikle Hocaefendi gibi düşünenlerin uygarlığa açık olduğunu savunmak ne kadar doğrudur diye soruyorum kendi kendime. Olabilir mi sorusunun yanıtı, olabilmiş mi diye sorduktan sonra aranmalı diye düşünüyorum.

Hele bu modernizmde, Hoca'nın kadına bakış açısını görmemek yanılgıların en büyüğü sayılmaz mı? Hoca kadın elini neden sıkmıyor dersiniz? İrşad Ekseni adlı yapıtındaki şu sözleri modernistliğin anlamı içinde nasıl yorumlayacağını soralım Prof. Nilüfer Göle'ye!

Hoca diyor ki: "Ben öyle gençler tanıdım ki çarşıda pazarda zaruri olarak gezerken dahi, gözüne bir haram ilişecek olsa, o günaha keffaret olur düşüncesiyle harçlığını tasadduk edip *(sadaka olarak verip)* tevbe kapısına koşuyorlardı. Esasen her Müslüman, ahlak itibarıyla böyle olmalıdır. Zira Müslüman, diğer Müslümanların kendisinden emin olduğu insandır.[408]"

Burada insanlık anlayışına ters kaç çeşit saptama ve yargı var dersiniz? Önce şu gerçeği saptayalım: İnsan olan insandan öteki insanlar emin olmalıdır, yani güven duymalıdır. Çünkü önce insan olma gelir. İnsan olamayan Müslüman olabilir mi? Sonra, Müslüman yalnız Müslüman'a karşı mı dürüst olacaktır? Bir Hristiyan kadını ya da dinsiz bir kadını gören Müslüman'dan o kadınlar emin olmayacaklar mıdır? Bildiğim kadarıyla insan, Müslüman ya da başka inançtan da olsa önce kendine/nefsine karşı sorumludur. Kendi nefsine yenilmiş bir kişiden kimse emin olamaz. Bir başka çarpık mantık örneği, kadın gören erkeğin mutlaka cinsel arzu duyduğuna ilişkin düşüncedir. Ve kadın bu nedenle günah ögesi sayılır. Böyle bir düşünce içinde bulunan kişi, zaten kusurludur. Çünkü bedihi/cinsel arzularının kölesi sayılırlar. Önemli olan, kişinin kadın ya da erkek, yalnız bedihi arzularını değil, başkalarına zarar verecek istemlerini disiplin altında tutabilmesidir.

Medrese eğitimi görmüş olan babamın, insanın içinde bulunduğu koşullara göre nefsini korumasına ilişkin örnek olarak anlattığı bir söylenceyi aktarmak istiyorum. Babamın, Kastamonu'da yaşamış olduğunu söylediği bir veliye ilişkin bu söylenceye göre:

[408] F.G. İrşad Ekseni, Nil Yayınları, 1998, syf: 45

"Biri dağlarda yaşayan, öteki kentte ayakkabı tamirciliği yapan iki arkadaş dervişten köyde yaşayan, kentteki arkadaşını ziyarete gelir. Armağan olarak ve ermişliğini göstermek için getirdiği süt dolu
mendilini bir çiviye asar ve gururla bakar. Sohbet sırasında gelen bir kadın müşteri, ayakkabısını onartmak için çıkarırken, ayak bileği görülür. Tamirci dervişin gözü bu arada süt dolu mendilin asıldığı yere kaymıştır. O da ne, mendilden süt damlamaktadır. Derviş, köyden gelene şöyle bir bakar ve 'Allah'ın dağında velilik kolaydır, aslolan kerameti burada bu koşullarda gösterebilmektir.' der."

Kadını salt cinsel meta olarak görenler, gösterenler ve çıkarları için değişik yollarda kullananlar, zaten yanlış yoldadırlar ve kadına karşı saygıdan yoksundurlar. Bunu modernlik olarak algılayanların yanıldıklarını düşünüyorum. Çünkü çağcıllık anlamında modernlik, çağı her yönden özümsemek ve İnsanı insan olarak değerlendirmek, algılamaktır. Kadını bir süs öğesi olarak görmek ve göstermek modernlik değil, kadını ortaçağdaki gibi mal saymakla eş değerdir. Bu görüş ne denli sakatsa, kadını bir başka açıdan salt cinsel meta olarak algılayarak, görür görmez cinsel arzu duyulduğunu ya da duyulacağını sanmak da sonuçta aynı yere varır. Hoca'nın verdiği örnek her halde kadına saygıdan yoksun, onu salt cinsel arzu öğesi olarak algılamak değil midir?

Peki, Sayın Göle, Hoca ne kadar modernisttir dersiniz? Saygıdeğer Hocaefendi'nin, kadının erkekten daha dun/aşağı yaratılmış olmasına ilişkin görüşlerini de size saygıyla sunuyorum...

Anadolu insanının bin yıllık birikimi mi?

Bir başka yorum: "Ufka vuran güzel rüyayı selamlayan" bir yazıdan, övgüyü yer yer şiirleştiren sözlerle örülmüş bir yazıdan söz edeceğiz. Bu duygusallığın ve övgüde düşselliğin öğelerini taşıyan yazı, bir senarist Hanımefendi'nin. Hanımefendi, "...tüm gençliği boyunca Godo'lara yaktığı ağıtların odağında kavrulup durmuş.[409]" Kırılgan ve düşsel bir dünya insanı gibi geldi bana. Beklentilerine yıllar yılı yanıt bulamadığı için yaşama küsmüş, kırılmış bir kişilikti bu hanım. İşte böyle bir ortamda, Hocaefendi'nin açtığı ufukta, "kendi görüntüsünü aramış... Ve birden "Onun rüyetiyle bu ufuktan baktığında, kozmik bir rüyanın bağrında..." buluvermiş kendini. Ona göre Gülen Hoca, madde dışı "Aşkın, zühdün, hizmetin, inanılmaz bir sadeliğin ve tevazuun potasında yoğrulmuş direnç"i simgeliyor. Bu direnç adamı "...bütün karanlık

[409] E.C. agy, syf: 172

çöküş dönemi süresince, sarp bir dağa tırmanmış, tırmanmayı sürdürmüş. Yaratıcıdan aldığı ümitten bağını hiç koparmayarak sel gibi bir akıntıya karşı yüzmüş; fizik, metafizik berzahları inanılmaz bir sabır ve irfanla aşmış. Nihayet kuşaktan kuşağa aktarılan bu efsanevi direnç bir Everest Tepesi'nde konumlanmış…" Şiirsel bir övgü değil mi? Bu nedenle de bir türlü düşsellikten çıkamıyor Hanımefendi! Godo'yu bulduğunu düşlüyor ama Godo hâlâ Everest Tepesi'nde! Bu nedenle de Gülen'in: "Evrensel ve barışçıl bir bahar rüyasının tarif edilmez genişliği ve anlatılmaz lezzeti ve parıltısına ortak..." olma umuduyla başladığı seslenişini, gerçek dışı öğelerle süsleyerek sürdürüyor: Ne yazık ki hep düşte kaldığından olsa gerek, gerçeği düşsellikle karıştırıyor. Örneğin:

"Hür gönüllü Anadolu insanının bin yıllık kolektif birikimi bu. Hiçbir kinin, hiçbir garezin pürüzünü taşımıyor. Her zerresinde geniş bir hoşgörünün engin bir şifanın iyicil damgası"[410] derken gerçeği gölgelediğini ayırt edemiyor. Olabilir, kişi özgürdür, hele yıllar yılı hep aramış ve aradığını bulamamışsa, seçiciliğin çelişkilerine takılıp kalması da olasıdır. Kişinin dünya görüşünü tam bilmeden, sözlerin gizemine-enigmasına kendini kaptırır umutla yapışırsın. Ama eğer o gizemin amaçlı bir saptırma yöntemi olduğunu düşünerek değerlendirirsen, yanıldığını ancak anlayabilirsin. Ama bu edebi yönden güzel sözler acaba yerinde mi, doğru mu diye sormadan edemiyor insan. Bu nedenle bir yerden başlayarak sorgulayalım diyorum.

Örneğin, Hoca'nın sözlerinde "Anadolu insanının bin yıllık kolektif birikiminden..." ne var acaba? Dahası Anadolu kültürü ve onu yaratan Anadolu insanı var mı? Olamaz çünkü Hoca'nın kültür hazinesinin temelinde Arap asıllı İslâm kültürü yatar. Hoca, hiçbir yerde bu kültürde Anadolu'nun katkısını aramış değildir. Onun sık sık yinelediği tarihsel dinamikler, milli kültür kavramlarında, İslâm'ın ilk tebliğinden başlayarak, Raşit Halifeler dönemi dediği, 4 Halife dönemi, Abbasiler dönemi, Selçuklular ve Osmanlılar dönemi yer alır. Dahası, o uzun sürecin aydınlık ufkundan da bakıyor değildir. Hocaefendi'nin Selçuklular dönemi, Anadolu Selçukluları olarak ele alınmaz. Bilindiği gibi Osmanlılar, Anadolu'ya değil Rumeli ve ötesine önem vermişlerdir. Osmanlı'nın Anadolu'daki kalıntısını müzelerde bile zor bulursunuz. Anadolu, Osmanlı için geçit sayılmıştır. Hoca'nın Anadolu'ya değgin sözlerinde, Anadolu'nun fethini hazırlayan Alperenler öncelikli yer alır, biri dışında! O dışında bırakılan kim mi? Anadolu insanının bin yıldır sevgi ve saygıyla andığı,

[410] E.C. agy, syf: 171-172 (alıntıların tümü için)

Hacı Bektaş-ı Veli. Hoca'nın Anadolu erenleri arasında nedense o veli yoktur. Ama Gazi Hasan'lar, Gazi Hüseyin'ler, Battal Gazi'ler çok çok anılır...

Gülen ve Hoşgörü,
Hadi canım sen de!

Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan hiç yoktur. Oysa bu ozanlar, Anadolu insanının inanç ve güncel yaşam serüvenlerini çağların ötesinden günümüze taşıyan, halkın öz diliyle söyleşmiş halk gönüllüleridir. Bizi biz yapan, gerçek kimliğimizin temel dinamiği dilimizi, ana dilimiz olan güzel Türkçemizi, onlar diri tutmuşlar, dilimizin özü onların sözleri ve söylemleriyle, kültür köklerimizin filizleri olarak günümüze taşınmıştır.

Mevlana ve Yunus'a yer var ama bu Gazi dervişlerin yeri başkadır! *(Ufuk Turu, syf: 69)* Çünkü biri "yetmiş iki millete bir gözle bakmayanı" hor görür. Ve Anadolu insanı Yunus'u baş tacı eder. Mevlana, Farsça yazmıştır ama dergâhının girişindeki şu dizeler evrensel hoşgörü ve insan sevgisini anıtlaştırır:

"Yine gel yine gel, kim olursan ol yine gel. Burası umutsuzluklar yeri değildir. Bin kez tövbe etsen, bin kez bozsan da yine gel yine gel."

Hoşgörünün ve insanı insan olarak kabul edişin bir başka örneği var mı bilemiyorum. Çünkü insan melek değildir, yanılabilir. Molla kafası yanılgıyı kabul etmez. Mevlana yanılanı bağışlar, kimi sufilere göre Tanrı da öyle değil midir?

Bir başkası daha var, Anadolu insanının hoşgörüsünü simgeleyen Hoca Nasrettin. Anadolu insanının zekâsını, hoşgörüsünü, sanat anlayışını simgeleyen bu evrensel sevgi insanları Gülen'in sözlüğünde yer almaz. Oysa Nasrettin Hoca, Anadolu insanının sağ duyusunu ve olaylar karşısında çözüm bulmaktaki zekâsını simgeler. İslâm Ansiklopedisi'nin Hoca'yla ilgili bölümünde onun kişiliği şöyle yansıtılıyor.

"Nasrettin Hoca, Türk halk adamının akl-ı selimini, halkın düşünüş ve duyuş özelliklerini ifade eder. Onun için haklı olarak Nasrettin Hoca halk filozofu gibi karşılanır. Fıkraları çok defa bir maksadı açıklamak, bir fikri desteklemek için, atasözü gibi kullanılır. Fıkraların öğretici mahiyetinin de halk kitleleri arasında yayılmasında büyük rolü vardır... Nasrettin Hoca halk muhayyilesinde evi, karısı, komşusu, çocuğu, öğrencisi ve bütün çevresi ile gerçekten yaşayan bir kimsedir."

Aynı metinde fıkralarının evrensel mesaj niteliği taşıdığı üzerinde durulur: Okuyalım:

"Kişileri arasında önemli mevki sahipleri de vardır. Nasrettin Hoca, yerine ve zamanına göre, bir söz söyler, ilgilileri beklenmedik bir sonuç karşısında bırakır. Bu beklenmedik sonuç, aykırı gibi görünen gerçeğin ta kendisidir. Bunların -*fıkraların*- diyalektik niteliği Nasrettin Hoca fıkralarının evrensel olmak vasfının temelidir.[411]"

Bu değerlendirmelerin anlamı açıktır. Nasrettin Hoca ve Anadolu insanı nerdeyse aynı kişide özdeşleşmiştir, Anadolu insanı filozoftur. Ama Gülen Hocaefendi'nin sözlüğünde Nasrettin Hoca'ya da yer yoktur. Nedeni mi? Hoca özgür düşünceli ve o çağda dini bir baskı ögesi gibi değil, bir sevgi ve hoşgörü öğretisi gibi algılayan halkın sesidir de ondan! Halkın diliyle halk gibi konuşur. Oysa Hoca Osmanlıcadan tat alır. Halkı sever mi bilemem? Sevseydi, insan sevgisini öne alsaydı Nasrettin Hoca'yı görürdü.

Bir başka Anadolu evliyası: Hacı Bektaş-ı Veli!

Hacı Bektaş, Anadolu insanını, öz kültürümüzle yoğuran Veli, ne yapmıştır da arada sırada, hatırı kalmasın diye anımsanır. Bunun gibi Hoca Ahmet Yesevi'yi de şöyle bir teğet geçer! Neden dersiniz?
Acaba Gülen, Orta Asya hakkında çok şey bilmediği için mi pek söz etmez, Hoca Ahmet Yesevi'den? Orta Asya hakkında yeterli bilgisi yok mu dersiniz! Hayret! Hem Orta Asya için yıllardır iç sızısıyla ağlayıp duracak, "hasretinizi ve hicranınızı sinenizde zıpkın gibi taşıyacaksınız.[412]" O topraklar ve insanları kurtarma amaçlı düşünceleriniz olacak, hem de o yerlerle ilgili bilginiz yeterli bile olmayacak... Hangisi doğru diye sormaz mısınız? İnsana sormazlar mı, bilmediğiniz yerlerde bilmediğiniz insanlara nasıl el uzatacaksınız? Peki, amacınız nedir? Evet, sorarlar ama Hoca'ya göre "her doğru her zaman söylenmez" New York'ta Nevval Hanım'a ne demişti:

"Doğrular topluma mal edilmeli ama henüz mevsimi değilse o doğruları öldürmeyelim derim. Doğrulara saygının ifadesi olarak o gerdanlığı öyle boyunlara takalım ki bir kıymet ifade etsin."

---

[411] İslam Ansiklopedisi, Milli Eğitim Bakanlığının kararı üzerine İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde, A. Adıvar, R. Arat, A. Ateş, İ. Kafesoğlu, T. Yazıcı tarafından LEYDEN Baskısı esas alınarak Telif (kimi maddeler yeniden yazılarak) tadil (kısmen düzeltilerek), tamamlama ve çeviri suretiyle yayımlanan 9'uncu cilt (1964 basımı) syf: 111

[412] Dr. O.Ö, agy. syf: 46

İşte ışık evler bu amaç için var edildiler. Amaç dünyanın fethi mi yoksa? Prizma adlı yapıtında bakın ne diyor:

"Bugün, dünya fethinin, eskiden olduğu gibi, at üstünde; elde kılıç belde pala, sırtta sadakla değil, aksine bir elde Kur'an, diğerinde mantıkla insanların gönlüne girmekle olacağı bedihidir *(açıktır).* İşte bu ışık komplekslerinde yetişen ruh ve mana erleri *(başka çalışmalarında söylediği gibi ışık süvarileri/notu*m) ruhta ve manada dünya fethine giden bu yolda, Allah'ın varidat adına kendilerine vermiş olduğu Işıkları bomboş dimağlara boşaltarak onları mamur edeceklerdir.[413]"

Ayşe Şasa Hanımefendi, "Ufka vuran güzel rüyayı selamlıyorum." derken, Hoca'nın bu düşüne değiniyordu sanırım!

Ama düşler her zaman gerçekleşmiyorlar, biz gerçeklere dönelim. Hoca'nın görmek istemediği öz be öz Türk gerçeklerine: Hacı Bektaş Veli ile Hoca Ahmet Yesevi'ye.

Bu iki velinin Anadolu'yla ilgileri, insanımızın duygu ve düşünce dünyasının temelini oluşturur. Onlar Anadolu insanının inancını, diliyle, kendi örfüyle yoğurmuştur. Arap'ın etkisini en aza indirdiği gibi Osmanlı'nın etkisinden de korumayı başarmıştır. Hoca, Anadolu'nun bu gerçeğini görmezden gelmektedir. Osmanlı'yı anarken, Anadolu'ya neden üvey evlat gibi baktığını sorgulamadan, övgüye geçmek yanılgılara neden olmaktadır. Sakın Aleviliğe sıcak bakmadığı için bu iki veliyi yok sayıyor olmasın!

Gülen'in çelişkilerinden biriyle daha karşılaşıyoruz. Hem de ne çelişki... Hani Gülen hoşgörü bayrağını sallamış ve hoş gördüğü kişilere ödüller dağıtmıştı ya! Bu ödülleri dağıttığı günlerde, herkesin olduğu gibi kabul edilmesini savunuyordu. Peki, neden bu hoşgörüyü Anadolu insanının özünden sakınıyor? İnsan düşünmeden edemiyor. Hem herkesin olduğu gibi kabul edileceğini söyleyeceksin hem de bin yıldır, emeğini ve alın terini dökerek bu toprakların sahibi olan, canlarını bu topraklar için vererek vatan yapan insanlara, inançları nedeniyle, dışlama noktasında duraklayarak bakacaksın. Dahası Yunus Emre gibi, bir insanlık anıtına insan dostuna, insanın ancak insanlaşarak Tanrı'ya ulaşabileceğini söyleyen gerçek bir çağdaş dervişe bile sıcak bakmayacaksın. Oysa İslâm da özüne inilirse, insanı öne alır. Kur'an'ın en çok insanlara seslendiği göz ardı edilebilir mi?

[413] F.G. Prizma/1 syf: 12

Bu göz ardı edişin nedenlerine ışık tutan sözlerini okuyalım Gülen'in:

Gülen Hoca, ünlü New York söyleşisinde Alevilikle ilgili ilginç değinmeler yapar. Bir soru üzerine, Orta Asya edebiyatı, kültürü hakkında "Çok az şey biliyoruz." der. İlginçtir Hacı Bektaş-ı Veli, Orta Asya kültürünün değil, öz be öz Anadolu kültürünün eseridir ve o kültürü zenginleştiren, katkılar yapmıştır. Ama Hoca, Hacı Bektaş'a da sıcak bakmaz. Çünkü O, Anadolu kültürünü değil, kültürümüz diye
dayattığı Arap-Acem kültürünü temel alan Osmanlı kültürünü yeğler. Anadolu'yu yok sayan, ulusal değerlerimizi yadsıyan kültüre hayrandır. Hoca, Orta Asya'dan söz ederken Mahdum Kulu için "...bizim Yunus Emre'ye benzer bir Mahdum Kulu adlı dervişleri var." der ve ekler: "Yunus Emre gibi söyleyen bu zat abideleşmiş. Manas Destanı'nı bile yeni öğreniyoruz."

Gülen 'in Hoca Ahmet Yesevi'den de az söz ettiğini, Hacı Bektaş-ı Veli'nin nerrdeyse yok sayıldığını söylemiştik. Yine de lütufkârlığını esirgemediği anlar oluyor. Ama birleştirici değil, ayrımcı bir mantıkla... New York söyleşisinde Nevval Hanım'a, "Alevilere, maddi yardımıyla cem evleri yapalım, yanında cami olsun." dediğini söylüyor, "Alevi kültürünü vicahilikten *(sözlülükten)* kurtaralım... Alevi kültürünün konuşulacağı lokalleriniz olsun, eğitim merkezleriniz olsun, okuma salonlarınız olsun, Alevi kaynaklarını koyalım." önerisini ilettiğini söylemiş! Sözel olan kültürün kitabileştirilmesini öneriyor. Bunun için de:

"Buralara Hacı Bektaş'ın mülakatını koyalım, Mevlana'nın, Yunus Emre'nin, Niyazi Mısri'nin eserlerini koyayım. Yani hangi şahısları seviyorsanız, onların kitaplarını koyalım ve Alevi kültürü vicahi,
yani ağızdan ağza aktarılan bu kültürü kitabi kültüre çevirelim ki kalıcı olsun." demiş.

Bunu niçin mi yapıyor? "Oturup konuştuğumuz zaman anlaşabileceğimiz bazı koordinatlar olsun, yoksa öbür türlü zemin kaygan olur, kaymalar olur, anlama zorluğu yaşanır"[414]mış da ondan!

Görülüyor ki bu önerinin nedenini açıklarken kendini ele veriyor Gülen. Hoşgörüsünün sınırlarını çiziyor. Peki, nerede kaldı "kişiyi bulunduğu hal üzere kabul etme" felsefesi? Nerede kaldı Yunus sevgisi, Mevlâna ufku? Böylece, kendi dünya görüşüyle Aleviliğin bağdaşmayacağını açıklıyor. Yineleyelim şu sözlerini: "Oturup konuşurken bazı koordinatlarımız olsun. Yoksa öbür türlü

[414] N.S. aynı yerde, syf: 94

(şimdiye kadar olduğu gibi/ED) zemin çok kaygan olur, kaymalar olur, anlama zorluğu yaşanır.[415]"

Görülüyor ki Alevilerle aynı ortamı paylaşamaz Hoca.[416] Çünkü İslâm'ın Alevilerce yapılan yorumuna karşıdır. Alevilerle ilgili bu değer yargısı bile, Anadolu kültürünü benimsemediğini, kültürümüz olarak Arap-İslâm kültürünü temel aldığını ve tam bir ayırım düşüncesi taşıdığını göstermez mi?

Şimdi sormaz mısınız, bu mudur hoşgörü ve diyalog anlayışınız? Papa'ya, Fener Patriği'ne, Haham Başı'na gösterdiğiniz yakınlık içten miydi? Onlara gösterdiğiniz ilgi içten ve söyleyip yazdığınız gibi, herkesi olduğu gibi kabul anlayışı içinde benimsemek esprisine uygunsa, öz be öz Türk olan kendi insanımıza neden bu denli uzaksınız? Ya Papa Hazretleri'ne sunduğunuz o mektup? Hem söyler misiniz, hangi niteliğinizle gittiniz Papa'ya?..

---

[415] Hoca, Fasıldan Fasıla/3, adlı yapıtının 166 ve 167'nci sayfalarında, bu konuya değiniyor ve "Geleceği geçmişin üzerine bina ederken, inhiraflar-kaymalar olacağını, örneğin Hz. Ali'ye ehli sünnetin bakışından ayrı bakanlarla anlaşmazlık çıkabileceğini kendi deyimiyle "üstü kapalı olarak" açıklıyor. Ve şu öğüdü veriyor. "İnhiraf kayma demektir. Bu düşüncede, hem inançta hem de amelde olabilir. Birisi çıkar, Hz. Ali Allah'ın oğlu der, bir diğer hayır Allah'tır der -nitekim denmiştir de- ve kitleler böylesi sapık düşünceler arkasında koşar gider." (aynı yerde syf: 167) İnsan istemeden de olsa sormadan edemiyor. Hoca, senin karşı çıktığın laiklik işte, inancı esas alan bir devlet sistemindeki kutuplaşmaları önleyecek bir sistemin alt yapısını oluşturur. Eğer sen ve senin gibiler, cumhuriyetin temel ilkelerine karşı çıkmasaydınız, istikrarsızlık bu boyuta ulaşır mıydı diye bir düşünsene! Örnek mi? Cezayir, Afganistan, İran vb.

[416] Bu çalışmanın sonlarına doğru, Hoca'nın Prizma serisinin 3'üncü kitabı çıktı. Hoca bu kitabında hoşgörü uygulamasının nerdeyse felsefesini yapıyor. Ayrıca, ülke bütünlüğünü koruyucu, geçmişte karşı olduğu kimi görüşlerinden ödün vermeye hazır bir tutum görüntüsü veriyor. Onun genel düşünceleri içinde tartışılıp değerlendirilmesi gereken şu sözlerini aktarıyorum: Devleti Âli'nin kurduğu uygarlığın " baş döndürücü hayat tarzını ve medeniyeti kaldıramayan güçler. Devlet-i Aliye diye adlandırılan Osmanlı Cihan Devleti'ni götürüp bir bayıra gömdükten sonra, nihayet Misak-ı Milli ile sınırları belirlenmiş şu vatanda Kürt-Türk, Alevi-Sünni, Laik-Antilaik kutuplaşmalarıyla insanımızı karşı karşıya getirerek, birbirine düşürebilmişlerdir. Maalesef içimizdeki bir takım aklı ermezler de bazı hainler de düşmanlarımızın bu çirkin ve kirli emellerine alet olmuşlardır." Hoca'nın bunu hangi amaçla gündeme aldığını bilemeyiz. Bunlar doğru saptamalar, ama Hoca'nın, o güne değin yarım ağızla da olsa Misak-ı Milli'den söz etmesi (dikkat ederseniz Ulusal Kurtuluştan o evrensel onaylı utkudan, cumhuriyetten söz etmiyor. Onlar yine yok onun tarih sözlüğünde), 28 Şubat sonrası kendisinin mercek altına alınması, dahası Devlet Güvenlik Mahkemesince hakkında soruşturma açılmış olması nedeniyle, bir savunma çabasının eseri olabilir. Yaşamı boyunca, karşı olduğu kimi değerlerin ucundan tutma çabası başka türlü değerlendirilemez. (Prizma/3, Nil Yayınlan, 1999, syf: 209-210)

Hoca Anadolu insanıyla ayrışma içindedir ama Amerika'yla entegrasyona sıcak bakar. Gümrük Birliğine girmemizin yararlarından söz eder.

Şimdi soralım: Hocaefendi'nin bin yıllık Anadolu insanının kolektif bilinci içinde neden Alevi insanı ve kültürü yoktur? Ve nasıl olur da bu kişi hoşgörülü, birleştirici çağdaş bir bilge olarak selamlarız? Ve siz senarist hanım, evet sorularım sizedir öncelikle...

Mekteple medresenin izdivacı

Gülen'e göre, gerçek kurtuluşumuz "mekteple medresenin izdivacıyla gerçekleşirmiş." *(U.T. syf:75 ve devamı)* Bugün için kurtuluşumuzun bu yolu açık değilmiş ama "Gelecekten de çok ümitliyiz," diyor ve selefi Bediüzzaman'ın şu söylemini yineliyor: "Ümitvar olunuz, şu istikbal inkılabatı içinde en yüksek ve gür sada, İslâm'ın sadası olacaktır..."[417] Batı sağlam bir kâinat görüşüne sahip olmadığı için yanılgılar içindeymiş; oysa Batı'da olmayan sağlam kâinat telakkisi bizde var olduğunu vurguluyor ve bu izdivaçtan doğacak geleceği müjdeliyor: "Mektep ve medrese varidatının birer çağlayan gibi, çok büyük bir havuzda birleşmesi tasavvufu da İslâm'ın ruhi hayatını da beraber getirecek. Bu üçlü, ufkumuzu öyle açacak ki şiirden nesre, nesirden değişik sanat dallarına kadar, bizde kainatı yeniden keşfetme düşüncesi hasıl edecektir. Farklı telakkiler ortaya çıkacak, bu sinemaya da tiyatroya da edebi eserlere de duygularımızı her türlü ifadeye de aksedecektir.[418]"

Fasıldan Fasıla/3'teki şu öneriyi de bu yargıya ekleyelim. "Fizik laboratuvarından metafiziğe yani medreseden tekyeye bir yol vurup gerçeğe ulaşmanın her yolu elbet denenmelidir.[419]"

Şimdi buraya dikkat edelim. Yukarıda Hoca'nın bir inkılap düşünden söz etmiştik. İnkılap denilince ola ki çağdaşlaşma olarak algılanmasın. Hoca'nın nasıl bir dünya kurma düşü gördüğünü kendi sözlerinden yakalamaya çalışalım. Göreceğiz ki Gülen ufkumuzu genişletme derken uykumuzu çağırıyormuş!

Burada uykumuz sözcüğünü bilerek kullanıyorum. Çünkü sunulanı, sanal bir dünyanın fotoğrafı olarak algılıyorum. Hoca geleceğin kuşaklarının, Muhyiddin İbn-i Arabî gibi konuşacağını, Mektubat'ta da İmam-ı Rabbani gibi olacağını... Ya da pek çok yerde, sözleri ve yazıları tam olarak *(Kürtçe, Arapça ve Osmanlıca*

[417] E.C. agy, syf:68.
[418] E.C. agy, syf:79.
[419] F.G. F.F/3 syf:133.

karışımı gerçekten anlaşılması zor bir dil ve biçemle yazdığı için) anlaşılmayan ama Gülen'e göre, kendisine vahye yakın bir ilhamla yazdırılması (!) nedeniyle, anlaşılması zor olan risalelerin yazarı, Bediüzzaman gibi konuşacaklarını muştuluyor.

Sayın senarist Hanımefendi'nin, bu söylemin neresinde bin yıl İlk Anadolu insanının kolektif birikimini bulduğunu düşünmeden edemiyorum. Hoca'nın bize dayattığı Arap kültürü değil mi? Anadolu insanı Türkçe konuşur, Türkçe şiir söyler, Türk gibi düşünür. Çünkü dil ile düşünce arasında kurulan köprü, düşüncenin temelini-alt yapısını hazırlar. Hoca'nın diline bakın, nerede o Anadolu insanının arı duru Türkçesi söyler misiniz? *(Osmanlıcayı öven sözlerinden dipnot)* Kaldı ki Gülen, Osmanlıca hayranıdır.

Ufuk Turu'nun hiçbir yerinde, Anadolu insanı ve Anadolu ihtilali var mı? Gerçekte Cumhuriyete düşman ama kendi deyimiyle Allah rızası için söyleyin, bu ulusun emperyalizme karşı verdiği ve Lozan'da, tüm dünyanın onayladığı egemenlik hakkını zorla, kendi gücüyle alan ayaklanma ve sonuçları neden yok? O eseri yaratan Anadolu insanının bin yıllık özgürlük ve tarih bilinci değil miydi? O eserin komutanı neden yoktur ve bir ulusun ölüm kalım savaşlarının verildiği Türkiye haritası neden yoktur, Hoca'nın duvara asılı haritaları arasında? Neden mi yok? Biraz düşünelim isterseniz. Hoca'nın çağdaş Pir-i muganı, egemenliğin Tanrı 'da olduğuna olan sarsılmaz inancı, egemenliğin halka verilmesine asla izin vermez de ondan. Ve Mustafa Kemal bunun için ehli küfr *(dinsizler/ED)* arasındadır.

Sorsanız ya, ey ünlü ünsüz yazarlar, akademisyenler, koskoca bir tarihi neden atlıyor Hoca? İşte bunun için. Bu mudur, kimseye karşı kindar olmamak! Bu mudur, sonsuz bir hoşgörü içinde yüzmek? Bu mudur garez taşımamak? Sen cumhuriyete karşı olacaksın ve bu çalışmamızda belgelediğimiz gibi Cumhuriyeti kusacaksın; hoşgörüden nasibin olmadığı halde, ülkemizin yazarları hoşgörünü tescil etmeye kalkacak, Atatürk'e ve cumhuriyete duyduğun garez ortadayken, alkışlanacak ve tüm bunlar yansızlık olarak benimsenecek.

Hadi canım sen de.

Bilmediğini bilmemek ya da bilinmesine karşın tam tersini söylemek, ne zamandan beri dürüstlük oldu. Tarih gerçeklerinin yadsınmasına göz yummak ne zamandan beri objektiflik sayılıyor? Ayıbın bile yüzünün kızardığı bir ortama düşmüşsek, işte bu tür siyasiler ve akademisyenler yüzünden olmuştur!

Bunun için yineliyorum İsmet Paşa'nın o unutulmaz sözlerini:

Hadi canım sen de!..

Şimdi de Hoca'yı "derin bir din bilgisi ve felsefe sahibi" olarak alkışlayan Bülent Ecevit'in "...ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan kendimize özgü bir İslâm anlayışını geliştirmemiz gerektiğini; İslâm'ın evrenselliğinin buna engel olmadığını çok güzel yansıtıyor." değerlendirmesinin, Hoca'nın sevdiği sözlerle ne kadar afaki olduğunu görelim isterseniz. Görelim de Bülent Ecevit için, "Siz onu bilmiyorsunuz, öğrenince de iş işten geçmiş olacak." diyen İsmet Paşa'yı rahmetle analım!

Sahi Bülent Ecevit inanarak mı söylüyor bu sözleri! Sanmıyorum, bir kez Hoca'nın felsefeye şaşı baktığını bilmiyor ki derin bir felsefe sahibi diye alkışlıyor.

Ecevit, Hoca'nın ulusal özelliklerimizi ve birikimimizi yansıtan hangi sözünü gördü de ona dayanıyor dersiniz? Hoca "geleceği geçmiş üzerine bina etme mesuliyetini taşımakta"[420] olduğunu söylüyor. Böylece, eğitimde medreseyi, tasavvufta tekke ve zaviyeyi, bu temelde, geleceğimizi kuracak insanın yetişmesinde dinselliği esas alan bir yöntem geliştirmiştir. Bu projenin neresinde ulusal öz aranabilir diye soruyorum ama yanıt bulamıyorum. Hangi yanlışından mı başlamalı onu da bilemiyorum? Ulusallığı medresede ve tekyede *(tekke yerine tekye demeyi yeğliyor Gülen)* aramak ne zamandan beri özelliklerimiz arasındadır? Osmanlı'yı batıran bir eğitim kurumunun özlemini çekerek mi ulusal özümüzü yakalayacağız? Sosyal gelişmeleri tersine döndürmek olası mı ki Hoca'nın projeleri geçit bulabilsin!

Hele "İslâm'ın evrenselliğini" medrese ve tekyede aramanın, siyasal bir motivasyon dışında anlamı olabilir mi, diye düşünmez misiniz? Medrese ve tekye, ne zaman evrensel oldu? Evrensel olan İslâm inancıdır. İnancın eğitimi medreseden geçer diye bir kural mı var dersiniz? Gülen'in, eğitimle ilgili düşüncelerinden bir bölümünün yer aldığı, kurtuluşumuzu "mekteple medresenin izdivacında" aradığı düşüncelerine bakalım. Medrese, Osmanlı zamanında amacından saptırılmış. Hoca söylüyor bunu, diyor ki "Mektep almış başını bir yere, medrese bir başka yere gitmiş ... akıl kalpten ayrılmış." Medrese tasavvufu da kovmuş kapısından. Bu olgu, yalnız medresenin yozlaşmasına neden olmamış, kâinat kitabı okunamadığı için sanat telakkisini de etkilemiş. Şimdi kolejler bir uyanışı gerçekleştirecekler, "mektep ve medrese varidatını birer çağlayan gibi büyük bir havuzda birleştirerek tasavvufu da, İslâm'ın ruhi hayatına sokacaklar"mış. Medreseyle mektebin izdivacının ve tasavvufla el ele verişinin sonucu, "yerinde Füsus'ta Muhyiddin İbni Arabi gibi konuşacak, yerinde Mektubat'ta İmam Rabbani'yi aratmayacak bir ufuk açılmasını sağlanacakmış. Böylece, eskiden beri süregelen menkıbe Müslümanlığı, yerini geçmişin üstün insanlarının anlam yüklü yaşamlarım ve onların yaşamlarına

[420] F.G. F.F/3 syf:166.

anlam kazandıran ruhsal yücelişlerinin nedenlerini de öğrenecekmişiz. Geçmişte o insanlara üstünlük ve yaşamlarına anlam veren ilginç sanal örnekler de veriyor!

Ahmet Rufai'ler, Ahmet Bedevi'ler, Hasan Şazeli'ler, Abdülkadir Geylani'lerden söz açtıktan sonra, bunların Tanrı'yla ilişiklerini yansıtan şu sanal anlatıyı okuyalım ve düşünelim: Gerçekten düşünelim. Ecevit'in ve öteki yazar çizerlerimizin sözlerinin ne denli gerçekten uzak ve anlamsız olduğunu!

"Bu insanlar yeryüzünde dururken, semanın ötesinde, mekân üstü Azrail'in, İsrafil'in azametli heykelini görüp mekân ötesi âlemlerde, kader kalemlerinin seslerine şahit oluyor ve sürekli hususi telefonlarıyla Allah'la münasebet içinde bulunuyorlar"mış.

Benim bu sözlere ilişkin bir yorumum olmayacak. Çünkü Tanrı'yla ancak peygamberlerin konuştuğuna ilişkin inanca da aykırı bu sanal anlatı için ancak Hoca'nın din bilgisindeki derinliğine işaret etmekle yetiniyorum.

Ecevit gibi deneyimli bir siyaset adamının, "...küreselleşme aşamasındaki dünyada, Avrasya ile bütünleşmede Türk ulusunun (...) anahtar ve köprü işlevi üstleneceği bir dönemde, Fethullah Gülen'in (...) Batı'ya açılırken Asya ile bağlantımızı da güçlendireceğini" vurgulamasının, Türkiye'nin çıkarlarıyla ilgisini kuramadığımı söylemeliyim. Bu çalışmada belgelere dayanarak değindiğim gibi, bu işin Orta Asya'nın yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin paylaşılmasına dayalı emperyalist politikalara alet olmanın ötesinde bir amacı olmadığı, bizim ancak ABD'nin çıkarları doğrultusunda bir piyon rolümüz olabileceğini Ecevit'in düşünememesini kabul edemiyorum. Ayrıca Hoca'nın ABD'nin Ilımlı İslâm projesinde kendisine verilen rol dışında bir etkinliğinin olacağını da düşünmüyorum. Bu oyunda ABD'nin emperyalist emellerine hizmet edildiğini anlayacak kadar dünyayı bildiği kanısındayım. O halde neden, gerçekler neden böylesi yanlış bir potaya oturtuldu?

Ulema ve aydın sentezi arayan bir İslâm aydını: Ali Bulaç

Sanırım bu konuda öteki görüşlere aykırı ama gerçeklere daha yakın bir değerlendirmeyi Ali Bulaç yapmış.

Ali Bulaç'ı öteki sözcülerden ayıran önemli özelliklerinden biri, bir İslâm aydını olmasıdır kuşkusuz. Bu nedenle övgünün ötesinde gerçeklere dayalı eleştirel akılla değerlendirmesi, İslâmi açıdan daha objektif yaklaşması, Bulaç'ın konuyu bilinçli ve titiz bir yaklaşımla ele aldığını gösteriyor. Özellikle İslâm âleminde tarih içinde ulema etkisini vurgulayan; günümüzde ülkemiz için ulema etkinliğinden çok Mevdudi gibi aydın-ulema profilli bir tipe gereksinildiğine

değinen Bulaç'ın, bu konudaki eksikliğimizi saptayan şu sözlerinin altı çizilmelidir: "Ulemamız hayattan kopuk, aydınımız ise İslâm'dan ve tarihinden habersizdir." Bulaç'a göre ulema, dinle ilgili konularda, dinin kurallarını bilen ve referansını bu bilgi ışığında Kur'an ve hadisten alan, öte yandan dünya işlerinde de bir aydın gibi bilgi ve yorum sahibi olan kişidir.

Bulaç, Hocaefendi'nin Ufuk Turu söyleşisini bu düşünce ışığında okuduğunu, konuya ilişkin kısa ama öz açıklamaları sonunda söylüyor. Ve sonra şu önemli saptamayı yapıyor. Bulaç'a göre, Hocaefendi, bunların, yani yaptığı açıklama, sav ve değerlendirmelerin dayanağı olan konuların "Bir bölümüne aşina, bir aydın ulema profili -*çiziyor*- sayılır." Dikkat edelim, "tipidir" demiyor Bulaç, "sayılır" diyor. Yani, kendisi dışındaki değerlendirmelerin hiçbirine katılmıyor. Dahası tartışmaları da eksik buluyor. Ve şöyle noktalıyor: "Bizim fakihlerimizin benimsediği prensip hepimize yol göstericidir. 'Benim görüşüm yanlış ihtimali olan bir doğrudur.' Hakikat Allah katındadır ve bizden bağımsızdır. Biz ona ulaşmak için çeşitli yollar deneyen arayıcılarız.[421]"

İnsan "daha ne desin" diye düşünmeden edemiyor.

Bulaç açıkça bu söyleşinin kendini doyurmadığını söylemekten kaçınıyor. Ama kendine karşı saygısı nedeniyle de öteki övgülerden ayrılıyor ve gerçekçi olmaya çalışıyor.

Bu açıdan bakınca son sözlerinin Hocaefendi'den "elimden bu kadar geldi" anlamında bir tür özür dileme olduğu kanısına varıyor insan.

Ufuk Turu'nun önce okuduğum övgülerden sonra, böylesine bir ufuksuzluğa açılacağını anmıyordum. Tüm içtenliğimle söylüyorum, konuya başlarken bu noktaya geleceğimi asla düşünmemiştim.

Bunların Hoca'ya özenerek gerçek amacımı "sadet harici oldu" gibi gizemli bir anlatımla vurgulamak için söylemiş değilim; böyle bir amacım da yok. Konu içinde ve içtenliğimin özü olarak vurguluyorum.

Hoca, övgücülerini mi yalanlıyor?

Bu konuyu bağlamadan önce, Gülen'in, Kemalizm, cumhuriyet, laiklik, hoşgörü ve toplumsal huzur konularına ilişkin sözlerini övgücülerin de okumaları için aşağıya aktarıyorum.

[421] E.C. agy, syf: 183-187.

Hocaefendi, yârı vefakârı Sabah gazetesindeki söyleşiler zincirinden birinde, 25 Ocak 1997 tarihinde şunları söyler:

"Laiklik meselesi:
Türkiye, laik bir devlettir. İnsanlar laik olabilirler. Bazılarına göre fert zaten laik olmaz. Yani devlet laiktir, çünkü o bir kanun-nizam meselesidir. Bazılarına göre ise, devlet de laik olmaz. Çünkü devlet de nihayet, şahıslardan meydana gelir.

Bizde, bu laiklik meselesi sekülerizmle *(toplumu, dinin etkisinden uzaklaştırma/ED)* karıştırılmıştır öteden beri.

Belki hukukçuların üzerinde duracakları, yeni yeni tarifler getirecekleri, açıklığa kavuşturacakları bir konudur bu. Kimi insan 'Ben Kemalistim' diyebilir. Zaten bunu açıktan, açığa söyleyenler vardır. Bunun yanı sıra 'cumhuriyetçiyim' diyenler bulunabilir. Ama bunun adı Batı'dan geldi diye antipati duyanlar da olabilir. Daha da ileri gidip demokrasiyi benimseyenlerin yanı sıra 'Demokrasi insanın, tam ihtiyaçlarını karşılamıyor. Kabre kadar insanın ihtiyaçlarına cevap veriyor, ondan sonra başının çaresine bak, diyor. Bu açıdan bana yetmiyor' diyenler olabilir."

Dikkatle bir kez daha okuyalım, özellikle şu sözlerin de altım çizelim:

"Kimi insan ben Kemalistim diyebilir. Zaten bunu açıktan açığa söyleyenler vardır." Evet, Hocaefendi böyle söylüyor. Yineleyerek okuyalım. Çünkü insan böyle bir mantığa inanmak istemiyor. Zaten bunları açıktan açığa söyleyenler varmış. Açıktan söylenmesini mi istemiyor? Yani ne kadar ayıp ediyorlar, insan öyle açıktan açığa söyler mi? Hiç cumhuriyeti kuran adamın adını ansıtan; şu "tagut" şu "firavun" vb. nitelikteki kişiye izafeten *(bağıntılı olarak)* "Ben Kemalistim" demek, hele hele "cumhuriyetçiyim" diye öne atılmak doğru olur mu? Hocam izin vermeden elbet olmaz ama Allah'tan Hoca o kadarına bir ölçüde de olsa izin veriyor. Yalnız açıktan söylenmese hele ben "Kemalist'im", ben "cumhuriyetçiyim", ben "laikim" denmese daha şık olacaktır.

Bunlar nereden mi çıktı? Hadi okuyalım ve nereden çıktığım görelim. O zaman belki Gülen'in cumhuriyete, Kemalizme ve laikliğe karşı nasıl bir kin ve garez içinde olduğunu daha iyi anlatabiliriz!

"Bunların hepsi konuşuluyor. Kanaatimce, Türk toplumu şu anda bu mes'elelerin orta yerde müzakere edilmesine tahammülü bulunmayan bir noktada. Bunlardan hangisini deşelesek hep ihtilaflar olacaktır. Dindar da bu ülkede huzur içinde yaşamayı düşünüyorsa, hafife alıcı mahiyette 'laik'

dememeli, 'Kemalist' dememeli, 'cumhuriyet' dememeli, 'demokrasi' dememeli. Biraz da bunlar, karşılıklı fedakârlıklarla olur.

"Bunların hepsi konuşuluyor"muş! Böyle diyor Hoca, Bunların hepsi konuşuluyor. Yani kimisi açıkça, ben Kemalist'im, ben laikim diyor, kimisi çekinmeden ben cumhuriyetçiyim diyebiliyor. Oysa Hoca'ya göre, "Türk toplumu şu anda bu mes'elelerin orta yerde müzakere edilmesine tahammülü bulunmayan bir noktada." Şu halde öyle gelişigüzel konuşmayın, "Dikkatli olun, ileri gitmeyin sonu iyi olmaz" mı diyor Hocaefendi?

Hani o hoşgörülü bir yeni çağ bilgesiydi! Demek doğru değilmiş.

Oysa bir toplumun hangi ortamda hangi noktada oluşu kanaate göre değil gözlemlere ya da bilgilere göre saptanırsa, gerçekçi sonuç elde edilebilir. Durumlar kanaate göre saptanmaz. Olsa olsa benim kanaatim budur denilir. Kanaat kişisel sezgiye dayanır. İsterseniz bu sözleri bir kez daha okuyalım. Toplumun tahammülünün sınırına gelindiğini ima ediyor olmalı efendi hazretleri. Ama bir hoşgörü ortamı sağlanması için, dindar da huzuru bozmak istemiyorsa, "laik", "Kemalist" ya da "cumhuriyet" gibi kavramları hafife alır bir biçemle söylememeliymiş! Bunun bir başka anlamı da var elbet. Hoca, bu kavramların kendince, saygın ve meşru olmayan bir sistemin dinamikleri olduğunu, bu nedenle ciddiye alınamayacağını, bu kavramlara değer verenlerin de ciddiye alınmaması gerektiğini ama koşullar gereği hoşgörü gösterisiyle karşılanmasını istiyor olmalı.

Ötekiler de yani cumhuriyet yanlıları da bu sözcükleri derin anlamlı birer kavram gibi algılamaktan vazgeçmeli ki toplumsal huzur bozulmasın. Hoca böyle diyor. Hem kendi cemaatine hem de laik kesime verdiği mesaj bu! Hoca, hoşgörü simgesi ya... Hoşgörünün de bir sınırı olmalı değil mi? Öyle her şeye karşı hoş görülü olunmaz. Sınırını da Hoca çizer.

Okuyalım Hocaefendi'nin talimatını:
"Bunlardan hangisini deşelesek hep ihtilaflar olacaktır. Dindar da bu ülkede huzur içinde yaşamayı düşünüyorsa, hafife alıcı mahiyette 'laik' dememeli, 'Kemalist' dememeli, 'cumhuriyet' dememeli, 'demokrasi' dememeli. Biraz da bunlar, karşılıklı fedakârlıklarla olur." İsterseniz neden cumhuriyet dememeli sorusunun yanıtını Hoca'dan alalım. Bakın cumhuriyet ona neyi anımsatıyor:

"Evet, Bediüzzaman, milletin fikri seviyesizliklerle sürüm sürüm yaşadığı ve içtimai dertlerin birer buhran halini aldığı, ülkenin hemen her yanında ürperten yüzlerce hadise ile yüz yüze gelindiği, her tarafta İslâmi ve milli değerlerin enkaz enkaz üstüne yıkılıp gittiği ifritten bir dönemin, düşünen, çareler arayan,

teşhis ve tespitlerde bulunan sonra da rahatsızlıklara reçete sunan bir hekimi olmuştu." *(Burada betimlenen dönem cumhuriyetin -devrim yılları- Atatürk dönemi, Atatürk de ifrit olarak nitelenmektedir/ED)* Upuzun ve karalık yılların hazırlayıp sahneye sürdüğü dünya kadar felaket altında didinip duran talihsiz nesillerin, imansızlık, delalet ve şüphe vadilerinde bocaladığını kurtulmak istedikçe daha derin buhranlara gömüldüğünü gören ... Bediüzzaman, sürekli düşündü... Devlet ve topluma alternatif tedaviler teklif etti... Ve bu şanlı fakat talihsiz millete, muhteşem fakat bahtsız ülkeye eski enginlik ve zenginliğini duyurmaya çalıştı.[422]

Bu satırlardaki kin ve nefreti, Ufuk Turu söyleşisini Hocaefendi'nin Atatürk ve cumhuriyet düşmanı olduğunu bilerek ya da bilmeyerek övgülerle selamlayan başta Akademisyenlere, sonra öteki eli kalem tutanlara armağan ediyorum. Hoca'yı okuyalım yine:

"Bazı konuları zamanın yorumuna bırakmak daha uygun olur. Ama özün, temel dinamiklerin korunması da çok önemlidir. Gönül arzu eder ki içinde bulunduğumuz bu süreç, kendi özellikleriyle kabul edilebilsin.[423]"

Şimdi bir kez daha oturup düşünelim, "Ufuk Turu"yla ilgili değerlendirmelerin ne denli gerçeklerden uzak olduğunu anlamayanlara anlatalım ki yarın çok geç olmasın!

Batı'yla entegrasyon ama Kemalizme reddiye

Hoca, Kemalizme karşıdır, dahası kin kusar, 1920-1923 devriminin cumhuriyetine de tahammülü yoktur ama Batı'yla entegrasyona sıcak bakar. Hadi okuyalım ve öğrenelim, Hoca'nın Batı'yla entegrasyona nasıl baktığını!

"Batı düşmanlığı bizi çağ dışına iter" sözleri geçmişte söyleyip yazdığı Batı karşıtı sözleriyle çelişmekte. Peki, nasıl olmuştur da Batı'yı haçlı seferlerinin bugünkü takipçisi olarak niteleyen Gülen, Batı'yla entegrasyona sıcak bakmaya başlamıştır? Hadi bu uygulanabilir bir proje diyelim ama Batı ile ilişkinin koşulları ve biçimi nasıl olacak? Hoca bunun uygulama biçimini de düşünmüş, diyor ki:

"Batılılarla, Batı düşüncesi ile bütünleşmemizde, sakınca olmayan ve gerekli bulunan noktalarda bir bütünleşmenin gerçekleşmesinde, bence bir sakınca

---

[422] F.G. F.F/2 syf:203.

[423] 25 Ocak 1997 Sabah gazetesi, Nur Hareketi, Sabah'ın Dev Araştırması.

yok. Zaten bu, kaçınılmaz bir durumdur... İslâm İle tanışmayanlar da insandır. Onların da akılları ve vicdanları vardır.[424]" Evet aynen böyle diyor. Ama burada asıl dikkat edilmesi gereken şu sözler olmalı değil mi? "İslâm ile tanışmayanlar da insandır." Kuşkusu var idi ki altını çiziyor. Kur'an da "ey insanlar" seslenişi varken Hoca'nın bu lütufkâr saptamasına ne demeli? Tanrı'nın insanla ilgili değerlendirmelerini yok sayarak onun kendisi lütfediyormuş gibi tavır alması galat değil midir? Sen Kur'an gerçeğini göz ardı ederek Batılı insanlara insanlık niteliği lütfetmeye kalkacaksın ve sonra kalkıp Papa'ya el etek öpen o mektubu[425] elden vereceksin.

Tevazuun böylesine ne denir sayın sosyologlarımız?

Nevval Sevindi'yle yaptığı söyleşide, bu ilişkinin koşullarını da gösteriyor.

"Üstadın bir ifadesiyle, 'Allah insanı kerim olarak yaratmıştır.' İnsanın tabiatında hep iyiyi, güzeli araştırma temayülü var. Eğer biz kendi benliğimizi bulmuşsak onlardan alacağımız şeyler, ancak güzellikler olur. Batı'dan alınacak birçok güzellik var. Mehmet Akif, 'Alınız Garb'ın ilmini' diyor. Üstad Bediüzzaman'ın bu şekilde yaklaşımları var. Ben bu anlamda bir Garplı, Batılı olmada hiçbir mahzur görmüyorum. Mutlaka manada, kayıtsız şartsız Batı düşmanlığı, zannediyorum bizi çağın dışına iter. Ve zaman tarafından elenirsiniz.[426]"

Batı ne zamandan beri Hoca'nın sıcak ilgisinde yoğruluyor dersiniz? Ya da neden Batı ile entegrasyona böylesine sıcak bakıyor? Neden mi soruyorum. Usumda kalan şu sözler neredeydi diye düşünmeden edemiyorum da ondan. "Batı dediğimiz bu insafsız dünya, hemen her zaman ya bizzat veba iğfal ettiği bir kısım çapulcularla -*hem de medeniyet adına*- vahşetlerin en utandırıcılarını irtikap etmiş, insanlığı ışığa çıkaracağım diye, yığınları sürekli kara delikler etrafında dolaştırmış...."

Çalışmamın bu noktasında, belleğimdeki bu yarım tümce, birden Amerika'yı kutsayan Hoca'nın çelişkilerine çekti beni. Bir geri dönüş olacaktı belki ama Batı'yı gerçek yüzüyle anlatan bu yazının tümünü bulmalıydım. Bu yarım tümceyi yazdığım notu aradım ve Zamanın Altın Dilimi adlı yapıtında buldum. Yazı, tarihi belli değil ama Körfez Savaşı'ndan sonra yazılmış. Ve Batı'yı tüm çirkin yüzüyle sergiliyor. Bir feryat, bir umarsızlık çıkmazında kalış, bir aldatılmışlık sızlanışı... Ama Batı'ya güvenilmeyeceğini, bu dünyanın yalnız

[424] 25 Ocak 1997, Sabah gazetesi, aynı yerde
[425] EK:2
[426] 25 Ocak 1997, Sabah gazetesi, aynı yerde.

kendi çıkarını düşünen kendinden olmayanları barbarlıkla karalayan, sözde insanlık adına insanlığın yüz karası işler çeviren zulüm ve şenaat düzenbazları yığını olduğunun altının çizildiği bir belge. Evet, benim için bir belge niteliğinde. Çünkü bunları en erken Körfez Savaşı sorasında yazan kişinin Amerika'nın, hem de çağımızın en insafsız, en hain emperyalistinin kanatları altına nasıl sığındığını anlayamadığım için bir daha okudum.

Bir paragrafını daha okuyalım mı?

"Ah uğursuz insanlık! Sen hem de medeniyet, demokrasi, hürriyet ve insan hakları gibi kelimelerin dilden düşürülmediği ve edebiyatının yapıldığı bir çağda, binlerce masum çocuk tâli'siz genç ve bedbaht yaşlıların, bir kısım modern cellatlar elinde böyle parçalanıp doğranmasına, sessiz mi kalacaktın? Şeytanlara rahmet okutturan bu canavarlıklara alkış mı tutacaktın? Nerede Batı'nın yüksek tirajlı gazeteleri! Nerede Times'ler, Washington Post'lar, Le Figaro'lar, İndependent'ler, Le Monde'lar, Tribune'ler, Daily Telegraph'lar! Nerede insanlık için intişar ettiğini dilden düşürmeyen büyük nerede Observer'ler, Stern'ler, New Sweek'ler, Reader's Digest'ler! Nerede dünya radyo ve TV kurumları! Bütün bunlar niçin sustular! Ve yazarken de mazlumları hakir görüp zalimlere bravo çektiler.[427]"

Bu satırlardaki nitelemeye, emperyalizmin çirkin yüzünü yansıtan bu sözlere katılmamak olası mı? Hoca'yla ayrıldığımız nokta, onun bunları yazdıktan sonra emperyalist Amerika'nın koruyucu kanatlarına sığınması! Papa'ya yazdığı mektupta İslâm'ın yanlış anlaşıldığından yakınması!

Ve tüm bunlara karşın, Amerika'nın ve Papalığın yardımıyla Türkiye'nin geleceğinde liderliğe soyunması! Tıpkı, Vahdettin'in İngilizlere sığınması gibi, kendi deyimiyle bir tarih olayının, misliyle
yaşanmasıydı bu sonuç.

Liderin kafa kâğıdı

Sunu yazısına göre, Zamanın Altın Dilimi yalnız sıradan bir kitap değil, "bir liderin kafa kâğıdıymış." Sunuştaki ilk tümcesinde "hayat prizması" olarak nitelenen kitap, "Olması arzu edilenden çok mümkün ve vaki olanın hesabının yapıldığı realite atlası." Henüz adı konulmamış, "Lider'in kafa kâğıdı" olarak tanıtılıyor.

[427] F.G. Çağ ve Nesil/4, syf:25-26.

Kitabın sonundaki Lider başlıklı yazı (EK:2) liderin kimliğini anlatıyor. İsterseniz, Hüseyin Gülerce'nin Beklenen Lider başlıklı yazısından Giriş'in başında yer verdiğimiz paragrafı da buraya aktaralım ve kafa kâğıdındaki özelliklere uygun liderin kim olduğunu soralım!

"Türkiye'nin uluslararası çapta, ülkesinin ve çağının nabzını tutan, kitlelerin bağrına bastığı bir lider beklediği doğrudur. Sevenleri sevmeyenlerinden daha fazla, 21'inci yüzyılı okuyan, tarihi dinamiklerimizi çağdaş yorumlarla kuşandırıp asırlarca parlayacak medeniyet meşalemizi yakacak o lideri hepimiz bekliyoruz. Ancak o içimizden çıkacak... O attığı adımların doğruluğu, siyasi hırslarının olmayışı, makam mansıp peşinde koşmayışı ile hepimizin gönlünde önce taht kuracak. O, öyle bir el olacak ki sadece birilerinin başını değil bütün toplumun başını okşayacaktır. Beklediğimiz liderler, kendilerini en iyi şekilde yetiştirmiş kariyer sahibi, şahsiyet abidesi, meşveret ehli kadrolarıyla gelecekler.[428]"

Şimdi, Hoca'nın neden uluslararası bir karizma peşinde koşturulduğunu bulabiliriz sanırım. Onun hakkında yazılanların da hikmetini anlayabiliriz. Uluslararası çapta, sevenleri, sevmeyenlerinden çok, 21'inci yüzyılı okuyan, tarihi dinamiklerimizle bizi buluşturacak olan, geçmişi çağdaş yorumlarla günümüze taşıyan, siyasi hırstan azade/sıyrılmış, makam ve mansıp peşinde koşmayan "Rabbinin aciz kulu kimdir, kim var yakınımızda dahası İçimizde! Hani o içimizden çıkacakmış da!"

Zamanın Altın Dilimi'nde, "Tarihi dinamiklere dayalı dün ve bugün sentezi" yapılıyormuş. Kim yapıyor bu sentezi? Peki şu söylemle işaret edilen nedir, o misyon sahibini biraz daha tanıyalım mı?

"Muhterem Müellif'in aynı seriye ait diğer eserleri gibi, 'Zamanın Altın Dilimi' ismiyle yayımlanan bu eserin kendine yüklediği bir misyon var! Fert ve cemiyet arasında varlığı herkesçe kabullenilmiş olan nispeti yeniden kurcalamak ve böylece sosyo-biyolojiye ayrı bir buud, derinlik ve daha önemlisi istikamet kazandırmak. Onda dert ile derman, teşhis ile tedavi, problemler ile çözüm yolları hep bir arada zikredilir. Çağın ilka ettiği hastalıklara mukabil o, bir reçete gibidir. Neslimiz kendisine olan inanç ve güvenini kaybetmiştir. O ruhen sarsak ve sallantıdadır. İlka için telkin, telkin için de tekrar kaçınılmaz bir zarurettir. Bu söz ve cümlelerin az da olsa tekrarlarında bir hikmet gizlidir. Ve eser, bu dersi de yine Kur'an'dan almıştır. Kur'an da içinde sırlar taşıyan tekrarlardan.[429]"

---

[428] Hüseyin Gülerce'nin 02 Aralık 1996 günü Zaman Gazetesi'nde yayımlanan yazısından.

[429] F.G. Çağ ve Nesil/4 syf: III.

Peki, şu teşhis/tanı ve tedavi/sağaltım, derde derman üreten problemlere çözüm yolları gösteren, çağın hastalıklarına reçete sunan kimdir?

Buldunuz sanırım!

Ilımlı İslâm'ın, ABD adına temsilcisi Fethullah Gülen Hocaefendi'ye merhaba diyebilecek miyiz, bekleyelim ve...

7 Temmuz 1999
Kuşadası/Aydın

SON SÖZ YERİNE

Erken Huruç Yapmayın

Fethullah Gülen yandaşlarını uyarıyor:

"Belirli bir noktaya gelinceye kadar hizmete devam edin. Erken huruç diyeceğim çıkışlar yaparsanız, dünya Cezayir'deki gibi başımızı ezer...

Arkadaşlarımızın mevcudiyeti bizim İslâmi geleceğimiz adına işin garantisidir. Bu açıdan adliyede, mülkiyede veya bir başka hayati bir müessesede bizim arkadaşlarımızın mevcudiyeti böyle ferdi mevcudiyetler şeklinde ele alınıp öyle değerlendirilmemelidir. Bunlar, gelecek adına bizim o ünitelerde garantimizdir. Bunlar bir ölçüde bizim varlığımızın teminatıdır. Şimdiden mevcut olanlar burada mevcudiyetini korumasa da arkadan gelenlerin mevcudiyetini mutlaka korumalıyız. Yoksa korumada şimdi onları korumaya çalıştığımız gibi zorlanırız ve geleceğe de o müessese olarak yürüyemeyiz. Mevcut muhafaza edilmeli. Acaba daha bunun neye ihtiyacı var, nasıl takviye edilmeli, bu denmeli. Daha bir takviye edilmeli fakat mevcuttan bir ölçüde taviz verilmemeli derken, katiyen zayiata gidilmemeli. Bu açıdan bizim ister bu dairede, ister diğer dairede arkadaşlarımızın korunması çok önemlidir."

Çekişmeden ilerleme

Şimdi bir taraftan onu yaparken, diğer taraftan o kurallara, kaidelere, yine hukuki prensiplere, ne kadar esnekliğe müsaade ediyorsa, işte onun için de biraz kural kanun adamı olmalarıyla istikbale yürüyebilirler. Yoksa siz burada adliyede karar verirseniz, orada mülkiyede bir kısım icraatta bulunursunuz. Fakat yukarı hep bunu bozarsa... Yargıtay, Danıştay sizin karşınıza çıkarsa, yüksek mahkeme bizim verdiğimiz kararların hilafına kararlar verirse... Öbür tarafta tetkik amirleriniz hep böyle aleyhinizde kararlar isnat ederlerse, siz istikbale yülüyemezsiniz yani. Takılır yollarda, kalırsınız. Ve sizin ileride daha önemli, daha hayati yerlere gelmenizin arkasında da bu vardır. Sezilmeden, mevcudiyetinizi hissettirmeden çok ilerilere gitme, işte bu iki müessesede olduğu gibi hayati, dinamik bir kısım müesseselerde de söz konusudur. Ta ilerilere gitme, böyle can damarları içinde dolaşma. Ve sonra eğer dönülüp gelinecekse, yara alınmadan hissedilmeden dönüp, geri gelmeli.

Bir taktik: geri çekilme

Dönüp geriye gelme meselesi, geleceğimiz adına çok önemli. Bu işin bir yanı. Diğer taraftan ben diyorum ki bunlar gelip geçici şeyler, beşeri olan şeyler ancak tıpkı beşer gibi fanidir. Bu arkadaşlarımız o sahada kabiliyetlerini geliştirmeli. Bizim cepheyi öğrenmeleri lazım arkadaşların. Yani bizim hukuk sistemimizi didik didik etmeliler. Biz bir taraftan çalışıp onların istifade edebilecekleri şekle getirmeliyiz onları. Bu açıdan da ben, bu arkadaşların hâlihazırdaki durumlarını çok iyi değerlendirmelerini arzu ederim. Makul olmak lazım zaten. Yapılan şeyler makul olursa istikbal vadeder.

Siyasi partilerle ilişki

Hâlâ bu sistem devam ediyor ve bu sistem içinde arkadaşlarımız istikbale yürüyeceklerdir. Öyleyse bu sistemin püf noktalarını keşfetmeleri lazım, aşmaları lazım... Arkadaşlarımızın gittikleri yerlerde daha rahat iş yapmaları, tutunmaları, büyümeleri, kaymakam ise vali olmaları, sıradan bir hâkim iseler takdir toplayan bir hâkim olmaları gerekir. Siyasi güçlerle belli ölçüde, bize yüzde yüz ters olan insanlarla açık bir diyalog olmasa bile onlarla da çatışmamalı. Bu siyasi yelpaze, Refah'tan DYP'ye kadar uzanan bir şeydir. Bu insanlarla çatışmadan, onlarla aramızdaki farklı müşterekleri ortaya koyarak, o çizgide belli bir münasebet tesisinde yarar var bence.

Mesela diyelim ki bir kaymakam bir yere gittiğinde bir yerde kumar oynanıyor. Yani eğer orası kumar oynamak için açılmamış ise, öyle bir mekân ne kadar şart istiyorsa, o şartları en azından gerçekleştirdikten sonra oraya ruhsat vermek bir esassa, o mevzuda kılı kırk yararcasına hassasiyet göstermeli, öyle mekânın açılmasına fırsat ve imkân vermemeliler. Ama nasılsa açılmış, kendilerinden önce birileri açmış orayı, hemen gider gitmez "ün görmüşüm, gün görmüşüm ben bunun canına okurum" dememeliler. Nabız tutmalılar. Oradaki siyasiler ne diyor. Çok temkinli yürümelidir ki o mevzuda bir falso yaşamasın. O kapar, arkadan iktidardaki bir partinin teşkilat başkanı gelir karşısına dikilir, valiyi de ikna eder, "Alın bu yaramaz kaymakamı buradan." derler. Bu defa siz orada çok hayırlı güzel işler yapacaksanız. Sizi alır atarlar oradan oraya da şer bir adam getirirler. Oysaki onlara sorularak ve onları arkamıza alarak yapabilirdik onu ve yürürdük orada.

Zıpla, yürür gibi yap

Bu adliye için de aynen söz konusudur. Yani siz hâkim değilseniz, başka kuvvetler var bu ülkede. Değişik kuvvetleri hesap ederek öyle dengeli dikkatli tedbirli temkinli yürümekte yarar var ki geriye

adım atmayalım. Zıplayacaksın yerinde yürüyor gibi yapacaksın. Çünkü durmak sende durgunluk, paslanma meydana getirir. Bu açıdan hiç durmamalı, işler en kötü duruma göre hesap edilmeli. İyi çıkarsa hızlı yürürüz. İyi bir maratoncu gibi koşarız. Bakarız ki tıkanmalar var bu defa da zıplarız, yerimizde zıplarız öyle durma yok bizde.

Şimdi her işe tamim edebiliriz bu meseleyi. Yani hiç durmama ve devamlı yürüme... Geriye adım atmama mehter gibi. Falso fiyasko yaşamama, mutlaka bu mülkiyede de adliyede de her zaman söz konusudur. Eğer bir kısım şeylere nabız tuttuk, baktık ki geriye adım attıracaklar, ben o adımı hiç atmam, beklerim fırsat kollarım.

Aslolan manevradır

Her şey bir oyundur. Kung Fu gibi bir oyun, tekvando gibi bir oyun judo gibi bir oyun. Her zaman insanın hasmını yenmesi öyle yumruk vurup yere yatırması şeklinde değildir. Bazen hasımdan kaçmak bile çok önemli bir manevradır. Çok iyi planlayacak, ona göre yürüyeceksiniz. Kuvvet dengesi olmadığı bir yerde kuvvete başvurmayacaksınız. Teknik, taktik yerinde sizin kalbiniz önemlidir... Dıştan bazıları sizi korkaklıkla itham edecekler. Allah sizin iç âleminize bakacak. Var olduğunuz, bu cepheye girdiğiniz, bu yola girdiğiniz günden itibaren hiç döneklik yapmış mısınız, İslâm'a vefasızlık yapmış mısınız? Allah'ın ve resulünün karşısına çıkmış mısınız ona bakacaksınız. Yok, fırsat bulup hep yolunuza devam ediyorsanız, geriye çekiliyor gibi yapacak fakat adımlarınızı daha açıp ileriye gideceksiniz.

Fuzuli kahramanlık yok

Şahsen ben yine kuvvet dengesi olmadığı İçin, kendi düşüncemi yayma, her tarafı fethetme, ele geçirme yolunu tercih ederim. Tenkit edilebilir yanları olabilir bu meselenin fakat bu mesele bu mülkiyede ve adliyede çalışan arkadaşlarımız için çok önemlidir bence. Hususi öyle devlet memuru olan arkadaşlarımız öyle kahramanlık yapamazlar, fuzuli kahramanlık olur. O sahada daha verimli nasıl olacaklarsa, dinimiz adına, İslâmi düşüncemiz adına... Bence bu toplum çapındaki restorasyonu gerçekleştirmelidirler. Ve bunun adına bir kısım radikal gibi görünen kimseler, bizim cephemize münafık diyeceklerdir, dönek diyeceklerdir.

Işık evleri, Cezayir örneği

Biz bu imana ve Kur'an'a hizmet düşüncesini evlerimizde gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Sizin de aşina olduğunuz ışık evlerinde, Işık komplekslerinde gerçekleştirmeye çalışıyoruz Buralarda gerçekleştirilmeye çalışılan bu hizmetin kendine göre bir sistemi var bir uslûbu var.

Diyoruz ki Müslümanlar, maddi güçleri, kendi ülkelerindeki güç kaynakları, toplumun büyük kesimlerine bu duygu ve düşünce ile ulaşmaları açısından, kıvama gelecekleri ana kadar hizmete devam etmeleri şarttır. Yanlış bir şey yapar erken huruç diyebileceğim çıkışlar yaparlarsa, dünya başlarını ezer. Ve Müslümanlara Cezayir'deki hadise gibi yeni bir hadise yaşatırlar. Suriye'deki '82 vakası gibi bir fecaat yaşatırlar. Her sene Mısır'da yaşananlar gibi.

Diplomatik davranın

Dünya İslâmi gelişmeden çok korkuyor. Çok dikkatli, çok tedbirli ve temkinli hareket etme mecburiyeti var. Bu hizmetin içinde bulunanlar, bu hizmete göre hizmet vermek isteyenler her birisi dünyayı idare edebilecek birer diplomat gibi hareket etmeli. Bir yanlışlık bize falso yaşatır. Ve bu falsoyla yediğimiz mağlubiyeti sonra telafi edemeyiz. Bu defada onlar sizi kıskıvrak derdest ederler bir daha da belinizi doğrultmanıza fırsat vermezler.

Dünya firavunlar çağını yaşıyor. Toprak firavun bitirmek için pek mümbit. Böyle bir dönemde tam özünüzü bulacağınız kıvama ereceğiniz ana kadar dünyayı sırtınıza alıp taşıyabileceğiniz güce ulaşacağınız ana kadar, o kuvvete temsil edeceğiniz şeyler elinizde olacağı ana kadar, Türkiye'deki devlet yapısı ölçüsüne göre bütün anayasal müesseselerdeki güç ve kuvveti cephenize çekeceğiniz ana kadar her adım erken sayılır. Her adım 20 gününü doldurmadan yumurtayı kırmak gibi bir şeydir.

Mahremiyet

Böylesine feleğin çemberinden geçenler, inşallah geleceğin fikir işçileri olarak kendi dünyalarını kuracaklar. Fakat feleğin çemberinden geçmeyen insanlar kendi acemiliklerine, toyluklarına takılacaklar ve tabi kendi ülkeleri de kendilerinden zarar görecektir. Bunca kalabalık içinde ben bu duygu ve düşüncemi mahremce anlattım. Ama sizin mahremiyete sadık, mahremiyet mevzuunda hassas duygularınıza sığınarak anlattım.

Şarj evleri

İsterseniz Frenkçe ifadesiyle bu evlere şarj evleri denebilir. Bu evlerde dolunur, bu evlerde metafizik gerilime geçilir. Bu evlerde planlar projeler üretilir. Ve bu evlerde yetişen yüreği pek, imanı pek veya onun sözüyle diyelim, "hakiki İmanı elde etmiş", kâinata meydan okuyan adamlar bu evlerde yetişirler. Ve bunlar dünyanın fethine açılırlar. Bu evler bir doldurma ve boşaltma yerleridir. İnsanlar burada dolar ve sonra gider boşluklara boşalırlar. Adeta tezgâh gibi işler bu evler.

Tekkenin yerine ev

Geçmişte bu evlerin yaptığı vazifelerin bazılarını medrese yapar, bazıların mektep yapar, bazılarını tekke yapar, bazılarını zaviye yapar. Gel gör ki bu evlerin temeline harç atıldığı zaman, dünyanın o dönem itibarıyla en şereflilerinden birisinin kutlu eliyle harç atıldığı zaman artık medrese yoktu. Tekkenin kapısına kilit vurulmuştu. Zaviyenin kapısının arkasına sürgü sürülmüştü. O kapıları açmak, o kapılardan içeriye girmek mümkün değildi. Bütün bu çok ağır misyonları, bu ağır vazife ve mükellefiyetleri bu evler götürecekti. Bütün bu işler ona düşüyordu. Ev mektep olacaktı, ev medrese olacaktı ve ulumi islamiyeyi öğretecekti. Ev tekke olacaktı, zaviye olacaktı.

Meçhul evler

Bu evler sizin bildiğiniz gibi minaresi olan öyle ezan okunduğu zaman herkesin içine gittiği malum evler değildir. Meçhul evlerdir, belirsiz evlerdir. Bunlar belirli olamazlar. Çünkü o evlere girip çıkanlar yakın takiptedir. Elden geldiğince o evler kamufle edilmelidir.

EK: 1

HOCAEFENDİ'DEN PAPA'YA MEKTUP

Pek muhterem Papa cenapları,

Üç büyük dinin doğum yeri olarak bilinen toprakların dünyayı daha iyi yaşanabilir bir mekân kılma yolundaki kutsal misyonumuzu tam manasıyla bilen halkından size en içten selamları getirdik. Yoğun gündeminizde bize zaman ayırarak sizinle müşerref olmayı bahşettiğiniz için zat-ı alilerinize en derin kalbi teşekkürlerimizi sunarız.

Papa 6. Paul Cenapları tarafından başlatılan ve devam etmekte olan Dinlerarası Diyalog için Papalık Konseyi (PCID) misyonunun bir parçası olmak üzere burada bulunuyoruz. Bu misyonun tahakkuk edişini görmeyi arzu ediyoruz. En aciz bir şekilde hatta biraz cüretle, bu pek kıymetli hizmetinizi icra etme yolunda en mütevazı yardımlarımızı sunmak için size geldik.

İslam yanlış anlaşılan bir din olmuştur ve bunda en çok suçlanacak olan Müslümanlardır. Uygun bir yerdeki vakitli bir gayret bu yanlış anlamanın büyük oranda azalmasına katkı sağlayabilir. Müslüman dünyası, İslam'ın asırlarla ölçülen yanlış algılanmasını silip atacak bir diyalog imkânını bağrına basacaktır.

Beşeriyet, çelişen görüşler ortaya koydukları gerekçesiyle, zaman zaman bilim adına dini, din adına da bilimi inkâr etmiştir. Bilginin tamamı Allah'a aittir ve din Allah'tandır. O halde bu ikisi nasıl çelişebilir? İnsanlar arasında anlayışı ve hoşgörüyü artırmaya yönelik dinler arası diyaloğa yönelik ortak gayretlerimiz çok iş görebilir.

Kendi memleketimizde şimdiye kadar çeşitli Hristiyan mezheplerinin liderleriyle diyalog içinde olduk. Bu naçiz gayretlerin boşa çıkmadığını acizâne ifade etmek isteriz. Amacımız bu üç büyük dinin inananları arasında hoşgörü ve anlayış yoluyla bir kardeşlik tesis etmektir. Bizler bir araya gelmek suretiyle sözde medeniyetler çatışmasının gerçekleşmesini görmek isteyen yolunu şaşırmış ve şüpheci kimselere karşı dalgakıranlar gibi, isterseniz bariyerler gibi deyin, karşı durabiliriz.

Geçen yıl bazı ünlü uluslararası bilim adamlarının katıldığı medeniyetler arası barış ve diyalog konulu bir sempozyum düzenledik. Bu gayretin başarısından aldığımız teşvikle bu tür etkinlikleri tekrarlamak istiyoruz. Hâlihazırda üç büyük

dinin bağlıları arasındaki bağları güçlendirmeye yönelik olarak dinler arası diyalog konusunda Vatikan'ın da temsil edileceğini ümit ettiğimiz bir konferans düzenleme sürecinde bulunuyoruz.

Yeni fikirlerimiz varmış iddiasında bulunmuyoruz. Yine müsamahanıza sığınarak, bu misyonun hedeflerine yakından hizmet etmek için üstlenmek istediğimiz birkaç teklifte bulunmayı arzu ediyoruz. Hristiyanlığın üçüncü bin yılına girişi münasebetiyle yapılacak kutlamalar vesilesiyle Orta Doğu'daki Antakya, Tarsus, Efes ve Kudüs gibi bazı kutsal yerlere müşterek ziyaretleri içeren birçok etkinlik önermek istiyoruz. Bunu Sayın Cumhurbaşkanımız Demirel'in, cenaplarının ülkemizi ziyaretine ve mezkûr kutsal mekânları göstermeye davetini tekrarlamak için bir fırsat addediyoruz. Anadolu halkı size misafirperverliğini göstermeyi ve şevkle selamlamayı hararetle beklemektedir. Filistinli liderlerle diyalog kurmak suretiyle Kudüs'ü birlikte ziyaret etmemize davetiye çıkarabiliriz. Bu ziyaret bu mübarek şehri Hristiyanlar, Yahudiler ve Müslümanların, hiçbir kısıtlama, hatta vize dahi olmaksızın serbestçe ziyaret edebileceği uluslararası bir bölge olarak ilan etme gayretlerine yönelik dev bir adım teşkil edebilir.

Üç büyük dinden liderlerin işbirliği ile ilki Washington DC'de olmak üzere muhtelif dünya başkentlerinde bir konferanslar serisinin gerçekleştirilmesini teklif ediyoruz. İkinci serinin zamanı için Hz. İsa'nın doğumunun 2000. yıldönümü ideal olabilir.

Bir öğrenci değişim programı da çok faydalı olacaktır. İnançlı genç insanların birlikte eğitim görmesi birbirlerine yakınlıklarını artıracaktır. Öğrenci değişim programı çerçevesinde üç büyük dinin babası olduğu ikrar edilen Hazreti İbrahim'in doğum yeri olarak bilinen Urfa şehrindeki Harran'da bir ilahiyat okulu kurulabilir. Bu, ya Harran Üniversitesindeki programların genişletilmesi suretiyle ya da üç dinin ihtiyaçlarını da temin edecek şümullü bir müfredata sahip bağımsız bir üniversite şeklinde gerçekleştirilebilir.

Önerilen programlar aşırı büyük işler gibi algılanabilir; ama bunlar erişilmez değildir. Dünyada iki tip insan vardır. Bazıları kendilerini topluma adapte etmeye çalışır. Diğer bazıları ise topluma uymaktansa toplumu kendi değerlerine adapte etmek ister. Toplum bütün ilerlemeleri bu ikinci tip insanlara borçludur. Onları yarattığı için Rabb'e şükürler olsun.

M. Fethullah Gülen, Rabb'in Aciz Kulu

9 Şubat 1998

EK: 2

LİDER[430]

Bin seneyi aşkın geniş bir zaman dilimi içinde hep şanlı devirler yaşamış ve hep güzelliklere açık bulunmuş şu mübârek dünyâ, bir-iki asır var ki buhrandan buhrana sürüklenmekte ve çepeçevre rûhunu saran bunalımlarla inim inim inlemektedir... Özünden uzaklaşma bunalımı... Tabiat değiştirme bunalımı... Milli, dînî ve târîhî değerleri inkâr ve tezyîf etme bunalımı... Ve eskilerin 'kaht-ı ricâl' dedikleri seviyeli insan, idâreci kadro ve lider kıtlığı bunalımı...

Yakın geçmişi ve hâlihazırdaki durumu i'tibârıyla, şu karmakarışık dünyânın gerçek manada bir lider tanıyıp-tanımadığını bilemiyeceğim; bilebildiğim bir şey varsa o da, bizim dünyâmızda böyle bir liderin olmadığıdır.

Evet, bir zamanlar, Merakeş'ten Orta Asya steplerine, oradan da Avrupa içlerine kadar çok geniş bir sahada mevcûdiyet ve ağırlığını hissettiren o tunç irâdelerin, o polat sînelerin ve o çelikten sadâların yerinde şimdi sinekler uçuşuyor... Evet, ateşböceklerinin yıldızlaştığı, sineklerin kartallaştığı bu tâli'sizler diyârında aslaninleri, tilki çalımlarıyla inliyor, bülbül yuvaları saksağanların elinde perişan ve her tarafta yarasalar şehrâyinler tertip ediyor...

Süleyman çoktan göçüp gitmiş ve o muhteşem saltanatın yerinde iblisler satranç oynuyor... Yüreğe, irâdeye, rûha hasret gittiğimiz şu günlerde, şimdiye kadar yolları elli defa gidip pusuya takılmış yığınlar, bir yenisine takılabilecekleri vehmiyle köşeye sıkışmış ve ümitsizliklerini, hârika günler ve hârika şahıslarla giderebileceklerini düşlüyorlar. Bu simsiyah yalnızlıkta herkes karanlıklara esir

[430] Bu yazı, Gülen'in Çağ ve Nesil dizisinin 4'üncü kitabının son yazısıdır. Syf:210-214'ten alınmıştır. Fetullah Gülen'in, Son Söz yerine alıntıladığımız sözleri, Hüseyin Gülerce'nin Giriş'in başına aldığımız yazısı ve 317 numaralı dipnot birlikte değerlendirildiğinde, bu yazıda tanımlanan kişinin ya da "Beklenen Lider"in Mesih rolüne de soyunun Fethullah Gülen'den başkası olmadığı anlaşılır.

ve herkes birbirine teslimiyet salıklamakta... Teb'a yol-iz bilmez, câhil ve onurlu yaşamanın acemisi... Hâkim güçler insafsız ve temettû' avında... Işığa uyananlar oldukça az -Allahirâdelerine fer versin- onların da çoğu beline kadar çamur içinde ve başları bulutlarda. Kitlelerin fikir semâları tersine dönmüş gibi; köstebek deliklerinde dolaşırken yıldızlararası seyâhat rüyâları görüyorlar.

Yüreğe, irâdeye, rûha hasret gittiğimiz şu günlerde, şimdiye kadar yolları elli defa gidip pusuya takılmış yığınlar, bir yenisine takılabilecekleri vehmiyle köşeye sıkışmış ve ümitsizliklerini hârika günler ve hârika şahıslarla giderebileceklerini düşlüyor. Hâsılı, bu koskoca dünyâ başıboşların elinde ve bir baştan bir başa lidersizlikle kıvrım kıvrım...

Lider, özüyle ve zâtî husûsiyetleriyle her zaman kendini hissettiren ve gönüllerde yaşamasını bilen bir şahsiyettir. O, görünüşündeki inandırıcılığı, anlayışındaki derinliği, görüşlerindeki inceliği, ihâtasındaki genişliği, tespitlerindeki sağlamlığı... Öğrenme aşkı, öğretme istidâdı ve uhdesine aldığı her şeyin üstesinden gelebilme yeteneğiyle -istemediği halde- dikkatleri üzerinde toplayan, sevilen, sayılan, gözdeleşen, dolayısıyla da binlerin-yüz binlerin her zaman uğrunda ölmeye hazır oldukları bir seviye insanıdır.

Lider, yemesinde-içmesinde, oturup-kalkmasında, davranış ve muâmelelerinde hep dikkatli, hep temkinli ve hep emniyet telkin edicidir. Doğru düşünür, doğru konuşur, doğruluğu sever ve yalandan tiksinti duyar... Sînesi vefâ ile çarpar, gözleri samimiyetle açılır-kapanır ve her zaman güven ve i'timât soluklar...

Lider, çevresine karşı güleryüzlü, saygılı, ciddi ve alabildiğine vakûrdur. Onun yanında bulunanlar yakınlığın lâubâliliğini görmez, uzakta kalanlar da uzaklığın mahrûmiyetini hissetmezler. Sorumluluğunu yüklendiği toplumun büyüklerini babası, küçüklerini evlâdı bilir ve bir kuluçka hassasiyetiyle, himâye ve şefkatine sığınan herkese bağrını açar, herkesi kanatlarının altına alır ve korur... Soluklarının duyulduğu dâire içindekilere şefkat ve alâkası o kadar engindir ki ayaklar altındaki karıncalardan, göklerde uçuşan kuşlara kadar canlı-cansız her şey o incelikten aldığı nasiple şükrân çığlıkları atar ve iki büklüm olur, yerlere yüz sürer.

Lider, vazifeşinâs, hasbî ve diğergâmdır. Sorumluluklarını yerine getirme mevzûunda, ne karşısına çıkan engellerin zorlu ve aşılmaz olması ne de imkânların genişliğiyle gelen yaşama zevki, rahat ve rehâvet onu yolundan döndüremez ve ona mükellefiyetlerini unutturamaz. Üzerine aldığı mesuliyetleri peygamberâne bir himmetle yerine getirir... Hep yürekten ve cansiperâne davranır.. Sonra da yapıp ortaya koyduğu hizmetler karşılığında herhangi bir ücret ve mükâfât beklemeden çeker-yoluna gider.

Lider, üstün idrâki, cesâret ve kararlılığı, sabır ve metânetiyle her zaman çevresinin tek dayanağı ve ümit kaynağıdır. Süratli kararla isâbet, dikkat u temkinle cesâret, sabr u tahammülle atılganlık gibi zıtlıklar, onun sihirli dünyâsında birleşir, bütünleşir ve birbirinin tamamlayıcısı olurlar. Fetânetin aydınlatıcı tayfları altında yarınlar ve yarınlara âit hâdiseler, bugünkü vak'alar sırasına girer berraklaşır... Cesâret ve kararlılığı sayesinde, aşılmaz gibi görülen tepeler aşılır ve bütünüyle yollar düzlüğe erer... Tahammül ve metâneti karşısında olmazları olur hâle gelir, muhâller ve imkânsızlıklar toz-duman olur gider.

Lider, bir ahlâk ve fazilet kahramanıdır. O, merhamet ve yumuşak huyluluğuyla bütün canlıların çarpan yüreği, atan nabzı; cesâret ve yiğitliğiyle, millet ve ülkesinin yılmaz ve sarsılmaz muhâfızı; his ve gönül dünyâsıyla zayıfların en emîn sığınağı; tevâzû ve mahviyetiyle kapı kapı kovulmuşların biricik tesellî kaynağı; müsâmaha ve af atmosferiyle sendeleyip düşenlerin ve sürçüp sürçüp günâhlara girenlerin ümit çerağıdır.

Lider, adâletli olduğu zaman merhametli, merhametle coştuğu zaman da istikâmetlidir. İnsan ve insanca düşünceleri şefkatle kucaklarken, yılan ve çıyan deliklerini tıkamayı da ihmal etmez... Onun dünyâsında ne zâlimlerin toyu-düğünü ne de mazlûmların âh u efgânı hiç mi hiç işitilmez. O, elindeki keskin kılıcın bir yüzüyle kobraların başlarını alırken, diğer yüzüyle de bülbüllere yuva örme san'atını öğretir.

Lider, Ağrı Dağı kadar mehâbeti, Lût Gölü kadar da haşyeti vicdânında duyabilen gariplikler halîtası bir ruh yapısına sahiptir. Ona sırf mehâbet noktasından bakanlar, aşılmaz bir zirve karşısında bulunduklarını hisseder,

hayret ve hayranlıkla ürperirler... Onu, ötelerle irtibâtı, ihlâs ve samîmiyetiyle tanıma fırsatını bulanlar ise rûhânîlerden biriyle diz dize olduklarını sanır ve kendilerinden geçerler.

Yıllar ve yıllar var ki düşkünler diyârı şu mübârek ülke, taşıyla-toprağıyla, canlısıyla-cansızıyla, mü'miniyle-kâfiriyle hasretle inledi ve böyle bir liderin yolunu gözledi.

Bu uğurda elli defa yalancı mumları güneş zannedip alkışladı... Yüz defa ateşböceklerini yıldız sanıp arkalarına düştü... Ve bilmem kaç defa da kırkharâmîleri Kâbe yolcusu sanarak içlerine girdi. Öyle anlaşılıyor ki daha bir süre bu hicranlı arayış devam edecektir.

KAYNAKÇA

YAYINLAR

Prof. Dr. Süleyman Ateş; Kur'an'ı Kerim Tefsiri, Milliyet Yayınları,1998.

Ali Püsküllüoğlu; Arkadaş Türkçe Sözlük, Arkadaş Yayınları, 1997.

Alpaslan Işıklı; Said Nursi, Fethullah Gülen ve "Laik" Sempatizanları, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, 1998.

Amerikan Gizli Belgelerinde Türkiye'de İslamcı Akımlar, Beyan Yayınları, Üçüncü Baskı, 1990.

Bekir Berk (Av); Bediüzzaman ve Siyaset, 3. Baskı, Timaş Yayınları.

Bediüzzaman Said Nursi Beyanat ve Tenvirler, 2. Baskı, Yeni Asya Yayınları, 1996.

Diyanet İşleri Başkanlığı; Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1985.

Eyüp Can: Fethullah Gülen Hocaefendi ile UFUK TURU, AD Yayıncılık, 14. Baskı, 1997.

Faik Bulut; Kim Bu Fethullah Gülen/ Dünü- Bugünü- Hedefi, Özvan Yayıncılık. Mart 1998.

Ferit Devellioğlu; Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 11. Baskı, Aydın Kitabevi.

İbrahim Canan (Prof. Dr.): Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı, İslam Aleminin Ana Meselelerinde Bediüzzaman'dan Çözümle Risale-i Nur Araştırmaları-1, Yeni Asya Yayınları, 2. Baskı.

İbrahim Ethem Deveci; Ben Dindar Bir Cumhuriyetçiyim, Risale-i Nur Araştırmaları-2, Yeni Asya Yayınları, 1994.

Latif Erdoğan; Fethullah Gülen Hocaefendi/ Küçük Dünyam, AD Yayınları, 1. Baskı, 1995.

M. Fethullah Gülen; Pırlanta Kitap Serisi, Nil Yayınları.

İnsanlığın İftihar Tablosu Sonsuz Nur, Kitap 1,2,3, Nil Yayınları, 1.Kitap 9.Baskı 1997, 2. Kitap 1994, 3.Kitap 1996.

M. Fethullah Gülen; Pırlanta Kitap Serisi Çağ ve Nesil, T.Ö.V.Yayınları I. Kitap 13. Baskı 1997; 2.Kitap. Buhranlar Anaforunda İnsan, 8. Baskı 1996; 3. Kitap Yitirilmiş Cennete Doğru, 8.Baskı 1996; 4. Kitap, Zamanın Altın Dilimi, 8. Baskı; 5. Kitap, Günler Baharı Soluklarken, 5. Baskı 1996; 6. Kitap, Yeşeren Düşünceler, 2. Baskı.

M. Fethullah Gülen; Fasıldan Fasıla, Nil Yayınları, 1. Kitap, 5. Baskı, 1996, 2. Kitap, 2. Baskı 1995, 3. Kitap. 2. Baskı 1997.

M. Fethullah Gülen; Prizma. Nil Yayınları, 1. Kitap 3. Baskı 1996, 2. Kitap 1997, 3.Kitap 1998.

M. Fethullah Gülen; Asrın Getirdiği Tereddütler, T.Ö.V. Yayınları 1. Kitap 14. Baskı, 1997, 2. Kitap 8. Baskı 1997, 3. Kitap 7. Baskı 1996, 4. Kitap 8. Baskı 1997

M. Fethullah Gülen; İnancın Gölgesinde, Nil Yayınları 1. ve 2. Kitap 1993 basımlı.

M. Fethullah Gülen; Kitap Ve Sünnet Perspektifinde Kader, Işık Yayınları, İkinci baskı, 1995.

M. Fethullah Gülen; İ'la-y: Kelimetullah veya Cihad Nil Yayınları, 1998.

M. Fethullah Gülen; İrşad Ekseni, Nil Yayınları, 1998.

M. Fethullah Gülen; Ruhumuzun Heykelini Dikerken, Nil Yayınları, 1998.

Muhammed Abid Câbiri (Prof. Dr); Esiam'da Siyasal Akıl, Çeviren Marmara Ü. İlahiyat F. Öğretim Görevlilerinden Doç. Dr. Vecdi Akyüz; Kitabevi Yayınları, 1997.

Metin Sever, Can Dizdar, 2. Cumhuriyet Tartışmaları, Başak Yayınları, 1993.

Nevval Sevindi; Fethullah Gülen ile New York Sohbeti, Sabah Yayınları, 3. Baskı, 1997.

Osman Özsoy; (Dr.) Fethullah Gülen Hocaefendi Canlı Yayında, Alfa Yayınları, 2. Basım, 1998.

Selahi Bozyel (Dr); Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1987.

Selçuk Camcı; Dr. Kudret Ünal; Fethullah Gülen'in Konuşmaları ve Yazılarıyla Hoşgörü ve Diyalog İklimi, Merkür Yayınları, 1998.

Şeyhülislam Mustafa Sabri; Hilafet ve Kemalizm, Araştırma Yayınları, 2. Baskı, 1992.

Takiyyettin Mengüşoğlu; Felsefeye Giriş, Remzi Kitabevi, 5. Basım, 1992.

Ufuk Güldemir; Teksas Malatya.

Ümit Aktaş; Osmanlı Çağı ve Sonrası, Bakış Yayınları, Eylül, 1. Baskı, 1998.